
༡༡། །འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི་རྣམ་བཤད་
རྟོགས་དཀའ་སྤང་བ་ཞེས་བྲ་བ་
བཞུགས་སོ། །

མཁས་བྲུབ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པས་མཛད།

འགའ་ཅི་ཚུལ་བྱིམས་གྱིས་ཚིམ་སྟོན་བྲས།

071150

མཆོག་བྱང་གི་སྒྲོན་ཆིག

ནམ་དག་ལྷག་བསམ་ཟླ་བ་འབྲམ་གྱི་གཟིས། །
ནམ་འདྲེན་གཉིས་པའི་མདོ་སྒྲགས་ཀུན་དའི་ཚལ། །
ནམ་ཀུན་སྒྲུ་ཡི་ཐུང་བ་རིམ་བྱོན་གྱིས། །
ནམ་པར་བཞད་མཛད་དགེ་ལེགས་དཔལ་བས་སྦྱངས། །

འདི་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་དགེ་ཚོགས་གཞན་ལྟར། །
སྤྲེལ་བྱང་ཐུབ་ཀྱི་མཆོར་ལེགས་བབས་ནས། །
མཐའ་དག་འགྲོ་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཆར་གྱི། །
དགའ་སྒྲོན་མཆོག་གིས་དུས་ཀུན་ཆོམ་པར་ཤོག། །

མདོར་ན་རྒྱལ་བསྐྱབ་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡའ་རྒྱས། །
ཆོས་སྤྲེལ་མངའ་ཐང་ནམ་མཁའི་མཐའ་ལ་རེག། །
བསྐྱབ་གསུམ་ལྟར་རྟོགས་སྤེལ་བའི་ནོར་འཛིན་བྱབ། །
འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་དཔལ་གྱིས་འཆོ་བར་ཤོག། །

ཅེས་པ་འདི་ནི་ཆོ་སྤྲེལ་ཆོས་རིག་འབྱུང་བའི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་ཡང་ཉིང་འགར་ཅེ་དགོན་
ཐུབ་བསྐྱབ་ཆོས་འཁོར་གྱིང་གི་བྲ་རིགས་འཛིན་པ་འགར་ཅེ་ཚུལ་ཁྲིམས་སམ་རྟོ་རྟེ་སྤྲེལ་གྱིར་
འབྲོག་པས་རང་ཤག་རོ་མཆར་སྦྱུ་མའི་ཞིང་ཁང་ནས།

སྟེ་ལོ་༡༠༠༥ལོའི་ཟླ་༩ཆོས་ལ་གྱིས་པ་དགེའོ། །

དཀར་ཆག

མཆོད་བརྗོད་སོགས་གཞུང་ཁྱེད་ཀྱི་དོན།	(1)
བསོད་ནམས་སྒེལ་བའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད།	(7)
བརྟན་བཙུག་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ།	(29)
འཇུག་ཕུ་བརྟན་བཙུག་གི་རང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ།	(31)
བསྐྱེད་པོ་ལྷན་སྐྱེས་བཞག་	(32)
སྐབས་དང་བོ། རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་ཕྱེད་ཀྱི་ཚོས་བརྟུ་བཤད་པ། ...	(41)
༡. སེམས་བརྗོད་བཤད་པ།	(41)
༢. གདམས་ངག་བཤད་པ།	(51)
རྟོགས་དཀར་བ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	(70)
༣. དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།	(80)
གཞུང་འཛིན་རྟོག་བཤད་པ།	(96)
༤. ཐེག་ཆེན་སྐབ་པའི་རྟོན་བཤད་པ།	(115)
༥. སྐབ་པའི་ཡུལ་བཤད་པ།	(129)
༦. སྐབ་པའི་དོན་ཏུ་གཉེན་ཕྱེད་ཏུ་བཤད་པ།	(134)
༧. སྐབ་པའི་བཤད་པ།	(136)
༨. འཇུག་སྐབ་བཤད་པ།	(141)
༩. ཆོགས་སྐབ་བཤད་པ།	(153)
༡༠. དེས་འབྱུང་སྐབ་པ་བཤད་པ།	(167)

སྐབས་གཉིས་པ། ལམ་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བརྒྱ་གཅིག་བཤད་པ།

..... (169)

༡. ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ། ..... (170)

༢. སྒྲོ་བ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། ..... (176)

༣. བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ། ..... (181)

༤. ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བཤད་པ། ..... (187)

༥. སྒྲོ་བ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ། ..... (198)

༦. ཐོས་པ་སྒྲོ་བ་ལམ་བཤད་པ། ..... (199)

༧. ཡན་ཡོན་བསྟོན་བཀུར་བཟླས་གསུམ་བཤད་པ། ..... (202)

༨. བསྟོ་བ་སྒྲོ་བ་ལམ་བཤད་པ། ..... (203)

༩. རྗེས་སུ་ཡི་རངས་སྒྲོ་བ་ལམ་བཤད་པ། ..... (206)

༡༠. རྒྱལ་པ་སྒྲོ་བ་ལམ་བཤད་པ། ..... (206)

༡༡. རྣམ་དག་སྒྲོ་བ་ལམ་བཤད་པ། ..... (208)

སྐབས་གསུམ་པ། གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དགུ་བཤད་པ། ...

..... (219)

༡. ཤེས་པའི་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་སྐྱེས་ཚུལ་བཞི་བཤད་པ།

..... (220)

༢. མི་མཐུན་སྒྲོ་བ་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། ..... (223)

༣. གཉེན་པོ་སྒྲོ་བ་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ། ..... (225)

༤. གཞི་ཤེས་སྦྱར་བ་བཤད་པ། ..... (228)

༥. སྦྱར་བའི་འཛིན་སྤངས་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ། ..... (232)

༦. འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་བཤད་པ། ..... (232)

སྒྲོ་བ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ། ..... (235)

མཐེན་གསུམ་མཁུག་བསྐྱབ་པ།	(237)
སྐབས་བཞི་བ། རྒྱལ་ཐོག་སྐྱོར་བ་མཆོན་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུ་གཅིག་བཤད་པ།	(239)
༡. སྐྱོར་བའི་སྐྱེལ་བྱའི་རྣམ་པ་བཤད་པ།	(240)
༢. སྐྱོར་བ་སྐྱེལ་པའི་ཉེན་གྱིས་གང་ཟག་བཤད་པ།	(270)
༣. སྐྱོར་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།	(274)
༤. སྐྱོར་བའི་སྐྱོན་བཤད་པ།	(276)
༥. སྐྱོར་བའི་མཆོན་ཁྱེད་བཤད་པ།	(278)
༦. ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།	(299)
༧. ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།	(305)
༨. མེད་མི་ལྷོག་པའི་རྟགས་བཤད་པ།	(317)
༩. ཆོས་སྐྱའི་ཉེ་རྒྱ་སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ།	(344)
༡༠. གཞུགས་སྐྱའི་ཉེ་རྒྱ་ཞིང་དག་སྐྱོར་བ་བཤད་པ།	(354)
༡༡. འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཉེ་རྒྱ་ཐབས་མཁས་སྐྱོར་བ་བཤད་པ།	(354)
སྐབས་ལྔ་བ། ཅེ་སྐྱོར་མཆོན་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་བཤད་པ།	(357)
༡. རྟོན་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ།	(357)
༢. ཅེ་མའི་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ།	(359)
༣. བཟོད་པའི་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ།	(361)
༤. ཆོས་མཆོག་གི་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ།	(361)
༥. མཐོང་ལམ་ཅེ་སྐྱོར་བཤད་པ།	(363)
རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བཤད་པ།	(374)

རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་བཤད་པ།	(390)
༤. སྒོམ་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།	(395)
༥. བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།	(410)
༦. བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་བཤད་པ།	(412)
སྐབས་བྲག་ལ། འབྲས་བྱིས་སྒྱུར་བ་མཆོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་བཤད་པ།	(417)
སྐབས་བརྟན་པ། སྐད་ཅིག་མའི་སྒྱུར་བ་བཤད་པ།	(419)
སྐབས་བརྟན་པ། འབྲས་བྱ་ཆོས་སྒྲུབ་མཆོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཞི་བཤད་པ།	(425)
འབྲས་བྱ་ཆོས་སྒྲུབ་སྒྱུར་བཤད་པ།	(425)
༡. རོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་ཤད་པ།	(433)
༢. ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲུབ་ཤད་པ།	(435)
༣. ལོངས་སྒྲུབ་ཤད་པ།	(445)
༤. སྒྲུལ་སྒྲུབ་ཤད་པ།	(447)
བརྟེན་པ་འབྲིན་ལས་བཤད་པ།	(448)
མཇུག་བཟུང་བཤད་པ།	(453)

མཚན་བརྗོད་སྐད་གསུང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་དོན།

༡༩། །ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མང་རག་གི་བསྟན་པ་
 བཅོས་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་
 བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྤྱི་མཐུན་དང་རྗོད་བཅུན་
 འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་པད་མོ་ལ་སྦྱེ་བ་ཀྱང་ཏུ་ཁྱས་པས་སྟག་
 འཚལ་སོ། །གང་ཞིག་ཞི་བའི་རྒྱ་སྐར་ཕྱེར། །རྒྱལ་སྐས་རི་ཁོང་
 འཛོན་པའི་དཔལ། །ཀྱང་མཆིན་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་དག །གང་
 གིས་བསྐྱུན་ཏེ་རྒྱལ་ཡུར་ཅིག །རྒྱལ་བ་སྟོགས་ཀྱང་རི་དྲགས་མིག་ཅན་
 ཀྱི། །མཛེས་སྟག་རྟོགས་པ་སྟན་པའི་བ་གམ་ཅེར། །མི་ཉམས་བཅོད་
 བམས་རྒྱུ་ཉེགས་ལ་འཛོགས་པ། །འཕྲོག་ཕྱེད་རལ་བའི་ཀྱང་དགའ་
 རྒྱལ་ཡུར་ཅིག །གང་ཞིག་མ་ལུས་འཕྲོ་བའི་སྤྱིང་ལ་རབ་དཀར་བུམས་
 པའི་ག་ཏུར་ཐིགས་རྒྱུ་ལན་ཅིག་མིན་པར་སྤྱང་བ་གང། །དེ་ཡི་རབ་
 བཅེལ་གྲགས་པའི་དྲི་བཟང་ནོར་འཛོན་བྱ་མའི་འབྲམ་པ་ལ་ནི་སྦྱོལ་ཕྱེད་
 མཚུབ་མོས་ཤིས་ཡུར་བ། །རྒྱལ་བའི་ཅོད་པན་མེ་རྟོག་དཀར་པོའི་སྟེ་
 མ་ཡིས་ཀྱང་གཞོན་ཏུ་འཁྱུང་བ་ཞིག་གཙུག་རྟོར་རལ་བ་ཉིད་ཏུ་ཕྱེད། །
 དཔལ་ལྷན་ས་ཡི་མགོན་པོ་ཁྱེད་ཀྱིས་བསྐྱུགས་པའི་ཡལ་འདབ་བདེ་
 གཤེགས་ཞལ་གྱི་རོལ་ཅེད་དགའ་བ་རྒྱལ་ཡུར་ཅིག །དེས་པོར་སྦྱོར་བ་
 སྤང་ཆེན་སྦྱོན་པའི་ཐོད་པའི་བུམ་པ་དཔལ་ཕྱེད་ཅིང། །སྤྱིང་ཉིད་མེད་
 བའི་གད་རྒྱུངས་དྲག་པོས་སྤྱིད་པའི་བྲག་རི་རྒྱལ་པོར་ཕྱེད། །བདེ་
 བཤེགས་བསྟན་པ་གངས་རིའི་སྐལ་ན་སྤྱིང་རྗེའི་མིག་དམར་གཡོ་བ་ཅན།
 །དཔལ་ལྷན་གདོང་ལུང་དབང་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོས་སྦྱང་

ཡུར་ཅིག ། ལེགས་པར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས། ། མི་ཉམས་
 རྣམ་དཔྱད་བྱིན་པ་གང་། ། དེ་ཡི་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་ཡང་། །
 སྐལ་བཟང་སྤྱིང་ལ་སྦྱོན་པར་བྱ། ། དུག་དོག་མེ་ཡིས་མགྱིན་པའི་ལུག་
 སྐམས་ཤིང་། ། ལོག་པའི་ལུང་སྒྲུ་འབྱེན་པའི་གདུག་པའི་སྒྲུལ། ། དེ་
 དག་འདབ་བཟང་དབང་པོའི་སྒྲུར་བྱིས་ལས། ། ལེགས་འོངས་སྤྱིར་
 མོའི་ཅེ་ལ་བག་ཡོད་བྱོས། ། འདིར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
 འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་བ་ཉིད་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །
 དེ་ལ་རེ་ཞིག་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་ནི། ། བདེ་བར་གསེགས་པས་ཆོས་
 ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར་བ་ལས། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་
 སྤྱོད་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ། འཁོར་ལོ་བར་བ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་
 མདོ་དང་། ། ཐ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་སྦྱེ་བ་དང་ལྷན་པའི་འཁོར་
 ལོའོ། ། དེ་ལ་བར་བའི་གཙོ་བོ་ནི་ཤེར་བྱིན་སྤྱོད་ལུག་བརྒྱ་བ་ལ་སོགས་
 པ་དང་། ། ཐ་མའི་གཙོ་བོ་ནི་མདོ་སྤྱི་དགོངས་པ་ངེས་པར་འབྲེལ་བའོ།
 ། དེ་གཉིས་ལས། ། འཕགས་པ་སྒྲུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་མན་ངག་གི་རྗེས་སྒྲུ་
 འབྲངས་ཏེ། ། བར་བ་ངེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་ནས། ། མཐའ་བུལ་
 དུ་མའི་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ། འཕགས་པ་སོགས་མེད་སྒྲུ་
 མཆེད་དང་། ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྤྱིའི་རྒྱན་དང་། ། དབུས་དང་
 མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སྒྲུ་འབྲངས་ཏེ། ། འཁོར་
 ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་རྣམ་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཚུལ་གསལ་
 བར་བྱེད་པ་སྟེ། ། དེ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཤིང་རྟའི་སྤྱོད་ཆེན་པོ་
 གཉིས་སྒྲུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་
 དག་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ནི་གཉིས་ཏེ། ། སྤྱིང་པོའི་དོན་དང་། ། མངོན་
 པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པའོ། ། སྤྱིང་པོའི་དོན་ནི། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

གནས་ལུགས་སྟོང་བ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 རྒྱས་འཕྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་གྱི་མདོས་དངོས་སུ་གཙུག་པོར་བཤད་ཅིང་།
 དེ་ཉིད་འཕགས་པ་སྐྱེ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་གྱིས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚྭ་གས་
 རྣམས་སྐྱེ་སྐྱུས་པར་འགྲེལ་བར་མཛད་ལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་
 པོས་སྟོང་ཐོའི་དོན་དེ་ཉིད་རི་ལྷོ་གསལ་བར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི་གཞན་
 ཏུ་འཆད་པར་འདོད་དོ། ། མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ནི་རྒྱས་
 འཕྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལས། སྟོང་ཐོའི་དོན་དངོས་སུ་བསྐྱུ་པའི་.....
 རྒྱགས་ལ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སའོག་གི་གཏེར་ལྷོ་རྟོགས་དཀའ་
 ཞིང་རྟོགས་ན་དོན་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་མདོན་པར་
 རྟོགས་པའི་རིམ་པ་དེ་དག་གསལ་བར་སྟོན་པ་གཏེར་གྱི་ཁ་བྱང་ལྟ་བུའི་
 མན་ངག་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་མཛད་དོ། ། དེ་ལ་ཡང་སྟོབ་
 དཔོན་སྐུ་མ་དག་གིས་རྣམ་འགྲེལ་མང་ཏུ་མཛད་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་གིས་
 སྟོང་ཐོའི་དོན་རྣམ་རིག་པ་ཅམ་གྱི་ཚུལ་ཏུ་གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 བཀའ་ཞིང་། གཞན་དག་གིས་མཐའ་བྲལ་དབུ་མ་དང་མཐུན་པར་
 བཀའ་ཡང་། དུམ་གསུམ་གཏི་རྒྱན་ཏུ་མ་སྦྱར་ལ། འདྲིར་ནི་སྟོང་
 ཐོའི་དོན་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ཚུལ་དང་། མདོན་པར་རྟོགས་པའི་
 རིམ་པ་ལུགས་གསུམ་གཏི་རྒྱན་ཏུ་སྦྱར་བའི་སྒྲོ་ནས་གསལ་བར་མཛད་པ་
 ཉིད་ཏུ་བཞེད་དེ། སྟོབ་དཔོན་སང་གི་བཟང་པོ་རང་དང་གཞན་གྱི་
 རྒྱབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱོན་ཞིང་། མེར་སྐྱོན་གྱི་ཟབ་
 དོན་གྱི་ཉིང་ཁྲས་སྒྲོ་སྒྲོས་གྱི་ལུས་རྒྱས་པ། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཆད་ཏུ་
 རྒྱང་བ་དང་ལྷན་པས་རྗེ་བཙུན་རང་ཉིད་ལས་གནང་བ་མཐོས་ཏེ།
 སྦྱང་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བ་འདི་ཉིད་མཛད་དོ། ། འདི་ལ་གསུམ་
 བཤད་པ་ལ་འཇུག་ལ། བཤད་པ་ཉི་བར་འགོད་པ། བཤད་པ་

ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བཙུག་པར་བཙུག་
 ཅིང་དམ་བཅའ་བ། རྣམ་བཤད་སྤྲུལ་མ་རི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། རང་ཉིད་
 འགྲེལ་བ་ཚུལ་པའི་རྒྱ། ཁེངས་སྤྱད་ས་ཤིང་ཚུལ་པར་སྤྱོད་བ་བཞུག་པའོ།
 །དང་པོ་ནི། ལྷན་སྤྱད་འཆལ། ལང་ལ་ན། ཤེར་ཕྱིན་ལའོ། །
 ཅིའི་ཆེད་དུ་ན། དེའི་རྒྱན་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་དག ། དུམ་ཀྱན་གྱི་
 རྒྱན་དུ་འགྱུར་བར་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་མྱིར་རོ། །དེ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་
 བ། འབྱེད་པའི་གོགས་བར་ཆད་སེལ་བ་དང་། དམ་པའི་སྤྱོད་པ་
 དང་མཐུན་པའི་མྱིར་རོ། །འདིར་ཤེར་ཕྱིན་ནི། དེའི་རྒྱན་ཆོག་ཅེས་
 ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱན་དང་། བཙུག་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དོན་གཅིག་དུ་
 བཤད་པས། བཙུག་རྟོགས་བརྒྱད་ཀ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མངོན་
 རྟོགས་ཅམ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་བརྒྱུད་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་མྱིར་ཁ་
 ཅིག་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་དང་། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་དང་། ཁ་ཅིག་འབྲས་
 ལུ་ཤེར་ཕྱིན་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་དག་ནི་དོན་མཐོན་པོ། །གཞུང་འདིས་
 ལྷན་སྤྱད་ལ་དགོས་སྤྱད་ས་ཆོས་བཞི་འཕངས་ཏེ། དེ་ཡང་དུམ་ཀྱན་ལ་
 རྒྱན་དང་བཅས་པ་སྤྱིར་བཙུག་བྱ། བཙུག་རྟོགས་བརྒྱད་དོན་གྱི་
 བཙུག་བྱ། འགྲེལ་བ་འདི་ལས་བཞུག་བཅས་དུམ་ཀྱན་གྱི་རྒྱན་དུ་
 འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པ་དགོས་པ། བཙུག་བྱ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་
 བབ་པ་དེ་དག་སྤྱོད་བྱུང་གིས་ཉམས་སུ་བྱངས་པ་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཕྲོ་
 པ་ཉིང་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྤྱོད་དཔོན་སྤྲུལ་པ་དག་གིས་
 བྱས་པའི་འགྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་བཙུག་མི་
 དགོས་ལ། མེད་ན་མན་ངག་མེད་པས་བཙུག་མི་ལུས་སོ་ཞེས། སྤྱོད་
 དཔོན་སྤྲུལ་བཞིའི་འགྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ནི་བཤད་པ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་
 ཡིན་ལ། འདིར་དེ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱུར་བར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་

མྱིར་དུ་སློབ་དཔོན་ལྷ་མ་བཞིའི་འགྲེལ་བ་བྱས་ཚུལ་འཆད་པ་ལ་བཞི་
 ལས། དང་པོ་ཐོགས་མེད་གྱིས་བཀའ་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་མཛད་
 ཀའ་གི་ན། བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་རྒྱན་གྱི་འོ། ། སྤྱུལ་ན་འཕགས་པ་
 ཐོགས་མེད་གྱིས་སོ། ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། རྟེན་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཆགས་
 པས་ཀྱན་ཆགས་མཛད་པ་འཕ། ། ཡང་ན་རྟེན་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཆགས་པས་
 རང་དོན་ལ་ཆགས་མེད་མཛད་པའི་སྟོན་ས་གཞན་སྤྱག་བསྐལ་ལས་སྦྱོབ་
 ཉིད་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ནོ། ། ཚུལ་པའི་རྒྱ་ནི་མི་པམ་མགོན་པོ་ལ་
 ཀས་ན་ནས་ནི་འོ། ། ཀཉིས་པ་དབྱིག་ཀཉིན་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི།
 རྣམ་པར་བཀའ་ལོ། ། ཀའ་ན་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་འོ། ། ཀའ་གིས་
 བ། དབྱིག་ཀཉིན་གྱིས་སོ། ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། འགྲོ་བའི་དོན་
 མཛོན་མཐོངས་ལེགས་གྱི་རྩ་ལག་ཏུ་སྦྱར་པའོ། ། རི་ལྷར་ན་རང་གི་
 མོས་པ་གཙོར་བྱེད་པས་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པ་སེམས་ཅམ་གྱི་ཚུལ་ལ་
 ཡང་དག་བཞེན་ནས་སོ། ། འདིས་སྤྱ་མ་ཡང་ལྷ་བ་འདི་དང་མཐུན་
 པར་བསྟན་ཏེ། འདིས་ལྷ་བ་དེ་ལྷར་འགྲེལ་བ་ནི་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 པ་ཡིན་པའི་མྱིར་རོ། ། ཀས་ལྷ་བ་འཕགས་ཤོལ་གྱིས་མཛད་ཚུལ་ནི།
 རྣམ་པར་བྱེ། ཀའ་ན། བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་འོ། ། སྤྱུལ་ན་རྣམ་
 པར་གྲོལ་བ་ཞེས་བྱས་ཀྱང་རོ། ། དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། འཕགས་པའི་
 ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡི་འོ། ། རི་ལྷར་ན། དབྱིག་ཀཉིན་དེས་བྱས་པ་
 ཡང་དག་པར་བྱས་པ་མེན་པར་མཐོང་ནས་སྦྱགས་སུ་མ་ལྷང་བ་དབྱ་
 མར་གནས་པའི་སྒྲོས་མཐའ་བལ་དབྱ་མའི་ཚུལ་དུ་འོ། ། འདིས་འོག་མ་
 ཡང་ལྷ་བ་འདི་དང་མཐུན་པར་ཤེས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་སྤར་ལྷར་རོ། །
 བཞི་བ་བཅུན་པ་གྲོལ་ཞེས་བཤད་ཚུལ་ནི། རྣམ་བཤད་བྱས་སོ། །
 ཀའ་ན་བསྟན་བཅས་ཆེན་པོ་འོ། ། སྤྱུལ་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་ཞེ་འོ། ། དུས་

ནི་དེའི་འག་ཏུའོ། ། ཡོན་ཏན་ནི་དང་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཡིས་སོ། །
 ཇི་ལྟར་ན་བསྟན་བཅོས་འདི་ཡུམ་གསུམ་པོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱ་དུ་མ་
 རྟེན་པར་ཉི་མེ་ཁོ་ནའི་རྒྱ་དུ་སྒྱུར་ཏེ་འོ། ། འཕགས་པས་བཤད་པ་
 ལས་ཀྱས་པ་ལྟག་པོ་མེད་པས་དོན་མེད་དོ་སྟུམ་ན། རང་གི་སྒོ་གྲས་
 འཕེལ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པའི་སྒྱོན་མེད་དོ། ། གསུམ་
 པ་ལ་རྟེན་པ་རོ་མཆར་བར་བསྟན་པ་དང་། བཀའ་བྲིན་གྱི་ལན་དུ་
 དབྱེ་རིགས་པར་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མཁས་པའི་སྒྲུང་
 བྱས་ཤིང་དབྱིག་གཉེན་སོགས་འགའ་ཞིག་ཁོ་ནས་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་མ་
 རྟེན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་དོན་མངོན་རྟོགས་བརྒྱུད་ཡུམ་གསུམ་པོ་
 མཐའ་དག་གིས་བསྟན་པ་དང་། མཐའ་བལ་དབྱེ་མ་དང་མཐུན་པ་དེ་
 ལྟར་རྟེན་པ་གང་དེ་ཡ་མཆན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་
 རྟེན་དཀའ་བའི་ཟབ་མའི་ལམ་ཤིང་ཕྱིན་འདི་ཇི་ཞིག་ལྟར་སངས་རྒྱས་
 དབང་གིས་རྟེན་པ་ནི་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་དབྱེ་བར་རིགས་ཏེ། རྒྱལ་
 པའི་མཆོད་པ་ཉིད་སྒྲ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བཞི་
 པ་ནི། ཡུམ་དོན་མ་ཡུས་པ་མངོན་དུ་སྒྱུར་བའི་སྒོ་ནས་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་
 བདག་གི་ནི་སྒྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་འགྲེལ་བ་འདི་རྩོམ་པ་ལ་སྒྲོ་བ་སྒྲེས་སོ།
 ། ཅིའི་ཆེད་དུ་ན། རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་འདོད་པས་སོ། །

དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་ཡུམ་དོན་འཆད་པ་འདི་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་
 ཅན་དག་བསྐྱབ་ཅིང་བསྐྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །

བསོད་ནམས་སྤེལ་བའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད།

གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉི་བར་འགོད་པ་ལ་གསུམ། བསོད་ནམས་
 སྤེལ་བའི་ཡན་ལག་མཆོད་བརྗོད། བསྟན་བཅོས་ལ་གཞན་འབྲུག་
 པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ། འབྲུག་བྱ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆོམས་སྒྱུར། ཅ་བ། འབྲེལ་
 བ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷག་འཆོལ་བ་ཞེས་བྲང་རོ། ། ལྷས་ན་
 བྱམས་པས་སོ། ། དུས་ནི་རེ་ཤིག་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དང་པོར་རོ།
 ། གང་ལ་ན། ལྷམ་ལའོ། ། རི་ལྷར་ན་ཉེར་ཞིར་བྲིད་པ་སྟགས་ཡོན་
 ཉན་རི་ལྷ་བ་བཞིན་བྲོ་བརྗོད་པ་སྟོན་བྲོ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱིས་སོ། ། དགོས་
 པ་ནི་དངོས་སུ་འཕགས་པ་བྱམས་པ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྦྱོད་པ་དང་
 མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་དང་། ཆེད་བྲོ་བྱ་བ་གདུལ་བྱ་གཞན་
 དག་བཅོམ་སྟན་འདས་མ་ཡོན་ཉན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷམ་བྲོ་དབྱུང་བྲོ་མེད་
 ཅིང་དཔག་བྲོ་མེད་པའི་འབྱུང་གནས་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་
 བྲོ། ། དང་པོ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དང་བའི་དོན་གྱི་ལྷགས་
 གྱིས་ལྷམ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པས་འབྲུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྲོ། །
 འབྲུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ལྷམ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་
 འབྲུག་པ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་ཡིན་
 བཞིན་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རི་ལྷར་གྲུབ་ཅེ་ན་བྱམས་པའི་
 མཉམ་བཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཡོངས་སུ་དབྱུད་ནས་
 དེས་བྲངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ངེས་པར་བབྱངས་ནས་སོ། ། ཅ་
 བ་ལ། ཆོག་དོན་དང་། མཐའ་དབྱུད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 གང་ཟག་ཉན་ཐོས་ཞི་བ་འཆོལ་རྣམས་ཐབས་ཀྱན་ཤེས་ཉིད་གྱིས་འབྲས་
 བྱ་ཉེར་ཞིར་བྲིད་མཛད་གང་ཡིན་དང་། ། གང་དག་བྱང་ལེམས་འགྲོ་

ལ་ཕན་པར་བྱེད་ནམས་ཐབས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འཇིག་རྟེན་
 འོན་ཀླབ་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཐབས་ནམ་མཁུན་གང་དང་
 ཡང་དག་ལྡན་པས་གང་དག་སྐྱབ་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནམས་
 འབྲས་བུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ནམ་པ་ཀྱན་དང་ལྡན་པ་དྲང་ངེས་སྣ་ཆོགས་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་གསུངས་པར་མཛད་པའི་སྣོན་ནས་ཉན་ཐོས་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དུ་གྱུར་བ་
 ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ། །གཉིས་པ་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཐོག་
 མར་གཞི་ཤེས། དེ་ནས་ལམ་ཤེས། དེ་ནས་ནམ་མཁུན་ལ་བརྟུན་
 པའི་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་འབྱུང་བ་ཅི། ཡུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་ནི་གང་།
 ཐུག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་ཡང་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། གོ་རིམས་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 འདི་ནི་མདོའི་སྤྱིང་གཞིའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་། བྱ་རྒྱུད་སྤྱིང་པའི་རི་ལ་དགེ་སྤྱོད་ལྡན་ཅམ་
 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་ཉན་ཐོས་བསྟན་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དག་
 བཅོམ་པ། ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཉེར་ཞི་བསྟན་
 ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆད་མེད་གངས་མེད་པ་ཞེས་
 སོགས་ཀྱིས་རྟེན་བྱང་སེམས་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུངས་རབ་ཏུ་
 ཐོབ་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་བསྟན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་
 ཀྱིས་གདན་སེང་གའི་ཁྱི་བཤམས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱིང་སྤང་བ་བྱུང་བ་
 ནམས་ཀྱིས་རྟེན་སངས་རྒྱས་དང་། གསུང་གི་སྤང་བ་བྱུང་བ་ནམས་
 ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཆོས་འཁོར་བསྟན་ལ། གསུམ་གའི་སྐབས་སུང་
 ཐབས་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། ནམ་མཁུན་གསུམ་ཁོང་ན་གནས་པ་
 རྗེ་བཅུན་གྱིས་དངོས་སྤྱུ་ཁ་བསྐྱང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་
 འཐད་དེ། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་མཆོད་བརྗོད་དང་སྤྱིང་གཞི་མ་

སྤྱད་ཁིང་། འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྤྱོད་གཞི་དགོས་འབྲེལ་གྱི་མཆུག་དུ་བཤད་
 པ་དང་འགལ་བའི་སྤྱད་དང་། ཅ་བའི་རྟེན་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉན་
 ཐོས་ནི་ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་སྟོབ་མི་སྟོབ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང་།
 འབྲས་བྱ་ཉེར་ཞི་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ནི་དག་བཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དོན་
 བ་དད་ལ། སྤྱོད་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་དགེ་སྟོང་ལ་སྟོང་ཞེས་པ་དང་།
 བམས་ཅད་ཀྱང་དག་བཙམ་པ་ཞེས་སོགས་དོན་གཅིག་པའི་སྤྱད་དང་།
 ལམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་ནི། གཏུལ་བུའི་རྒྱད་ཀྱི་
 མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཡིན་ལ། སྤྱོད་གཞིའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུངས་རབ་
 དུ་ཐོབ་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་བྱང་སེམས་རང་རྒྱད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁོ་
 བ་བརྟན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱད་རོ། ། དེས་ན་གོ་རིམ་འདི་ནི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་
 བརྟེན་ནས་གཏུལ་བུ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་གོ་རིམས་
 དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། དུམ་སྲས་ཀྱི་དོན་ལ། རྩ་རབས་
 པ་དག་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་རྩེས་འབྲངས་ཁ་ཅིག་དུས་མཉམ་པའི་མཁྱེན་
 གསུམ་དང་འཕགས་བཞི་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་གི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ལ།
 རྩ་ཕྱི་དག་པ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན། ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་ཆེས་
 མི་རིགས་ཏེ། རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་ཡིན་ན་མཚན་མཚོན་ཡིན་
 དགོས་ལ། ཉན་ཐོས་དང་གཞི་ཤེས། བྱང་སེམས་དང་ལམ་ཤེས་
 དུས་མཉམ་དག་པ་ལ་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་པ་འགལ་བའི་སྤྱད་
 རོ། ། དེས་ན་མཁྱེན་པ་རྩ་མ་རྩ་མ་རྣམས་ནི་རང་རང་གི་འབྲས་བྱ་ཕྱི་མ་
 དག་བརྟུན་པའི་དུམ་ཡིན་པས་རྒྱ་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ།
 རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་པོ་དང་། མཐོང་ལམ་པ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་
 དག་ཀྱང་རང་རྒྱད་ཀྱིས་བཟུས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དང་ལམ་ཤེས་སོགས་རྩ་
 མ་ལས་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་རྩ་མ་རྩ་དུ་སོང་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ།

། ཟུག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་ལ་ཁ་ཅིག་སྐབས་འདྲིའི་ཟུག་ཡུལ་གཞི་ཤེས་ནི།
 ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱད་གྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྒྲ་བ་མི་འབད་དེ། དེ་
 ཉན་གཞི་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཉན་བརྗོད་པ་ལས་ཡུམ་ལ་དང་བ་སྦྱེ་བའི་གདུལ་
 བྱ་ཡང་། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་བྱབ་པར་བལ་ལོ། ། དེ་
 འདྲོད་ན། དེ་འདྲའི་དང་བ་ལས་ཡུམ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པས་འདྲུག་
 བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ནའང་། དེས་བྱབ་པར་བལ་ལོ། ། དེ་འདྲོད་ན།
 ཡུམ་རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་དངོས་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པར་བལ་བ་དང་། བསྐྱན་བཙོས་འདི་ཐེག་
 ཆེན་སྐྱབ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷོ་སྒྲོན་མ་ཡིན་པར་བལ་བ་དང་། ཉན་
 རང་གིས་བསྐྱན་བཙོས་འདྲིའི་བརྗོད་བྱ། ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་
 རབ་གྱིས་མ་ཐུངས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་བཅས་ཅད་དང་འགལ་
 བར་འཇུར་རོ། ། སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཡང་། སྐབས་འདྲིའི་
 ཟུག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་དུ་འབད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཉན་ན། ཡུམ་འདིས་ཉན་
 རང་གི་བཞེད་དོན་སྦྱབ་པའི་རྒྱལ། འདིས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་
 རྣམས་ལ་གཞི་བདག་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བས་གཞི་
 ཤེས་གྱི་རྟོགས་པ་སྦྱེས་ཏེ། རིམ་གྱིས་ཉན་མོངས་སྤངས་ནས་ཞི་བ་ཐོབ་
 པར་བྱེད་པ་མ་གཏོགས་ཐབས་གཞན་མེད་པས་ཟུག་ཡུལ་གྱི་ཡུམ་ཡིན་ན།
 ཉན་རང་གི་བཞེད་དོན་དངོས་སུ་མི་སྦྱབ་པས་བྱབ་པར་བལ་བའི་སྦྱར་
 རོ། ། དེ་བས་ན་རང་ལུགས་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་།
 རྣམ་ཉགས་མཆོན་མ་མ་ལུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་གསུམ་ག་ཆ་
 ཤས་སུ་ལྷན་པའི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཙམ་དེ་
 ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤེས་ཕྱིན་མཆོན་ཉིད་པ་ཡིན་ཞིང་། འཕགས་པ་

བཞི་གའི་དངོས་ཀྱི་ཡུམ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་མཁུན་ཆ་ཤས་སུ་ལྷན་པའི་
 ཤེས་རབ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན།
 འོ་ན་དོན་བྱེད་པ་ཆ་ཤས་སུ་ལྷན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སོམས་ཤིག །དེས་ན་ཤེར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་
 མཁུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཞེས་སོགས་དང་
 ཡང་ལེགས་པར་འགྲིག་པར་འགྱུར་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉན་
 རང་གིས་ཡུམ་ཡིན་ན་གཞོད་པ་གཞན་ཡང་འབབ་པར་སེམས་སོ། །
 གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ། དགོས་དོན། བསྐྱུས་དོན། ཆོག་དོན།
 བཀལ་ལན་དང་བཞི། དང་པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། བརྒྱད་
 པའི་དགོས་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་དང་བའི་རྒྱུ་
 དང་། དང་བའི་རང་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོགས་སུ་
 བཅད་པ་འདིས་ནི་ཡུམ་འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་སྤུ་བྱུར་བ་དང་
 ལྷན་པར་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དབང་རྒྱལ་དང་བ་
 རྒྱུ་ཚུལ་ནི་དེ་ཐོས་ནས་རེ་ཞིག་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབང་བ་རྣམས་ནི་ཡུམ་
 གྱིས་འཕགས་བཞི་བསྐྱུན་པ་འདི་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་ཐུར་དུ་རབ་དུའམ།
 རྒྱལ་སྤྱུ་མ་པོའི་དང་བ་རྒྱེའོ། ། གཉིས་པ་དབང་རྗེན་དང་བ་རྒྱུ་ཚུལ་
 ནི་ཡུམ་དེ་ལ་རབ་དུ་དང་བ་རྒྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །གང་ན་དབང་
 རྒྱལ་དུ་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབང་བ་རྣམས་ཀྱང་རོ། །དང་བའི་རོ་
 པོ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་རྒྱེད་པར་བྱེད་ན། ཤེར་ཕྱིན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་
 ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ཏེ་མཁུན་གསུམ་རང་གི་
 བདག་ཉིད་དུ་ལྷན་པ་དེས་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བསྐྱུན་པར་མཛད་པ་
 ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་སྤྲིད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་སྟེའོ། ། དེས་
 པ་དེ་གང་ལས་རྒྱུ་ཞེ་ན། དབང་རྒྱལ་བཞིན་དུ་ཆོག་ཐོས་པ་ཁོ་ན་ལས་

སྐྱེས་པ་མེན་གྱི། གཞི་དང་ལམ་དང་རྣམ་པ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་
 པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་མཆོད་བརྗོད་གྱི་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པའི་དོན་གྱི་མཆོད་ཉིད་གྱི་ཡུམ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་
 གཞོད་པ་འབབ་མི་འབབ་དཔུང་པ་ན་གཞོད་པ་མ་མཐོང་ནས་ངེས་པ་
 དེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་གཞུང་འདིས་དབང་རྣོན་ངེས་པ་སྐྱེ་བ་ནི།
 དབང་རྒྱལ་བཞེན་ཆོག་ཐོས་པ་ཅམ་ལས་སྐྱེ་བ་མེན་པར། ཆོག་དེའི་
 དོན་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་དཔུང་ནས་མེད་པར་མཐོང་བ་ན་
 སྐྱེ་ཞེས་དབང་པོ་རྣེ་རྒྱལ་གྱི་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་བྱད་པར་ཅམ་ཞིག་
 བཞུན་པ་ཡིན་གྱི། གཞོད་བྱེད་འདི་འདྲ་ཞིག་མེད་པར་མཐོང་ཞེས་པ་
 དང་། སྐྱབ་བྱེད་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པར་མཐོང་ཞེས་པའི་གཞོད་བྱེད་
 དང་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་མཆོན་གཞི་ངོས་འཛིན་པ་མེན་ཞིང་དེའི་ཕྱིར་གཞན་
 དག་གིས་ཤེར་སྐྱོན་ཞེས་སོགས་སྐྱབ་བྱེད་བཟུང་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་རིགས་
 པའི་རྣམ་པ་མ་ཆགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡུམ་གྱིས་སྤྲས་འཕགས་
 བཞི་གདོན་མི་ཟ་བར་བཞུན་པ་དེ་ཡུམ་གྱིས་སྤྲས་འཕགས་བཞི་བཞུན་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འཁྱུར་བས་སྐྱ་མི་རྟག་པའང་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་
 སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་གྱལ་ལོ། ། ཅི་ལྟར་དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཏུ་མི་སྤྲོད་དེས་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་
 རྟགས་ལ་འཕངས་པར་སྤྲོད་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱ་མི་རྟག་པ་བརྗོད་པས་སྐྱ་
 མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་རྟགས་ལ་འཕངས་པར་གྱལ་ལོ། ། དེས་ན་དམ་
 བཅའ་དང་སྐྱབ་བྱེད་མ་སྐྱེད་པའི་གཏམ་དེ་ལ་རིགས་པ་ཤེས་པ་དག་ངོ་
 ཆ་བའི་གནས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་བདེན་པའི་
 སྐྱེ་མེད་ཏུ་གང་གིས་འགྲུབ་ན་གཅིག་དང་ཏུ་མའི་ངོ་མོ་ཉིད་དང་བལ་
 བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མས་འགྲུབ་ལོ། ། རྟགས་འདི་
 དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་རྩུས་པར་ལོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་བརྒྱད་པའི་དགོས་པ་ལ། དང་པ་ལས་འབྲུག་ཚུལ་ནི།
 ཡུམ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 གྱི་བཞེད་དོན་སྦྱབ་པ་ཐོབ་པར་མངོན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་
 ཀྱི་ཡང་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གསུང་རབ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་
 རྫོང་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཞུང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་
 གྱུས་པར་བྱེད་དོ། ། ཞུགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་
 ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གསུམ་སྟེ་བའི་རིམ་གྱིས་
 ལེགས་པའི་མཆོག་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། ། གསུམ་པ་ནི།
 དེའི་ཕྱིར་བཙོམ་ལྟ་འདས་མ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་བརྒྱུས་དོན་ནི།
 འདིར་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་པ་ཡུམ་ལ་བརྟེན་པ་ལ་
 རྒྱ་མཆོན་དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། དེ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ།
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བརྒྱས་ལ།
 བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་ལ་
 དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཁྱེན་གསུམ་དེས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་
 ཚུལ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་བཞེད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་སྤུང་སྤུམ་ཆོགས་
 པར་སྦྱབ་ཀྱིས་པ་ཡིན་པས་ཡུམ་གྱིས་འཕགས་བཞི་བསྐྱེད་ཀྱིས་པར་ཤེས་
 པའི་ཆེད་ཏུ་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱ་མཆོན་དང་
 དགོས་པ་གཉིས་པོ་དེ་སྤྱགས་ལ་བཞག་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
 གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་དོ། ། དེས་ན་གཞུང་འདིས་མཁྱེན་
 གསུམ་ནི་མངོན་རྟོགས་མཐའ་དག་སྤུང་བྱེད་ཡོན་པས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་
 ཏན་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་

རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟོད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་
 བསྟུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ལ་བསྟོད་པ་ན་བརྒྱད་ཀ་ལ་མ་བསྟོད་པའི་
 སྟོན་མེད་ཅེས་པ་ནི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
 བསྟོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་སྐྱ་སེལ་འཇུག་མིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།
 ། བསྟུས་ཚུལ་ལ་ལོ་ཆེན། བཞེན་གསུམ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་པས་
 ཏུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་དང་འབྲེལ་ལ། སྦྱར་
 བཞི་དང་ཆོས་སྦྱ་སྦྱར་བ་ཉམས་སུ་ཡོན་པ་པོའི་རྒྱད་དང་འབྲེལ་བ་ཅམ་
 ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེ་བས་རྒྱད་བ་བསྟུས་སོ། ། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
 གསུམ་གྱིས་ལྷ་བསྟུས་ཚུལ་ཏུ་སོང་གི་བརྒྱད་བསྟུས་པའི་ཆོག་དོན་ལ་མ་
 ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་རྒྱད་ཀྱི་བཞེན་གསུམ་དང་སྦྱར་བཞི་
 ཆོས་སྦྱ་ལ་གཏན་ལ་དབབ་བྱ་ཡིན་མིན་གྱི་རྒྱད་པར་མེད་ལ་རང་རྒྱད་ཀྱི་
 དེ་དག་ལ་རྒྱད་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡར་
 རྒྱད་ཕྱེད་ཀྱི་བཞེན་གསུམ་ཆོས་སུམ་ཅུ་ལ་བྱས་ནས། དེས་སྦྱར་བཞི་
 དང་ཆོས་སྦྱ་བསྟུས་པར་འདོད་པ་ལ་འང་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཉེས་
 པ་སྐྱ་མ་སོ་ན་གནས་སོ། ། འབྲེ་དང་དེའི་རྗེས་འབྲང་དག་བཞེན་
 གསུམ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། སྦྱར་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱ་ནི། དེ་རབ་
 དེའི་གོ་རིམས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་གནས་སྐབས་ཡིན་
 པས་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་སྐབས་བསྟུས་སོ། ། ཞེས་ཟེར་བ་ལ་འང་།
 གསུམ་གྱིས་ལྷ་བསྟུས་ཚུལ་ཅམ་ཏུ་སོང་ཞིང་། ཆོགས་སྦྱར་ན་འང་
 བཞེན་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་ན་གསུམ་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ལ་
 བཞག་པའི་སྦྱར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་སྐབས་ཅན་མེད་པར་
 དེའི་གནས་སྐབས་མི་སྟོན་དེ། སོར་མོ་མེད་པའི་སྐར་རྒྱར་བཞིན་ནོ།
 ། དེས་ན་འདི་ནི་བཞེན་གསུམ་དང་། དེའི་རྣམ་པ་དང་། དེའི་སྦྱར་

བ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་པར་ལེགས་པར་མ་བྱེད་པའི་དོངས་པའོ། །ཕྱད་བྱེད་
 སངས་རྒྱལ་གྱི་སའི་མཁུན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུ་བྱ་མཆོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་སུམ་རྩ་
 དང་སྦྱར་བཞི་དང་ཆོས་སྦྱ་ཕྱད་པར་བྱེད་པའང་འབད་པར་དཀའ་སྟེ།
 ཆོས་སུམ་རྩས་མཁུན་གསུམ་དེ་དང་དེའི་གོ་ཆོད་ན། སེམས་བསྐྱེད་
 སོགས་བཅུ་རྣམ་མཁུན་ཏུ་བལ་ཞིང་། གོ་མི་ཆོད་ན་བསྐྱུ་བྱ་མཁུན་
 གསུམ་མི་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་མཁུན་གསུམ་ཅམ་
 ཕྱད་བྱེད་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་སོ་སོའི་བྱགས་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་གསུམ་གྱི་
 གསལ་བ་སོ་སོ་བ་དག་ནི་བསྐྱུ་བྱ་ཡིན་ལ། བསྐྱུས་ཚུལ་ནི་བྱང་བྱེད་
 ཀྱིས་བྱང་བྱ་བསྐྱུས་པའོ། །གསུམ་པ་ཆོག་དོན་ལ། བསྐྱེད་པ་དང་
 རྒྱག་འཆལ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་
 ཉན་བརྗོད་པའི་སྟོན་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། སྐབས་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་
 དང་ཞེས་བྱང་ངོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན་ཉན་སྐོས་དང་དེའི་སྦྱགས་
 སྤྱ་བསྐྱན་ནས་ཞི་བ་ཆོལ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རིམ་པ་གཅིག་གིས་
 རྒྱགས་ལ་བསྐྱན་པ་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྟེན་དང་དོན་ཏུ་ཐུང་བ་ལས་
 འདའ་བར་འདོད་པ་རྣམས་སོ། །འོན་ཀྱང་རང་སངས་རྒྱལ་ཉན་སྐོས་
 ལས་བྱང་པར་གཉན་ནས་མེད་པ་མིན་ཏེ། གཟུང་རྟོག་སྤངས་པ་
 སོགས་རྣམ་པར་བར་བ་རུང་བྱང་ཅམ་ཞིག་གིས་རྒྱག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཐལས་གང་གིས་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཉན་གཞི་ཐམས་ཅད་སྦྱོ་བ་མེད་
 པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ན། སྤང་བོ་
 དང་བཅས་པ་དང་སྤང་བོ་མེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐུང་འདས་རྣམ་པ་
 གཉིས་སྐབས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་རྒྱག་བཅས་ཐུང་
 འདས་ནི། ཐེག་དམན་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་
 ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་རྒྱག་བསྐྱུ་གྱི་སྤང་བོ་མ་སྤངས་པའི་གནས་སྐབས་

གྱི་སོ་སོར་བརྟགས་འཁོག་དང་། ལྷག་མེད་གྱི་ཕྱང་འདས་ནི། ལམ་
 དེས་ཉོན་མོངས་དང་ཕྱག་བསྐྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་རབ་
 ཏུ་སྤྱོད་བའི་སོ་སོར་བརྟགས་འཁོག་གོ། །གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་
 བརྗོད་པའི་སྒྲིན་ནས་བརྗོད་པ་ནི། གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 འཁོར་བ་རི་རྒྱུད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པ་རྣམས་ཐབས་ལམ་ཐམས་
 ཅད་སྤྱོད་བ་མེད་པར་རྟགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་འབྲས་བུ་འགྲོ་བ་མཐའ་
 དག་གི་དོན་སྦྱབ་པར་མཛད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གསུམ་པ་རྣམ་
 མཁྱེན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲིན་ནས་བརྗོད་པ་ནི། བསྐྱར་བར་
 མཛད། གང་ཟག་གང་གིས་ན། སངས་རྒྱལ་ཉེས་སྦྱོད་ཐམས་ཅད་
 གྱི་ཅ་བ་སྤངས་པས་ཡང་དག་པར་བསྐྱམས་པའི་སྦྱ་ཅན་རྣལ་འབྱོར་ཅན་
 གྱི་དབང་ཕྱག་ནི་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་
 བ་རྣམས་གྱིས་སོ། །ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ན། རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་སྤྱོད་བ་མེད་པར་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གང་དང་ལྷན་ནའོ།
 །འབྲས་བུ་གང་ན། སྦྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཆོས་གྱི་
 འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱར་བའོ། །འདིའི་མཐའ་
 དབྱེད་པ་ལ། ཆོས་གྱི་སྤང་བོ་དང་འཁོར་ལོ་ནི་གང་། དྲང་བ་དང་
 དེས་པའི་དོན་ཡང་རི་ལྟ་བུ། འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱར་
 རམ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་
 ཅད་བརྗོད་བྱ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ཐེ་ཕྱོད་གསུམ་དུ་འགྱུར་
 ཉི། འདི་ལྟར་རྒྱད་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ལྷག་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ་
 གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འདུལ་བའི་ཐེ་ཕྱོད་དང་། ཕྱིན་པ་ཕྱོལ་བར་བྱེད་
 པའི་ལམ་ལ་ནི་ཞི་ལྷག་གཉིས་ལས་ཞི་གནས་གྱི་ཆ་བསམ་གཏན་དང་།
 གཞུགས་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ལྷག་པ་སེམས་གྱི་

བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོ་ཤིང་ཤིང་སྟོན། ལྷག་མཐོང་ཆ་ལྷག་པ་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོན་པའི་ཤིང་སྟོན་ནམས་སོ།
 ། རྒྱུད་ལྷན་གྱི་ཕྱེ་བྲག་ལས་ནི་གསུང་རབ་ལན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་འཁྱུར་
 ཏེ། འདི་ལྟར། མདོ་ཤིང་དབྱུངས་བསྟན་ལྷན་བསྟན་དང་། །
 ཆོགས་བཅད་ཆེད་བརྒྱུད་མྱེད་གཞི་དང་། །རྟོགས་བརྒྱུད་དེ་ལྷ་བྱ་བྱུང་
 དང་། །སྤྱི་མ་རབས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། །ཆེད་བྱུང་གཏན་ལ་ཐབ་
 པའི་ཤིང་། །ཞེས་བྱ་བ་དག་ཤོ། །མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཕྱེ་
 བྲག་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་འཁྱུར་ཏེ། འདི་
 ལྟར་འདྲོད་ཆགས་ལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དང་། །ཞེ་སྤང་ལ་གཙོ་བོར་
 སྟོན་པ་དང་། །གཏི་ལྷག་ལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དང་། །གསུམ་པོ་ཆ་
 མཉམ་ལ་སྟོན་པ་ནམས་ནི་ཁྲི་ཆོག་སྟོང་དེ་དེ་ལ་སྟེ། །བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་
 སྟོང་གི་གཉེན་པོར་དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པོ་བརྒྱད་
 ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས་སོ། །ཞེས་འཕགས་པ་སྤྱུ་རྒྱུ་བྱིས་ཤེར་ཕྱིན་
 ཐབས་ཀྱི་ལེའུའི་འབྲེལ་བར་གསུངས་པར་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་
 ལས་བཤད་ལ། མཛོད་དུ། ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །ཅེས་
 འཁྱུང་ངོ། །ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པོའི་ཆད་ལ། །ཁ་ཅིག་ཤུ་དེའི་བྱས་བྱས་
 པའི་བརྟན་བཙས་ཆོས་ཀྱི་ལྷན་པོ་དང་ཆོས་ལྷན་གཅིག་ཆད་མཉམ་ལ།
 དེ་ལ་སྟོོ་ཀ་རྒྱུག་སྟོང་ཡོད་དོ། །ཞེས་ཟེར་ངོ། །ཁ་ཅིག་ལྷན་པོ་དང་
 བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་སྒྲ་དེ་དེ་རྒྱགས་པར་སྟོན་པའི་གཏམ་གྱི་
 ཆོགས་ལ་འདྲོད་ལ། ཐེག་ཆེན་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་
 གྱིས་བཀྱར་བར་འོས་པའི་སྤྲུག་ཆོས་ཆོས་ལྷན་གཅིག་འབྲི་རྒྱས་པར་
 འདྲོད་པ་སོགས་ལ་ཆོས་བཤེས་གྱིས་བཤད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་
 བཞི་སྟོང་དུ་སྤྱེ་བའི་ཉོན་མོངས་དེ་དེའི་གཉེན་པོ་རྒྱགས་པར་སྟོན་པའི་

གཏམ་གྱི་ཆོགས་རེ་རེ་ལ་ཆོས་ལུང་རེ་རེ་བྱ་སྟེ། རི་སྐད་དུ། སྦྱོང་པ་
 རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་ལུང་པོར་མཐུན་པར་གསུངས། །
 ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། དུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས་ནི། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་
 དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་རྣམས་ན་རེ། ཆོས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ཤེས་ཀོད་དེ་རྒྱ་ལ་མཐོང་
 ལམ་སྟེས་པ་ན། རྟ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་ལ་ལ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་བསྐྱར་རོ། ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། ཞེས་བེད་ལ། དེ་ཡང་རྟོགས་
 པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། ། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་ནི།
 ཉན་ཐོས་ལྡེ་བ་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། མཆན་
 ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ལ། བདེན་པ་བཞིའི་
 འཁོར་ལོ་ཉིད་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱར་ཤིང་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱར་
 བར་འདོད་དོ། ། འདིར་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་ལས། རྟོགས་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི། མཐོང་ལམ་དང་སྐྱེ་ལམ་དག་ཡིན་ལ།
 ཆོགས་སྦྱར་ནི་མིན་ཏེ། མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་ས་བོན་གཙང་མི་རྒྱས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ། ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་
 གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་དོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་འདི་དག་ལ་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་
 བ། གདུལ་བུའི་རྒྱུད་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་ཁིང་མི་མཐུན་སྟོགས་གཙང་
 པར་བྱེད་པས་རྒྱལ་པོའི་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ལུང་གི་
 ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། འདི་ལྟར་བདེན་པ་བཞིའི་
 འཁོར་ལོ་དང་། མཆན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། ལེགས་པར་
 རྣམ་པར་སྟེ་བ་དང་ལྟན་པའི་འཁོར་ལོའོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་ནི།
 གནས་དང་སྤང་རྒྱ་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་སུ། དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
 བའི་གདུལ་བུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་རྣམས་ལ་

དུས་སྐར་གསུངས་ལ། འཁོར་ལོ་འདིའི་མདོ་དངོས་ནི། ལྷ་རྩྭ་
བཟང་པོ་ལ་བསྟན་པ་བདེན་བཞིའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་
ཐེག་པ་དམན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཡིན་ལ། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཚུགས་མཐུན་གྱི་
ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་རྣམས་འཁོར་ལོ་དེར་སྟུང་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་
དང་པོར་གཏོགས་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དུས་སྐར་གསུངས་པའི་བྱུང་བ་མེན་
ཏེ། འདུལ་བ་དུང་མཐུན་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ་ལས་འདའ་ཁར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

མཆན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ནི་གནས་བྱ་ཚེད་སྤང་བོའི་རི་ལ་
སོགས་པར་དངོས་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་
དག་པར་བྱགས་པ་རྣམས་ལ་དུས་བར་དུ་གསུངས་ཤིང་། བརྗོད་བྱ་
སྟོང་བ་ཉིད་ལས་བཅམས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་
དང་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ལ། མཆན་གཞི་ནི་ཤར་ཕྱིན་རྒྱས་
འཁྱེད་བསྐྱུས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཚུགས་
མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་འཁོར་ལོ་བར་བར་སྟུང་དོ། ། ལེགས་པར་རྣམ་
པར་སྟེ་བ་དང་ལྷན་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི། གནས་ཡངས་པ་ཅན་ལ་
སོགས་པར་དངོས་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཡང་དག་པར་བྱགས་པ་རྣམས་ལ་དུས་བར་མར་གསུངས་ཤིང་། བརྗོད་
བྱ་རོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་བཅམས་ཏེ། ཀྱན་བཏགས་མཆན་
ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྟེ་བ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ལ།
འཁོར་ལོ་འདིའི་མདོ་དངོས་ནི་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཉིད་ཡིན་
ཞིང་། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཚུགས་མཐུན་གྱི་མདོ་རྣམས་འཁོར་ལོ་བ་མའི་
མདོར་སྟུང་པ་ཡིན་ཅོ། ། དེ་ལ་ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་

ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ནི།
 དེ་དང་དེའི་རིགས་སུ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་
 དག་པར་ཞུགས་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུ་གྱི་དབང་གིས་ཐེག་པ་གང་དུ་ཡང་
 བརྒྱུར་དུ་བྱུང་བ་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་ལེན་སོ། ། ཐེག་པ་
 གསུམ་གའི་གང་ཟག་ཆང་བ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་དོན་ནི་མིན་ཏེ།
 རང་སངས་རྒྱས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་དུ་མི་སྤྲིད་དོ། །མཆན་ཉིད་མེད་
 པའི་འཁོར་ལོ་དུས་བར་བར་གསུང་བ་གང་ལས་ཤེས་ན། དུམ་གྱི་
 མདོར། དེའི་ཆེ་ལྡན་བྱ་བ་རྒྱ་སྒྲོང་ཆད་མེད་པ་རྣམས་ནམ་མཁའ་ལ་མེ་
 རྟོག་གཏོར་ནས་སྐད་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། གྱེ་བདག་ཅག་ལ་
 སོགས་པས་ནི་དེར་འཇམ་བུའི་སྒྲིང་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གྱ་
 རོམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐྱར་བར་མཐོང་ངོ། ། ཞེས་
 གསུངས་ཤིང་། དཔོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། སྒྲོང་བ་ཉིད་
 སྒྲོས་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཆར་ཐད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 གཉིས་པ་བསྐྱར་ཞེས་དང་། ལེགས་པར་རྣམ་པར་སྤྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་
 ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་ཐད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐྱར་
 ཞེས་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དང་། ལེགས་པར་རྣམ་
 པར་སྤྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་བཤད་པས་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་
 འཁོར་ལོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་མཁས་རྣམས་གང་དག་སྟེ་
 བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་
 འདིའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་། ཕལ་ཆེན་ཟླ་བ་སོགས་ཁ་ཅིག་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་དྲང་དོན་མི་སྤྲིད་པར་འདོད་ཅིང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་
 པར་སྟེ་བ་སོགས་དྲང་ངེས་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
 ཤིང་རྟའི་སྒོལ་འབྱེད་གཉིས་མི་མཐུན་ཏེ། འདི་སྒྲུང་འཕགས་པ་སྟེ་

སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ལྟར་ན། འཕགས་པ་སློ་གྲོ་མ་མི་ཟད་པ་བརྟན་པའི་མདོ་
 དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་བོ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟོང་བ་
 ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དང་། ལྷན་
 རྒྱུ་བ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དྲང་དོན་ཡིན་ལ། དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་
 ཡང་གནས་ལུགས་བཅའ་བ་ན། དེས་དངོས་སུ་བརྟན་པ་དེ་ཉིད་
 གནས་ལུགས་སུ་མ་སོང་བར། དེ་ལས་གོང་དུ་དྲངས་ནས་གནས་
 ལུགས་གཞན་ཆོལ་དགོས་པའི་མིར་དྲང་དོན་དང་། མདོ་ཕྱེད་ཀྱི་དོན་
 གནས་ལུགས་སུ་ངེས་པའི་མིར་ངེས་དོན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་མིར་འཁོར་
 ལོ་དང་པོ་ལས་ཀྱང་བདེན་དངོས་བཤད་ཅིང་། ཐ་མ་དགོངས་འབྲེལ་
 སོགས་ལས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་སྒྲུབ་བདེན་པར་སྒྲུབ་པར་བཤད་
 ལ། དེ་དག་ལ་གནས་ལུགས་སེམས་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་མིར་
 དྲང་དོན་ཡིན་ཞིང་། བདེན་པར་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་
 ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པའི་མིར། བར་བ་མཆོན་ཉིད་
 མེད་པའི་འཁོར་ལོ་ཉིད་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།
 ། དོན་འདི་ནི་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་ཆེས་གསལ་
 ཞིང་རྒྱས་པར་གཞུང་བརྟགས་ཏེ་བཤད་དོ། ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་
 སྒྲུ་མཆེད་ཀྱིས། མདོ་ཕྱེད་རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའ་ནམ་འབྱེད་
 སོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། མདོ་གང་མདོ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་ནས་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་བཤད་དགོས་པ་ནི་དྲང་དོན་དང་།
 མི་དགོས་པ་ནི་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་སྒྲི་རྣམས་ཡོད་
 བར་བཤད་པ་དང་། བར་བ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྩ་བའི་ཉིད་མེད་
 བར་བཤད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
 དགོངས་པ་བཤད་དགོས་ཀྱི། སྒྲ་ཇི་བཞེད་པར་ཁས་སྲུང་དུ་མི་རུང་

བའི་མུན་དྲང་དོན་ཡིན་ལ། དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་ལས་ནི། གུན་
 བཏགས་བདེན་པར་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་
 ཅིང་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་
 པ་ཡང་ཡིན་ཞིང་། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞེས་ལེགས་པར་སྟོན་པ་བཤད་
 པ་སྐྱ་ཁི་བཞིན་ཏུ་ཁས་བླངས་པས་ཆོག་གི། བཤད་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་ནས་དགོངས་པ་བཤད་མི་དགོས་པའི་མུན་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ།
 ། ཞེས་བྱང་ས་དང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་དང་།
 ཐེག་བསྐྱུས་དང་། རྒྱན་དང་། དབྱུས་མཐའི་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་ལ་
 བཤད་དག་དང་། སྤྱུལ་ཏུ་བ་ཙ་འབྲེལ་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་
 སོགས་ལས་ཆེས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང་། དེས་ན་དགོངས་འབྲེལ་
 ལས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་
 ཡིན་པར་རྒྱུ་བཅུགས་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱུ་བས་ཤིང་། བཤད་དེ་དང་
 དེའི་རྗེས་འབྲངས་གི་བསྐྱུ་བ་ཙམ་དེ་དག་ལས་གཞན་དབང་བདེན་པར་
 གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་གུན་བཏགས་པ་ལྟར་ཏུ་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་གཞན་སྟོང་གི་
 དོན་ཏུ་བཤད་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་དང་། གཞན་
 དབང་རི་ཐོང་གི་རྩ་དང་མཚུངས་པ་དང་། བདེ་གསེགས་སྟོང་པ་
 འདུས་མ་བྱས་འདུས་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་བ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་ཏུ་འདོད་
 བཞིན་ཏུ། དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་སོགས་དེ་དག་ངེས་དོན་ཏུ་གྲུབ་པ་
 ལ་འབད་པ་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མགུལ་བ་
 གཙོད་པ་དང་མཚུངས་སོ། ། འདིར་ནི་ཡི་གེ་མངས་པར་འབྱུར་བས་
 གཞན་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་འཁོར་ལོ་དེ་དག་གྱུར་། ཁ་
 ཅིག་ཅིག་ཅར་ཏུ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐྱོར་བར་འདོད་པ་ནི་བབ་ཆོལ་
 ཏེ། སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་

སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱོར་ན། ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་
 མཛད་པ་རྫོགས་ནས་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་པ་ཆོས་ཉིད་
 ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་ནས་ཞག་འགའ་ཞིག་ལོན་པ་
 ཅམ་ན་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་མཛད་པ་བསྟན་པར་བཤམ་བའི་སྒྲིབ་རོ།
 ། དེ་བས་ན་སྣང་བཤད་པ་ལྟར་རིམ་ཅན་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།
 ། གཉིས་པ་ཐུག་འཆལ་བ་ནི། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
 པས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་བ་དེ་སྐབས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་དེ་ལ་ཐུག་
 འཆལ་ལོ། །བཞི་བ་བརྒྱལ་ལན་ལ། བརྒྱལ་བ་དང་། ལན་གཉིས།
 དང་པོ་ནི། མཛད་བཟྍས་བྱས་པས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་
 ཤེས་ནས་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་ཅེས་འདྲི་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་མངོན་
 རྟོགས་རྒྱན་ཚུལ་པ་ལ་འཇུག་ཅེས་ཁོང་ནས་དྲང་རོ། ། འོ་ན་བཟྍས་
 བྱར་གང་སྟུང་། གཞི་གཉེན་ནམ་པ་གང་རྒྱང་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྟུང་ན།
 འབད་པ་དོན་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་འདི་དག་ཡོད་ལ། གསུམ་ག་སྟུང་
 བ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་རྫོས་པར་འཇུར་ཞེས་པའི་དོགས་པ་གཙང་པ་ལ་
 དོགས་པ་ཐ་མ་དགོས་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་ཅིང་། དང་པོའི་དོགས་
 གཙང་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཐའ་མ་ཆོད་
 པའི་སྒྲོན་ཡང་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་མཐུན་གསུམ་ལ་ཐུག་འཆལ་བས་དེ་
 བཟྍས་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་ཞེས་དམ་བཅས་པ་བརྒྱལ་ཡུལ་
 དུ་འཆད་པ་ནི། མཐུན་གསུམ་བཟྍས་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་
 ཚུལ་ན་གང་བཟྍས་བྱར་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་ཞེས་འདྲི་བ།
 ལྟས་བྱིན་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་ཅི་ཞེས་འདྲི་བའི་བྱུན་པོ་དག་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ།
 ། ཆོག་དོན་ནི། དེ་ལྟར་ཐུག་འཆལ་བ་དང་བཟྍས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་
 བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་ནམ་

བ་རྒྱལ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྐྱུས་པར་མཛད་གང་། སྤྱོད་གས་
 དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་རྩོམ་པའི་འབད་བ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེར་སྤྱོད་
 གྱི་མདོ་འདི་ལས་ནི་མཚན་ཉིད་གྱི་བསྐྱུས་བཅས་ཐེག་པ་སྤྱོད་མོང་གི་
 མདོན་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་དག་ལས་མ་སྤྱོས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་བ་
 བྱི་མེད་དོ། ། དེའི་སྤྱིར་མདོ་དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་བྱུང་པར་མེད་པར་
 འབྱུར་རོ། ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་རྒྱལ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་
 བསྐྱུས་ཤིང་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་མ་བསྐྱུས་པས་གཉིན་པོ་
 འདི་གང་གི་གཉིན་པོ་ཡིན་པ་ཁོང་རྒྱ་ཆུང་པར་མི་འབྱུར་རོ། ། གསུམ་
 པ་ལྟར་ན་ཡང་རྒྱལ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་དེ་ཉིད་གཞི་མེད་པ་ཅམ་
 ཞིག་བསྐྱུས་པ་སྟེ། སྤྱོད་འདོགས་གང་ལ་གཙུག་པའི་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་
 བ་ཁོ་ན་བསྐྱུས་པར་འབྱུར་བའི་སྤྱིར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་གང་
 གིས་གཞི་གང་ལ་སྤྱོད་འདོགས་གཙུག་པའི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པས་གྲོལ་བ་
 དོན་གཉིས་ལ་མཁོ་བའི་དོན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་སྤྱིར་དོན་མེད་
 པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་རྒྱ་གཞན་དག་སེམས་པར་འབྱུར་བ་མེན་ནམ་ཞེ་ན།
 གཉིས་པ་ལན་ལ་དངོས་དང་། མཐུན་གསུམ་གྱིས་འཕགས་བཞིའི་
 མདོན་རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པའི་མདོ་དགོད་པ་དང་།
 མདོའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་མཐུན་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་།
 ལན་གྱི་དོན་བསྐྱུས་པོ། ། དང་པོ་ནི། མདོན་རྟོགས་རྒྱུ་ཆོས་ཅན།
 གསུམ་པོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱུས་པའི་སྤྱོད་ཡོད་པ་དེ་ནི་མེན་ཏེ། སྤྱོད་གས་
 གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱུས་པའི་སྤྱིར་རོ། ། གསུམ་ཆར་བསྐྱུས་པ་ལ་
 དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མཐུན་གསུམ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆེད་རྒྱུའོ།
 ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་། འདིར་ནི་འཕགས་བཞིའི་མདོན་རྟོགས་མཐའ་
 དག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཞིང་། གང་གིས་སྤྱིར་ཉོན་

ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་།
 སྤྲུལ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཐམས་
 ཅད་མཐེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་བསྐྱས་
 པས་ནའོ། ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། བར་མའི་མདོ་དགོད་པ་ལ།
 མདོར་བཞུག། རྒྱས་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། མཐེན་གསུམ་
 གྱིས་འཕགས་བཞེད་མངོན་རྟོགས་བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་མདོ་ལས་.....
 བཤད་པ་འདི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་རབ་འབྱོར་ཅེས་སོགས་སོ།
 །རྒྱས་བཤད་ལ་གསུམ་ལས། གཞི་ཤེས་གྱིས་ཉན་རང་གི་མངོན་རྟོགས་
 བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། དྲིས་ལན་གཉིས་ལས། དྲི་བ་ནི། བཙམ་
 ལྟ་འདས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱི་
 དང་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཇི་སྟེད་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ་དེ་དག་གྲང་
 ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་།
 གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་ཤེས་ཤིང་། དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་གི་
 བཞེད་དོན་ཡང་སྦྱབ་རུས་གྱི། ལམ་ཐམས་ཅད་གྱིས་གྲང་མིན་ལ་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་ཡང་མིན་པས་དེའི་སྦྱོར་ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་
 བསྐྱས་ཞེས་བྱའོ། ། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་གྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་
 རྟོགས་བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གཉིས་ལས། དྲི་བ་ནི། བཙམ་ལྟ་
 འདས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཅེས་སོས་ནས་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་རྣམས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མཐེན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་
 ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད་གྱིས་བསྐྱས་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 བྱང་སེམས་ཀྱི་བཞེད་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་
 ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཆེད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཉན་

ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་
 རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་
 རྟོགས་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞིང་ཐོས་
 བསམ་གྱིས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་དག་ཀྱང་སྤངས་
 རྟོགས་གྱིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་ཞིང་དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་
 བྱེད་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱའམ་ཞེ་ན།
 ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱའོ། ། ཏུས་ན་མ་ཡང་མི་བྱའམ་ཞེ་
 བ། རང་ཉིད་ཆོས་སྐྱེ་ལས་མ་གཡོས་བཞིན་དུ་གཞན་དོན་ལྷན་གྱི་བ་
 རྒྱན་མི་འཆད་དུ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
 པར་མ་བྱས་པ་དང་། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
 བའི་མཛད་པ་རྟོན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་བའི་
 སེམས་ཅན་ནམས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་ཆོས་ཐོས་པའི་ཆེ་དེ་ལ་.....
 འཕགས་ལམ་སྐྱེ་དུང་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོན་ནས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་མ་བྱས་པ་
 དང་། རང་ཉིད་ཐོག་མར་ཡོངས་སྐྱེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ཞིང་ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་པར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་
 དབང་གི་འབྲས་བྱར་གྱུར་བ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོགས་རྫོགས་
 པའི་སྒྲོན་ནས་ཡོངས་སུ་མ་སྤངས་པར་མི་བྱའི། ། དེ་གསུམ་བྱས་ནས་
 ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དོ། ། དེ་ལ་ཉན་རང་
 དགྲ་བཅོམ་ལ་ཡོད་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཅམ་ཞིག་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་
 སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱིས་གང་དུ་རྫོགས་ཤེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ས་བདུན་
 པ་མན་ཆད་དུ་མི་རྫོགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་པའི་
 ཕྱིར་དང་། དེ་མ་སྤངས་པར་ཡང་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་

རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལ་ལ་མི་འཐོབ་ཅིང་། ཉན་རང་
 དག་བཅོམ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་དག་
 ཏུ་ཉན་མོངས་མ་ལུས་པར་མ་སྤངས་ཏེ། ཉན་ཡིད་ཀྱི་རྒྱན་འཆད་པའི་
 མ་མཐའ་ཐེག་ཆེན་ལ་ས་བརྒྱད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཡིད་
 སྤངས་ན་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་ཐོབ་དགོས་པར།
 ཡིད་དང་འཛིན་དང་རྣམས་པར་རྟོག་། སྤྱིར་ཕྱིར་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པ།
 །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་སྤངས་རྟོགས་ཐམས་
 ཅད་ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས་པ་དང་། རྟོགས་པ་ས་དང་པོ་ནས་རྫོགས་
 པར་བཞེད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ནོ། ། ཡང་དག་མཐའ་ནི།
 ཁ་ཅིག་ངོ་མོ་ཉིད་སྒྲུ་ལ་འདྲོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་སྤོང་མ་སྤྱངས་
 པར་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པ་མི་མྱིད་པས། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ལ་
 དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ཆད་པའི་ཐུང་འདས་ལ་འདྲོད་
 པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་སྤོང་སྤྱངས་གསུམ་བུས་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་
 པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཆོས་ཉིད་ཅམ་ལ་
 ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ཉིད་མངོན་དུ་བུས་པའི་ཆད་
 བྱི། དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་
 དེ་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛིན་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་དེས་ཆོས་སྤྱི་
 མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་
 རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛིན་རྒྱས་ཀྱང་དག་པ་གཉིས་ལྷན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་
 རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛིན་རྒྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྟག་ཏུ་མཉམ་
 པར་བཞག་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།
 དེ་ཡིན་ཀྱང་མཉམ་པར་འཛིན་རྒྱས་པ་ཅམ་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་མི་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་སྦྱོན་མེད་དོ། ། གསུམ་པ་རྣམས་མཁྱེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་

གྱི་མངོན་རྟོགས་བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་གཉིས་ལས། རྒྱ་བ་ནི།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞེས་སོགས་སོ། །ལན་ནི། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་རྩོ་
 རོ་གང་དག་དང་། ཉགས་འབྲས་བྱ་གང་དག་དང་། མཚན་མ་རྒྱ་
 གང་གིས་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་། ཉགས་
 དེ་དག་དང་། མཚན་མ་དེ་དག་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་ཁོ་ནས་མངོན་
 གུམ་ཏུ་བྱགས་སུ་རྒྱུད་དེ་དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་
 ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་བསྐྱུས་པ་དང་
 རྒྱས་པའི་མདོ་དྲུང་བ་ནི། དེ་བཞིན་མདོར་བསྐྱུས་པ་ལས་ཀྱང་ཉན་
 ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
 གསུངས་ལ། རྒྱས་པ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
 དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་
 རྣམ་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཅན་འབྲས་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་
 ཏུ་རྫོངས་པ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཐེག་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་། རང་དོན་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་མངོན་ཏུ་མི་བྱེད་པའི་རྟེན་ཅན་གཞན་དོན་ཏུ་སེམས་ཅན་མ་བསྐྱུས་
 པ་སྦྱད་པ་ལ་སོགས་པར་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཅན་
 འབྲས་བྱ་རྣམས་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། ཡང་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་རྟག་ཏུ་མཉམ་
 པར་བཞག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་དང་། མ་དག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་
 དང་ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ལེན་པའི་
 མཚམས་སྟུར་བ་ཉིད་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་

བས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ནི་གཞི་དང་གཉིན་སོ་དང་རྣམ་པ་
མཐའ་དག་བསྐྱུས་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྟན་བཅོས་ལ་འབྲུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྱེལ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚམས་སྒྱུར་ནི། སྐྱེ་བོ་སྒྲོ་སྒྲོས་དཔལ་
པ་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྒྱས་པ་དང་། འཕྱིར་དང་། མདོར་
བསྐྱུས་པ་ལ་དད་པའི་སེམས་ཅན་གསུམ་ལ་པན་འདོགས་པར་བཞེད་
པའི་བྲགས་རྩེ་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གསུམ་སོ་དེ་དང་དེ་ལས་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རིམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱོར་པའི་
དོན་མཐའ་དག་གསལ་བར་མཛད་པ་མིན་ནམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
འཕགས་པ་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བས་ཀྱང་དེ་བསྟན་པ་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་
ཡོད་སྟེ་ཏུ་དོགས་པ་བསལ་བའི་སྦྱིར་དང་། བསྟན་བཅོས་འདིའི་
དགོས་སོགས་བཞིའི་དོན་ལ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སྦྱིད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
འབྲུག་པའི་ཡན་ལག་རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་།
དགོས་པ་དང་། དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཁོང་ན་
ཡོད་པ་རྣམས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར། ཚ་བ་ནི་བདེ་སྐྱག་ཏུ་ནི་
རྟོགས་པ་ཞེས། ། བྱ་བ་རྒྱན་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་
རྟོགས་པ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་ལམ། རྟོན་པས་
འདི་ལས་བཤད་པ་གང་། ། གཞན་གྱིས་སྦྱོར་བ་མིན་པ་དེའོ། །
རྟོགས་པའི་ཡང་དགོས་པ་ནི། མཐོང་འགྱུར་སྦྱིར་དུའོ། །སུས་ན་སྒྲོ་
དང་ལྡན་པས་སོ། །གང་ན་ཚས་སྦྱིད་བརྩའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མདོའི་དོན་
ནོ། །གང་གི་སྒྲོ་ནས་ན། དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས་སྒྲོམ་པས་སོ། །

འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱལ་ལ་དགོས་པ་བྱུང་པར་བ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། གཏུལ་
བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་སྲོག་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བཟུན་བཙས་ཚུལ་
པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་རྟོགས་པ་ཞེ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་
སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཉམས་ལེན་སྐབ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་
ཉིད་དོ། ། རྟོགས་པ་ལ་ཡང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། བཟུན་བཙས་
ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་
བྱ་བ་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་མངོན་པར་འདོད་དོ། །
མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུ་འདྲི་བརྗོད་བྱ་དེ་གང་ཞེ་ན། བཙས་ལྟན་འདས་ཚེ་འསྐུལ་
རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་
དུ་བཟུན་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། མངོན་རྟོགས་
བརྒྱད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བརྒྱ་
ནི་སངས་རྒྱུས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ་ཙུ་བར་དེ་གཅིག་པོ་སྟོན་པ་ནི་དེས་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།
། དེ་དག་སུས་མངོན་དུ་བྱེད་ན་ཕྱི་རོལ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ལ་
གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལས་བྱང་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་དངོས་སུ་མ་སྦྱངས་ཏེ། རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡུམ་
གསུམ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དེ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བའི་ཆུལ་གྱིས་འབྲེལ་བར་མཛད་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། ཉན་རང་
གིས་ཤིན་དུ་རྒྱས་པའི་ཕྱི་སྟོན་ལ་ཐོས་བསམ་མི་བྱེད་པས་སོ། ། དེས་ན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་སྟན་སུམ་ཚོགས་པ་སྐྱབ་
པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རེག་པར་ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། ། ཆུལ་

འི་ལྟར་ན། མོས་བསམ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྦྱོར་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་
བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་མངོན་པར་རྟགས་པ་བརྒྱད་
ཀྱི་བདག་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱབ་པའི་
སྦྱོད་པ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་བསྐྱེམས་པས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆོས་
ཅན་ཀྱན་ཏུ་འགྲོ་བའི་རྟགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་
སོགས་པ་བརྒྱ་རྟགས་པའི་རིམ་པས་མངོན་ཏུ་བྱེད་པར་འགྱུར་རྟེ། །ཆ་
བར་ཆོས་སྦྱོད་བརྒྱ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ཡིན་
པས། འདིར་ཕར་ཕྱིན་བརྒྱ་ལ་ཆོས་སྦྱོད་བརྒྱ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
ས་རབས་པ་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཞེས་པས་དང་པོ་སེམས་
བརྒྱེད་དང་། ཕྱིན་སོགས་ཀྱིས་ཐ་མ་རྒྱབ་པ་བཟུང་བའི་སྣ་ནས།
ནམ་མཁུན་གྱི་ཆོས་བརྒྱ་ལ་ཆོས་སྦྱོད་བརྒྱར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། །

འབྲུག་བྱ་བཟུང་བཙོས་ཀྱི་དང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འབྲུག་བྱ་བཟུང་བཙོས་ཀྱི་དང་བཞིན་དངོས་བཤད་པ་
ལ་རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་ལ་མངོན་རྟགས་བརྒྱད་ཏུ་དབྱེ། བར་བ་ལ་དད་
པ་ལ་རྒྱག་ཏུ་བསྟུ། བསྟུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་གསུམ་ཏུ་བསྟུ་བའོ། །
དང་པོ་ལ་བསྟུས་དོན་ལུས་ནམ་བཞག་དང་། ཆོག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་
བཤད་གཉིས། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། མཆོམས་སྐར་ནི། དེ་ལྟར་
འགྲེལ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྟུང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
ལུས་ནམ་པར་བཞག་པ་གསུངས་སོ། ། དཀོས་པ་ནི། ཉན་པ་པོ་
གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱིས་བཟུང་བཙོས་ཀྱི་དོན་བདེ་སྐྱག་ཏུ་རྟགས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་དང་། འཆད་པ་པོས་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཏུ་བཟུང་བཙོས་

ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱས་པ་ཡང་གོ་རིམས་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་བར་གཟིགས་ནས་དེའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་གིས་རི་
ལྷར་ན། ཆོག་ལེན་པར་བཅོ་ལུས་མདོ་དང་རྒྱས་པར་བསྟན་
པའོ། །

བསྟན་དོན་ལྷན་རྒྱུ་བཞག

གཉིས་པ་ཙ་པ་ལ། ལུས་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བཤད་བྱ་གཞུང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་འཆད་བྱེད་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད་དོ། །
བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན་རྣམ་ཀྱན་ཅེས་པ་ནས་དེ་རྣམ་བརྒྱད། ཅེས་པའི་
བར་རོ། ། འདིར་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་བཞག
མཐེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་དང་གོ་རིམས་
ངེས་པའོ། ། དང་པོ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མཆོད་ཉིད། ཆོས་རབ་ཏུ་
རྣམ་འབྱེད་གང་ཞིག་སྲིད་ཞིའི་པ་རྣམས་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ།
དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གཙོ་བོ་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན། དེ་ཉིད་ལྷལ་དང་
བཅས་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པའམ། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་སྟོབ་པའི་
ཐབས་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་འབྲས་པ་ལ་
སྟགས་པའོ། །ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ནི། འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཐེག་པ་
གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཕྱོང་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ལམ་སྟེ། ཐེག་
ཆེན་སྟོབ་ལམ་རྣམས་སོ། ། ཞེས་གཞན་དག་འཆད་ལ། དེ་ལྷར་ན་
ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ནམ་མེད་སྟེ། ཐེག་ཆེན་སྟོབ་
ལམ་ཡིན་ན། ལམ་ཤེར་ཕྱིན་མཆོད་ཉིད་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་འགྱུར་

ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ན་ལམ་
 ཤེར་སྤྱིན་ཡིན་པས་བྱབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་པ་ཡིན་ན་ཤེར་
 སྤྱིན་ཡིན་པས་བྱབ་པར་བལ་ལོ། ། དེ་བས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་བརྟན་
 བཅོས་ཡིན་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ཞིག་རྟོན་པ་
 རྣམས་ནི་གཞུང་ཤེར་སྤྱིན་མིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་
 པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བརྟན་བཅོས་ཁོ་ན་གཞུང་ཤེར་སྤྱིན་ཡིན་ནོ། ། གཞན་
 ཏུ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། ཤེར་སྤྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་
 བལ་ལོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 ལམ་དག་ལམ་ཤེར་སྤྱིན་ཡིན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཙམ་ཏུ་གྱུར་བའི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དག་ལམ་ཤེར་སྤྱིན་མིན་ནོ། ། དེ་ལ་ནི་སློབ་ལམ་ཡིན་
 པས་ཀྱང་མ་བྱུང་ཉི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཉིད་ལམ་ཤེར་
 སྤྱིན་ཡིན་ཀྱང་སློབ་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ། གལ་ཏེ་དེ་ལམ་ཤེར་སྤྱིན་མིན་ན། འབྲས་བུ་ཤེར་སྤྱིན་ཐོབ་པའི་
 ཐབས་སུ་གྱུར་བའི་ལམ། དེའི་མཆོན་ཉིད་ཏུ་སྦྱས་པ་དང་འགལ་ལོ།
 ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་ལམ་བདེན་ཡང་ལམ་ཤེར་སྤྱིན་ཡིན་ལ། དེས་ན་
 ལམ་ཤེར་སྤྱིན་དང་འབྲས་བུ་ཤེར་སྤྱིན་འགལ་བ་མིན་ནོ། ། འབྲས་བུ་
 ཤེར་སྤྱིན་ནི། སངས་རྒྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། འདི་དག་ལས་གཞུང་
 ཤེར་སྤྱིན་ཡིན་ན་ཤེར་སྤྱིན་དངོས་མིན་པས་བྱབ་ཉི། ཤེས་པར་འགལ་
 བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་དེ་ལ་ཤེར་སྤྱིན་ཏུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་ནི་དེ་བརྗོད་
 བྱུང་རྟོན་པས་སོ། ། དགོས་པ་ནི། དེ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པར་འདོད་པས་
 འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འོ། ། འབྲས་བུ་
 ཤེར་སྤྱིན་ཡིན་ན་ཤེར་སྤྱིན་དངོས་ཡིན་པས་བྱབ་ལ། ལམ་ཤེར་སྤྱིན་ལ་
 ནི་དངོས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ། སློབ་ལམ་ཡིན་པ་དག་ནི་དངོས་མ་ཡིན་

ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཤེར་ཕྱིན་དུ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན། མཐར་ཐུག་
གི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་སོ། ། དགོས་པ་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དེ་
ལ་བསྐྱབ་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་འོ། ། དངོས་ལ་གཞི་བྱེད་སྤྱིད་
ཞིའི་སྤྱ་མཐར་སོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཅམ་ནི་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་ཡིན་ལ། སྤྱིད་ཞིའི་སྤྱ་མཐར་སོན་མ་
ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དང་། དམན་པའི་མཐའ་
ལས་ཀྱང་འདའ་བའི་གཞགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀའི་གཉེན་པོ་
མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན། སྤྱི་བ་དཔོན་གྱིས་སངས་
རྒྱུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཉིས་སྤྱ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མ་ལྷ་ལྷ་ནི་
དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སྤྱ་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཆོག་
དང་རག་གི་ཆོགས་ཀྱི་གཞུང་དང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་གྱི་ལམ་ལ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟགས་པའོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་གྱི་ལམ་ཞེས་གསུངས་པས། སྤྱི་བ་ལམ་དེ་དག་ཤེར་ཕྱིན་དངོས་
མིན་པར་བརྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གཞི་བྱེད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ།
། གཉིས་པ་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ། གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་ཤེས་ཡིན་ན་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཁོ་ན་དང་།
ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་བྱང་འཕགས་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་བྱབ་ཅེས་སྤྱི་བ་
མི་འབད་དེ། རྒྱབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན། བྱང་
སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་མེད་པས་བྱབ་པར་བཤལ་ལོ། ། དེ་འདོད་ན། མངོན་
རྟོགས་བརྒྱད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སོས་བསམ་གྱིས་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས་
སྒྲིམ་བྱང་གིས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་དགོངས་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བར་བཤད་
པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་

[illegible]

དག་གི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པས་བྱབ་ཅིས་སྤྱོད་བ་ལའང་རིགས་སུ་ཐལ།
 ཞེས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཉེས་པ་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་སོ། །རང་ལུགས་ནི། རྣམ་
 མཐུན་གྱི་མཆན་ཉིད། རྣམ་རྟོགས་མཆན་མ་མ་ལུས་པས་བསྐྱུས་པའི་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་མཆམས་ནི་རྟོགས་པའི་
 སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་དོ། །སངས་རྒྱུ་གྱི་རི་ལྟ་བ་
 མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རི་སྟོན་པ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི་
 རྣམ་མཐུན་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡིན་ན་རྣམ་མཐུན་ཡིན་དགོས་ན།
 དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དོན་
 དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་མངོན་སུམ་ཆད་མའི་དངོས་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་
 བྱབ་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱུ་གྱི་རི་ལྟ་བ་མཐུན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་ན་རྣམ་མཐུན་ཡིན་པས་བྱབ་པ་བྱད། དེས་ན་རྣམ་མཐུན་
 གྱིས་ཀྱང་རི་ལྟ་བ་མཐུན་ལ། རི་ལྟ་བ་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་ནོ། །
 དེ་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལམ་ཤེས་ན། ལམ་ཤེས་ཡིན་པའི་
 བྱབ་པར་ཐལ་ཞིང་། རྩོམ་འཛིན་དང་མིག་ཤེས་ཡིན་ན་རྩོམ་འཛིན་མིག་
 ཤེས་ཡིན་པའི་བྱབ་པར་ཐལ། དེ་འདྲོད་ན། བྱབ་འཛིན་མིག་ཤེས་
 ཀྱང་དེར་ཐལ་ལོ། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་གོ། །
 ལམ་ཤེས་གྱི་མཆན་ཉིད། རང་བཞིན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ལམ་གསུམ་གང་ཡང་རྩང་
 བའི་མཆན་ཉིད་ལ་མྱོང་སྟོབས་གྱིས་རྩོམ་འདྲོགས་ཆད་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་
 མཐུན་པ། དཔྱེ་ན་གསུམ་ལས། ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་
 ཤེས་གྱི་མཆན་ཉིད་དང་། རང་སངས་རྒྱུ་དང་། བྱང་སེམས་གྱི་
 ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རིགས་བསྐྱེའོ། །ས་
 མཆམས་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཉམ་བཞག་

དང་། སངས་རྒྱལ་ལ་ཡོད་དོ། ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། གཞི་
 སྤང་སོགས་ལ་བདག་ས་པའི་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བྱུང་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པ་
 ཅམ་དང་། གཟུང་བ་བདེན་མེད་ཅམ་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པས་ཐྱེ་བའི་མཁྱེན་པ། ས་མཆོམས་ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་འཕགས་པའི་
 རྒྱད་ལ་ཡོད་དོ། ། དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐུང་འདས་དངོས་སུ་
 ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཡིན་ན་དེས་མ་བྱུང་པས།
 ཐུང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ཐུང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་ཀྱང་། ཐུང་སེམས་
 འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། ། དེས་ན་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཐུང་སེམས་ལ་ཡང་ཡོད་པ་
 སོགས་ལ་དགོངས་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་
 སོགས་དང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
 པ་ཡིན་གྱི། ཐུང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ལམ་ཡིན་པ་སོགས་ལ་དགོངས་ནས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མིན་ལ།
 དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཐུང་འཕགས་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་གྱིས་དེའི་
 རྒྱུང་བྱེད་ཅེས་སོགས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དཔེར་ན། དུམ་པའི་
 རྒྱབ་བྱེད་དངོས་པོ་ཅམ་གྱིས་ཀ་བ་ལའང་རྒྱབ་ཀྱང་ཀ་བའི་དངོས་པོ་
 དུམ་པ་ལ་རྒྱབ་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ལ་ཐུང་སེམས་འཕགས་པའི་
 རྒྱད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་གཞི་ཤེས་

ཡིན་གྱི་ལམ་ཤེས་མིན་ལ། ཆོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 ཅམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་དུ་རང་རྒྱད་ལ་སྦྱང་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་
 ལམ་ཤེས་ཡིན་གྱི་གཞི་ཤེས་མིན་ནོ། ། འདིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 ཅམ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ལ་སྦྱང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདྲགས་
 ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཅམ་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་སྒྲོ་འདྲགས་
 ཆོད་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིས་ལམ་གཞན་རྣམས་ལ་འང་རིགས་བསྐྱེ་ཞེ་ཤེས་
 པར་བྱ་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ལམ་ཤེས་གཞི་
 ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་
 ཡིན་པ་འགལ་ལོ། ། འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སང་ཡང་རིགས་བསྐྱེའོ། །
 ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་
 ཚུལ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཀྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་པ་
 མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་གསུངས་པས་དེའི་སྒྲོ་ནས་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།
 ། འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུབ་ནི་ཀྱན་རྒྱུ་ཅམ་དངོས་
 སུ་སྦྱོང་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་
 བཅུམ་པར་བཞག་པའི་ཆེ་ན་མེད་པས་ཁྲབ་ལ། དེའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་
 བ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་མེད་པས་
 ཁྲབ་པར་ཐལ་ལོ། ། ཁོ་རང་ཀྱན་རྒྱུ་ཅམ་སྦྱོང་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ཀྱང་རང་
 བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་དེའི་ཆོའང་ཡོད་
 པར་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་དེའི་ཆོ་གཟུགས་
 འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཡོད་དོ། ། ཞེས་སྒྲུབ་
 ཅེས་འགོག་སོམས་ཤིག ཁ་ཅིག་ཆོགས་སྦྱར་བ་སོ་སྒྲེ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས་

ལམ་ཤེས་དངོས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་མི་འབད་དེ། མདོ་ལས། ཐམས་
 ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བས་བརྟམ་ནས་འདུལ། ཞེས་
 པའི་འགྲེལ་བར། འཕགས་པས་རྗེས་སྤྱད་པའི་ཤེས་པ་བསལ་
 བའི་དོན་དུ་མཐོང་བ་སྟོས་ལ། འཁྲུལ་བའི་མཐོང་བ་བསལ་བའི་དོན་
 དུ་ཤེས་པ་སྟོས་སོ། ། ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་སྒྱུར་དང་།
 ལམ་གསུམ་དོན་སྤྱི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་གོ་ཚད་ན།
 ཚོགས་སྒྱུར་ན་རྣམ་མཁྱེན་ཡང་ཡོད་པར་བལ་བའི་སྒྱུར་རོ། ། མདོར་
 བརྟམ་པ་ཅམ་ཞིག་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་
 བཞག་པ་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་གི་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་
 པ་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་དང་གོ་རིམས་ངེས་བཞི། ཅིའི་སྒྱུར་མདོན་
 རྟོགས་བརྒྱད་དུ་གྲངས་ངེས་ཤིན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྟེན་གྱི་
 གང་ཐེག་གཅིག་འཆར་རྒྱ་བའི་ཆ་ཁྱེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྒྱད་དུ་
 གྲངས་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ། འབྲས་བུ་
 མཐར་ཐུག་རྣམ་མཁྱེན་དང་། དེའི་རྒྱ་ལམ་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་ཀྱི་
 ཡན་ལག་གཞི་ཤེས་རྣམས་སྤྱི་གྲངས་ངེས་ཤིང་། དེ་ཉིད་སྟོན་བྱུང་གིས་
 ཉམས་སྤྱི་ལེན་པའི་སྒྱུར་བ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་དབང་དུ་བྱེད་
 པ་རྒྱ་འབྲས་དང་། དབང་ཐོབ་ནས་བརྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་རྒྱ་
 འབྲས་གཉིས་སྤྱི་ངེས་པས་སྒྱུར་བ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ལ། ཐོབ་བྱའི་
 འབྲས་བུ་ལ་སྒྱུ་བཞི་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པར་གྲངས་ངེས་པའི་སྒྱུར་རོ།
 །གོ་རིམས་ནི། སྐབས་རང་རང་གི་མཆོམས་སྒྱུར་ལས་ཤེས་པར་འཁྱུར་
 ཞིང་། ལུས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དག་གི་ཆོག་དོན་ནི། ཡན་ལག་རྒྱས་
 བཤད་དག་བཤད་པས་བཤད་པར་འཁྱུར་བ་དང་། ཤིན་དུ་མདོར་
 བརྟམ་པར་འདོད་པའི་སྒྱུར་འདིར་མ་བྱིས་ལ། ཐུབ་པའི་རྣམ་ཀུན་

མཁྱེན་པ་ཉིད། །ཅེས་པ་ནི། ཆོས་བཅུ་པོ་འདི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
 པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཡུལ་གྱིས་
 ཡུལ་ཅན་མཆོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་དེ་ཉིད་རྟོན་སྤྱབ་པ་
 རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་དང་། ཉན་ཐོས་
 ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། ། ཞེས་པའང་འཕྱར་རྟིང་ལས། མཐོང་
 ལམ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི། ། ཞེས་པ་ལྟར་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ངོས་
 བབྱང་བ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་བསྟུས་ཏེ་བཤད་པ་ནི། དེ་ལ་ཆོག་
 ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུམ་གྱི་ལུས་མདོར་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡན་ཅམ་བསྟན་པའི་
 ཕྱིར་དོ། ། ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན།
 དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟུས་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ། དོན་བདུན་ཅུའི་
 རྒྱུ་ལྡན་ཅམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བསྟུས་པ་དང་རྒྱས་པར་
 བཤད་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་བ་རྒྱས་བར་མ་
 བཀྲལ་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི། བསྟུས་པའི་དོན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་
 རྣམས་ནི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས། སེམས་བརྒྱུད་པ་ནི་
 གཞན་དོན་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འཕྱར་བའི་ཡན་
 ལག་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་དག་གིས་འཆད་པས་དེ་དག་
 རྣམ་པར་བཤད་པས་འདི་དག་ཀྱང་བཤད་པར་བསམས་ཏེ། འདིར་
 ཡང་བཤད་ན་རྣོས་པའི་ཉེས་པར་འཕྱར་དུ་དོགས་ནས་རྣམ་པར་མ་
 བཀྲལ་ལོ། །

སྐབས་དང་པོ། རྣམ་མཁུན་མཆོན་ཕྱེད་ཀྱི་ ཆོས་བརྒྱ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཆོག་དོན་ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ལ། གཏན་ལ་དབབ་
བྱ་མཁུན་པ་གསུམ། ཉམས་སྲ་ལྷང་བྱ་སྦྱར་བ་བཞི། ཐོབ་བྱ་ཆོས་
སྦྱོར། །དང་པོ་ལ་འབྲས་བྱ་རྣམ་མཁུན། དེའི་རྒྱ་ལམ་ཤེས། དེའི་
ཤེས་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གཞི་ཤེས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་འབྲེལ་
དགོད། ཆོས་བརྒྱ་བཤད། སྐབས་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་
ལྟར་བསྟུས་པའི་དོན་ཀྱང་བསྟན་ནས་དངོས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོར་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་སྦྱད་པའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་
པའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པར་བཞེད་དོ། །དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་རྗེས་སྲ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེའི་རྒྱ་མཆོན།
དེ་དེས་དོན་ཏུ་གཉེར་བའི་འབྲས་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ། །

༡. སེམས་བསྐྱེད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད། དེ་ནས་གདམས་ངག་
མོད་ཚུལ། དེ་ནས་དེ་དོན་ཉམས་སྲ་ལྷངས་པ་ལས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་
རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ལ། རོ་བོ།
མཆོན་ཉིད། དཔྱེ་བ། ས་མཆོམས་སོ། །དང་པོ་ནི། འཕགས་
པ་ཐོགས་མེད་སྦྱ་མཆེད་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པས་སེམས་
བསྐྱེད། ཅེས་སྒྲ་བཤད་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རོ་བོ་སེམས་བྱང་ཏུ་

བཞེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་
ལམ་གྱི་མཆོག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། དབྱིག་གཉིན་
གྱུས་དོན་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ། །
ཞེས་སོགས་སོ། ། འཕགས་སེང་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲུ་
བཤད་ཆུལ་སེམས་ཀྱང་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པས་སེམས་་་་
བསྐྱེད་ཅེས་བྱས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་དགོས་
པར་བཞེད་ལ། དེ་ཡང་ཡིད་ཤེས་དགེ་བ་ཞིག་ལ་བཞེད་དེ།
འཕགས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སེམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་སྟེ་རྣམ་པར་རིག་པའོ། ། རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
པ་ནི་དེ་ལ་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་མཆོན་
ཉིད་ནི། གཞན་དོན་འདོད་པས་ཀྱང་ནས་བསྐྱང་ཞིང་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་གྲོགས་སུ་ལྟན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཤེས། གསུམ་པ་
དབྱེ་བ་ལ། རྩ་བའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། སྒྲོན་པ་སེམས་བསྐྱེད།
འབྲུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་སོ། ། འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ལ། ཁ་
ཅིག་ཆོགས་སྐྱངས་མ་སྐྱངས་ཞེས་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཆད་ལྟན་ཏུ་
མས་སྒྲོན་སེམས་ལེན་པའི་ཆོག་བཤད་པ་ལ་ཙཱ་འབྲི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་
ཅིག་སོ་སྟེ་དང་། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ།
ཆོགས་སྒྱུར་ན་ལམ་ལ་འགྲོ་བཞིན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་བལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་གསུམ་དང་། ཐ་མ་
བརྩ་དགུ་ལ་བྱས་ནས། དང་པོ་གསུམ་ཆོགས་ལམ་ཁོ་ན་ན་ཡོད་པར་
འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་འདུན་པ་
སངས་མ་རྒྱས་པར་ཡོད་པས་དེ་དང་མཆུངས་ལྟན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱང་

དེ་དག་བར་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་
 ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྒྱ་ཕྱིན་བྱག་ཅམ་ལ་དམིགས་པ་ཅེས་
 འདོད་པ་མི་འབྲད་དེ། འབྲུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ། ཡང་དག་
 རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། ། ཅེས་པས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་མ་
 ཚང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་འདི་གཉིས་ནི། སྟོགས་སྟོབ་
 པས་ཟིན་མ་ཟིན་ཁོ་ནས་སྟེ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་དེ་གཉིས་འགལ་
 བར་ཁས་སྲུངས་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་འཆད་པ་ན། སྟོན་
 སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། འབྲུག་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་
 དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རང་ལུགས་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་གང་ལམ་ལ་སྟོབ་པའི་བྱ་བས་མ་ཟིན་པ་ནི་སྟོན་སེམས་ཁོ་ན་ཡིན་
 ལ། དེ་གང་དེས་ཟིན་པ་ནི་འབྲུག་སེམས་ཡིན་ཞིང་། སྟོན་འབྲུག་
 འགལ་བ་མིན་ནོ། ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ནི་མདོར་བསྟུ་
 བར་འདོད་པས་མ་གྲིས་སོ། ། བཞི་བ་ས་མཚམས་ནི། སྟོན་སེམས་
 ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་དེ། དང་པོར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 ལ་ཐོབ་འདོད་མ་སྐྱེས་ན། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ལམ་ལ་ཡང་སྟོབ་པར་མི་
 འཇུག་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡ་མཐའ་ནི་ས་བརྒྱ་བའོ། ། རྟོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སེམས་བསྐྱེད་མེད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་
 སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ལམ་ལ་སྟོབ་པ་
 གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་སྟེ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་
 བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་
 པས། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེ་
 བ། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གཉིས་ཀ་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་དུ་

ཁས་སྤངས་དགོས་པས། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་སེམས་ཡིན་.....
 དགོས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་གྱི་
 དབང་དུ་བྱས་པའོ། ། ཞིན་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་གཙོ་སེམས་
 ཡིན་མི་དགོས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་...
 དགོས་པའི་བྱང་པར་ཆོག་ལ་དགའ་བ་ཁྱེད་གྱིས་སྦྱོས་ཤིག དེས་ན་
 ཐོགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་དང་དཔལ་ལྡན་ཆོས་པ་སོགས་གྱིས་དོན་དམ་སེམས་
 བསྐྱེད་བཤད་ཀྱང་། འཕགས་སེང་གི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་། དོན་
 དམ་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པ་ལན་གཅིག་ཀྱང་མ་བཤད་དོ། ། འོ་ན་སེམས་
 བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་གསུམ་སངས་རྒྱས་ས་ལ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན།
 དེ་ནི་འོག་དུ་བཞུག་པར་བྱའོ། ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ།
 མཆོན་ཉིད། དམིགས་ལུལ། དབྱེ་བ། ས་མཆོམས་སོ། དང་པོ་
 ལ་དངོས་དང་། ཚྱོད་སྤང་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི།
 སེམས་བསྐྱེད་པ་རང་གི་རོ་བོ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྟོན་ནོ། ། ཚ་བ་
 བྱི། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་ཅེས་པ་མཆོན་བྱ་དང་ལྷག་མས་མཆོན་ཉིད་
 བཞུག་ནོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་བྱུང་ནས་གཞན་
 གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབད་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་
 འདོད་པ་རྒྱར་ལྡན་ཞིང་། གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་སོགས་སུ་ལྡན་པའི་ཡིད་ཤེས་ནི་ཐོག་ཆེན་གྱི་སེམས་
 བསྐྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་རོ་བོ་
 ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ། ཚྱོད་ལུལ་ནི། ཚ་བའི་སྤྱོད་
 བྱིན་ནོ། ། དེ་ཡང་སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་སེམས་ཡིན་པར་འགལ་
 བས་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་སྦྱོས་པ་མི་འབད་སྟམ་པ་
 རྟེ། འདི་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་ཇས་ཐ་དད་འདོད་མི་དགོས་སོ། །

ཚྱོད་ཚུལ་ནི། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་དེ་
 དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་པའི་ཆོས་ལ་འདུན་པ་སེམས་ལས་ཐུར་བ་ཡིན་ལ།
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སེམས་ཡུལ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་སྒྲུང་བ་ཅན་
 འབྱུང་བ་མིན་ནམ། རི་ལྟར་ན་གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་དེ་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་
 བསྟན་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་མིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི་
 འོན་ཀྱང་རྩ་ཆེན་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ལ། འདོད་པའི་མིང་གིས་ཉེ་
 བར་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །འདོགས་པའི་
 ཆོས་གསུམ་གང་ཞེ་ན། འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདི་ལྟར་སེམས་
 ཅན་སྟག་བསྐྱེད་པ་ལ་མི་བཟོད་པའི་སྒྱིང་རྩི་ཆེན་པོ་ལས་སེམས་ཅན་
 མཐའ་དག་སྟག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་སྟེ་སྒྲུང་པའི་གཞན་དོན་བྱེད་
 འདོད་པ་འབྱུང་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལས་གཞན་ལ་
 དེའི་བྱས་པ་མེད་པར་མཐོང་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་
 པ་འབྱུང་ལ། དེ་དང་མཚུངས་སྟེ་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་
 པས་དེའི་ཐུང་། གཞན་དོན་འདོད་པའི་འདོད་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 དང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་འདོད་པ་ཤོགས་སུ་འབྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ལྟར་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པས། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚུལ་
 གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། རྒྱུ་བྱེད་གང་དག་འདོད་པ་གཅིག་བྱས་
 བས། དེའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བཏགས་ཚུལ་གཉིས་བྱེད་པ་
 དག་ལ་འདོད་པ་དེ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ཤོགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་
 པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཐུང་། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པའང་ཡིན།
 མི་མཉམ་པའང་ཡིན་ཞེས་དངོས་འགལ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།
 ། དེས་ན་འདོད་པ་ཅེས་པ་གཞན་དོན་འདོད་པ་ལ་བྱས་པའི་བཏགས་

ཚུལ་འཆད་པ་ནི། ཙ་ཚིག་འདིར་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་འདོད་
 པའི་མིང་གིས་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དག་
 པའི་ཆོས་གཞན་དོན་ལ་འདུན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡོད་
 བ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་བྱ་བ་སྟན་པའི་སྟོན་ས་དེ་
 ལྟར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གཞན་
 དོན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་དག་ཆོས་མཐའ་དག་
 འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་འདོད་པ་ཅེས་པ་བྱང་ཚུབ་འདོད་
 པ་ལ་བྱས་ནས་ཆོས་ཅན། བྱང་ཚུབ་འདོད་པའི་མིང་གིས་སེམས་
 བསྐྱེད་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྐབས་འདིར་སྟོན་ལམ་ནི་
 དོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་འདོད་པ་ཉིད་
 ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་
 དེའི་སྒྲར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་
 བ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ། སྟོན་ལམ་དང་མཚུངས་པར་
 ལྟན་པའི་སེམས་དེ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་.....
 དམིགས་ཡུལ་ལ་གསུམ་ལས། དྲི་བས་མཚམས་སྒྱར་བ་ནི། རོ་བོ་ལ་
 ཚྱོད་པའི་དྲི་བར་མ་ཟད་ཀྱང་གང་འདོད་པའི་བདག་ཉིད་དངོས་གྱི་
 དམིགས་ཡུལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན།
 གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དམིགས་ཡུལ་གཞན་གྱི་
 དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཙ་བ་ནི། བྱང་ཚུབ་དང་གཞན་དོན་དེ་དང་
 དེ་ནི་ཡུམ་གསུམ་གྱི་མདོ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་ལས་བསྐྱུས་དང་རྒྱས་
 པའི་སྟོན་ས་བརྗོད་དོ། ། འགྲེལ་བ་ནི་རེ་རེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རྒྱལ་བའི་
 ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ལས་ཀྱང་གཞན་དོན་དང་བྱང་ཚུབ་བསྟན་ལ།

རི་ལྷ་ར་བཏུན་ན། ཉི་ཁྲིའི་མདྲའི་མགོ་མཆུག་གི་ཆོག་སྒྲུབ་སྐྱུས་པ་ནི།
 ཤེར་ཕྱིན་ལ་མི་དམིགས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་
 རྟོན་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་མདྲོར་བཏུན། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཕྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ཕྱིན་པ་པོ་དང་། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་
 པ་མི་དམིགས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྟོན་ཅན་
 གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱས་པར་བཤད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐལ་བ་རི་ལྷ་
 བ་བཞེན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་འདྲོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་
 འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། ཞེས་པས་གཞན་རྟོན་མདྲོར་བཏུན་
 ཅིང་། སེར་སྒྲུབ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་ལ་དགོད་
 པར་འདྲོད་པས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་གཞན་
 རྟོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཆོག་སྐྱུད་པའོ།
 ། དེ་དག་གི་རྟོན་རབ་དུ་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་རྒྱན་གྱི་ངག་གིས་མདོ་དེ་
 འདྲའི་རྟོན་དང་མི་འགལ་བར་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པའི་ཙ་ཆོག་གིས་བྱང་
 ཆུབ་དང་གཞན་རྟོན་གྱི་མིང་ཅམ་སྟོས་པའི་སྟོན་མདྲོར་བསྐྱུས་པ་དང་
 རབ་དབྱེ་སྟོན་པའི་ཙ་ཆོག་གིས་པར་ཕྱིན་བཅུར་བྱེ་ཞིང་། གཞན་རྟོན་
 བྱེད་ཆུལ་དཔེས་བཏུན་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྟོན་མཛུ་ཡང་དག་པར་
 རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་། གཞན་གྱི་རྟོན་བཏུན་ཏེ། དེ་ལྷ་ར་ན་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་གྱི་རྟོན་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་
 ཆུབ་འདྲོད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་རྗེ་བཙུན་གྱིས་རང་བཟོར་བཏུན་
 པ་མེན་གྱི་མདོ་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འོ་ན་
 རྒྱས་བསྐྱུས་ཀྱི་མདོ་མི་འགོད་པ་ཅི་ཞེན། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་སྐབས་
 གྱི་རྟོན་སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ནི་ཡུམ་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལས་
 གྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི་ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་རྒྱས་བསྐྱུས་ཁྲུངས་ཉིད་

དུ་མ་བྲིས་སོ། ། གསུམ་པ་དབྱེ་བ་ལ་ས་མཆམས་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་
 སོགས། ཅ་བ་ནི་དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ལ་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་དང་། རྟོན་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདུན་པ་དང་ལྡན་
 པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཆོས་ཅན། ས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཀར་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྤྱི་གོ་
 རིམས་བཞེན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་གོ་སྟོན་འོ། །དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་
 ཅམ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ནས་འགྲོ་བ་ལ་ཕན་བདེ་བྱེད་འདོད་དང་།
 བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་ལ་སྟོབ་འདོད་ནམས་སོགས་སྤྱི་གོ་ལྡན་པའི་ཆ་ནས་
 འདུན་ལྡན་སོགས་གསུམ་དུ་བྱེ་ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་བྱིན་པ་ལ་སྟོབ་
 འདོད་སོགས་བཅུར་བྱེ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
 པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང་། རྒྱུན་པ་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྡན་པའི་སེམས་
 བསྐྱེད་སོགས་བཅུར་འབྱར་ཞིང་། གཞན་རྟོན་བྱེད་པའི་རྒྱ་བསྐྱེད་
 བམས་དང་ཡེ་ཤེས། རྒྱུན་མངོན་ཤེས། བཞུན་བྱ་བྱང་ཚུགས།
 གཞན་རྟོན་བྱེད་པའི་སོགས་སྟོང་རྗེ་ལྟག་མཐོང་གཞན་རྟོན་བྱེད་ཚུལ་
 ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཆོས་སྟོན་པའི་བདག་རྒྱུན་གཟུངས་སྟོབས། རོ་
 བོ་ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན། གཞན་རྟོན་མཆོག་ལ་གཉིས་ལས། སྟོབ་
 ལམ་གྱི་གཞན་རྟོན་མཆོག་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་དུ་དངོས་སྤྱོད་གས་
 བས་རིས་སྤྱོད་མཆད་པར་བྱེད་པའི་བཤོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ། མི་སྟོབ་
 པའི་གཞན་རྟོན་བྱེད་པར་བ་ཆོས་སྟོབ་བདག་རྒྱུན་ལས་མཐོང་པ་བཅུ་
 གཉིས་སྟོན་པ་སྟེ། གཞན་རྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་དེ་ནམས་ལ་དམིགས་པའི་
 རྟོན་གཉིས་བ་ནམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནམས་
 གྲུང་དེ་དག་དམིགས་ཡུལ་དུ་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། དེའི་
 ཕྱིར་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་སོགས་སྤྱི་གསུངས་པ་

ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གཞན་སྤྱི་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་ཡོད་པ་མ་
 མཐོང་ངོ། ། དེས་ན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ཆ་སྐྱེན་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ལན་མང་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཁ་ཅིག འདི་དག་མི་ཟད་
 པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་སྟུར་བ་མི་འཐད་ཅེས་སྟུང་བ་ནི། དབྱིག་གཉེན་གྱིས།
 དཔེ་ནི་ཕྱ་ཚ་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་འཕགས་པ་
 རྒྱ་རྩེས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་མི་ཟད་པ་ཉིད་འབྱུང་བ་དང་སྟུར་བར་
 ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་མ་མཐོང་བར་ཟད་ངོ། །
 གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཞེས་སོགས་སོ། ། བཞི་བ་ས་མཆོམས་ནི།
 དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་རྒྱང་རྒྱ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
 ཉིད་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་
 བོར་བསྟུས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་གཅིག་ནི་ས་དང་པོ་ལ་འཇུག་པའི་སྟུར་
 བའི་ལམ་གྱིས་གཙོ་ཆེར་བསྟུས་སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་བརྒྱ་ནི་རབ་ཏུ་
 དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ས་བརྒྱས་བསྟུས་ཏེ་དང་པོ་མཐོང་ལམ་དང་ལྷག་
 མ་ན་མས་སྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་སྟོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ལྷ་ནི་
 རྒྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱིས་བསྟུས་སོ། ། རྒྱད་པར་གྱི་ལམ་ཨ་རྒྱུས། ། ས་
 བརྒྱ་པ་ལ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དག་ས་ཅམ་ལ་བྱའོ། ། དེའི་འོག་
 ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི་སྟུར་བ་དང་དངོས་གཞི་དང་མཇུག་
 གི་དབྱེ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་བསྟུས་སོ། ། འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་
 ནི། རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ཅིས་ཤེས་ཞེ་ན། ཉེར་
 གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོར། སྤྱི་རིམ་བྱ་གཞན་ཡང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་
 དཔའི་སྟོད་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། སྤང་པོ་

ཆེའི་ལྷ་སྒྲུབ་སྤྱི་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས་ཡུམ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་ལས། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་
 རྒྱལ་སྤྱི་སྤེལ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ། ། སྤྱིར་དང་འདྲ་བར་བསྐྱེད་པ་ཡིན། །
 ཞེས་དང་། མདོ་སྤེའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བར་སྤྱི་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་
 གྱིས། བསྐྱེད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ས་དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་རྒྱལ་སྤྱི་བྱེད་པ་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། ཞེས་དང་།
 ཉི་མེ་སྒྲུབ་བར་ཡང་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ནི་ས་དེར་གཏོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་རྒྱལ་སྤྱི་བྱེད་པ་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྱིར་རོ། །
 ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་འགྲེལ་
 ཆེན་དུ་འདི་ནི་དེས་པར་སྤྱི་སྤྱི་བྱེད་པ་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། ཞེས་པ་ནས་
 བཞེན་གསལས་པའི་བར་དུ་དབྱེ་བའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་
 ཅན་གྱི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། ཞེས་པ་ནས་
 གཞན་དུ་ན་རྒྱུའི་རབ་དུ་དབྱེ་བ་ཅན་གྱིས་ནི་དེའི་དབྱེ་བ་རྒྱལ་པ་ཐམས་
 ཅད་བྱས་པར་མི་འཕྱར་བས་ན་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་རྒྱུགས་པར་མི་འཕྱར་
 རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་གི་འོ། ། ཞེས་པས་གཞན་ལུགས་བརྗོད་པ་
 ཡིན་ལ། གཞན་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ་སྤྱི་སྤྱི་བ་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པོ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཁྱད་པར་
 གྱི་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། ཞེས་པ་རང་ལུགས་
 ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ། སྤྱི་བ་པ་སྤྱངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དུ་
 བཤད་པ་ནི་པལ་ཆེར་སྤྱངས་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་རྒྱན་
 ལ་འགལ་བ་འདྲ་བར་འཕྱར་རོ། ། ས་མཆོམས་འདི་དག་གྱུང་ལམ་དེ་
 དང་དེའི་གནས་སྐབས་ན། དོན་གཉིས་དེ་དང་དེ་དག་དང་ཐུན་པའི་

སེམས་བསྐྱེད་གཙུག་ཅེ། ཞེས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་བསྐྱེད་དེ་དག་དེ་
ལས་གཞན་ན་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

༩. གདམས་རག་བཤད་ལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། གྱིའི་དོན་ནི་གདམས་རག་ཅེས་བྱ་བ་
འདི་ཡང་ཅི་ཞིག་ཅི་ན། སུན་བདེའི་ཐབས་འདོམས་པའི་རག་ཏེ།
དེ་ལ་མངོན་མཐོང་དང་། དེས་ལེགས་ཀྱི་ཐབས་འདོམས་པ་གཉིས་ཡོད་
ཅིང་། གྱི་མ་ལ་ཐེག་དམན་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གདམས་རག་གཉིས་
ལས། གྱི་མའི་མཚན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་འབྲས་བྱ་གང་
རུང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་འདོམས་པའི་རག་ དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་ཕྱིར་འདོམས་པའི་རྗེས་བསྟན་དང་། དེ་ཐོབ་
ཟིན་མི་ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བའི་ཐབས་འདོམས་པའི་གདམས་པ་གཉིས་
སྟེ་ཡོད་དོ། ། ཐེག་ཆེན་གདམས་རག་ཏན་པ་ནི་ཆོགས་ལམ་གྱི་གོང་
ནས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཆོགས་ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཏན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་ཏན་པ་པོ་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་པས་
མ་བྱུང་ལ། ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་བདག་གྱེན་བསམ་གཏན་ལ་
བརྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་ཐོས་པའི་ཆོག་དང་དོན་གོ་རིམས་དེ་ཉིད་གྱིས་མ་
བརྟེན་པར་འཛིན་ལུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་སྟོན་དང་
བཅས་པའོ། །འདི་ཡང་མ་མཐའ་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཐོབ་སྟིང་དོ།
། གདམས་རག་བྱུང་པར་ཅན་དང་བྱུང་པ་ཅན་མིན་པ་ནི་སྟོན་པ་པོ་
འཕགས་པ་དང་སོ་སྟེ། བརྟེན་བྱ་དོན་དམ་དང་ཀྱན་རྫོབ་སོགས་ཀྱིས་
སྟེ་བ་ཅི་རིགས་སྟེ་ཡོད་དོ། ། ཆོས་བཤེས་ན་རེ། ཉམས་ལེན་སྐྱབ་པ་
ཡང་གདམས་རག་གོ། ། ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡོད།

ལས་ལ་ཡོད་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གདམས་ཡུལ་
 ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་ཐལ་ཡོ། ། གཞན་ཡང་མཆོན་བྱ་ཡིན་ན་མཆན་
 ཉིད་ཡིན་དགོས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་དག་ལ་གདམས་ངག་གི་
 མཆན་ཉིད་གང་ཡང་མ་ཆང་ངོ་། ། དེ་ལ་འདྲིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྗེས་
 སུ་གདམས་ངག་སྟོན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་དང་།
 གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དོན་གཉིས་སྐྱེས་ནས་བྱང་ཆུབ་སོལ་པར་བྱེད་
 པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ལ་སློབ་པར་དམ་བཅས་ཤིང་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བྱང་
 ཆུབ་དང་གཞན་དོན་གྱི་རྒྱ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་དགར་
 རང་སྟོབས་ཀྱིས་སློབ་ཆུལ་ཤེས་མི་རུས་ཤིང་། གཞན་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལ་མཉམ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོགས་རེ་ཅམ་
 མཉམ་ནས་ཤེས་མི་རུས་ཀྱི། ལམ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་མ་ལུས་པ་མཉམ་ནས་
 ཤེས་པར་བྱེད་དགོས་པས་དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་བརྒྱུ་ལ་གདམས་ངག་
 འདོམས་ཆུལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལམ་ལ་སློབ་ཆུལ་
 ཤེས་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་ཡུལ་འདི་ཅམ་ཞིག་ལ་ཆུལ་འདི་ལྟར་
 འདོམས་པའི་གདམས་ངག་མཉམ་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།
 ། གདམས་ངག་སྟོན་པ་པོ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ནི་མ་བྱུང་སྟེ། ཉན་
 ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
 ཉ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་པས་སོ། ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ།
 སྤྱིའི་མཆོམས་སྟུར། སོ་སོའི་དོན་བཤད། སངས་ངེས་ཀྱི་མཇུག་
 བསྟ། རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཞར་ལ་དབྱེ་བ་བརྗོད་ནས་
 དེའི་འོག་ཏུ་གདམས་ངག་འཆད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཆན་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་

གྱི་སེམས་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་
 ཏུས་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏུ་གདམས་ངག་དོན་ཏུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ་
 བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཟིན་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱེད་
 བའི་དོན་གྱིས་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་
 བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་པོ་དེས་ཡུལ་ཏུ་འཕངས་པའི་ཆོས་བྱང་ཆུབ་དང་
 གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཆོས་འདོམས་
 དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཆ་འབྲེལ་གཉིས་ལས། ཆ་བ་
 བྱི། སྐྱབ་དང་ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡུལ་བརྩེའི་བྱེ་བྲག་གིས་གདམས་
 ངག་ཀྱང་བརྩེ། །ཞེས་པའོ། །འབྲེལ་བ་ལ་བརྩེ་ལས། ལམ་གྱི་
 རོ་བོ་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ལ་གདམས་པ་ནི་སྐྱབ་པ་ལ་གདམས་པ་
 དང་། ཞེས་པ་བཤད་གཞིའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་
 གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རི་སྐྱད་བཤད་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་
 གྱིས་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་ཏུ་
 ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་འཇུག་ཅེས་པས་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཆེད་ཏུ་བྱ་
 བ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་བྱན་མོང་མིན་པར་འཇུག་ཅེས་པས་ཐབས་
 ཁྱད་པར་ཅན་བཏུན་ཏོ། །ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཡོད་བཞེན་
 བྱང་སེམས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་གྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་
 ཅན། སྐྱབ་པ་རང་གི་རོ་བོ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ།
 ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྟོན་སྟེན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་
 ཚུལ་བྱང་སེམས་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདིར་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དབྱེ་
 གཞི་ཆོས་ཙམ་སོ། །དབྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་

པ་གཉིས་སོ། ། འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གནས་ཚུལ་དང་། སྒྲུབ་ཚུལ་
 གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་བའོ། །སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་གཉིས་ལས། ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་
 པ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བཤད་ནི། བདེན་གཉིས་ལས། གང་ཞིག་གིས་སམ་
 གང་དག་ལ། ། ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་དེ་ཀྱུན་རྫོབ། ། ཅེས་པ་ལྟར་
 གནས་ལུགས་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲུབ་རྫོབ་པ་ལ། རང་བཞིན་སྒྲིབ་པའི་
 མྱུར་ཀྱུན་རྫོབ་ཅེས་གསུངས་ནས། དེའི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་མྱུར་ཀྱུན་
 རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། མཆན་ཉིད་ནི་ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་
 མས་དངོས་སུ་ཉིད་པའི་དོན། ཁ་ཅིག་ཉིན་འབྲེལ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲུབ་བ་
 ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དོན་ཕྱོག་དང་གཞི་ཕྱོག་མ་སྦྱེ་པའོ། ། དཔྱེན་ཡང་
 དག་ཀྱུན་རྫོབ་དང་། རིག་པའི་ཀྱུན་རྫོབ་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་མཆན་
 ཉིད་རིམ་བཞིན་སྒྲུབ་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་མི་སྒྲུབ་དང་། སྒྲུབ་བ་
 ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་བསྒྲུབ་འེཆས། དཔེར་ན་གསེར་བྲུམ་བྲུམ་པར་སྒྲུབ་བ་
 དང་། སྒྲིག་རྒྱ་ཆུར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཆོས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་
 ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་བྱུབ་པས་ཆོས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་བྱུབ་མི་དགོས་
 ཏེ། དུམ་པའི་སྒྲུབ་དོན་བཞིན་ནོ། ། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྒྲུབ་བཤད་
 བོ། བདེན་གཉིས་ལས་བསྒྲུབ་མེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དོན་དམ་
 བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔྱད་པའི་
 རིགས་ཤེས་ནི། མི་སྒྲུབ་པའི་མྱུར་དོན་དམ་ཞེས་བྱས་ནས། དེའི་ངོ་བོ་
 མི་བསྒྲུབ་པའི་མྱུར་བདེན་པ་ཅེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 མི་བསྒྲུབ་པའི་མྱུར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། ། མཆན་ཉིད་ཁ་ཅིག་
 རང་བཞིན་སྒྲོས་བྲལ་གང་ཞིག་ ཡོངས་གཙོ་དུ་ཤེས་བརྗོད་གཞལ་
 བྱ་ལས་འདས་པ། ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ནི། མེད་དགག་ཐམས་ཅད་དོན་
 དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ། ། རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་

ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟེན་པའི་དོན། དབྱེ་ན་རྣམས་གྲངས་པ་དང་།
 རྣམས་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཅིག་དང་དུ་
 བལ་གྱི་རྟགས་ལས་ལྷ་གྱ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
 དངོས་གྱི་གཞལ་བྱ་ལྷ་གྱ་བདེན་མེད་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་བྱ་
 བདེན་གྱུ་བ་རྣམས་པར་བཅད་པའི་སྒྲིམ་པས་དཔག་པས་དོན་དམ་པ་
 དང་མཐུན་པའི་སྟེར། དོན་དམ་པར་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། དོན་
 དམ་དངོས་ནི་མིན་པས་རྣམས་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ། ། ཅིའི་
 སྟེར་དངོས་མིན་ཞེ་ན། ལྷ་གྱ་བདེན་མེད་ལྷ་གྱ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་
 ཡིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་རྣམས་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་
 དངོས་ནི། ལྷ་གྱའི་བདེན་མེད་ལྟ་བུ། དགག་བྱ་སྒྲིམ་པའི་མཐའ་མ་
 ལུས་པ་རྣམས་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་དག་གོ། ལྷ་གྱ་བདེན་མེད་
 ཅི་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནོ། ། བདེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་
 ཡིན་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་རོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་ལ།
 ཐ་སྟན་དུ་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་བདག་གཅིག་
 ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྟེར་རོ། ། བདེན་གཉིས་མདོ་ཅམ་བཤད་ཟེར་ནོ། །
 གཉིས་པ་དམིགས་ལྷལ་བདེན་བཞི་ལ་གདམས་པ་ལ། གདམས་ལྷལ་
 བདེན་བཞི་བཤད་པ་དང་། ཆོག་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ།
 བདེན་བཞི་སྐྱོ་སྐྱོའི་རོ་བོ་གྲངས་ངེས་དང་གོ་རིམས་ངེས་པའོ། ། དང་
 པོ་ལ་བཞི་ལས། ལྷག་བདེན་ལ་མཆན་གཞི་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་
 བྱ་རྫོང་བཅུད་གཉིས་ཏེ། ཀུན་ལས་བདུས་ལས། ལྷག་བསྐྱེལ་
 བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱིས་
 ཀྱང་རིག་པར་བྱའོ། ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། མཆན་ཉིད་ནི། མི་རྟག་
 སྐྱེས་མཆན་ཉིད་བཞིའི་སྒྲིམ་པས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཟག་བཅས། བཞི་

པོ་གང་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་པས་མི་རྟག་པ་དང་།
གཞོན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་སྟག་བསྐལ་བ་དང་། འོན་གཞན་གྱི་
བདག་གིས་སྟངས་བ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མེད་པ་
རྣམས་སོ། །དེ་དག་ལས་གཉིས་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། གཞན་
གསུམ་སྟེང་མཆོན་ཉིད་དེ། བདེན་པ་གཞན་དང་སྐྱུ་མོང་དང་སྐྱུ་
མོང་མིན་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། ཅིའི་སྤྱིར་བཞི་བོ་འདི་སྟག་བསྐལ་གྱི་མཆོན་
ཉིད་ཏུ་བསྟན་ཞེ་ན། སྟག་བསྐལ་ལ་འོག་པར་ཞུགས་པའི་སྤྱིན་ཅི་ལྟ་
བཞིའི་གཉེན་པོར་ཏེ་རྟག་པར་འཇིན་པའི་གཉེན་པོར་མི་རྟག་པ་དང་།
གཙང་བ་དང་། བདེ་བར་འཇིན་པའི་གཉེན་པོར་སྟག་བསྐལ་བ་དང་།
བདག་ཏུ་འཇིན་པའི་གཉེན་པོར་རྣམ་པ་སྟག་མ་གཉིས་རྣམས་བསྟན་ཏོ།
། ཅིའི་སྤྱིར་སྟག་བསྐལ་ཤེས་བྱར་བསྟན་ཞེ་ན། སྟག་བསྐལ་བདེན་པ་
ཤེས་པ་ནི་བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་
མའི་སྒོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ལ། མཆོན་གཞི་ནི།
ཉོན་མོངས་པ་དང་དེས་བསགས་པའི་ལས་གཉིས་སོ། །མཆོན་ཉིད་ནི།
རྩ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་སྐྱེ་གྱི་རྣམ་པར་དབྱུང་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ།
དེ་ཡང་སྤྱིད་པའི་སྟག་བསྐལ་གྱི་ཆ་བ་ཡིན་པས་རྩ་སྟག་བསྐལ་རྣམས་
རིགས་ཀུན་སྐྱེ་བས་ཀུན་འབྱུང་སྟག་བསྐལ་དྲག་ཏུ་བསྐྱེད་པས་རབ་སྐྱེ་
བརྒྱད་མར་སྐྱེད་པས་སྐྱེ་བོ། །ཅིའི་སྤྱིར་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱར་བསྟན་
ཞེ་ན། ཀུན་འབྱུང་མ་སྤངས་ན་སྟག་བསྐལ་ཡང་སྤང་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་འཁོག་བདེན་ལ། མཆོན་གཞི་ནི། དགག་གཞི་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ། འཁོག་བྱེད་ལམ་བདེན་གྱི་དགག་བྱ། ལམ་
རང་གི་སྤང་བྱའི་ས་པོན་བཀག་པའི་བྲལ་བ་དག་གོ། །འདི་དང་ཆོས་
ཉིད་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི་མིན་ཏེ། འདི་གཉིས་དགག་བྱ་གང་

བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛིག་པའི་དགག་གཞི་འགག་བྱ། འཕོག་བྱེད།
 འཕོག་ཚུལ་རྣམས་བྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། མཚན་ཉིད་ནི།
 འཕོག་པ། ཞི་བ། བྱ་ལོ་མ་པ། དེས་འབྱུང་གི་རྣམ་པར་དབྱེད་
 བྱས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་བྲལ་བ། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་འཕོག་
 པ། སྤྱག་བསྐལ་སྤངས་པས་ཞི་བ། འདི་ལས་འདོད་བྱ་མཆོག་མེད་
 པས་བྱ་ལོ་མ། སྤོབ་པ་སྤྲོད་མི་ཤོག་པའི་རྟག་པའི་གནས་ཡིན་པས་དེས་
 འབྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཕན་ཡོན་འདི་དག་གི་སྒྲོ་ནས་སྤོབ་བྱ་དམ་པར་མ་
 ཤེས་ན་ལམ་ལ་ཡང་སློབ་པར་མི་འབྱུང་བས་སྒྲོན་དུ་བྱ་བར་བརྟན་ཏོ།
 །བཞི་བ་ལམ་བདེན་ལ། མཚན་གཞི་ནི། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཉི།
 འཁོར་དང་བཅས་ན་ལམ་ལྟེ། ། མི་སློབ་ལམ་ལམ་བདེན་མིན་ན།
 འཕོག་བདེན་ཡང་ནི་མིན་པས་ཆོས་དཀོན་མཆོག་མིན་པར་འབྱུང་ཞིང་།
 ཆོགས་སྒྱུར་ལམ་བདེན་ཡིན་ན་སོ་སྒྲེ་ལ་འཕོག་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།
 ། མཚན་ཉིད་ནི། ལམ། རིགས་པ། རྒྱབ་པ། དེས་འབྱིན་གྱི་
 རྣམ་པར་དབྱེད་ནས་བརྟན་པར་བྱ་བའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས། དེ་ཡང་
 ཐར་བར་བསྐྱོད་བྱེད་ཡིན་པས་ལམ་རང་གི་སྤང་བྱ་ས་ཐོན་གྱི་གཉེན་
 ཐོར་བྱེད་པས་རིགས་པ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྒྱབ་པས་རྒྱབ་པ་
 འདིས་རྟག་པའི་གནས་སུ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པས་དེས་
 འབྱིན་ནོ། ། འཕོག་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའང་འདི་སྒྲོམ་པ་ལ་རག་ལས་
 པས་བསྒྲོམ་བྱར་བརྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་གྲངས་དང་གོ་རིམས་དེས་པ་ནི།
 ཅིའི་ཕྱིར་བཞིར་དེས་ཤེ་ན། ཐར་བ་དོན་གཉེར་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་
 པའི་གཞི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་སུ་དེས་ཤིང་།
 དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་སུ་དེས་པས་དེའི་ཕྱིར། བདེན་
 པ་བཞིར་དེས་སོ། ། གོ་རིམས་ནི། བད་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་པ་ན།

དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དེའི་རྒྱ་ལ་རྟག་ཅིང་། རྒྱ་ཤེས་ནས་སྤང་བུས་པར་
 མཐོང་བ་ན། དེ་སྤངས་པ་ལ་ཐོབ་འདོད་ཚུགས་པར་སྤྱེ་ལ། དེ་ནས་
 དེའི་རྒྱ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། སྤོབ་བཞེན་པར་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་
 རྟགས་པ་སྤྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ལྟེ། རྒྱད་ཐུང་། བད་ནི་
 ཤེས་བྱ་བད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་སྤང་བ་ལ། །བདེར་གནས་ཐོབ་བྱ་སྤོབ་ནི་བཞུན་
 པ་བྱ་བ་ལྟར། །སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ།
 །ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་རིག་པར་བྱ་ཞིང་བཞེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ཆོག་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་སྤྱག་བསྐལ་
 བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ནི། འདོམས། གང་ལ་ན། སྤྱག་བསྐལ་
 བདེན་པ་ལ་ལོ། །རི་ལྟར་ན་ཀུན་རྒྱུ་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་
 ཉོན་གྱི་འབྲས་བུར་བྱུར་བ་ནམས་སྤྱག་བསྐལ་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་།
 དོན་དམ་པར་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། ཤེར་ཕྱིན་དག་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རོ་ཐོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་
 ཅེས་སྟོན་པས་སོ། །རག་དོན་ནི། གཟུགས་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་བཙོན་ན་
 བཙོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། སྤྱག་བསྐལ་
 བདེན་པ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་རག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་
 མི་འདའ་བར་སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་
 གདམས་རག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོམས་པ་ནི།
 འདོམས། གང་ལ་ན་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ལོ། །རི་ལྟར་ན། ཐ་སྤྱད་ཏུ་
 སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱར་བྱུར་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་ཏུ་ཤེས་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། འགོག་པ་
 དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་
 མིན་ཏེ། སྟོང་བ་ཉིད་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱར་བྱུར་བ་དག་

རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་སྟོན་པས་སོ། ། རག་དོན་ནི།
 གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན།
 ཆོས་རྟགས་ལྷ་མས་འགྲེལ། ། གསུམ་པ་འགོག་པ་ལ་འདོམས་པ་ནི།
 འདོམས། གང་ལ་ན། འགོག་པ་ལའོ། ཇི་ལྟར་ན་ཐ་སྟོད་དུ་སྟོ་
 བྱར་བྱི་བལ་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་འགོག་བདེན་ཡིན་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་ལ་
 བྱི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། མ་རིག་པ་འགག་
 པ་ཡང་མེད། རྟགས་པ་སྤྱད་ཆོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། སྤངས་
 པ་སྤྱད་ཆོགས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་
 དང་། འགོག་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་
 བྱང་བ་དང་། ཉམས་པ་དང་། འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བལ་
 བའི་མྱུར་། ཞེས་སྟོན་པས་སོ། ། རག་དོན་ནི། ལྷ་རིའི་བྱ་སྟོང་བ་
 ཉིད་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན་སོགས་སོ། །
 བཞི་བ་ལམ་ལ་འདོམས་པ་ནི། འདོམས་གང་ལ་ན། ལམ་ལའོ།
 ཇི་ལྟར་ན་ལམ་དང་། རིགས་སྒྲུབ་དང་། དེས་འབྱེན་ལ་འདོམས་པ་
 གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི། བསྐྱེལ་བྱ་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་དུ་
 སྐྱེན་པ་དང་། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་པན་ཚུན་བསྐྱེལ་བྱ་སྐྱེལ་བྱེད་དུ་
 ལྷན་པར་བདེན་པ་དང་། མི་ལྷན་པར་བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་
 རྟགས་ལ་སྒྲུབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། ། ཀའི་ས་པ་ནི། བང་ཡུལ་ཅན་སྟོང་
 པ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནི་སྐྱེ་ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་
 དང་པན་ཚུན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་ལྷན་པར་བདེན་པ་དང་མི་བདེན་པར་
 བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟགས་ལ་སྒྲུབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། ། གསུམ་པ་
 བྱི། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལམ་དང་སྐྱེ་མའི་མཐའ་རྣམ་མཁྱེན་དག་པན་ཚུན་
 དེས་བར་འབྱུང་བྱེད་དང་འབྱུང་བར་ལྷན་པར་བདེན་པ་དང་མི་ལྷན་

པར་བདེན་པ་མིན་པ་ཉིད་དུ་རྟགས་ལ་སྐབ་པ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །
 གཞན་དག་དོན་དམ་པར་ཕན་ཚུན་ལྡན་པ་ཡང་མིན། མི་ལྡན་པ་ཡང་
 མིན་ཞེས་སྐབ་པ་ནི་དངོས་འགལ་ཡོ། །དག་དོན་ནི། བདག་ཉིད་ཕྱིན་
 པའི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་བཙོན་ཞེས་བྱའམ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་
 ཆོས་ཅན། ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་རག་ཡིན་ཏེ། བདེན་
 གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་ལམ་བདེན་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་
 འདོམས་པའི་རག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྟེན་དཀོན་མཆོག་.....
 གསུམ་ལ་འདོམས་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱི་དོན་ལ་ཐེག་ཆེན་བྱ་མོང་
 མིན་པའི་སྐབས་གསུམ་ངོས་གཟུང་། ཐེག་པ་བྱ་མོང་གི་སྐབས་
 གསུམ་གསུངས་པའི་དཔོན་པ་བཤད། དེ་དག་ལས་ཆོས་དང་དག་
 འདུན་མཐར་བྱག་གི་སྐབས་མིན་པར་བཞུན། དཀོན་མཆོག་གི་སྐབ་
 དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། སངས་རྒྱུ་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་
 ཉིད། དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན། དེ་ཡང་རང་དོན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་
 ཡོན་ཏན་གསུམ། གཞན་དོན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་སྟེ།
 རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཤིང་ལྷན་གྱིས་བྱུང་། གཞན་གྱི་སྤྱིན་
 གྱིས་རྟགས་མིན་པ། །མཁྱེན་དང་བཙེ་དང་བྱས་པར་ལྡན། །དོན་
 གཉིས་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱུ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་
 དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་མོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་
 ཉིད། གང་ཞིག་གང་གིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
 རྣམ་བུར་བདེན་པ། དེ་ལ་ཡང་འགོག་བདེན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་།
 ལམ་བདེན་གྱི་གསུམ་སྟེ། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟགས་མེད་པ། །
 དག་བསལ་གཉེན་པོའི་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་
 བྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། །ཅེས་གསུངས་

པའི་དང་པོ་གསུམ་དང་། ཕྱི་མ་གསུམ་སོ། ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་
 འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་མཆོན་ཉིད། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་
 པ་དག་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ། དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ནི།
 སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་པའི་མཐའ་མ་
 ལུས་པ་བཀག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའོ། ། དེ་
 བཞིན་ཉིད་དེ་ལ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྟོང་པོ་ཞེས་གྲང་བྱའོ། །
 ཇི་སྟེད་པ་མཐུན་པའི་དོན་ལ། རྒྱད་སྟེར་ཤེས་བྱ་མཐར་ཐུག་རྟོགས་
 པའི་སྟོན། ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི། ། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ། ། མཐོང་ཕྱིར་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་ཉིད། ། ཅས་
 གསུངས་པའི་དོན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཅམ་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཇི་ལྟ་བ་མཐུན་པར་ཐལ་བས་
 སོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་མ་འདྲེས་པར་དེ་དག་གིས་
 ཆོས་ཉིད་གྱི་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མི་བྱ་སྟེ།
 དེ་ལྟ་ན་ཀྱང་མཐུན་དུ་ཐལ་བས་སོ། ། དེས་ན་འདི་ནི་མཉམ་བཞག་དུ་
 ཆོས་ཉིད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ནས་རྗེས་སོབ་དུ་ཆོས་ཉིད་དེ་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གྱི་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་ངེས་ཉི།
 རྣང་སྟོང་ཆོགས་པ་རྒྱ་མ་ལུ་བའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་བ་ལ་བྱའོ། །
 གཉིས་པ་ནི། གཞན་དག་གོང་དུ་བྲངས་པའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་
 རྒྱབས་གསུམ་དུ་སྟེན་ནས། དེ་ལྟར་སྟེ་བདེའི་དགོས་པ་སྟོན་པ། སྟོན་
 པ་བསྟན་པ་བསྟབ་དོན་གྱི། ། ཐེག་པ་གསུམ་དང་བྱེད་གསུམ་ལ། །
 མོས་པ་རྣམས་གྱིས་དབང་བྱས་ནས། ། རྒྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་
 པ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པར་སྟོན་པ་དག་བབ་ཅོལ་ཉི། ཐེག་ཆེན་སྟན་
 མོང་མེན་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ངོས་བབྱང་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་

འགོག་ལམ་ཁོ་ན་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་
 བ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཞག་པའི་རྣམ་བཞག་དེ། ཐེག་པ་
 གསུམ་ལ་སོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་འབྲེལ་བ་རྩང་ཟད་ཀྱང་མེད་
 ཅིང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་གོང་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མདོ་ལས། ཐེག་དམན་གྱི་ཐུང་འདས་རྣམས་
 ཀྱང་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དང་། ཐེག་དམན་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱང་
 དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཐེག་
 པ་གསུམ་ལ་སོ་སོར་སོས་ཤིང་། སོ་སོར་བྱ་བ་བྱེད་པར་འདོད་པའི་
 གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་སྤྱན་
 མོང་གི་རྣམ་བཞག་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྤྱན་མོང་མེན་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། ཟུང་
 སྤྱིའི་འབྲེལ་བར། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་
 རྟོན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོགས་སོ། གསུམ་པ་ནི། སྤང་ཕྱིར་བསྐྱ་
 བའི་ཆོས་ཅན་ཕྱིར། ། མེད་ཕྱིར་འཇིགས་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། །
 ཆོས་རྣམ་གཉིས་དང་འཕགས་པའི་ཆོགས། ། གཏན་གྱི་སྐྱབས་མཆོག་
 མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དག་སྤར་
 བསྟན་པའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དེ་དག་མཐར་སྐྱག་གི་སྐྱབས་མེན་པར་
 སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱུར་བ་བབ་ཅོལ་ཏེ། སྤར་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འགོག་ལམ་
 དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་
 སྐྱས་ལ། འདིར་ནི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་དང་། དམན་པའི་འགོག་
 བདེན་ཡང་མཐར་སྐྱག་གི་སྐྱབས་མ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་
 བ་འདི་ནི་སྤྱན་མོང་གི་སྐྱབས་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དགོས་པ་
 བསྟན་པ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་སུ་

ཐེག་དམན་དང་བྱང་མེས་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་དང་།
 དེ་གཉིས་ཀའི་འཕྱོག་ལམ་ཡང་ཆོས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བཤད་ཀྱང་། དེ་
 དག་ནི་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་ཏེ། ཆོས་ལ་ལྟར་རྟོགས་གཉིས་ལས་
 ལྟར་ནི་གཟིངས་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པར་མཐར་ཐུག་པ་ན་རང་གི་དོན་
 རྟོགས་པའི་ཐབས་དེ་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་ལ་
 སློབ་པའི་ལམ་བདེན་ནི། དེ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ན་
 བསྐྱུ་བས་ད་དུང་དེ་ལས་གོང་དུ་བྱུང་བར་གཞན་ཆོལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། གང་དག་དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རྩལ་
 པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་སུ་མི་རིགས་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་སྒྲ་བ་ལ་ནི། གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་
 སྐྱབས་མིན་པར་བཤམ་སོ། །སློབ་པའི་འཕྱོག་བདེན་ལ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལྟར་
 འདས་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར། མེད་ཕྱིར། ཞེས་པས་.....
 དངོས་སུ་བརྟན་ཏོ། །དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་
 ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྤང་བྱ་མཐའ་དག་ལས་གོལ་དགོས་པ་ལ་ཁྱོད་ཉོན་
 མོངས་པ་དང་། རྟུག་བསྐྱུ་ཅམ་མེད་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་
 འཕྱོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་མཆོན་ནས་སློབ་ལམ་གྱི་འཕྱོག་པ་
 ཐམས་ཅད་དེར་རྟོགས་བྱས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འགྲེལ་བར་ཉོན་མོངས་པ་
 དང་རྟུག་བསྐྱུ་མེད་པ་ཅམ་གྱིས་རབ་དུ་བྱེ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 གང་དག་ཉན་ཐོས་ལྟེ་གཉིས་མར་མེ་ཤི་བ་ལྟར་མེད་པར་འདོད་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་སྒྲ་བས་ནི་རང་མཆང་རྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་
 པ་གསུམ་དུ་འདོད་ཅིང་ཉན་ཐོས་གྱི་ལྟར་འདས་མེད་པར་འདོད་པའི་ལྟེ་
 གཉིས་ཏེ་གང་ན་ཡོད་རྟོན་ཅིག ། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་ནི་རྟག་རྩམས་སུ་ཡང་
 འདོད་དོ། ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ཡང་

མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་པར་ཐལ་ལོ། ། གཞན་ཡང་རང་གི་དམ་
 བཅའ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ལུགས་འགོད་པ་ལས་ངོ་མཆར་བ་མེད་དོ། །
 འཕགས་པ་སྒྲོབ་པ་དེ་དག་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་མིན་ཏེ། རང་
 ཉིད་ད་དུང་སྒྲིབ་པའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
 སངས་རྒྱལ་ཉག་གཅིག་མཐར་ཐུག་གི་སྐྱབས་སུ་འབད་དོ། །བཞི་བ་ནི།
 འབྱུང་བ་དཀོན་ཕྱིར་བྱི་མེད་ཕྱིར། །མཐུ་ལྷན་ཕྱིར་དང་འཇིག་ཉེན་གྱི།
 །རྒྱན་གྱུར་ཕྱིར་དང་མཆོག་ཉིད་ཕྱིར། ། འགྱུར་བ་མེད་ཕྱིར་དཀོན་
 མཆོག་ཉིད། །ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་
 ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་ལ་གདམས་པ་ནི།
 སངས་རྒྱལ་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་དབྱིངས་དང་
 ཡེ་ཤེས་སུ་མི་སྦྱར་ཏེ། རྟོགས་པ་སངས་རྒྱལ་དང་དབྱིངས་བྱང་རྒྱབ་
 དག རྟོང་བ་ཉིད་དུ་མཆོན་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །དོན་དམ་
 པར་སངས་རྒྱལ་དང་རྣམ་མཁྱེན་མཆོན་མཆོན་དུ་མི་སྦྱར་ཏེ། སངས་
 རྒྱལ་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
 དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཞུགས་ལ་
 སོགས་པ་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་མི་སྦྱར་བས་སངས་རྒྱལ་དོན་དམ་པར་
 མི་དམིགས་ཤིང་ཀྱང་རྫོང་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་དམིགས་པར་བྱེད་
 པ་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་མཐར་ཐུག་པ་སངས་རྒྱལ་
 ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བར་ལུང་འཕྲགས་པའོ། ། ངག་དོན་ནི།
 གཞུགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱར་བར་མི་བྱེད་ཅིས་
 སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་
 ངག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་འདའ་བར་སངས་རྒྱལ་སྟོན་པར་
 འཇིན་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ནི། ཆོས་ལ་འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། བ་སྟན་དུ་བམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་པར་
 གཞི་དང་གཉེན་པོ་དང་རྣམ་པ་མཐའ་དག་ཡུལ་དུ་བསྟུས་པ་མཁྱེན་པ་
 གསུམ་པོ་དག་གིས་བསྟུས་པའི་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་བམས་ཅད་འོ་པོ་ཉིད་
 མེད་དོ་ཞེས་ལྷང་འབོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། ། གཞན་དག་གིས་འཆད་
 མ་ཤེས་སོ། ། ངག་དོན་ནི། བྱང་ཆེན་ཤེར་བྱིན་ལ་སྟོན་པའི་ཆེ།
 གཞུགས་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་མི་སྟོར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་
 ཅན། ཉགས་ཆོས་རིགས་བསྐྱེད། ། གསུམ་པ་ནི། དག་འདུན་ལ་
 འདོམས། ཇི་ལྟར་ན། བ་སྟན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་
 པ་སྟོབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་དག་འདུན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
 བྱས་ནས་དོན་དམ་པར་དེ་དག་ལ་སྟེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་
 ཞེས་ལྷང་འབོགས་པས་སོ། ། དག་འདུན་ལ་དབྱེ་བ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན་ཙ་
 བའི་དབྱེ་བ་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་གསུམ་དང་ཞུགས་པ་བཞིའི་བྱེ་བྲག་
 གིས་སྟེས་བྱ་ཆེན་པོ་བདུན་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་ཅིག་བརྒྱད་པོ་
 ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དབང་པོ་རྩལ་བོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་གྲངས་
 ཉི་ཤུར་འཆད་པའོ། ། དག་བཙམ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐེག་
 ཆེན་དག་བཙམ་པ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་དག་འདུན་དུ་མ་གཏོགས་པའོ། ། ངག་དོན་ནི། ཕྱིར་མི་
 ལྷོག་པའི་བྱང་ཆེན་མ་གཏོགས་པ་དབང་པོ་རྩལ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་
 སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཉགས་ཆོས་འགྲེལ། ། བཞི་བ་བྱ་བ་
 ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་མ་ཞེན་པའི་བཙོན་འགྲུས་ལ་གདམས་པ་
 ནི། བཙོན་འགྲུས་བཙམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་སྟན་བཤད་པའི་དོན་ལ་
 ནན་ཏན་བྱེད་པ་ནི་ལྷན་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་ཕལ་བ་ལ་ཆགས་པའི་

བསོད་ཉམས་ཉིད་གྱིས་ལ་ལ་བྱ་བ་ངན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་
 འཇུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་མ་ཞེན་པའི་བཙོན་འཇུས་ལ་ཆགས་ཡུལ་
 ལུས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་
 འདོམས་པའོ། ། ལྷ་བ་སྦྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་ངལ་བ་མེད་
 པ་ལ་གདམས་པ་ནི། ལམ་ལ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གོམས་པར་
 བྱས་ཀྱང་། འདོད་པའི་དོན་བྱང་ཆུབ་མ་ཟུབ་ན་དངང་བའི་རང་
 བཞིན་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱོབར་འཇུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ཡོངས་སུ་ངལ་
 བ་མེད་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་ཡང་དག་པར་རྒྱགས་པའི་བྱང་
 ཆུབ་ཀྱི་བར་ལ་བདེན་པར་རྒྱུ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་
 འདོམས་པའི་གདམས་ངག་གོ། ། དུག་པ་ཁྲུམ་པའི་གཉེན་པོར་ལམ་
 ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བཙོན་འཇུས་ལ་གདམས་པ་ནི། རྩལ་ས་བཅུ་ན་
 བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལས་དོན་རེ་རེའི་སྦྱིར་ལམ་གྱི་ལྷང་
 བོད་པར་བྱ་དགོས་ན། དེ་འདྲ་ག་ལ་ལུས་སྒྲུམ་དུ་སེམས་ཁྲུམ་པར་
 འཇུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ལམ་ཡོངས་སུ་བབྱང་བ་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་
 བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་འདོམས་པའི་གདམས་
 ངག་གོ། །བདུན་པ་སྟུན་ལྷ་ལ་གདམས་པ་ནི། མིང་དོན་གྲངས་རི་ལྷ་
 བ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ན། མའི་སྟུན་ནི། དངོས་པོ་ཆད་སོ་སོར་ངེས་པ་
 རྟོང་གསུམ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཟུགས་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དང་། ལས་ཀྱི་
 རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷའི་སྟུན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དུ་
 མའི་སེམས་ཅན་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྦྱིབའི་ཡུལ་ཅན་
 དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟུན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མར་རྣམ་པར་
 མི་རྟོག་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟུན་ནི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་དབང་བོ་རྣེས་པ་སོགས་རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟུན་ནི་

ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མངོན་པར་ཐོགས་པར་བྱང་ཆུབ་
 པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་དེ་ལྟར་མཆན་ཉིད་ཤེས་པར་
 བྱས་ནས་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ཅིང་དོན་དམ་པར་སྦྱན་ལྟ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཏུ་
 གཅིག་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་ལ་སྦྱབ་པོ་ཞེས་སྦྱོབ་པ་ནི་སྦྱན་ལྟ་ལ་འདོམས་
 པའོ། ། ས་མཆམས་ནི། མ་མཐའ་ཤི་སྦྱན་ཆོགས་ལམ། ལྟའི་
 སྦྱན་སྦྱར་ལམ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱན་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཆོས་
 ཀྱི་སྦྱན་དེའི་རྗེས་ཐོབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྦྱན་རྗེས་མཐུན་པ་ས་བརྒྱད་པ་
 བས་ཡོད་ཅིང་། ཐ་མ་འདི་དངོས་སངས་རྒྱས་ས་བའོ། ། དག་དོན་
 བྱི་བྱང་ཆེན་ཤི་མིག་གང་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན།
 སྦྱན་ལྟ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་དག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས་མི་
 འདའ་བར་སྦྱན་ལྟ་རྒྱུ་ཚུལ་ཚུལ་བཞིན་འདོམས་པའི་གདམས་
 དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་མངོན་ཤེས་རྒྱག་ལ་གདམས་པ་ནི།
 རྩ་འཁྲུལ་གྱི་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་ས་གཡོ་བ་ལ་
 སོགས་པ་དང་། ལྟའི་ན་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྒྲ་རྒྱུང་ཏུ་དང་ཅིག་ཤོས་བསམ་གཏན་གྱི་
 མཐུས་ཐོས་པའི་ན་བའི་ཤེས་པ་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་
 མངོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་་་་
 ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། རྩོན་གྱི་
 གནས་རྗེས་སུ་བྱན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་མཐུས་རང་
 དང་གཞན་གྱི་ཆེ་རབས་ལྟ་མ་ཏུ་མ་རྗེས་སུ་བྱན་པ་དང་། བསམ་
 གཏན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་པར་
 ཤེས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཏུ་མའི་གཞུགས་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་
 གྱི་མཐུས་མཐོང་བ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་

པ་ཉིན་མངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 རྣམས་སོ། ། ཞེས་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱེད་
 ཅིང་། རོན་དམ་པར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱའོ་
 ཞེས་བསྟན་པ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱག་ལ་འདོམས་པའོ། ། ས་
 མཆམས་ནི། དང་པོ་ལྷ་ཕྱི་རོལ་བ་དང་ལམ་མ་ཞུགས་ལའང་ཡོད་
 ཅིང་། རྒྱག་པ་དག་བཅོམ་གསུམ་ལའོ། ། རག་དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་
 ལ་སྦྱོད་པའི་བྱང་ཆེན་མངོན་པར་ཤེས་པའི་པོ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཁོབ་སྟེ།
 ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འགྲེ། དགྲ་བ་སྤང་
 བྱ་ཀྱུན་བཏགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་ནི། མཐོང་བའི་ལམ་
 བདེན་པ་བཞེས་བསྐྱུས་པ་སྤྱད་ཅིག་མ་བཅུ་རྒྱག་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཆོས་དང་
 རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དག་རྣལ་
 འབྱོར་བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་སྦྱ་
 མ་མཁན་བཞིན་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་
 པའི་ལྷུས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་དེས་སྤང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
 མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཏུ་རྣམ་པར་སྟོམ་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །
 ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའོ། ། རག་དོན་ནི།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན།
 མཐོང་ལམ་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་རག་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉེས་
 ལས་མི་འདའ་བར་མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་པོར་མཐོང་ལམ་སྟོམ་ཚུལ་ཚུལ་
 བཞིན་འདོམས་པའི་རག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བ་སྤང་བྱ་ལྟན་སྦྱིས་ཀྱི་
 གཉེན་པོ་ལ་གདམས་པ་ནི། རི་ལྟར་འདུས་བྱས་ལམ་དང་འདུས་མ་
 བྱས་འགོག་པ་དག་བདེན་མེད་ཏུ་རོ་བོ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་
 པར་ཕན་ཚུན་རིགས་ཐ་དད་ཏུ་གདགས་པར་མི་རུས་པ་བཞིན་ཏུ་སྟོམ་

ལམ་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་
 ལས་རིགས་ཐ་མི་དད་པ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ཅམ་
 ལས་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བ་དང་སྟོན་པ་དག་
 རྟོགས་པ་རིགས་ཐ་དད་དུ་ཐུར་བ་མེད་པའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་དམིགས་
 པའི་ཆོས་ཉིད་ལས་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
 སྟོན་པའི་ལམ་ཟག་མེད་མཆོད་ཉིད་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་མེད་ཀྱི་
 འོན་ཀྱང་དེ་ནི་མཐོང་ལམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་
 པར་བྱས་པའི་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེས་སྤང་
 བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྟོན་སྤང་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་སྟོན་པར་
 གྱུད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟོན་པའི་ལམ་ལ་འདོམས་པའོ། ། ངག་དོན་ནི།
 རབ་འབྱོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབྱིངས་མེད་པར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་
 ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འགྲེ། གསུམ་པ་གྲངས་ངེས་ཀྱི་མཛུགས་བསྟུ་
 བ་ནི། གདམས་ངག་ནི་བཅུར་གྲངས་ངེས་སོ། ། དེའི་རྒྱ་མཆོད་ནི་
 འདི་ཅམ་ཁོ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་སྟན་སུམ་ཆོགས་པར་འབྱུར་བས་སོ།
 ། དེའི་རྒྱ་མཆོད་རི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་དེས་
 འཕངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་ལ་བསྐྱབ་པའི་སྟོན་ཆུལ་གྱི་
 རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་མི་དམིགས་པ་དང་། དེའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་
 པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དང་། སྟན་མོང་མིན་པའི་རྟོན་གང་
 ཡིན་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབས་གསུམ་དང་། ལམ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་
 རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མ་ཆགས་པ་དང་། ལམ་པོར་ནས་མི་སྟོན་པར་འགྲོ་
 བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་མི་
 འགྲོ་བའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ལམ་སྐྱབ་པ་
 གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཛིན་པར་འགྲོ་བ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་སྟན་ཆ་དང་།

གཞན་དོན་བྱེད་པས་ཚྭ་གས་བསགས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 ཉིད་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མཛོན་པར་ཤེས་པ་བྱུག་དང་།
 སྤང་བྱ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་མཛོང་བ་
 དང་སྒྲིམ་པའི་ལམ་དེ་དག་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་འདོམས་ཚུལ་
 གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་པའོ། ।

རྟོགས་དཀའ་བ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ།

བཞི་བ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་རྒྱ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས། སྟེ་
 དོན་ནི། འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། བོད་དག་གིས་
 མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱུགས་
 འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཡིན་ལ། དེ་རྟོགས་པའི་ཡན་ལག་རྒྱ་མཚོན་བྱེད་
 དཔེའི་དགེ་འདུན་རྒྱ་ཐ་སྙད་བྱས་པ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱུགས་འབྲས་དག་
 གྲུང་བཤད་པར་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་མོད་གྲུང་འདིར་ནི་མངས་པས་འཇིགས་
 ཏེ་མ་བྱིས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱུགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལ། དངོས་
 བཅུགས་བཤད་པ། གྲུངས་དང་མཚན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པ། ས་.....
 མཚམས་སོ། ། དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་
 པོ་ནི་སྐབས་འདིར། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་འདོམས་པའི་.....
 སྐབས་སུ་མདོ་ལས་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་སྒྲོས་པའི་བྱང་སེམས་
 མང་པོ་ཞིག་གསུངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདེ་
 བྲག་རྒྱ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གྱིས་ཉི་ཤུར་
 བསྐྱུས་ཏེ་བསྐྱུན་ཅིང་དེ་དག་གྲུང་གཞན་དག་ན་རེ། བཅུགས་པ་པའི་
 དབང་རྒྱ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་སྤངས་རྟོགས་
 འགའ་ཞིག་ཆ་འདྲ་བ་ཅམ་དང་། དགོས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་བྲག་མ་

ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ནམས་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ་དག་འདུན་
 དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སུ་བྱགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐེག་ཆེན་ཏུ་བྱང་བའི་
 མུར་དང་། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་བཤད་པའི་
 མུར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་མི་འབད་དེ། རྒྱན་བྱགས་སོགས་ཀྱི་མིང་
 བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བྱང་སེམས་དག་དག་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་
 ཆེས་ནས་ཐེག་ཆེན་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་དག་འདུན་དཀོན་
 མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དག་འདུན་
 དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན། དང་པོ་དེ་མི་འབད་དེ།
 དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་ཏུ་འཇུག་པ་ལ། ལམ་
 དེ་ཡང་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སྦྱེད་གོས་པར་བཤམ་བའི་མུར་
 དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་སྦྱོབ་འདོད་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱབས་
 འགྲོ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སོགས་གང་ཡང་རྒྱད་ལ་མེད་པའི་ཐེག་ཆེན་
 ལམ་བྱགས་ཡོད་པར་བཤམ་བའི་མུར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་འབད་
 དེ། དེ་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ལ། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དང་།
 སྒྲོམ་ལམ་པ་སོགས་སུ་བྱ་སྒྲུང་བཏགས་ན་ཐེག་དམན་གྱི་དག་འདུན་
 དཀོན་མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་སྦྱེད་བར་བཤམ་བའི་མུར་དང་། གཞན་ཡང་དེ་
 འདྲ་བའི་རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་ལམ་ལ་གཞུག་པའི་མུར་ཏུ་བྱང་སེམས་ལ་
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱགས་འབྲས་ཀྱི་མིང་འདོགས་དགོས་ན། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 འབྲས་བུ་ལ་ཐོབ་འདོད་བསྐྱེད་པའི་མུར་ཏུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་
 ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་གྱི་མིང་འདོགས་པར་བཤམ་བའི་མུར་རོ། །བྱང་
 སེམས་ཡིན་པ་ནི་རྒྱན་བྱགས་སོགས་དངོས་ཡིན་པའི་གནོད་བྱེད་དང་།
 དངོས་མིན་པའི་སྦྱབ་བྱེད་གང་ཏུ་ཡང་མི་འབད་དེ། དེ་ཉིད་དངོས་
 ཡིན་མིན་ཚིད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་མུར། གཞན་ཏུ་ན་སྒྲ་ཡིན་པ་དེ་སྒྲ་

མི་རྟག་པའི་རྒྱལ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འཇུག་རོ། ། ཁ་ཅིག་རྒྱུན་
 ཏུ་ཞུགས་པ་ནས་རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་བར་ཐོབ་པར་མི་བྱེད་ཅེས་གསུངས་
 པ་དངོས་ལ་གཞིན་བྱེད་ཏུ་སྒྲིབ་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་
 ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་ཏུ་མི་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་
 ཉིད་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་འབྲས་མཆན་ཉིད་པ་ཐེད་པའི་རྒྱལ་བྱེད་ཏུ་
 འབྲེལ་བ་ཐེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་
 དགོས་པ་མ་ཟུབ་པའི་ཕྱིར། བཏགས་པ་པར་མི་འཐད་དོ། ། ཁ་ཅིག་
 བྱང་སེམས་ཡིན་ན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པར་འགལ་བར་ཁས་སྒྲངས་
 བས་དེ་མ་ཐག་འབྲེལ་བའི་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ན། འདི་ལྟར་སྒྲུས་ཏེ།
 འཆད་པར་འཇུག་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་མཐོང་བའི་
 ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཙོ་ལྷ་ལ་གནས་པ། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གྱི་
 སྒྲངས་རྟོགས་རྒྱལ་བ་པ་ལ་བཙོན་པས་ན། འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་
 རྟེ། དེ་ལ་དབང་རྒྱལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲངས་དང་། དབང་རྣོན་
 ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་གཉིས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་འགལ་སོ། །
 ཁ་ཅིག་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་སྒྲངས་པས་རབ་ཏུ་སྦྱེ་
 བའི་དགོ་སྦྱོར་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་ཞེས་སྒྲུས་ནས། འབྲེལ་
 བའི་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ན། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་
 གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། རྒྱན་ཞུགས་སུ་གདགས་སུ་བྱང་རྟེ།
 ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་སྒྲངས་པས་རབ་ཏུ་སྦྱེ་བའི་དགོ་སྦྱོར་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་
 བུ་ཐོབ་ཕྱིར་བཙོན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
 དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱན་ཞུགས་སུ་ཐལ། མཆན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འཁོར་
 གསུམ་དངོས་སོ། ། ཡང་ཁ་ཅིག་ མཐར་གྱིས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་
 ཞུགས་པའི་མཆན་ཉིད། མཐོང་ལམ་གྱི་སྒྲར་འདོད་པའི་སྒྲིམ་སྒྲང་གི་

ཉེན་མོངས་ཅུང་ཟད་མ་སྤངས་པའམ། ལུ་བའི་བར་ཅི་རིགས་པར་
 སྤངས་ཀྱང་རུང་། རྒྱག་པ་མ་སྤངས་ལ། རྟོགས་པའི་བྱེད་པར་སྤྱོད་
 ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་བཙུག་གང་རུང་ལ་གནས་
 པའོ། །ཞེས་ཟེར་ཞིང་། བྱང་སེམས་ཡིན་ན་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པར་
 འགལ་ལོ། །ཞེས་སྤྱོད་ནས་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ན། སྐབས་གཉིས་
 པར་འཆད་པར་འཇུག་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་མཐོང་ལམ་
 སྐད་ཅིག་བཅུ་རྒྱག་གི་དང་པོ་བཙུག་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཤིང་།
 སྤངས་འདོད་པའི་སྒྲིབ་སྤངས་མ་སྤངས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཞེས་
 སྤྱོད་བའང་བྱང་སེམས་དེ་ལ་མཆོད་ཉིད་དེ་ཆང་བར་ཁས་སྤངས་པས་
 དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རང་ལྷགས་ནི། འདིར་བྱང་
 སེམས་ལ་ཞུགས་འབྱས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མཛད་པ་ནི། དངོས་ཀྱི་དབང་
 ཏུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་པ་པའི་ཚུལ་ལ་རི་སྐད་བཤད་པའི་
 གཞོད་པ་འབབ་པའི་སྤྱིར་དང་། བཏགས་པ་པར་བཞེད་ན་འདོགས་
 པའི་ཆོས་གསུམ་སོགས་འཆད་རིགས་པ་ལ། སྤྱོད་དཔོན་གྱིས་གང་ཏུ་
 ཡང་མ་བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྤྱིར་མི་སྟོན་
 འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་དད་པའི་རྗེས་སུ་
 འབྱངས་པ་ནས་བཙུགས་ནས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཏུ་གང་ཟག་གི་
 རྣམ་བཞག་བཙུག་ལྟ་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་
 པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱིར་མི་སྟོན་འཁོར་ལོའི་མདོ་ཤེས་བྱེད་
 ཏུ་དངས་ནས་བྱང་སེམས་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་ཡོད་པར་ལོགས་པར་སྐབ་
 པའི་སྤྱིར་དང་། སྤྱིད་ཅེར་འགྲོ་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་བཙུག་པ་
 ཅམ་ལ་བཤད་པ་ཡང་། བྱང་སེམས་ལ་སྤྱིད་ཅེར་འགྲོ་མཆོད་ཉིད་པ་
 འཛོག་བཞེད་ཅིང་། བྱང་སེམས་སྤྱིད་ཅེར་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་མཆོད་

གྱིས་མ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ན་དེ་ལ་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་འཕྱར་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ། ཕྱིར་མི་ཕྲོག་འཁོར་ལོའི་མདོའི་དགོངས་པ་ནི་བྱང་སེམས་ལ་ཞུགས་
 འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
 སྒྲུས་པའང་མི་འབད་དེ། ཅི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་བྱང་སེམས་ལ་དེ་
 འབྲའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། ཕྱིར་མི་
 ཕྲོག་འཁོར་ལོའི་མདོ་རང་ཉིད་དུ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོངས་གཞི་
 འཆད་པ་ཡིན་ནམ། དུམ་གྱི་མདོ་སྟགས་སུ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་
 དགོངས་གཞི་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། གང་འདོད་གྲང་། དང་པོ་མི་
 འབད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ཁྱེད་རང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་མི་
 འབད་དེ། མདོ་དེའི་སྒྲིང་གཞིའི་མཚུག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་གང་ལ་དགོངས་ཏེ་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་ཏུ་བཞུན་པ་
 དང་། ཞེས་པ་ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་བཞུན་པ་བཤད་དུ་
 གསེལ། ། ཞེས་ཞུས་པས། དེའི་ལན་གསུངས་པ་གང་ཞིག་མདོ་
 དེར་དེའི་གོང་དུ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱང་སེམས་ལ་བཏགས་པ་མེད་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་ཡང་མི་འབད་དེ། ཕྱིར་མི་ཕྲོག་འཁོར་ལོའི་
 མདོ་ལས། དཔྱ་བཅོམ་པར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་གསུངས་པ་
 གང་ཞིག་ དུམ་གྱི་མདོ་སྟགས་སུ་བྱང་སེམས་ལ་དཔྱ་བཅོམ་པར་
 གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་དཔྱ་བཅོམ་པར་
 གསུངས་པའི་དགོངས་པ་སྟགས་འཆད་པར་ཁས་ལེན་ན། སངས་
 རྒྱས་དཔྱ་བཅོམ་བཏགས་པ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་ཕྱིར་མི་
 ཕྲོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོ་ནི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་
 ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ། མཐར་ཐུག་གི་ཐུང་

འདས་ཀྱི་རྒྱན་ལ་ཞུགས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་སོགས་མེད་པར་བསྟན་ནས།
 བྱང་སེམས་ལ་དེ་དག་ཡོད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། མདོ་འདིའི་
 འཆད་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་དོ། ། ཉན་ཐོས་ལ་
 རྒྱན་ཞུགས་སོགས་དངོས་མེད་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་ཉན་ཐོས་
 འཕགས་པ་དངོས་མེད་པའང་གང་གིས་འགོག ཉན་ཐོས་ལ་དག་
 རྒྱུང་གི་འབྲས་བྱ་ཡང་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས། ཟག་མེད་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འགོག་བདེན་དངོས་ལ་
 སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། འོ་ན་ཉན་ཐོས་ལ་མྱང་
 འདས་དངོས་ཀྱང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མཐར་ཐུག་གི་མྱང་འདས་དངོས་
 མེད་པ་ཡིན་གྱི་མྱང་འདས་ཙམ་ཡང་མེད་པ་མིན་ཏེ། ཐར་བའང་མེད་
 པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མྱང་འདས་ཡིན་ན་མི་གནས་པའི་མྱང་
 འདས་ཡིན་པས་བྱུང་པས། མྱང་འདས་ཀྱི་མཐར་ཐུང་བ་མི་སྤྲིད་པར་
 ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཉེར་ཞེར་བྲིད་པའི་བཞེད་དོན་
 རྒྱབ་མི་རུས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ནི།
 བྱང་སེམས་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་མཆན་ཉིད་པ་མེད་པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་
 གི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ། ད་དུང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པར་
 རྒྱུ་བ་ཆད་མེད་པ་འདྲིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཉན་ཐོས་ཕྱིར་མི་འོང་
 དེའང་སྐར་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་གཞན་དོན་དུ་འདོད་པར་རྒྱུ་བ་
 ཆད་མེད་པ་འདྲིན་ནམ་མི་འདྲིན། མི་འདྲིན་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
 གསུམ་དུ་ཐལ་ལོ། ། འདྲིན་ན་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་
 གསུམ་དངོས་སོ། ། འོ་ན་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། བྱང་སེམས་ལ་
 དངོས་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཞུང་དེ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་
 གསུམ་གྱི་ཚུལ་སྟོན་པའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་

ཕ་ཡིན་པས་འདིར་མི་གཞོད་དོ། ། འོ་ན་བྱང་སེམས་རང་སངས་རྒྱས་
 ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འདིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་།
 ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་ནི་ཚུལ་
 ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་སྟེ། ཐེག་དམན་གྱི་དེ་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་པུའི་ཕྱིར་དུ་
 བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པས།
 དེ་ཡིན་ན་དགྲ་བཙམ་ཡིན་པས་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ནི་སངས་
 རྒྱས་མེད་ཅིང་བྱང་སེམས་གཞན་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་རང་ཉིད་
 གཅིག་པུར་གནས་ནས་བྱང་རྒྱལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་པས་དགྲ་
 བཙམ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ནོ། །གཞན་དུ་ན་ཐེག་ཆེན་དགྲ་བཙམ་དུ་
 འགྱུར་བས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ནང་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན། དེ་
 བས་ན་མདོ་དང་འགྲེལ་བ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་
 ཚུལ་དེ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཐེག་དམན་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཚུལ་
 འདྲ་བས་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་བབ་ཅལ་ལོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་
 དམན་ལ་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་པུའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པས་རང་སངས་རྒྱས་
 ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་རང་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་ནས་གནས་
 དེར་སངས་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
 ཞིང་། མདོ་ལས། རང་བྱང་རྒྱལ་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཆང་
 རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་དག་ཡོད་དེ་ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱང་། འགྲེལ་
 བ་གཉིས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་སྟོས་པ་ནི་ཆོག་ཆོགས་རྒྱུངས་པ་
 ཡིན་པས། དོན་ནི་བསེ་ཏུ་ལྟར་གནས་ནས་རང་ཉིད་མངོན་པར་
 རྟོགས་པར་འཆང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུ་དངོས་ཡིན་
 པའི་བྱང་སེམས་ཤིན་ཏུ་འང་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་གྲངས་ལ་དཔུང་བ་ནི།
 ཉི་ཤུའི་གྲངས་འཛོག་ཚུལ་ལ། ལེ་བརྒྱད་མར་གཞུང་གིས་ཟིན་པ་ཉི་ཤུ་

དང་བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་དང་པོ་གསུམ་དང་། དཔྱ་
 བཅོམ་འབྲས་ཞུགས་ཆམས་ཀྱི་མདོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་འབྱུང་བ་ལ། འཕགས་
 པས་འོག་མིན་འགྲོ་ནས་མིད་ཅེར་འགྲོ་བའི་བར་ལ་ལོ་གོང་འཕོ་བ་ཞེས་
 གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ཤིང་། བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་བར་བ་
 གཉིས་དཔྱ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ནས་ཉི་ཤུར་འཆད་ལ།
 སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་བརྒྱད་པ་དང་། ཟུར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་
 དང་། འོག་མིན་འགྲོ་ཆམས་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་རང་རང་གི་དབྱེ་བ་
 ལས་གྲངས་འཛིན་ལ་སོགས་པར་མ་བགྲངས་ཤིང་། ཟུར་སེམས་
 གཞུགས་མེད་ཁམས་སྤྱི་བུ་བུ་མི་གཉིས་བས་མིད་ཅེར་འགྲོ་དང་
 གཞུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་ནས་སོ་སོར་མ་བགྲངས་ཤིང་།
 ཁྱེན་ཞུགས་དང་ཟུར་འོང་འབྲས་གནས་ཅམ་པོ་དང་། དཔྱ་བཅོམ་
 ཞུགས་པ་གསུམ་མདོ་ལས་ཁ་བསྐངས་ཏེ་ཉི་ཤུར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་
 ས་མཆམས་ནི། ཁྱེན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མ་མཐའ་ས་དང་པོ་དང་།
 དཔྱ་བཅོམ་ཞུགས་པས་བརྒྱ་བ་ལ་འཕགས་པས་བཤད་ཅིང་། གཞན་
 ཆམས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་ས་མཆམས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་དཀའ་བར་སྒྲུབ་ཡང་
 འོགས་སྤྱི་བཤད་པར་འདོད་དོ། ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་
 མཆམས་སྒྱུར་ནི། དཔྱེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་སྐབས་སྤྱི་བཤད་ཏུ་
 རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཟུར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱི་བཅད་པ་གསུངས་སོ།
 ། ཙུ་བ་ནི། དབང་པོ་ཞེས་སོགས་སོ། འབྲེལ་བ་ལ་ལྷ་ལས། ཟུར་
 དང་པོ་ཁྱེན་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི།
 འཆད་པར་འཇུག་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་མཛོང་བའི་ལམ་
 སྐད་ཅིག་བརྒྱ་ཏུག་གི་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་གང་ཏུང་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་
 ཤིང་། ཟུར་འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྒྲུབ་མ་སྒྲུབ་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན།

འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། གུན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པས་
 རབ་རྩ་སྤྱི་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་སྦྱར་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
 བཙོན་པས་སོ། ། དེ་ཕྱི་ན་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། དབང་རྩལ་དད་པའི་
 རྗེས་འབྲངས་དང་། དབང་རྗེན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་ཕྱེ་བྲག་གིས་སོ།
 ། གཉིས་པ་ལ་ཙམ་བྱད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་རྩ་དེ་ཉིད་བར་
 རྩལ་པ་ལ་གནས་པ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་བྱད་པར་
 ཅན་ནི། དེའི་འོག་རྩ་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་སྤང་གསུམ་མམ་བཞི་སྤངས་ཤིང་།
 ལྷའི་སྐྱེ་བ་རིགས་མཐུན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་པ་དང་། མིའི་སྐྱེ་བ་
 རིགས་མཐུན་གཉིས་སམ་གསུམ་ལེན་པ་ལྟ་དང་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་
 སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་ལས་གཞན་བྱད་པར་ཅན་
 ནམ་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། ། ཟུང་གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་གི་སྒྲོར་ལ་ཞུགས་
 འབྲས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་རྩ་ཐུང་གི་བྱང་སེམས་
 དབང་པོ་རྩལ་པོ་དང་རྗེན་པོ་དེ་གཉིས་བར་རྩལ་པ་ལ་གནས་པ་དད་པ་
 དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། བལ་ཆེར་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་རྩ་སྤྱི་བའི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཙོན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འབྲས་གནས་ལ་ཙམ་བྱད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། འདོད་ཉོན་རྩལ་པ་
 སྤངས་པའི་རྣམ་སྟོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ལན་
 ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྟང་གི་འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་ལ་གནས་པའི་
 བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ཕྱིར་འོང་དེ་
 ཉིད། འདོད་པའི་སྒྲོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་སྤངས་
 ཤིང་དགུ་བ་མ་སྤངས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། གཞན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་
 ཏེ། འདོད་པར་སྐྱེ་བ་ལན་ཅིག་སྤངས་ནས་ཉིད་ལེན་གྱི་བྱང་པོ་སྤངས་

པའི་ཞི་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུང་གསུམ་པ་
 ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྐྱོར་ལ་ཞུགས་གནས་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ནི། དེའི་
 འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་དང་པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དེ་དག་འདྲིན་པའི་
 སྐྱེམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་དགུ་བ་སྤྱང་བ་ལ་བཙོན་པ་ནི་ཆོས་ཅན།
 འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། བ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལྟ་
 སྤངས་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཙོན་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །
 གཉིས་པ་ལ། དཔྱེ་གཞི་ནི། དགུ་བ་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་
 གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 འདྲའི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དཔྱེ་ན་ལྟ་ལས།
 དང་པོ་བྱང་སེམས་བར་མ་དོར་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཀུན་
 སྐྱོར་སྤངས་ལ། མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཀུན་སྐྱོར་མ་སྤངས་པས་.....
 གཟུགས་ཀྱི་བར་སྤྲིད་གྲུབ་པ་ན། ལམ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཉེར་ལེན་གྱི་
 རྒྱང་པོ་སྤངས་པའི་ཞི་བ་འཛོལ་བའོ། སྐྱེས་ནས་འདའ་བ་ནི། ཀུན་
 སྐྱོར་གཉིས་ཀ་མ་སྤངས་པས་གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ཅམ་ནས་དེ་འཛོལ་བའོ།
 །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པས་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་
 ནས་འབད་ཚློལ་ཆེན་པོས་དེ་འཛོལ་བའོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
 མེད་པར་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། གཟུགས་སུ་སྐྱེས་ནས་
 འབད་པ་རྒྱུད་ཏུས་དེ་འཛོལ་བའོ། །ལྟ་བུ་ནི། ཞོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ།
 དེ་ཡང་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འོག་མེན་གྱི་མཐར་ཐུག་བར་འགོ་བ་ནི།
 འཕར་བ་དང་། ཟུང་དུ་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་
 འཕོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞོང་དུ་འཕོ་བ་སྤྲིད་ཅེར་འགོ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་
 གསུམ་སྟེ། དེམ་བཞིན་སྐྱེ་མ་ལ་ཆངས་དེས་སུ་སྐྱེས་ནས། དེའི་རྗེས་

མ་ལ་འོག་མིན་དུ་དེ་འཕྲོ་བ་པ་དང་། ཚངས་རིས་ནས་གནས་འོག་མ་
གསུམ་གང་རུང་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། བར་གྱི་གནས་གཞན་བཟའ་ཉེ་འོག་མིན་
དུ་དེ་འཕྲོ་བ་པ་དང་། ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གནས་
གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེས་ནས་འོག་མིན་དུ་དེ་འཕྲོ་བ་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་བྱང་སེམས་སྤྱིར་མི་འོང་དེ་ཉིད་སྤྱིད་པའི་རྩེ་མོར་མཐར་ཐུག་
འཕྲོ་བ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་དེར་སྐྱེ་བའི་བྱས་
པ་ཡོད་པ་ཉྱེ། དཔྱེ་ན། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དེ་ཐོབ་པ་དང་།
རྣམ་ཐར་བརྒྱུད་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ལྷས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གོང་འཕོ་
ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། ། བཞི་བ་དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་
བྱུང་ལ་བྱུགས་པ་ནི། སྤྱིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་དགུ་བའི་ས་བོན་སྤང་བ་ལ་
བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་སོ། ། ལུ་བ་ཙ་བར་བསེ་དུ་ལྷ་བྱ་ཞེས་གསུངས་
པ། དང་ཉིད་གཅིག་སྤྱར་གནས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
བྱང་སེམས་ནི། སངས་རྒྱས་མི་བཞུགས་ཤིང་བྱང་སེམས་གཞན་མེད་
པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཆོད་ལ་འཆང་རྒྱ་བ་ཉྱེ། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཤུའོ། །

༣. དེས་འབྱེད་ཡན་ལག་བཤད་པ།

གསུམ་པ་དེ་དོན་ཉམས་སུ་སྤངས་པ་ལས་རྟགས་པ་སྐྱེ་བའི་རིམ་
པ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་སྒོམ་བྱང་གི་རྟགས་པ་སྐྱེས་པ་དེས་འབྱེད་
ཆ་མཐུན་སྐྱེ་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཐོག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་པ་སྤྱིའི་རྣམ་
བཞག་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ལ། རྟེན་
རོ་དོ། སྒོ་རིག་དཔུང་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐོག་ཆེན་སྒྱུར་
ལས་སྐྱེ་བའི་ལྷས་དང་། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ངི་ལྷ་བྱ་ཞེས། ཆོ་དེ་ལ་སྐྱེ་
བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ནི། སྤྱིར་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་འདོད་

ལྟ་དང་བཅས་པ་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ལ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་ནི།
 བསམ་གཏན་ས་བྱུག་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་ཞིང་། རུང་སེམས་
 ཐབས་མཁས་པས་འདྲོད་སེམས་ལ་ཡང་བརྟེན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ།
 གྱུར་ཞིག་ནས་ཀྱི་སེམས་མཆོད་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལྷག་
 མཐོང་གི་ཤེས་རབ་དངོས་སྤྱེ་མི་སྤྱིད་དོ། ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལ་
 རྟེན་པ་མིན་ཏེ་ལྷག་མཐོང་ཤས་རྒྱང་བའི་ཕྱིར་དོ། ། རྟེན་བསྟོགས་ཕྱི་
 མ་རྣམས་ལ་ཡང་མིན་ཏེ། དང་པོའི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་དེ་དག་
 མི་འཐོབ་ཅིང་། དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་རྟེན་བསྟོགས་ལ་བརྟེན་པ་
 དགོས་པ་མེད་དེ་ཞིག་ནས་ཤས་རྒྱང་བའི་ཕྱིར་དོ། ། གཉིས་པ་ངོ་མོ་ལ།
 མཆོད་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་བ་
 ཆ་མཐུན་རྟོགས་རྟེན་སྤྱུ་བྱུང་ཞིང་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྟེན་སྤྱུ་
 མཐུན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོན་བྱུང་། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྟོན་།
 ཆེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་བཞིའོ། ། རྟོན་ཀྱི་མཆོད་ཉིད།
 ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་
 སབ་པའི་དོན་བསྟོན་པས་གཞུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་དང་
 པོར་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོན་བྱུང་། ཆེ་མོའི་མཆོད་ཉིད།
 ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རྟོན་ལ་རྟོས་ཏེ་གཞུང་བ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་ལྷག་
 པར་ཡུར་པ་ཅམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོན་བྱུང་།
 བཟོད་པའི་མཆོད་ཉིད། འཛིན་པ་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་དང་
 པོར་སྤྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཕྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོན་བྱུང་། ཆོས་མཆོག་
 གི་མཆོད་ཉིད། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཟོད་པ་ལ་རྟོས་ཏེ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་
 ལ་གསལ་སྤང་ལྷག་པར་ཡུར་བའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོན་བྱུང་། དེ་ཡང་
 སྤྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏུ་སྟོན་པར་འདྲ་ཡང་། ཇི་ལྟར་

རགས་པས་རིམ་པས་རྟོགས་བྱ་ལ་གསལ་སྒྲུང་རིམ་ཅན་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།
 ། གསུམ་པ་སྐྱོ་རིག་དབྱེད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་སྐྱུར་ལམ་འདི་དག་ཡུལ་
 ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་བྱུང་གི་གསལ་སྒྲུང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
 སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་པས་ཆོས་
 ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པར་བཤད་ཞིང་།
 ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་གྱིས་མཐོང་སྤང་གི་ས་ཐོན་སྤྱོད་རྣམས་པར་བཤད་ལོ།
 ། ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་མིན་ཞིང་སྐྱོ་དོན་འཛིན་པའི་
 རྟོག་པ་ཡང་མིན་གྱི་གཉིས་སྒྲུང་གི་རྟོག་པ་ཅམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། འོ་ན་
 འདི་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྐྱོ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ཡིན་ན།
 དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་འབྲུལ་བའམ། མ་འབྲུལ་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
 བ། ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ལ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པར་
 བཤད། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 ལྟར་ན། ཆོས་ཅན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་བཤད། ཆོས་
 ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་བསྒྲགས་
 ཏུ་མེད་དོ། ། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡི་ཤེས་ནི་སྐྱོ་
 དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་དེའི་དོན་གྱི་ཤར་
 བའི་སྒྲོ་བས་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་
 གསལ་སྒྲུང་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི། སྒྲུབ་སྒྲུབས་གྱིས་དེའི་དོན་གྱི་
 གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་ཏུ་གསལ་བར་སྒྲུང་
 བའི་དོན་མིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མདོར་བཟུན།
 རྣམས་བཤད་དོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྐྱུར་ནི། ལས་
 དང་པོ་པ་དེ་ལྟར་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་
 ལག་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཡན་ལག་འཆད་དོ།

། ཅ་བ་ནི། བྱད་པར་འཕགས་སོ། ། གང་ལས་ན། ཉན་སྒྲིལ་བ་སེ་
 ཏུ་ཉླ་བྱ་དང་བཅས་པ་དག་གི་སྦྱར་ལམ་ལས་སོ། ། གང་ན་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་སྦྱོབ་པ་ཡི་རྟོད་སྟགས་སོ། ། གང་གིས་ན། དམིགས་པ་
 དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། ། རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ། རང་གི་
 བདག་ཉིད་རི་བཞིན་ཏུ་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྟན་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་།
 རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། རག་དོན་ནི།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོད་སྟགས་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐེག་དམན་གྱི་རྟོད་སྟགས་
 བཞི་ལས་བྱད་པར་ཏུ་འཕགས་ཏེ། དམིགས་པ། རྣམ་པ། རྒྱ།
 ཡོངས་འཛིན། རྟོག་པ། དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ལས་བྱད་པར་
 ཏུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་འཕགས་སེང་གཉིས་ཀས་རྒྱང་འབྲིང་
 གི་དབྱེ་བ་ཡང་བྱད་ཆོས་སུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ་
 དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་རྒྱང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བྱད་ཆོས་སུ་
 འཇུར་ཆུལ་རི་ཉླ་བྱ་སྟམ་ན། འདིར་སྦྱར་ལམ་བརྟུ་གཉིས་སུ་སྦྱེ་བ་ནི།
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བ་བརྟུ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱེ་བ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཉླ་བུའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་སྟེན་ཐེག་དམན་གྱི་
 སྦྱར་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་བྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་རྣམ་པའི་བྱད་ཆོས་
 དང་སྒྲིལ་པར་མི་འཇུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འཇུར་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྦྱིའི་སྟོག་པ་ནས་བརྟན་ཞིང་། འདི་ནི་དེ་ལ་
 ཡང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཏུ་མ་དབྱེར་ཡོད་པའི་སྟོག་པ་ནས་བྱད་ཆོས་སུ་
 བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ནི་ཁྱི་སྤང་བར། རྣམ་པའི་བྱད་
 པར་གྱིས་ནི་རྣམ་པ་རྒྱང་ཏུ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ།
 ཞེས་གསུངས་པས་ལེགས་པར་བཤད་པར་འཇུར་རོ། ། འོ་ན་འབྲེལ་
 རྒྱང་ཏུ། རྒྱང་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བྱད་ཆོས་སུ་མ་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན།

མིན་ཏུ་འང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །
 ཞེས་སོགས་ཅ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་.....
 དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་པ། རྒྱུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་
 བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཟུས་པར་འཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ། དེ་བས་ན། དེ་དག་ནི་དམིགས་རྣམ་ཀྱི་བྱད་ཆོས་ཅམ་པོ་ཟུས་པར་
 འཆད་པ་མིན་ལ། བདོར་བསྟན་གྱི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། དེའི་འོག་
 ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བྱད་གཞི་བསྟན་ནས།
 རྒྱུ་ཏུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་པར་འཁྱུར་བ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་
 ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་བྱད་ཆོས་སུ་སྟོན་ཅིང་། དེ་ཉིད་བྱད་ཆོས་
 སུ་འཁྱུར་བའི་རྒྱ་མཆོག་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་
 འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འཆད་
 གོ། ། དེ་ན་གཞུང་པལ་ཆེ་བར་རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་
 པར་འཁྱུར་བ་ཞེས་པ་ལས་མི་འབྱུང་ཡང་མ་དག་པར་མདོན་པས་འཆད་
 པར་འཁྱུར་བ་དང་། ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགྲེལ་
 ཆེན་དང་མིན་ཏུ་འགྲིག་པར་འཁྱུར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ངེས་པར་
 འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ་འཇིག་རྟེན་པའི་བསྐྱེམས་པ་ལས་
 རྒྱུ་བའི་རྩོལ་བར་ཁྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་
 ལས། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བྱད་ཆོས་བསྟན་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་རི་
 སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་བརྟེན་པ་འདི་དག་ནི་
 རེ་ཞིང་རྒྱུ་ཏུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་
 པ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྟོན་
 ཆད་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་གཞུང་འདི་དག་ཆ་ཅམ་ཡང་འཆད་ཤེས་པ་
 མ་བྱུང་བར་སྤང་ངོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་བྲལ་ངོ། །གང་ལས་ན། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་རྩོལ་
 སོགས་ལས་སོ། །གང་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོས་
 པ་ལ་སོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པ། ཐར་བའི་ཆ་དང་
 མཐུན་པ་དད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་འོག་ཏུ་
 བྱུང་བ། འབྲས་བུ་བདེན་པ་བཞི་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ།
 རོ་བོ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲིམ་པ་ལས་བྱུང་བ། དཔྱེ་ན། དེས་པར་
 འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་པོ། རྩོལ་བར་ལྷུང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཅེ་མོར་ལྷུང་པ་དང་། དེའི་འོག་
 ཏུ་བཟོན་པར་ལྷུང་པ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཚོག་ཅེས་བྱ་བ་
 རྣམས་སོ། །བྱད་ཆོས་གང་གིས་ན་རྒྱུད་ཏུ་ལ་སོགས་པ་རིམ་གྱིས་སྦྱེ་
 བས་སམ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འབྲེལ་བ་དབང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་
 སོགས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་རྒྱུ་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་
 ཟག་གིས་སྦྱེ་བ་རྒྱུད་ཏུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་འཆད་པར་འལྱར་བ་
 དང་། དམིགས་པའི་བྱད་པར་ཀྱིས་རོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་
 པོ་མི་རྟག་སོགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་སུ་ལྷ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་
 ཀྱིས་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་
 ཞུགས་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་རྟོགས་པ་ཉེ། མཐོང་ལམ་ཏུ་
 བདག་མེད་གསུམ་ག་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་རོ་བོ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིད་ཞི་ལས་ཡོངས་སུ་
 འཇོན་པ་དང་ལྷན་པ་དང་། མཐོང་བ་དང་སྒྲིམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་
 གཞུང་བ་དང་འཇོན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ཅེ་མོའི་
 སྐབས་ནས་འཆད་པར་འལྱར་བའི་རྒྱལ་དག་དང་འབྲེལ་བར་འལྱར་བ་
 ཡིས་སོ། །དག་དོན་སྤར་དང་འདྲའོ། །དེ་དག་གིས་བྱད་པར་བྱ་

འཕགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིག་། བྱད་ཆོས་ཐ་མ་ལྟ་བུ་རི་སྐད་བཤད་
 པ་དེ་དག་གིས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དེ་དག་
 གི་རྩོད་པར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བའི་ཚ་བ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་
 རྟགས་ལས་གཟུགས་སུ་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་
 བདག་ཉིད་ཀྱིས་པདེན་པ་བཞི་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་
 བདག་ཏུ་ལྟ་བའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་
 རྟགས་པ་དང་། རང་གི་ཐེག་པ་བདག་མེད་ཉི་ཆོ་བ་ཙམ་རྟོགས་པ་སོ་
 བའི་ཆེད་དུ་དང་། སྒྲུབ་བཤད་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་བུལ་བ་
 དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ལ་
 ལྟན་པའི་རྒྱལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ལྟན་པར་འགྱུར་ངོ་ཞེས་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ། བྱད་ཆོས་དང་པོ་རྒྱུད་འབྲིང་གི་དབྱེ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱད་
 པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་
 པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བརྟུག་གིས་པོ་དེ་རྣམས་ནི་ཐབས་ལ་
 མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་
 རྒྱུའི་སྟོན་སྟེ། ཆོས་མཚོག་རྒྱུད་དུ་འགནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འབྲས་
 དུ་འགྱུར་སྟེ། བཟོད་པ་རྒྱུད་དུ་འགནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བདེན་
 གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་སྟེ། རྟོད་རྒྱུད་དུ་སོགས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ཆོས་
 ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོན་སྟེ། བྱད་ཆོས་རི་ལྟར་སྤྱིད་པ་བཞིན་བྱད་གཞི་
 བདེན་པ་བཞིའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོན་སྟེ། བ་ཡིན་ཞིང་།
 ཉན་རང་ཐབས་མི་མཁས་པའི་སྦྱོར་ལམ་ལ་དེ་འདྲའི་སྟོན་སྟེ། བ་
 བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དམིགས་རྣམ་
 མི་འདྲ་བ་བརྟུག་གིས་པོ་དེར་ངེས་སམ་ཞིག་ཀྱི། སྒྲུབ་བརྟུག་གིས་པོ་དེ་
 བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་བདེན་པ་

བཞི་ལ་ཀྱན་ཏུ་དམིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་སྒྲིབ་
 རིགས་རི་སྟེང་པའི་གཞིན་པོ་ཡང་དེ་སྟེང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དོ། ། རོ་ན་
 དེ་དག་ཐམས་ཅད་འདིར་མི་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། མདོར་བསྟུས་ཏེ་རྣམ་
 པར་བཀྲལ་བ་ཅམ་ཏུ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་མ་སྟོས་སོ། ། བདེན་བཞི་
 ལ་རྣམ་པ་དེ་ཅམ་ཡོད་པ་མི་འཐད་དེ། བཅུ་རྒྱལ་ཏུ་ངེས་པར་.....
 གསུངས་པས་སོ། ། ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཐེག་དམན་ལས་རྣམ་
 པར་བཞག་པ་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གཞན་ལ་བཞེན་
 བས་ནི་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་གང་ཏུ་ཡང་སྟབ་
 འབྱེན་པ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ། ། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
 དབྱེ་བ་དང་རྒྱུའི་བྱུང་ཆོས། རྟོག་པའི་བྱུང་ཆོས། ཡོངས་འཛིན་གྱི་
 བྱུང་ཆོས་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཆོམས་སྒྱུར།
 སོ་སའི་དོན་བཤད། བརྗོད་ཚུལ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ།
 དང་པོ་ནི། གང་གི་སྟོན་ས་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 པའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་བྱུང་པར་རི་རྩ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་
 ཕྱིར་ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡི་དང་པོ་བྱོད་ལ་གསུམ་ཏུ་
 འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ། ཙ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། དམིགས་ཞེས་
 སོགས་སོ། ། ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཞེས་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་རེ་རེ་ཞིང་སྒྱུར་རྒྱ་ཡིན་པས། ཙ་བར་བྱོད་
 རྒྱུང་ཏུའི་མཇུག་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཀྱང་། འགྲེལ་བས་ཆོག་ཆོགས་སྒྱུངས་
 པའི་ཕྱིར་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བཤད་དོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། དམིགས་རྣམ་
 ཀྱི་བྱུང་པར་གསུམ་བཤད་པ་དང་། དེ་ནི་དེ་གྱི་ཕྱིར་བྱོད་ལ་གསུམ་ཏུ་
 ཟུང་བ་སྒྲ་དོན་དང་བཅས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་དུཾ་ཁ་ལ་སོགས་
 པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་ལ་བཞེན་པ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་

ཐུག་ཆོས་ཅན། རྟོད་རྒྱུད་བྱེད་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་བདེན་
 འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཙང་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཐུང་། རྟོད་རྒྱུད་བྱེད་ལ་
 གནས་པའི་བྱང་ལེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱད་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་
 མཛོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ལྷག་པར་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་འགོག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོད་རྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
 དམིགས་པ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་གཙང་པའི་རྟོད་རྒྱུད་བྱེད་
 འཛིན་སྤངས་ཡིན་པའི་ཐུང་། སྦྱར་བ་འགོད་ཚུལ་འདི་གཉིས་.....
 དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འབྱེད། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོ་བ་
 ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་རྟོགས་པ་སྟེ། ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གསུམ་ག་མཛོན་སྤྱད་མཐོང་བའི་རྒྱུ་
 རོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱེད། ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོ་བ་འབྱིང་གི་
 དམིགས་པ་ནི། མོས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་
 གྲངས་བཞིན་དུ་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་བདེན་པ་བ་དང་། དེ་
 བཀག་པའི་དགག་པ་བདེན་པ་བ་དག་མི་དམིགས་ཤིང་མི་མཐོང་བ་ཞེས་
 བྱ་བས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རོན་
 དམ་པར་མིང་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱན་མི་འདྲ་བ་དང་།
 རྒྱན་འདྲ་བ་འཇུག་པའི་མཆོན་ཉིད་དག་བདེན་པར་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 རྟོགས་པའི་རྟོ་བ་འབྱིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི།
 གཞུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟུར་
 བཅུགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
 ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རོན་
 དམ་པར་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་པའི་རྟོ་བ་ཆེན་
 པོའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོ་བར་

ལྷུང་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྷན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་
 མོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དྲོད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 མེའི་སྒྲ་ལྟས་སུ་ལྷུང་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 གཉིས་པ་ཆེ་མོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་བ་ནི། གཞུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་
 དག་ནི། ཞེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ལ། སྤང་ལྷུང་གཉིས་ཀྱི་དང་
 པོ་ནི། རྒྱུང་དྲུའི་དམིགས་པ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་དོན་དམ་
 པར་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་
 པས་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྲང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་
 མི་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་
 པ་ནི། དོན་དམ་པར་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་།
 རྟོང་བ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས་རྟོང་བ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་
 པ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་
 དག་ལ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མི་གནས་
 པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེ་མོ་རྒྱུང་དྲུའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི།
 ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་རྟོང་བ་
 ཉིད་རྣམས་ནི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཡིན་པས། མི་རྟག་པ་
 ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་རྟོང་བ་ཉིད་དག་ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི།
 བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་པས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་ར་མི་
 རྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆེ་མོ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །ཆེན་
 པོའི་དམིགས་པ་ནི། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་སྤྲོད་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྤྲོས་པའི་མཆོད་མར་
 མི་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་

པ་ནི། ཅེ་མོ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཆོས་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་
 པར་འབྱེད་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དཔྱེགས་པར་ངེས་
 པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཅེ་མོར་
 རྒྱུར་པ་དཔྱེགས་པ་དང་རྒྱུ་པ་དང་ལྡན་པ་རྒྱུ་པ་གསུམ་སོ། །ཅིའི་
 རྒྱུར་ཅེ་མོར་རྒྱུར་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་དགེ་པའི་ཅ་བ་
 གཡོ་བ་ལས་ཁྱད་པར་རྒྱུ་འཕགས་པའི་ཅེ་མོ་ཡིན་པའི་རྒྱུར་རོ། །གསུམ་
 པ་བཟོད་པ་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ་ནི། གཞུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
 ཉིད། །ཅེས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། རྒྱར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་
 པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་ཀྱི་བཟོད་པ་རྒྱུར་རྒྱུའི་དཔྱེགས་པ་ནི། གཞུགས་
 རྒྱུར་སོགས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། གཞུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱིས་མཆོན་ཉིད་དག་གི་རང་བཞིན་རྣམས་བ་ཉིད་རྒྱུ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 གཞུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བས་
 ཁྱད་པར་རྒྱུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་པ་ནི། བདེན་པའི་
 དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་སྟེ་པོ་དཔྱེགས་པ་ཅན་ཀྱི་ངོར་གཞུགས་
 ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་རྒྱུར་
 རྒྱུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །འབྲིང་གི་དཔྱེགས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 རྒྱུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་སྟེ་བ་ཡང་མེད་ལྟ་
 རན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་རྒྱུ་བྱས་པའི་ཆོས་
 ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་
 ཁོ་ནས་ལུས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་པར་དག་པའི་རྒྱུར་
 རྒྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བཟོད་པ་འབྲིང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའི་
 དཔྱེགས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་རང་དང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་མི་འབྲང་
 པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་མ་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་

དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རང་བཞིན་ཁོ་ནའི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་མ་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
སྒྲིམ་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་མི་མོས་ཤིང་།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
བཟོད་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་བཟོད་པར་
ཐུར་པ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། །
ཅིའི་ཕྱིར་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཆད་རན་འགྱུར་སྐྱེ་བ་མེད་
པས་ཆོས་ཆེན་པོ་སྤྲོད་ཉིད་ལ་བཟོད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །བཞི་བ་ཆོས་མཆོག་ལ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ་ནི། ཉིང་འཛིན་སོགས་
སོ། །འགྲེལ་བ་ལ། རྒྱུར་ལྟར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་ཆོས་
མཆོག་ཁྱུང་དུའི་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་
དཔའ་བར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་འཛིན་སྒྲིམ་པར་བུམོ། །
ཞེས་བྱ་བས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲིམ་པ་འོངས་པ་ན་བསྒྲིམ་བྱ་ཉིང་
འཛིན་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། རང་
གི་སྒྲོན་ལམ་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་
སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཐུབ་ཀྱིས་ཐུབ་པར་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱལ་
བ་རི་ལྟ་བཞིན་དུ་ཉིང་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆེད་དུ།
དོན་དམ་པར་ཉིང་འཛིན་དེ་དག་དང་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དབྱེར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་མཆོག་ཁྱུང་དུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །
འགྲིང་གི་དམིགས་པ་ནི། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཉིང་འཛིན་
དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱུང་བ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ལྷུང་སྟོན་པར་
མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངས་ནས་ལྷུང་སྟོན་པའི་རྒྱུའི་
ཉིང་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་ཡིན་

ནོ། །རྣམ་པ་ནི། བདེན་པར་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་
 འཐད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚོས་མཆོག་འབྲིང་ལ་གནས་པ་ཉིང་
 རེ་འཛིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་བདག་ནི་མཉམ་པར་བཞག་པའོ་
 ལྷམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་ཏུ་རྟོགས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་
 ཡིན་ནོ། །ཆེན་པོའི་དམིགས་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་། རྟེན་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། རྟོན་
 གསུམ་པན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་པའམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཏུ་མཉམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་རྟོན་དམ་པར་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་ཐབས་
 དམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་རྟོགས་ནས། དེ་ལྟར་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་མཆོག་
 ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅེས་བྱ་
 བ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་ལྟན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། །ཅིའི་ཕྱིར་
 ཆོས་མཆོག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་བརྗོད་ཆུལ་ལ་རྗོད་པ་སྟོང་བ་ལ།
 དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྗོད་པའི་
 དུལ་ནི་སྤྲི་ཏའི་སྐད་ལ། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་འདུ་འགྲོད་གནས་བྱལ་
 ཞེས་སོགས་སོ། །གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲར་ཡོད་
 པས་དེ་ལ་རྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བར་མི་འཐད་དེ། བོད་སྐད་ལ་
 རྗོད་དུལ་མེད་པས་རྗོད་ལན་འདི་འབྲེལ་མེད་ཏུ་ཐལ་པའི་ཕྱིར་དང་།
 འགྲུར་ཡོག་པར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོགས་སྒྲུར་ལ་གཞུང་ལྷག་མ་
 ཐམས་ཅད་རྟོན་ཡོག་པར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་ཉེ། གསུམ་པོ་པན་ཚུན་ངོ་བོ་
 གཅིག། ཉིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པ། །ཞེས་སོགས་སུ་སྒྲུར་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག དམིགས་པ་མི་རྟོག་ལ་སོགས་པ། །

བདེན་པའི་རྟོན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། །ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་འདི་གཞུང་ལྷག་མ་
 ཐམས་ཅད་ལའང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ཚོད་ལྷལ་དེ་ཉིད་ལ་བཞེད་
 པའང་འབད་པར་མི་སེམས་ཏེ། ཐལ་བ་ཕྱི་མ་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །རྒྱ་བོད་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་གཞན་དག་ལ་ནི་སྤྱིར་བོ་ཅིའང་མི་སྒར་
 བས་དགག་ལྷལ་གྱི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་དཔྱོད་པར་མ་བྱས་སོ། །ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དང་པོ་རྟོན་པའི་གཞུང་ཆོས་ཅན་
 བརྗོད་པའི་སྤྱོད་དང་གཞུང་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱར་ཁས་
 སྤངས་ནས། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྤྱོད་འདི་
 དག་ལ་བྱད་པར་གཞན་སྤྱིར་མི་སྤྱིར་མ་གཏོགས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་བྱད་
 པར་ཅིའང་མེད་དོ། ཞེས་སྤྱོད་བ་ནི་བབ་ཅལ་ཏེ། སྤྱིར་ལམ་བཅུ་
 གཉིས་ཀྱི་དམིགས་རྣམས་ལ། བྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པར་ཐལ།
 གཞུང་འདི་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་བྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན། རྟོད་ཅེ་སྟགས་ཐམས་ཅད་བྱད་མེད་དུ་འཇུག་ཞིང་།
 གཞུང་ལས་དམིགས་རྣམ་གྱི་བྱད་པར་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ་ལ་དངོས་སུ་
 བརྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་སྟགས་སུ་བཤད་
 པའང་། བ་ལང་གི་རྟ་མིན་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱས་བ་ལང་
 ཆོས་སུ་བརྗོད་ཅིང་། བ་ལང་རྟ་མིན་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་
 པའི་སྤྱས་བ་ལང་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པས། སྤྱོད་གཉིས་གཅིག་གིས་
 ཆོས་སུ་འཕངས་པ་དང་། གཅིག་གིས་ཆོས་ཅན་དུ་འཕངས་པ་གཉིས་
 ཀྱི་བ་ལང་གི་སྟག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པ་ཕྱིར་བྱད་པར་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱོད་
 དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ། བྱད་པར་ཅིའང་མེད་ཅེས་པ་མིན་པས་རང་
 ཉིད་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག གཉིས་པ་རང་ལྷགས་ལ་ཚོད་པ་ནི།
 སྤྱིར་ལམ་གྱི་ཡི་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་བཞི་ལ་སྤྱོད་འདོགས་གཙང་པ་

ག་སྟག་ཡིན་པས། བདེན་བཞི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་དང་། དམིགས་
 རྟེན་སྟག་མ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ལྟ་བུར་བསྟན་དགོས་ཏེ།
 གཞན་དུ་ན་བདེན་བཞི་དང་མ་འབྲེལ་པའི་དམིགས་རྟེན་ཡན་གར་བ་
 བསྟན་པར་འགྱུར་བས། གཞི་གང་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
 སྟོང་འདོགས་ཅི་ལྟར་གཙང་མི་ཤེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ།
 འདིར་བློན་ཆུང་བུའི་དམིགས་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་རྟེན་དང་།
 མི་རྟག་སོགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱད་ཆོས་ལྟ་བུར་བརྟེན་ནའང་།
 དམིགས་རྟེན་སྟག་མ་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་ན། བྱད་གཞི་བདེན་བཞི་མ་
 བསྟན་པར་བྱད་ཆོས་དམིགས་རྟེན་ཁོ་ན་བརྟེན་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།
 ལན་ལ། དམིགས་རྟེན་སྟག་མ་བདེན་བཞི་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་
 དངོས་སུ་མ་བརྟེན་པས། དེ་དག་བདེན་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་མི་
 འགྱུར་པའི་ལན་དང་། བློན་ཆུང་བུའི་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་ལ་
 བརྟེན་པར་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་དག་གྱུར་བརྟེན་
 པར་འཕངས་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ལམ་བདེན་པ་མངོན་
 རྟགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་དམིགས་པ་དང་
 རྟེན་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་དེ་བྱད་
 གཞི་དང་། དམིགས་པ་དང་རྟེན་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱད་ཆོས་སུ་
 བརྟེན་པས་བརྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཡང་། དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་
 སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟེན་ཅན། ཞེས་བྱ་བ་མ་གཏོགས་པར།
 དམིགས་རྟེན་སྟག་མ་ཐམས་སྟོན་པའི་ཆེ་བདེན་བཞི་བྱད་གཞིར་མ་
 བརྟེན་པར་དམིགས་པ་དང་རྟེན་པ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཆོས་འབང་ཞེས་
 བརྟེན་པས་ཐམས་ཅད་དུ་བརྟེན་པ་ནི་བློན་ཆུང་བུའི་དམིགས་པ་བདེན་
 བཞི་དང་འབྲེལ་ཞིང་། དམིགས་རྟེན་སྟག་མ་ཐམས་བདེན་བཞི་དང་

མ་འབྲེལ་བས་མིན་གྱི་བརྗོད་ཚུལ་ཅམ་ཐ་དད་པར་ཟད་ལ། བདེན་
 བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བརྗོད་མ་བརྗོད་ཀྱིས་བདེན་བཞི་དང་
 འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་བྱུང་པར་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲུས་བ་
 ལང་བྱུང་ཆོས་སུ་བརྗོད། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲུས་བ་ལང་བྱུང་
 གཞིར་བརྗོད་ཀྱང་། བྱུང་པར་གཞན་སྤྱོད་པ་དང་མི་སྤྱོད་པ་མ་
 གཏོགས་པར་འདི་དག་ལ་དོན་གྱི་བྱུང་པར་བ་ལང་ཅམ་བརྗོད་པ་ལ་ནི་
 བྱུང་པར་འགའ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་དེག་པའི་དབང་ཕྱག་གི་འཇགས་ལས་
 འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་འདིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲུ་
 དེ་གཉིས་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་། དོན་བ་ལང་གི་སྒྲུག་
 པ་བརྗོད་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་
 བར་དངོས་སུ་བརྗོད་མ་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་ཚུལ་ཅམ་ཐ་དད་པ་ཡིན་གྱི།
 དོན་ལ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་པའི་དམིགས་རྣམ་བརྗོད་པར་བྱུང་པར་
 མེད་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། དམིགས་པ་དང་པོ་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་
 སྒྲུ་དང་། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་སྟོན་པ་རྣམས་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲུ་ཡིན་
 ཞེས་སྟོན་པ་ནི་མིན་ནོ། ། དག་དོན་ནི། མེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྟོན་
 རྒྱུར་བྱའི་དམིགས་པ་སྟོན་པ་ན། བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་
 སུ་བརྗོད་ཅིང་། དམིགས་རྣམ་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བར་
 དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པའི་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཅམ་གྱིས་དེ་དག་ལ་
 བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གྱི་བྱུང་པར་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ།
 བ་ལང་ལ་སྟོས་པའི་ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲུ་གཉིས་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་
 དད་ཀྱང་བ་ལང་གི་སྒྲུག་པ་བརྗོད་པ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
 ལན་གཉིས་པ་ནི། ལན་གྱི་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཆོག་ལེན་བྱས་པ་
 རྟེན་པའི་དོར་བརྗོད་ཚུལ་ཐ་དད་པར་བརྗོད་ཀྱང་རྟོན་རྒྱུར་བྱའི་

དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་གྱི་
 ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྟག་བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པར་གཏོགས་པ་
 ཁོ་ན་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱ་བ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །
 མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་དང་ལྷན་པ་རྟོག་ཆུང་དུ་
 དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་ན་དེ་ཁོ་ནར་སྟབ་པ་དང་དགག་པ་
 དང་བལ་བ་རྟོག་འབྲིང་གི་དམིགས་པ་ཡང་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་
 འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་
 མཐུན་པའི་མངོན་རྟོགས་རིགས་རྒྱན་གཅིག་ཡིན་པས་སོ། །འོག་མ་རྟོག་
 ཆེན་པོ་སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་སྐབས་
 རྟོག་འོག་མ་དག་ཅིས་ཟེར་རོ། །ངག་རྟོག་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 རྟོག་ཆུང་དུ་དམིགས་པ་བདེན་བཞི་དང་འབྲེལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་
 པའི་ཆ་ཆོག་གིས་སྦྱོར་ལམ་གྱི་དམིགས་རྣམ་ལྷག་མའང་དེ་དང་འབྲེལ་
 བར་ཤུགས་ལ་འཕེན་པར་བལ། སྦྱོར་ལམ་བཅུ་གཉིས་པོ་བམས་ཅད་
 བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མངོན་རྟོགས་རིགས་
 རྒྱན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་ལྷ་མྱེ་འདི་དག་ཤིན་དུ་དཀའ་ཡང་།
 ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་གྱིས་སྦྱོགས་ཅམ་དུ་ཡང་གོམ་པ་མ་དོར་
 རོ། །

གཞུང་འཇིན་རྟོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ། བྱད་ཆོས་རྟོགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྦྱིའི་
 རྟོག་དང་། ཆོག་གི་རྟོག་གཉིས། དང་པོ་ལ། རོ་བོ་དང་། རྣམ་
 བཞག་དབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། སེམས་ཅིང་པའི་རྣམ་པ་ལ་རྟོག་
 པར་བྱས་པ་དང་། གཉིས་སྣང་ཅམ་ལ་རྟོག་པར་བྱས་པ་དང་། སྦྱ་

དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་ལས། འདིར་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
 འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་སྒྲུང་དོན་འཛིན་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་བྱིར་
 རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཉིས་སྒྲུང་དང་། ཅིང་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་
 ཡིན་པར་མི་འགལ་སོ། །གཉིས་པ་རྣམ་བཞག་དཔུང་པ་ལ། དགག་
 བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་བཤད་
 རྟོག་པ་ཅམ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྦྱོར་ལམ་བཞི་
 ལ་ངོ་བོར་ལྟན་པ་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྦྱོར་བས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ཡང་མི་འབད་དེ།
 འདིར་བསྟན་རྟོག་པ་ཅམ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ན། སྐབས་ལྔ་
 པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དགག་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཁས་སྤངས་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་
 འོག་ནས་འཆད་པའི་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པས་བསྐྱུས་པའི་མཐོང་
 བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་བཞི་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་གངས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
 པ་འདི་དག་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བརྟེན་པར་བྱའོ། །
 ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་འབྲུག་པར་བྱའོ། །
 ཞེས་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་སུ་སྒྱུབ་པའི་
 རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །
 རྟོག་པ་བཞི་པོ་འདི་སྦྱོར་ལམ་ལ་ངོ་བོར་ལྟན་པ་མཐོང་ལམ་གྱིས་སྦྱོར་
 བར་ཁས་སྤངས་པ་དང་། ཁྱོད་རང་གིས་རྟོག་པ་འདི་དག་ལ་མཐོང་
 སྤང་སྒྲོམ་སྤང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་ཁས་སྤངས་པས་དངོས་སུ་འགལ་
 ཞིང་། གཞུང་ཙུ་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་དུ། མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་སྤང་

གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།
 གཞན་ཡང་། རྟོག་པ་བཞི་པོ་ཐེག་ཆེན་སྐུར་ལམ་གྱི་ངོ་པོ་གྱུར་པའི་སྒྲོ་
 བས་དེ་ལ་ལྟན་ན། དེ་དག་ཐེག་ཆེན་སྐུར་ལམ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་
 འབྲེལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་སྐུར་ལམ་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་
 དག་ཁྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་ས། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡིན་ན་སྐྱབ་པ་ཅི་ཡང་
 རྒྱད་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག། རྟོག་པ་འདི་དག་དང་
 ཐེག་ཆེན་སྐུར་ལམ་མཚུངས་པར་ལྟན་པའི་སྒྲོ་བས་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་
 སོ། །ཞེས་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་འཛིན་
 རྒྱངས་མཐུན་པར་ཐལ། དམིགས་རྣམ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ། ཐེག་ཆེན་སྐུར་ལམ་ཆོས་ཅན། བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 མིན་པར་ཐལ། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོགས་པ་དང་འཛིན་རྒྱངས་མཐུན་
 པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྐུར་ལམ་འདི་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱུར་
 མངོན་སུམ་ཡིན་པར་ཁས་སྒྲུངས་ནས། སྐུར་ཡང་སྐུར་ལམ་བཞི་པོ་
 རིམ་བཞིན་རྟོག་པ་བཞི་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུབ་ནི། དངོས་འགལ་སྒྲུ་
 བ་ལ་ངང་གིས་ཆས་པ་ཞིག་གོ། ཡང་ཁ་ཅིག སྐུར་བྱུར་ལྟར་པས་
 ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེའི་སྐུར་བྱུ་ཡིན་
 བ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་
 དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅི་སྟེ་དེའི་སྐུར་བྱུ་ཡིན་གྱུར་དེས་
 སྐུར་བའི་ཆ་ནས་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་ཆོས་སུ་འཛིན་
 པར་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྟོགས་
 པའི་སངས་རྒྱུས་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དག་སྐུར་བའི་སྒྲོ་བས་
 དེ་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག སྐབས་འདིར་
 བཞུན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྐུར་བྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་

པའི་ཁྱབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཡུལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས།
 དགག་སྐྱབ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དག་རིམ་པ་བཞིན།
 གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ལ། གཟུང་བ་ནི་
 སྤངས་སྐྱད་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་
 བྱང་གི་གཟུང་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འཛིན་པ་ནི་སྤངས་སྐྱོད་པ་པོ་སྟེ།
 དེ་ཡང་ཤེས་རིག་གིས་བསྐྱམས་པ་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། བདག་ཏུ་
 ཐ་སྟད་བཏགས་པ་གང་ཟག་གི་རང་བཞིན་ནོ། ། དེ་ཡང་འདིར།
 ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉོན་
 པ་ཡིན་པས། དགག་རྟོག་དང་སྐྱབ་རྟོག་གཉིས་ཀ་བསྟན་དགོས་ཀྱི།
 གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བསྟན་པ་ཅམ་ཏུ་འདོད་པ་ལ་ནི་མ་ཆང་བའི་སྦྱོན་
 ཏུ་འགྱུར་རོ། ། སྦྱོར་ལམ་བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་འདིར་བསྟན་རྟོག་
 པ་བཞི་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲོ་ནས། ཉན་རང་གི་སྦྱོར་ལམ་ལས་ཁྱད་
 པར་ཏུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་བཞག་ནས།
 ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་
 ནོ། ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་དག་གྲང་མངོས་པ་མིན་ཏེ། འདི་
 ཉམས། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབད་པ་ཏུ་མའི་སྒྲོ་ནས་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱད་ལ་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཕྲོད་མིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འཕྲོད་པའི་གེགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཤེས་བྱ་ཆོན་ཅན། ཤེས་སྐྱིབ་ཡིན་ན་ཉན་རང་གི་ལམ་ལས་ཁྱད་པར་
 ཏུ་འཕགས་པའི་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དེ་བྱང་སེམས་
 ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་

ཉན་རང་གི་སྒྱུར་ལམ་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 འཁོར་པ་བཡིན་ན། ཉན་རང་དག་པོམ་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་
 པར་ཐལ་ལོ། ། ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་ཆོས་ཅན། ཤེས་སྒྲིབ་མིན་པར་
 ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གསལ་བ་ཁས། གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟག་པ་ཆོན་ཅན།
 འཛིན་རྟག་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་པ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཏུང་གི་རྣམ་
 པར་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱུང་དངོས།
 འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་
 པར་ཐལ། འཛིན་རྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་དངོས།
 ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བརྟན་གྱི་རྟགས་པ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་
 རྟགས་ཡིན་པའི་བྱུང་ལྟེ། འདིར་བརྟན་རྟག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་
 ལམ་གྱི་སྤང་བུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱུང་ལ། དགག་རྟག་ནི། དགག་
 པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། བདེན་མེད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་
 འཛིན་སྤངས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་འདིར་བརྟན་གསུང་
 རྟག་དང་། འཛིན་རྟག་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རིམ་བཞིན། གསུང་
 བ་དང་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པ། གསུང་
 འཛིན་ནི་གོང་གི་འདོད་པ་དང་འདྲ་ཞིང་། བྱང་ཆོས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་
 ཡང་། ཐེག་ཆེན་སྒྱུར་ལམ་གྱི་མཉམ་བཞག་དུ་རྟག་པ་འདི་དག་གིས་
 བོན་ལྡན་ལ། རྣམས་ཐོབ་དུ་མཛོན་འགྱུར་ལྡན་པས་བྱང་པར་དུ་
 འཕགས་སོ། ཞེས་ཟེར་ལ། འདི་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
 དང་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ནི་བྱང་ཐེམས་ཀྱི་སྤང་བུའི་གཙོ་བོ་
 མིན་ནོ། ། ཞེས་སྒྲུའོ། ། རྟགས་འདི་ཡང་ན་བ་ལ་འབབ་པ་མིན་
 ཉི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆད་ལྟ་ཡིན་ན་བདེན་མེད་རྟགས་པའི་ཡེ་

ཤེས་དང་འཛིན་སྤངས་མཐུན་པའི་བྱབ་པར་ཐལ། དགག་རྟོག་ཡིན་
 བ་དེ་དང་འཛིན་སྤངས་མཐུན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་
 མེད་བདེན་པར་འཛིན་པ་སོགས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་མིན་
 པར་འདོད་དགོས་པས། ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་
 ཉུང་བ་སྟོགས་གཅིག་སྤང་བའི་རྒྱ་ལས་ཤོལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
 ཤེས་བྱ་ཆོན་ཅན། གཟུང་འཛིན་ལ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པའི་
 རྟོགས་པའི་ས་བོན་མཉམ་བཞག་ཏུ་ལྡན་ཞིང་། མངོན་གྱུར་རྗེས་སྐོབ་
 ཏུ་ལྡན་པས་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་དེ། ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་ལས་བྱད་
 པར་དུ་འཕགས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་ཐེག་དམན་སྦྱོར་ལམ་ལ་
 ཡང་ཚུལ་དེ་ཉུང་དུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་དམན་སྦྱོར་
 ལམ་གྱི་མཉམ་བཞག་ཏུ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཆོས་རྣམས་བདེན་
 པར་འཛིན་པའི་ས་བོན་ལྡན་ཞིང་། རྗེས་སྐོབ་ཏུ་མངོན་གྱུར་ཏུ་ལྡན་
 པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་དུ་ཞེན་པའི་རང་འཛིན་ཆོས་ཅན།
 འདིར་བསྟན་འཛིན་རྟོག་ཡིན་པར་ཐལ། འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་
 སྐྱབ་པའི་རྣམ་པས་ཞེན་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་བྱབ་དངོས། འདོད་ན།
 ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྤང་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།
 འཁོར་གསལ་ག་དངོས་སོ། ། ད་ནི་གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་བརྗོད་
 པར་བྱ་ཞི། དེ་ཡང་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་རྟོགས་པ་ནི། ཤེས་
 བའི་སྤྱིབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། ཉོན་
 མོངས་པའི་སྤྱིབ་པར་གྱུར་པའི་རྟོགས་པ་དག་ནི་འདིར་བསྟན་པ་མིན་ལ།
 དེ་ཉུང་བས་ན། ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱིས་ཟག་བཅས་སུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཅམ་
 དཔྱེ་གཞི། དཔྱེ་ན། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གཉིས་སོ། །
 དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ནི་གང་། ཚུལ་རི་ཉུང་དུ་རྟོག་ཅེ་ན།

མོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབང་
 ཏུ་བྱས་པ། གཟུགས་སྐྱེ་སྐྱེ་མཆེད་གཟུང་བ་དང་། མིག་
 སྐྱེ་སྐྱེ་མཆེད་འཛིན་པའོ། ། དུལ་ལུལ་ཅན་གྱི་དབང་ཏུ་
 བྱས་པ། བེམ་པོ་རྣམས་གཟུང་བ་དང་། དེག་པ་རྣམས་འཛིན་
 པའོ། ། བདག་དང་བདག་གི་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ། སྤངས་སྦྱང་
 པ་པོའི་བདག་འཛིན་པ་དང་། སྤངས་སྦྱང་བའི་བདག་གི་བ་གཟུང་
 པའོ། ། དེ་དག་ལས་འདིར་ནི་ཐ་མའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའོ། །
 ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། འཕགས་མེད་གི་ཐུ་བཞི་དབྱེད་པ་དང་མི་འགྲིག་
 ཕྱིར་མི་འཐད་ལ། དེས་ན། འཛིན་པ་ནི་སྤངས་སྦྱང་པ་པོའི་དབང་
 ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཤེས་པ་དང་གང་ཟག་སོ། ། གཟུང་བ་
 ནི་སྤངས་སྦྱང་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་ནས་
 ཉོན་མོངས་སྦྱགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་དང་། རྣམ་བུར་གི་སྦྱགས་ཀྱིས་
 བསྐྱས་པ་གཉིས་སོ། དེའི་ཕྱིར་འཛིན་རྟོག་ཡང་གཉིས་ཏེ། རྣམ་
 འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་
 གཟུང་རྟོག་ཀྱང་གཉིས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྦྱགས་ལ་བརྟེན་
 པ་དང་། རྣམ་བུར་གི་སྦྱགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པའོ། ། འཕགས་
 པས་གཟུང་རྟོག་དང་པོ་འདི་དངོས་པོ་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པོར་བྱས་
 བས་འདི་དང་རྣམ་བུར་གཟུང་རྟོག་མི་འགལ་ཞིང་། གཟུང་རྟོག་ཐ་མ་
 ཡིན་ན་དང་པོ་འང་ཡིན་དགོས་ལ། དང་པོ་ལ་ཐ་མ་མིན་པའང་ཡོད་
 པར་བཞེད་དོ། ། དེ་ལྟར་འང་སྦྱོབ་དཔོན་གྱིས། དང་པོ་ཀུན་ནས་
 ཉོན་མོངས་དང་། ཐ་མ་རྣམ་བུར་ལ་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་
 འགལ་བར་བཞེད་པའི་ལུགས་བཞིན་བཤད་པར་བཟུང་། ། དེ་ལ་ལུལ་
 དེ་དག་ལ་ཡང་རྟོག་པའི་ཚུལ་ནི་གཉིས་གཉིས་ཏེ་སྦྱབ་པས་རྣམ་པའི་

རྟོག་པ་དང་། དགག་པའི་ཆམ་པས་རྟོག་པའོ། ། དེ་ཡང་དེ་ལྟར།
 ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ནི་སྐབ་རྟོག་
 དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་མེད་པ་
 དེ་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོགས་ལ་
 བརྟེན་པའི་དགག་རྟོག་ཡིན་ནོ། ། དེ་བཞིན་ངུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
 ཀྱི་སྟོགས་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་དང་། དེའི་སྟོགས་
 ཀྱི་གཟུང་པའི་བདེན་མེད་དེ་ཉིད་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀ་
 ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །
 ཚུལ་འདིས་སྟག་མ་ཆམ་བུར་གི་སྟོགས་དང་། འཛིན་པ་གཉིས་ལ་འང་
 རྟོག་ཚུལ་རིགས་བསྐྱེ་བར་བུའོ། ། དེ་ལྟ་ན། འདིར་བརྟན་གཟུང་
 རྟོག་གི་མཆེན་ཉིད། སེས་སྐྱབ་ཀྱི་བླ་བཅས་གང་ཞིག རང་གི་
 དམིགས་ལུལ་དུ་སྒྱུར་པའི་གཟུང་བ་དེ་ཉིད་དགག་སྐབ་གང་ཏུར་གི་ཆམ་
 པས་བདེན་པར་སྤང་བས་རྟོག་པ། འདིར་བརྟན་འཛིན་རྟོག་གི་
 མཆེན་ཉིད། སེས་སྐྱབ་ཀྱི་བླ་བཅས་གང་ཞིག རང་གི་དམིགས་
 ལུལ་དུ་སྒྱུར་པའི་འཛིན་པ་དེ་ཉིད། དགག་སྐབ་གང་ཏུར་གི་ཆམ་པས་
 བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ། དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆེན་ཉིད་
 ཀྱང་རིགས་བསྐྱེའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཐོང་
 སྤང་གི་བླ་བཅས་དང་། སྟོམ་སྤང་གི་བླ་བཅས་གཉིས་གཉིས་སུ་སྐྱེ་
 བས་བརྒྱད་དུ་འཁྱུར་ལ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆུང་དུ་འབྲིང་ཆེན་
 པོའི་དབྱེ་བས་དགུ་དགུ་དང་། དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་བྱེ་བླ་གིས་
 བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་དུ་འཁྱུར་རོ། ། དེ་ལྟར་འདིར་བརྟན་རྟོག་པ་ཅམ་ཀྱི་
 རོ་པོ་དང་དབྱེ་བ་བཤད་ནས། ད་ནི་ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཀྱི་བྱད་ཆས་
 སུ་འཁྱུར་པའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་གྱེ། དེ་ཡང་། རྟོག་པ་བཞི་པོ་

འདི་ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་ཡིན་གྱི། འདིར་བརྟན་རྟག་པ་
 ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱུར་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་ཡིན་པས་བྱབ་པ་ནི་ཤེས་རིག་
 དང་ལྡན་པ་སྤྱད་པ་དབང་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་ལ།
 གང་དག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བུའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་ན།
 འདིར་བརྟན་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས་ནས། སྤང་ཡང་འདིར་
 བརྟན་རྟག་པ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་སྤྱུར་པའི་
 རྟག་པ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
 ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་གྱི་བྱང་ཆོས་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་པས།
 དུད་འགྲོ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པ་བྱང་
 སེམས་སྐྱུར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ལྷལ་འདི་ནི་
 རྒྱགས་པའི་འཛུམ་བག་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
 ཐེག་ཆེན་སྐྱུར་ལམ་གྱི་མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་སྐྱོད་ན་འཛིན་
 པའི་རྟག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པས། རང་ལྷལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྤངས་མེད་ཀྱི།
 རང་ལྷལ་གྱི་སྤང་གི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བདེན་
 པར་མེད་པ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྤངས་ཅམ་ཞིག་ཡོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་
 རང་གི་ཞེན་ལྷལ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་མ་འབྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས།
 བདེན་པ་མངོན་པར་རྟགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་བ་
 ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྔོ་སྔོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟག་པ་ཡིན་པས།
 རང་གི་ཞེན་ལྷལ་ཆོས་ཉིད་དེའི་དོན་སྐྱེ་འཆར་བ་ན། ཆོས་ཉིད་བདེན་
 པར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་སྤང་བའི་བདེན་སྤང་ཡོད་དེ། སྔོ་སྔོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྟག་པ་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྤངས་པས་བྱབ་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྤང་ལྷལ་ལ་འབྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང་།

ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། བདེན་སྒྲུབ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་
 ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རོ། ། ཆོས་
 ཉིད་བདེན་པར་སྒྲུབ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པའི་
 འཛིན་སྒྲུབ་ས་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རང་
 གི་སྒྲུབ་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱམ་པ་སྒྲུབ་བའི་སྒྲུབ་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་གི་སྒྲུབ་བ་དེ་
 ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱམ་པ་འོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྒྲུབ་ས་མེད་ཀྱི།
 བྱམ་པ་འོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པ་ཅམ་ཞིག་གི་འཛིན་སྒྲུབ་ས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །
 དེས་ན་ཐེག་ཆེན་སྐུར་ལམ་དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲི་
 བས། དེ་ཉིད་བདེན་པར་བྱབ་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་
 སྒྲིབ་། འདིར་བཞུག་དགག་རྟོག་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཞེས་།
 དེའི་སྒྲི་བས་ཉན་རང་གི་སྐུར་ལམ་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཉན་རང་གི་སྐུར་ལམ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་
 ཡིན་པར་འགལ་བའི་སྒྲིབ་རོ། ། འོ་ན་ནམ་པའི་བྱུང་ཆོས་དང་རྒྱས་
 པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་པ་ནི་འཛིན་སྒྲུབ་ས་ཀྱི་
 རོས་ནས་ཡིན་ལ། འདི་ནི་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་རོས་ནས་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་རོ། །
 འོ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་མི་དགོས་སམ་
 ཞེ་ན། མི་དགོས་ཏེ། དེ་དགོས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་
 བའང་ཉོན་མོངས་ཡིན་དགོས་པར་བཤམ་ལོ། །དེ་འདྲོད་ན། ཉན་མོས་
 དག་བཅོམ་སྟག་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྟག་བཟུལ་གྱི་ཡུང་པོ་དག་
 ཉོན་མོངས་ཡིན་པར་བཤམ་བས། ཉན་མོས་དག་བཅོམ་གྱིས་ཉོན་
 མོངས་མ་སྐྱངས་པར་འདྲོད་པར་གྱིས་ཤིག གཞན་ཡང་། ཤེས་
 སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་དགོས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་
 འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པར་བཤམ་ལོ། ། གལ་ཏེ་སྐྱེའི་རྟོག་

པ་ཡིན་ན། ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་བདེན་སྒྲུབ་ཡོད་
 པས་བྱུང་པས་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཡིན་དགོས་སོ། ། ཞེས་སྒྲུབ་
 དེ་ལྟ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དག་ཀྱང་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་སུ་འཕྱུར་
 རོ་ཞེ་ན། འདྲོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་
 སྤྱིབ་ཀྱི་ཙ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམས་རྟོག་
 ལས། ། དེ་དག་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་པ་ནི། ། རྟོར་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་
 པར་འཕྱུར། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། ད་ནི་འཕགས་མེད་གིས་
 གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྷ་བཞི་བཙུངས་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
 དེ་ཡང་། གཟུང་རྟོག་ཡིན་ལ་འཛིན་རྟོག་མིན་པའི་སྟེན་ནི། གཟུགས་
 སྟགས་ཕྱི་འཕྲུལ་མཆེད་དག་བདེན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །
 འཛིན་རྟོག་ཡིན་ལ་གཟུང་རྟོག་མིན་པ་ནི། རང་གི་ཤེས་པའི་འཛིན་
 རྣམས་སྐད་ཅིག་མར་བདེན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། ། འཛིན་རྣམས་
 དེ་ནི། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྟེ་བའི་འཛིན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། གཟུང་རྣམས་རྒྱན་ལྟ་ན་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་
 པར་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པ་ལོ། ། དེ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་གཟུང་འཛིན་
 གཉིས་སུ་སྟེ་བའི་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། འཛིན་རྣམས་ལ་སྟོས་ནས་དེ་ལྟར་
 སྟེ་བའི་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མིན་པ་ནི། གཉིས་སྒྲུབ་
 མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤེར་ཕྱིན་ལྟ་བུ་ལོ། ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ། ལྷ་
 གསུམ་པ་འདི་ལ་ཤེས་པ་རྒྱན་ལྟ་ན་ཞེས་སྤྱོད་པ་ནི། ཏུས་མཐའི་སྐད་
 ཅིག་མ་སོ་སྤྱོད་པའི་མེ་ཁུས་པ་ལ་དགོངས་པ་ལོ། ། ཁ་ཅིག་སུ་གསུམ་
 པ་ལ། གང་ཟག་གཞན་རྒྱད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་ཞེས་སྤྱོད་པ་ནི།
 འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ། གསུམ་པ་ནི། སྐད་ཅིག་གཞན་གྱི་དེ་ཉིད་
 རོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གཞན་ཞེས་པ། དེའི་གོང་ཏུ་

སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་འོ། ། ཞེས་གསུངས་
 པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལས་གཞན་སྐད་གཅིག་དུ་མ་བསགས་པའི་རྒྱུ་ལ་
 གསུངས་པ་མ་གོ་བར་ཟད་དོ། ། ད་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་འཕགས་
 དབྱེ་བས། ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས། འཛིན་རྟོག་གཉིས་སོ་སོ་
 སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་ལ་
 དོགས་པ་བཅད་པ། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལས་མཐུན་པར་གསུངས་
 པ་དེའི་དོན་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་། ཉི་མེ་སྤང་བ་ལས། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ཆོས་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ་སོའི་
 སྐྱེ་བོས་ཀྱང་རྟོག་པ་མིན་ནམ། དེས་ན་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 དང་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མ་ཁྲབ་པར་འཇུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་
 དོན་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སྒྲིང་བོ་མེད་དོ། ། ཞེས་དང་།
 འཕགས་པ་ལ་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སྤྱང་དག་མཆོན་
 མ་འདས་ནས་ནང་བར་གྱི་དུས་སྟུ། ངས་སྟོག་ཆགས་ཅེ་སྟུང་སྐད་
 འབྱུན་པ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ང་དེའི་ཆོ་དེའི་དུས་ན་
 རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་སེང་གེ་ཡན་ལག་མ་སྤྲད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཇུར་རོ། །
 ཞེས་གང་གསུངས་པ་མིན་ནམ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 གཉིས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་མ་ཁྲབ་པར་འཇུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་
 ཆོག་དེ་ནི་ཐ་སྤྲད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་ནི་མིན་པ་དེས་ན་སྒྲིང་བོ་མེད་
 དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་དག་གི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། སོ་
 སོ་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་རྣམས་འཛིན་
 རྟོག་པ་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་འཕགས་པ་
 ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན། བཏགས་འཛིན་རྟོག་

བ་ཐེག་ཆེན་སྒྲིབ་ལམ་པ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་
 བའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་དང་ངེས་པར་འབྱེད་
 བའི་ཆ་དང་། མཐུན་པ་བཞི་པོ་གངས་བཞིན་དུ་ལྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་སོགས་སྒྲུས་ཤིང་། མ་བར་ཡང་། རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྟན་བཞིན་
 བ། ཞེས་སྒྲུས་པས་སོ། ། སོ་སོ་སྒྲེ་པོ་ལ་ཡང་རྣམ་འཛིན་ཡོད་ཅིང་།
 འཕགས་པ་ལ་ཡང་བཏགས་འཛིན་ཡོད་ཅེས་གྲུང་བཏུན་པ་མིན་ཉེ།
 དེ་ལྟ་ན། ཚེད་ལན་གོང་དུ་གངས་པ་འདི་དག་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་ཉེ། སོ་སྒྲེ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། འཕགས་པ་ལ་མེད་དགོས་ལ།
 འཕགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད་ན། སོ་སྒྲེ་ལ་མེད་དགོས་སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་
 འབྱུང་བ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཉེ་དེ་འབྲེལ་
 དོགས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང་། ལན་འདེབས་ཚུལ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲེལ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་གཞུང་གིས་དེ་གཉིས་གང་ཡང་རྒྱང་བ་
 ཞིག་བཏུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐུ་མ་དག་གིས་འདིའི་དོན་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་བཤད་པ་མང་དུ་བྱས་པ་དག་ནི། རི་དྲགས་སྒྲིག་རྒྱ་
 འདེད་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་
 བྱ་ཞེ། སོ་སོ་སྒྲེ་པོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ཞེས་སོགས་བྱིས། རྣམ་
 འཛིན་རྟོག་པ་ནི། སོ་སྒྲེའི་ཞེན་ངོ་དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྤང་
 བའི་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ནི། འཕགས་པའི་
 གཟིགས་ངོ་དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཏུན་
 པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དོགས་པ་འདི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་
 བདག་མེད་དུ་འཛིན་པ་སོ་སྒྲེ་ལ་ཡང་ཡོད་པས། བདག་མེད་དང་
 བཏགས་ཡོད་སོགས་སུ་བདེན་པར་སྤང་བ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་འཕགས་
 པའི་གཟིགས་ངོ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནར་བརྟེན་ཅེ་ན། སོ་སྒྲེ་འགའ་ཞིག་

ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཚོས་བདག་མེད་པ་སོགས་སུ་འཛིན་པ་
 ཡོད་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེད་ཅིང་། འདིར་ནི་འཕགས་པས་
 ཚོས་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་དེའི་གཟིགས་རྩི་དང་
 མཐུན་པར་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་ཚོད་
 པ་དེ་ལ་སྒྲིང་བོ་མེད་དོ། གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ལ་ཡང་། ང་དེའི་ཚེ་
 ཞེས་སོགས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་པས། རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་འང་འཕགས་
 པའི་གཟིགས་རྩི་དང་མཐུན་པར་མི་འཕྱུར་རམ་ཞེ་ན། འཕགས་པས་
 ང་ཅག་སྟེང་པ་ཅམ་གཟིགས་པས། ཅག་སྟེང་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལ་འཇུག་པའི་
 ཚོ། ང་དེའི་ཚེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ང་བདེན་པར་
 གཟིགས་པ་འཕགས་པ་ཡིད་དུ་གཟིགས་པ་མིན་པས། ང་རྗེས་ཡོད་ལ་
 དམིགས་ནས་བདེན་པར་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ་ནི་འཕགས་པའི་གཟིགས་རྩི་
 དང་མཐུན་པར་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་མིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་
 འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཟུང་མེད་པའོ། །འོ་ན་འདིར་རྗེས་འཛིན་
 རྟོག་པ་གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ལ་བཤད་པས་གང་ཟག་གི་
 བདག་འཛིན་དུ་མི་འཕྱུར་རམ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་
 པ་རང་སྒྱུ་ཐུབ་པའི་རྗེས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་
 ཡིན་ཀྱང་། འདིར་གང་ཟག་རྗེས་ཡོད་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་བདེན་
 པར་འཛིན་པ་འཕམ། བདེན་པར་སྒྲུང་བ་ལ་བཤད་པས་ཚོས་ཀྱི་བདག་
 འཛིན་གྱི་ཟག་བཅས་སུ་འཕྱུར་གྱི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་མི་
 འཕྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞེན་དུ་འགྲོ་པ་སོགས་པ་
 ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པས་འཛིན་པར་རྣམ་པར་
 རྟོག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་རྗེས་འཛིན་ལ་རྟོག་པ་དང་།
 བཏགས་འཛིན་ལ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱས་ནས། ཡུལ་རྗེས་འཛིན་དང་

བཏགས་འཛིན་གཉིས། སྔ་སྟེ་དང་འཕགས་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་
 བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དུལ་ཅན་རྣམས་འཛིན་རྟག་པ་དང་། བཏགས་
 འཛིན་རྟག་པ་གཉིས་གང་ཟག་དེ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་
 མིན་ན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འབད་དེ། ཉི་ཁྱེན་སྒྲུབ་བ་དང་འབྲེལ་ཆེན་དུ།
 སྔ་སྟེ་ལ་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་པར་རྟགས་པ་ཡོད་པས། འཛིན་པའི་
 རྣམ་པར་རྟག་པ་དང་པོའི་རྣམ་བཞག་མ་ཁྲབ་པར་འཇུག་ཞེས་པའི་
 དོགས་པ་བཞེད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རྟེ། བཏགས་
 འཛིན་སྔ་སྟེ་ལ་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་བཏགས་འཛིན་ལ་རྟག་
 པའི་རྣམ་བཞག་མ་ཁྲབ་པའི་སྟོན་དུ་འཇུག་རྟེ། སྔ་སྟེ་ལ་ཡང་ཆོས་
 བདག་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པས་བཏགས་འཛིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པའི་དོགས་པ་འབྲེལ་མེད་འདི་ལྟ་བུ་རྟགས་ལྡན་སྟེ་ཞིག་འགོད་པར་
 བྱེད། དེར་མ་ཟད་འདི་ལྟར་སྟེ་བས་ནི། མཚན་པ་དང་། ལན་
 གཉིས་ཀྱིས། སྔ་སྟེ་ལ་རྟག་པ་དེའི་དུལ་མེད་ན་རྟག་པ་དེ་ཡང་མེད་
 པས་ཁྲབ་པར་ཁ་འཆམ་པ་ཉིད་དུ་སྟེ་དགོས་རྟེ། གཞན་དུ་ན། སྔ་
 སྟེ་ལ་བཏགས་འཛིན་མེད་པར་བཤད་པ་ལ། འོ་ན་འཛིན་རྟག་དང་
 པོའི་རྣམ་བཞག་མ་ཁྲབ་པའི་སྟོན་དུ་འཇུག་ཞེས་པའི་མཚན་པ་འོང་དོན་
 མེད་ཅིང་། ལན་གྱིས་ཀྱང་བཏགས་འཛིན་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་རྟག་པ་མེད་
 མི་དགོས་པས། བཏགས་འཛིན་རྟག་པའི་རྣམ་བཞག་ལ་མ་ཁྲབ་པའི་
 སྟོན་མེད་ཅེས་ལན་འདེབས་པར་རིགས་གྱི། སྔ་སྟེའི་བདག་མེད་
 རྟགས་པ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་སྟོན་མེད་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་པ་
 འབྲེལ་མེད་དུ་འཇུག་བས་ཕྱིར་རོ། ། སྔ་སྟེ་ལ་རྟག་པ་དེའི་དུལ་དེ་
 མེད་ན། དེ་ལ་རྟག་པ་འང་མེད་པས་ཁྲབ་ན། སྔ་སྟེ་ལ་ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

རོ། ། གཞན་ཡང་། ལྷགས་འདི་ནི་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་སོགས་ལ་
 མངོན་སུམ་ཏུ་བསྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བཏགས་པའི་
 དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་ཞེས་སོགས་སུ་འཇུག་བས་སོ། །
 འདི་དག་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་འདིར་ཡིག་མང་པར་འཇུག་
 བས་མ་བྲིས་ལ། རྟོག་པའི་རྣམ་བཞག་འདི་དག་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀའ་
 ཡང་། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཆད་ཤེས་པ་གཞན་མ་མཐོང་ངོ། །
 གཉིས་པ་ཆོག་གི་དོན་ལ། སྤྱིའི་མཆམས་སྦྱར། སོ་སོའི་དོན་བཤད།
 ལྷན་ཚུལ་གྱི་དོན་བསུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་རྟོགས་པ་
 ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི། མདོར་བསྟན། རྣམ་པར་མཐོང་
 བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཟུང་རྟོག་མདོར་བསྟན་ལ།
 མ་བ་ནི། གཟུང་བར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་
 སོ། ། འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གཞིའི་རྟེན་
 ཅན་དང་དེའི་གཉེན་པོའི་ཚུགས་ལ་བརྟེན་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །
 གཉིས་པ་དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་དགུ་ཉི། མོངས་པ་དང་། རྣམ་
 བྱང་གི་སྤང་བོ་སོགས་ལུལ་དགུ་དགུའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། ། འབྲེལ་བ་
 ནི། གཟུང་པར་རྣམ་བར་རྟོག་པ་དབྱེ་གཞི། དབྱེ་ན། ཀྱན་ནས་
 ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟེན་ཅན་དང་གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་
 རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། མ་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་པའི་སྤང་བོ་ལ་
 སོགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལའང་རྣམ་པས་དགུ་
 དགུའོ། ། མ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། གཟུང་རྟོག་ཆོས་
 ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་གཟུང་རྟོག་དང་།
 རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་གཉིས་ཡོད་པའི་སྦྱར། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་

གཟུང་རྟོག་ཅས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་སོགས་ཡུལ་དགུ་ལ་
 རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བྱང་གཟུང་རྟོག་ཆོས་ཅན། དགུ་
 ཡོད་དེ། རྣམ་བྱང་གི་སྤང་བོ་སོགས་ཡུལ་དགུ་ལ་རྟོག་པ་དགུ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་མདོར་བསྟན་ལ། ཙ་བ་ནི།
 རྣམ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། འབྲེལ་བ་ནི། གང་ཟག་རྣམས་སུ་
 ཡོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཏེ། ཆོག་དོན་དང་། ངག་དོན་ནི་སྤྲ་
 མའི་རིགས་བསྐྱེད། །གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ལས།
 མཆམས་སྒྱུར་བ་ནི། ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དགུ་དགུ་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་དེ་
 ལ་དགུ་བོ་སོ་སོའི་མིང་གི་སྒྲོ་ནས་མདོར་བསྟན་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་
 བོ། ། གཉིས་པ་སོ་སོའི་རོ་བོ་ལ་བཞི་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
 གཟུང་རྟོག་རྒྱས་བཤད་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་
 དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་བོ་
 དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱུང་པར་མིང་དང་གཟུགས་ལ་མདོན་
 པར་ཞེན་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བྱེད་ལས་གཞིའི་དུས་སུ་
 མཐའ་གཉིས་ལ་ཆགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ལམ་གྱི་དུས་སུ་མདོན་
 མཐོང་རྒྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་སྤང་དོར་མི་
 ཤེས་པ་དང་། དེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་འཕགས་པའི་ལམ་ལ་དང་པོར་མི་
 གནས་པའམ་མི་འཇུག་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་ལམ་གྱི་ཡུལ་དམིགས་པ་
 དང་། ལམ་སྒྲོམ་པ་བོ་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་
 རྣམ་པར་དག་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྒྲོངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་
 རྟེན་ཡུལ་དགུ་བོ་དེ་དག་གམ། དེ་དག་གི་སྤྱིང་གི་བདེན་པ་བཀག་པ་
 དག་བདེན་པར་སྤང་བ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཞིའི་རྟོན་ཅན་
 གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་རྣམ་བྱང་གཟུང་

རྟོག་ཀྱས་བཤད་ནི། རྣམ་བྱང་གི་རོ་བོ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྤང་བོ་དང་།
 དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིན་རྣམ་བྱང་སྦྱོར་བའི་སྒྲིང་དང་། ས་ཐོན་རིགས་དང་། ཇི་
 ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་རྣམ་བྱང་གི་སྦྱོར་བ་དང་། དེ་འདྲའི་རྣམ་བྱང་ལ་
 དབྱེ་ན། གཞིའི་རྣམ་བྱང་སྒྲིང་བ་ཉིད་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་བྱང་ཅམ་
 ཡ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་བྱང་བྱད་པར་བ་མཐོང་
 བ་དང་། སྒྲིམ་པ་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་བྱང་མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་
 རྣམས་ཉེ་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གཉེན་པོའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གཟུང་
 བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་སོ། །གསུམ་པ་རྣམས་འཛིན་རྟོག་པ་
 ཀྱས་པར་བཤད་པ་ནི། བདག་རང་དབང་ཅན་དང་། གཅིག་སྤྱི་
 བདེན་པར་སྤང་བ་དང་། རྒྱ་ལས་གསོག་པ་བོའི་བདག་དང་། ཡུལ་ལ་
 ལྟ་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཏུ་བདེན་པར་སྤང་བ་དང་། འཁོར་བ་ཀྱུན་
 རྣམས་ཉོན་མོངས་པའི་རྟེན་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་པའི་རྟེན་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་
 བ་དང་། སྒྲིམ་པའི་ལམ་གྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་
 རྟེན་དང་། ལམ་གྱི་དོན་བྱས་པར་བར་བ་ཐོབ་པའི་རྟེན་རྣམས་སྤྱི་
 འཕྱར་བའི་བདག་བདེན་པར་སྤང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་གང་ཟག་རྣམས་སྤྱི་
 ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་སོ། །
 བཞི་བ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ཀྱས་པར་བཤད་པ་ནི། སེམས་ཅན་
 ཅམ་གྱི་གདགས་གཞི་སྤང་བོ་དང་། སྦྱོར་མཆོད་དང་། ཁམས་དང་།
 སོ་སྦྱོརི་གདགས་གཞི་ཀྱུན་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བ་དང་། འཕགས་པ་ཅམ་གྱི་གདགས་གཞི་རྣམ་པར་བྱང་བ་
 དང་། འཕགས་པ་སྒྲོབ་པ་དམན་འབྲིང་མཆོག་གསུམ་གྱི་གདགས་
 གཞི་རིམ་གཞིན་མཐོང་བ་དང་། སྒྲིམ་པ་དང་། བྱད་པར་གྱི་ལམ་

དང་། འཕགས་པ་དག་བཙམ་པའི་གདགས་གཞི་མི་སྒྲིབ་པའི་ལམ་
 རྒྱུ་ཉི། སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་རྒྱུ་གདགས་གཞི་དེ་དང་
 དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བདེན་པར་སྒྲུབ་བ་སྒྲིམ་པ་
 བཏགས་པར་ཡོད་པ་ལ་རྟེན་པའི་འཛིན་པའི་རྒྱུ་པར་རྟོག་པ་དག་པོ་
 རྒྱུ་མས། ། རྒྱུ་བཤད་འདི་དག་ལ་མདོར་བསྟན་དུ་བཤད་པའི་
 དབྱེ་སྒྲུབ་དགོད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་པར་རྟོག་
 པ་བཞི་དང་། དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་བཞི་པོ་གངས་
 བཞིན་དུ་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཆ་བཞི་པོ་དེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ།
 གཟུང་འཛིན་བཞི་པོ་དེ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བདེན་
 པར་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་
 བྱུང་ཆོས་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྒྱུར་བ་ནི། ཚ་བར། ཆོགས་
 སྤྱི་བཅད་པ་སྒྱུར་བ་དང་མཐུན་པར་བྱ་པའི་ཆེད་དུ་ཡོངས་སྤྱི་འཛིན་པ་
 རྟོག་པའི་སྒྲུབ་གསུངས་ན་ཡང་། རྒྱུ་བཤད་དུ་ཡང་རྒྱུ་འབྱེད་གི་
 དབྱེ་བ་དང་། རྟོག་པའི་འཇུག་ཐོགས་སྤྱི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱི་
 བཅད་པས་ཡོངས་འཛིན་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡོངས་
 འཛིན་གྱིས་བཤད་ཅིང་དེ་དག་དེའི་སྒྲུབ་བཤད་པ་དེའི་སྒྲུབས་གྱིས་དབྱེ་
 བ་དང་། རྟོག་པ་རི་སྐད་བཤད་པ་ཡང་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་
 བསྟན་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པས་སོ། །ཚ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན།
 རྒྱུ་མཐུན་ཡིད་བྱེད་དང་ལྟན་ཞིང་བཟོ་ལ་སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་
 ལ་སོགས་པ་དེའི་མི་མཐུན་སྤྱི་གས་ཉན་རང་གི་ཡིད་བྱེད་དང་དངོས་པོར་
 མདོན་ཞེན་སོགས་པོར་བས་ནི་རྒྱུ་པ་ཀྱན་ཏུ་ནང་ཡོངས་འཛིན་ཐབས་
 མཁས་ཡིན་ནོ། །གདུལ་བུའི་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རོ་པོ་ཉིད་
 མེད་སོགས་སྟོན་བྱེད་ཅིང་། དེའི་མི་མཐུན་སྤྱི་གས་སྤྱི་གས་པོར་བ་

ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཕྱི་ཡོངས་འཛིན་དགེ་བཤེས་ཡིན་ནོ། ། སློབ་དཔོན་
 ཉམ་ན་གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ནི། སློང་ཉིད་ལ་སེམས་མི་འགོང་ཞིང་མི་
 སྐྱལ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་མཁས་པས་བསམ་པ་རི་རྩ་བ་བཞེན་ཏུ་
 དངོས་པོ་མཐའ་དག་བདག་ཟེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཕྱིན་
 ཏུག་གི་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་སེར་སྣ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྟན་
 པའི་གང་ཟག་ནི་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོངས་སྤྱོད་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་སོ། ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་
 ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་སྦྱོར་ལམ་པ་ལས་ཡོངས་འཛིན་གྱིས་བྱུང་
 པར་འཕགས་ཏེ། ཐེག་ཆེན་དགེ་བཤེས་དེ་རྩ་བུས་སྤྱིད་ཞིར་མི་རྩུང་
 བར་ཡོངས་སྤྱོད་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

༡. ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ།

གཉིས་པ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྒྱབ་པ་ཕྱི་རི་ནམ་བཞག་བཤད་པ་ལ།
 རྒྱབ་པའི་རྟེན། དུལ། རྟོན་ཏུ་གཉེར་བ། དང་གི་རྩ་བ་དང་བཞེ།
 དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། ཕྱི་རི་རྟོན་ལ། རྒྱབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་གཞན་གྱི་
 རྟོགས་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་མ་བར་གི་རྟོགས་བཤད་པ་གཉིས།
 དང་པོ་ནི་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པ་དག རིགས་ཀྱི་རྩ་བ་སེམས་བྱུང་མ་ཆགས་པ་
 འདྲིང་པ་རྒྱང་བ་དང་། ཆོག་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ལ་འདྲིང་ཅིང་།
 དབྱེ་ན། ཆོས་གོས་དང་། བསོད་སྟོམས་དང་། གནས་མལ་ངན་
 རྟོན་ཅམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པ་གསུམ་དང་། སློང་བ་དང་སྟོམ་པ་ལ་
 དགའ་བའོ། །མཛོད་ལས། མ་ཆགས་འཕགས་རིགས་དེ་ལས་ནི། །
 གསུམ་ནི་ཆོག་ཤེས་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་རྩུང་རོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་
 གསུམ་གྱིས་ཚུལ་དང་། ཐ་མས་ལས་བསྟན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ལ་གནས་

ནས་ལས་འདི་བྱས་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་འཛོལ་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་
 པའི་དོན་ནོ། ། མདོད་ལས། གསུམ་གྱིས་ཚུལ་བཟུང་བ་མས་ལས་
 ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། མདོད་ལྟེ་བ་ནི། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཉེང་ན་ཡོད་པ།
 འཕགས་ཆོས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉིད་ལ་རིགས་སུ་འདོད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་
 རྒྱལ་བོའི་སྤྱི་ལྟེ་བ། མདོད་ལྟེ་བ་དག་གི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སེམས་
 ཀྱི་ས་བོན་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་། སྒྲོབ་པའི་གནས་
 སྐབས་ན་ཡང་། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ས་བོན་ལ་རིགས་
 ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། རྣམ་རིག་པ་དག་གི་
 འདོད་པ་ནི། མདོད་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་
 དེ་ནི་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འོངས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱག་
 གི་བྱང་པར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་སྐྱེ་
 མཆེད་རྒྱག་གི་བྱང་པར་ནི་རང་བཞིན་གནས་པའི་རིགས་དང་། རྒྱུན་
 ཀྱིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱབས་པའི་ས་བོན་ནི་རྒྱས་འབྱུར་གྱི་རིགས་སུ་
 བཞེད་དེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ནི།
 བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱག་གི་བྱང་པར་གང་ཡིན་པ་
 སྟེ། དེ་ནི་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་ཐོག་མ་མེད་པ་
 ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལས་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱབ་པའི་རིགས་ནི། སྒྲོན་དགེ་བའི་ཙ་བར་གྲོམས་པར་བྱས་པ་ལས་
 ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་རྣམ་པར་བཞག་ན་དེའི་ཉེང་ན་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པར་
 མ་བཞག་ན་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྒྱག་གི་ཉེང་ན་ཡོད་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་
 ས་བོན་རིགས་འདྲ་མེད་གསར་དུ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མེད་ཀྱི།
 ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རིགས་འདྲ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པ་འཕགས་ལམ་སྐད་

ཅིག་དང་པོའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་ཞིག་སྟེ། གལ་ཏེ་འདི་མེད་ན་ཟག་
 མེད་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱ་མེད་པར་འཕྱར་རོ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ས་བོན་དེ་ནི་གང་ལ་ལྷན་པའི་
 རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་པོ་ནམས་ས་བོན་དེའི་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་གྱིས་
 ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་རིགས་ཅན་སོ་སོར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་
 མཆེད་དུག་གི་བྱད་པར་ཞེས་བྱ་ལ་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཐོས་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་དེ་འདྲའི་ཟག་པ་མེད་
 པའི་ས་བོན་གང་། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་པའི་ཆོས་ཐོས་པའི་སྐྱེན་གྱིས་
 གསོ་བར་བྱ་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 ཅམ་སྟོན་པའི་ཆོས་ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་གནས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་དང་། ཉེན་ཅིང་
 འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལྷགས་འབྱུང་ལྷགས་ལྷོག་སོགས་སྟོན་པའི་ཆོས་
 ཐོས་པས་གསོ་བར་བྱ་བ་རང་རྒྱལ་གྱི་འཕགས་ལམ་བསྐྱེད་ཀྱང་གི་རོ་
 བོར་གནས་པ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཤེས་བྱ་ལ། ཟག་མེད་
 ཀྱི་ས་བོན་གང་། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟོགས་
 པའི་རྒྱར་ངེས་པ་ནི་ངེས་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྐྱེན་དབང་གིས་
 ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྟོགས་པའི་རྒྱ་འཕྱར་དུ་རུང་བ་ནི་མ་ངེས་པའི་
 རིགས་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གང་གི་རྒྱད་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་མེད་པ་
 ནི་རིགས་ཆད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། རྣམ་རིག་པ་རིགས་ཆད་མི་འདོད་
 རོ། ། ཞེས་སྒྲ་བ་དག་ནི་བབ་ཅེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཆད་
 པ་མི་འདོད་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དུ་
 འདོད་དགོས་པས། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་གོ་
 སྐབས་མེད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཆད་པ་ཡོད་ན་དེ་བཞིན་དུ་ཉན་

མོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་རིགས་ཆད་འདོད་དགོས་པས།
 ཐེག་པ་གསུམ་གཤི་རིགས་ཆད་འདོད་པ་དང་། རིགས་ཆད་མི་འདོད་
 པ་ཆེས་མིན་ཏུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་མདོ་ཟེ་རྒྱན་ལས།
 དཀར་པོ་དམན་པ་ཡོད་པ་རྒྱ་དང་བུལ། ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར།
 གཏན་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཅན་ནི་རྒྱ་དང་བུལ་བ་
 ཡིན་ཏེ། གང་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདའ་བའི་རིགས་ཉིད་
 མེད་པའོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། ད་ནི་གཉིས་པ་དབུ་མ་
 བ་རང་གི་ལྷགས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རིགས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་
 ཏེ། རང་བཞིན་ཏུ་གནས་པ་དང་། རྒྱས་པ་ལས་ཟུར་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་
 ཡང་གང་ཟག་གང་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྒྱལ་བོས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཅམ་གྱི་རྟེན་ཏུ་རེ་
 ཞིག་ངེས་པ་ནི་ཉན་མོས་ཀྱི་རིགས་ངེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་གང་
 ཟག་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་འབྱིང་ཏུ་ཟུར་པས་རང་གི་སེམས་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད་དེ། རེ་ཞིག་བདག་མེད་མེད་དང་གཉིས་རྟོགས་པ་ཅམ་གྱི་
 རྟེན་ཏུ་ངེས་པ་ནི། རང་རྒྱལ་ཏུ་རིགས་ངེས་པ་དང་། རང་བཞིན་
 གྱིས་དབང་པོ་རྣེ་བས། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་དང་པོ་ནས་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཏུ་ངེས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་ཏུ་རིགས་ངེས་པ་
 ཞེས་བྱ་ཞིང་། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྒྱུན་དང་སྤང་ན་ཐེག་པ་
 གསུམ་གཤི་རྟོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཞེས་
 བུའོ། །མཐར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པའི་རྟེན་ཏུ་
 ངེས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཐར་སྐྱག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་
 རྒྱལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྣེན་པོའི་

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་དག་ནི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་
 པོའི་རྒྱས་འཁྱུར་གྱི་རིགས་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཐོས་པ་དང་།
 བསོད་ནམས་གྱིས་ཆོགས་བསགས་པའི་སྐྱེན་གྱིས་བཞག་པའི་མ་འོངས་
 པ་ན་གཟུགས་སྤྱུ་ཕུན་ཆོགས་འཁྱུར་པའི་ས་བོན་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་གནས་
 པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་དག་ཉི།
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་སྒྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བལ་བར་བྱས་ནས་དྲི་མ་
 མ་ལུས་པ་དག་པར་གྱུར་པ་ན་ཆོས་སྤྱུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
 རྒྱས་འཁྱུར་གྱི་རིགས་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་
 པས་ཉེར་ལེན་བྱས་ཤིང་རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་དངོས་གྱི་ལྷན་གཅིག་
 རྱེད་སྐྱེན་བྱས་པ་ལས་འོངས་སྒྱུད་རྣམས་སྤྱུ་དང་། དེའི་བདག་སྐྱེན་
 ལས་སྒྱུལ་བའི་སྤྱུ་འཁྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་དག་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་
 ཐམས་ཅད་རྒྱས་འཁྱུར་གྱི་རིགས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱས་འཁྱུར་གྱི་རིགས་
 གྱིས་རིགས་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྱུར་བ་འདེབས་པ་ཆེན་པོ་ཉི།
 དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སྤྱུ་གཉིས་གྱིས་སངས་རྒྱས་གྱིས་གོ་མི་ཆོད་པར་ཐལ་
 ཡོ། ། ལྷུང་ཉི། རིགས་འདི་གཉིས་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་གསུམ་
 ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས་སོ། ། ཁ་ཅིག་
 རང་བཞིན་གནས་རིགས་འདུས་བྱས་ཀྱང་ཡོད་དེ། དྲི་བཅས་གྱི་
 སེམས་འོད་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་
 ལེན་ཡིན་པས་རིགས་སྤྱུ་འདོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲུབ་
 དང་། རྒྱས་འཁྱུར་གྱི་རིགས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཅིང་།
 དེའང་རིགས་དངོས་མིན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། ། འོན་ན་རྒྱན་མཐའི་
 ཡེ་ཤེས་ཆོས་ ཅན། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་པར་ཐལ།

སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་
ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པར་སྐབས་སུ་ཕྱི་
དག་ཏུ་ལན་མང་དུ་སྒྲས་པས་སོ། ། གཞན་ཡང་སེམས་ཚུང་བ་
གསལ་རིག་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྩ་བ་
ཉིད་ཁོ་ན་ལ་རིགས་ཞེས་བརྟན་ཏོ་ཞེས་པའི་ངེས་གཞུང་མི་འབྲང་པར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མེ་སྤང་བར། རྣམ་རིག་པས་ཟག་མེད་ཀྱི་
ས་བོན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སུ་སྒྲས་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་
འདུས་བྱས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱི་སྤྲི་དོན་མ་ཆང་ཞིང་། རང་
བཞིན་གྱི་གནས་རིགས་དང་རྒྱུ་འབྱུང་གྱི་རིགས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་
འབྱུང་ཞེས་དགག་པ་བརྗོད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཚུང་བ་
གསལ་རིག་དེ་ཉིད་སྒྲིབ་ཀྱི་དྲི་མས་དག་པ་ནི་རྩ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་ཡིན་པས།
རྩ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་འདུས་བྱས་ཡོད་དོ། །ཞེས་སྒྲིབ་པ་ཡང་དགག་མི་རུས་པའི་
ཕྱིར། རྟོགས་འདི་ཉེས་པ་དུ་མའི་གནས་སོ། ། ལུས་ཅན་ལ་ཡོད་
ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྤང་མའི་མི་ཙམ་དང་འདྲ། ། ཞེས་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པས་རང་བཞིན་གནས་རིགས་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་ན་འདི་ནི་དྲི་བཅས་ཀྱི་ཁམས་ཅམ་མཆོན་པའི་དཔེ་ལྟ་ན་པའི་
སྐབས་ཡིན་པས། དྲི་བཅས་ཀྱི་ཁམས་ཅམ་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་
འབྱུང་བས། ཆོས་ཉིད་དྲི་བཅས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འབྱུང་
རོ། ། དེས་ན་འདི་ནི་དྲི་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཆོས་དབྱིངས་ཡོ་ཤེས་
ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། དྲི་བཅས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་
ཞེས་པའི་བ་སྟངས་བྱས་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་རྒྱ་བྱེད་པས་རིགས་སུ་

འཕྱར་ཚུལ་དང་། རྟེན་བྱེད་པས་རིགས་སུ་འཕྱར་ཚུལ་གཉིས་.....
 གསུངས་པ་ལས། དང་པོའི་དོན་ནི། རང་བཞིན་གནས་རིགས་
 གྱིས་སྐྱབ་པ་བསྐྱེད་པ་མིན་གྱི། འོན་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རང་
 བཞིན་རྣམ་དག་འདི་ཡོད་ན། དྲི་མ་སེམས་རྒྱད་ལ་སྒོ་བྱར་བར་འཕྱར་
 བས། དེ་བྲལ་བར་བྱེད་པས་སྐྱབ་པ་འཕྱར་བ་འཐད་ལ། སེམས་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་མེད་ན་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏུ་
 འགྲོ་དགོས་པས། དེ་སེམས་རྒྱད་ལ་འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་
 འཕྱར་བ་མི་འཐད་ཅིང་། དེའི་སྤྱིར་རྒྱ་དང་ཆོས་མཐུན་པས་རང་
 བཞིན་གནས་རིགས་སྐྱབ་པའི་རྒྱར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ།
 རྟེན་བྱེད་པས་རིགས་སུ་འཕྱར་ཚུལ་ནི་རི་ལྟར་ནམ་མཁའ་ཡོད་ན་རྒྱང་
 དང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་ལ། མེད་ན་མི་
 འབྱེད་སས་དེ་དག་ནམ་མཁའ་ལ་རྟེན་པར་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་
 ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡོད་ན། སེམས་རྒྱད་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
 ཡོན་ཏན་གནས་པའི་གོ་སྐབས་ཡོད་ཅིང་། མེད་ན་མེད་པས་དེའི་སྤྱིར་
 རང་བཞིན་གནས་རིགས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་
 ཏུ། ས་ནི་ཚུལ་ཚུ་རྒྱང་ལ། ། རྒྱང་ནི་མཁའ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །
 མཁའ་ནི་ས་ཚུ་དག་དང་ནི། ། རྒྱང་གི་ཁམས་ལ་གནས་མ་ཡིན། །
 དེ་བཞིན་སྤང་པོ་ཁམས་དག་ནི། ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་དག་ལ་
 གནས། ། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཚུལ་བཞིན་མིན། ། ཡིད་བྱེད་
 དག་ལ་རབ་ཏུ་གནས། ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ནི། །
 སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་རབ་གནས། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
 དེ་བས་ན་རིགས་ཀྱི་དོན་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། གཉིས་པ་ཆོག་
 གི་དོན་ལ། རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་ཚུད་པ་

སྤང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། བཅོམས་སྤང་བ་ནི།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤང་བ་དང་ལྷན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
 པ་རི་སྤང་བཤད་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་
 བས་སྤྱོད་ལམ་གྱི་འོག་ཏུ་སྤང་བ་འཆད་ཅིང་དེ་ཡང་རྟོན་ལ་རག་ལས་
 བས་སོག་ཕར་སྤང་བའི་རྟོན་ཏུ་སྤང་བ་རིགས་འཆད་དོ། ། ཅ་བ་ནི།
 རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཞེས་སོགས་ཏེ། འབྲེལ་པར་བཤད་པས་ཤེས་སྟོན། །
 འབྲེལ་བ་ལ་རྟོན་ཆོས་སྤང་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམས་བཤད་
 པ། དེ་དག་གི་རྟོན་ཆོས་ཉིད་རིགས་སུ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི།
 བྱང་ཐེམས་གྱི་དོན་ཏུ་གཉེར་བྱ་བམས་ཅད་སྟོན་ཐེམ་པ་དང་། ཡོན་
 ཏན་མངོན་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་མ་བསལ་བར་
 ཡོན་ཏན་མི་འཛོལ་བས། དང་པོར་སྟོན་ཐེམ་ཚུལ་འཆད་ཅིང་དེ་ལ་
 ཡང་ཐེམ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མ་སྟེས་པར་ཐེམ་མི་བྱས་པས་གཉེན་པོ་སྤང་
 བཤད་ལ། གཉེན་པོ་ཡང་མངོན་སྤྱད་མགོ་གཞོན་པའི་འཇིག་རྟོན་
 པའི་ལམ་སྤང་སྟེས་ནས་ས་བོན་སྤང་བ་འཇིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་ལམ་
 ཟུམ་སྟེ་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ས་བོན་སྤང་སྤང་ཁིང་།
 ལྷན་སྟེས་ཀྱི་ས་བོན་ཟུང་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རེ་ཞིག་
 དང་པོར་འཇིག་རྟོན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་
 སོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟོན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བ་སྟོན་པའི་
 ལམ་དག་སོ། ། གཉེན་པོ་བསྟན་པ་དེའི་འོག་ཏུ་གཉེན་པོ་དེ་དག་གིས་
 སྤང་བྱ་སྤང་ཚུལ་སྟོན་པ་ནི། གཉེན་པོ་དེ་དག་སྟེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 སྤང་བྱ་སྤང་ལ། ཚུལ་ཅི་ལྟར་སྤང་ན། ཀུན་པོ་སྤང་ནང་ཏུ་མི་སྟོག་
 པར་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་སྤང་བ་དང་སྟོན་འཕར་བཅད་པ་དུས་མཉམ་པ་
 ལྟར་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྟེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་དགག་

པ་དང་དུས་མཉམ་ཞིང་། རྣམ་གྲོལ་ལམ་སྐྱེས་པ་དང་། རོས་སྐལ་
 གྱི་མི་མཐུན་སྦྱོགས་འགག་པ་དུས་མཉམ་སོ། ། དེ་ལྟར་གཉེན་པོ་
 སྤང་ཚུལ་བཤད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤངས་པའི་ངོ་སོ་བཤད་པ་ནི།
 སྤང་གཉེན་དེ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་
 བ་དང་འགག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་པར་རྟོག་པ་སྤང་བའོ། ། དེ་ལྟར་
 སྐྱོན་བསལ་ནས་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེའི་འོག་ཏུ་ཡོན་
 ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་སྟོན་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་ཐབས་ཤེས་
 བྱད་པར་ཅན་མ་ཐོབ་པར་དམན་པའི་གང་ཟག་ལས་མཐུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་
 བ་མི་འཐོབ་པས་དེའི་འོག་ཏུ་སྐྱོན་གྱི་སྐྱོན་ལམ་དང་། སྐྱོན་པ་ལ་
 སོགས་པ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བ་དང་ལྷ་རན་ལས་
 འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་སོ། །
 དེ་ལྟར་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་
 སྐྱེས་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་སྐྱོན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ་སོ་
 ཡང་དག་རིག་པ་ལ་སོགས་པ་འཐོབ་པོ། ། དེ་ཐོབ་པ་ན་གཞན་དོན་
 ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་བྱེད་ཀྱས་པས་དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་དོན་གྱི་སྐྱབ་པ་འཆད་
 ལ། དེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྐྱོན་དུ་སོང་བ་
 ལས་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་དགོས་པས་དང་པོར་
 གདུལ་བུའི་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྡེམ་
 པོར་དགོངས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་དགོད་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་འཆད་དོ། ། འདིར་
 ལྡེམ་དགོངས་རྣམས་པ་བཞི་ལས་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་བྱེ་
 རོལ་པ་བརྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་བདེན་པར་ཡོད་པ་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ། མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི།

སེམས་ཅམ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་དཀོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
 མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་ལ་འདོད་ཀྱང་།
 འདིར་ནི་དཀོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་
 པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ཉ་བུ་ལ་གཟུང་དགོས་སོ། །
 ཁ་ཅིག་འདིར་མངོན་པ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསུངས་
 པ་ལ་འདོད་དོ། ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི། དབྱུང་མ་རང་རྒྱུད་པ་རང་གི་
 མཚན་ཉིད་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཁས་ལེན་པ་མི་གོ་བས་གྲུབ་མཐའ་ལ་སློཾ་ཁ་མ་
 རྩོགས་པར་གསལ་བར་བྱས་སོ། ། གཉེན་པོ་ལ་ལྷེན་པོར་དཀོངས་པ་
 བྱི། དཀོངས་པ་ཅན་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དཀོངས་པ་
 བྱི། སངས་རྒྱུས་ལ་བརྟུན་པའི་གཉེན་པོར་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ་ལ་
 དཀོངས་ནས། ར་དེའི་ཆེ་སངས་རྒྱུས་རྣམ་པར་གཟིགས་སུ་གྱུར་རོ། །
 ཞེས་གསུངས་པ་ཉ་བུ་ལོ། ། མཉམ་པ་གསུམ་ནི། རྩོམ་གསུམ་གཉིས།
 འབྲས་བུ་ཆོས་སྒྲུ། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་མཉམ་པ་ལོ། ། དོན་
 གཞན་ལ་དཀོངས་པ་ནི། ལས་དང་སྲིད་པ་སྤང་བ་ཞིང་། ། རྩོར་
 བའི་རྣམ་ཤེས་མཆོག་འཛིན་གཉིས། ། རྩེ་མཆེད་ལྷལ་དང་བཅས་
 བཅོམ་ན། ། མི་དེ་དག་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར། ། ཞེས་པའི་དོན་ལ་
 དཀོངས་ནས། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང་། ། ཞེས་སོགས་.....
 གསུངས་པ་ཉ་བུ་ལོ། ། དུས་གཞན་ལ་དཀོངས་པ་ནི། བདེ་བ་ཅན་ཏུ་
 རྩེ་བར་སློན་ལམ་བཟབ་པ་ཅམ་གྱིས་དེར་རྩེ་བར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་
 གསུངས་པ་ཉ་བུ་ལོ། ། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དཀོངས་པ་ནི།
 རྩེན་པ་ལ་མཆོག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར། རྩེན་པ་ལ་སྤང་ནས་ཚུལ་
 ཁྲིམས་ལ་བསྐྱགས་པ་ཉ་བུ་ལོ། ། བརྒྱར་པ་ལ་ལྷེན་པོར་དཀོངས་པ་
 བྱི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་རྣམས་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་

བྱེད་ཏུ་བསྐྱར་པ་སྟེ། རི་སྐད་ཏུ། སྟོང་བ་མེད་ལ་སྟོང་བོར་ཤེས།
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས། ། ཉོན་མོངས་པས་ནི་རབ་ཉོན་
 མོངས། ། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལ་སྟོང་བོ་ནི་རྣམ་གཡང་རོ། ། དེ་མེད་པ་ལ་སྟོང་བོར་
 ཤེས། ཞེས་པས། ཞི་གནས་བྱུང་པར་ཅན་བསྟན་རྟོ། ། ཉག་
 སོགས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ལེགས་པར་གནས། ཞེས་པས་མི་ཉག་
 སོགས་བདེན་པའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་བསྟན་ལ། ཡུན་
 རིང་བོར་གཞན་དོན་གྱི་དཀའ་སྤྱད་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་རབ་ཏུ་ཉོན་
 མོངས། ཞེས་པས་སྟོང་རྗེ་བསྟན་རྟེ། དེ་ལྟར་ཉིང་འེ་འཛིན་དང་།
 ཤེས་རབ་སྒྲུལ་ཞིང་། སྟོང་རྗེས་གཞན་དོན་ལ་འབད་ན་བྱང་ཆུབ་དམ་
 པ་ཐོབ་ཅེས་པ་འོ། ། དེ་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་ལྡེམ་པོའི་རག་
 གཤ། གྲུ་རི་བཞིན་པ་མིན་པས་གསུངས་པ་ནི་ལྡེམ་དགོངས་ཡིན་ལ།
 དགོངས་གཞི་གཙོ་བོ་ལྟར་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། དགོངས་
 པ་ཅན་ལ་ལྡེམ་དགོངས་གྲིས་བྱབ་ལ། ལྡེམ་དགོངས་ལ། དགོངས་
 པ་ཅན་གྲིས་མ་བྱབ་སྟེ། གྲུ་རི་བཞིན་ཏུ་བཟུང་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་
 དགོངས་གཞི་ཡོད་པས་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་
 གྱི་གཞན་དོན་སྤུན་ཆོགས་ལས་དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་རི་སྟོང་པར་མཚན་
 མ་མེད་ཅིང་སྤུན་གྲིས་བྱབ་པར་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཕྱིན་པ་
 འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རྟེ། འདི་ནི་སྐྱབ་པ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ག་རིམས་ཡིན་
 བོ། ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲུལ་བྱ་གི་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་
 འདིར་གྱངས་ངེས་རྟེ། འདིས་གྱང་རྣམ་མཁུན་དོན་ཏུ་གཉིས་པའི་
 སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་མ་ཆང་བ་མེད་པར་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཡང་ཆོགས་ལམ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་

པོར་ཐུང་པས་རིགས་སད་བྱེད་གྱི་ཆེན་ཡིན་གྱི་རིགས་སད་པའི་སྒྲིམ་ཐུང་
 གི་གནས་སྐབས་མིན་པས་འདིར་མ་སྒྲིམ་སོ། ། འགྲེལ་གཞུང་ལྟ་
 རམས་ལ་ངག་དོན་སོ་སོར་འགོད་ན། ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་ཆོས་ཅན།
 ཉིན་ཆོས་བཅུ་གསུམ་གྱི་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྒྲིམ་ཐུང་གི་རྟོགས་པ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་
 སོགས་སོ། ། སྤང་བཤད་གོ་རིམ་ལ་དབགས་ཏེ་དགོད་པར་བཤེ། །
 གསུམ་པ་ནི། རྒྱབ་པའི་ཆོས་གྱི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་བྱེད་བྲག་གིས་
 ཐུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོའི་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་གྱི་རོ་པོ་
 ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཞེས་བཞུག་ཏེ། ཇི་སྟངས་
 ཏུ་བཤད་པའི་ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་པའི་ཆོས་གྱི་གཞི་ཐུང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞུང་འདི་ཉིན་ལ་རིགས་ཞེས་བྱ། ཞེས་པའི་
 འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་དོན་བསྟུར་འཆད་པ་ནོར་རོ། ། གཉིས་པ་ཚོད་པ་
 སྦྱར་བ་ལ། ཚོད་པ་དགོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་
 ལས། ལྟ་འགྲེལ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་ཁོ་ན་འཕགས་པའི་
 ཆོས་རྟོགས་པར་འཐུར་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་བདག་ཉིད་ཅན་
 གྱི་ཐུང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཉིད་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་
 རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་ཏུ་གནས་པའི་རིགས་ཡིན་ན། འོ་ན་ནི་དེའི་ཆོ་
 ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཐུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་རིགས་ཅན་མིན་ནོ་སྒྲིམ་པའི་
 རྒྱུ་པོ་སྒྲོ་གྲོས་དམན་པའི་རོར་དོགས་པ་བསྟུ་བར་བར་སྐབས་གྱི་ཆོགས་
 སུ་བཅད་པ། ཚ་བ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་ཏུ་བྱུང་
 པ་མིན་པར་ཐལ། ཐུང་སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
 ཡིན་པ་གང་ཞིག ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་གྱི་

དབྱིངས་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ཡིན་པར་དབྱེར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལན་ལ། རྒྱུ་འབྱེད་ནས་རིགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལན་དང་།
ཉིན་གྱི་སྒྲིན་ནས་རིགས་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་
ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་ཅམ་དང་། བདག་མེད་ཐེད་དང་གཉིས་དང་། འཛོན་པ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་གང་ཟག་གང་ལ་རྟོགས་པ་དེ་དག་
གང་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གང་ཟག་དེ་དང་དེའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པ་
དེ་དང་དེའི་རྒྱུ་འབྱེད་ཐོབ་རྣམ་པར་འཛོག་པའི་སྒྲིན་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
རིགས་ཉིད་དུ་བསྟན་འདོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ལན་ཞིག་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་
གྱིས་གཟེགས་ཤིང་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་པའི་རྒྱ་
ཐེད་པ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དུ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཐེག་
པ་གསུམ་གྱི་རིག་སོ་སོར་དབྱེར་མི་ཁུང་པའི་རྒྱུན་མེད་དེ། རིགས་ཅན་
གསུམ་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་ཆོས་སོ་སོའི་
རྒྱ་ཐེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲིན་ནས་རིགས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཐེད་
པའི་ཕྱིར། འདིར་གང་དག་རི་ལྟར་ཞེས་པ་དཔེ་རྟོན་པའི་གཞུང་ལ་
རྒྱུར་པའི་བཤད་པ་ཐེད་པ་ནི་རྣམ་པར་མ་བཟགས་པ་སྟེ། ཉི་མེད་རྒྱང་
པ་ལས། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་
འརྒྱུར་པ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེས་ན། འདིར་ཉ་ཅང་
ཐལ་པ་ཅི་སྟེ་ཆོས་བར་ཐེད། ཅས་གསུངས་པའང་དཔེ་རྟོན་ཐེད་དུ་
ཐལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་དང་དོན་གཅིག་པས་སོ། ། གཞན་ཡང་
ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་སོ་སོར་དབྱེར་

མི་རྒྱུང་ངོ། ། ཞེས་པའི་ཚུད་པའི་ལན་འདེབས་པ་ན། རིགས་ངོ་
 བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་རིགས་སོ་སོར་
 དབྱེར་རྒྱུང་པ་དཔེ་བཟོད་ཏུ་བྱས་ནས་དོན་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལན་ཏུ་སྒྲ།
 དེར་མ་བཟད། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པའི་འཕགས་པ་གསུམ་པོ་
 གང་གི་ཆོས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལྡན་པོ་ནམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་
 པའི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི། ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་
 ཉིད་ལ་དམིགས་པར་སྒྲས་པ་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲས་པ་དངོས་སུ་འགལ་བ་
 ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་དང་། ཉེན་བྱེད་པའི་སྒོ་
 ནས་རིགས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་བྱི་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ལན་
 ཚ་བས་དངོས་སུ་གསུངས་མིང་། སྒྲ་མའི་སྒོ་ནས་ལན་གདལ་ཚུལ་
 འགྲེལ་བས་ཁ་བསྐངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆམས་སྒྱུར་བ་ནི། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆོས་ཉིད་དེ་གོ་སྒྲ་བར་བྱ་པའི་
 དོན་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངགས་སམ་ཐ་སྐད་ཀྱིས་ལན་གཞན་ཏུ་
 གསུངས་སོ། ། ཚ་བ་ནི། མེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་རང་
 བཞིན་ནམ་དག་ཏུ་འདྲ་ཡང་རིགས་གསུམ་ཏུ་དབྱེར་མི་རྒྱུང་པའི་སྒྱུན་
 མེད་དེ། དེར་འདི་ཡང་། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་
 པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྟེན་ཆོས་དབྱིངས་དེ་ཡི་དབྱེ་བ་རིགས་གསུམ་ཏུ་ཡོངས་
 སུ་བཟོད་བྱས་པའི་བྱིར། འགྲེལ་པ་ནི། དཔེར་ན་འཇིམ་པའི་སྒྲུང་
 བོ་གཅིག་ལས་མངོན་པར་ཐུབ་ཅིང་མེ་ལྷེ་གཅིག་གིས་སོ་བཏང་པའི་རྟེན་
 རྩམ་པ་ལ་སོགས་པ་རིགས་གཅིག་ཀྱང་རྟེན་པ་སྒྲུང་མི་དང་ཁི་ཁ་ར་ལ་
 སོགས་པ་བྲུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་། དེའི་སྒྲོན་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པ་
 དེ་བཞིན་ཏུ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་

བ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟེན་རིགས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་རྟོ། །
ངག་དོན་ཅ་བ་བཞིན་ནོ། །

༥. རྒྱབ་པའི་ཡུལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱབ་པའི་ཡུལ་ལ་གསུམ་ལས། བཅའ་ས་རྒྱར་ནི།
ཇི་སྐད་ཅེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་སོགས་ཏེ།
འབྲེལ་པ་བཤད་པས་ཤེས་སྟེ། ། འབྲེལ་པ་ལ་ཆོག་དོན་བཤད་པ་
དང་། བཅའ་དབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་།
དེ་དག་ཀྱང་རྒྱབ་པའི་དམིགས་པར་བསྟན་པ་གངས་ངེས་དང་བཅས་
པའོ། ། དང་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རྒྱབ་པ་ཉམས་
སྤྲུལ་པའི་ཆེ་རེ་ཤིག་དང་པོར་དགོ་པ་དང་། མི་དགོ་པ་དང་ལྷུང་དུ་
མ་བསྟན་པ་ཉི་ཤོ་རིམ་བཞིན་དུ་དགོ་སྒྲུང་གི་ཆུལ་ཉིད་དང་། རྟོག་
གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་
པ་ལ། བྱེ་བྲག་སོ་སོར་མ་སྟེ་བར་རྒྱུར་དམིགས་ནས་རིམ་བཞིན་དུ།
ལྷང་བྱ་དང་། དོར་བྱ་དང་། བཏང་སྟོམས་སུ་བར་ཡོངས་སུ་
གཙོད་དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་སྟེ་ནས་ཡོངས་སུ་གཙོད་དོ། ། འདི་ལྟར་གངས་བཞིན་དུ་བྱིས་
པའི་སྟེ་པོ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་པའི་ལྷང་པོ་ལྷུས་བསྟུས་པ་འཇིག་རྟེན་
པའི་བསམ་གཏན་དང་། འཕགས་པའི་སྟེ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྟུས་
པའི་བསམ་གཏན་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཞིག་ནས་དམན་པ་དང་།
ཕྱི་མ་ནི་གནས་མཆོག་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་ཟག་
བཅས་ཉི་བར་ལེན་པའི་ལྷང་པོ་ལྷུ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་ཏུ་ལྟ་པའི་

གཉེན་པོ་མིན་ཞིང་། རྒྱལ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ནི་
 དེར་ལྟ་པའི་གཉེན་པོ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཙོ་
 བློ། ། དེ་ལྟར་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་སྒྲོ་
 འདྲིམས་གཙོད་པའི་གཞི་ལའང་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་འདྲིད་པའི་
 ཁམས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་མི་སྟོས་པའི་དེ་བཞིན་
 ཉིད་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཙོ་བློ། ། དེའི་
 འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་གཞི་བདེན་གཉིས་ལ་སྒྲོ་འདྲིམས་བཅད་པའི་
 འབྲས་བུ་ཡང་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་པའི་
 བསམ་གཏན་བཞི་སོགས་ནི་བྱུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡང་དག་
 པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་པའི་ཆོས་ཅན་སྟོབས་བརྩ་
 སོགས་ནི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་
 པར་བྱེད་དོ། ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་རྒྱལ་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་་་་
 སེམས་ཀྱི་གོང་དུ་བཤད་པ་རི་ལྟ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་གོ་རིམས་ཀྱིས་
 དམིགས་པས་ནའོ། ། ཐེག་ཆེན་རྒྱལ་པའི་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བརྩ་གཅིག་གོ། ཁྱོད་ལ་དགེ་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་
 དེ་རྣམས་ཡོད་པས་སོ། ། གཞན་དག་གཞུང་འདི་དོན་བརྩ་བྱེད་པ་
 དང་། ཚ་པའི་རྒྱུད་པ་དང་པོ་མདོར་བསྟན་དུ་བྱེད་པ་འགལ་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་འདི་རྒྱུད་པ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་
 སོ། ། གཞན་དུ་ན་དེའི་འགྲེལ་བ་གང་ཡིན་སྟོས་ཤིག ཚ་འགྲེལ་
 ཀུན་ལ་ངག་དོན་ནི། དགེ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་རྒྱལ་པའི་
 དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་སྒྲུང་དོར་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱ་བ་སོགས་
 ཡོངས་སུ་གཙོ་བློ་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། ། གཉིས་པ་

མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་བཤད་པ་
 དང་། རིགས་དང་དམིགས་པའི་བྱད་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་
 བོ་ནི། ཉི་ཁྲི་ལྷན་པར། རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་
 གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་དུ་སྤངས་པའི་དོན་
 བཤད་པར་བྱ་ཞེ། དེ་ལ་ཡང་དང་པོར་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་ལ་
 རྒྱུན་བརྟུན་པ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་དག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 ཉག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་དམིགས་པ་
 ཡིན་ནོ་སྟེ་མ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གིས་ཉག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། མོང་ནས་མོང་དུ་རྣམ་པར་དག་པ་བྱད་པར་དུ་འགྲོ་
 བ་ཇི་ལྟར་བརྟུན་པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་རིག་
 པས་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
 པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་མི་འབད་དེ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྤར་
 གྱི་མ་དང་བཅས་པ་ལ། ཕྱིས་ལམ་སྟོན་སྟོབས་ཀྱིས་དྲི་མས་དག་པ་
 མོང་ནས་མོང་དུ་འགྲོར་མེད་པར་བཤམ། ཆོས་ཉིད་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་
 པའི་ཕྱིར། བྱབ་ཞེ། དྲི་བཅས་སུ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་རྣམ་པ་བཤམས་
 ཅད་དུ་དྲི་བཅས་དེ་ཉིད་དུ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་བཤམ།
 ཆོས་ཉིད་དྲི་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེར་བདེན་པར་གྲུབ་ན་གནས་
 སྐབས་དེ་གནས་ལུགས་སུ་འགྱུར་བས་ནམ་ཡང་མི་འདོར་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་རྒྱུན་སྟོང་པ་འགོག་པ་
 ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྒྱ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །
 དག་པ་བཞེན་དུ་དག་པར་འདོད། ། ཅས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་
 ལྟ་ན་ནི་དག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཉེན་པོའི་རྒྱུགས་
 ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུགས་ལ་མངོན་

ཕར་ཞེན་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་མི་མཐུན་པ་
 དང་གཉེན་པོའི་སྒྲིགས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་སྤང་བ་མེད་པས་སྒྲིགས་
 གཅིག་པའི་དག་པར་ཐལ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 དེའི་དོན་ནི་ཁོ་པོ་ཅག་ནི། རྒྱ་དང་གསེར་གྱི་རྩ་བ་བསལ་ནས་དག་པ་
 རྱེད་པ་མིན་གྱི་དེ་དག་རྟོག་མ་དང་དྲི་མ་སེལ་པ་ལྟར། ཆོས་ཉིད་རང་
 བཞེན་གྱིས་རྣམ་དག་དེ་ཉིད་གྱི་རྩ་བ་བདེན་པར་གྱུ་བ་ཀྱང་། དེ་ཉིད་
 གཉེན་པོས་སྦྱོང་པར་བྱེད་པ་མིན་གྱི་དེ་ལ་སྦྱོང་པའི་དྲི་མ་སྦྱོང་པ་ཡིན་
 པས། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྱུ་བ་ན་དྲི་མ་སྦྱངས་པའི་དག་པ་ཁྱད་པར་
 ཏུ་འགྱུར་མེད་པར་ཐལ་པའི་སྦྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆོས་
 ཉིད་ལ་སྦྱོང་པའི་དྲི་མ་སྦྱོང་པའི་གཉེན་པོ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་བདེན་པར་གྱུ་བ་པར་ཐལ། ཡུལ་བདེན་པར་གྱུ་བ་
 བས་དེའི་ཡུལ་ཅན་བདེན་པར་མ་གྱུ་བ་པར་འགལ་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་
 བ། མི་མཐུན་སྒྲིགས་དྲི་མ་བདེན་པར་གྱུ་བ་པར་ཐལ། གཉེན་པོ་ཡེ་
 ཤེས་བདེན་པར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བ་ལྟེ། བྱ་བྱེད་གཉིས་ལ་བདེན་
 པར་གྱུ་བ་མ་གྱུ་བ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུང་པ་
 མེད་ན་དེ་འཛིན་མེད། ཅེས་ཁྱོད་རང་གིས་ཁས་སྤངས་པ་དང་ཡང་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཐལ་པ་དེ་འདྲོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
 སྤང་གཉེན་གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་ན་ནི་ཆོས་
 ཉིད་ལ་སྦྱོང་པའི་དྲི་མ་དང་། ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་མི་
 མཐུན་པ་དང་གཉེན་པོའི་སྒྲིགས་ཀྱི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཏུ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། དྲི་མ་བདེན་པར་གྱུ་བ་ན་ནམ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤང་བ་མེད་པར་
 སོ་ན་གནས་པས་ཆོས་ཉིད་དེ་དག་པ་སྒྲིགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་

དག་ཁོ་ནར་གནས་ནས་སྒོ་བྱར་དྲི་བལ་གྱི་དག་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་བྱ་བའོ། ། དབུ་མ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ནི། འགྲེལ་
 ཆེན་ལས། ཁྱོད་གྱི་སྒྲིགས་ལྟར་ན། རབ་འབྱོར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 བཟུལ་བ་ཉིད་གྱི་དམིགས་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་
 བས་དམིགས་པའི་མཐར་ཐུག་པ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ།
 གང་གི་སྤྱིར་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར་ན། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྗོད་
 ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་སྒྲིབ་པ་དེ་རིམ་གྱིས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་
 རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་དོན་
 བེ། ཁྱོད་ལྟར་ན་འང་། རྣམ་མཁུན་གྱི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་ཏུ་
 ཁས་སྤངས་པས། དེ་ལ་དྲི་མ་དག་པ་མི་རུང་པའི་སྒྲིབ་སྤྱིར་བཤད་པ་
 རྣམས་མཚུངས་སམ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་པོས་དོན་དམ་
 དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་
 བཅུ་མ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གྱི་དམིགས་པར་ཁས་སྤངས་གྱི། དངོས་པོ་ཅི་
 ཡང་མེད་པ་ཅམ་དམིགས་པར་ཁས་མ་སྤངས་ལ། དེ་འབྲའི་དངོས་
 མེད་དེ་ཡང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་གྱི། ཁྱོད་
 གྱི་ཆོས་ཉིད་ལྟར་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མ་སྤངས་པའི་སྤྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་
 ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་སྒྲིབ་པའི་སྒྲོ་ལ་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་བདེན་
 པར་སྤང་བ་རིམ་གྱིས་དག་ནས། བཅུ་མ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་དེ་ལ་
 དམིགས་པའི་སྒྲོ་བས་གྱིས། རྗེས་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་སྒྲུ་མ་ལྟ་
 བུར་རྟོགས་པ་རྗེ་ཆེར་འགྱུར་བ་ནི། རྣམ་པར་དག་པ་བྱུང་པར་བྱ་
 འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། བཀལ་ལན་
 འདི་དག་གི་དོན་ལ་སྤྱིར་གཞན་དག་གིས་སྒྲིགས་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་པར་

སྒྲུང་པས། ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་དུ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བཤད་
 པ་ལ་འཕགས་པ་དང་སྒྲོབ་དཔོན་སྤྱགས་རངས་པར་མཛོད་ཅིག
 གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན། རང་བཞིན་
 གཙོ་པོར་གྱུར་པ་ནི་རིགས་ཡིན་ལ་རྣམ་འགྱུར་གཙོ་པོར་གྱུར་པ་ནི་
 དམིགས་པ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དགག་པ་མེད་
 རོ། ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་རིགས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ལ།
 དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས། རིགས་
 དང་དམིགས་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་པའི་དོན་ནོ། །

༦. རྒྱབ་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྒྱབ་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བཤད་པ་ལ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་སྤྱིའི་དོན་ལ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། ས་.....
 མཆམས། གངས་དང་། གོ་རིམས་ངེས་པའོ། ། དང་པོ་ནི།
 ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་མཆན་ཉིད། ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་པ་
 ཉམས་སུ་ལེན་པའི་དགོས་པ། གཉིས་པ་དབྱེ་ན། སེམས་ཆེན་པོ།
 སྒྲོང་པ་ཆེན་པོ། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ། དང་པོ་ནི། རྟོ་རྩེ་ལྟ་
 བུའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་
 གྱི་སྤྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པའོ། ། དེ་ཡང་སེམས་འདིས་
 རང་ཉིད་སེམས་ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་དང་། རྩེ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱི་
 མཆོག་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། སེམས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ། སེམས་
 ཅན་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་ནི། འཁོར་པའི་སེམས་ཅན་སྤྱི་དང་། རྩེ་
 ཆེན་པོ་ནི་ཞུགས་པ་དང་གནས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་སོ། ། གཉིས་
 པ་ནི། བདག་གཉིས་སུ་ལྟ་བུ་ཅི་རིགས་པའམ། མ་ལུས་པར་སྤངས་

བ་དང་། གསུམ་པ་ནི། བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པ་ལོ། ། ས་
 མཚམས་ནི། འདི་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་
 གཉིས་གཉིས་སུ་སྒྲེན་ས། དང་པོ་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ནས་ཡོད་ཅིང་།
 གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འབྲེལ་ཆེན་
 ལས། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ལས་དང་པོ་བ་དང་། མོས་པ་སྦྱོད་པ་
 སོགས་ནའང་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
 དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་སེམས་ཆེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་དཔའ་ཆེན་
 པོ་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དང་། ཉི་ཁྲི་སྒྲུང་པར་ཡང་།
 སེམས་ཆེན་པོ་དང་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀ་སེམས་དང་པོ་བསྒྲིད་པ་
 བས་ཡོད་པར་དངོས་སུ་བཤད་པས་སོ། ། བཞི་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ས་
 རོལ་གྱི་ཕྱེ་གཞོམ་པར་འདོད་པ་དག མི་མཐུན་སྦྱོགས་ཀྱི་དག་གཞོམ་
 བ་དང་། ལྷལ་འཁོར་ལ་སོགས་པར་བྱུང་པར་རྟོགས་པ་བྱ་པ་ཐོབ་པ་
 དང་། རང་ཉིད་འགྲན་ལྷ་མེད་པའི་མཆོག་ཏུ་རྒྱུར་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་
 འདི་ཙམ་ཞིག་གི་དོན་ཏུ་གཡལ་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ཏུ། བྱང་
 སེམས་ཀྱང་མི་མཐུན་སྦྱོགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་བྱ་མ་
 ལུས་པ་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པ་དང་། དེའི་སྒྲོ་ནས་རང་ཉིད་སེམས་ཅན་ཀྱང་
 ཀྱི་མཆོག་ཏུ་རྒྱུར་པ་སྟེ། གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་གྱི་དོན་ཏུ་ཐེག་ཆེན་རྒྱབ་
 པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པས། ཆེད་ཏུ་བྱ་བ་གསུམ་པོ་འདིར་གྲངས་
 དེས་ལ། དེ་ཡང་ཆེད་ཏུ་བྱ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སེམས་ཆེན་པོ་དང་
 པོར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་མཐུན་སྦྱོགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་
 སྒྲོ་ནས་ཐོབ་དགོས་པས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་ལ།
 སྤང་བྱའང་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་དགོས་པས། དེའི་འོག་
 ཏུ་རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་རྟོ། ། གཉིས་པ་ཆོག་དོན་ལ་གསུམ་ལས།

མཆམས་སྐྱར་ནི། དམིགས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། ཤེས་
པར་བྱའོ། ། གང་ན་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདིའོ། ། གང་གིས་ན།
རང་འབྱུང་བྱང་སེམས་ཀྱིའོ། ། གང་གི་སྒྲོ་ནས་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་
གྱིས་སོ། ། གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་
དུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཆེན་པོ་དང་། སྤྱང་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྟོགས་པ་
ཆེན་པོ་དང་གསུམ་པོའོ། ། འགྲེལ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་མ་འོངས་
པ་ན་འབྱུང་པར་འབྱུང་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེའི་དོན་དུ་
གཉེས་བྱ་ཆེན་པོ་ཉིད་གསུམ་དང་ལྷན་པས་སོ། ། དེར་ཐལ།
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཆེན་པོ་
ཉིད་དང་། སྤྱང་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར།
ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། ཆེན་པོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་གང་གི་དོན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་
པའི་དོན་དུ་གཉེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡. གོ་སྐྱབ་བཤད་པ།

བཞི་པ་སྐྱབ་པའི་ངོ་པོ་ལ་གཉིས་ལས། སྤྱིའི་དོན་ནི། ཐེག་
ཆེན་སྐྱབ་པའི་མཆོན་ཉིད། སེམས་བསྐྱེད་ལ་གནས་ནས་རང་གཞན་
གྱི་དོན་རྩིས་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་པའི་བྱ་བ།
དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་ནི་རྒྱན་ལས། གནས་རྩིས་འབྲས་ཏུ་འབྱུང་པ་ཆེ་
བདག་ཉིད། ། རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཡིན་པར་བཤད་གས། །

ཞེས་སོ། ། དབྱེ་ན་བཞི་ལས། གོ་ཆའི་རྒྱབ་པའི་མཆན་ཉིད།
 རང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཕྱིན་དུག་ཉམས་སུ་ཡིན་པར་བསམས་པས་གོ་
 བཤོས་པའི་བྱ་བ། བ་མཐའ་ཆོགས་ལམ་ནས་ཡོད་དོ། ། འབྲུག་
 པའི་རྒྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། རྒྱལ་མ་འབྲས་བུའི་ཐེག་ཆེན་ལ་སྦྱར་པའི་
 བཅོན་འབྲས་ཁྲད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་སུ་གསོན་པའི་བྱ་བ། བ་མཐའ་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ནས་ཡོད་དེ། ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲིམ་བུར་གི་རྟོགས་པ་
 རྒྱུས་པས་སོ། ། ཆོགས་རྒྱུབ་ཀྱི་མཆན་ཉིད། ཟག་པ་མེད་པའི་
 ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་དབྱར་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ། བ་མཐའ་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཟག་
 མེད་དངོས་སུ་བརྒྱུད་པའི་བྱ་བ་ཡོད་པས། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 ཆོགས་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བའི་བ་མཐའ་དེ་ནས་ཡོད་པས་སོ། །
 དེས་ན་ཆོགས་རྒྱུབ་ཀྱི་གསལ་བུའི་ཆོགས་ནི་གཙོ་བོར་ཟག་མེད་ཡིན་པས་
 མཐོང་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་དང་། ཞེས་སྦྱར་ལམ་མ་སྦྱོས་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་དངོས་སུ་གསོག་པའི་བྱ་བ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་ནས་ཡོད་པས། ཐོགས་
 མེད་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱབ་པ་ནི་བཅེ་བ་ནས་བཅམས་ཏེ། གཟུངས་ཀྱི་བར་
 ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱར་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བཟུས་པ་
 ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་ལ། སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་
 པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེས་འབྲུང་རྒྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། རྣམ་
 མཁྱིན་ནམ་རྒྱུ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གང་རུང་དུ་དེ་མ་ཐག་དེས་པར་
 འབྱུན་པའི་བྱ་བ། ས་མཆོམས་ས་བརྩུ་པ་ཁོ་ན་ནས་ཡོད་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་
 རྒྱུ་ཕྱེད་དག་ཁྲད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཅེས་འབྲུང་བས་ས་བརྩུད་
 པ་ནས་ཡོད་དོ་ཞེས་བེར་ཡང་། ཁྲད་པར་ལམ་ནི་དག་ས་ཅམ་མིན་གྱི་
 ས་བརྩུ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་པར་འབྲུང་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་།

རྩོམ་པ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས་གཞན་མ་བཤད་པས་སོ། ། ཅིའི་
 ཕྱིར་སྐྱབ་པ་བཞིར་ངེས་ཤིང་། སྐྱིར་སྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་
 ཐམས་ཅད་བསམ་སྐྱོར་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། སྐྱོར་པའང་སྐྱོར་པ་ཅམ་
 དང་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། ཁྱད་པར་ཅན་ལའང་རྒྱ་གསེག་
 པ་དང་། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོར་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་སུ་ངེས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དམག་དཔོན་དག་ཐོག་
 མར་རང་ཉིད་གོ་དགོས། དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་འབྱུང་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་
 བ་ཚོམ། དེའི་འོག་ཏུ་དབྱང་གསེག་ དེའི་འོག་ཏུ་གཡུལ་སྒྲུབ་དེ།
 ས་རོལ་གྱི་ཕྱེ་བཅོམ་ནས་ཡུལ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་འདིའི་
 གོ་རིམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ།
 སྤྱི་བས་མཆམས་སྐྱར་པ་དང་། དེའི་ལན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་
 བོ། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་
 བ། ས་མཆམས། བྱེ་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོའོ། ། དང་པོ་བོ། ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་
 གཏན་ལ་འབབས་པ་ནི་སྐྱིར་དགེ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པ་
 ཅན་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་
 ལ་ཕབ་ནས་རྣམ་པ་ཀླན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་
 རྣམ་པ་བཞི་ལ། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རེ་རེ་ཞིང་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
 རྒྱག་གི་རྟེན་ཅན་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ནི་སྐྱབ་པ་ཞེའོ། ། དག་
 དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ།
 མཁྱེན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབབས་པའམ། སྐྱོར་པའི་
 ཡར་ཕྱིན་རྒྱག་ལྟར་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤ་
 རབས་པ་དག་ སྐྱིའི་སྐྱབ་པ་དང་བྱེ་བྲག་གིས་སྐྱབ་པ་ཅེས་པའི་བསྟན་

བྱེད་དོ། ། གཉིས་པ་དབྱེ་པ་ནི། གོ་ཆ་དང་། འཇུག་པ་དང་།
 ཆོགས་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བའོ། ། གསུམ་པ་ས་མཆམས་ནི།
 དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་བཞི་གོ་རིམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ས་མཆམས་དང་སྐྱར་ན།
 མ་མཐའ་བརྒྱད་པས་སྦྱོར་པ་ཆོགས་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་
 མཆན་ཉིད་གོ་ཆ་དང་། མ་མཐའ་དངོས་སུ་སྦྱོར་པའི་མས་སྦྱོད་ཀྱི་
 ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་འཇུག་པ་དང་། མངོན་
 སུམ་དུ་སྦྱོར་པ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་དང་མཐོང་པ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་
 རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཆོགས་དང་། ས་བཅུ་པའི་བྱང་
 པར་གྱི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་དེས་པར་འབྱུང་བ་
 རྣམས་སོ། ། འདི་ལྟར་བྱས་ན་འགྲེལ་ཆེན་དུ། དེ་ལ་འཕགས་པ་
 ཐོགས་མེད་ཀྱིས། གོ་ཆ་དང་འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་དག་ནི། གོ་རིམས་
 བཞིན་དུ་བརྒྱད་པ་དང་། དངོས་སུ་སྦྱོར་པའི་ནང་བཞིན་ཆོགས་དང་
 མས་པ་སྦྱོད་པའི་སས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི།
 བརྟེ་བ་ནས་བརྟེམས་ཏེ་གཟུངས་ཀྱི་བར་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱོར་པའི་རང་
 བཞིན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོས་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ས་དང་པོ་རབ་དུ་
 དགའ་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི། མཐོང་པའི་
 ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་
 སྐྱབ་པའི་ལམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། གཉེན་པོའི་སྦྱགས་ཀྱི་བདག་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ནི་ལམ་གཉིས་ཀའི་སྦྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། དེས་པར་
 འབྱུང་པའི་སྐྱབ་པ་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
 བཤད་དོ། ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་པ་དང་། མཐོང་པ་དང་། སྒྲོམ་པ་
 དང་། བྱང་པར་གྱི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད། གོ་ཆ་
 དང་། འཇུག་པ་དང་། ཆོགས་དང་། དེས་པར་འབྱུང་པ་རྣམས་

ཞེས་གསུངས་པ་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཡང་ཅ་པར་
 རྒྱབ་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མ་གཏོགས། དབྱེ་གཞི་དང་།
 ས་མཆམས་དངོས་སྤྱུ་མ་བཞུན་པ་འབྲེལ་པས་ཁ་བསྐངས་པ་ཡིན་ནོ། །
 བཞི་བ། རྒྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ལ་བཞི་ལས། གོ་རྒྱབ་ལ་མཆམས་སྒྱུར་
 བྱི། བཞི་པོ་དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་བསམ་པའི་བཙོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱིས་དང་པོ་གོ་ཆའི་རྒྱབ་པ་གསུངས་པ། ཅ་པ་བྱི། སོ་སོར་
 རྒྱུན་པ་ལ་སོགས་དེ་དག་ནམ་པ་རྒྱག་ཏུ་བསྐྱུས་པ་ཡིས་གོ་ཆའི་རྒྱབ་པ་
 གང་ཡིན་དེ་རྒྱག་ཆེན་རྒྱག་གིས་མདོ་རི་རྩ་བ་བཞིན་བཤད་དོ། །
 འབྲེལ་བ་ལ། སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་དང་། རྒྱག་ཏུ་བསྐྱུས་ཚུལ་སོ། །
 དང་པོ་བྱི། རྒྱུན་པའི་གོ་ཆ་བཤད་པ་དང་། ཚུལ་དེ་གཞན་ལ་བསྐྱེ་
 བའོ། ། དང་པོ་བྱི། ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་པར་བྱེད་པ་
 དང་། དེའི་ངོ་བོ་རྒྱུན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་
 བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། རྒྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་རྟོན་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་
 བཟོད་པ་བཟོད་པ་དང་། འདུན་པ་བསྐྱེད་པ་བཙོན་འགྲུས་དང་།
 ཐེག་པ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཐེད་པ་
 ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོད་པ་བསམ་གཏན་དང་།
 རྒྱུན་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཤེས་རབ་ལྟེ།
 དེ་ལྟར་ཡུལ་རྒྱག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ། བསམ་པའི་གོ་ཆ་ཉིད་ཀྱིས་
 རྒྱད་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུན་པའི་གོ་ཆ་རྒྱག་གོ། གཉིས་པ་བྱི། དེ་
 བཞིན་དུ་ཕར་རྒྱུན་རྒྱག་ལྟན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱང་པར་བྱེད། བཟོད་
 པར་རྫོགས་པར་བྱེད། བཙོན་འགྲུས་རྫོམ། བསམ་གཏན་རྒྱབ།
 ཤེས་རབ་རྫོམ་པར་བྱེད་པར་གོ་བཤོས་པ་རྒྱག་རྒྱག་གོ། དེ་དག་གི་
 རྒྱུན་པ་ནི་དེ་དག་ལ་གཞན་འགོད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྐྱོན་པ་སོ་སོར་
 སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱག་རྒྱག་ཏུ་བསྐྱུས་པས་ན་རྒྱག་ཆོན་རྒྱག་གི་ནམ་པ་
 ལུས་བཅུ་ཙ་རྒྱག་ཡིན་མོད་ཀྱི། གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་ནམ་པ་རྒྱག་ཏུ་བསྐྱུ་
 ཏུང་ཉེ་སྐྱོན་པའི་སྐྱོན་པ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྐྱོན་པའི་བར་རྒྱག་སྐྱོན་
 པ་དང་། ལ་སོགས་པ་སྐྱོན་པའི་ཤེས་རབ་ནས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་བར་རྒྱག་ཤེས་རབ་ཏུ་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་
 སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། ། ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཙ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ།
 རག་དོན་ནི། ཆོགས་ལམ་པའི་སྐྱོན་པའི་གོ་ཆ་ཆོས་ཅན། གོ་སྐྱབ་
 ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་རེ་རེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་རྒྱག་ལྟར་ཏུ་ཉམས་སུ་ཡོན་
 ཕར་གོ་བགོས་པའི་བསམ་པའི་བཙོན་འགྲུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

2. འཇུག་སྐྱབ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འཇུག་སྐྱབ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་
 ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི། བསམ་གཏན་ཞེས་སོགས་སོ། །
 འབྲེལ་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
 བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། འཇུག་པའི་སྐྱབ་པ་ནམ་པ་དགའོ། །
 དགྲ་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་འཇུག་བྱ་བས་ཅད་རྒྱ་དང་འབས་
 བྱའི་ཐེག་ཆེན་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། རྒྱའི་ཐེག་ཆེན་ཡང་ཆོགས་གཉིས་སུ་
 ངེས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཞེ་ལྷག་གཉིས་ལས། ཞེ་གནས་ཀྱི་
 རོ་འོ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་དང་།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་ཏུ་སྐྱོན་པ་རྒྱག་དང་།
 ལྷག་མཐོང་གི་རོ་འོ། མཐོང་པ་དང་། སྒོམ་པ་དང་། མེ་སྒོམ་པ་
 དང་། བྱང་པར་ཀྱི་ལམ་དང་། ཆོགས་གཉིས་གསེག་པའི་ཀུན་སྤྱང་།

ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་། དངོས་གཞི་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་།
 རྗེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་གསུམ་དག་པ་དང་། འབྲས་བུའི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་དབྱེ་པ་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་
 ཤེས་པ་རྒྱག་དང་། རོ་བོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དག་ལ་
 དངོས་སུ་འཇུག་པའི་སྦྱར་བས་ཡང་དག་པར་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་གྱི་
 བྱ་བ་ནིའོ། ། དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་འཇུག་སྐྱབ་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཐེག་
 པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་སྦྱར་བས་གཞོན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་
 སོ། ། ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱར་
 ལམ་རྒྱུ་ཚུལ་ཅན། འཇུག་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། མཆོན་ཉིད་དགོད་དོ། །
 གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། བསམ་གཏན་.....
 གཞུགས་མེད་བཤད་པ་དང་། ཚད་མེད་བཞི་བཤད་པ་གཉིས།
 དང་པོ་ལ། རྒྱ། རོ་བོ། འབྲས་བུ་གསུམ་གྱི། དང་པོ་ནི།
 གང་གིས་བསམ་གཏན་དང་གཞུགས་མེད་པ་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
 རྒྱ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྒྱན་ཏེ། འདི་ལྟར་མཆོན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པ་
 དང་། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་ལས་བྱུང་བ་
 དང་། དགའ་བ་མཉུན་པ་དང་། དམྱུད་པ་དང་། སྦྱར་བའི་མཐའ་
 དང་། སྦྱར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ། ། དང་པོ་ནི།
 མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བའི་ཡིད་བྱེད་གང་གིས་ས་འོག་མ་རྣམས་
 རགས་པ་དང་། ས་གོང་མ་རྣམས་ཞི་པའི་མཆོན་ཉིད་དུ་དམྱུད་པར་
 བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོས་བསམ་འབྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རིགས་
 པར་བྱའོ། ། འདི་ནི་འདོད་པའི་ཉེན་ལ་སྒྲོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི།
 གཞུགས་ཁམས་སུ་སེམས་ལོང་མེད་པར་སེམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་
 པར་འཇུར་པས་བསམ་བྱུང་མེད་ལ། གཞུགས་མེད་ན་སྐྱ་མེད་པས་

མོས་བྱང་ཡང་མེད་དོ། ། ཞེས་བཤད་ཀྱང་། གཞུགས་ཁམས་ན་
 བསམ་བྱང་མེད་པ་ནི་སོ་སྒྲིའི་དབང་ཏུ་བྱས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི།
 དེའི་འོག་ཏུ་མོས་བསམ་ལས་འདས་ཏེ། གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་པའི་རྣམ་པས་
 ཞི་རགས་ཀྱི་མཆན་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒྲིམ་
 པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྒྲིམ་བྱང་དོ། ། གསུམ་པ་ནི། མོག་མར་
 སྒྲིང་པའི་ལམ་དང་ལྷན་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། དེས་ས་འོག་མ་
 རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་གསུམ་སྒྲིང་ཞིང་། དེའི་ཚུགས་ཀྱི་གནས་
 ངན་ལེན་པ་དང་བུལ་པ་འཛོལ་བོ། ། བཞི་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་རྣལ་
 འཕྱོར་བ་དེ་དེ་གསུམ་སྒྲིངས་པའི་དགའ་བདེ་རྒྱང་ཏུ་ལ་རེག་ཅིང་།
 ཉོན་མོངས་འབྲིང་གསུམ་སྒྲིང་པའི་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འོ། ། ལྷ་
 པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཀྱན་སྒྲིངས་སམ་སྒྲིམ་པའི་རྟོག་པ་
 འབྱུང་པས་བརྟག་པའི་ཕྱིར་སྒྱག་པའི་མཆན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་
 རྟོགས་པ་ཡིའོ། ། རྒྱག་པ་ནི། དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་ན་རྒྱང་ཟད་མ་
 སྒྲིངས་པར་ཤེས་ནས། རྒྱང་ཏུ་གསུམ་སྒྲིང་པའི་གཉེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པ་འོ། ། བདུན་པ་ནི། སྒྲིང་སའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་པ་འོ། །
 དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ནི། སྒྲིང་བའི་ལམ་སོ། ། གསུམ་པ་དང་བཞི་
 བ་རྒྱག་པ་རྣམས་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་སོ། ། ལྷ་བཞི། རྒྱང་
 པར་ལམ་དང་། བདུན་པ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་སོ། ། དང་པོ་རྒྱག་ནི་
 ཉེར་བསྟོགས་ཡིན་ལ། ཐ་མ་དངོས་གཞིའོ། ། གཉིས་པ་རྩ་བུ་ལ།
 མཆན་ཉིད། དབྱེ་པ། རྣམ་བཞག་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི།
 བསམ་གཏན་གཞུགས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་ལས་རྒྱ་
 སྒྲིམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་མཆན་ཉིད། ཡན་ལག་གི་སྒྲིམ་
 འོག་ས་ལས་འདའ་བའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ།

འབྲས་བུ་སྐྱེ་པའི་བསམ་གཏན་ནི། སྐྱེ་བ་གཞན་ཏུ་སྟོམས་འཇུག་གི་
 བསམ་གཏན་བསྟོམས་པའི་ནམ་སྟོན་ནམ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་
 ཟུར་བ། དེ་ཡང་ཚངས་དེས་ནས་འོག་མིན་བར་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 གྱི་སྐྱེས་ཐོབ་གྱི་ཚོས་རྣམས་སོ། ། རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་
 གྱི་མཆན་ཉིད། དམིགས་པའི་སྟོན་འོག་ས་ལས་འདའ་པའི་སེམས་
 ཚེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་པའི་གཟུགས་
 མེད་གྱི་མཆན་ཉིད། སྤངས་འགྲེལ་ཞིང་། གཟུགས་མེད་ཏུ་སྐྱེས་
 པའི་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་ཐོབ་གྱི་ཚོས་རྣམས་སོ། ། དེ་ཡང་བསམ་
 གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་རྣམས་ནི། ས་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་བཞུ་པའི་ཕྱིར།
 དམིགས་པས་འདའ་བ་མེད་ལ། འོག་མའི་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་
 ལས་ངེས་པར་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཡག་ལག་མི་འདྲ་བའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་
 པས། ཡག་ལག་གིས་འདའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། གཟུགས་མེད་རྣམས་ནི།
 ཞིག་ནས་སྤྱོད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བ་མེད་ཀྱི། དམིགས་
 པ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་འོག་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་པའི་
 འདའ་ཞེས་བྱ་འོ། ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་དང་
 གཟུགས་མེད་བཞི་འོ། ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་
 སྟོམས་འཇུག་ནི། གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གང་ཏུང་གིས་
 འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཚེ་གཅིག་
 པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག སྟོག་པས་དབེན་པ་ལས་
 སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཡན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། འདི་ལ་དངོས་
 གཞི་ཅམ་པོ་དང་། བྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། རྟོག་དཔྱད་
 གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 ཞིང་དཔྱད་པ་ཅམ་དང་ལྡན་པ་འོ། ། འདིའི་ཡན་ལག་ལྗེའི་ནང་ནས་

རྟོག་པ་ནི་ཆེས་རགས་པའི་ཕྱིར་དོ། ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་
 ཆགས་དང་མ་བུལ་བས་ཀྱང་སྤྲོད་རུས་པས་ཡན་ལག་རགས་པ་ལ་འདོད་
 ཆགས་དང་བུལ་མ་བུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས། ཅམ་བྱད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ལ།
 གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡག་ལག་རྒྱམས་ནི་རགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
 མ་བུལ་བར་སྤྲོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། ཅམ་བྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །
 བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སྟོམས་འབྲུག་ནི། བར་རབ་ཏུ་དྲང་བ་
 གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་རྟོག་དཔྱད་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་བས་
 རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག
 ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་
 པ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དྲན་ཤེས་
 བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་གྱིས་དགའ་བ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་
 བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་
 ཞིག དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ།
 བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དྲན་པ་དང་བཏང་
 སྟོམས་ཡོངས་སུ་དག་པས་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་བས་རབ་ཏུ་
 ཕྱེ་བས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག་ཆོར་བ་
 བཏང་སྟོམས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་
 མི་མཐུན་སྟོགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཆེན་པོ་དང་། འབྲིང་དང་།
 རྒྱུང་དུ་འོ། ། དང་པོ་ནི། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་རྣམ་འཛེས་སྟེ།
 དེ་དག་གིས་བསམ་གཏན་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་དོ། །
 གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་ཐོབ་པ་བྱུང་
 པར་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་དོ། ། གསུམ་པ་ནི། དགའ་བ་
 དང་བདེ་བ་སྟེ། དེ་དག་གིས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་མཚོག་ཏུ་འཇུག་

བ་ལ་གཞགས་ཕྱེད་དོ། ། དེ་ལ་ཆེན་པོ་སྤངས་པ་དང་པོ་དང་།
 འབྲིང་དང་བུལ་པ་གཉིས་པ་གསུམ་པ། རྒྱུ་རྒྱ་དང་བུལ་པ་ནི་བཞི་
 བ་ཆེ། དེ་ལྟར་ན་བཞི་བ་སེམས་ལས་སུ་རྒྱུད་བའི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །
 དེ་ལྟར་འབྲུག་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆོར་བ་མཐའ་དག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་
 བུལ་བ་ན། རྣལ་འབྱོར་བའི་འདུ་ཤེས་ཉིད་ཡུལ་ལ་མཆོན་མར་འཛིན་
 པའི་སྒྲོན་པ་རྒྱུད་འབྲུག་ཕྱེད་ཏུ་རྟོགས་ནས། འདུ་ཤེས་ལས་ངེས་པར་
 འབྲུག་པའི་དོན་ཏུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ནམས་སྒྲོམ་པར་ཕྱེད་
 དོ། ། དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྡེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ནི།
 སྦྱར་བའི་དུས་སུ་གཟུགས་དང་སྒྲོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནམ་པར་བཤེག་ཏེ།
 དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མཆོངས་
 ལྷན་དང་བཅས་པའོ། ། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྡེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲོམས་
 འཇུག་ནི། སྦྱར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་
 གྲུང་མཐའ་ཡས་སོ་སྒྲམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ཞེས་
 སྒྲོགས་སོ། ། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྡེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ནི་སྦྱར་
 པའི་དུས་སུ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྒྲམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་
 གཞིའི་དུས་སུ་ཞེས་སྒྲོགས་སོ། ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་
 ཀྱི་སྡེ་མཆེད་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་ནི། འདུ་ཤེས་རགས་པ་ནི་ནད་དང་
 འབྲས་དང་བྱུག་ཏུའོ། ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀྱན་ཏུ་མོངས་པའོ། །
 འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ནི་མཆོག་ཏུ་ཞི་བའོ། ། སྒྲམ་དུ་ཡིད་ལ་
 བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
 དང་ཤེས་རབ་མཆོངས་ལྷན་དང་བཅས་པའོ། ། དེ་ཡང་བསམ་པ་
 གཏན་དང་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་།
 དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གསུམ་གསུམ་ཡོད་ལ། སྤྱིད་ཅེ་ལ་ནི་སྤྱི་

མ་གཉིས་ཡོད་ཀྱི་ཟག་མེད་མེད་དེ། སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཆེས་མི་གསལ་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་བཤད་པའང་ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི།
 ཐེག་ཆེན་ལ་ནི་འདས་ལམ་སྲིད་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ཡོད་དོ། །
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ། དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་
 གཉིས་ཡོད་ལ། ཉེར་བརྟེན་སྟག་མ་རྣམས་ལ་དག་པ་བ་འབའ་ཞིག་
 ཡོད་དོ། ། ཐམས་ཅད་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་མེད་དེ། འདི་དག་
 ནི་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་
 མོངས་ཅན་གྱིས་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཉེར་བརྟེན་སྟག་མ་རྣམས་ལ་ཟག་མེད་མི་འཕྱུང་ཞེ་ན།
 གང་གིས་འོག་སའི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་གོང་མའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ་
 སྟོམས་པར་འཇུག་མི་རུས་ལ། གོང་མའི་ཉེར་བརྟེན་སྟག་མ་ཐོབ་པ་དེ་ནི་
 འོག་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་སྲིད་ཀྱི་འོག་མའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ་
 ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། གོང་མའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ་སྟོམས་ཀྱི་འོག་མའི་དངོས་
 གཞི་ཆེས་ཞི་བས་ལམ་སྲིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། ། དང་པོའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ་
 བརྟེན་གསལ་ནི་ཟག་མེད་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་
 པའི་རྒྱན་ཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། དང་པོའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ་ཁོ་ན་
 ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་སྲིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། འདས་ལམ་ཞི་ལྟག་བྱང་འབྲེལ་
 ཡིན་ཞིང་། དངོས་གཞིའི་སེམས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་
 དང་པོའི་ཉེར་བརྟེན་གསལ་གྱིས། ཁམས་གསུམ་ག་ལས་འདྲོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བར་བྱེད་རུས་པའི་ཕྱིར། མི་སྟོགས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །
 དངོས་གཞི་རྣམས་ཀྱིས་འོག་ས་ལས་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་མི་བྱེད་
 དེ། ཉེར་བརྟེན་གསལ་བྲལ་བར་བྱས་ཐོབ་པས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །དངོས་གཞི་ཟག་བཅས་རྣམས་ནི། རང་ས་དང་གོང་སའི་སྤང་

བྱེ་གཉེན་པོ་མི་བྱེད་དེ། རང་སའི་སྲིད་པའི་བཅེངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
 གོང་ས་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་མཐོང་ཆོས་
 ལ་བདེར་གནས་ཅམ་དང་། ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་ལམ་ཡིན་
 གྱི་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་མིན་ལ། དངོས་གཞི་
 ཟག་མེད་རྣམས་ནི་རང་ས་དང་གོང་སའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པས་འདྲོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་ཡིན་ཞིང་། ཉེར་བསྟོགས་
 རྣམས་ནི་འོག་ས་ཁོ་ནའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ཆགས་དང་
 བྲལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་གིས་མ་བློན་པས་
 ཡོན་ཏན་མངོན་པར་སྐྱབ་པའི་ལམ་མིན་ལ། མི་མཐུན་སྟོགས་སྤོང་
 བའི་རྩོལ་བ་དང་བཅས་པས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཡང་མིན་
 རོ། ། དེ་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་དེ་དག་ཉོན་མོངས་ཅན་
 ནི་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་
 པའོ། ། དེ་ལ་བཞི་ལས་སྲིད་པ་ཤས་ཆེ་བ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་
 བདེ་བ་ལ་རྩིས་བའི་སྲིད་པས་བཅེངས་པའོ། ། ད་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བ་
 དང་། ལྷ་བ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཐེ་ཆོམ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་ནི་རིམ་
 བཞིན་དེ་དང་དེས་བཅེངས་པའོ། ། དེ་དག་ནི་ས་པོན་རྒྱལ་པ་
 བཞིན་རྣམ་སྤྲིན་མི་འཕེན་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་སྟོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་
 མིན་ལ། བསམ་གཏན་ཅམ་ནི་ཡིན་ཏེ། གཞན་རྒྱ་ན་བསམ་གཏན་
 ཉོན་མོངས་ཅན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། ། དག་པ་བ་ནི། རང་
 སའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་དགེ་པ་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་
 དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་ལ་འང་བཞི་ལས། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་ནི།
 བསམ་གཏན་དག་པ་བ་གང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའམ་འོག་སའི་
 ཉོན་མོངས་སྐྱེས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའོ། ། གནས་པ་ཆ་མཐུན་

ནི། གང་གི་མཚུག་ཏུ་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་དག་པ་བ་གཞན་འབྲེན་
 པའོ། ། བྱད་པར་ཆ་མཐུན་ནི། གང་གི་མཚུག་ཏུ་ས་གོང་མའི་
 དག་པ་བ་གཞན་འབྲེན་པར་བྱེད་པའོ། ། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ནི།
 འདས་ལམ་འབྲེན་པར་བྱེད་པའོ། ། སྲིད་ཅེ་ལ་བྱད་པར་ཆ་མཐུན་
 མེད་དེ། གོང་ན་ས་གཞན་མེད་པས་སོ། ། གཞན་རྣམས་ལ་བཞི་
 ག་ཡོད་དོ། ། འདས་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་བསམ་གཏན་དང་
 གཟུགས་མེད་ནི་ཟག་མེད་དོ། ། གསུམ་པ་རྣམ་བཞག་ལ། ཡན་
 ལག་དང་། གངས་དང་། གོ་རིམས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུམ།
 དང་པོ་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན། གངས་དེས་
 དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་དང་།
 གཉིས་པ་ལ་བཞི་དང་། གསུམ་པ་ལ་ལྔ་དང་། བཞི་བ་ལ་བཞི་སྟེ།
 རྩེ་མཚན་ཉིད་སྐབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི།
 བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་པ་ནི། འདོད་པ་རགས་པ་དང་།
 བསམ་གཏན་དང་པོ་ནི་ཞི་བའོ། ། ཞེས་ཀྱང་ཏུ་འཆོལ་བའི་རྣམ་པ་
 ཅན་ནོ། ། དཔྱད་པ་ནི། དེ་དག་གི་བྱད་པར་ཞིབ་མོར་དཔྱད་
 པའོ། ། དེ་གཉིས་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་
 དང་པོའི་མཐུན་སྟེགས་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། མི་
 དགེ་བས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་
 ཏེ། དེས་བསམ་གཏན་པའི་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་སྤྱིར་
 རོ། ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་གནས་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་
 བཞེན་ནས་གཉེན་པོ་དང་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་འཇུག་པའི་སྤྱིར་རོ། །
 དེ་བཞིན་ཏུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་
 གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ནང་རབ་ཏུ་དྲང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་།

ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་
 ཞིང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་་་་་
 གསུམ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་ལ། དགའ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་པན་
 ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་གོ། བཞི་བ་ལ་དྲན་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་ཡོངས་
 དག་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཆོར་བར་བཏང་སྟོམས་པན་ཡོན་གྱི་
 ཡན་ལག་གོ། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་
 སྟོམས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་དཔྱད་ཀྱིས་མངོན་པར་བསྐྱབས་པས་རང་
 གི་ངོ་བོ་ལས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཏུ་མ་སྟོས་ལ། གཉིས་པ་ན་
 ལས་བྱེད་ཀྱང་དགའ་བས་ཟིལ་གྱིས་མནན་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མིང་
 གིས་མ་བསྟེན་པར་ནང་རབ་ཏུ་དྲང་བ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་སྟོས་ཤིང་།
 གསུམ་པར་དགའ་བའི་ཀུན་དཀྱིས་ལས་ཀྱོལ་བའི་ཕྱིར་རང་མིང་གིས་
 སྟོས་ལ། བཞི་པར་བསམ་གཏན་གྱི་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱོལ་བའི་
 ཕྱིར་ཡོངས་དག་གིས་སྐྱས་བསྟན་ཏོ། ། འོ་ན་དང་པོ་གཉིས་གྱི་་་་
 དགའ་བདེ་རང་བཞིན་ངེ་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བ་ནི། དགའ་བ་
 ནི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སེམ་པ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱངས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། མདོ་ལྷེ་བ་ཁ་ཅིག་དགའ་བ་ནི་
 སྐྱ་མ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ནི་དབང་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སེམ་པ་
 ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། བདེ་བ་ལས་གྱིས་ཚུང་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
 དང་། བསམ་གཏན་བཞི་བ་ན་ཤིན་རྒྱངས་ཁྱད་པར་ཏུ་རྒྱར་པ་ཡིན་
 ཀྱང་བདེ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་མ་སྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །
 འདིར་ནི་བསྐྱབ་པར་བཤད་པ་ལྟར། ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་སེམ་པ་
 དེ་ཉིད་ཡིད་ཤེས་འཁོར་བཅས་ལ་པན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་དགའ་བ་ཞེས་
 བྱ་ལ། ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་ཁ་ནང་ཏུ་སྟོགས་ཏེ་

དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཞེས་
 བརྗོད་དོ། ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་
 བ་སེམས་པ་དེ་ཉིད་དུན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བྱིན་པས་
 སེམས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དགའ་བ་ཞེས་མི་བརྗོད་ལ།
 ཁ་ནང་དུ་སྟོགས་ཏེ་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་
 ཕྱིར་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། གསུམ་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་
 འདི་དག་ཏུ་གངས་ངེས་ཤེས་ན། གནོད་པ་སྤོང་བའི་ཡན་ལག་
 ཕན་པ་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ ཉིན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་
 བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞིར་
 གངས་ངེས་ཤེ་ན། རིམ་བཞིན་སྟུག་བསྐྱེད་གྱི་ཚོར་བ་རགས་པ་དང་སྤྲ་
 བ་དང་། བདེ་བའི་ཚོར་བ་རགས་པ་དང་སྤྲ་བ་བཞི་ལས་ངེས་པར་
 འབྱུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞིར་ངེས་སོ། ། ཅིའི་ཕྱིར།
 གཟུགས་མེད་བཞིར་ངེས་ཤེ་ན། གཟུགས་མེད་རྣམས་ནི་འདུ་ཤེས་
 ལས་ངེས་པར་འབྱུང་པས་རབ་ཏུ་སྤྱོད་བཞིན་ཞིང་། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་ནི་
 གཉིས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་གཟུགས་དང་ནང་རྣམ་ཤེས་ལ་བཟླ་བར་འཛིན་
 པའོ། ། དང་པོ་ལ་ཡང་སྤང་བུ་གཟུགས་དང་། མོགས་པའི་འདུ་
 ཤེས་དང་། གཉིན་པོའི་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་སོ། ། དེ་གཉིས་ལ་
 རིམ་བཞིན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ནི། རམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་
 དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་ལ་
 བཟླ་བར་འཛིན་པ་ལ་ཡང་། མི་མཐུན་སྟོགས་རྣམ་ཤེས་ལ་ཞེན་པ་
 དང་། དེའི་གཉེན་པོ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་མཆོད་མ་གཉིས་
 ལས་རིམ་བཞིན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་གཟུགས་མེད་ཐ་མ་གཉིས་ཏེ། དེ་
 ལྟར་ན་བཞིར་ངེས་སོ། ། གོ་རིམ་ནི། རྣལ་འབྱོར་བའི་རྒྱུད་ལ་

རི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་རིམ་པས་བཞག་གོ། གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ནི། བསམ་
 གཏན་དང་པོ་རྒྱང་བྱ་དང་། འབྲིང་དང་། ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་
 བསྐྱེམས་པ་ལས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཚངས་རིས་དང་། ཚངས་པ་
 འདུན་ན་འདོན་དང་། ཚངས་ཆེན་ནམས་སུ་སྐྱེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
 གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་བ་ནམས་རྒྱང་བྱ་དང་།
 འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནམས་སུ་བསྐྱེམས་པ་ལས། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
 བསམ་གཏན་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་བའི་སྐྱེ་བ་
 གསུམ་གསུམ་འབྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། གཞུགས་མེད་ནམས་
 རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་བསྐྱེམས་པ་ལས་ནི་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མཐོན་པོ་
 དང་། དམའ་བ་དང་། དན་པ་དང་། བཟང་པོ་ཅི་རིགས་པར་
 འབྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ལ་རྒྱང་བྱ་ནི་གསུམ་སྐྱེར་དང་།
 ཉག་སྐྱེར་གཉིས་ག་དང་མི་ལྟན་པ་དང་། འབྲིང་གང་རྒྱང་དང་ལྟན་
 པ་དང་། ཆེན་པོ་གཉིས་ག་དང་ལྟན་པའོ། ། བསམ་གཏན་དང་
 གཞུགས་མེད་འདི་དག་གི་ནམ་པར་བཞག་པ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་
 དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟུས་སོ། ། གཉིས་པ་ཆད་
 མེད་བཞི་བཤད་པ་ལ། ཆད་མེད་པ་ནི་བཞི་ཉེ། བྱམས་པ་དང་།
 སྤྱིང་རྗེ་དང་། དགའ་བ་དང་། བཏང་སྐྱེམས་ཆད་མེད་པའོ། །
 ཅིའི་སྐྱེར་འདི་དག་ལ་ཆད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཆད་
 མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོགས་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་དང་། ཡེ་ཤེས་
 ཆད་མེད་པའི་སྐྱོད་ལུལ་དུ་རྒྱར་པའི་སྐྱེར་རོ། ། དེ་ལ་དང་པོ་ནི།
 བསམ་གཏན་ལ་བཞེན་ནས་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་
 འཕྲད་པར་འདོད་པས་ནམ་པ་ཅན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
 མཚུངས་ལྟན་དང་བཅས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་བཟུལ་དང་

བྲལ་བར་འདོད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་
འདོད་པ་དང་། བཞི་བ་ནི། ཆགས་སྤང་གི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་དང་བྲལ་
བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་འང་སེམས་ཅན་
ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་
པའི་བྱམས་སོགས་གསུམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་
རྣམས་ཡོད་ལ་དམིགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྤང་སོགས་ཆོས་ཅན་
ཏུ་བདེན་སྤང་མ་དོར་བར་དེ་འདྲའི་སྤང་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི། སྤང་སོགས་རྒྱ་མ་ལྟ་བུར་
སྤང་བའི་སྟོན་དེ་ལ་བཞེན་ནས་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་
པ་སྟེ། དང་པོ་སྟེ། གཉིས་པ་ཉན་རང་འཕགས་པ། གསུམ་པ་
བྱང་འཕགས་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། ། འདི་དག་གི་འབྲས་བྱ་ཡང་།
གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ནི། ཆོངས་པའི་གནས་སྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་
འབྲས་བྱ། ཆོགས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་བདག་པོའི་འབྲས་བྱ།
སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ། ཉག་ཏུ་དེ་
དག་དང་མི་འབྲལ་བ་རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བྱ། གཞོད་སེམས་ལ་
སོགས་མགོ་གཞོན་པ་བྲལ་འབྲས་སོ། ། མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བྱ་ནི་
རྣམ་མཁྱེན་འཛོལ་བའོ། །

༢. ཆོགས་སྟེ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཆོགས་སྟེ་བ་ལ། སྤྱིར་བཏགས་པ་དང་། རྟོགས་་་་་་
དཀའ་བྱེད་བྱ་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།
མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། བཙེ་དང་
ཞེས་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། སྤང་རྟེན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན།

ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆེན་དངོས་སུ་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
 ཆོགས་ཡིན་པས་སོ། ། དེར་ཐལ། འདི་དག་གིས་ཡང་དག་པར་
 འབྱུབ་པས་ངོ་མོ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འབྲས་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
 བཤེས། ། ཇི་ལྟར་འཛིན་ན་བདེན་པར་མི་དམིགས་པས། ཀྱང་རྫོང་
 ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མི་འདའ་བར་རྒྱུའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དོན་མཐའ་དག་
 སྐྱབ་པས་སོ། ཆོགས་སྐྱབ་དེ་ཡང་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བཅུ་བདུན་ནོ། དེ་
 དག་གང་ཞེ་ན། སྟོང་རྗེ་དང་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་འབྲེལ་གཉིས་
 ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། འདིར་བསྟན་སྟོང་རྗེ་སོགས་བཅུ་བདུན་ཆོས་ཅན།
 ཆོགས་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། མཆོན་ཉིད་དགོད་དོ། ། འདིར་ཆོག་ལ་
 སོགས་པའི་གཞུངས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། གཞུངས་ཀྱི་ངོ་མོ་ནི་
 ཉིང་འཛིན་དང་མཆོངས་པར་ལྡན་པས་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ།
 གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུངས་ནི་གསང་སྟགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཀྱི་ངོ་མོ་མིན་ནོ། །
 དབྱེ་བ་ནི། ཡ་ར་པ་ཅ་ན་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་གེ་ལ་དམིགས་ནས། ཡ་
 བོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཡེ་གེ་སྟོང་བ་ཉིད་
 མཆོན་བྱེད་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟོན་པའི་སྟོན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན།
 སྟོང་ཉིད་ལ་མི་སྟག་པའི་ཉིང་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་བཟོད་པའི་
 གཞུངས་དང་། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཐེམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་
 ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་དང་དོན་གོ་རིམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗེད་པ་མེད་པར་
 འཛིན་པར་རུས་པའི་དྲན་པ་དང་ཉིང་འཛིན་མཆོངས་ལྡན་དང་
 བཅས་པ་ནི། ཆོག་གི་གཞུངས་དང་། དོན་ཀྱི་གཞུངས་སོ། །
 ཐེག་པ་ཞི་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་སྐྱོབ་པའི་གསང་སྟགས་ཆོས་པར་རུས་
 པའི་དྲན་པ་དང་ཉིང་འཛིན། གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུངས་སོ། །
 ས་མཆོམས་ནི། ཆོག་དང་དོན་ཀྱི་གཞུངས་མ་མཐའ་ཆོགས་ལམ་ཆེན་

པོ་ནས་དང་། བཟོད་པའི་གཟུངས་སྒྱུར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་དང་།
གསར་ཐགས་ཀྱི་གཟུངས་མཐོང་ལམ་ནས་ཡོད་ཅིང་། སྒྲ་དོན་ནི་
འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་གཟུངས་ཏེ། ཆོག་དང་དོན་འཛིན་པས་སམ།
ལེགས་པའི་ལམ་ལས་མི་ཉམས་པར་འཛིན་པས་སོ། ། གཉིས་པ་
རྟོགས་དཀའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས། སའི་
ཆོགས། གཉིན་པོའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཡང་
སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་རག་ལས་པས། ཆོས་ཅན་ཉི་ཤུ་པོ་
འདྲིར་སྒྲུས་པ། མིག་སོགས་ནང་དང་། གཟུགས་སོགས་སྒྲི་རྩལ་
ནམས་དང་ནི། དབང་ཉིན་སོགས་སྒྲི་ནང་གཉིས་ཀས་བསྐྱས་པ་དང་།
སྟོང་བའི་དངོས་པོ་དང་། སྒྲིགས་བཅུ་དང་། སྒྲི་རན་ལས་འདས་
པའི་ལམ་དང་། རྒྱུན་ལས་སྒྱུས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་འདུས་མ་བྱས་
དང་། བཟུང་ལས་འདས་པའི་དབྱས་དང་། སོག་མ་དང་མཐུང་མ་
མེད་པའི་འཁོར་བ་དང་། བཏང་ཞིང་དོར་བ་མེད་པ་དང་།
འཕགས་པའི་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་མཐོང་པའི་རང་བཞིན་དང་ནི།
ཆོས་ཀྱན་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་འགག་ལ་སོགས་དང་། འདས་སོགས་
དུས་གསུམ་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་ཐུན་པའམ་ཆོགས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་རོ་
པོ་ཉིད་ལེན་ཀྱི་ཤུང་པོ་ལྡ་དང་། བམ་མཁའ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་
ཅས་བྱ་བ་དང་། སྟོང་བ་ཉིད་བྱེད་པ་པོ་གཞན་ཀྱི་སྟོང་བ་ཆོས་ཀྱི་
གཞན་ཀྱི་རོ་པོ་ཉིད་དང་། དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་དག་དོན་དམ་
པར་རང་རང་རོ་པོའི་སྟོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དེ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་ཉི་
ཤུ་པོ་དེ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནང་དང་། སྒྲི་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་
དང་། སྟོང་བ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་

བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། བཟའ་ལས་འདས་པ་དང་།
 ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། རྟོན་བ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་
 དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། བཅོམ་ཉིད་དང་། མེད་མེགས་པ་
 དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་དང་།
 དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟངས་བ་
 ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། སྟངས་བ་ཉིད་ཉི་ཤུར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡུལ་སྟངས་
 ཉིད་ཉི་ཤུའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱང་ཉི་
 ཤུའོ། ། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་ཉི་
 ཤུ་ཡོད་དེ། དེའི་ཡུལ་སྟངས་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད་པའི་སྟེང་། དེར་ཐལ།
 སྟངས་གཞི་ཆོས་ཅན་ཉི་ཤུར་ངེས་པའི་སྟེང་། འདིར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་
 བཅོམས་དང་། དམིགས་པ་གང་ཡིན་བཤད་པ་སོགས་ཆེས་གལ་ཆེ་
 བའི་གནས་འགའ་ཞིག་མདོར་བསྡུས་ན་མཐའ་མི་ཆོད། རྒྱས་པར་
 བཤད་ན་མང་པར་འགྱུར་པས་འདིར་མ་བྲིས་ཀྱི། མོགས་སྟབས་བཤད་པ་
 འདོད་དོ། ། གཉིས་པ་སའི་ཆོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྟེང་
 དོན་ནི། སའི་ངོ་བོ། དབྱེ་བ། རྒྱད་ཆོས། འཕྲོ་ཚུལ། སྟེང་
 དོན་དང་ལྟོ། ། དང་པོ་ནི། རྟོགས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་སྟེང་མའི་
 ཉིན་བྱེད་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བྲག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐབས་དང་བཅས་
 པའོ། ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་བཅུའོ། །
 གསུམ་པ་རྒྱད་ཆོས་ལ། ལུས་འཛིན་པའི་རྒྱད་པར་ནི། ས་བཅུ་ལ་
 དེམ་པ་བཞིན་དུ། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། འཁོར་ལོས་སྐྱར་
 པའི་རྒྱལ་པོ་དང་། བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། འཐབ་བལ་དང་། དགའ་
 ལྡན། འཕྲུལ་དགའ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་བཞིའི་བདག་པོ་
 དང་། སྟངས་གི་བདག་པོ་ཆངས་པ་དང་། སྟངས་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་

ཆངས་པ་ཆེན་པོ་དང་། འོག་མིན་ཏུ་སྒྲིབ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་
 རྣམས་སུ་ནམ་མཁུན་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ། ཡོན་
 ཏན་གྱི་གྲངས་ནི། ས་དང་པོར་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ། རྒྱལ་སྒྲིབ་
 སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མཐོང་། དེ་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཤེས།
 ཉིང་རེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་འཇུག འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་ཁིང་
 བརྒྱར་འགོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་སེམས་ཅན་
 བརྒྱ་སྟོན། བསྐལ་བ་བརྒྱར་གནས། དེ་དག་གི་སྟོན་དང་བྱི་མའི་
 མཐའ་ལ་འཇུག ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བརྒྱ་འབྱེད། ལུས་བརྒྱ་སྟོན། ལུས་རེ་
 རེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་བརྒྱ་ཕྱག་རེ་རེ་སྟོན་པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་
 ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་འཛོལ་བོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་ས་གཉིས་པ་ལ་སྟོང་
 འགྱུར་དང་། ས་གསུམ་པ་ལ་བརྒྱ་སྟོང་འགྱུར་དང་། ས་བཞི་བ་ལ་
 བྲག་བྲིག་དང་། ས་ལྔ་པ་ལ་བྲག་བྲིག་ཕྱག་སྟོང་དང་། ས་རྒྱུག་པ་ལ་
 བྲག་བྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དང་། ས་བདུན་པ་ལ་བྱེ་བ་བྲག་བྲིག་བརྒྱ་སྟོང་
 དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་འབུམ་ཕྱག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་དང་།
 ས་དགུ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁིང་གྲངས་མེད་འབུམ་ཕྱག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་
 དང་། ས་བརྒྱ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁིང་རི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པའི་རྩལ་གྱི་
 གྲངས་དང་མཉམ་པ་འཛོལ་བོ། ། ས་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བྱང་པར་ནི།
 ས་བརྒྱ་ལ་རིམ་བཞིན། པར་ཕྱིན་བརྒྱ་རང་རང་གི་མི་མཐུན་སྒྲུགས་
 དང་བྲལ་པའི་སྟོན་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པ་འཛོལ་བོ། ། གཞན་ཡང་མི་
 ལམ་གྱི་བྱང་པར་དང་། གཟུངས་དང་། སྤངས་པའི་བྱང་པར་
 སྟོགས་ཏུ་མ་མདོ་ལས་བཤད་དོ། ། བཞི་བ་འཕྲོ་ལ་ནི། ས་གང་
 གིས་ཡོངས་སུ་སྟོང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་རི་སྟངས་
 རྟོགས་པ་དེ་སྟེད་ཏུ་ས་དེ་ཡིན་ལ། རྟོགས་ནས་ནི་ས་གཞན་ཡིན་པར་

ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྤྱི་ལོ་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། ། ལྷ་
 པ་སྐྱ་དོན་ནི། རྒྱན་ལས། འབྲུང་བོ་དཔག་མེད་འཇུག་མེད་མྱིར། །
 དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལས། ། མྱི་མྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྟ་མྱིར། །
 དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། གཉིས་
 པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ། མྱིའི་མཆམས་སྒྱུར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་
 བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སའི་ཆོགས་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་
 སོ། ། གཉིས་པ་ལ། རྒྱའི་ས་དང་། འབས་བུའི་ས་གཉིས།
 དང་པོ་ལ་དགུའི། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྒྱུང་ལ། ཅ་བནི། ཡོངས་
 སྒྱུང་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས། འགྲེལ་པ་ནི། ཅ་འགྲེལ་རི་ལྷ་བ་
 བཞིན་སྒྱུར་ན། གཞི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཀྱ་
 ཀྱ་མེད་པའི་བསམ་པ་དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་
 ཐན་པ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་སོགས་ཀྱི་སེམས་
 ཅེ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་། བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་
 དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁྱེན་བར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་ཅན་
 གསུམ་གྱི་མྱིར་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གཏོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་
 དམིགས་པ་འདོད་པ་དང་། བྱིམ་ན་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་
 བ་དང་། སྐྱ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུ་འདོད་ཅིང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
 དང་། དམ་པའི་ཆོས་རབ་དུ་སྟོན་པ་དང་། བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་
 ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
 བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་སྒྱུང་བའི་རྒྱའི་བྱུང་པར་
 བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་མཆན་ཉིད་
 ཀྱི་ཡོངས་སྒྱུང་བ་དག་ཁོ་ནས་ས་དང་པོ་རབ་དུ་དགའ་བ་ཐོབ་ཐིན་
 བྱུང་པར་དུ་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་ཡན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འཕོང་བ་

ཡིན་ནོ། ། ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། རག་དོན་ནི། ཆོས་བརྒྱུ་པ་
 འདི་ཆོས་ཅན། ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཡིན་ཏེ། ས་དང་པོ་ཐོབ་
 ཟུག་ཡོན་ཉན་གྱི་སྒྲ་ནས་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ས་དང་པོའི་ཐབས་ཤེས་
 བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཐུང་། རག་དོན་འདི་ཡོངས་སྤྱོད་སྟག་མ་
 ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འགྲེལ། ། གཉིས་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་
 ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་སྟགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། དགེ་བའི་ཆོས་
 རྒྱུད་པ་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་སྟགས་པའི་མ་རོལ་ཏུ་ཐུན་པ་བྱུག་ལ་སྒྲོ་བ་ཞེས་བྱ་
 བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སྤྱོད་བ་ཐུ་མ་བཞེན་དུ་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་
 གྱིས་ཟུག་པའི་སྒྲ་ནས་ཡོངས་སྤྱོད་བ་བྱས་པའི་བྱེད་པར་ནམ་པ་
 བརྒྱད་གྱིས་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་འཛོལ་བ་ཡིན་ནོ། ། ས་གསུམ་
 པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་ནི། ཐོས་པས་ཞེས་སྟགས་སོ། །
 འགྲེལ་བ་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པས་རོམས་མི་ཤེས་པ་ནས། རང་
 དང་གཞན་ལ་ཉམས་ནས་མི་དགེ་པའི་ཆོས་མི་བྱེད་པ་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་
 ཡོངས་སྤྱོད་བ་ནམ་པ་ལྟ་པོ་ལྟ་མ་བཞེན་བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་མི་
 རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟུག་པའི་སྒྲ་ནས་ཡོངས་སྤྱོད་བ་བྱས་པས་ས་
 གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། ། ས་བཞི་བའི་ཡོངས་སྤྱོད་
 ལ། ཅ་བ་ནི། བཀས་གནས་ཞེས་སྟགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། ཉམས་
 ཏུ་དགོན་པར་གནས་པ་དང་། རྟེན་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མངོན་པར་
 འདོད་པ་མེད་པ་དང་། རྟེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་སྟག་པར་དོན་དུ་གཉེར་པ་
 མེད་པ་དང་། ཟས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་བསོད་སྟོམས་པ་ཉིད་ལ་
 སྟགས་པ་སྟན་གཅིག་པ་དང་། ཟས་སྦྱིས་མི་ལེན་པ་གསུམ་དང་།
 གནས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་དགོན་པ་བ་དང་། ཤིང་བྱུང་བ་
 དང་། ལྷ་གབ་མེད་པ་བ་དང་། དུར་ཁྲོད་པ་དང་། གོས་ལ་

ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་གོས་གསུམ་པ་དང་། སྤྱིར་པ་བ་དང་།
 ཟུག་དར་ཁྲོད་པ་དང་། མལ་སྒྲན་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཅོག་བྱ་
 བ་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་སྟེ། སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་
 ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་སྤངས་པ་སྒྲིག་ལ་སོགས་པའི་
 སྤྱིར་ཡང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་པ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཉེས་
 དམིགས་སུ་བརྟུ་པས་སྒྲོད་པ་དང་། གདུལ་བྱ་དང་འཆམས་པར་མུ་
 ངན་ལས་འདས་པ་གསུམ་ལ་གཞོལ་པར་བྱེད་པ་དང་། བདོག་པ་
 ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་པ་དང་། དགེ་བ་སྐྱབ་པ་ལ་སེམས་མི་
 རྒྱུམ་པ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་མི་བརྟུ་བ་ཞེས་བྱ་
 བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་ལྷ་མ་ལྟ་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་རྣམ་པ་
 བཅུས་ས་བཞི་བ་འོད་འསྐྱོབ་ཅན་གཞོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ས་ལྷ་བའི་
 ཡོངས་སྦྱོར་ལ། ཙ་བ་ནི། འདྲིས་དང་ཞེས་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་
 བ་ནི། རྟེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་འགྲོགས་པ་
 ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མཆེན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་རྣམ་པར་སྦྱོར་ཞིང་དེ་
 དག་ལས་བརྒྲུག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་
 བཅུ་གཉིས་ལྷ་མ་བཞིན་དུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
 ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པས་ས་ལྷ་བ་སྤྱང་དཀའ་པ་འཛོལ་བ་
 ཡིན་ནོ། ། ས་རྒྱག་པའི་ཡོངས་སྦྱོར་ལ། ཙ་བ་ནི། སྤྱིན་སོགས་
 སྤང་བུའི་ཆོས་རྒྱག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ཤིང་སྒྲོབ་མ་དང་ནི་བསེ་རུ་ལ་
 དཀའ་བ་སོགས་སྤང་བུ་རྒྱག་སྤངས་པས་ས་ནི་རྒྱག་པ་ཡང་དག་འཛོལ་
 བོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། ས་རྒྱག་པར། ཤེར་སྤྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་
 སུ་དག་པ་ཐོབ་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་རྒྱག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་ལ།
 དེ་དག་གི་ནང་ནས་མི་མཐུན་སྒྲིགས་སྦྱོར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་གཞན་

དོན་ལ་ཆེ་གཅིག་པའི་བསམ་གཏན་རྟོགས་པས་ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་ལ་འདོད་པའི་སེམས་སྤྱོད་བ་དང་། ཆོས་ལ་ངེས་ཉིད་གི་
 བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་རྟོགས་པས་རོ་མོ་ཉིད་མི་དམིགས་པ་ལ་སྒྲུག་པའི་
 སེམས་སྤྱོད་བ་དང་། སྤྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་རྟོགས་པས་སྤྱོད་བ་པའི་སྤྱེ་
 བོས་སྤངས་ན་ཞུམ་པའི་སེམས་སྤྱོད་བ་དང་བཙོན་འཇུག་གི་པར་ཕྱིན་
 རྟོགས་པས་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་རང་གིས་གཏོང་པར་བྱུགས་པ་
 ལ་མི་དགའ་པའི་སེམས་སྤྱོད་བ་དང་། ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཤེར་སྤྱིན་
 རྟོགས་པས་རང་ཉིད་བཞེན་ཡང་སྤྱོད་བ་པའི་སྤྱེ་བོ་སྤྱོད་པའི་སེམས་སྤྱོད་
 པ་ཞི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲུམ་བཞིན་དུ་མི་
 དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བས་ས་བྱུག་པ་
 མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཐོབ་ཟིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་པ་
 གྲུབ་ཤིས་པར་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། ། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ལ།
 སྤང་བུ་ཉི་ཤུ་སྤྱོད་ཚུལ་དང་། གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བཞེན་ཚུལ་སོ། །
 དང་པོ་ལ། ཆ་བ་ནི། བདག་དང་ཞེས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི།
 བདག་དང་ཞེས་པ་ནས། འགལ་བ་བཟོད་པ་འཛིན་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་
 བ་ཞི། ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤུ་དང་བྲལ་ནས་བརྟོག་པའི་ཆོས་དོན་གྱིས་
 འཕངས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་ནམ་པ་ཉི་ཤུས་སྤྲུམ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པ་
 རིང་དུ་སོང་བ་ཐོབ་ཟིན་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟོན་པ་གྲུབ་ཤིས་པར་འཇུག་པར་
 ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དོན་གྱིས་འཕངས་པའི་
 ཆོས་ཉི་ཤུ་པོ་ཉིད་བཞུན་པའི་ཕྱིར། ཆ་བ་ནི། རྣམ་ཐར་ཞེས་སོགས་
 སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
 པར་གྲུབ་པ་བཀག་པ་སྤྱོད་བ་ཉིད་དང་། ལྷ་རྣམས་འདས་པ་སྤྱོད་
 པའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྟོན་པ་མེད་པ་

ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་དང་གསུམ་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བདག་དང་
 སེམས་ཅན་དང་སྤྱི་ཉེན་ལ་འཛིན་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། །
 དགོ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལས་ལ་བསད་པར་བྱ་བ་དང་། གསོད་པ་པོ་
 དང་། བསད་པ་མི་དམིགས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་དུ་འཛིན་པའི་
 གཉེན་པོ་ཡིན་ནོ། ། རྩེ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་བཏེ་བ་
 དང་། དངོས་པོར་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཆད་པ་དང་།
 ཉུག་པ་དང་། མཚན་མར་འཛིན་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་འོ། །
 མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཅིག་དུ་རྟོགས་པ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་
 རིགས་གསུམ་ཐ་དད་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་འོ། ། མི་སྤྱི་བ་ཡོངས་
 སུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་ངེས་པར་རྟོགས་པའི་བཟོད་པ་ཁོང་
 དུ་ཆུད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐབས་གཟུང་
 འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རབ་དུ་སྟོན་པ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་སྤངས་
 ཁམས་སྤྱི་མཆེད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོ་འོ། ། དེ་
 བཞིན་དུ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པ་ནས་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་
 ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་ལུས་རབ་དུ་སྟོན་པའི་བར་ནམས་ནི། རིམ་
 བཞིན་ཁམས་གསུམ་ལ་གནས་པ་ནས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་འཛིན་པའི་
 བར་གྱི་གཉེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ནམ་པ་ཉི་ཤུ་པོ་འདིས་
 ཀྱང་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་ས་བདུན་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
 ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་ལ། ཅ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཀྱན་ཡིད་ཅས་
 སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་སོགས།
 ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་དེ་ཉི་ཤུ་ནམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་མི་
 དམིགས་པར་རྟོགས་པས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤངས་པ་ན་ས་བརྒྱད་པ་མི་

གཡོ་པ་ཐོབ་ཟིན་རྟོགས་པར་ཉམས་སུ་སྦྱང་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །
 ས་དགུ་བའི་ཡོངས་སྦྱང་ལ། ཙ་བ་ནི། སྟོན་ལམ་ཞེས་སོགས་སོ། །
 འབྲེལ་བ་ནི། སྟོན་ལམ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། ལྟ་ལ་སོགས་པའི་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཤེས་པ་དང་། སྟོབས་པ་རྒྱ་བོ་ལྟར་མི་
 ཟད་པ་དང་། སྟོ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱགས་པའི་མངལ་དུ་འཇུག་པ་
 དང་། རིགས་རྒྱལ་བོ་དང་ལ་སོགས་པ་བཅས་ཟེར་གནས་པ་དང་།
 རུས་ཉི་མ་ལ་སོགས་པ་ལས་སྦྱིས་པ་དང་། ཚོ་འབྲང་མ་ལ་སོགས་པ་
 དང་། བདུན་བརྒྱད་ཚུན་ཆད་དུ་མེགས་པར་འབྲེལ་བའི་གཉིན་དམ་
 པ་ཕྱོན་པ་དང་། རང་དབང་པའི་འཁོར་དང་། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་
 པས་མངོན་པར་བཞེད་པར་སྦྱོང་བར་སྦྱོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་
 བསྐྱལ་ཉེ་ཁྱིམ་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཡིད་བཞིན་གྱི་མོར་བུ་
 དང་འདྲ་བའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཤིང་ཨ་ཤུད་ཐ་དང་། སྤྱི་ཤིང་ལ་སོགས་པ་
 དང་། ཚོས་སྤྱི་རང་བཞིན་གྱི་སངས་རྒྱས་དང་། སྟོབས་སོགས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྟར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་
 རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་
 འབྲས་བུའི་ས་ལ་གསུམ་གྱི་མཚམས་སྒྱུར་ནི། རྒྱུ་སྤྱི་སྤྱི་མས་ཀྱི་ཡོངས་
 སྤྱི་སྦྱང་བ་དེ་ལྟར་ས་སོ་སོ་ལ་ངེས་པར་བསྟན་ནས་འབྲས་བུའི་ས་ཉིད་དུ་
 ཡོངས་སྦྱང་དེ་དག་མ་བཤད་པར་ས་འོག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 བསྟར་བའི་སྟོན་ནས་ས་བཅུ་པའི་མཚན་ཉིད་འཆད་དོ། ། དེ་ཡང་ས་
 བཅུ་བ་ལ་ཡོངས་སྦྱང་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། སོ་རྩ་པ་ཆེན་པོ།
 ས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པའི་སྤྱིར་
 ཡོངས་སྦྱང་སྟོན་པ་ཡིན་པ་ལ་ས་བཅུ་བ་འདི་ས་དགུ་བོ་ལས་འདས་པའི་
 འབྲས་བུའི་སར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་དུ་ལྟར་པར་ཤེས་པའི་སྤྱིར།

ཡོངས་སྤྱོད་མ་བཟུང་ཅེས་གསུངས་ཀྱང་། ཡོངས་སྤྱོད་བཟུང་པའི་
 དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་མ་ངེས་ལ། གཞན་དག་ས་དགུ་བའི་ཡོངས་སྤྱོད་
 བཅུ་གཉིས་པོ་ཉིད་བཅུ་བའི་ཡང་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི། ས་དེ་དང་
 དེའི་ཡོངས་སྤྱོད་མ་རྫོགས་པ་དེ་སྤིད་དུ་ས་དེ་ཡིན་པར་སྒྲུས་པ་དང་ཆེས་
 འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ས་བཅུ་བ་ས་དགུ་བར་ཐལ་བས་སོ། ། དེས་ན་
 རང་ལུགས་ནི། ས་བཅུ་བ་ཐོབ་པ་ན་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་
 ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སའི་ཡིན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་མངོན་དུ་སྤྱོད་
 པས་ཡོངས་སྤྱོད་གི་འབད་ཚུལ་ལ་མི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་མ་བཟུང་བ་ཡིན་
 བོ། ། ཅ་བ་ནི། ས་དགུ་ཞེས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། ས་
 དགུ་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་སྟོན་ལམ་ཤེས་པ་གང་གིས་
 གནས་པའི་ས་དེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་
 པར་བྱའོ། ། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་སར་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ས་བཅུ་བ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནར་བརྗོད་པར་བྱ་ཡི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ནི་མེན་མོ་ཞེས་མདོ་ལས་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདས་བྱ་
 ས་དགུ་གང་ཞེ་ན། མིང་དོན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ནི་ཉན་
 ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཐེག་དམན་གྱི་སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཚོས་ཅན། རིགས་ཀྱི་ས་
 ཡིན་ཏེ། དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་ངེས་
 པའི་ས་སྤྱིའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྒྲུབ་དང་།
 མདོ་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག། རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ངེས་པ་མི་འདོད་ཅིང་།
 རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་བ་རྣམས་
 རྟོད་ནས་རིགས་ངེས་པར་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་
 རུ་བྱང་ཆུབ་བར། ། བསམ་གཏན་མཐའ་ཉེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །

ཅེས་པ་ལྟར་རོ། ། ཉན་ཐོས་ནི་བཟོད་ཆེན་ནས་རིགས་ངེས་པར་
 འདོད་ཀྱི། དེའི་སྒར་མིན་ཏེ། གཉིས་སྒྲོབ་རིགས་ལས་ལྡོག་ནས་
 བློ། ། སངས་རྒྱལ་སྤྱུ་འཕྱར་གཞན་གསུམ་ཡང་། ། ཞེས་བཟོད་
 པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་འཇུག་སྲིད་ལ། བཟོད་འབྲིང་མན་
 ཆད་དུ་རང་རྒྱལ་དུ་ཡང་ལྡོག་པར་བཤད་པས་སོ། ། དེས་ན་དེ་དག་
 ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བཟོད་ཆེན་དང་ཆོས་མཆོག་གི་རིགས་ཀྱི་སར་འདོད་
 ལ། སེམས་ཅམ་པ་ཉན་རང་རིགས་མ་ངེས་པ་ལྷག་མེད་མ་ཐོབ་བར་
 དུ་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་སྲིད་པས་དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་བཞག་དུ་མེད་ལ།
 ངེས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཆོགས་ལམ་ནས་ངེས་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་
 སྒྲོབས་ཀྱིས་ཆོས་མཆོག་ནས་ངེས་པས། ཆོས་མཆོག་རིགས་ཀྱི་སར་
 འདོད་ཅིང་། འདིར་སྒྲོབ་དཔོན་ཀྱི་བཞེད་པས་མ་ངེས་པའི་རིགས་
 ཅན་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་མི་བཞག་ལ། ཉན་རང་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་
 རྣམས་རྟོགས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལམ་ནས་ཐྱིར་མི་ལྡོག་པས་སྦྱོར་ལམ་
 བཞི་རིགས་ཀྱི་སར་བཞག་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཐྱིར་མི་ལྡོག་པ་
 ཅེས་བྱ་བ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་རྟོགས་པས་རང་བྱང་རྒྱབ་ལས་
 ཐྱིར་མི་ལྡོག་པ་འོ། ། ཞེས་རང་རྒྱལ་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོའི་འགྲེལ་
 པའི་སྒྲོབས་སྤྱི་བཤད་པས་སོ། ། འདིར་གཞན་དག་གིས་མཛོད་་་་
 བཞིན་དུ་རང་ལུགས་ལ་བཤད་པ་ནི། སྤྱབ་མཐའ་སྒྲུབ་བཞི་གས་ཐེག་
 པ་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་མ་གོ་བར་ཉན་རང་གི་ཐེག་པའི་རྣམ་
 བཞག་གང་བྱེད་ཐམས་ཅད་དོན་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་བཞིན་དུ་བྱེད་་
 དགོས་སྒྲུལ་པའི་ཐུན་སྒྲུལ་གང་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཆེན་པོ་འོ། ། འབྲས་
 བྱ་དང་པོ་ལ་ལུགས་པ་ནི་བརྒྱད་པའི་ས་དང་། རྒྱན་དུ་ལུགས་པ་ནི་
 མཐོང་བའི་ས་དང་། ལན་ཅིག་ཐྱིར་འོང་བའི་རྟོགས་པ་ནི་སྤྱབ་པའི་

ས་དང་། སྤྱིར་མི་འོང་བའི་ས་ནི་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་དང་།
 དག་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། ལྷག་
 མ་ཞུགས་པ་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སའོ། ། དེ་ལྟར་
 གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོས་
 པ་ཡོད་དེ། ས་བརྩ་པའི་འདའ་བྱ་ལ་ཚུལ་ལམ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
 རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བཞག་པར་དགོངས་པས་བསྐྱས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་།
 རི་སྐད་བཤད་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་བྱང་སེམས་
 ཀྱི་ས་ཞེས་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དགུའོ། །
 ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། དག་དོན་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 ས་བརྩ་བ་ཡིན་ཏེ། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་
 འོག་མ་རྣམས་ལས་འདས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཅམ་ལ་གནས་པའི་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆོམས་སྤྱར་ནི། གཉེན་པོའི་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི།
 མཐོང་དང་ཞེས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
 རྟོགས་པ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་དངོས་པོ་ཅམ་དང་། གཉེན་པོའི་
 ཉོན་ཅན་གཉིས་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་གང་ཟག་རྩ་
 ལྟ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱུས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་ཉོན་ཅན་གཉིས་སོ་
 སོར་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་མཐོང་པའི་ལམ་དང་། ལྷན་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་
 རྣམས་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་སྤོང་བས་གཟུང་པ་དང་འཛིན་པར་རྣམ་པར་
 རྟོག་པ་བརྒྱད་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་། མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཀས་ཀྱི་
 རབ་ཏུ་དབྱེ་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་རྣམ་པ་ལ་བཞེན་ནས་མངོན་ཏུ་
 བྱ་དགོས་པའི་ལམ་གཉིས་པོ་ཁོ་ནའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཉེན་པོ་

རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །རག་དོན་ནི། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ལྷན་ཆོས་ཅན།
བརྒྱད་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉེན་
པོ་མཐོང་ལམ་བཞི་དང་། མྱོམ་སྤང་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་
གཉེན་པོ་མྱོམ་ལམ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡༠. དེས་འབྱུང་ལྷན་པ་བཤད་པ།

བཞི་བ་དེས་འབྱུང་ལྷན་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྤྱར་ནི།
དེ་ལྟར་ཞེས་སྟགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། ཆེད་དུ་བྱ་དང་ཞེས་སྟགས་
སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། མཐར་ཐུག་གི་དེས་པར་འབྱུང་བའི་རྩོམ་པོ་ནི།
ཆེད་དུ་བྱ་བ་རི་སྐད་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་འདར་གཞན་དོན་དང་།
རང་དོན་གཉིས་ལས། གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ཚོས་ཐམས་ཅད་
མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྩོམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་
ལྟེད་པར་ལྟེད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། མཆོན་མ་མེད་པར་ལྟེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
རྒྱན་གྱིས་ལྷན་པ་དང་། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་གཉིས་ལས། རི་ལྟ་
བ་རྟོགས་པ་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་བྲལ་བའི་རྩོམ་པོའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་དང་། སྤངས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དོན་སྤྱི་བ་པ་གཉིས་ཀ་
སྤངས་པ་འཕྲོག་པ་དང་། རི་སྟེད་པ་རྟོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པའི་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་དེས་པར་
འབྱུང་བ་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་རྩོམ་པོ་རྩུབ་ཏུ་ཉིང་འཛིན་
ཏེ། དེས་པར་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་གཞི་དེ་ལྟ་བུ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པའི་ཚོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱུན་རྒྱུ་དེ་དག་ཀྱི་དེས་པར་འབྱུང་
བར་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོན་པས་དེས་པར་འབྱུང་བའི་ལྷན་པ་ནི་རྣམ་

པ་བརྒྱད་དོ། ། ངག་དོན་ནི། དེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་བརྒྱད་ཏུ་དེས་
 ཉེ། གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དེས་པར་འབྱུང་བ་བརྒྱད་ཏུ་
 དེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱབ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏུ་
 ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་
 འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་
 ལས། སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བའོ། ། རྟོ། །

སྐབས་གཉིས་པ། ལམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་གྱི་ ཆོས་བརྩ་གཅིག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྒྱ་བྱ་མོང་མིན་པ་ལམ་ཤེས་ལ། མཆོངས་སྤྱད།
 ཆོས་བརྩ་གཅིག་བཤད། སྐབས་བསྟར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣམ་
 མཁྱིན་གྱི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་འཆད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱིན་པ་
 ཉིད་གྱི་ཆོས་བརྩ་རྟོགས་ཤིང་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་
 ལམ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་སོ། ། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་། རྣམ་མཁྱིན་
 གྱི་ཆོས་བརྩ་ནི་རྣམ་མཁྱིན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལྟོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་
 ཉུང་ནའང་སྤར་ནི་རྒྱ་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་གྱི་བྱུང་པར་ས་བརྩེ་
 ཡོངས་སྤྱང་ཅམ་ཞིག་བསྟན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཕགས་ལམ་གྱི་རྩ་བ་
 ལམ་གསུམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་དང་། མཐོང་སྟོན་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་
 བཞག་པ་ལམ་དེ་དག་གི་ཕྱོག་པའི་སྟོན་སྟེན་མ་བསྟན་པས། དེའི་ཕྱིར་
 རྣམ་མཁྱིན་གྱི་ཆོས་བརྩ་ལས། རྒྱུའི་ཆོས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ལོགས་སུ་
 བྱངས་ཏེ་འདིར་བྱུང་པར་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉུང་ཡང་འགྲེལ་
 ཆེན་ལས། མཐོང་བའི་ལམ་དེའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
 པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱིན་པར་བཤད་པ་ལས་གཟུང་བར་བྱའོ།
 ། གལ་ཏེ་དེ་ཉུང་ཡིན་ན། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་ས་རྣམས་
 ཀྱང་། དེར་སྟོན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ལམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་ཅེ་ན་
 བཅོད་པར་བྱ་གྱེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ལུས་པར་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པ་ལ་
 ལྟོས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱིན་པ་

ཉིད་བཟོད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་ལམ་ནི་དེ་ལས་་་་
གསུངས་པ་མིན་ནོ། ། ཞེས་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལས་རྒྱ་
འབྲས་ཙམ་ཞིག་དྲངས་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབའ་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་
བའི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཙན་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ལོགས་ཤིག་དུ་བཞག་
པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོགས་སོ། ། གཞན་དག་ནི་ལམ་ཤེས་མེད་ན་རྒྱལ་
མཁྱེན་མི་འཛོལ་པས་ལམ་ཤེས་འཆད་ཅེས་བཤད་མོད། ལམ་ཤེས་
མེད་ན་མེད་ཅེས་པར་སོང་གི་ལམ་ཤེས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་
ཅེས་པར་མ་སོང་ལ། འདིར་མཁྱེན་པ་གསུམ་ནི། ཐོས་བསམ་གྱི་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ལམ་ཤེས་
ལས་རྒྱལ་མཁྱེན་སྟེ་བའི་གོ་རིམས་ལས། རྒྱལ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་བཅུ་ཁྲི་
དུ་རྒྱད་པ། ལམ་ཤེས་གྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཁྲི་དུ་རྒྱད་པ་ལ་སྟོས་པའི་
གོ་རིམས་ཉིད་སྐབས་སུ་བབ་པ་ཡིན་ནོ། །

༡. ལམ་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་པ་ལ། ལམ་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་
དང་། ཡན་ལག་ཙན་གྱི་ལམ་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཙན་པ་ནི།
ཉ་རྒྱལ་སེམས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། ལམ་ཤེས་སྟེ་བའི་རྟོན་
རང་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་གང་སྤྲོད་བའི་རང་བཞིན། གཞན་རི་ལྟར་རྗེས་སུ་
འཛིན་པའི་བྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ་དངོས་ཀྱི་རྟོན་དང་།
བརྒྱད་པའི་རྟོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། གཤམ་དང་བྲལ་
བ་ནི། ལམ་ཤེས་གསུངས་པའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་འོད་དག་གིས་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་པར་སྒྲིབ་པའི་འོད་མོག་མོག་
པོར་མཛད་པ་ནི་ཆོས་ཙན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྟ་དེ་དག་ལ་ལམ་

ཤེས་དེ་ཉིད་དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བར་རུང་བ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་།
 ང་རྒྱལ་བཙམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་རྟོགས་པ་ལམ་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེའོ་ཞེས་
 བྱ་བར་སྐྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་མཛད་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཕྱིར་མདོ་དེའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་ལམ་ཤེས་དེ་མ་ཐག་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ང་རྒྱལ་
 བཙམ་པ་ཞིག་དཔེས་པར་བཛྲེད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་མཐུན་ཁྱེན་
 དང་ཐུན་པའི་རྟེན་ནི། ལམ་ཤེས་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ཡུལ་སོ་སོར་
 དེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བྱང་རྒྱལ་
 ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་
 དང་བུལ་བ་ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་དང་། དེ་ལས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར་བ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བུལ་བའི་ཉན་རང་སྟོབ་པས་ཀྱང་སངས་
 རྒྱལ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 པས་བྱལ་བ་ཡིན་ནོ། ། རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་སླ་ན་
 མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་
 པ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡུལ་ངེས་པ་དང་། ཞེས་པའི་མདོར། གང་
 ཡང་དག་པའི་སྟོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་ནི། སླ་མེད་རྟོགས་
 པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
 ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་ལམ་ཤེས་བསྐྱོམ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་མིན་ནམ་ཞེ་
 བ། དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་མི་སྐྱེ་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་
 གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་ངེས་དོན་མཛན་
 ཉིད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་བྱང་སེམས་མིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་སེམས་
 བསྐྱེད་པ་ལ་སྐྱེ་བར་བསྟན་མ་ཐག་ཡིན་པས་སོ། །སྤྱི་རོལ་པ་ལ་བྱེད་པ་
 ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་དོ། །འདིའི་མཐའ་དབུད་པ་ནི། མཐར་

ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞིང་། སེམས་ཅམ་པ་
 དག་དཀོངས་གཞི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་དབྱིངས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་
 ཏུ་ཐ་དད་མེད་པ་དང་། ལམ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། འབྲས་
 བྱ་རྣམ་ཐོལ་དུ་མཚུངས་པ་སོགས་ལ་དཀོངས་ནས། དཀོས་པ་ཉན་
 ཆོས་མ་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་བྲངས་པ་དང་། བྱང་སེམས་མ་ངེས་པའི་
 རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་བརྒྱུང་བའི་ཕྱིར། བཟར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་
 ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ངེས་དོན་ལ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གསུམ་ཡིན་
 ཏེ། ཁམས་དང་མོས་པ་དང་། རྒྱབ་པ་དང་། འབྲས་བྱ་རྣམས་
 གསུམ་དུ་ངེས་ཤིང་། དག་བཅོམ་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པ་སྤྲར་སྦྱི་བ་
 མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་
 གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། མཐར་ཐུག་པའི་ཐུང་འདས་ཐོབ་ན་འཇིགས་པ་
 མེད་པའི་གནས་ཐོབ་དཀོས་པ་ལ། ཉན་རང་གི་ཐུང་འདས་ཐོབ་ཀྱང་
 ཤེས་སྦྱིབ་ཀྱི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་
 མ་ཐོབ་པར་ཐུང་འདས་མཐར་ཐུག་མེད་པས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་
 ཏུ་ངེས་སོ། །དེས་ན་ཉན་རང་ལྷག་མེད་དུ་ཞུགས་པའང་། དག་
 པའི་ཞིང་དུ་པད་མའི་རྒྱབས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལྷས་སྤངས་ཏེ་
 ཟག་མེད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སད་པར་
 བྱས་ནས་སྤྲར་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་པར་ལང་གཤེགས་ལས་བཤད་ཅིང་།
 ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གསུངས་པ་ནི། འཁོར་བའི་ལམ་གྱིས་དུབ་པའི་
 གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་རེ་ཤིག་དབྱུགས་དབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །འོ་
 བ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་འཇུག་ཅི་ན།
 ཆོགས་ལམ་ནས་འཇུག་དཀོས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་སྒྲོམ་པ་དང་མངོན་སུམ་
 དུ་རྟོགས་པ་དུས་མཉམ་མི་འོང་བས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་གོང་དུ་

ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱི་འཇུག་གིས་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་འཁྲོ་
 དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་སྒྱུར་ལམ་ཡིན་ལ། དེའི་སྒྲུབ་དུ་ཆོགས་གསོག་པ་
 དང་འབྲེལ་བར་བྱས་པའི་སྒྲིམ་ནས་ཆོས་ཉིད་སྒྲིམ་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་
 འབེབས་པ་འཁྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་ཆོགས་ལམ་ཡིན་པའི་སྒྱུར་རོ། །
 འོ་ན་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 འཁོར་བ་ཟད་པའི་མཐའ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱང་འདས་ཡིན་ན་འཁོར་
 བ་ཟད་པའི་མཐའ་ཡིན་དགོས་པའི་སྒྱུར། གཞན་དུ་ན་བྱང་འདས་
 ཐོབ་ཀྱང་། འཁོར་བ་མ་ཟད་པར་འདོད་དགོས་པས་འཁོར་བའི་ཟད་
 མཐའ་མེད་དོ། ། ཞེས་འདོད་པ་ནི། ཐར་བ་ལ་བསྐྱར་བ་འདེབས་
 པའོ། ། གལ་ཏེ་བྱང་འདས་ཐོབ་པ་ན་བྱང་འདས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
 རང་གི་འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་བ་ཅམ་ཟད་པ་མིན་པས།
 དེ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བ་ཟད་པ་ཡོད་པར་མི་འཇུག་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
 སངས་རྒྱས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲིབ་
 གཉིས་ཅམ་སྤངས་པ་མིན་པས། སངས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ་གཉིས་
 སྤངས་པ་ཡོད་མི་དགོས་སོ། ཞེས་སྒྲས་ན་ལན་ཅི་ཡོད་སྐྱེས་ཤིག །
 དེས་ན་འཁོར་བའི་ཟད་མཐའ་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་མེད་དགོས་
 པས། སྒྲིབ་གཉིས་མ་ལྟས་པ་ཟད་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དང་།
 ཆོས་ཤིན་ཏུ་དངོས་སྤྱུ་འགལ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་འཁོར་བ་ཟད་པ་
 ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ཡོད་པས་སོ། འོ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་འཆང་བྱུང་མ་མི་བྱ་ཞེ་ན་བྱ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་སྒྱུར་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སེམས་རྒྱུད་ལ་སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲིབ་བྱུང་བ་ཡིན་པས་གཉིན་པོ་དང་སྤང་ན་
 འབྲེལ་བྱུང་ཡིན་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་

ཅད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་རེ་རེའི་འཕྱིན་ལས་
 ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་སྤྱགས་རྗེའི་ཡུལ་དུ་རྫོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ལ་སངས་
 རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱགས་རྗེ་ཞུགས་པ་ལ་འཕྱིན་ལས་འཇུག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཐོབ་པར་
 བྱའོ་ཞེས་སྤྱགས་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་གཉིས་
 བསགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱུས་
 ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྟ་
 ན་སངས་རྒྱུས་རེ་རེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྟ་ངན་ལས་མ་འདས་
 པའི་བར་དུ་ལྟ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསུངས་པ་ལེགས་པར་གནས་
 པར་འགྱུར་རོ། ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་ན། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུས་པའི་དུས་སྤིང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱུས་
 ཀྱི་འཕྱིན་ལས་རྒྱན་ཆད་པའི་གནས་སྐབས་སྤིང་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བ་ལ། སངས་རྒྱུས་པའི་གནས་
 སྐབས་སྤིང་མི་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ལ་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 གཞན་ཡང་ཉེས་པ་འདི་ནི། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ལ། འཆང་རྒྱ་རྒྱ་
 རྣམས་རྒྱུས་ཆར་བ་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ་བས་
 སོ། ། ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་འདི་ནི་ཁྱབ་བ་འགལ་བའང་ཡིན་ཏེ།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུས་ལ་བཀོད་ན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 འཕྱིན་ལས་རྒྱན་མ་ཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གདུལ་བྱ་སངས་རྒྱུས་ལ་
 བཀོད་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་སོ། ། གཞན་དུ་
 ན་དུ་བ་སྐྱེས་པ་ན། མེད་འབྲས་བྱ་རྒྱན་ཆད་དགོས་པར་འདོད་པ་

དང་ཁྱད་པར་ཅི་འདུག་སོམས་ཤིག སྒྲིག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་བ་
 ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་འཁོར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་
 མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེར་འཁོར་བ་སྒྲིག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་
 པར་གསུངས་པ་ནི། འགྲོ་འོང་བལ་ཕྱིར་མི་ལམ་བལྟའི་ཞེས་དང་།
 དེའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་སྐྱ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པ་དང་།
 འདི་ནས་སྐྱེ་མར་འགྲོ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་དོན་
 དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱེད་པར་འཕྱར་རོ།
 །དེ་བས་ན་ཁོ་བོས་ཇི་སྟངས་བཤད་པ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་འདི་དག་ལ་
 བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་རེ་ཤིག་བཞག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱང་
 རྒྱལ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ནི་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་པ་
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྟོང་བ་མིན་པ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
 རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྟངས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་
 པར་ཞུགས་པའི་སྟོབ་པ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་དུ་ཤེས་སྐྱོབ་སྟོང་
 བ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི། རང་དོན་དུ་ཉོན་མོངས་སྟངས་པ་ཅམ་དོན་དུ་
 མི་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་བ་ཇི་སྟངས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཡིན་པས། དེ་ལ་ཞུགས་པར་བཤད་པ་ཅམ་
 གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་ག་ལ་དགོས། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་བྱེད་དག་གིས་
 ལུན་སྐྱལ་བྱས་ལ་འདིར་ཉོན་མོངས་མི་སྟོང་བར་བཤད་པའང་སྐྱེ་བ་ལེན་
 པའི་རྒྱར་དགོས་ནས་མིན་ཏེ། དག་ས་ལ་གནས་པས་གཞན་དོན་དུ་སྐྱེ་
 བ་ལེན་པ་མི་སྟོང་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་ན་
 ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ལེན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱང་
 སེམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་གཏན་མི་སྟོང་བར་བཤད་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
 སངས་རྒྱས་ལའང་ཉོན་མོངས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་

ལ་ཉལ་ས་བཅུ་བའི་བར་དུ་མི་སྤྱང་བར་བཤད་པ་ཅམ་ཡང་མིན་ཏེ།
 བག་ལ་ཉལ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་
 རྣམ་མི་འཛིན་པས་ཤེས་པ་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་སྤྱིང་རྩེ་
 དང་། སྤོན་ལམ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་སྟགས་དགེ་བའི་རྩ་བ་.....
 མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སུ་སྤོ་གོས་རྒྱ་མཚོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་དག་
 འདིར་མི་སྤྱང་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་
 དང་སྤྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱར་འདྲ་བས་ཉོན་མོངས་སུ་བཏགས་སོ། ། ཞེས་
 ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། ལམ་ཤེས་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སྟགས་སྤྱང་མི་
 སྤྱང་གི་དོགས་པ་རྒྱན་པོ་གནག་རྩེའི་ངོར་ཡང་དབྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། དེས་ན་འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་ཅམ་བྱང་སེམས་གྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་
 བས་མི་སྤྱང་བར་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་
 ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལས་ནི་རང་དོན་དུ་ཡང་དག་པའི་
 མཐའ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་། གཞན་དོན་དུ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་
 མཁས་པས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་བསྟུས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་ལ་སྟགས་
 པ་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ངག་དོན་ནི། དེ་
 འདྲ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ལམ་ཤེས་སྤྲ་མ་སྤྲ་མའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ཏེ།
 དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡. སྤྱོད་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་ཤེས་ལ། ཉན་ཐོས་དང་།
 རང་རྒྱལ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གསུམ།
 དང་པོ་ལ། ལམ་ཤེས་དངོས་དང་། རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གཉིས།
 དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ལ།

གཞན་དག་གི་འདྲི་པ་ནི་སྤང་བཀག་ཟིན་ལ། རང་ལྷགས་ལ།
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་
 ཞིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་འདྲིགས་ཆོད་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། དེའི་དོན་ཡང་རི་ལྟ་
 བྱ་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ནི། བྱང་
 སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡིན་ཀྱི་ལམ་དེ་དང་དེའི་
 འབས་བྱ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཙམ་མིན་པས། གང་ཟག་དང་གཟུང་བཆོས་
 ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་
 རྟོགས་ཙམ་ཡིན་ཀྱི། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་མིན་པའི་ཕྱིར།
 མཐོང་ལམ་དུ་བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་
 ཡིན་ཀྱི། སྟོན་ལམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་སྟོན་པར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་མིན་ནོ།
 རྟོན་སྤྱིབ་ནི། འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་སྤྱིབ་
 སྤངས་པའི་ཞར་ལ་སྟོང་བས་དེའི་གཉེན་པོར་སྟོན་མི་དགོས་ལ། ཉན་
 རང་གི་རིགས་ཙན་རྟེན་སུ་འཛིན་པ་ནི་མཐོང་ལམ་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་
 ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་གཉིས་
 ཀྱང་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་མཐོང་ལམ་ཁོ་
 བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་འབྲེལ་བར་བསྟན་
 ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ནི་མཐོང་སྟོན་སོ་སོར་
 བྱེ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྟོར་ལམ་དུ་གཞི་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
 གཟུང་བ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་སྟབ་པའི་རྩིས་ཐོས་བསམ་གྱིས་
 གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྟོན་པས་མཐོང་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། དེའི་འོག་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་

ལ་མཉམ་བཞག་ཏུ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་རྗེས་སྐོབ་ཏུ་མཉམ་
 བཞག་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་
 རྒྱ་མ་ལུ་བྱར་དུ་བའི་སྟོན་པས། དེའི་མཆོན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
 རྟོགས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པར་རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མྱིར་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོན་འདྲོགས་
 གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཚུལ་འདི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་
 ཚུལ་ཡང་རིགས་བསྐྱེད། ། གཉིས་པ་ཚོག་དོན་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་ཉིན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ནས་ལམ་ཤེས་པ་
 ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་སྟོན་པས་
 རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་འཆད་དོ། ། ཅ་བ་ནི།
 ཤེས་པར་བྱ། གང་དུ་ན། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཞིའོ། །གང་ན་
 འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་ལམ་
 འདིའོ། །གང་གི་སྟོན་པས་ན་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
 ཟིན་པའི་སྟོན་པས་ཞིའོ། ། འགྲེལ་བ་ནི་སྐབས་འདིར། བཛོ་ལས།
 བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་ནི་བྱ་ཅ་རྒྱག་གསུངས་པ་དེ་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་བདེན་
 པའི་སོ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་བ་གཉིས་ནི་
 རང་མིང་གིས་བསྟན་ཅིང་། སྟོང་བའི་མཆོན་ཉིད་བདག་མེད་པ་ཅེས་
 པའི་མིང་གཞན་གྱིས་བཤད་ལ། བདག་མེད་དེ་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཞི་
 བའི་རྣམ་པ་ཅེས་པའི་མིང་གཞན་གྱིས་བཤད་པས་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཞི་
 དག་དང་། གཞུང་འདི་འབྱུར་མ་དག་པས། གསེར་སྤྱིང་བའི་.....
 འགྲེལ་བཤད་དུ། སྟོང་བའི་མཆོན་ཉིད་བདག་མེད་པ་དང་། དེ་
 དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་བཞི་དག་དང་། ཞེས་འབྱུང་བ་
 ལྟར་རོ། ། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྒྱ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བ་

དང་། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན།
 བད་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་ཏུ་དང་། རྣམས་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་
 པའི་མིང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། ། དེ་དག་ནི་སྤྱག་ཀྱན་སོ་སོ་
 བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་སྤྱག་བསྐལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་
 གི་བདེན་པ་དེ་དག་ཉིད་སོ་སོ་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། འདྲོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དང་། འགོག་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་
 ཡིད་ལ་དེ་དག་ནི་མདོ་ལས་རིམ་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་
 གཉིས་དང་གཉིས་དང་གསུམ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།
 །རྒྱ་ལྟར་ན་སྤྱག་ཀྱན་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ཏུ་ཡིད་འབྱུང་བར་
 བྱ་བའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོལ་བས་པ་རྣམས་དང་། གཞོད་
 རྒྱུད་ཡིད་པས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དག་ཏུ་
 བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་ལམ་ཐ་མར་
 འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གཡོ་བ་དང་
 རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཆོས་ཅན། ལྷག་མེད་ཏུ་འགོག་པར་བྱ་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ།
 འདི་ཕྱིར་གཞོད་པའི་གནས་སུ་སྤྱར་པས་འཇིགས་པ་དང་། སེམས་
 ཅན་གྱི་གཞོད་པས་སྤྲགས་ཐོད་པས་ནད་འགོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་
 མེན་པའི་གཞོད་པས་སྤྲགས་ཐོད་པས་འཆོལ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་སུ་ཡིད་ལ་
 བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཀྱང་ཡིད་འབྱུང་བ་སོགས་གསུམ་སྤྱག་ཀྱན་གྱི་རྣམ་པ་ཡིན་
 པར་གང་ལས་བསྟན་ཞེ་ན། སྤྱག་ཀྱན་ལ་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་། འདྲོད་
 ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་དང་། འགོག་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་རྣམ་གྲངས་བསྟུ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ནི་ལྷུང་དོན་

སྒྲུངས་པ་འོ། ། འཕྱོག་པའི་བདེན་པའི་འཕྱོག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་
 མེད་པའི་མིང་གིས་དང་། ཞི་བ་རང་མིང་གིས་དང་། བྱ་ཚྭ་པའི་
 རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་དཔེན་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་དང་། དེས་པར་
 འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་།
 སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དག་
 གི་མིང་གིས་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པའི་ལམ་དང་། རིགས་པ་དང་།
 རྒྱབ་པ་དང་། དེས་པར་འབྱུན་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་རང་གིས་མིང་གིས་
 བརྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་བརྟན་པའི་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་རྣམས་
 རྟོགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མི་དམིགས་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔས་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཚ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ།
 རག་དོན་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་མྱོང་སྟོབས་
 ཀྱིས་སྟོ་འདྲགས་ཆོད་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་
 མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་
 པའི་སྟོན་པ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདྲགས་ཆོད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚན་པས་
 སྦྱར་ནི། བདེན་པ་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཚ་བ་ནི། འཕགས་པ་ཞེས་
 སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུང་བོ་དོན་དམ་
 པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། སྟོང་བ་ཉིད་རྣམས་
 བན་ཆུན་བ་དད་པ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་བཞིན་
 དུ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
 ལ་རྟག་པའང་བདེན་པ་མིན། མི་རྟག་པའང་བདེན་པ་མིན་ཞེས་

བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་བཀག་པ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གསེགས་པས་བྱང་ཚུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་བདེན་པའི་ཚོས་ནམས་མ་གཟིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆད་མའི་སྒྲིམ་བྱ་མི་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་གིས་འཐད་པས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་མི་གནས་པ་རྒྱས་པར་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་ཏུ་བསྟན་པ་ཅེས་བྱ་བའི་ནམ་པ་ནམས་ཀྱི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པའི་སྐོ་ནས་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་སྦྱོར་ལམ་ཏུ་བདེན་བཞིའི་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་བདེན་མེད་རྟོགས་པས་ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་སྐོམ་པའི་ཕྱིར།

༣. བསེ་བྱ་དང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ལ། ཉེན་གང་ཟག་གི་བྱང་པར། དེ་ལ་བཞེན་ནས་ལམ་ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ། ལམ་ཤེས་དེའི་རྒྱ་ངེས་ཆ་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། བྱང་ཆོས་དངོས་དང་། དེ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྦྱར་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལམ་བཟོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ནམས་ལས་རང་རྒྱལ་དེ་དག་རི་ལྟར་བྱང་པར་ཏུ་འཕགས། གང་གིས་ན་དེ་དག་གི་ལམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་གཞན་ཡིན་སྟམ་པའི་དོགས་པ་བསྐྱབ་པར་རི་ཤིག་ཉན་ཐོས་ལས། རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུགས་པ་ཉིད་ཏུ་སྦྱབ་པ་འཆད་དོ། །

ཅ་བ་ནི། རང་བྱུང་ཞེས་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ལ། ལམ་བཟོད་
 པའི་བྱུང་པར་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་བྱུང་པར་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 ལྷང་ལས་ཉན་ཐོས་ནམས་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་སྟོས་ནས། སྲིད་
 པ་ཐ་མའི་ཆེ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་དག་གྱུང་
 བཟོད་པ་དང་བཅས་པས་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་
 ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ། རང་སངས་རྒྱལ་ནམས་ནི་སྟོན་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་
 མངོན་པར་འདུས་བྱས་པས་སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་
 བསྟན་པ་ལ་མི་སྟོས་པར། བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་
 པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱལ་དེ་དག་ལ་སྲིད་པ་ཐ་
 མའི་ཆེ་སངས་རྒྱལ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་མི་དགོས་སེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཉན་
 ཐོས་ལས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་བྱུང་བྱུགས་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ནོ། ། འདི་
 ཀླང་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་སྤང་བཟོད་པའི་
 ཆོས་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་ཉན་པ་པོ་ནམས་ཀྱིས་འཆད་པ་པོའི་ཤེས་པའི་
 ཅལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། རང་རྒྱལ་དེ་དག་ནི་རང་གིས་ཐོབ་
 པའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྐྱ་མེད་པའི་ཆོས་བསྟན་
 པས། གཞན་དག་དགེ་བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་དེའི་
 ཕྱིར་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཅལ་ཉན་པ་པོས་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་བྱུང་
 བྱུགས་པ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་པ་རྒྱང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་
 བའོ། ། དག་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། ལམ་བཟོད་ཚུལ་ཉན་
 ཐོས་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཏེ། སྲིད་པ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་
 ལ་མ་སྟོས་པར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
 ཅན། ཆོས་སྟོན་ཚུལ་ཉན་ཐོས་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཏེ། སྐྱ་མེད་
 དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། གསུམ་ལས། བཅོམས་སྤྱར་

ནི། ཆོས་སྟོན་པ་ནི་རག་གི་ལས་ཡིན་པས་ཡང་ངི་ལྟར་སྐྱེ་མེད་པར་
 ཆོས་སྟོན་སྟུང་པའི་དོགས་པ་བསྟུ་བར། ཅ་བ་ནི། གང་གང་སོགས་
 སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་
 ཞེས་བྱ་བ་མི་འགལ་རྟེ། སྐྱེ་མེད་ཀྱང་དོན་དེ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཡིད་ལ་
 བསམས་པ་ཅམ་གྱིས་རང་གི་གདུལ་བྱ་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་རྣམ་པ་ངེ་
 ལྟར་ཉན་པར་འདོད་པ་དེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་དོན་དེ་རྣམ་པ་དེ་ཁོ་
 བ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་འཇུག་བས་སོ། ། རྒྱབ་སྟེ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཞེས་སོགས་
 སོ། ། དེ་ལྟར་སྟོན་ལུས་པ་ཅི་ཞེན། རྣམ་པར་མ་བརྟགས་རྣམ་པར་
 མ་དབྱེད་པར་ཆོག་ཏུ་མི་སྐྱེ་བས་བརྗོད་པ་ནི་རྣམ་པར་གཤེར་བ་ཡིན་ལ།
 དེ་ཡང་རྒྱད་འབྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབས་འདི་
 ལྟར་སངས་རྒྱས་ཤུ་ཡུར་ནས་ནང་གི་བརྗོད་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་ཆེས་
 སྟོན་པར་ཡུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟུང་བོ། ། དེ་བས་ན་སངས་རྒྱས་
 པའི་ཆེ་རྟོག་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། རྒྱུའི་ཆུལ་འདྲ་པའི་སྦྱར་རོ།
 ཇི་ལྟར་འདྲ་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྟོན་
 སྟུང་ལམ་གྱི་ཆོ། རག་གི་བརྗོད་པ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པར་ཡུར་ཅིག་
 ཅེས་པའི་སྟོན་ལམ་དང་ལས་ལ་སོགས་པ་དེའི་རྒྱར་ཆོགས་བསགས་ཤིང་
 ཡེ་ཤེས་བརྟམས་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་ལུས་པ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་སྟོན་
 ལམ་སོགས་ཀྱི་མཐུས་སངས་རྒྱས་རྟོགས་མེད་ཏུ་ཆོས་སྟོན་ལུས་པ་ལྟར་
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེའི་མཐུས་སྐྱེ་མེད་ཏུ་ཆོས་སྟོན་ནས་ཞེས་དཔེ་དོན་
 སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི། རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་མེད་ཏུ་ཆོས་སྟོན་
 པར་འདྲ་འོ། ཞེས་སྦྱར་བ་ནི་མིན་རྟེ། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་
 ཏུག་ཏུ་མི་སྦྱིད་པར་ཐལ་བའི་སྦྱར་རོ། ། རང་སངས་རྒྱས་སྐྱེ་མེད་ཏུ་
 ལུས་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ཅེས་འཆད་པ་དག་ནི་བབ་ཅོལ་སྟེ། ལུས་རག་གི་

རྩམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ཀྱན་སྦྲེང་དགོས་མི་དགོས་ཁྱད་པར་མེད་པས་རག་
གིས་ཆོས་བསྟན་པས་ཤེས་པའི་ཚལ་རྟོགས་ན་ལུས་ཀྱིས་བསྟན་པས་ཀྱང་
རྟོགས་པའི་མྱེར་རོ། 1 དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིད་ལ་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་བསམས་པས་ལྟའི་དབང་པོའི་ཐེ་ཆོམ་བསལ་པར་མདོ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར། ཡིད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། 1 ཚ་འབྲེལ་
གཉིས་ཀ་ལ། རག་དོན་ནི། རང་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མེད་དུ་ཆོས་
སྟོན་ཅུས་ཏེ། སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་རང་གི་ཡིད་ལ་བསམས་
པ་ཅམ་གྱིས་གདུལ་བྱ་ལ་དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་ཅུས་པའི་མྱེར། གཉིས་
པ་ལ་གསུམ་ལས། བཅའ་སྤྱུར་ནི། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། 1 ཚ་
བ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པའི་གཟུང་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུང་བ་མྱེར་ལ་གྱི་དོན་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་
སྦྲེང་སྟེ། གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་
སྦྲོབ་ལམ་ཡིན་པའི་མྱེར། དེ་ཆོས་ཅན། འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་
རྟོག་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་སྦྲེང་སྟེ། ཁྱོད་འཛིན་པ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་མིན་
པའི་མྱེར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་
ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་
མྱེར། དེས་ན་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་དེ་དང་ལྡན་པའི་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་
ཉམས་སུ་སྦྲེང་བ་ཉིད་ཀྱིས། བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡང་དག་བསུས་པར་བདེན་པར་མི་དམིགས་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། 1 གང་དག་
འདིར་སྒྲུབ་པ་པོ་གང་ཟག་གི་རྟེན་དང་། ཆོས་ཉིད་རིགས་ཀྱི་རྟེན་
གཉིས་བྱས་ནས། དང་པོ་རང་སངས་རྒྱས་དང་། གཉིས་པ་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་ནི།

གང་ཟག རྒྱལ་སྤྱུལ་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པར། རྒྱལ་སྤྱུལ་
བདེན་ལ་མཁས་དང་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟན་
ཅིང་། དུམ་རྒྱལ་འབྲིང་བསྟུས་པ་གསུམ་ག་ལས། བྱང་སེམས་ཆེན་
པོར་བཤད་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ལོ། ། གཞན་དག་ཤེས་བྱ་རང་
རྒྱལ་གྱི་ལམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་བཞེད་པ་དང་ལམ་དེའི་རྟེན་རིགས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་
བཞེད་པ་དང་འགལ་ལོ། ། ཁ་ཅིག རྒྱལ་ལ་འདིའི་རྟེན་རིགས་
སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་རང་
རྒྱལ་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་
འདོད་པ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ནང་འགལ་པ་ཆེན་པོའོ། ། དེས་ན་གཟུང་
བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། གཟུང་པ་
བདེན་མེད་རྟོགས་པ་དེ་བྱང་སེམས་དང་། རང་རྒྱལ་གཉིས་ཀའི་རྒྱད་
ལ་ཡོད་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཅིང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ། རང་རྒྱལ་
གྱི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནི་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འོ་ན་རང་
རྒྱལ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་གཞི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཤེ་སྟོད་ལས་འོགས་པ་མེད་
ཅིང་། ཐོས་བསམ་གྱིས་རི་ལྟར་གཏན་ལ་པག་པ་ལྟར་སྒྲིམ་བྱུང་གིས་
ཉམས་སུ་ཡེན་པ་ཡིན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ལ་གཟུང་བ་
བདེན་མེད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་འབྱུང་བ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
གཉིས་ཀས་ཐེག་དམན་གྱི་ཤེ་སྟོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་འདྲ་ཡང་།
ཐེག་དམན་གྱི་ཤེ་སྟོད་ལས་བདག་མེད་སྤྱང་གསལ་གཉིས་བསྟན་ཏེ།
རགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། སྤྱང་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་དོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་དབང་པོ་རྒྱལ་པའི་ཕྱིར། ཐེག་

དམན་གྱི་ཕྱི་སྡོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་ཀྱང་། བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་
 དེ་གོ་ཡི། སྤྲ་པ་མི་གོ་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཙན་དབང་པོ་རྣམས་
 བོས་བདག་མེད་སྤྲ་བའང་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
 ཙན་ཐམས་ཅད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཕྱི་སྡོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པར་འདྲ་ཡང་།
 གཏུལ་བྱ་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀུལ་གཉིས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཕྱི་སྡོད་ནས་གཞན་
 དབང་བདེན་ཐུབ་བཀག་མ་བཀག་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤྲ་རགས་
 གཉིས་བཏུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གོ་ཚུལ་གཉིས་འབྱུང་
 བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མེན་པར་ཐེག་དམན་གྱི་
 ཕྱི་སྡོད་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་མ་བཤད་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་
 ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་དེ་ལས་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན།
 གཟུང་མེད་རྟོགས་རྒྱས་ན། བྱང་སེམས་དེ་ལས་ཀྱང་དབང་པོ་ཆེས་རྣ་
 པས། དེ་ལས་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་འཛིན་མེད་
 རྟོགས་རྒྱས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་ཙན་གསུམ་ག་ལ་ཐེག་དམན་
 ཀྱི་ཕྱི་སྡོད་གཅིག་ཕྱ་བཏུན་པས་ཆོག་པར་ཐལ་ལོ། ། འབྲེལ་བ་ནི།
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྤྲས་ན། བྱང་རྒྱལ་
 སེམས་དཔས་སོ། ། གང་གི་ཆེད་དུ་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཙན་
 རེས་སྤྲ་བཟུང་པའི་ཕྱིར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། རང་དོན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་ཤེས་པར་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོ། རི་ལྟར་ན། ། རང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལ་རི་སྐད་བཤད་པའི་བདེན་པ་བསྟོམ་པ་ཁོ་ན་དང་།
 དེས་པོ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བསྟོམས་པས་
 གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་གོ་རིམས་
 བཞིན་དུ་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་
 པས་བསྐྱུས་པ་གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་

པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞིའི་བྱང་པར་རིགས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལས་བྱང་པར་
 ཏུ་འཕགས་པ་དང་ཐུན་པའི་ཆོས་རྟོགས་པར་རོ། ། ཅ་འབྲེལ་གཉིས་
 ཀ་ལ། རག་དོན་ནི། གཞུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
 མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདྲིགས་ཆོད་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་
 ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཤེས་
 བྱང་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྟོ་ནས་གཞུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་
 ལམ་ལ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོ་འདྲིགས་ཆོད་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། བཅའ་སྐྱུར་ནི།
 དེས་པར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། བཏགས་པའི་སོགས་སོ། །
 འབྲེལ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བརྟུ་ལས་བྱང་
 བའི་བཏགས་པའི་ཆོད་ཉིད་དང་མི་འགལ་པར་ཐ་སྟོན་ཏུ་རབ་ཏུ་སྟོན་
 པ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲིབ་པ་དང་འཕེལ་
 བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཏུ་སྟོབ་པ་དང་། བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱིས་སྟོང་བའི་ཐྱིར་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ནང་དང་། ཕྱི་ལ་སོགས་
 པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་མར་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་དང་། གཞུགས་
 ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་སྟེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་ཅེས་
 བྱ་བའི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་བདེན་པ་བཞིའི་དམིགས་པ་
 ལ་དམིགས་པས་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་སྟེ་བ་ཡིན་
 རོ། ། རག་དོན་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་བསྐྱེད། །

༡. ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་ལ། སྤྱིའི་མཆོམས་སྐྱུར་པ་
 དང་། སོ་སོའི་རོ་བོ། ། དང་པོ་ནི། དམན་མཆོག་གི་རིམ་པས་

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཆུག་ཐོགས་སུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་
 འཆད་དོ། ། གཉིས་པ་ལ། བཟོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་གཉིས།
 དང་པོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་འོན་ལ། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་
 པོ་ལ། བཟོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ནི། སྤྱིང་གསུམ་གྱི་
 སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་འདྲིང་ལྟ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་ཡི།
 ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་མི་སྐྱེ་ཏེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཤས་རྒྱུ་
 བའི་སྤྱིར། སེམས་རྟེན་ནི། རྟེན་རང་གི་མཐོང་ལམ་བསམ་གཏན་
 ས་དུག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང་། གཟུགས་མེད་ལ་མི་བརྟེན་ཏེ།
 གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ནི་ལྷག་མཐོང་ཤས་རྒྱུ་བའི་སྤྱིར་དང་།
 གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་འདྲིང་ཁམས་ལ་མི་དཔྱེགས་ལ། བཟོང་
 ལམ་ཁམས་གསུམ་གའི་མཐོང་སྤང་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་སྤྱིར། འོན་
 ཀྱང་བྱང་སེམས་ནི་ཐབས་མཁས་པས་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ས་དགུ་པོ་
 གང་ཡང་རུང་བའི་རྩ་བོར་སྐྱེད་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་ས་དགུ་ལ་
 བྱེད་པའི་འགྲེལ་པར། ཉི་ཁྲི་ལྷང་བ་དང་། འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་
 རུ། ས་དགུ་ག་གཉེན་པོའི་རྟེན་དུ་བཤད་ཅིང་། འདྲིང་བ་ཁམས་
 དང་སྤྱིད་ཅེ་ན། ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས། ། ཅེས་
 བཤད་པ་ཉན་ཐོས་ཐབས་མི་མཁས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས།
 དེ་དང་འདི་མི་འགལ་ལོ་ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་དོ། ། གཉིས་པ།
 བརྟེན་པ་མཐོང་ལམ་ལ། རྩ་བོ། དབྱེ་བ། རྣམ་བཞག་དང་་་་
 གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་གྱི་མཆོན་ཉིད། ཐེག་
 ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་མཆུག་ཐོགས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་། བདག་མེད་
 བཅོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མཛོན་རྟོགས།
 གཞན་དག་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཅམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཆོས་ཉིད་གསར་

དུ་མཐོང་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་བྱར་འགོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་བྱབ་པར་ཐལ་ལོ། ། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཐལ་ལོ། ། ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་གསར་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་མཐོང་ལམ་ཡིན་པས་བྱབ་པར་ཁས་སྒྲུངས་ནས་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྲུང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པ་དང་། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་སྤྲུབ་པའི་ཤེས་པ། ཞེས་འདོད་པ་དག་ནི། བར་འགལ་པའི་ཕྱང་པོ་ཆེན་པོ་སྒྲུངས་པའོ། ། དེ་ཅི་ན། ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ། དེ་ཡང་སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ནི། སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྒྲུང་སྒྲོང་བའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལོ། ། སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་ནི། དེའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལོ། ། དེ་གཉིས་ཀའང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སྤྱད་མིགས་པར་བྱད་པར་མེད་ཅིང་། སྤྱ་མས་སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་སྒྲུང་སྒྲོང་བ་དང་། ཕྱི་མས་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྗེས་སྐྱབ་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱག་བསྐལ་ལ་རྗེས་བཟོད་དང་། རྗེས་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དངོས་སྤྱད་མིགས་པར་བྱད་པར་མེད་ལ། སྤྱ་མས་ཤེས་བཟོད་སྤྱ་མ་གཉིས་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རྗེས་སྐྱབ་ཏུ་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་། ཕྱི་མས་རྗེས་བཟོད་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ལ། འདི་གཉིས་བྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ནོ། ། དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པས་ནི་གཟུང་།

བརྟོགས་ལ། རྗེས་སྤྱི་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་དང་། རྗེས་སྤྱི་ཤེས་པས་
 འཛིན་པ་རྟོགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གུན་ལས་བརྟུས་སྤྱི་
 རྟུག་བསྐལ་ལ་རྗེས་སྤྱི་རྟོགས་པར་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་གང་ཞེ་ན། རྟུག་
 བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མཐུག་ཐོགས་སྤྱི་རྟུག་བསྐལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་
 བཟོད་པ་དང་རྟུག་བསྐལ་ཆོས་ཤེས་པ་འདི་གཉིས་འཕགས་པའི་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའོ། ། ཞེས་སོ་སོར་རང་ལ་མངོན་སུམ་དུ་སྦྱར་པའི་ཤེས་
 རབ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡང་། ཁོ་ཐོས་བཤད་པ་འདི་ལྟར་ཡིན་ལ།
 དེ་སྐད་བྱས་ན། འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 བར་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་དུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་རུས་
 པ་མི་འདྲ་པ་བཅུ་དྲུག་མཉམ་བཞག་དུ་རིམ་ཅན་དུ་ཐོབ་པས། མཐོང་
 ལམ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་སྟེ་བར་བཤད་པའང་ལེགས་པར་གནས་པར་
 འཕྱར་རོ། ། དེ་ལྟ་མིན་པར་རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་
 པར་འདོད་པ་ལྟར་ན། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཡིན་ན། ཆོས་ཉིད་
 གསར་རྟོགས་སྤྱི་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་དངོས་སྤྱི་འགལ་ཞིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་
 དག་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་བར་འཕྱར་རོ། ། གང་དག་གུན་ལས་
 བརྟུས་སེམས་ཅམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་ཁས་སྒྲངས་ནས། སེམས་ཅམ་
 པ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་སྤྱི་ཁོ་ན་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པར་
 འདོད་པ་ལ། དམིགས་པ་དག་པ་བྱད་པར་དུ་འགྲོ་མེད་པར་ཐལ་པ་
 དབྱ་མ་བས་འཕེན་ཅོ་ཞེས་སྒྲུས་ནས། སྒྲར་ཡང་གུན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་
 རྟུགས་ལ། རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་སྤྱི་
 དམིགས་པར་འདོད་པ་ནི་འགལ་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། གུན་ལས་བརྟུས།
 དབྱ་མ་ཆེན་པོའི་བསྟན་བཅོས་དང་། དེ་དག་གི་རྟུགས་ལ་ཐེག་ཆེན་
 འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་སྒྲུབ་མེད་ཀྱིས་བྱུང་བར་ཁས་སྒྲངས་ནས།

ཀྱན་ལས་བརྒྱུས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། རྗེས་བཟོད་རྗེས་ཤེས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ལ་
 དངོས་སུ་དམིགས་པར་འདོད་པ་དེ་བས་ཀྱང་དངོས་འགལ་སོ། ། ཁ་
 ཅིག་ཀྱན་ལས་བརྒྱས། མདོ་སྡེ་པའི་སྐབ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པར་
 ཁས་བླངས་ནས། ཀྱན་ལས་བརྒྱུས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་
 ལམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་འདོད་པ་ནི། སྐབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་མ་
 ཆགས་པའི་གཏམ་ཡིན་ནོ། ། ཤེས་བཟོད་ནི། བདེན་པ་ལྷག་མ་
 རྣམས་ལའང་རིགས་བསྐྱེའོ། ། གསུམ་པ་རྣམ་བཞག་ནི། ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་ལམ་ལའང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་།
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
 ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱད་
 བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་འགྲོ་དགོས་པ་ལ། ཁོའི་ཆེད་དོན་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 དོན་དམ་ཡིན་ན། ཉན་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་
 ཐལ་སོ། ། འོ་ན། མཐོང་ལམ་དེ་གཉིས་གོ་རིམས་ཅི་ལྟར་སྐྱེ་ན།
 སྐྱེར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་དང་། སྐྱག་བསྐྱེལ་ལ་ཆོས་བཟོད་པར་མ་
 ཆད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་སྤྱིར། མཉམ་བཞག་དུ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཉིད་
 ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་བཅུ་རྒྱག་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེས་ནས།
 དེའི་རྗེས་སུ་ཆོས་ཅན་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་བཅུ་རྒྱག་མངོན་སུམ་མཐོང་
 པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་དུ་
 ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ། འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་
 པ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་
 ཅིག་བཅུ་རྒྱག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལྷགས་གཅིག་དང་། སོ་སོར་
 རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་གཅིག་དུ་འདོད་པའི་ལྷགས་

གཉིས་བཞེད་ནས། ལྷགས་ཐ་མ་ལ། ལྷགས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་
 མི་རྒྱུད་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཅིང་། ལྷགས་དང་པོའི་གཞུང་བཅུགས་པར་
 མཛད་དོ། ། དེའི་དོན་ལ། གཞན་དག་ན་རེ། མཐོང་ལམ་དེ་
 འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ལ། སོ་
 སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། ། གྱེ་མ། སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་པོ་ལ་བར་
 ཆད་མེད་ལམ་དང་། རྣམ་གྲུལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བཞེད་
 བས་འགལ་བར་ཁས་བླངས་བཞིན་དུ། སྐར་ཡང་མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་
 ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཆེས་ངོ་མཆར་རོ། ། གཞན་
 ཡང་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་ཡིན། སྐད་ཅིག་
 དུ་མ་ཡང་ཡིན་པར་བལ། འབྲས་བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་སྐད་
 ཅིག་གཅིག་ཡིན། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ལས་སྐད་ཅིག་
 བཅུ་བྱུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འབྲས་
 བུའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཅེས་པ་ནི། སྐར་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་བདེན་པ་
 མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཅེས་པ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་
 མངོན་རྟོགས་ཞེས་པ་ནི་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་དེ་ཉིད་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་
 བའི་མངོན་རྟོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་པས་འབྲས་བུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་
 ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་
 ཞེས་པའོ། ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་བྱུག་
 ཡིན་ཞེས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་
 ཅིག་བཅུ་བྱུག་ཡོད་ཅེས་པའོ། ། སྐད་ཅིག་ཀྱང་རང་གྲུབ་དུས་ལས།
 དུས་གཉིས་པར་མི་ཕྱོད་པ་ལ་སྐད་ཅིག་མར་བྱས་པའོ། ། དེས་ན་
 མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་གྲུབ་དུས་ལས་གཉིས་པར་མི་

སྒྲོན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་
 ཡོད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་པོ་རྣམས་པར་མ་གྲུབ་བར་
 གཏེ་ཉིད་རྣམས་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། བཅུ་རྩ་ག་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་
 པར་མ་བསྐྱད་པའི་སྒྲིབ་རོ། ། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཅིག་རང་རྣམས་པར་
 གྲུབ་ནས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྒྲོན་པ་དང་། ཁོའི་ཆ་ཤས་ཞག་སྟུམ་
 བཅུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་ལ་ཆ་ཤས་
 སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་དབྱེ་རྒྱ་མེད་ན་རྒྱུན་ལྷགས་ལྷགས་པ་དང་། འབྲས་
 གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སོ་སོར་དབྱེ་མི་རུས་པས། ལྷགས་འབྲས་ཀྱི་ནམ་
 བཞག་མི་རུང་པའི་རྒྱུན་འཁེབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་འབྲས་
 རུའི་མངོན་རྟོགས་ལས་མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞིང་།
 མཐོང་ལམ་དེ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བཤད་པ་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་
 ཅིང་། འབྲས་རུའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་། སོ་སོར་
 རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་སོ། ཞེས་བཤད་ལ།
 སྐད་ཅིག་གི་གྲངས་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་ཚེད་པ་དག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་
 བཅུ་རྩ་ག་ཡོད་མེད་ཚེད་པ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་དེ་སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་
 ཡིན་མིན་ཚེད་པ་ག་ལ་ཡིན། མཐོང་ལམ་དེ་འབྲས་རུའི་མངོན་རྟོགས་
 སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་
 སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས། འགྲེལ་ཆེན་དུ།
 དགོངས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ན་མཐོང་ལམ་པའི་ལམ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་
 པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་མངོན་རྟོགས་
 སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། །
 དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་བཅུ་རྩ་ག་མཉམ་བཞག་དུ་རིམ་ཅན་དུ་སྒྲེ་ཡང་།

རྗེས་སྐོབ་ཏུ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་རྒྱས་པ་བཅུ་དྲུག་མཉམ་བཞག་ཏུ་རིམ་
 གྱིས་འདྲེན་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་བསྐལ་ལ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་ཆེ་
 བདེན་པ་གཞན་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐོང་ཡང་། དེ་དག་ལ་སྒྲོ་
 འདྲེན་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་མེད་ན། སོ་སྒྲེ་དང་བྱད་ཅི་ཡོད་ཅི་ན།
 གང་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་སྐོབ་པའི་སྒྲོ་འདྲེན་དེའི་ས་བོན་སྒྲོང་མི་སྒྲོང་གི་
 བྱད་པར་ཡོད་དོ། ། ཞེས་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དོ། ། བདེན་
 གཞི་ལ་སྒྲོ་འདྲེན་སེལ་བའི་རྒྱས་པ་གོ་རིམས་དེ་ལྟར་སྐོབ་པའང་།
 ཆོགས་ལམ་དང་། སྒྲོར་ལམ་དུ། བད་ནི་ཤེས་བྱ་བད་ཀྱི་རྒྱ་ནི་སྒྲང་
 བྱ་ལ། ། བདེར་གནས་སྐོབ་བྱ་སྒྲན་ནི་བཞེན་པར་བྱ་བ་ལྟར། །
 རྒྱལ་བསྐལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། །ཤེས་བྱ་སྒྲང་བྱ་
 རིག་པར་བྱ་ཞིང་བཞེན་པར་བྱ། ། ཞེས་པའི་གོ་རིམས་དང་མཐུན་
 པར་སྐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་བསྒྲུལ་པའི་སྒྲོབས་གྱིས་ཡིན་
 མོ། ། མཐོང་ལམ་གྱི་ནམ་པར་བཞག་པ་འདི་དག་ཁོ་བོ་འབའ་ཞིག་
 གིས་འདི་ལྟར་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་མཁས་པ་དག་དགའ་བ་བསྐྱེད་
 པའི་ཆེད་དུ་འོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཆོག་གི་དོན་ལ་སྐྱད་ཅིག་མདོར་
 བཟུན། ནམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད། ནམ་པ་མ་བཟུན་པར་འདོད་པ་
 དགག་པའོ། ། དང་པོ་ལ། མཆོམས་སྒྱུར་ནི། རང་སངས་རྒྱས་
 ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། བདེན་དང་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་
 ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསྒྲུལ་པར་བྱ་བའི་མཐོང་པའི་ལམ་ནི་
 ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་མདོ་ལས་བཟོད་དེ། སྐབས་གང་དུ་ན། ལམ་
 ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འོ། ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཤེས་པའི་
 བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཤེས་པ་དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་
 དང་། རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐྱད་

ཅིག་མ་བཞི་པོ་སོ་སོར་སྤྱག་བཟུལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་དང་།
 ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་དག་དང་ལྡན་པ་ཆོའདི་དང་གཞན་པའི་
 ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྡན་པའོ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། བཅའ་ས་
 སྤྱར་ནི། དེ་དག་རྣམ་པ་རིམ་ཕྱུར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིན། ཅ་བ་ནི།
 དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཞེས་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ལ། རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་དང་། རྟོན་བསྟུ་བའོ། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། སྤྱག་
 བཟུལ་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རྟོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་
 དང་། སངས་རྒྱས་དག་ལ་རྟོན་དང་བཞིན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པས།
 དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་པན་ཚུན་རྣམ་གངས་ཀྱིས་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་
 དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོན་དམ་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཆེན་པོ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་རྟོན་དམ་པར་
 འཇུག་ཕྱིད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པ་ཉིད་དང་། སྤྱ་མ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ཆད་
 ཀྱིས་གཞུང་དུ་མེད། བམ་མཁའ་ཆད་མེད་པ་བཞིན་དུའོ། ། ཞེས་
 དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་སྤྱག་བཟུལ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་
 བཞི་པོ་དེ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ། ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་
 བཞི་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཉན་པ་དང་། ཆད་པའི་མཐའ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང་།
 ཀྱན་འབྱུང་ལ་ཆོས་ཤེས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ལ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་ཕྱིན་
 དེ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་བ་དང་རྟོར་བ་མེད་པར་
 བསྐྱོམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མོས་
 པ་སྤོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆད་མེད་པ་བཞི་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། ། ཞེས་བྱ་བ་

དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ།
 འཁོག་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྩོད་རྟོག་དམ་པར་
 གཏུག་མར་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་སྤྱང་བ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
 དང་ཚད་མེད་པར་མཉམ་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་
 བཞིན་གསལ་པ་ཉིད་ཐོབ་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་པར་གཉེན་པོ་རྣམས་
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱུས་པ་དང་། ཤེར་ཕྱིན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱི་དང་།
 རྒྱ་གཞི་འཆོ་བར་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆོས་རྣམས་ལ་
 དམིགས་ནས་འཁོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་སྦྱེ་བ་ཡིན་
 ནོ། ། བཞི་བ། ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། རྩོད་མེད་མེད་
 པར་སྒྲོམ་པ་ཁོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུས་བྱས་དང་། ལྷ་རན་
 ལས་འདས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཞི་བ་དང་།
 ཤེས་རབ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས།
 ལྟས་བྱས་པ་དང་། འབྱུང་བ་ལས་ལྷུར་པ་དང་། རྒྱ་གཞི་བདག་
 ཉིད་ཅན་གྱི་གཞོན་པ་གསུམ་ལས་རིམ་བཞིན་སྤྱང་བ་དང་། སྦྱོབ་པ་
 དང་། སྤྱོད་པ་དག་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་མངོན་པར་
 འདོད་པའི་བདག་ཉིད་སྤྲོག་གཅོད་པ་སྤྱང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཆེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གནས་ནས། དེ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་
 འཁོད་པ་དང་། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱད་པར་བྱེད་འདོད་པས་
 ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆོས་
 རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བཞི་པོ་དག་སྦྱེ་བར་
 འབྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་ལམ་ཤེས་པ་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་ཅིག་མ་དག་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་འདི་དག་མཉམ་རྗེས་
 གང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྗེས་ཐོབ་སོགས་སུ་འབྱུང་པའི་ཆོ་འདི་

ཕྱིར་ཕན་ཡོན་སོགས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མཆོན་ནས། མཉམ་.....
 བཞག་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་
 པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་མཆོན་ནས་བསྟན་པ་ནི། གདུལ་བྱ་ཉེ་པའི་
 བསམ་པ་ལ་སྟོས་པའི་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ།
 གྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་གྱེ་བ་ན།
 རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས། གྱེ་བར་འགྱུར་རོ་
 ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་གི་མཚུག་ཏུ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གྱེ་
 བར་སྟོན་པ་མེན་ནོ། ། རྣམ་པ་འདི་དག་སྦྱོར་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་
 བཞེད་པ་ནི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉེ་བར་མཆོན་པ་ལྟར་ལེན་པའི་གཞུང་
 གིས་མཐོང་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་དོན་བཤད་པར་འདོད་པ་དག་གི་སྦྱགས་སུ་
 བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། ། དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་
 ཅན། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། སྟུག་བསྟེན་ལ་ཆོས་བཟོད་
 བས་ལམ་ལ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་སྒྱུར། གསུམ་པ་ལ།
 འདོད་པ་བཟོད་པ་ནི། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ནི། འདིར་
 མཐོང་ལམ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ཉེ་བར་མཆོན་པ་
 ལྟར་ལེན་པའི་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་གིས་རྣམ་པའི་དོན་མ་བཤད་པར་
 མཐོང་པའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གི་གྲངས་ཉེ་བར་མཆོན་པའི་
 ཉེ་ཆེ་མཐོང་པར་བཤད་དེ། བཤད་པ་དང་མ་བཤད་པའི་ངེས་པར་
 འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་
 རྣམས་སུའང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་པར་བྱོ། ། ཞེར་ཟེར་རོ། །
 གཉིས་པ། དེ་དག་གི་པ་ནི། སེང་བཟང་སོགས་གཞན་དག་ན་རེ།
 དེ་ལྟ་ནའང་གཞུང་གཞན་དེ་དག་གིས་ནི་མཉམ་བཞག་ཏུ་སྦྱོར་མཐོང་
 སྒྲིམ་པའི་རིམ་པ་དང་། རྗེས་སྐྱོད་ཏུ་མདོན་རྟོགས་ཡོད་ལ་བྱེད་པའི་

རིམ་པ་སོགས་མ་བརྟན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བརྟན་པར་འགྱུར་ལ། གཞན་ཡང་ཆོག་དོན་ལའང་
 མ་ཞུགས་ཏེ། དམིགས་པ་དང་ནི་ནམ་པ་དང་། ། ཞེས་བྱ་ལ་
 སོགས་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ཀྱང་ངེ་ཉྱར་དྲང་ཞིང་། ཐེག་
 ཆེན་རྒྱུར་ལམ་ཉན་རང་གི་རྒྱུར་ལམ་ལས་དམིགས་ནམ་གྱི་བྱུང་པར་
 འཕགས་པར་བརྟན་པ་དང་འགལ་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་ཟེར་
 རོ། །

༥. སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་
 ལམ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་གྱི་མཚམས་སྒྱུར་ནི། མཐོང་བའི་
 ཞེས་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི། ཀྱན་ནས་ཞེས་སོགས་སོ། ། དེ་
 ཡང་དང་པོ་བཞི་དང་། ལྷ་བ་དང་། རྒྱལ་པ་ནམས་ནི་རིམ་བཞིན།
 སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་འབས། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབས་བྱ་བདག་འབས་སོ། །
 འགལ་བ་ནི། རྒྱགས་མོད་སོགས་ཞི་བས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་སེམས་
 ལ་རང་དབང་ཉིད་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་བཙམ་པས་དགེ་པའི་
 བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདུད་པ་དང་།
 དེ་ཉྱར་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་ཆེན་གཉིས་དང་ལྷན་པས་ནང་གི་ཉེར་འཆོ་
 སྒྲོམ་སྒྲུང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། ཟུང་
 ཉེར་འཆོ་མ་རོལ་གྱིས་བྱས་པའི་གཞོད་པ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་མིན་པ་
 ཉིད་དང་། མཐར་ཐུག་གི་འབས་བྱ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་དང་། གནས་སྐབས་སུ་ཉེན་བསྒྲོམ་ལམ་པ་གནས་པའི་
 ཡུལ་ཡང་མཚོད་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཉྱར་བྱེད་པ་ནམ་

པ་རྒྱག་ཡིན་ནོ། ། རག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་
 ཆོས་ཅན། རྒྱག་ཡོད་དེ། སེམས་ལས་སྤྱད་ཞིང་ཐེག་ཆེན་དག་
 བཤེས་ཀྱིས་འཛིན་པའི་བྱེད་པ་གཉིས། ཕྱི་ནང་གི་ཉེར་འཆོལ་པའི་
 བྱེད་པ་གཉིས། རྟོགས་བྱང་སྐྱབ་ཅིང་ཉེན་ཡུལ་མཆོད་ཉེན་དུ་བྱེད་པ་
 གཉིས་ནམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

༤. མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ་བཞུན་ནས་མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་། སོ་
 སའི་རྩ་བོ། ། དང་པོ་ནི། བྱེད་པའི་འོག་ཏུ་སྟོགས་སོ། །
 གཉིས་པ་ལ། ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་དང་། ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་
 གཉིས། དང་པོ་ལ། དབྱེ་བ་བཞུན་པས་མཆོམས་སྐྱར་བ་དང་།
 སོ་སའི་རྩ་བོ། བྱེད་ལས་གྱི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། དང་པོ་ནི། གཉིས་
 ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
 འཆད་ཅིང་། དེ་ལའང་མོས་པ་དང་བསྐྱོ་བ་དང་རྗེས་སྤྱོད་རང་བ་
 ཡིད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནམས་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། ། དེ་ལ་མོས་པའི་རྩ་
 བོ། མཉམ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་མདོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་
 རྗེས་སོ་བ་ཏུ་ཡུལ་ལ་ཡོན་ཏན་རི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་ངེས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་
 དད་པའོ། ། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་དོན་གསུམ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པ་
 ལས། ཡུལ་གྱི་རང་དོན་སྐྱབ་རྒྱས་པའི་ཆ་ལ་མོས་པ་ཅུང་ཟད་ལྷག་
 པའི་སྒྲོམ་ལམ་ནི། རང་དོན་མོས་པ་ཅེས་བྱ་ལ་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་
 སྒྲོམ་ལམ་རྗེས་སོ་བ་ན་ཡོད་དེ། ས་དེ་དག་ཏུ་གང་ཟག་གི་བདག་
 འཛིན་ལྷག་མ་མེད་པར་མ་སྤངས་པའོ། ཡུལ་གྱི་རང་དོན་སྐྱབ་པ་
 དང་། གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་མཉམ་ཏུ་མོས་པ་

ལྷག་པ་ནི་གཉིས་དོན་མོས་པ་ཡིན་ཞིང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་བའི་
 རྗེས་སྐྱོད་ཀྱི་ཡོད་དེ། ཉོན་ཡིད་སྤངས་པས་བདག་གཞན་མཉམ་ཉིད་
 ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དུམ་གྱིས་གཞན་དོན་བརྒྱབ་པའི་བྱས་པ་
 ལ་ལྷག་པར་ཡིད་ཆེས་པའི་མོས་པ་ནི་གཞན་དོན་མོས་པ་སྟེ། ས་བརྒྱ་
 པའི་རྗེས་སྐྱོད་ཀྱི་ཡོད་དེ། སྐབས་དེར་གཞན་དོན་སངས་རྒྱས་དང་ཆ་
 འདྲ་བའི་ཕྱིར། སྒྲིམ་ལམ་བརྒྱ་བའི་མཆན་ཉིད། མོས་པ་སོགས་
 ལས་བྱུང་བའི་དགེ་ཅ་རྣམས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་རྒྱར་པར་བྱེད་པའི་
 འདུན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བསྐྱུས་
 པའོ། ། སྒྲིམ་ལམ་རྗེས་སྤྱི་རང་ནི། རང་གཞན་གྱི་དགེ་ཅ་ལ་
 དགའ་བའི་ནམ་པ་ཅན་དང་བའི་རོ་བོ་རྒྱར་པའི་ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ།
 ཁ་ཅིག་མོས་བརྒྱ་ཡི་རང་གསུམ་པོ་འདི་སྤྱི་དོན་འདོན་པའི་རྟོགས་པ་
 མིན་ནོ། ། ཞེས་སྤྱི་བ་བབ་ཅུལ་ཏེ། སྒྲིམ་ལམ་བརྒྱ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པས། བརྒྱ་ས་མ་འོངས་པ་ན་འཐོབ་འཇུག་གྱི་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 དང་། བརྒྱ་བྱ་རང་གཞན་གྱིས་བསགས་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་ཅ་
 ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངམ། དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་དམིགས།
 དང་པོ་ལྟར་ན་ཀྱན་མཁྱེན་དུ་ཐལ་ལོ། ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྤྱི་དོན་
 འདོན་པའི་རྟོག་པ་མིན་པ་ཉམས་སོ། ། འདིས་རྗེས་སྤྱིའི་རང་
 ལའང་མཚུངས་ཤིང་། མོས་པ་དུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར།
 རེས་པའི་རེས་ཤེས་སྤྱི་བཤད་པས་བསལ་ལོ། ། འོ་ན་འདི་དག་ཟག་
 བཅས་སྤྱི་བཤད་པ་ཟག་པ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་
 སྤྱིའི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་སྒྲིམ་ལམ་ཡིན་པས་
 བདེན་པར་འདོན་པའི་འདོན་སྤངས་མེད་ཅིང་ཤེས་སྤྱིའི་མིན་ལ།
 ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བདེན་འདོན་གྱི་བག་ལ་ཉལ་མ་

སྒྲུང་ས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་ཡུལ་དེ་བདེན་པར་བྱུང་བ་ལྟ་
 བྱུང་སྒྲུང་པའི་བདེན་སྒྲུང་ཡོད་ཅིང། དེའི་ཕྱིར་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ་
 ཡིན་ལ། བདེན་སྒྲུང་དེ་ཡང་ཤེས་སློབ་ཀྱི་ས་པོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
 པས། ཤེས་སློབ་ཀྱི་བླ་མ་བཅས་སུ་འབྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ཤེས་
 སློབ་ཀྱི་ས་པོན་ལས་བྱུང་ན། ཤེས་སློབ་ཏུ་མི་འབྱུར་རམ་ཞེ་ན། འོ་
 བ་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་སློབ་ཏུ་བལ་ལོ། ། འདི་དག་ལ་ཁ་
 ཅིག་གིས་ལོག་པར་བཤད་ཅིང། གཞན་དག་ཡིད་བརྟེན་མ་རྟེན་པར་
 རྒྱ་བབས་ཀྱིས་དོར་བར་སྒྲུང་ངོ། གཉིས་པ། སོ་སའི་ངོ་བོ་ལ་གསུམ་
 ལས། མོས་པ་ལ་དངོས་དང་། བན་ཡོན་གཉིས། དང་པོ་ལ།
 གསུམ་ལས། བཅའ་སྒྲུང་ནི། གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སྒྲོམ་
 པའི་ལམ་དང་པོ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཆད་དོ། ། ཚ་བ་
 ནི། མོས་པ་ཞེས་སོགས་སོ། ། ལུས་དང་། ཡན་ལག་དང་།
 ཉིང་ལག་གི་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། ། འབྲེལ་བའང་དེ་ལྟར་
 གསུམ་ལས། ཚ་བའི་དབྱེ་བ་ནི། བླ་མ་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་ལ་གསུམ་
 ཡོད་པར་མ་བཟུང་། མོས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། །
 གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱིས་རང་དང་། གཉིས་ཀ་དང་།
 གཞན་ཀྱི་དོན་རྒྱབ་པའི་རུས་པ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་དམིགས་པ་ཉིད་
 རང་དོན་དང་། གཉིས་དོན་དང་། གཞན་དོན་མོས་པ་གསུམ་
 མོ། ། འོ་ན་ཆོགས་ལམ་སོགས་སུ་ལུས་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་
 ལྟར་མོས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འདིར་བབྱུང་རམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྗེས་སྐྱོབ་
 ཏུ་རི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 པའི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ནས། འབྲས་བུར་གྱུར་པ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཀྱི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དང་པོར་ཆོགས་ལམ་སོགས་སུ་མངོན་དུ་མི་

བྱེད་དོ། ། རག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་མོས་པ་ཆོས་ཅན།
གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། བཅུ་མ་བཞག་རྒྱ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བའི་སྒྲོབས་གྱིས་
ཡུམ་གྱིས་དོན་གསུམ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་ལ་རིམ་བཞིན་ལྷག་པར་མོས་པའི་
རང་དོན་མོས་པ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིར། གཞུང་འདིའི་ནང་ན་
ཡང་ཞེས་པ་འགྲུར་མ་དག་པ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཇི་ལྟར་མོས་པ་
བཞིན་མཐོང་པའི་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉིད་ཅན་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་པ་ལྟར་བཤད་དོ། ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་
ནི། དེ་དག་གྲང་ཞེས་སོགས་དང་། ཉིང་ལག་གི་དབྱེ་བ་ནི། དེ་
ཡང་སོ་སོར་ཞེས་སོགས་ཏེ། རག་དོན་དབྱེ་སྒྲུར་རོ། ། དེ་དག་གི་
དོན་བསྐྱབ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། །

ཧ. ཡན་ཡོན་བརྟེན་བཀྲར་བཞུགས་གསུམ་བཤད་བ།

གཉིས་པ་མོས་པའི་ཡན་ཡོན་ལ། བཅུ་མ་སྐྱར་ནི། དང་པོ་
སྒྲོམ་པའི་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཅེས་སོགས་སོ། །
འགྲེལ་བ་ནི། ཇེས་ཐོབ་དུ་ཡུམ་དོན་གསུམ་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཇི་ལྟར་
མོས་པ་བཞིན་མཉམ་བཞག་རྒྱ་ཆོས་ཉིད་མཐོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་
ལ་བྱགས་པའི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་རང་དོན་མོས་པའི་གནས་
སྐབས་དགུ་དག་རྒྱ་སོ་སོར་བརྟེན་པ་རྣམས་པ་དགུ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྒྲ་
མ་ལས་བྱི་མ་གོང་ནས་གོང་དུ་མངོན་པར་དགའ་པར་བྱེད་ཅིང་བརྟེན་
པར་འདོད། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་གཉིས་དོན་མོས་པ་དང་གསུམ་པ་
གཞན་དོན་མོས་པའི་གནས་སྐབས་དགུ་དག་རྒྱ་སོ་སོར་བཀྲར་བ་དང་
བཞུགས་པ་རྣམས་པ་དགུ་དགུས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གོང་ནས་གོང་དུ་
མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བཀྲར་བ་དང་བཞུགས་པར་འདོད་དེ།

དེས་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མོས་པ་སྒྲུབ་
 པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དོན་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་རྟོགས་
 བ་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་བཞེན་བརྗོད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡོན་གྱི་
 ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་དང་མི་འཆན་པར་བརྗོད་པའི་གཅུམ་བུའམ་རྩ་བསྟོད་
 ཀྱི་རྩ་བ་ཉིད་ནི་མིན་ནོ། ། ཚ་འགྲེལ་ལ། དག་དོན་ནི། བེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་ལམ་མོས་པ་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་པ་ཡོན་ཏེ།
 དེའི་སྟབས་ཀྱིས་དེ་བསྒྲུབས་པའི་བྱང་སེམས་སྒྲུབ་ལམ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་
 རྟུགས་རངས་པའི་བསྟོད་བཀྱར་བསྐྱབས་གསུམ་མཛད་པ་འཛོམ་པའི་
 ཕྱིར།

༡. བསྟོད་བསྒྲུབ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ། བསྟོད་པ་ལ་མཆན་སྤྱད་ནི། དེ་ལྟར་མོས་པ་ལས་
 དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡོན་ལག་ཏུ་བསྐྱུར་པའི་བསྟོད་པ་འབྱུང་བས། གཉིས་པ་
 བསྟོད་པ་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་འཆད་དོ། ། ཚ་བ་ནི། ཡོངས་སུ་ཞེས་པ་
 རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་རྩ་བ་བསྟོན་ཅིང་། ཁམས་གསུམ་.....
 གཏོགས་པ་མ་ཡོན་དང་ཞེས་པའི་བར་ནམས་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་ཁྱད་ཆོས་
 སྟོན་ལ། རྟུག་མའི་བསྟོད་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་ནོ། ། དེ་ཡང་དེ་ནི་ཞེས་
 པ་རྒྱུད་པ་གཅིག་གིས་བསྟོད་པའི་རྩ་བ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང་།
 དེ་ནས་གཅིག་གིས་བསྟོད་པའི་སེམས་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་དང་།
 དཔེན་དང་ཞེས་པས། བསྟོད་པའི་གང་ཟག་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པ་
 དང་། སངས་རྒྱས་བསྟོད་ནམས་ཆོགས། ། རང་བཞེན་དུན་པའི་
 སྟོད་ལུ་ཅན། ། ཞེས་པས་བསྟོད་ཆུའི་དགེ་ཚ་ལ་ཉེན་གྱི་རྩ་བ་ནས་
 བཟང་རན་ཏུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དང་། ཐམས་པཅས་ཞེས་པས་

དགེ་ཅ་ཕྱིན་དུག་ལ་ངོ་པོའི་སྒོ་ནས་བཟང་ངན་དུ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་
 དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་ཞེས་པས་བསྡེ་བྱེད་སོགས་དེ་དག་ཐམས་
 ཅད་ལ་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འགོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་
 རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། ཞེས་པས་རི་ལྟར་བསྡེ་བའི་ཚུལ་འཁོར་གསུམ་
 མི་དམིགས་པར་བསྡེ་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་
 དང་། ། ཞེས་པས་བསྡེ་བ་ཁམས་གསུམ་དུ་མི་བསྡེ་བར་རྫོགས་བྱང་
 དུ་བསྡེ་བར་བརྟན་ནོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། བསྡེ་བ་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་
 གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཅན་ལ་ལམ་གསུམ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་
 རོ་པོའི་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པ་བྱང་སེམས་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་དགོས་པ་མི་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྡེ་བ་ཡང་
 དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ་བསྡེ་བའི་ཚུལ་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་བྱེད་
 ནོ། ། བརྒྱ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། མིར་དོན་གོ་རིམས་བཞེན་དུ་སྦྱར་
 བས་བཤད་པ་ནི། རི་སྐད་བཤད་པའི་མོས་པའི་དགེ་པ་བྱང་ཆུབ་དུ་
 བསྡེ་བས་ཉན་རང་ལས་བྱུང་པར་ཅན་ཞེས་དེ་ལྟར་མདོ་ལས་མིང་དུ་
 བཏགས་པའི་བསྡེ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མི་
 དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྡེ་བའོ། ། མི་དམིགས་པའི་བསྡེ་བ་
 ཞེས་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་བསྡེ་བུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
 སོགས་པའི་སྤང་པོར་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པ་འོ། །
 ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་བསྡེ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་དང་། དཔེན་པ་ནི་
 བསྡེ་བ་པོའི་གང་ཟག་བདག་ལ་སོགས་པ་དང་ལྟན་པའི་དངོས་པོ་དང་།
 དེ་བཞེན་གསེགས་པའི་དགེ་བའི་ཅ་བའི་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞེན་དུན་པའི་
 བསྡེ་བ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་བ་དང་། བྱང་སེམས་
 རང་གི་དགེ་བ་བཟང་ངན་དུ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་

པའི་བསྐྱོད་བའོ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བཅས་པའི་བསྐྱོད་བའི་དབྱེད་
 བྱི། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་ལ་བཟང་ངན་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་དམ་
 པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་བསྐྱོད་བའོ། །མཆན་མ་མེད་ཅེས་
 པའི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྐྱོད་བའི་དབྱེད་བྱི། བསྐྱོད་བྱ་སོགས་དེ་དག་
 ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བདེན་པའི་མཆན་མ་མི་དམིགས་པ་ལ་.....
 དམིགས་པའི་བསྐྱོད་བའོ། །སངས་རྒྱལ་གྱིས་གནང་བའི་མིང་ཅན་ནི་
 འཁོར་གསུམ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་
 པའི་བསྐྱོད་བའོ། །བསྐྱོད་ས་ཁམས་གསུམ་པོར་མ་གཏོགས་པའི་མིང་ཅན་
 བྱི། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་.....
 དམིགས་པའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་རྒྱུད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་
 མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྐྱོད་བའི་གདུལ་བྱ་དཔེ་བ་བརྩུ་ལ་སོགས་པའི་
 ལས་གྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་དཔེ་བ་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་
 བསྐྱོད་བའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་འབྱིང་གི་མིང་ཅན་ནི་
 གདུལ་བྱ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཀོད་པའི་དཔེ་བ་མི་.....
 དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོད་བའོ། །བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་.....
 འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་བསྐྱོད་བའི་དབྱེད་
 བྱེད་པ་ནི་གདུལ་བྱ་སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལ་གནས་པར་བྱས་པའི་
 དཔེ་བ་ནམས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོད་བའོ། །
 ཙ་འབྲེལ་ལ། ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་གྱིས་ཡུམ་ལ་སྦྱོས་པ་བསྦྱོས་
 པ་སོགས་གྱི་དཔེ་རྩོམ་གསུང་དུ་བསྐྱོད་པའི་བསྐྱོད་བཅོས་ཅན། རྒྱལ་
 བརྩུ་གཉིས་ཡོད་དེ། བསྐྱོད་པའི་རང་བཞིན་དང་། ཁྱད་ཆོས་བརྒྱད་
 དང་། དབྱེ་བ་གསུམ་ནམས་སྤྲ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

༡. རྗེས་སྤྱི་རངས་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྗེས་སྤྱི་རང་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྒྲུབ་ནི།
 དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི། ཐབས་དང་སོགས་ཏེ། ། དང་
 རོས་རང་ཚུལ། གཉིས་པས་རང་ཡུལ། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རོ་ཐོ་
 བསྟན་ནོ། ། འབྲེལ་བ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཐབས་ཀྱིས་དགེ་ཙ་རྣམས་
 དམིགས་ནས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་གྱི་དགེ་
 བའི་ཙ་བ་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་རྗེས་སྤྱི་རང་བ་བྱ་
 བ་དག་ཡིན་ནོ། ། དག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་རྗེས་སྤྱི་
 ཡིད་རང་ཚོས་ཅན། སྒྲོམ་ལམ་རྗེས་སྤྱི་ཡིད་རང་ཡིན་ཏེ། རང་
 བཞིན་གྱི་དགེ་བ་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱ་དུ་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དགའ་བ་
 བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གསུམ་ཡིད་པ་
 དེ་ལ་མོས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི། འབྲུང་བྱུངས་དག་ནས་གསེར་གྱི་
 གར་བྱ་བཞིན་ཏུ་བསོད་ནམས་གསར་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །
 བསྐྱོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་བསོད་ནམས་དེ་གསེར་མགར་གྱིས་གསེར་
 རྩམ་ཏུ་རྒྱན་ཏུ་བསྐྱར་བ་བཞིན་ཏུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་དོ། ། རྗེས་སྤྱི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་རང་
 དང་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་བྱ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་འཛོལ་ཅིང་གཞན་གྱི་
 དགེ་བ་འདུ་བྱས་པ་དང་། དེ་ལ་རྗེས་སྤྱི་རང་བ་བསོད་ནམས་
 མཉམ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ས་འཛོལ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའོ། །

༢. རྒྱབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཐག་མེད་བསྒྲོམ་ལམ་ལ། དབྱེ་པའི་སྒྲོ་ནས་མཚམས་
 སྒྲུབ། སོ་སོའི་རོ་ཐོ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཐག་པ་

དང་བཅས་པའི་འོག་ཏུ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་སྟེ། དེ་ཡང་
 ཟུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །
 འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱད་པར། ཁ་ཅིག་རྟོགས་པ་དང་། སྤངས་པའོ། །
 ཞེས་སྒྲུབ་མི་འཐད་དེ། སྤངས་པ་ནི་འཇོག་བདེན་ཡིན་པས། སྒྲོམ་
 ལམ་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་།
 རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས།
 ཟུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་མཆམས་སྒྱུར་ནི། ། གཉིས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་
 བོ་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་ཟུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོམ་པའི་ལམ་འཆད་
 དོ། ། ཅ་བ་ནི། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཞེས་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི།
 ཟག་མེད་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
 མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཉིད་དོ། ། དེས་མ་ཟིན་པའི་པར་ཕྱིན་གཞན་
 གྱིས་སངས་རྒྱས་མི་འཐོབ་པ་ནི་མཆོག་ཉིད་དོ། ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་བྱད་པར་སྟེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པར་སྒྱུར་བ་ནི་ཀུན་ལ་བདེན་པར་
 མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རྣམ་བཤོ། ། གནས་སྐབས་
 སུ་དེ་ཉི་ཤུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་མི་
 དམིགས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གོང་མ་གོང་མ་རིམས་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་
 བའི་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པ་ནི་གཏོང་པར་བྱེད་བཤོ། ། མཐར་ཐུག་དོན་
 ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་དོ། །
 དག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། ཟུབ་པ་
 སྒྲོམ་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་སོགས་ལས་བྱད་པར་འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
 པས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་ཡོན་ཏན་བྱད་པར་བསྐྱེད་པའི་
 སྒྲོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༡. རྣམ་དག་སྒྲིམ་ལམ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་དང་། རང་བཞིན་གཉིས། དང་པོ་ལ་
 བཅའ་སྤྱོད་ཀྱི། དེའི་འག་ཏུ་སྒྲིམ་སོ། ། ཅ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་
 སྒྲིམ་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་གྱིས་མཐུན་ཆེན་དང་། ལྷག་མའི་འགལ་ཆེན་
 བཅུན་ནོ། ། འགྲེལ་བ་ལ་གཉིས་ལས། མཐུན་ཆེན་ནི། སངས་
 རྒྱས་ལ་སྒྲིམ་པ་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ལ་སྒྲིམ་པའི་པ་
 རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་རྒྱུགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞིག་ནས་ལ་མཁས་པ་ཞེས་
 བྱ་བ་ནི། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་དག་སྒྲིམ་ལམ་སྤྱི་བའི་རྒྱ་དག་ཡིན་
 ནོ། ། འགལ་ཆེན་ནི། རང་གི་ཆེན་རིགས་དཔལ་པས་ཆོས་ཟབ་མོ་
 ལ་མ་མོས་པ་དང་། དབང་བོ་དཔལ་པས་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དང་།
 སྤྱིའི་ཆེན་བདུན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པ་དང་། མི་དགེ་བའི་སྒྲིམ་པ་
 དང་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲིམ་ལམ་མི་སྤྱི་བའི་རྒྱ་དག་ཡིན་ནོ། །
 དག་དོན་ནི། རྣམ་དག་སྒྲིམ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་སྤྱི་ནང་གི་མཐུན་
 ཆེན་ངེ་སྤྱོད་བཤད་པ་ཆོང་ཞིང་། སྤྱི་ནང་གི་འགལ་ཆེན་ངེ་སྤྱོད་
 བཤད་པ་དེ་དག་བྲལ་དང་བ་ལས་སྤྱི་དགོས་ཏེ། ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་ཟག་པ་
 མེད་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་
 བཅུན་པ་དང་། སྤྱི་བྲག་ཏུ་བཅུན་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།
 བཅའ་སྤྱོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་འཛོལ་པ་དང་མི་འཛོལ་པའི་རྒྱ་དག་བཤད་
 བས། སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྣམ་པར་དག་པ་འཕགས་པ་སོ་སོའི་ཁྱད་
 པར་མ་སྤྱི་བར་སྤྱིར་འཆད་དོ། ། ཅ་བ་ནི། འབྲས་བུ་སྒྲིམ་སོ། །
 འགྲེལ་བ་ནི། འདིར་གང་དག་ཡུལ་ཅན་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དྲི་མས་དག་པ་
 བ། དེའི་ཡུལ་གཞུགས་སྒྲིམ་པ་དྲི་མ་དེས་དག་ཅེས་འཆད་པ་མི་

འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་མས་དག་པ་ན།
 ཚེས་ཐམས་ཅད་ནི་མས་དག་དགོས་པས་དེ་མ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་རོ། ། ཁ་ཅིག རྟོགས་དེ་ལ་དགག་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་ནས།
 རང་ལུགས་འཛོག་པ་ན་དེས་ན་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་
 དེ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པས་ན།
 འབྲས་བུ་རྣམ་པར་དག་པས་གཞུགས་རྣམ་པར་དག་པ་བརྗོད་ཀྱི།
 རྒྱུར་ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་མིན་ནོ། ། ཞེས་
 རྒྱ་པ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་ནང་འགལ་དངོས་སྒྲ་བ་ཉི།
 རྣམ་མཁྱེན་རྣམ་ཅིག་དང་པོའི་རྒྱ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་བསལ་བའི་དེ་
 མ་དེས་རྣམ་མཁྱེན་དེའི་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་ཀྱང་དག་པར་བསལ་སོ། །
 འདོད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་མས་དག་ན། ཚེས་ཐམས་ཅད་ནི་
 མས་དག་མི་དགོས་པ་ཉམས་སོ། ། བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་མས་དག་
 པ་ན་དེ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། དེའི་ཡུལ་སོགས་ཀྱང་དག་དགོས་པ་དང་།
 ཡུལ་ཅན་དག་པས་ཡུལ་དག་མི་དགོས་པའང་རང་ཚོག་འགལ་བ་ཡིན་
 ནོ། ། དེས་ན་འདིའི་གཞུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནི། ཡུལ་ཅམ་ལ་ཟེར་
 བ་མིན་གྱི། རྣམ་གྲུལ་ལམ་སྦྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་གཞུགས་སོགས་སྤང་
 བ་ལྟའི་ཚེས་ཉིད་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུར་འགྲེལ་ཆེན་ཏུ་ཀུན་
 རྒྱུ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན། ཞེས་པའི་སྤང་བ་རང་ས་ནས་དེ་དང་
 མཐུན་པར་བཤད་ཅིང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་མ་ལྟ་བུར་བྱུར་
 པའི་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཅེས་སོགས་སོ། ། དེས་ན་ས་
 གཉིས་པའི་རྣམ་གྲུལ་ལམ་མི་མཐུན་རྟོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་པ་དང་།
 ས་གཉིས་པ་བའི་སྤང་བའི་ཚེས་ཉིད་དེ་མས་དག་པའི་དག་པ་རིགས་ཐ་
 མི་དད་དེ། གཉིས་ཀའི་དག་བྱ་ས་གཉིས་པའི་ངོ་སྤེལ་གྱི་སྤང་བྱར་

ལྷུང་པའི་རྒྱུ་མ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཆོག་
 དོན་ནི། འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བྱ་ཆམ་
 གྲོལ་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
 བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་དེའི་.....
 གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
 ཕྱིར་བློ་དེ་དག་ཆམ་པར་དག་པ་རྩོལ་བ་མི་དད་ཅིང་། རིགས་སོ་སོར་
 བཅད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར་བལ། དེ་གཉིས་རང་གི་མཆོན་
 ཉིད་སྟོབྱར་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱིར་མཆོན་ཉིད་རང་བཞིན་ཆམ་དག་གང་
 གི་ཆ་ནས་ཀྱང་རིགས་དང་རྩོལ་བ་དད་པ་ཉིད་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
 དེར་བལ། ས་གཉིས་པའི་འབྲས་བྱ་ཆམ་གྲོལ་ལམ་དང་། ས་གཉིས་
 པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆམ་པར་དག་པ་ནི་གཉིས་ཀྱི་ཡང་
 ས་གཉིས་པའི་རྩོལ་བ་གྱི་སྤྱོད་བྱུང་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་
 བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་
 ཆམ་དག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ཆམ་པར་དག་པས་
 འབྲས་བྱ་ཆམ་པར་དག་པར་མདོ་ལས་བརྗོད་དོ། ། དག་དོན་ནི།
 ས་གཉིས་པའི་ཆམ་གྲོལ་ལམ་རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱིས་དག་པའི་དག་
 པ་དང་། ས་གཉིས་པ་བའི་ཕྱང་པོའི་ཆོས་ཉིད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དག་
 པ་ཆོས་ཅན། རིགས་དང་རྩོལ་བ་མི་དད་དེ། ས་གཉིས་པའི་རྩོལ་
 བ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་དག་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཕགས་བཞིའི་ཆམ་དག་གི་དབྱེ་པ། སངས་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཆམ་དག་ཞིན་ཏུ་བར་སྒྲུབ་པ། རྒྱུ་བྱེད་ལ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
 བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི། ཆམ་པར་སོགས་.....
 སོ། ། ཅ་པ་ནི། ཉོན་མོངས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། ཉན་

ཐོས་དག་བཅོམ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་རྣམ་ཤོལ་ལམ་རང་གི་མི་མཐུན་ཚུགས་ཀྱིས་
 དག་པའི་དག་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། འདྲོད་
 ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉན་ཐོངས་ཅམ་སྤངས་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་
 ཡིན་པའི་བྱིར། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། རང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོངས་དེ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པའི་
 ཚུགས་གཅིག་པོ་གཟུང་བའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ཅམ་སྤངས་པས་
 རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་
 ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་ལྟེ། རང་གི་རོ་སྤལ་གྱི་སྤྱིབ་པ་ཉན་ཐོངས་དང་།
 གཟུང་རྟོགས་དང་འཛིན་རྟོགས་གསུམ་ག་སྤངས་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་
 དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྦྲུང་བྱུང་གྱི་དྲི་མ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་
 རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན།
 ལྷ་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡིན་པར་འདྲོད་དེ། ཉན་ཐོངས་པ་དང་
 ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྩ་སྤངས་
 པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་དག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། དྲི་བ་ནི།
 ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱབས་སུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་སྦྲོས་པའི་
 ཞར་ལ་སོགས་སོ། ། ལན་ལ་གཉིས་ལས། ཙ་བ་ནི། ས་དགུ་ལ་
 བྱི་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་པ་ནི། འདྲོད་པའི་ཁམས་དང་། བསམ་
 གཏན་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྦྲོམས་པར་འཇུག་པ་དག་ལྟེ། ས་
 དགུ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦོམ་ལམ་རྒྱང་རྩའི་རྒྱང་རྩ་ལ་སོགས་
 པ་རྣམ་པ་དགུ་ མི་མཐུན་ཚུགས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་
 དགུའི་གཉེན་པོའི་རོ་བོར་གོ་རིམས་བཞིན་རྩ་དྲི་མའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 དང་བྲལ་བའི་སྦོ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་དང་། ཉན་རང་གི་སྦོམ་

ལམ་ཅིག་ཤོས་དྲི་མ་ཚུགས་གཅིས་གིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་
 བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཞེས་བྱའོ། རག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན།
 སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་གི་རྣམ་པར་དག་ལ་ཤིན་ཏུ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་བ་
 མིན་པའི་བྱད་པར་འབྲུག་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་དེ་དྲི་མ་མ་
 ལུས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཉན་
 རང་གི་སྒྲོམ་ལམ་དྲི་མ་ཚུགས་གཅིག་ཅེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདྲིར་སྐབས་སུ་བབས་པ་གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤྲངས་པའི་ཚུལ་ལ་འབྲུག་
 དབྱེད་པར་བྱ་ཞེ། དེ་ལ་སྤངས་བྱ་གང་གཉེན་པོ་གང་གིས་ཚུལ་རི་
 ལྟར་སྤྲང་ཞེ་ན། སྤང་བྱ་ནི་གཉིས་ཏེ། བཅོང་སྤངས་དང་སྒྲོམ་
 སྤངས་གཉིས་སོ། ། དང་པོ་ནི། བཤེས་གཉེན་འདྲ་པས་ཚོས་ལོག་
 བརྟན་པ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱིབ་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དང་།
 གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚུངས་
 པར་འབྲེལ་བའི་སྐྱིབ་པ་ལྟར་སྐྱེས་ཀྱི་ཆ་རྣམས་ཏེ། རེ་རེ་ལ་ཡང་
 བཅོན་གྱུར་དང་། ས་བོན་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ས་བོན་ནི་
 དམིགས་རྣམ་མི་འཛིན་པའི་བྱས་པའི་རོ་བོར་གནས་པ་ཡིན་ལ། བྱས་
 པ་དེ་ལས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་པར་སྐྱེས་པའི་སྐྱིབ་པ་ནི་བཅོན་གྱུར་
 རོ། ། ཡང་སྐྱིབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཞི་གནས་བྱད་པར་ཅན་ལ་སྐྱིབ་
 པ་དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་སྐྱིབ་པའོ། ། དང་པོ་ལ་ནི། སྒྲོམས་
 འཇུག་གི་སྐྱིབ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ཞིང་དེ་ཉན་མོངས་མིན་ཏེ། ཉན་མོངས་
 མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཉན་མོས་ཤེས་རབ་རྒྱུད་པས་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཡང་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་སྐྱིབ་མིན་ཏེ། ཉན་མོས་དག་བཅོམ་
 གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་དག་གིས་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་

རྟོ། ། དེ་ནི་རི་ཁྱུར་འདྲོད་པ་བཞེན་སྒྲུལ་བ་དང་། མྱོམས་པར་
 འབྲུག་པ་སོགས་ལ་བར་དུ་གཙོད་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་བྱང་བའི་རྩ་
 བོར་གྱུར་པའོ། ། རྟག་མཐོང་ལ་སྒྲིབ་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཉོན་མོངས་
 པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཙོ་བོར་
 ཐར་བ་ཅམ་ཐོབ་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ། གཉིས་པ་ནི། གཙོ་
 བོར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ། རེ་རེ་
 ལའང་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་ཉོན་མོངས་པའི་
 སྒྲིབ་པ་མངོན་གྱུར་ནི། སེར་སྒྲ་དང་སྤག་དོག་ལ་སོགས་པ་རྩ་བ་དང་།
 ཉེ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ། ། དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་
 དེའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། འདྲོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ས་
 བོན་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཡིན་ན་
 ཤེས་པ་ཡིན་པས་དམིགས་རྣམ་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཤེས་
 སྒྲིབ་མངོན་གྱུར་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་དག་ཡིན་ལ། ས་བོན་
 ནི་དེ་ཉིད་བསྐྱེད་པའི་བག་ལ་ཉལ་བྱས་པའི་རྩ་བོར་གནས་པའོ། །
 དེ་ཡང་མངོན་གྱུར་དང་ས་བོན་གཉིས་ཀ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ། །
 གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ནི་བཞི་ལྟེ། རྣམ་པར་སྒྲུབ་འབྱེན་པའི་གཉེན་པོ་
 དང་། སྤྱིང་བའི་གཉེན་པོ། ཉེན་གཉེན་པོ། ཐག་བསྐྱང་གཉེན་
 པོའོ། ། དང་པོ་ནི། ཐོག་མར་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས་
 ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་བརྟུང་བ་ལྟེ། འདྲོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྤྱུག་པ་
 བཞུམ་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཅིའི་ཕྱིར། འདི་སྤྱིང་བའི་གཉེན་པོ་མིན་ཞེ་
 བ། འདྲོད་ཆགས་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་ལ། མི་སྤྱུག་
 པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པར་ཞུགས་པས། རེ་ཤིག་འདྲོད་ཆགས་
 མངོན་གྱུར་བྱིས་ཀྱིས་མནན་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། གཉིས་ཀའང་ཡུལ་གྱི་

གནས་ཚུལ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ཏུ་དམིགས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 སྤང་བའི་གཉེན་པོ་ནི། སྤྱིར་བའི་ལམ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་
 ལམ་མོ། ། དེ་ཡང་དང་པོ་མངོན་གྱུར་དང་། ཕྱི་མ་ས་བོན་གྱི་སྤང་
 གཉེན་ཡིན་ནོ། ། ཉེན་གཉེན་པོ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་དང་།
 ཐག་བསྐང་གཉེན་པོ་ནི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་མོ། ། གསུམ་པ་གཉེན་
 པོས་སྤང་བུ་ཇི་ལྟར་སྤང་བའི་ཚུལ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྤང་བུ་མངོན་གྱུར་འདས་པ་འགགས་
 པས་སྤང་མི་དགོས། མ་འོངས་བར་མ་སྐྱེས་པས་སྤང་མི་བྱས། ད་
 ལྟར་བ་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་སྤང་བ་ཡིན་
 ལ། དེ་ཡང་ས་བོན་མ་འོངས་པར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཤེས་སྤྱོད། ། ས་
 བོན་མ་འོངས་པ་ཆོས་ཅན། སྤང་མི་བྱས་པར་ཐལ། མ་སྐྱེས་པའི་
 ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས་སོ། ། སྤང་བས་ཐུན་པ་མི་བསལ་བར་
 ཐལ། ཐུན་པ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས། ཐུན་པ་
 ད་ལྟར་བར་སྤང་བ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀྱན་ཏུ་
 བཟུངས་སོ། ། ཁ་ཅིག། སྤྱོགས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཕྱི་མ་འདི་རང་
 གིས་ཀྱང་བཞོད་ནས་དེ་མ་ཐག་དེ་བས་ན། མངོན་གྱུར་ལ་གནོད་པ་
 བྱེད་པའི་སྤྲོ་ནས་སྤང་བ་མིན་ཏེ། འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་
 མ་སྐྱེས། ད་ལྟར་བ་ནི་ལམ་དང་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་དངོས་སུ་
 གནོད་པ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་ལ་མི་བཟུངས་ཏེ། དམིགས་
 རྣམ་མི་འཛིན་པས་ལམ་ད་ལྟར་བ་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་ཏུ་བྱང་བའི་
 ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་རོ། ། སྤང་བས་ཐུན་པ་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པ་
 བྱར་མེད་པར་ཐལ། ཐུན་པ་འདས་པ་འགགས། མ་འོངས་པ་མ་
 སྐྱེས། ད་ལྟར་བ་སྤང་བ་མཉམ་དུ་མི་འཇུག་པས་དངོས་སུ་གནོད་པ་

བྱུང་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཡུད་མཆམས་དང་བཅས་པ་དེ་མ་
 ཐག་རང་ཉིད་ལ་སྟོན་པར་འཇུར་བས་དྲན་པ་རྣལ་དུ་མ་བཞག་པའོ། །
 ས་ཐོན་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་མཉམ་དུ་འབྱུག་པའང་མིན་ཏེ། འདི་
 ལྟར་མཐོང་ལམ་གྱི་ངོ་ཐོར་སྐྱེས་པའི་ཡིད་ཤེས་དེ་ལ། མཐོང་སྤང་གི་
 ས་ཐོན་ཡོད་དམ། མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་གི་ཆོ། དེའི་རྒྱད་ལ་
 མཐོང་སྤང་གི་ས་ཐོན་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཞན་ཡོད།
 དང་པོ་ལྟར་ན་ཡིད་ཤེས་དེ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་
 ཏུ་ཐལ་ལོ། ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱད་ལ་ཡིད་
 ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྩེས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་
 འཇུར་བས་གང་ཟག་དེ་རྒྱད་དུ་མར་ཐལ་ལོ། ། གཉིས་པ་རང་
 ལྷགས་ནི། བྱུང་མེམས་མཐོང་ལམ་པ་དང་། རྟོན་ལམ་པ་མི་རྟོག་ཡི་
 ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་རྒྱད་ལ། དེའི་ཆོ་སྤྱོད་པ་གཉིས་
 གང་གི་འང་ས་ཐོན་མེད་དེ། ཡོད་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། མཐོང་
 ལམ་མཐོང་སྤང་གི་བག་ཆགས་བསྟོར་བཞི་ཡིན་པ་སོགས་སུ་གདོན་མི་བ་
 བར་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། ། དེའི་ཆོ་སྤྱོད་པའི་ས་ཐོན་མེད་ཀྱང་།
 སྤངས་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་མིན་གྱི། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་ས་ཐོན་ཅན་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཟག་བཅས་གཉིས་
 རྒྱད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མི་རུང་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། ཡིད་ཤེས་ཟག་
 བཅས་དེ་རེ་ཤིག་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀལ་པའི་དབང་གིས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །
 དེས་ན་རྩེས་ཐོབ་དུ་སྤྱར་ཡང་སྤྱོད་པའི་ས་ཐོན་སྐྱེ་བར་འཇུར་རོ། །
 དེའི་ཕྱིར་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཆོ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱད་ལ་
 མཐོང་སྤངས་མེད་ཀྱང་སྤངས་པ་མིན་ལ། སྤང་བཞིན་པ་ཡིན་ཁོང་།
 རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཆོ་སྤངས་པ་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ཡང་སྤྱིར་མངོན་གྱིར་

དང་། ས་ཐོན་གང་སྤང་ཡང་། ད་ལྟར་བར་སྤང་པའི་བྱེད་སྤྱོད་
 མཐོན་པ་མངོན་གྱུར་དང་། ས་ཐོན་གང་ཡིན་ཀྱང་ད་ལྟར་བ་ཡིན་
 དགོས་པའི་མིར་ཉེ། འདས་མ་འོངས་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྤྱིད་པའི་
 མིར་རོ། ། འོན་ཀྱང་གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་འདས་པ་དང་།
 འགགས་པའི་ས་ཐོན་སྤང་མི་དགོས་ལ། གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་ལྟན་
 གཅིག་འཇུག་པའི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའང་མི་སྤྱོད་གི་དེ་གསུམ་གང་
 དུའང་མ་སྤྱོད་པའི་རང་གི་རྟོག་གི་སྤང་བའི་ས་ཐོན་ཅམ་སྤང་བ་ཡིན་ལ།
 སྤངས་པའི་དོན་ས་ཐོན་དེ་མ་འོངས་པ་ན་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་མི་རུང་དུ་
 ཞེས་པའོ། ། དེས་ན་ཀུན་ལས་བདུས་ལས། འདས་པ་ནི་འགག་
 པའི་མིར་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། གཉེན་པོ་རང་དུས་ན་
 འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་། ལྟན་ཅིག་འཇུག་པ་གང་ཡང་མི་
 སྤྱོད་པར་བསྟན་ལ། འོན་ཀྱང་གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་
 དེ་ལས་སྤྱོད་ཉེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་གསུམ་གང་ཡང་མིན་པའི་གནས་
 ངན་ལེན་ཅམ་སྤང་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་རྣམ་
 པ་དེ་སྤངས་པས་མ་འོངས་པ་ན་ཉོན་མོངས་པ་མི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་
 གནས་པ་དེ་ནི་སྤང་བའོ། ཞེས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྤྱོད་
 འདོད་ཉེས་པ་བཅོམ་པའི་མིར། ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ས་ཐོན་སྤང་སྤྱོད་
 མི་རུང་དུ་བྱས་པ་སྤངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ས་ཐོན་མ་
 འོངས་པ་སྤང་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། ། རྒྱལ་འདིས་རྒྱན་མཐའི་བར་
 ཐམས་ཅད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་ཚུགས་འདི་ལ་མཁས་སྟོན་དག་གིས་རང་
 གི་རང་རྒྱལ་གསལ་བར་བྱས་པའོ། ། གསུམ་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། རི་
 ལྟར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་ཞེན་ཞེས་པ་ཉེ། ས་དགུ་
 ལ་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པ་སངས་

རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱལ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་དེ་ལ། འོ་
 བ། དེ་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཤིན་ཏུ་བར་རི་
 ལྟར་འབྲུབ་ཅེས་དྲིས་པ་ཡིན་གྱི། རི་ལྟར་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་ཤིན་
 ཏུ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནི། ས་དགུ་ལ་ནི་ཞེས་པའི་དྲི་བ་དང་ཁྱད་
 པར་མེད་དོ། ། ལན་ལ་གཉིས་ལས། ཙ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་
 བ། བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཁམས་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་
 པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག་མཉམ་པར་
 རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། དེ་ལ་འོ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་
 ཡིན་ན། གཉེན་པོས་སྤང་བྱ་སྤྱང་བའི་རིམ་པ་མི་འཐད་པས་དྲི་མ་
 མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོར་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་ལྟན་ཀ་དོན་དམ་པར་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་འཐད་
 ། བྱང་། ཐ་སྙད་དུ་སྤང་གཉེན་གྱི་རིམ་པ་མི་འཐད་པའི་སྦྱོན་མེད་ཅེས་
 པའི་སྒྲོ་ནས་སྤངས་པ་ཡིས་འགལ་བར་མེད་པར་གྲུབ་པོ། ། ཞེས་
 པའོ། ། སྦྱོབ་དཔོན་ལྟར་ན། འགྲེལ་བ་ནི། བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲོམ་
 པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་བ་རི་སྐད་དུ་བཞུན་པ་དེ་དྲི་མ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་
 པོའི་རོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་
 འཛིན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་གཟུང་བ་དག་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། འདི་
 རྒྱ་མཚན་ལ་མི་སྦྱོར་བ་དག་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་པའི་རྩ་ཆོག་
 ལ་མ་བཞུགས་པའོ། ། རྟོགས་དེ་སྦྱིར་དྲི་མ་མ་ལུས་པའི་གཉེན་པོ་
 བྱེད་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། གཉེན་པོ་བྱེད་ཚུལ་དེ་ལ་ས་དགུ་ལ་
 ནི་ཞེས་པར་བཤད་པའི་མི་མཐུན་སྦྱགས་ཆེ་རིམ་ནས་འགག་ཅིང་།
 གཉེན་པོ་ཆུང་རིམ་ནས་སྦྱོབ་པ་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་གཉེན་པོ་ནི་

ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཆེ་རིམ་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྐྱེ་པའི་ལམ་
 རྣམས་ནི་ཚྭ་ལ་བ་ཆེན་པོས་སྐྱེད་དགོས་པས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་
 རྣམས་ནི་ཚྭ་ལ་བ་རྒྱང་ཁྲུང་སྐྱེད་པས་རྒྱང་ཁྲུང་ཡིན་པས་སོ། ། མི་
 མཐུན་སྦྱགས་ནི་རྒྱང་ཁྲུང་ཁྲུང་ལ་སོགས་པ་རྒྱང་རིམ་ནས་འགག་པར་
 རིགས་ཏེ། དང་པོ་རྣམས་ནི་སྤང་སྤྲོ་བས་རྒྱང་ཁྲུང་དང་། ཕྱི་མ་
 རྣམས་ནི་སྤང་དཀའ་བས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲན་ཀ་
 གོས་ལ་ཆགས་པའི་དྲི་མ་རགས་པ་འབད་བ་རྒྱང་ཁྲུང་སེལ་ཞིང་། སྤ་
 མ་སེལ་བ་ལ། བཙོ་སྤྲན་མཁན་ཆེ་ཐང་ཁྲུང་འབད་པའི་དཔེས་སྤངས་
 པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྲོ་ལ་དེ་འབད་པར་འགྲུབ་བཤོ། ། དེ་ཡང་མདོ་
 ལས། དོན་དམ་པར་སྤང་གཉིན་ལ་གྲུབ་པའི་ལན་དངོས་སྤྲོ་བསྤྲན་
 བས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ལན་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཅིང་། བསྤྲན་བཙོས་ལས།
 མདོའི་ཤུགས་བསྤྲན་ཁོང་ན་གནས་པ་དེ་ཉིད་དངོས་སྤྲོ་གསལ་བར་
 བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྤྲན་བ་ནི། དེའི་
 ཕྱིར་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཤིན་ཏུ་བ་ཡིན་པར་རྣམ་
 པར་བཞག་གོ། གསུམ་པ་ནི། ཞེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་
 ངག་གི་བསྤྲན་བཙོས་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་
 གསལ་བའི་རྣམ་པའདྲ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ལྷན་བ་ལས། སྤྲོ་བས་
 གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤོ། །༥།

སྐབས་གསུམ་པ། གཞི་ཤེས་མཚན་བྱེད་ཀྱི་ ཆོས་དགྲ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། མཚན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཤད།
 སྐབས་བསྐྱུ་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ལེགས་པར་
 ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་འཆད་དོ། །
 འདིར་གང་དག་གཞི་ཤེས་སྤང་བྱར་མ་ཤེས་པར། ལམ་ཤེས་དེའི་
 གཉེན་པོར་མི་ཤེས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ནི་ཐུན་སྦྱུལ་ཡིན་
 ཏེ། ལམ་ཤེས་གཉེན་པོར་མ་ཤེས་པ་ཡང་གཞི་ཤེས་དེའི་སྤང་བྱར་མི་
 ཤེས་པས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བཞེན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།
 གཞི་མ་ཤེས་པར་ལམ་མི་ཤེས་ཞེས་འབྱུང་གི། གཞི་ཤེས་མ་ཤེས་པར་
 ལམ་ཤེས་མི་ཤེས་ཞེས་མི་འབྱུང་པས། གཞུང་གི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་
 པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཟག་རྒྱད་ཐ་དད་པའི་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་སྤོང་
 གཉེན་ཏུ་འཁྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ན་སྐབས་གསུམ་
 པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙུག་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་སུ་འཁྱུར་དགོས་ན་ཡང་།
 དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མངོན་རྟོགས་
 བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་གིས་མ་མུངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
 རྒྱན་ཀྱི་ཆེད་ཏུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་ཡང་ཡོད་པར་
 ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་སུ་རྟོགས་
 པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཐིན་པའི་བྱད་པར་ཏུ་
 བྱས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཉིད་སྐབས་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ།

འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉན་རང་ལ་སོགས་
 པའི་ལམ་ཡང་བཤད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཁོ་ན་བཤད་པ་མིན་
 བཅ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་སུ་བསྟན་ཅེ་ན།
 བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ། དེ་ལ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། འཕགས་
 པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི། རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒྲོ་ནས་ནི། །
 ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། ། ཞེས་མི་དམིགས་པར་བསྒྲུབ་པ་
 ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
 དཔས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། ། ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་འོ། ། དེ་བས་ན་
 མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་མ་ལུས་
 པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དུ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལོགས་སུ་བཤད་
 པར་བཟུང་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

༡. ཤེས་པའི་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་སོགས་ཆོས་བཞི་བཤད་པ།
 གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་ལ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཚུག་
 བསྟར་བའོ། ། དང་པོ་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱི་དོ་བོ། ཉེ་དྲིང་གི་མཆོན་ཉིད།
 མི་མཐུན་ཚུགས་དང་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ། གཞི་ཤེས་བསྒྲུབ་པའི་སྦྱར་
 བ། སྦྱར་བ་དེའི་མཉམ་ཉིད། མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་
 མཐོང་ལམ་དང་རྒྱག་གོ། དང་པོ་ལ། ཙ་བ་ནི། ཚུ་རོལ་པ་རོལ་
 མཐའ་ལ་མིན་ཞིང་དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། འབྲས་བུའི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ་ཉེ་བར་འདོད་དེ།
 དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར་རོ། ། བཏོ་ལས་ཀྱང་འདི་ཁོ་ན་
 བཞིན་བཤད་དོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་བསྟན་ནི། བྱང་པ་
 སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་ལ་མི་གནས་པ་ཡིན་

ཉེ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་གྱིས་ཚུ་རྩོལ་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་ཡུང་
 བོའི་རྒྱན་རྟག་པ་དང་། རྟིང་རྗེའི་པ་རྩོལ་གྱི་མཐའ་ལྷ་ངན་ལས་
 འདས་པ་ཉེ། ཡུང་བོའི་རྒྱན་ཆད་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། དེ་དག་གི་
 བར་ན་ཡང་མི་གནས་པས་སོ། ། དེ་ལྟར་སྲིད་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་
 ཤེར་ཕྱིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་འཕྱུར་བ་འདོད་དེ། ཏུས་གསུམ་པའི་
 ཆོས་རྣམས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྣམ་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
 པས་སོ། ། རྒྱགས་བསྟན་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་
 རྟོགས་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་རབ་གྱིས་པ་རྩོལ་དུ་ཕྱིན་པ་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 ཡུང་བོའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་པར་བདེན་པར་དམིགས་པའི་
 མཆན་འདོན་གྱི་ས་བོན་གྱིས་བཅེངས་པ་ཉིད་ཀྱི་འཁོར་བ་དང་། ལྷ་
 ངན་ལས་འདས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། རྟིང་
 བརྟེ་བ་དང་། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་གཞི་
 ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་པའི་ཤེར་
 ཕྱིན་པ་དང་རིང་བར་ཕྱུར་ཉེ། ཏུས་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅི་
 བ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོན་པའི་སྐབས་
 ལས་བསྒྲིག་ཉེ་བསྟན་པས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས། རྩོད་པ་
 བྱི། རྒྱ་མཆན་དེའི་སྒྲོ་ནས་ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རིང་
 བ་དང་ཅིག་ཤོས་སུ་འཕྱུར་བ་མི་འབད་པར་བཤ། ཏུས་གསུམ་མཉམ་
 པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པ་ནི་གཞིའི་གནས་སྟགས་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ།
 གཞིའི་གནས་སྟགས་རྟོགས་པ་དེ་ཡང་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཐམས་

ཅད་ལ་ཡོད་པ་མེད་ནམ་ཟླ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཤེས་ཡོད་པས་སོ།
 ཉུགས་སྒྲུ་མ། དེར་ཐལ། ལྷ་ལྷུང་གི་ལྷགས་ལས། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བ་གང་། དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྒྲོང་བར་བཞེད། །ཅེས་འབྱུང་བས་སོ། ཞི་
 བ། གཉིས་པ་ལན་ལ་གཉིས་ལས། ཙ་བ་ནི། དེ་ནི་སོགས་སོ། །འབྲེལ་པ་
 ལ། ཐེག་དམན་གྱི་གཞི་ཤེས་རིང་བའི་རྒྱ་མཚན། བྱང་སེམས་གྱི་དེ་ཉི་བའི་
 རྒྱ་མཚན། ལྷན་མོང་གི་མཆོག་བསྟན་བསྟན་པའོ། །དང་བོ་ནི། ཉན་རང་
 དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རིང་བར་རྒྱར་ཏེ། རྩས་གསུམ་མཉམ་
 པ་ཉིད་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
 པ་རྣམས་གྱིས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཕགས་ལྷགས་མི་ཤེས་པས་སོ།
 དེར་ཐལ། དངོས་པོ་སྒྲོས་པའི་མཚན་མ་དང་ལྷན་པར་རྟོགས་པས་སོ།
 དཔེར་ན། ལྷ་མ་མཁན་གྱིས་སྒྲུལ་བའི་དངོས་པོ་རྟ་སྒྲང་སོགས་སྒྲང་བ་ལ་
 དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པས་རྟ་སྒྲང་གི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་རྟ་སྒྲང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མི་སྒྲང་བ་བཞེན་དུའོ། ཉུགས་
 དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་རང་བཞེན་མེད་རྟོགས་
 གྱི་ཤེས་རབ་སོགས་ཐབས་མཁས་དཔག་དང་བྲལ་བས་སོ། །གཉིས་པ་
 བ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་དེ་དག་ལ་ཡུམ་འདི་ཡང་དག་པར་ཉི་
 བར་འབྱུར་ཏེ། བྱང་ལྷུང་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་
 པའི་ཆོས་གྱི་གནས་ལྷགས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མཉམ་པ་
 ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ཐལ། རྩས་
 རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཐེག་ཆེན་དག་གི་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་མཁྱ་
 བར་བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ལ་
 བཞེན་པ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་
 དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འབྲུལ་བའི་མཚན་མ་ཅི་རིགས་པར་

བསལ་བས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་གཞི་ཤེས་པར་འདྲ་ཡང་
ཐབས་མེད་པས་ནི་རིང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཐབས་ཀྱིས་ནི་མི་རིང་བ་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །

༥. མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ། གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་།
འབྲས་བུ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་
བཅོ། ། དང་པོ་ལ་སྤང་བུ་དང་། གཉེན་པོ་ཅོ། ། དང་པོ་ལ།
གསུམ་ལས་མཚམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་སྟོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི།
གཞུགས་སྟོགས་སོ། ། དེ་ཡང་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཉན་རང་གི་གཞི་
ཤེས་ལ་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་དང་། མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་སུ་
བཤད་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལ། གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་སུ་
བཤད་པའི་དོན་ནི། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་མཚན་འཛིན་ཡིན་
པ་དང་། དེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་སྤང་བའི་དོན་མ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་
གཞི་ཤེས་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། མཚན་འཛིན་ཡིན་ན་
རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཚན་འཛིན་ཡིན་ན།
བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་
ཤེས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཀྱི་
མཚན་འཛིན་ཡིན་ན། ཤེས་སྤྱོད་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པས།
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཀྱན་
ལས་བཏུས་དང་། གཉན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མཚན་མར་འཛིན་མི་

འཛིན་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱི་ཆོས་
 ཀྱི་མཆོད་འཛིན་སྤྱོད་བ་ལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་
 བྱང་སེམས་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ་ན། ཉན་རང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་
 མཆོད་འཛིན་ལས་གྲོལ་བར་བལ་ལོ། ། གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་རང་རྒྱད་
 ལ་འབྱུང་བ་སྤྱོད་བ་ཡིན་གྱི། ཉན་རང་གི་རྒྱད་ལ་འབྱུང་བ་སྤྱོད་བ་
 མེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་མི་དགོས་ཏེ། ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་
 ཤེས་བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་གཞི་
 ཤེས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་བདེན་འཛིན་
 ཀྱི་ས་ཐོན་རྒྱད་ལ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྗེས་
 ཐོབ་ཏུ་མཆོད་འཛིན་མངོན་གྱུར་འདྲིན་པར་བྱེད་པས་ཉན་རང་.....
 འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ན་ཡོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོད་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་
 དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའམ། ས་ཐོན་དང་བཅས་པའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། མཆོད་འཛིན་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཆོས་ལ་མཆོད་
 འཛིན་ནི་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཡིན་ཞིང་། ཉན་རང་གི་
 རྒྱད་ཀྱིས་གཞི་ཤེས་ཀྱང་མཆོད་འཛིན་དེའི་ས་ཐོན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར།
 མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱ་བའི་གཞི་ཤེས་ཁོ་རང་བྱང་སེམས་
 ལམ་གྱི་སྤྱོད་བ་ག་ལ་ཡིན། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི།
 ཆོས་ལ་མཆོད་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་
 ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པས་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། ། དེས་ན་
 ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་

རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་མེད་ཡིན་ཀྱང་
 ཆོས་ལ་མཚན་འདོན་གྱི་ས་པོན་དང་བཅས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་ཟག་བཅས་
 སོ། ། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་
 པའི་ཆོས་སོ་སྒྲིའི་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དག་བཅོམ་པའི་ཟག་པ་
 མེད་པ་དང་འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་གཉིས་ཀའི་དོ་པོ་
 རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་གྱིས་ཀྱན་བཏགས་པའི་གང་ཟག་བདག་
 གིས་སྟངས་བ་ཉིད་དུ་བརྟུ་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་འདོན་དེ་དག་གི་
 གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་ཆོས་དེ་དག་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མ་ལྟར་པ་
 ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་
 འདུ་ཤེས་ནི་ཕྱིན་ཅེ་ལྷག་དུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱིས་སྤང་
 བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཡིན་ནོ། ། རག་
 དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དེ་མི་
 མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་
 པའི་ཆ་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་ན་ཡང་། བྱང་སེམས་ལམ་
 ཀྱི་སྤང་བྱ་ཆོས་ཀྱི་མཚན་འདོན་དེའི་ས་པོན་དང་རྗེས་སུ་འགྲེལ་བའི་
 ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༤. གཉེན་པོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་
 སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། སྒྲིབ་ལ་སོགས་ལ་ཅེས་པ་རྒྱང་པ་གསུམ་
 སོ། ། དེའི་འགྲེལ་བ་ནི། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲིབ་པ་
 ལ་སོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྟོན་ནས་རང་
 དང་གཞན་སྦྱར་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་དུ་གཉེན་པོ་གཞི་ཤེས་ཡིན་ཏེ། གནས་ལུགས་ལ་ཡང་དག་
 པར་བྱགས་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
 བདེན་པར་ཆགས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་སམ། ས་བོན་ཐམས་ཅད་
 བཀག་པའམ་མེད་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་གཞི་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་གཉེན་པོ། རྒྱ་མཚན་ལས་
 འཕྲོས་པའི་དོན་ནོ། ། དང་པོ་ལ། ཙ་བ་ནི། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་
 དམིགས་པའི་དད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆགས་པ་ཕྱ་མོ་དང་མི་མཐུན་
 པའི་སྦྱགས་ཡིན་ནོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
 སོགས་པ་ལ་བདེན་པར་འདྲིན་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱག་འཆལ་བ་ལ་སོགས་པའི་
 བསྐྱེད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སམ་མ་དད་པ་ལ་སོགས་
 པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད་ཀྱི་བདེན་འདྲིན་ཀྱི་ཆགས་པ་ཕྱ་མོའི་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱ་མིན་པས་མི་མཐུན་
 པའི་སྦྱགས་ཡིན་ཏེ། འདིས་སངས་རྒྱས་ལ་མཚན་འདྲིན་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 སྤྱག་འཆལ་བ་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱ་མིན་
 པར་བརྟན་གྱི། སངས་རྒྱས་ལ་སྤྱག་འཆལ་བ་སོགས་སྤང་བྱ་མིན་པར་
 མ་བརྟན་ཏོ། ། དག་དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་པར་
 འདྲིན་པས་སྤྱག་འཆལ་བ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་པས་
 མ་བྱུང་སྟེ། བདེན་འདྲིན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
 ལས། རྒྱ་བ་ནི། ཡང་རི་རྩེར་ཆགས་པ་ཕྱ་མོ་མི་མཐུན་པའི་སྦྱགས་
 ཡིན་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ། ཙ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སོགས་སོ། །
 འབྲེལ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདེན་
 པར་དམིགས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་སྦྱགས་ཡིན་
 ནོ། ། གང་གི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་

ནས་སྤྱོད་པས་ཆོས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ཟབ་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
 རོ། ། གསུམ་པ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། འོ་ན་དེ་རི་ལྟར་སྤྱོད་ཞེ་ན།
 ཙ་བ་ནི། ཆོས་རྣམས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་
 མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
 བདེན་པར་ཆགས་པ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་
 པའོ་ཞེས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་གཅིག་པར་ཡོངས་སུ་
 ཤེས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་ཟབ་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་དང་། རྟོགས་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་
 གཉིས་ལས་དྲི་བ་ནི། ཡང་རི་ལྟར་སོགས་སོ། ། ལན་ལ། ཙ་བ་
 ནི། མཐོང་བ་ཞེས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། རང་བཞིན་སྤྱོད་
 པ་ཉིད་དེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་
 ཉིད་ཏུ་མདོ་ལས་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟོགས་དཀའ་བའི་དོན་ཡང་
 གང་གི་ཕྱིར་ན་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 གཉིས་སྤྱང་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་དམིགས་པའི་དོན་བསལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ། གཉིས་པ་ལ་དྲི་བ་ནི། ཡང་དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ལན་ལ་
 ཙ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པར་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི།
 གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པའི་
 བར་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་ཉིད་དེ་མི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་
 ཡིན་ཏེ། གཉིས་སྤྱང་སོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་མཆོན་མ་གང་ཏུ་ཡང་
 ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའམ། ཤེས་པར་བྱུང་མེད་པས་གཉིས་སྤྱང་གིས་
 སྤྱོད་བསམ་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཏུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
 མཆོམས་སྒྱུར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི། དེ་ལྟར་འདྲ་

ཤེས་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་
སུ་ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ལ་ཆོས་
ཅན། སྐ་རིམས་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་སྟོགས་དང་གཉེན་པོའི་རབ་དུ་
དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྐར་དུ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཆུལ་གྱིས་
མཆན་འཛིན་གྱི་ས་པོན་དང་བཅས་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་
ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པའི་ཁྱིར།

ལ. གཞི་ཤེས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།

བཞི་བ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི།
གཟུགས་སོགས་ཅེས་པས་གཞིའི་རྩ་བ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་པ་དང་། དེ་
མི་རྟག་སོགས་དང་། ཞེས་པས་གཞིའི་བྱུང་པར་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་པ་
དང་། དེ་མ་རྟགས་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞིའི་དབྱེ་བ་ལ་ཞེན་
སྦྱོང་འགོག་པ་དང་། ལྷང་བ་རྣམ་བཤུན་ཤེས་བྱེད་དོ། ། ཞེས་
པས་གཞི་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་པ་བསྟན་
ནོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་བསྟན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་།
འགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བའོ། ། དང་པོ་ནི། བསྟན་ཅས་
བྱང་རྩོ། ། གང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་དང་
དེ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་བཀག་པའི་སྐྱོན་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་བཅུའོ། ། ཇི་ལྟར་
ན་དངོས་བསྟན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྐྱོན་སོ། ། བཅུ་པོ་གང་ཞེ་ན།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སོམས་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་
ཆོས་ ཅན། གཞིའི་རྩ་བ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱབ་བ་རང་དབང་བར་
ཡོངས་སུ་ཤེས་བ་བསལ་བའི་སྐྱོན་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཁྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། གཞིའི་བྱང་པར་ལ་ཞེན་སྦྱོང་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་མི་ཉག་པ་དང་སྤྱོད་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱབ་པའི་
 ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བསལ་བའི་སྒྲོན་ས་སྦྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཆོས་ཅན། བཅོམ་ཉིད་ལ་ཞེན་སྦྱོང་བཀག་པའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ།
 སོ་སོར་མ་རྒྱུགས་པ་ཀྱན་བཏགས་དང་། རྒྱུགས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱབ་པ་
 དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་པ་གཞན་དབང་ལ་སྦྱབ་པའི་ཞེས་སོགས་
 སོ། ། སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དེས་འགྲེལ། ། ཆགས་པ་མེད་པ་ལ་དེ་
 ལྟར་སྦྱོར་བ་གཉེན་པོ་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་པ་དང་། གཞན་དུ་མི་
 འཇུག་བ་དང་། བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་བཞིའི་ཆོས་
 ཉིད་ལ་དང་། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བསམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་
 བྱང་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་ཤིང་
 ཀྱན་རྒྱུ་ལ་ཏུ་བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས་
 མེད་དུ་བྱ་བ་བྱ་དགའ་བ་དང་། ལམ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མི་
 དམིགས་ཤིང་། ཀྱན་རྒྱུ་ལ་ཏུ་ལམ་གསུམ་ལ་སྒྲོབ་ཀྱང་རྒྱུགས་སྒྲིབ་མ་
 སྦྱངས་པར་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སྦྱོར་བ་བྱ་
 དགའ་བ་དང་། གཞི་ཤེས་ནི། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་དེའི་སྒྲོ་
 བས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱང་། རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་
 ཅམ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་བྱེད་པའམ་ལས་སུ་བྱ་
 བ་བྱ་དགའ་བའོ། ། དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ནི། བྱ་དགའ་རྣམ་
 གསུམ་སྦྱོར་བ་ལ་དང་། གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྲས་
 བུ་ཐོབ་པས་མི་སྤྱོད་བ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ནི་སྦྱོར་བའི་འབྲས་བུ་ལ་
 དང་། སྦྱང་བྱེད་གཞན་གྱི་ཕྱིན་གྱིས་མི་འགོ་བ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་
 སྦྱོར་བའི་ཕན་ཡོན་ལ་དང་། ཡོངས་སུ་འཇུག་བ་སོགས་བདུན་ལ་དེ་

ལྟར་སྦྱར་བ་བཞི་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་ཕྱིད་ཀྱི་རྟགས་ལ་ཞེན་སྦྱོད་
 འགྲོག་པའི་སྦྱར་བའོ། ། རྟགས་དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་ཤེས་པར་ཕྱིད་
 ཅེན། སྤང་བ་ཕྱིན་པ་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟོན་དམ་པར་
 བདེན་པར་མེད་དེ། གཉིས་སྤང་གི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་
 ཅམ་གྱི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལམ་བཞིན། ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་
 བོ་ལས། རི་ལྟར་བྱ་མོག་ཞོན་ཀྱུ་རི་ཇི་ལམ་ན། ། བྱ་མོ་སྦྱང་ཞིང་གི་
 བ་དེས་མཐོང་ནས། ། བྱང་ན་དགའ་ཞིང་གི་ན་མི་དགའ་ལྟར། །
 ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ། ཞེས་པས་བརྟན་
 ཏོ། ། ཆོས་ཅན། དེ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་རྒྱུན་མཉམ་དུ་ཆོགས་པ་ལས་
 བྱང་བའི་སྤང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མ་བཞིན། དེ་ལས། རྒྱ་
 མ་ཕྱིད་པ་དག་གིས་གཟུགས་སྒྲུལ་ཏེ། ། རྟ་དང་སྤང་བོ་ཤིང་རྟ་སྤ་
 ཆོགས་བྱས། ། དེ་ལ་རི་བཞིན་སྤང་བ་གང་ཡང་མེད། ། ཆོས་
 རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ། ཞེས་སོ། ། བདེན་
 པར་སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་བ་ལག་ལ་བའི་ཕྱིར། རྩིག་རྒྱ་བཞིན།
 རི་ལྟར་སོ་གའི་ཉི་མ་མེད་དུས་སུ། ། རྩིས་བྱ་སྒྲོམ་པས་གདུངས་ཤིང་
 འགྲོ་བ་ཡིས། ། རྩིག་རྒྱ་དག་ལ་ཚུ་ཡི་སྤང་བོར་སྤང་། ། ཞེས་
 སོགས་སོ། རྒྱུན་ལ་རྟགས་ལས་པའི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་
 བརྟན་བཞིན། རི་ལྟར་མི་དག་ནགས་ཀྱི་ཁྲོད་འདུག་ཏེ། ། རྩིས་བྱ་
 རྒྱ་ལེན་དུ་དང་ཚོད་པ་ལས། ། བྲག་ཆ་སྤང་ཡང་སྤང་བ་གང་ཡང་
 མེད། ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ། ཞེས་
 སོ། ། རང་བཞིན་ལས་མ་འཕོས་པའི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་
 ཡོང་རམ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། རི་ལྟར་ནམ་མཁའ་དྲངས་པར་ཟླ་
 ཤར་བ། ། དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་དྲངས་པའི་མཆོར་སྤང་ཡང་། །

ཟླ་བ་ཚུ་ཡི་ནང་དུ་འཕྱོངས་པ་མེད། ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་
 བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ། ཞེས་སོ། ། བདེན་པའི་རྣམས་ཀྱི་ཉིན་
 མེད་པའི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཟུང་གྲོང་བཞིན། བདེན་
 པའི་ཕྱེད་པ་ཐོ་མེད་པའི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་བ་
 བཞིན། རི་ལྟར་རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཟུང་གྲོང་བྱང་། ། ཟླ་ལམ་རི་
 བཞིན་རྒྱ་མ་རི་བཞིན་དུ། ། བཅོམ་མ་སྒྲོམ་པའང་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
 རྟོང་། ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །
 ཞེས་སོ། ། དེ་ལྟར་བཏུན་པའི་རྒྱུར་བ་འདི་དག་རི་རྒྱུད་གཞིའི་ཆོས་
 ལ་མངོན་ཞེན་གྱི་སྤྱི་མ་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་བསྒྲོམ་དགོས་པས་ལས་དང་པོ་
 པའི་ས་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ངེས་
 འབྱེད་ཆ་མཐུན་མིན་ནོ། ། ཞེས་གཞན་དག་རྒྱ་བར་ཕྱེད་དོ། །
 དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཕགས་པ་དང་། རྒྱུ་དཔོན་གཉིས་ཀས།
 རྒྱས་སྤྱོད་གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་
 ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། རྒྱས་སྤྱོད་གི་སྐབས་སུ་ངེས་འབྱེད་ཆ་
 མཐུན་དུ་རྒྱས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་གང་ཟག་
 གི་བདག་གིས་རྟོང་པའི་གཞི། གཞུགས་སོགས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་
 གཏན་ལ་ཐབ་ནས། དེ་ལྟར་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གཞི་དེ་
 ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་རྟོང་པར་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ངེས་
 འབྱེད་ཆ་མཐུན་དུ་རྒྱར་པའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་བ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ལ།
 དེའི་དགོས་པ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུར་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་བསྒྲོམ་པའི་མཐོང་
 ལམ་དུ་གཞི་ཤེས་མཆོན་འཛིན་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཉན་
 རང་གིས་དེ་ལྟར་མ་བསྒྲོམས་པས་མཆོན་འཛིན་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་
 ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཉན་

ཐོས་ལ་སོགས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་
 རི་སྐད་བཤད་པ་ལས་བརྗོད་ཏེ། གཞི་ལ་བདེན་འཛིན་མ་བཀག་པ་
 གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བ་ཅམ་ཞིག་བསྐྱམས་ཏེ། སྦྱར་བ་ཡིན་
 འོ། །

༥. སྦྱར་བའི་འཛིན་སྟངས་མཉམ་ཉིད་བཤད་བ།

ལྷ་བ་ལ།མཆམས་སྦྱར་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སོགས་སོ། ། ཙ་
 བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་
 སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དང་། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་
 དེའི་མཆམ་མའམ་བྱང་ཆོས་དང་། རབ་དབྱེ་དུ་མའི་སྦྱས་པ་དང་།
 དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ནམས་ལ་བདེན་པར་སྟོན་པ་ནམས་ནམ་པ་
 ཐམས་ཅད་དུ་མི་དམིགས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གཞི་ཤེས་སྦྱར་བའི་མཉམ་པ་
 ཉིད་དང་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པས་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་འོ། ། ཉན་རང་
 གི་དེ་མཉམ་ཉིད་བཞི་དང་མི་ལྟན་པར་ཤུགས་ལ་ཤེས་སོ། ། ངག་
 འོན་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་ཆོས་ཅན། ཉན་རང་གི་
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་ལས་བྱང་ཆུགས་ཏེ། གཞུགས་སོགས་ལ་མཛོན་
 ཞེན་འགོག་པས་མཉམ་ཉིད་བཞི་ལྟན་གྱི་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།

༧. འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་བཤད་བ།

རྒྱག་པ་མཉམ་ཉིད་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་མཐོང་ལམ་ལ། རྐྱད་
 གཅིག་མ་མཛོད་བསྟན། རམ་པ་སྟོན་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད། ཞར་
 བྱང་སྟོན་ལམ་མི་སྟོན་པས་རྒྱ་མཆམ་འོ། ། དང་པོ་ལ་མཆམས་སྦྱར་
 འོ། སྦྱར་བའི་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི། རྒྱག་བསྐྲུལ་སོགས་སོ། །

འགྲེལ་བ་ནི། འདྲེལ་བ་སྟེ་གཅིག་མ་བཅུ་བྱུག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། བཅས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་
མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་མཐོང་ལམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བྱུག་གང་ཞེ་ན། བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་སོགས་
སོ། ། གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། བདེན་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་
ཞེ་ན། ཙ་བ་ནི། གཞུགས་རྟག་མིན་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ལ།
དངོས་བསྟན་བྱང་ལེམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། རྒྱགས་བསྟན་ཉན་རང་གི་
མཐོང་ལམ། དང་པོ་ལ། སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་
དང་། རྟོན་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། རྒྱག་བསྟེལ་གྱི་
རྣམ་པ་བཞི་ནི། བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་ལ་
སོགས་པ་དོན་དམ་པར་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་བཤལ་བས་ན།
རྟག་པ་ཡང་མིན་མི་རྟག་པ་ཡང་མིན་པ་དང་། རྟོན་དམ་པར་རྒྱག་
བསྟེལ་པ་དང་རྒྱག་བསྟེལ་པ་མིན་པ་དང་བཤལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་པའི་
རྒྱན་རྟག་པ་དང་། རྒྱན་ཆད་པའི་མཐའ་དང་བཤལ་བ་དང་། རྟོན་
དམ་པར་སྟོང་བ་དང་མི་སྟོང་བ་དང་བཤལ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་དག་པ་
དང་། རྟོན་དམ་པར་བདག་དང་བདག་མེད་པས་རོ་བོ་ཉིད་མིན་པས་
མ་རྟུགས་པ་དང་མ་འགགས་པ་དང་། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མིན་པ་
དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མིན་པ་དང་། ཉམས་འཕེལ་མེད་པ་སོགས་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་རབ་རྩ་སྟེ་བའི་མཐོང་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
རྒྱག་བསྟེལ་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ཏེ།
མི་རྟག་སོགས་བཞི་སྟེ་མ་རྩ་བྱང་མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་བས་
རབ་རྩ་སྟེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀྱན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ནི།

སྤྱག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་པ་གསལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མྱིར། འོན་དམ་
 ཕར་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང་། འོན་དམ་ཕར་སྤྱག་བསྐལ་རྩམ་
 རིགས་ཀྱན་འབྱུང་བ་དང་ཀྱན་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་མྱིར།
 ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་
 མྱོངས་པ་དང་། འོན་དམ་ཕར་སྤྱག་བསྐལ་དྲག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་
 རབ་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་མ་འདྲེས་པས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལས་གྲུལ་བ་དང་།
 འོན་དམ་ཕར་སྤྱག་བསྐལ་བརྒྱད་མར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུན་དང་རྒྱུན་མིན་པ་
 ལས་རྣམ་ཕར་སྐོལ་བའི་མྱིར་རང་གི་ངོ་བོར་བརྟེན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 རྣམས་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། ། མྱུར་བ་འགོད་
 རྒྱལ་སྤྲུལ་འགྲེལ། ། གསུམ་པ་འགོག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི། གང་
 གི་མྱིར་འོན་དམ་ཕར་ཉོན་མོངས་འགོག་པའི་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་
 མེད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེའི་མྱིར་འགོག་པའི་བདེན་པའི་འོན་ཆིག་ཏུ་
 བརྟེན་པས་རྒྱད་གཞན་ལ་སྐྱེན་དུ་མེད་པ་དང་། འོན་དམ་ཕར་སྤྱག་
 བསྐལ་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བ་མེད་པས་དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་།
 འོན་དམ་ཕར་འདོད་ཆ་མཆོག་ཏུ་ལྷུར་པའི་གྲུ་ལོ་པ་དང་གྲུ་ལོ་པ་
 མིན་པ་དང་བྲལ་བའི་མྱིར་མཐའ་གཉིས་ལས་འདས་ཤིང་རྣམ་ཕར་དག་
 པ་དང་། འོན་དམ་ཕར་རྟག་པའི་གནས་སུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་
 ངེས་པར་འབྱུང་བ་མེད་པ་ཡང་མེད་པའི་མྱིར་ནད་ཐམས་ཅད་མི་སྐྱེ་
 བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྷན་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ནི་
 འགོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་བ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་
 བཞི་ནི། འོན་དམ་ཕར་ལམ་དང་ལམ་མིན་པ་དང་བྲལ་བའི་མྱིར་རན་
 མོང་ཆད་པ་དང་། འོན་དམ་ཕར་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་
 རིགས་པ་དང་རིགས་པ་མིན་པ་དང་མ་འདྲེས་པའི་མྱིར་འབྲས་བྱ་མཛོན་

དུ་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ཐབས་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པ་ཉིད་དང་། དོན་
དམ་པར་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ཡོག་པར་སྐྱབ་པ་དང་སྐྱབ་པ་མིན་པ་ལས་
རྣམ་པར་སྟོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོན་མ་དག་དང་མ་
འབྲེལ་བ་དང་། དོན་དམ་པར་ངེས་པར་འབྱེན་པ་དང་ངེས་པར་
འབྱེན་པ་མིན་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པར་བྱེད་
པའི་ངོ་མོ་མཆོན་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་སྐྱ་གཉིས་ལ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་
སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ལམ་
གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་དག་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་
རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཀྱང་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་
རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཆོས་ཅན། ཀྱང་ཤེས་པ་
ཉིད་སྟོན་བའི་སྐབས་འདིར་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་
ཏེ། རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དེ་ལས་བརྗོད་པ་མི་རྟོག་པ་
ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་ཏུ་བསྟོམ་པར་བྱ་བ་མཆོན་འཛིན་དང་འབྲེལ་
བའི་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྟོམ་ལམ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆོན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་ལྟར་འདིར་ཡང་སྟོམ་ལམ་
ཡོགས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་མ་བསྟན་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོམ་པའི་
ལམ་ནི་སྐབས་འདིར་མ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་

བྱ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རང་ཉིད་དེའི་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་ཅམ་སྤྲངས་པ་
 མངོན་དུ་བྱ་ཕྱིར་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མིན་པས་དེའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
 མ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
 གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བསྟན་མ་བསྟན་དཔྱད་པ་ཡིན་གྱི།
 ཉན་ཐོས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་ལམ་དང་།
 བྱང་སེམས་གྱི་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་བསྟན་
 མ་བསྟན་དཔྱད་པ་གང་ཡང་འབྲེལ་མེད་དེ། མཚན་འཛིན་གཞི་ཤེས་
 སུ་གྱུར་པའི་མཐོང་ལམ་བྱང་སེམས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་
 མིན་ལ། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ནི།
 བྱང་སེམས་གྱིས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱང་ཡིན་པས་འདིར་
 ཤེས་པར་བྱ་བའི་མངོན་རྟོགས་ཡིན་གྱི། མངོན་དུ་བྱ་བའི་མངོན་
 རྟོགས་མིན་ཞེས་པས་རྒྱ་མཚན་བཀོད་པ་དག་དང་། རྒྱ་མཚོའི་པ་རྣམས་
 དང་ཚུར་རྣམས་བཞིན་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་
 མཐོང་བྱེད་བྱང་སེམས་གྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་བསྟན་པས་མཐོང་བྱ་
 བརྒྱུག་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི། སྐབས་འདིར་
 ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་མཐོང་བྱེད། བྱང་སེམས་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་
 བཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་སྒྲས་པ་དང་། བོད་དུ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་ཚུལ་
 བྱང་སེམས་གྱི་རྗེས་ཐོབ་གྱི་ཆོས་གྱི་སྒྱུན་གྱིས་ཤེས་པར་སྒྲས་པ་ཆེས་
 འགལ་བའི་ཁྱར་སྤངས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་མ་མཐོང་བར་བྟན་དོ། །
 གཞན་ཡང་དེ་ཉུ་ན་ལམ་ཤེས་གྱི་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བྱ་ཉན་
 ཐོས་གྱི་ལམ་བརྒྱུག་པའི་སྒྲོ་ནས་ཤུགས་ལ་འཕེན་ཅུས་པར་མཚུངས་པས།
 སྐབས་འདིར་མཐོང་ལམ་ཡང་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

མཁྱེན་གསུམ་མཆུག་བསྟུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྟུར་ནི། དེ་ལྟར་རྒྱས་
 བར་བསྟན་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་མཆུག་བསྟུ་བར་
 མཛད་དེ། མངོན་རྟོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་སྟུང་བར་བྱེད་པ་འདི་
 ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། རབ་འབྱོར་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་པ་རྒྱུ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་གང་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མིན་
 རྟོན་པར་བྱེད་པ་མིན། ཞེས་པ་འདི་དང་། རབ་འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་
 འདི་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ལས་ཤིན་ཏུ་འདའ་བར་བྱེད་པའམ་གནས་
 བར་བྱེད་པ་མིན་ཞེས་པ་འདི་དང་། ཡང་རབ་འབྱོར་ཤེས་ཕྱིན་འདི་
 བྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྟེར་བར་བྱེད་པའམ་འཕྲིག་པར་བྱེད་པ་
 མིན་ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་སམ་མདོ་ཆོན་གསུམ་
 བོ་དག་གིས་མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི་མཆུག་བསྟུས་ཏེ་རྫོགས་
 བར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལ་མདོ་དང་པོས་གཞི་ཤེས།
 གཉིས་པས་ལམ་ཤེས། གསུམ་པས་རྣམ་མཁྱེན་མཆུག་བསྟུས་ལ།
 དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པས་གཞི་ཤེས་ནས་མས་རིམས་སུ་བསྟུ་བར་མཛད་པ་
 བྱི། ཉི་མི་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་
 རྣམ་མཁྱེན་ནས་ཡས་རིམས་སུ་བསྟུ་བར་མཛད་པ་ནི་བརྒྱད་སྟོར་བ་དང་
 མཐུན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། ། རག་དོན་ནི། མདོ་ཆོག་གསུམ་པོ་
 དེ་ཆོས་ཅན། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ། མཐའ་གཉིས་རྣམ་དག་གི་ལེའུ།
 སྟུང་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལེའུ་གསུམ་གྱིས་མཆུག་བསྟུས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ལེའུ་གསུམ་པོ་དེས་མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་མཆུག་ཏུ་ཁྱོད་
 གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་མདོར་བསྟུས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་
 དག་ལེའུ་དེ་གསུམ་གྱིས་རྫོགས་པར་བསྟན་ཅེས་སྟུར་བ་ནི་བབ་ཅལ་

སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། བོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་ནམ་པ་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བཅུ་པོ་འདི་དང་། ལམ་
 ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བཅུ་གཅིག་པོ་འདི་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
 ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དགུ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་ལྟར་ལེན་གསུམ་གྱིས་ནམ་མཐུན།
 ལམ་ཤེས། གཞི་ཤེས་ནམ་གསུམ་པོ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མཛད་པ་
 ཡིན་ནོ། ། གཞན་དག་གིས་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དུ་བྱེད་པ་དེ་
 ལྟར་ཞེས་པས་འགྲེལ་བར་མ་གོ་བར་རྒྱན་སྤྱོད་ལ་རྒྱུར་བ་སོགས་ལུན་
 རྒྱལ་བྱས་སྤང་ངོ་། ། གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱུ་བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
 རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བཞུན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་
 ཀྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་ནམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་
 ལས། སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བའོ། ། ཎྟ། ། །

སྐབས་བཞི་བ། རྣམ་རྒྱུགས་སྦྱོར་བ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ ཆོས་བཅུ་གཅིག་བཤད་བ།

གཉིས་པ་ཉམས་སྤྱུ་བྱ་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་ལ། དབང་ཏུ་
བྱེད་པ་རྒྱ་འབྲས་དང་། བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས། དང་པོ་ལ་
དབང་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམ་ཀུན་དང་། དབང་ཐོབ་པ་ཅེ་མོའི་སྦྱོར་བ་
གཉིས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བ་བཞེད་པས་མཆོངས་སྦྱར། འབྲེལ་
བ་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད། སྐབས་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཞུན་གསུམ་གྱི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་
རྒྱུགས་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་
བཞུན་པ་ཉིད་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཡངས་སྤྱུ་ཤེས་པ་ནི་ཐམས་ཅད་
བཞུན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་སྦྱོར་
གང་གི་སྦྱོར་སྒྲིམ་ན་ཐོས་བསམ་གྱིས་བཞུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པའི་མཆོན་
ཉིད་སོགས་ཤེས་པར་མ་ཟད་དེ་དག་གི་རྟོགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱོར་བའི་
སྒྲིམ་ནས་དབང་ཏུ་བྱ་བའི་སྦྱོར་ཡང་རོ། ། ཇི་ལྟར་སྒྲིམ་ན། རྣམ་པ་
དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་རྣམས་མཆོན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའི་དང་རྒྱ་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲིམ་ནས་སྦྱོར་བ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་རང་རང་གི་འཛིན་སྤངས་
གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བདུན་བཅུ་ཅ་གསུམ་ཏུ་བསྟུ་བའི་
སྒྲིམ་ནས་སོ། ། དེའི་དགོས་པ་ཡང་ཡེ་ཤེས་འདི་དག་བསྒྲིམ་པ་ན།
འདིའི་མཆོན་ཉིད་ནི་འདིའོ། ། དབྱེ་ན་འདི་སྟེད་ཅིག་གོ་སྒྲིམ་པ་
སོགས་སྤྱུ་སྒྲིམ་པ་ཡང་མིན་ལ། ལྷ་སྒྲིམ་པ་ལྷ་ཏུ་ཡང་མིན་གྱི། རྣམ་
འཕྱོར་བའི་ཤེས་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་དེའི་འཛིན་སྤངས་གྱི་ངོ་ཐོར་བསྟེད་

ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲིང་རྗེ་སྒྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །

༡. སྒྱུར་བའི་སྒྲུབ་བྱའི་རྣམ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྣམ་པ། སྒྱུར་བའི་སྒྲུབ་ཚུལ། སྒྱུར་བ་དང་
 བོར་སྒྲུབ་པའི་གནས་སྐབས། སྒྲུབ་པ་བྱུང་པར་དུ་སྒྱུར་བའི་ཉག་གསུམ་གྱི་
 རབ་དབྱེ། བྱུང་པར་དུ་སྒྱུར་བའི་གང་ཟག་གི་སྒྲུབ་རིམས་བཤད་
 པའོ། ། དང་པོ་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། སྒྲུབ་པ་པོ་
 ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་བསྒྲུབ་པའི་སྒྱུར་བའི་དབྱེ་བ། སྒྱུར་བ་
 བསྒྲུབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོན་ཏན། སྒྱུར་བ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེ་དོར་བྱའི་
 གོལ་ས་སྒྱུན། སྒྱུར་བའི་རང་བཞིན་མཆོན་བྱེད་གྱི་མཆོན་ཉིད།
 སྒྲུབ་བྱུང་གི་སྒྱུར་བའི་རྒྱ་བར་བ་ཆ་མཐུན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ལ།
 སྒྱུ་དོན་དང་། ཆོག་གི་དོན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་རྣམ་པ་
 ལ་དོན་རྣམ་དང་ཤེས་རྣམ་གཉིས་ལས། འདིར་བསྟན་བརྗོད་བྱའི་
 གཙོ་བོ་ནི་དོན་རྣམ་ཉིད་ཡིན་ལ། མདོར་བསྟན་དུ་ཤེས་རྣམ་དངོས་སུ་
 བསྟན་ཅིང་། རྒྱས་བཤད་དུ་དོན་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། ། ཞེར་
 སྒྱུར་བར་བྱེད་ལ། དོན་རྣམ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་བྱ་
 བའི་ཡུལ་དང་། ཤེས་རྣམ་ནི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་འདོད་དོ། །
 དེ་ཡང་འཐད་པ་མིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྒྱུར་
 པའི་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམ་པ་ཡིན་ན་རང་གི་མི་མཐུན་སྒྲོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་
 དགོས་པའི་སྒྱུར་ཏེ། མདོར་བསྟན་གྱི་ཅ་འབྲེལ་འདི་དག་བསྒྲུབ་བྱ་
 རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་སྒྱུར་རོ། ། གཞན་
 ཡང་། གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་
 བརྒྱ་དང་བདུན་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་པོ་འདི་ལས་གང་ཡང་མིན་པའི་བསྒྲུབ་

བྱེད་ཀྱིས་པ་སྐྱབས་འདིར་བྱུར་ཅམ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་
 དེ་ཉིད་སྤྱོད་བཞི་གཞུང་ཙུང་འབྲེལ་ལ་དངོས་སུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
 དེ་བས་ན་འདིར་བསྟན་བསྟོན་བྱེད་ཀྱིས་པ་ཞི་ཤེས་ནམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ།
 མདོ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་རྣམས་ལ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་གསུངས་
 ཤིང་། མདོར་བསྟན་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་དང་། མདོར་བསྟན་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་འཆད་པ་
 མིན་ན། ལུས་དང་ཡག་ལག་མི་མཐུན་པས་སྟོན་ཆགས་པར་འགྱུར་
 བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་མེད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་སྐྱེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན།
 མེད་པ་དང་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་བྱུང་པར་ཆེ་སྟེ། མེད་པ་ཞེས་པས་
 ཡུལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཀྱང་། མེད་པའི་རྣམ་པ་ནི་དེ་རྟོགས་
 གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་མིན་ན་མིག་ཡོར་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་མིག་ཡོར་
 ཉིད་ལ་འདོད་དགོས་ན་ཡང་། མིག་ཡོར་ཤེས་སྤྱོད་གསུང་རྟོག་གི་
 གཉེར་པོར་ངེ་ལྟར་འགྱུར། གཞན་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་འང་
 དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཐུན་མོང་མིན་
 པའི་ལམ་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་
 སྟོན་པ་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུགས་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་མཐུན་པ་
 གསུམ་དང་། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་རིགས་མཚུངས་པའི་ཡེ་ཤེས། ད་ལྟ་
 རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྟོན་པ་ལ་ཤེས་བར་བྱ་ཞིང་། རྣམ་མཐུན་དང་
 རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བྱུང་མེད་པ་གཞན་དག་གི་ལྟར་ན་ནི། རྣམ་
 མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་བས་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་བསྟོན་པ་ན་རྣམ་མཐུན་
 རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་སྟོན་དགོས་པས་ཆོགས་ལམ་ན་འང་རྣམ་མཐུན་ཡོད་
 པར་ཐལ་པ་བསྟོན་ཏུ་མེད་དོ། ། གཉིས་པ་ཆོག་དོན་ལ། མདོར་
 བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ། ཙུང་

བ་ནི། གཞི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་
 ལ་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞི། རྣམ་པ་སྦྱིའི་མཆོན་ཉིད་དོ། ། དབྱེ་ན་དུ་
 ཡོད་ཅེ་ན། རྣམ་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད་དེ། འབྱེད་པའི་
 རྒྱ་མཆོན། ཀྱུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་སྦྱིར་རོ། །
 དེས་ན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་མཆོན་གཞི། སྐབས་འདིར་བསྟན་
 བསྟོན་བྱའི་རྣམ་པ་མཆོན། བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་བྱང་
 སེམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་དགོད་པར་བྱའོ། ། འགྲེལ་བ་ནི།
 མཆོན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། ཏྲག་པ་དང་བདེ་བ་
 ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆོས་ཉིད་
 ཀྱི་རྩ་བ་ཉིད་ཀྱིས་མི་ཏྲག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་
 བྲག་རྣམས་བསྟོན་བྱ་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ནི་འདིར་བསྟན་
 རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་དོ། ། གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གྲང་རྣམ་པ་
 གསུམ་སྟོན་པར་བཞེད་དོ། འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཐམས་ཅད་.....
 མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། ། མཆོན་སྦྱར་སྤར་ལྟར་
 རོ། ། གཉིས་པ་ལ་སྦྱིའི་མཆོམས་སྦྱར། སོ་སོའི་དོན་བཤད་.....
 པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་རྣམས་སྦྱིར་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཁྱད་
 པར་དུ་བྱེ་ནས་འཆད་དོ། ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། ཅ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། ཅ་བ་ནི། ལྟང་པ་
 དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཤེར་བྱེན་འདི་ནི་མ་མཆིས་པའི་མ་
 རོལ་ཏུ་བྱེན་པའོ། ། ཞེས་པ་ནས་མིག་ཡོ་པའི་མ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའོ། །
 ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་དགོད་པའོ། ། ལྟང་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་
 མདོའི་མཆོམས་སྦྱེ་ནས་འཆད་པའོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། བདེན་པ་
 བཞིའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་བཤད། གྲངས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དོན་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ལ། བདེན་པ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་དང་།
 ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཤད་པ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། བཞུན་པ་གསུམ་
 གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་རེ་ཤིག་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབང་
 ཏུ་བྱས་ནས་རྣམ་པ་ཉིད་བདུན་གསུངས་པ་དེ་དང་པོར་འཆད་དོ། །
 དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་མདོ་ལས། མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཤད་
 པ་རྣམས་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་བྱགས་པའི་རྣམ་པ་དག་དང་
 རྒྱུར་ནས་བཤད་ན་རྟག་ཏུ་མེད་པ་དང་། རྒྱག་བསྐལ་དོན་དམ་པར་
 མི་སྐྱེ་བ་དང་། དོན་གཞན་གྱིས་བདག་གིས་དབེན་པ་དང་། རང་
 གི་དོ་བོ་བདག་ཏུ་རྟོགས་པས་མི་བརྩི་བ་རྣམས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་
 རྒྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་མི་རྟག་རྒྱག་བསྐལ་སྤྱང་བ་བདག་མེད་བཞིའི་
 མཆན་ཉིད་དག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཐིག་ཆེན་
 ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་རྒྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་
 ཏེ། རྒྱག་བསྐལ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བག་དོན་ནི་རིགས་འགྲེལ། །
 དོན་དམ་པར་རྒྱག་བསྐལ་བསྐྱེད་པའི་གནས་མེད་པ་དང་། བམ་
 མཁའ་ལྟར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་དང་། སྐྱ་རྒྱུད་བྱེད་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
 རྟོག་དཔྱུད་མེད་པ་དང་། མིང་གཞིའི་སྤང་པོ་བདེན་པར་མེད་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་མཆན་
 ཉིད་དག་ཡིན་ནོ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མདོན་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ཀླང་གིས་
 སོང་ནས་ཐོབ་བྱ་མིན་པས་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གཉིས་སྤང་གི་རྣམ་
 པའི་སྐྱོན་སེམས་འཕྲོགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་བྱི་མ་མི་བཟད་པ་དང་།
 དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་རྣམས་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའི་འགོག་པ་
 ལ་སོགས་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་རྟེན་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ། བརྟེན་

པ་རྣམ་པའི་རབ་དབྱེ། གྲངས་ཀྱི་དོན་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི།
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་བསྟུས་པའི་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་སོ། ། གསུམ་པོ་
 གང་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པའི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
 ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་
 དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གཟུང་རྟོག་གི་
 ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྗེས་ཐོབ་དང་། མཉམ་བཞག་དེའི་ཟག་པ་མེད་
 པ་གཉིས་ཡིན་པས་སོ། ། ཟག་མེད་དེས་མཉམ་བཞག་མཐོང་སྒྲོམ་
 གཉིས་ཀ་བསྟུས་སོ། ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་སྤྱི་བ་ཀྱི་གཉེན་པོ་
 ཉོན་པ་མ་འབྲེལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱང་བསྟུས་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་སངས་རྒྱས་
 དེ་དག་གིས་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་གཞི་ཤེས་
 བསྒྲོམས་པས་སོ། ། དག་དོན་ནི། གཞི་ཤེས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་ལམ་
 བདེན་ཆོས་ཅན། གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་མེད་
 དང་། ཤེས་སྤྱི་བ་གཟུང་རྟོག་གི་ཟག་བཅས་གཅིག་དང་། ཟག་མེད་
 གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རང་སངས་རྒྱས་གཟུང་
 རྟོག་གི་གཉེན་པོར་གཞི་ཤེས་བསྒྲོམ་པ་ཤེས་སྤྱི་བ་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་
 པོར་རྒྱར་པའི་གཞི་ཤེས་ཡོད་པའི་སྤྱི་བ་ཕྱེད་དུ་བཞོན་པ་ཡིན་གྱི།
 སྐབས་འདིའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཉེན་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ཉོན་རང་གི་
 རྒྱད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པར་ཉོན་པ་མེན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྐབས་འདིར་བསྟན་
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་རྣམ་རྣམས་ཀྱང་ཉོན་རང་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་ཁོ་ནར་
 འཇུག་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་གསུམ་པོ་སྒྲོམ་པའི་
 ཉེན་གྱི་གང་ཟག་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ལྟག་པར་བྱས། ། ཞེས་
 སྟགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་དགོས་པར་བཤད་པ་

དང་འགལ་བའི་སྤྱིར་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་སྒྲོམ་པའི་
 རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བ་ཉན་རང་ལའང་ཡོད་པར་བཤམ་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་ཅེ་
 སྦྱོར་སྟགས་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པས་ཉན་རང་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི་ཀ་ཡོད་པར་
 བཤམ་བས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། ལམ་དང་པོའི་རྣམ་པ་
 བློ། ལམ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལམ་དང་པོའི་རྣམ་པ་ལ་བྱེད་པ་པོའི་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་པ་དང་། སྟོང་དུ་འཕོ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་།
 ཉན་མོངས་འདུལ་བ་པོའི་གང་ཟག་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་མདོ་
 ལས་གསུངས་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ལམ་རིགས་པ་ལ་
 སྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ལམ་
 གཉིས་པའི་རྣམ་པ་ལ་མི་ལམ་དང་། སྤྱོད་བརྟན་དང་། མིག་ཡོར་
 དང་། སྤྱིག་རྒྱ་དང་། སྤྱོད་མའི་རྣམ་པ་སྟེ་ལམ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
 དོན་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དཔེ་དེ་དག་གིས་མཚོན་པ། བྱའི་གཟུང་བ་
 དོན་དམ་པར་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་སྦྱོས་པ་དང་། མ་.....
 འགགས་པ་དང་། གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་
 ཡོངས་སུ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པས་མཚན་ཉིད་དག་རྟོགས་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་སྦྱོར་ཤེས་བྱའི་སྦྱོབ་པ་གཟུང་རྟོག་ཅམ་གྱི་
 གཉིན་པོར་ཐུར་པ་དག་ཡིན་ནོ། ། ལམ་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཀུན་
 རས་ཉན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་།
 སྟོས་པ་མེད་པ་དང་། སྦྱོས་པ་མེད་པ་དང་། སྦྱོམ་པ་མེད་པ་དང་།
 མིག་གཡོ་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་རྒྱག་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དག་གི་དོན་ནི་གོ་
 རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱའི་སྦྱོབ་པ་གཟུང་རྟོག་ཆགས་སྟགས་ཀྱིས་ཀུན་
 རས་ཉན་མོངས་པ་དང་། དད་སྟགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་།

ཉེན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་
 རྒྱུ་གིས་སྒྲོམ་པ་དང་། རང་གི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཐོབ་ཟིན་
 ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་རྒྱམས་ལ་བདེན་པར་རྒྱལ་པར་རྟོག་པ་བྱུག་པོ་རྒྱམས་
 གྱི་སོ་སོར་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་ལྟར་པ་དག་ཡིན་ནོ། ། གཞུང་ཆོན་
 གསུམ་ལ། དག་དོན་ནི། དེམ་བཞིན། རྱེད་པ་པོ་གང་ཟག་གིས་
 བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གཞི་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལམ་གྱི་རྒྱལ་པ་ཡིན་ཏེ།
 རྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་ལྟར་པའི་གཞི་ཤེས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། གཟུང་བ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་
 མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་རྒྱལ་པར་
 རྟོགས་པའི་གཟུང་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་མེད་རྟོགས་པའི་
 མི་གཡོ་པའི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་དུ་དཔྱད་པར་
 བཤོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་རྒྱལ་པ་བཅ་
 རྩ་སྟེ། ། གཉིས་པ་ནི་སྒྱུར་ན་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་
 གྱི་རྒྱལ་པ་ལ་གསུམ་ལས། བཅའས་སྒྱུར་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ལམ་ཤེས་
 ཉིད་གྱི་རྒྱལ་པ་འཆད་དོ། ། ཅ་བ་ནི། བདོ་ལས། ཤེར་ཕྱིན་འདི་
 བྱི་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། ཤེར་ཕྱིན་འདི་བྱི་
 དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ནོ། ། ཞེས་
 པའི་བར་རྒྱལ་པ་སུམ་བུ་ཅ་བྱུག་གསུངས་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས།
 བདེན་པ་བཞི་པོ་ལ་སྒྱུར་ནས་འཆད་དོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། སྒྱུར་
 བསྟན། སོ་སོར་བཤད། བྲངས་ཀྱིས་དོན་བསྟུ་བཤོ། ། དང་པོ་
 བྱི། བདོ་ལས། རྒྱལ་པ་སུམ་བུ་ཅ་བྱུག་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་
 འབྱུང་བ་དང་། ལམ་དང་། སྒྱུག་བསྟུལ་དང་། འཕྱོག་པའི་
 བདེན་པ་ལ་བྲངས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པ་བརྒྱད་དང་ཞེས་བྱ་བ་དང་ལོ་

སོགས་པ་བདུན་དང་ལྔ་དང་བཅུ་བྱ་གི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཁོངས་སུ་
 རྒྱད་པར་བྱོམ། ། བདེན་བཞིའི་གོ་རིམས་སྐབས་གཞན་དང་མི་
 མཐུན་པ་ཅི་ཞེ་ན། གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་གོ་རིམས་
 ཡིན་ལ། འདིར་དོན་གྱིས་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཀུན་
 ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་
 དག་ནི་རྒྱ་ཡིན་ལ་སྟག་བསྟུལ་གྱི་བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་
 ཅིག་ཤོས་རྣམ་བུར་གི་སྒྲིགས་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་ནི་རྒྱ་
 ཡིན་ལ་འགོག་པའི་བདེན་པ་དག་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ། ། རག་
 དོན་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྟམ་བཅུ་ཙ་བྱ་ག་ཡོད་དེ།
 ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བརྒྱད། ལམ་གྱི་བདུན། སྟག་བསྟུལ་བདེན་
 པའི་ལྔ། འགོག་བདེན་གྱི་བཅུ་བྱ་ག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་སྤངས་གཉེན་དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་
 པ་དམ་བཅའ་དང་གཏན་ཆོགས་དང་། དུཾ་ཁའི་རྣམ་པ་རང་སྤྱིའི་
 མཆན་ཉིད་དང་། འགོག་པའི་རྣམ་པ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་
 པའོ། ། དང་པོ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པ་དེ་ལ་རྒྱ་
 ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡིན་ནོ། ། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་རབ་
 རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་གསུམ་དང་། གཅིག་དང་
 གཅིག་སྟེ་དེ་ལྟར་ནའོ། ། གང་ཞིག་གང་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཞེ་ན།
 ད་ལྟར་བའི་སྤང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་འོངས་
 པའི་སྤང་པོ་ལ་འདུན་པས་མི་གནས་པ་དང་། ཡང་སྤྱིད་ལ་དགའ་
 བར་ཉེ་པར་ཞི་བའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱ་གང་
 ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདུན་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་དགའ་
 བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་

མེད་པ་དང་། གཏི་ཐུག་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་
 ཅན། ཀྱན་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདྲོད་་་་
 ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་ཐུག་གི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རབ་
 ཏུ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་ཏུ་རྟོག་པའི་གཉེན་པོ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་
 ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་གང་ཡིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་
 ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ཡང་ཀྱན་འབྱུང་སྤང་བྱར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྤང་གཉེན་གྱི་སྒྲི་ནས་
 བསྟན་ཏོ། ། གཉིས་པ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ནི་བདུན་ཡིན་
 རོ། ། ལམ་རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ངེས་འབྱེན་དེ་རྣམས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་་་
 གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཉིས་དང་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ནའོ། ། དེ་
 དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། དམ་བཅའ་དང་འཐད་པའི་ཚུལ་དུ་གོ་རིམས་
 བཞེན་དུ་སྐྱར་ནས་བཤད་པ་ནི། ཚད་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 དག་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་
 ལམ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་སྐབས་འབྱེད་པའི་
 ཚུལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་པའི་སྒྲི་ནས་འབྱེད་
 པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་དབྱིངས་ཐ་མི་དད་པ་རྟོགས་པའི་ལམ་
 ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཉན་རང་ལ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་
 པ་མེད་པས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་
 མི་རྟོག་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། སྐབ་པ་གང་ཡིན་
 པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྐབ་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གཞལ་དུ་མེད་

པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། བདེན་པར་ཆགས་པ་མེད་པའི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་ནི་ཆོས་
 ཅན། དེས་པར་འབྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་བཤད་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་ལམ་རིགས་པ་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྷ་མ་རྣམས་
 ཕྱི་མ་འདིའི་སྐྱབ་ཕྱེད་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། འདི་ལ་སྐྱབ་ཕྱེད་
 ལོགས་པ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། མི་རྟག་པ་དང་།
 རྟག་བསལ་བ་དང་། རྟོང་བ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་། ལྷ་པ་
 མཆོན་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་རྩ་བ་ཉིད་རྣམས་ཆོས་ཅན།
 རྟག་བསལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་བསལ་བདེན་པའི་རང་
 གྱུར་མཆོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་ལྷ་ཡིན་ནོ། ། བཞི་བ་ནི། མདོ་ལས་རྟོང་ཉིད་
 བཅུ་དྲུག་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གསུངས་པ་འགོག་བདེན་གྱི་མཆོན་ཉིད་
 བཞི་དང་སྤྱར་པ་ནི། བྱང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀ་རྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འགོག་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་རྩ་བ་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྱང་དང་ཕྱི་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱབ་དེན་
 པར་ཞེན་པའི་བྱི་མ་དག་གིས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོང་བ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། རྟོན་དམ་པ་
 དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་
 དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། རྟོན་པ་མེད་པ་རྟོང་བ་ཉིད་
 རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་སྟེ་བརྒྱད་ནི་ཆོས་ཅན། ཞི་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་
 རྩ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་བཏགས་པས་བདག་གིས་རྟོང་བ་དང་རྟོན་གྱི་
 འཇིག་རྟེན་དང་། རྟོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་
 མ་བྱས་དང་། རྟག་པ་དང་། ཆད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་།

འཁོར་བ་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། རྟོགས་པའི་ཆོས་དོར་བ་
 མེད་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་
 བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་སྒྲིང་བ་
 ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱ་ཐོམ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ།
 གཞན་གྱིས་ཀྱན་བཏགས་པའི་བྱེད་པ་པོར་ཞེན་པ་དགག་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་
 བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྒྲིང་བ་ཉིད་རྟོགས་
 པའི་རྣམ་པ་དེ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྟོགས་
 པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་པ་ཅམ་གྱིས་བདག་ཉིད་བདེན་པའི་
 ཡུལ་རྩ་འབྲུལ་བ་དང་། མཆོན་ཉིད་རྩ་འབྲུལ་བ་དང་། རྩས་སྤ་
 འབྲུལ་བ་རྣམས་དགག་པས་རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲིང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་
 རྣམ་པ་གཅིག་པོ་ཆོས་ཅན། ཇེས་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་
 རྣམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྩ་ཞེན་པ་དགག་པས་
 རབ་རྩ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
 བ་འཇོག་པའི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྩ་རྒྱག་ཡིན་ནོ། ། ལམ་བསྟན་
 བྱར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རྩ་འཐད་པའི་སྒྲོན་ནས་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཤེས་བྱར་
 བསྟན་པའི་ཕྱིར་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དང་། འཇོག་པ་ཐོབ་བྱར་ཤེས་
 པའི་ཕྱིར་རྩ་ཕན་ཡོན་གྱི་སྒྲོན་ནས་བསྟན་ནོ། ། གསུམ་པ་ལ་ནི།
 སྤྱིར་ནི་སོགས་སོ། ། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མཆོམས་
 སྤྱིར་བ་ནི། དེའི་འོག་རྩ་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། རྒྱང་པ་དང་པོ་
 གཉིས་གྱིས། བཏོ་ལས་ཡུམ་འདི་ནི་དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པའི་པ་རོལ་
 རྩ་ཕྱིན་པའོ། ། ཞེས་པ་ནས། ཡུམ་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་པ་རོལ་

ཏུ་ཕྱིན་པ་འོ། ། ཞེས་པའི་བར་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་འོ། །
 ལྷག་མས་དེ་འཆད་པར་བྱེད་དོ། ། གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་ལ། མདོར་
 བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་འོ། ། དང་པོ་ནི། དྲན་པ་ཉི་
 བར་བཞག་པ་ནས་བརྒྱུད་སྤངས་ཀྱི་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་བརྒྱ་
 དང་བཅུ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
 གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་སྒྲོ་ནས་གྲངས་བཞིན་དུ་སངས་
 རྒྱས་དང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སྐྱེས་ཅུ་
 ཙ་བདུན་དང་། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་
 ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སྐྱེས་བཅུ་ཙ་བཞི་དང་། སངས་རྒྱས་
 རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་སྐྱེས་བཅུ་ཙ་དགུར་བཞེད་དོ། །
 རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱོན་པ་ན་ཉན་རང་བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་
 པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱོན་ཅེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
 པ་ཉིད་གྱིས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡར་
 ལྷན་དུ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། ། དེ་ཡང་གཞི་ཤེས་དང་།
 ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་ཉན་རང་དང་། བྱང་སེམས་དང་། སངས་རྒྱས་
 ལ་རིམ་བཞིན་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པས་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱོན་པ་ན་དེ་
 དག་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་དབྱེ་དགོས་
 སོ། ། ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་
 བརྒྱ་དང་བཅུའི་ནང་ནས་འདི་དག་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་
 རིགས་ཡིན་ལ། འདི་དག་བྱང་སེམས་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྟོགས་
 རིགས་ཡིན་ཞིང་། འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོབ་མ་རྣམས་ལ་ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་རྣམས་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞི་

ཤེས་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་སྤྱོད་པ་ནི་མིན་ནོ། །
གཞན་དག་གིས་ནི་ཕྱོགས་མ་མཐོང་བར་སྤང་ངོ། ། རག་དོན་ནི།
རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ཡོད་དེ། ཉན་སྐྱོ་
དང་སྤྱན་མོང་པའི་རྟོགས་རིགས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བདུན། བྱང་
སེམས་དང་སྤྱན་མོང་པའི་རྟོགས་རིགས་ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་སོ་བཞི།
སངས་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་རྟོགས་རིགས་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་
པ་སོ་དགུ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་ལས།
གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད། སྤྱི་དོན་བསྟུ་བའོ། །
དང་པོ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་
ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་བདུན་ལས། དང་པོ་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་
རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པའི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །
འདི་ལ་དམིགས་པ། རྣམ་པ། རོ་པོ། དགོས་པ། ས་མཆོམས་
དང་ལྷ་ལས། དམིགས་པ་ནི། ལྷས་དང་། ཆོར་བ་དང་།
སེམས་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་དམིགས་སོ། ། ཅིའི་སྤྱིར་འདི་དག་
དམིགས་པར་བཞག་ཅེ་ན། ལྷས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྤྱོ་ཅན་རྣམས་ལྷས་
ལ་བདག་གི་གནས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་། ཆོར་བ་ལ་བདག་གི་ལོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་དང་། སེམས་ལ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་། ཆོས་ལ་
བདག་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱར་རྟོག་པ་དེ་
ལས་ལོག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་རོ། ། དེ་ལ་ལྷས་ནི་གསུམ་སྟེ། རང་
རྒྱུད་ཀྱི་མིག་སོགས་ནང་དང་། གཞུགས་སོགས་སྤྱི་དང་། གཞན་གྱི་
དབང་པོ་དང་། རང་གི་དབང་ཉིན་སོགས་གཉིས་ཀའི་ལྷས་སོ། །
ཆོར་བ་སོགས་གསུམ་ལའང་། ཉོན་དང་དམིགས་ལྷལ་གྱི་སྤྱོ་ནས་དེ་
བཞིན་ཏུ་གསུམ་གསུམ་སོ། ། རྣམ་པ་ནི། ལྷས་མི་གཙང་བ།

ཚེར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད། སེམས་མི་རྟག། ཚེས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་
 པའོ། རོ་བོ་ནི། ལུས་ཚེར་སོགས་ལ་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། དེའི་དམིགས་ནམ་མེ་བརྟེན་པའི་
 དྲན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ། ། དཔོན་པ་ནི། བདེན་པ་
 བཞི་ལ་འཇུག་པར་བྱ་པའི་སྤྱིར་རྟེ། དེ་ཡང་དང་པོའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་
 བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ལུས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱིས་རབ་རྩ་སྟེ་
 བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། ། གཉིས་པས་ཀྱན་འབྱུང་པ་
 བདེན་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཀྱན་འབྱུང་གི་གཙོ་བོ་སྤྱི་པ་གསུམ་དུ་རྟོགས་
 བས་སྟོང་བར་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། ། གསུམ་པས་འཁོག་པའི་བདེན་
 པ་ལ་འཇུག་སྟེ། བདག་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མེས་སྒྲིབ་ཅིག་མར་རྟོགས་
 པས་ཐུང་བ་ལས་འདའ་བའི་ཆེ་བདག་ཆད་ཀྱི་དོགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་
 རོ། ། བཞི་པས་ལམ་བདེན་ལ་འཇུག་སྟེ། ཚེས་ཆགས་སོགས་སྤང་
 བྱ་དང་། རྣམ་བྱང་སྤང་བྱར་རྟོགས་པའི་སྤྱིར་རོ། ། ས་མཆོམས་
 བྱི་ཆོགས་ལམ་ཆུང་བྱ་ནས་སོ། ། རག་དོན་ནི། ཚོགས་ལམ་ཆུང་
 ཅུའུ་དྲན་པ་ཉིད་བཞག་བཞི་ཚེས་ཅན། དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་
 པའི་ལམ་ཡིན་རྟེ། ལུས་ཚེར་སོགས་ལ་རང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་
 ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་དྲན་པ་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་ནི། དེའི་འོག་རྩ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་
 རྟོགས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་བཙོན་འགྱུས་ཚེས་པ་འབྱུང་བས་ཚེས་པ་ལས་
 བྱུང་བའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་ཚོགས་ལམ་འབྲིང་གིས་བསྐྱུས་པའི་
 ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་བཞི་ཚེས་ཅན། ཚེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལམ་ཡིན་
 རྟེ། མི་དགེ་བསྐྱེས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་གོ་
 རིམས་བཞིན་རྩ་ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་དང་། མི་བསྐྱེད་པ་དང་།

དགེ་བ་སྦྱོར་པ་དང་། མ་སྦྱོར་པ་དག་ལ་དམིགས་ནས་གོ་རིམ་སྤྱི་བ་
 བཞིན་དུ་འཕེལ་བ་དང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་སྒྲུང་དྲོར་ལ་སྦྱོར་བའི་བཙུན་འགྲུས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུང་རྒྱུ་ལ་ནི་དེ་ཉམས་སྒྲུང་དྲོར་བུ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདུན་
 པ་བསྐྱེད། འབད། བཙུན་འགྲུས་ཚྭ། སེམས་རབ་དུ་འཛིན།
 རབ་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་མི་མཐུན་སྦྱོགས་
 ཉམས་ཤིང་གཉེན་པོ་འཕེལ་བའོ། གསུམ་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་
 སྦྱོང་བའི་ལམ་ནི། སྒྲུང་དྲོར་བྱེད་པའི་བཙུན་འགྲུས་དང་ལྷན་པ་ནི་
 སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པས་དེའི་འོག་དུ་ཉིང་དེ་འཛིན་
 ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་འཆད་དོ། དེ་ཡང་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོས་
 བསྐྱུས་པའི་རྒྱ་འགྲུལ་གྱི་རྒྱུ་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཉིང་དེ་འཛིན་
 ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་
 རྒྱལ་བསྐྱར་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྷན་
 པའི་སྒྲིལ་ནས་སྒྲིལ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གྲོགས་གྱི་སྒྲིལ་ནས་བཞིན། བཞི་གང་ཞེ་ན།
 འདུན་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་གྲུས་སྦྱོར་དང་། བཙུན་འགྲུས་གྱི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་ནི་རྟག་སྦྱོར་དང་། སེམས་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་སྦྱོར་གོམས་པའི་
 ས་བོན་བརྟན་པ་དང་། དཔྱད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་གཞན་གྱིས་
 བསྐྱར་པའི་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན་
 སེམས་ཆེ་གཅིག་པ་ཉིད་ལ་རེག་པའོ། ། དེ་ལ་ཡང་དབྱས་མཐར།
 ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། ། བརྟེན་དང་བྱིང་དང་སྟོན་པ་
 དང་། ། འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། ། འདི་དག་ཉེས་པ་ལྷུང་
 འདོད་དོ། ། ཞེས་པ་ལྟར། མི་མཐུན་སྦྱོགས་ལྷ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་
 གཉེན་པོར་སྦྱོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་སྒྲིལ་ཞེ། དེ་ལ་ལེ་ལོ་གཉེན་པོ་

དངོས་ནི་ཚེ་ལ་པའོ། ། དེའི་གནས་ནི་འདུན་པའོ། ། ཟུ་ནི་དང་
 པའོ། ། འབྲས་བུ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའོ། ། གདམས་རག་བརྟེན་
 པའི་གཉེན་པོ་དྲན་པའོ། ། བྱིང་ཚློད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །
 བྱིང་ཚློད་སྐྱེས་ཀྱི་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་སེམས་མངོན་
 པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པའོ། ། བྱིང་ཚློད་ཞི་བ་ན་སེམས་འདུ་
 བྱེད་པའི་གཉེན་པོར་བཏང་སྦྱས་སོ། ། དཔོན་པ་ནི། རྩ་འཁྲུལ་
 སྐྱེས་ཅི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་མངོན་དུ་གྱུར་པའོ། ། བཞི་བ་ནི།
 ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་བྱས་པ་ལ་རྩོད་བ་དང་ཆེ་ཆའི་
 སྦྱོར་བ་འབྱུང་བས་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་འཆད་ལ།
 དེ་ཡང་རྩོད་བ་དང་ཆེ་མོ་གང་རུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་
 དད་པ་དང་། སྒྲུབ་དོར་བྱེད་པར་སྦྱོར་བའི་བཙོན་འགྲུས་དང་།
 བདེན་པའི་དམིགས་པ་མ་བརྟེན་པའི་དྲན་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་ཆེ་
 གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བདེན་པ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་དབང་པོའི་རྣམ་པ་ལྡོམ་ཅན། མངོན་པར་རྟོགས་པར་སྦྱོར་
 བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྣམ་
 བྱང་དབང་པོ་གང་ཞིག་སྟོབས་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལུ་བ་
 བྱི། རྩོད་པ་ལ་སྐྱེས་པ་ཐོབ་པ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་
 འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་པའི་ལམ་
 འཆད་ལ། དེ་ཡང་བཟོད་པ་དང་ཆོས་མཆོག་གང་རུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་
 དད་པ་དང་། བཙོན་འགྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་
 དང་། ཤེས་རབ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
 དང་འབྲེལ་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་གི་མི་མཐུན་སྦྱོགས་ཀྱིས་བརྩི་
 བར་མི་བྱས་པའི་སྟོབས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་བྱང་གི་དད་སྐྱེས་པའི་

ཕྱིར། རྒྱག་པ་ནི། རྩི་བ་ལ་སོགས་པ་བཞི་རྟོགས་པ་ལ་བདེན་པ་
 མཐོང་པའི་ལམ་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་
 འཆད་ལ། དེ་ཡང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་ལ་དམིགས་ནས། དེ་
 ལས་སེམས་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་དྲུག་པ་དང་།
 རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། མཐོང་
 སྤང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྩམ་འབྱུང་དང་། ཕན་
 ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་གཞི་དང་།
 གནས་དང་། རོ་བོའི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ཐུངས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་
 འཛིན་དང་། བཏར་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་རྒྱབ་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་
 བདུན་ཆོས་ཅན། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་
 མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་མཐོང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་
 སྟོམ་པའི་རྒྱལ་ནི། དྲུག་པ་ཡང་དག་བྱང་རྒྱབ་གྱི་ཡན་ལག་གིས་སྟུག་
 བསྐྲུལ་ལ་དམིགས་ནས་དེས་དབེན་པ་ཆོལ་ཞིང་གནས། ཀུན་འབྱུང་
 ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་ཆོལ་ཞིང་གནས།
 འགོག་པ་ལ་དམིགས་ནས་དེར་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཆོལ་ཞིང་གནས།
 ལམ་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྤོང་བས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུར་པ་
 ཆོལ་བ་ཉེ། ལྷག་མ་རྒྱག་སྟོམ་རྒྱལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་
 བྱང་རྒྱབ་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དབུས་མཐའི་འབྲེལ་བཤད་ལས།
 མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་རྒྱབ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 སོ། ། དེ་ལ་དྲུག་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་བྱང་རྒྱབ་དང་མཐུན་པའི་
 ཕྱིར་དེའི་ཡན་ལག་སོ། ། ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ནི་རྟོགས་པའི་བདག་
 ཉིད་ཡིན་པས་ན་བྱང་རྒྱབ་ཉེ། དེ་དག་གིས་སྟོགས་སུ་སྒྱུར་པའི་ན་
 ཡན་ལག་སོ། ། ཞེས་པ་ཉམས་རོ། ། བདུན་པ་ནི། བདེན་པ་མཐོང་

བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྒྲིམ་པའི་ལམ་འབྱུང་བས་དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་
 དག་པར་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་ལམ་འཆད་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་པ་
 དང་སྒྲིམ་ཚུལ་གོང་དང་འདྲ་ཞིང་། རོ་བོ་ནི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་
 ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་
 ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། རང་གིས་རྟོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་
 པར་བྱེད་པའི་རག་ཀྱན་ལས་སྒྲོང་བ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་དང་།
 དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་རང་གིས་རྟོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ་ཡང་དག་པའི་རག་དང་། སྟོག་གཙོད་སྟོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་རྣམ་
 པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཁ་གསག་དང་ཚུལ་
 འཆོས་སྟོགས་མེད་པས་ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ་དང་། སྒྲིམ་སྒྲུང་མ་ལུས་
 པ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དེའི་གཉེན་པོ་ལ་ཚོལ་བ་ཡང་དག་པའི་ཚོལ་བ་དང་།
 ཞིག་ནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་སྒྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་མ་བརྗེད་
 པའི་དྲན་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སྟོགས་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲིབ་
 པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲིམ་པ་ཡང་དག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འཕགས་པའི་
 ལམ་ཡན་ལག་རྣམས་སོ། དེ་ལྟ་བུའི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
 ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་དག་པར་ངེས་པར་འབྱེན་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ།
 སྒྲིམ་སྒྲུང་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 བློ། དེ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་དང་སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་
 ཏུ་ཡོད་པ་ཀྱན་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་གྱི་ཉེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་སྐྱམ་ཅུ་ཙ་
 བཟུང་ནོ། ། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་རྒྱག་ལས།
 དང་པོ་གཉེན་པོའི་ལམ་ལ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིག་སྐྱམ་གྱི་རྣམ་པ་
 གསུམ་མོ། ། གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྐྱར་ཏེ་
 བཤད་པ་ནི། སྐྱག་བསམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྒྲོང་བ་དང་། བདག་མེད་

པ་རྟགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་པོ་ཉིད་ནི་ཚེས་ཅན། རྣམ་པར་ཐར་པའི་
 སྒོ་དང་པོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་ལྟ་བུས་བྱས་པའི་
 གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་
 མཚན་ཉིད་རྟགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་པོ་ཉིད་ནི་ཚེས་ཅན། རྣམ་པར་
 ཐར་པའི་སྒོ་གཉིས་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་
 དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རྟག་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། མི་རྟག་པ་དང་། རྒྱག་བསྐལ་བ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་བའི་
 བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རྟགས་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་པོ་ཉིད་ནི་ཚེས་ཅན།
 གསུམ་པ་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་སྤང་
 བྱས་སྒྲོན་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་།
 སྒྲོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྒྲོང་བ་
 ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱད་པར་ནི།
 བཟུ་པར། གང་ཏུ་སྒྲོང་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་པ་དང་།
 སྒྲོན་པ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་ཚོས་པ་དང་
 བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བཟུ་པར་བྱའོ། །
 གང་ཏུ་དེ་དག་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེ་དག་སྒྲོམ་
 པ་ལས་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་
 པར་བཟུ་པར་བྱའོ། ། གང་ཏུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲིའི་སྒྲར་
 གསུངས་པ་དེ་ནི། དེ་དག་འཇིག་རྟེན་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་
 པར་བཟུ་པར་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། ། གཉིས་པ་སྐྱུལ་བའི་ལམ་ལ་རྣམ་
 པར་ཐར་པ་གསུམ་མོ། ། རྒྱ་མཚན་ནི་ནང་གཟུགས་ཅན་དང་.....
 གཟུགས་ཅན་མིན་པས་པ་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་བཟུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་
 པར་ཐར་པ་འདི་གཉིས་དང་། རྒྱག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་གཅིག་ཉིད་

དེ་ལྟར་བཤོམ་། རྣམ་ཐར་འདི་དག་ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གང་གིས་སྒྲིམ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོས་ཀྱང་སྒྲིམ་གྱིད་ལ། ཉན་ཐོས་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་། དག་བཙུང་བ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་གྲོལ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲིམ་པར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་ཐར་གྱི་མ་གཉིས་ལ་སྲ་མ་སྲ་མ་ཐོབ་པ་རྟེན་གྱི་བྱེད་པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཛོད་ལས། གཞུགས་མེད་ཅེས་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི། རྟེན་ཅན་ལྟག་མ་མི་ལས་སྒྲི། ཞེས་པ་ལྟར་མིའི་རྟེན་ལ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་དོ། ། སེམས་ནི་མཛོད་ལས། མི་སྤྱད་བསམ་གཏན་གཉིས་ན་ཡོད། ཅེས་པ་ལྟར། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས། འདོད་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྐྱུས་པའི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཞེན་པོར་རིམ་བཞིན་བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ལ། ཀྱན་ལས་བརྟུས་ལས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ཅིང་། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྒོ་རིམས་བཞིན་དུ་ནང་གཞུགས་ཅན་དང་གཞུགས་ཅན་མིན་པའི་བདག་ཉིད་བསམ་གཏན་ནམ། གཞུགས་མེད་པའི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན། ཞེས་གཞུགས་མེད་ལ་ཡང་བརྟེན་པར་བཤད་པ་དང་། ཉི་སྤང་དུ་འང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ནི། མཛོད་ཀྱི་དེ་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་དང་། ཀྱན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་དེ་ཐེག་པ་སྤྱད་མོང་གི་རྣམ་བཞག་ཡིན་ལ། འདིའི་སྤྱུལ་བའི་ལམ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་བྱང་སེམས་ཁོ་ནས་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། བྱང་སེམས་ཐབས་ལ་མཁས་པས། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གཞུགས་ལ་བརྟེན་ཅུས་ཏེ། འདོད་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་པ་བཞིན་སྒྲིམ་དུ་དགོངས་ནས་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་སུ་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། ། དེ་

ཡང་རྣམ་ཐར་དང་པོ་སྒྲུབ་པ་པོ་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲུབ་ས་འདུག་ཐོབ་ན་
 རང་ལ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བཞག་ལ།
 རྣམ་ཐར་གཉིས་པ་སྒྲུབ་པ་པོ་གཞུགས་མེད་ཀྱི་སྒྲུབ་ས་འདུག་ཐོབ་ན།
 དེ་ལ་བཞེན་ནས་རང་ལ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞིག་ཅིང་། མ་ཐོབ་
 བ་རང་ལ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བཞིག་ནས་སྒྲུབ་
 མོ། ཚུལ་རི་ལྷ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཞེ་ན། རྣམ་ཐར་དང་པོ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་
 གི་བཟུང་། ། དམིགས་པ་གང་ལ་ཞེ་ན། སྤྱི་རོལ་གྱི་གཞུགས་ཚུང་
 ཏུ་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་བཟང་པོ་དང་རབ་པ་རྣམས་ལའོ། ། ཆེ་ཚུང་གི་
 རྒྱུད་བཅུད་ཀྱི་གཞུགས་དང་། བཟང་རབ་གི་མངོས་མི་མངོས་སོ། །
 རི་ལྷ་རྒྱུ་བཟུ་ན་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་རྣམ་ཐར་དང་པོས་གི། བར་ལྷ་བ་
 པོ་རང་ལ་གཞུགས་ཅན་དང་། རྣམ་ཐར་གཉིས་པས་གཞུགས་ཅན་
 མིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཉེ་བར་བཞག་པས་ལྷ་ལ། གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཆེ་ཚུང་
 མོགས་དེ་དག་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཆེ་བའམ་ཚུང་བ་མོགས་གང་དང་གང་ཏུ་
 རྒྱལ་འདོད་པ་དེ་དང་དེར་མོས་པར་བྱེད་པའོ། ། དེས་ཆོག་གི་ཅིའི་
 སྤྱིར་གཞུགས་ཅན་དང་གཞུགས་ཅན་མིན་པའི་རྣམ་ཐར་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
 རིམ་བཞིན། རང་ལ་གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་མ་བཞིག་པ་དང་།
 རྣམ་པར་བཞིག་པའི་སྤྱིར་རོ། ། དཔོན་པ་གི་རི་ལྷ་རྒྱུ་འདོད་པ་
 བཞིན་རྒྱལ་པའི་སྤྱིབ་པའི་གཉེན་པོར་རོ། ། གཞུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
 བཞིག་མ་བཞིག་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་པ་གི། རྒྱལ་བ་བྱེད་པའི་ཆོ། རྒྱལ་
 པ་པོ་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་རོ། ། རྣམ་ཐར་གསུམ་པ་
 བསྒྲུབ་ཚུལ་གི། གནས་སོ། ། གང་ལ་སྤྱུག་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་
 ལའོ། ། དཔོན་པ་གི་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་གཞུགས་སྤྱུག་པ་རྒྱལ་བ་ལ་
 དགའ་བ་དང་། མི་སྤྱུག་པ་རྒྱལ་བ་ལ་མི་དགའ་བའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་

མངས་དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་རོ། ། རི་ལྷར་ན་སྦྱར་བའི་དུས་སུ་སྤྱག་
 མི་སྤྱག་པན་ཚུན་སྦྱས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་འདུ་ཤེས་
 དང་། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་སྤྱག་པར་རོ་གཅིག་པའི་འདུ་ཤེས་གསུམ་
 གྱིས་སྒྲོ་ནས་སྒྲོམ་སོ། ། འདི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་
 མཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། ། འཕགས་པ་རྣམས་འདི་ལ་ལན་མང་དུ་
 གནས་པས། མདོ་ལས་ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་རྗེས་པར་
 བྱས་ཏེ་གནས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། རྣམ་ཐར་འདི་དག་ལ་
 སྒྲོ་ཞེས་པའི་ཆོག་འཇུག་མ་དག་པའོ། ། རག་དོན་ནི། ལམ་ཤེས་
 གྱིས་བསྐྱུས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཐར་གསུམ་པོ་འདི་ཆོས་ཅན།
 རྩལ་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱིས་གཞན་དོན་དུ་རྩལ་པ་སྒྲ་
 ཆོགས་ལ་དབང་འཁྱོར་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་གཙོ་བོར་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་ལམ་ལ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་གཟུགས་མེད་
 པའི་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། ཐར་བ་དང་
 མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། རང་སའི་རྩ་བྱང་
 གི་སྤྱིབ་པ་ལས་གྲོལ་བྱིར་སྒྲོམ་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཡིན་པའི་
 སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་
 བ་འགོག་པའི་རྣམ་ཐར་ཆོས་ཅན། ཞི་བར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་
 བཞིན་ཡིན་ཏེ། འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། དེ་ལྷར་ན་རྣམ་པ་ལྟའོ། ། ཞེས་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །
 བཞི་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་ལ་ཆོས་ཅན། དགུ་ཡོད་དེ།
 འདས་ལམ་གྱི་རྩ་བོར་སྤྱེས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་གཟུགས་མེད་པ་
 བཞི་དང་། འདས་ལམ་གྱི་སྒྲོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་པའི་སྒྲོམས་

ཕར་འཇུག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། འདིར་འགོག་པའི་སྟོམས་
 འཇུག་གི་མཐའ་དབུད་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་མའི་ལུགས་དགོད་པ་
 དང་། འདིར་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་གང་ཡིན་དབུད་པའོ། ། དང་
 བོ་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ལྟར་ན། ཀུན་ལས་བརྒྱས་ལས།
 འགོག་པའི་སྟོམས་ཕར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྤྱི་
 མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བུལ་ལ་སྤྱིད་པའི་ཚེ་མོ་ལས་བྱུན་དུ་བསྐྱོད་
 པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྟོན་དུ་བཏང་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
 སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མིན་པ་རྣམས་དང་།
 བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ་འགོག་པའི་སྟོམས་ཕར་
 འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཞི་གནས་
 བྱད་པར་ཅན་སྤྱིད་ཅེའི་སེམས་དང་། ལྷག་མཐོང་བྱད་པར་ཅན་
 འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས། ཉན་
 རང་འཕགས་པ་དག་ཆོར་འདུ་རགས་པ་སོ་མི་གསོད་པ་ཞི་བར་གནས་
 པའི་འཕགས་པའི་གནས་པ་མཆོག་ལ་གནས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དང་།
 བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཞན་དོན་དུ་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་རྩལ་བྱུང་བའི་
 སྤྱིར་དུ། དགག་བྱ་སེམས་དང་སེམས་ལ་བྱུང་བའི་ཆོས་བརྟན་པ་མིན་
 པ་ཆོགས་སུག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པ་ཀུན་གཞི་
 དང་། ཉན་ཡིད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཉན་ཡིད་འཁོར་དང་བཅས་པ་
 བཀག་ཅིང་། དེ་ཤིག་སྤྱི་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པ་ལ། འགོག་
 པའི་སྟོམས་ཕར་འཇུག་པ་ཞེས་བཞེད་ལ། དཔལ་ལྷན་ཟླ་པ་གཤགས་པ་
 ལ་སོགས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་པ་དག་ནི་སྟོས་པའི་མཆོན་མ་མ་ལུས་
 པ་འགོག་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟོམས་ཕར་འཇུག་པ་
 ཡང་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དུ་བཞེད་ རོ། ། གཉིས་པ་ནི།

འདིར་འཕགས་སེང་གཉིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་ཅེ་ན། ཁ་ཅིག་སྒྲིམ་པ་
 བཀག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་
 པར་འདོད་པ་མི་འབད་དེ། དེ་ལྟ་ན་འདིར་འདས་ལམ་དངོས་སུ་
 འཆད་པར་རིགས་པ་ལ། ཉི་ཁྱི་རྒྱང་བར། འཕྲོག་པའི་སྒྲིམས་པར་
 འཇུག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 ཞེས་འདས་ལམ་གྱི་སྒྲིབས་གྱིས་ཐོབ་པས་འདས་ལམ་དུ་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ། དེར་མ་ཟད། ཉན་རང་འཕགས་པ་སྒྲིམ་པ་བཀག་པའི་
 མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་དགོས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 མེད་རྟོགས་པའི་ཉན་རང་འཕགས་པ་ཡོད་པར་བཤམ་མོ། ། དེ་བས་
 བ། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་བཞིན་
 ཏུ་ཚུལ་འདི་ཁས་སྐྱངས་ན་འགལ་བར་འདུ་བར་འགྱུར་རོ། ། ཁ་
 ཅིག་གཞུང་གི་དགོས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བཟོང་ལམ་ཅེ་སྒྲིམ་དུ་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཤེ་ཆན་གྱི་སྒྲིབས་སུ་
 ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་
 དེས་ཏེ། ཐོད་ཀྱལ་གྱི་སྒྲེལ་ཆོས་སུ་བཤད་པས་དེར་འགྱུར་ན།
 འདོད་སེམས་ཀྱང་དེར་བཤམ་ཞིང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཤེ་ཆན་དུ་
 བཤད་པས་དེར་ཁས་ལེན་ན། ཟད་པར་གྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ནམས་ཀྱང་སྒྲིམ་
 པ་བཀག་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་འདོད་དགོས་པར་བཤམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 དེ་བས་ན་འཕགས་སེང་གི་དགོངས་པ་ནི། སྒྲིབ་དཔོན་འཕགས་པ་
 ཐོགས་མེད་གྱིས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་གསལ་མོ། ། གལ་ཏེ།
 དེ་ལྟ་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལ་དབུ་མ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པ་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། དབུ་མ་བ་ཡིན་པས་ཀུན་
 གཞི་ཁས་མི་ལེན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། རྣམ་འཁྱོམ་སྒྲིབ་པའི་

དབུ་མ་པ་ནི་ཐ་སྟོང་དུ་སེམས་ཅན་པ་དང་མཐུན་པར་གྲུབ་པའི་མཐའ་
 རྒྱུ་པར་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་མི་སྒྲུབ་བར། སློབ་དཔོན་་་
 བཟང་སྟོང་གིས་སྐབས་སུ་བབས་པ་ཀུན་གཞིའི་རྒྱུ་པར་ཤེས་པ་ལ་
 སོགས་པ་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་པ་བརྩམས་བསྟུས་པའི་སྟོང་ཐོ་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆེས་ལེགས་
 ཏེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་དམིགས་པའོ། ། ཞེས་ཐེག་བསྟུས་སུ་ཀུན་
 གཞིའི་རྒྱུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་གནས་བརྩུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་གནས་དེ་
 དག་མཐུན་པ་རྒྱུ་པ་མཐུན་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པས་ཀུན་གཞིའི་རྒྱུ་ཤེས་
 བཞེད་པར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ། ཆོག་མངས་པས་འཇིགས་ཏེ་
 བདོར་བསྟུས་པར་བཞེད་དོ། ། ལུ་བ་སྟོང་བའི་ལམ་ལ་ཡུལ་བདེན་
 པ་བཞེས་བསྟུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་མཆོན་ཉིད་བཟོད་པ་
 བཞི་ཆོས་ཅན། སྟོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་
 རྒྱུ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུག་པ་ནི། སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡ་རོལ་
 ཏུ་སྟོན་པ་རྒྱུ་པ་བརྩུ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱུས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ།
 རྟོགས་བྱང་གི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མ་ཆང་བ་མེད་པའི་བྱང་་་
 སེམས་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་
 སོགས་སོ། ། གསུམ་པ་ལ་མདོར་བཞུན། རྒྱུ་པར་བཤད།
 དོན་བསྟུ་བའོ། ། དང་བོ་ནི། རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
 ཀྱི་རྒྱུ་པ་སྟོབས་སོགས་སོ་དགུ་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་མོང་མིན་པའི་ལམ་
 གཅིག་ཏུ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སློབ་ལམ་དུ་མཆོན་ཉིད་རི་ལྟ་བུའི་རྟོགས་
 རིགས་སྟེ་མི་སྟོན་པའི་སྟོན་ནས་ཤིན་ཏུ་ལུས་དུ་བྱང་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བཞེན་པ་ཡོན་ཏན་དང་། ཉོན་ཡེ་ཤེས་
 སོ། ། དང་བོ་ལ་བཞི་ལས། སྟོབས་བརྩུ་ནི། བྱན་མོང་མིན་པའི་

རྣམ་པ་དེ་ལ་ནི་བཞི་ཡོད་པ་ལས་རེ་ཞིག་སྟོབས་བརྩུ་དང་པོར་འཆད་ལ།
 དེ་ཡང་སྐྱེན་པ་ལས་ཡོངས་སྐྱེད་འབྱུང་བ་གནས་དང་དབྱེལ་བོ་འབྱུང་བ་
 གནས་མིན་པ་སོགས་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིབ་པ་དང་གདུལ་བྱའི་
 བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་མོས་པ་སྣ་ཆོགས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 སམ་རིགས་ཏུ་མ་དང་། དབང་བོ་མཆོག་དང་མཆོག་མིན་པ་དང་།
 མཐོ་རིས་དང་ཐར་བ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དང་། བསམ་
 གཏན་དང་སྟོམས་འཇུག་གིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་
 བྱང་བ་དང་། རྟོན་གྱི་གནས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་བྱུང་བ་དང་།
 འཆི་འཕོ་དང་། རྟེན་བ་དང་། ཟག་པ་བྱད་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་་་་
 ཐོགས་མེད་པར་འཇུག་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམ་པ་བརྩུ་ཆོས་ཅན། སྟོབས་
 ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་སྟོགས་འཛོམས་པ་ལ་མཐུ་དང་ལྷན་པས་
 རབ་ཏུ་སྦྱེ་བའི་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་མཁྱེན་པ་མཐར་སྤྱག་ཡིན་པའི་སྦྱིར།
 གཉིས་པ་མི་འཇིགས་པ་བཞི་ནི། ང་ནི་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་
 ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བར་ཆད་བྱེད་པ་
 ཉིད་ཏུ་བརྟེན་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ལམ་
 བྱང་ཆུབ་གསུམ་ཏུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་དང་།
 བདག་ཉིད་ཀྱི་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་བྱད་པ་ཉིད་ཏུ་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་ལ་
 རྟོག་པ་བོ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་སྤྱག་བཞི་ཆོས་ཅན། མི་
 འཇིགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་མཐར་སྤྱག་ཏུ་
 དམ་བཅས་པ་དང་། གཞན་ལ་ལམ་དང་དེའི་བར་ཆད་བསྟན་པ་ལ་
 ཆོས་མཐུན་གྱིས་རྟོག་པའི་བག་ཆ་བོ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་
 སྤྱག་ཡིན་པའི་སྦྱིར། གསུམ་པ་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིགས་པའི་རྣམ་
 པ་བཞི་ནི། སྤྱན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།

ཆོས་དང་། རྟོན་དང་། དེས་པའི་ཆོག་དང་། སྒྲོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་
 དག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གོ་རིམས་བཞེན་དུ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
 དང་། ཆོས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱི་ལོ་མཆན་ཉིད་དང་། དུལ་གྱི་སྐད་སོ་སོ་
 དང་། ཆོས་རབ་དུ་སྤྱི་བའི་དུལ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པ། སྤུང་མོང་
 མེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་སྤྱག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་མ་འདྲེས་པའི་
 རྣམ་པ་ནི། སྤྱི་ལ་འབྲུལ་བ་དང་། གསུང་ཅ་ཅོད་དང་། སྤྱགས་ལ་
 དྲན་པ་ཉམས་པ་དང་། སྤྱགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་།
 འཁོར་འདས་ལ་བདེན་པའི་ཐ་སྟད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདྲུ་ཤེས་དང་། སོ་
 སོར་མ་བཟླགས་པར་གདུལ་བྱ་ཡལ་བར་འདོར་བའི་བཏང་སྟོམས་མི་
 མངའ་པའི་སྦྱོད་པ་རྣམ་པ་དུག་ཆོས་ཅན། སྦྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་
 ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་སྦྱོད་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཞན་དོན་ལ་འདུན་པ་དང་། དེ་ལ་སྦྱར་བའི་བཅོལ་འགྲུས་
 དང་། དེའི་ཐབས་མི་བརྟེན་པའི་དྲན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ལ་ཅེ་
 གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཞེན་པ་ཟད་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་
 དང་། འཁོར་བ་རི་སྤྱོད་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་
 བའི་རྣམ་པ་དུག་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་
 རིགས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་མངའ་བའི་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་གསུང་དང་སྤྱགས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་རྣམ་པ་གསུམ་
 ཆོས་ཅན། འཕྱིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱང་ཡེ་
 ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་
 བའི་འཕྱིན་ལས་མཐར་སྤྱག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་གསུམ་གཟིགས་
 པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཡེ་ཤེས་མ་
 འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ལ་

འདྲིང་པ་ཅམ་གྱིས་ཤེས་པས་མ་ཆགས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་མ་
 ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྟུ་བ་ནི། དེ་ལྟར་ན་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་དག་གོ། གཉིས་
 པ་རྟེན་ཡེ་ཤེས་ལ་གསུམ་ལས། རི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྟ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས་སྤྱགས་སུ་མཐུན་
 པར་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་སྟེང་
 པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་
 སྟེང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་དབང་དུ་སྤྱགས་སུ་ཆུད་པའི་སྒྲོ་ནས་
 མངའ་བརྒྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་
 གཉིས་ཀ་ཆ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟ་རི་
 སྟེང་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། ། ཅི་རྣམ་
 མཁྱེན་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་རི་ལྟ་
 ཏུ་ཞེ་ན། སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོམ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མོས་པ་ཡིད་ལ་
 བྱེད་པའི་སྒྲོམ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་དང་།
 མཆོན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱད་པའི་སྒྲོམ་དང་། སྒྲོན་ལམ་ཀྱི་སྒྲོམ་སོ། །
 དང་པོ་ནི། ཀང་བསྒྲོམས་པ་ན་སྤྱོད་པའི་མཆོན་ཉིད་རི་ལྟ་བར་མི་སྟེ་
 བར། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་སྟེ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆོགས་ལམ་དུ་
 དབང་པོ་ལྟ་བུ་སྒྲོམས་པ་ལྟ་བུའོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཀང་བསྒྲོམས་པ་
 ན་སྤྱོད་པའི་མཆོན་ཉིད་རི་ལྟ་བར་སྟེ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་ཆོགས་ལམ་དུ་

དུན་པ་ཉིད་བཞག་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། ། གསུམ་པ་ནི། མ་འོངས་
 པ་ན་རང་རྒྱད་ལ་འབྱུང་བར་འབྱུར་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་དང་
 དེའི་མཆན་ཉིད་འདི་དང་འདིའི་ཞེས་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སོ་སོར་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་པར་བྱེད་པའོ། ། བཞི་བ་ནི། གོ་འཕང་
 དེ་དང་དེ་ཐོབ་པར་ཡིད་ཀྱིས་སྒྲོན་པར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཆེད་དུ་
 ཆོག་པ་གསོག་པར་བྱེད་པའོ། ། ལས་དང་པོ་བ་ཉིད་ནས་ཚུལ་བཞི་
 བོ་འདིས་སྐྱེས་ཕྱིར་མ་གྱུར་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་མེད་དོ། །
 དེ་ལ་རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ས་
 བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་བྱུང་མོང་གི་རྣམ་པ་སྟུམ་བུ་བདུན་དང་སྟུམ་
 བུ་བཞི་ནི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
 སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱད་ལ་སྤྱིར་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བུར་
 རྒྱུ་ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་དང་། རྟོགས་རིགས་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཅམ་རྒྱུའི། མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བུར་མི་རྒྱེ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ། རྟོབས་སོགས་སོ་དགུ་ནི་རྗེས་མཐུན་པ་ཅམ་ཡང་མི་རྒྱེ་བས་
 མཆན་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔྱད་པ་དང་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེས་པར་བྱེད་
 ལ། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་དུ་ནི་རྟོབས་སོགས་ཀྱང་རྗེས་མཐུན་པ་ཐོབ་
 པའི་ཕྱིར། མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་
 པར་བྱའོ། ། གསུམ་པ་ལ། ཟག་བཅད་ཟག་མེད་གྱི་བྱད་པར་
 བཤད་པ་དང་། བྱངས་ཀྱིས་མཐུག་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི།
 རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་བུ་རྩ་སྟུམ་པོ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 པ་ཉིད་བདུན་ནི། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་ཡོད་པས་
 རྩེ་བྲག་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཉན་ཐོངས་པའི་ཟག་པ་མེད་པ་དང་།
 ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་

པ་སོ་བྱུག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཆེད་དུ་
གཉེར་ནས་ཤིན་ཏུ་མ་སྦངས་པའི་སྤྱིར། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་
ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འདི་དག་དགོས་པའི་དབང་གིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་ཉོན་མོངས་
ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གང་
ཡང་སྒྲུལ་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་གསུངས་
པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་
ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པས་བྱང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཟག་མེད་ཡི་ཤེས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བས་
སོ། ། ཡང་ན་གཞུང་ཆོན་གསུམ་པོ་འདིས་ཉོན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་གཞི་
ཤེས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་མེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ལམ་
ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡོད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
མཁྱེན་པ་གསུམ་གང་ལ་ཡང་། རྒྱུ་གཉིས་གང་གི་འང་ཟག་བཅས་མི་
སྲིད་བཅས་བསྟན་པ་ཡིན་པར་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་
ཁོ་ན་འོ། ། ཞེས་པའང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་འོ། ། ཞེས་བྱ་
བ་ཡིན་གྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་པས་བྱང་པ་ཁོ་ན་འོ། ། ཞེས་བྱ་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བཤད་ན་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དག་ནི་སྐབས་འདིར་རང་གི་རང་རྒྱལ་གསལ་བར་བཤད་དོ། །
གཞུང་ཆོན་གཉིས་ལ་ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉོན་ཐོས་ཀྱི་
རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་མེད། བྱང་སེམས་ཀྱི་
གཞི་ཤེས་ལམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་བཅས་ཡོད་དེ།
ཉོན་ཐོས་ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤྱོད་པས་བྱང་པ་
གཞི་ཤེས་དང་ལམ་ཤེས་གང་ཡང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ཆེད་དུ་

གཉེན་ནས་མི་སྒྲིམ་གྱི་གཙོ་བོར་ཤེས་སྤྱིབ་གྱི་གཉེན་པོར་ལམ་བཟོས་པའི་
 ཟུར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གྱི་ལམ་
 གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་པོ་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་དག་ཡིན་ཏེ། ཡང་
 དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་
 པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་སྤངས་པའི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་བཞུགས་པའི་ཟུར་རོ། ། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་
 རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་ན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བརྒྱན་བརྒྱ་ཙུ་གསུམ་ཡོད་
 ཏོ། །

༡. ཟུར་བཟོས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྒྲིམ་པ་པོ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་
 ཟུར་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཟུར་བ་བྱུང་པར་ཅན་དག་གིས་རྣམ་པ་རྣམས་
 སྒྲིམ་དགོས་ན་དེ་དག་ཀྱང་ཟུར་བ་པོ་བྱུང་པར་ཅན་བརྟེན་པ་མེད་པར་
 བརྟེན་པར་མི་རུས་པས་ཟུར་པའི་སྒྲིམ་ཏུ་ཡུམ་ཉན་པ་ལ་སོགས་པའི་
 སྒྲིམ་ཟུར་བ་པོ་འཆད་ཏུ་འོ། ། ཙུ་བ་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་
 ཞེས་སོགས་སོ། ། དགེ་བའི་བཤེས་གྱི་མགོན་བཅས་པ། ཞེས་པས་
 འདི་རེ་རེ་ཞིང་གི་མཆུག་ཏུ་སྤྱང་ནས་འབྲེལ་བའི་བྱུང་པར་བཤད་དོ། །
 འབྲེལ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱུང་གོ་རིམས་ཇི་
 ཉུ་བྱང་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡུམ་འདིའི་གཞུང་ཉན་པའི་སྒྲིམ་
 ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། བྱུང་འདས་པ་དང་
 ད་ཉུར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྤྱིར་དགེ་བའི་ཙུ་བ་དང་པོར་
 བཞུན་ཅིང་། ཕྱིས་གོང་ནས་གོང་ཏུ་བྱུང་བ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཟུར། དེ་ཆོས་ཅན།

དེའི་ཆོག་འཛིན་པའི་སྣང་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་
 དེ། དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལ་ལྟས་ལ་སོགས་པའི་བསྟེན་བཀྲར་
 གྱིས་མཉེས་པར་བྱས་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་
 གྱིས་རྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་དོན་མི་བརྟེན་
 པར་འཛིན་པའི་སྣང་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ།
 སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་འདྲི་བ་ཐེག་ཆེན་དགེ་
 བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
 ཆོས་ཅན། དེའི་དོན་བསྟོན་བྱུང་གིས་རྒྱལ་བཞེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་
 སྣང་ཉིད་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་བཞེད་དེ། སྟོན་པ་ལ་
 སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་སྟུང་པ་དང་ལྷན་པ་ཐེག་ཆེན་དགེ་
 བའི་བཤེས་གཉེན་དག་གིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གསུམ་པ་གང་གིས་བསྟོན་པའི་སྦྱར་བའི་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་པོ་བསྟན་ནས་སྦྱར་བ་འཆད་དོ། །
 ཅ་བ་ལ། རང་བཞེན་གྱི་སྦྱར་བ། གནས་སྐབས་གྱི་སྦྱར་བ། དེ་
 གཉིས་འགྲུབ་བྱེད་རྒྱུའི་སྦྱར་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། ཞེན་སྦྱོང་
 འགོག་རྒྱལ་གྱིས་སྟོན་ནས་སྟེ་བ་དང་། དུལ་གྱི་སྟོན་ནས་སྟེ་བ་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། ། ཞེས་པས་ཡུལ་
 ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་པའི་སྦྱར་བ་དང་། དེ་ལ་སྦྱར་བ་བཀག་པའི་
 ཕྱིར། ། ཞེས་པས་ཡུལ་ཅན་ལ་ཞེན་སྦྱོང་འགོག་པའི་སྦྱར་བ་བསྟན་
 བོ། ། གཉིས་པ་ནི། གཞིའི་ཆོས། དེ་ཡི་དེ་བཞེན་ཉིད་ཟབ་
 ཕྱིར། ། གཞི་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་སྟོན་པ་ཟབ་པའི་སྦྱར་བ་དང་། ལམ་
 གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྣམས་གཉིད་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་གྱི་རྣམ་པ་
 སྟོན་པའི་སྦྱར་བ་ནི་གཉིད་དཔག་དཀའ་བའི་སྦྱར་བ་དང་། རྣམ་པ་

དེ་དག་ཚད་ནི་མེད་པའི་མྱེར་རྣམ་མཁུན་གྱི་རྣམ་པ་སྒྲིམ་པའི་སྦྱར་བ་ནི་
 ཚད་མེད་པའི་སྦྱར་བ་ལོ། । སྦྱར་བ་ལྷ་པ་འདི་ལས་དང་པོའི་ས་ནས་
 ས་བརྒྱ་བའི་བར་གྱི་ས་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་པའི་མྱེར་རང་བཞིན་གྱི་སྦྱར་
 བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ནས་སྦྱར་བ་བརྒྱ་བཞི་ནི་སའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་ལ་
 རིས་སྤྱ་ཚད་པའི་མྱེར་གནས་སྐབས་གྱི་སྦྱར་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་སྦྱར་བ་ཐ་མ་
 ནི་སྦྱར་བ་འདི་གཉིས་ཀའི་འགྲུབ་བྱེད་ཐབས་གྱི་སྦྱར་བ་ལོ། । ས་
 མཚམས་གང་ན་གང་ཡོད་པ་ནི་འགྲེལ་བ་འཆད་པ་ན་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་
 བཤད་པར་བྱལོ། । གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་སྦྱར་བ་
 ལྷ་དང་། གནས་སྐབས་གྱི་སྦྱར་བ་བཙུ་ལྟེ་ནི་ཤུ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་
 ཡུང་གང་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་སྦྱར་བ་ནི་མང་དོན་གངས་བཞིན་ཏུ་
 སྦྱར་ན། ཡུང་སེམས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ནི་ད་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
 ཚེས་ཅན། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ།
 གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉིད་
 གྱིས་བདེན་པར་མི་གནས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་མྱེར། མི་སྦྱར་བའི་
 སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་མི་སྦྱར་བ་ཉིད་སྦྱར་བ་ཡིན་
 པར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་མྱེར། ཟབ་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ།
 གཞུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྩ་བའི་ཉིད་གྱི་ཟབ་
 པར་རྟོགས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་མྱེར། གཉིང་དཔག་དཀའ་བའི་
 སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། གཉིང་དཔག་དཀའ་བ་ལམ་གྱི་ཚས་ཉིད་རྟོགས་པའི་
 རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་མྱེར། ཚད་མེད་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་
 ཚས་ཉིད་ཚད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་
 མྱེར། གཉིས་པ་གནས་སྐབས་གྱི་སྦྱར་བ་ལ། དོན་དང་མིང་གོ་
 རིམས་བཞིན་ཏུ་སྦྱར་བ་ནི། ཡུང་སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་དབང་རྒྱལ་གྱི་

ཉིང་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཆོགས་ཆེན་པོ་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་མངོན་
 པར་རྟོགས་པར་འཆང་བརྒྱ་པའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་
 ཏུ་ཁྱེན་པ་ལ་སྒྲག་པ་མངོན་ཡུར་སྤྱི་མིང་པའི་སྐྱུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱུར་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་ཆོས་ཅན། ཡུང་བརྟན་པ་ཐོབ་
 པའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ལ་མི་སྒྲག་པའི་སྐྱུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱུར་
 བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཆེ་མོ་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་མི་རྟོག་པ་ཉིད་
 གྱི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ཐོས་སོགས་གྱིས་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་
 སྐྱུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། དེས་པར་
 འབྱུང་བའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉག་ཏུ་ཟབ་མོ་དེའི་ཆོས་བསྐྱེམ་པའི་སྐྱུབ་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་
 པའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བདུད་བཞི་དང་ས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་
 སྤྱོད་པའི་སྐྱུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་ཆོས་ཅན།
 ཡང་དག་པར་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་
 ཏེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གསར་དུ་སྤྱེས་པའི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུབ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 ཕྱིར་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིར་དུ་
 འབྲས་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མངོན་པར་འབྱུང་བའི་སྐྱུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་
 བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་དང་། འཕེལ་བ་དང་།
 འཁྲིལ་བ་མེད་པ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་.....
 དམིགས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རྣམ་
 པ་འཕྲོག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་རྣམ་པར་མི་
 རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེམ་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལ་
 རབ་དུ་བསྐྱོར་པ་དང་། དོན་དམ་པར་འཕེལ་བ་དང་འཁྲིལ་བ་མི་

མཐོང་བ་དང་། འདོད་པའི་ཁམས་སུ་མི་དམིགས་པ་དང་།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་བདེན་པའི་སྒྲོམ་
པ་མེད་པ་དང་། གཟུགས་དང་དེའི་མཚན་མ་དང་། དེའི་རྩ་སྐྱོད་
ཉིད་ཏུ་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྒྱུ་བ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་
དགུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་དེན་པོ་ཆེ་སྒྱུན་པའི་སྒྱུར་བ་
ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་མཐོང་བའི་ས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་
གདུལ་བུའི་རྒྱད་ལ་སྒྱུ་བ་པ་དང་ལྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་
བཅུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྱུ་བ་པ་དང་ལྟན་
པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོགས་ལམ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་གྱི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུ་བ་པ་ཆོས་ཅན། ས་མཚམས་ལ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལོ་
སྟོན་དང་རྒྱ་བ་སོགས་སུ་ས་མཚམས་བཅད་ནས་བཙོན་པའི་ཐེག་ཆེན་
སྒྱུ་བ་པ་དང་ལྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༣. སྒྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ།

བཞི་བ་སྒྱུར་བ་བསྐྱམ་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོན་ཏན་ལ་གསུམ་ལས།
མཚམས་སྒྱུར་ནི། ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སྒྲོན་ཏུ་བཏང་ན་སོགས་སོ།
ཙ་བ་ནི། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུག་ལ་སོགས་པ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
སྒྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བཅུ་བཞིའོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། འབྲས་བུ་
དང་རྒྱ་གངས་བཞིན་ཏུ་སྒྱུར་ནས་བཤད་པ་ནི། ཞོང་ཏུ་བཤད་པའི་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྒྱུར་བ་ལ་མདོན་པར་དགའ་བའི་བྱང་སེམས་ཆོས་
ཅན། བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙུག་པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་ལྡན་ས་
སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ཐོབ་པས་སོ། དེ་ཆོས་

ཅན། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དགོངས་ཤིང་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། སངས་
རྒྱུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། རོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུས་དང་འཕད་
ཅིང་མཐོ་རིས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། རང་གང་དུ་སྒྲུབ་པའི་
ཡུལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་དབྱད་ཅིང་ལུང་བཟུན་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་
པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་དང་། ཡུམ་དོན་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱ་
ཉིད་དང་། བདུད་ལས་ཀྱིས་མི་སྦྱོར་པ་ཉིད་དང་། དགེ་པའི་རྩ་བ་
ཉན་རང་དང་སྤྱན་མོང་མེད་པ་སྒྲུབ་དང་། དམ་བཅས་པའི་དོན་རི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་
དང་། མ་འོངས་པ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བསྐྱབས་པ་དང་། ཆོ་
རབས་གཞན་དུ་འང་ཤེར་ཕྱིན་ཆང་བར་ངེས་པར་འཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་པའི་
ཡོན་ཏན་དེ་དག་འབྱུང་སྟེ། རིམ་བཞིན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དགོངས་པ་
དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁྱེན་ཅིང་ཤིའི་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཟིགས་པ་དང་།
བྱང་ཆེན་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་པ་དང་། སན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ཤེར་ཕྱིན་
སྟོན་པས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཆོས་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་པ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་
པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གྲོགས་མཛད་པ་དང་། འཇིག་
ཉན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་འཆོལ་བའི་དགའ་བ་རྒྱ་ཆེན་སོགས་བསྐྱེད་པ་
དང་། དེའི་དམ་བཅས་པའི་ཆོག་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་
དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་མངོན་པར་འདོད་པ་དང་། ད་ལྟ་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་། ད་ལྟ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
ཆང་བར་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ཐོབ་པས་སོ། །

༡. སྦྱོར་པའི་སྦྱོན་བཤད་པ།

ལྷ་པ་སྦྱོར་བ་སྦྱོམ་པའི་ཆེ་དོར་བྱའི་གོལ་ས་སྦྱོན་ལ་གསུམ་ལས།
 མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འག་ཏུ་སྦྱགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། སྦྱོན་ནི་
 ཞེས་སྦྱགས་ཏེ། ། འདི་དག་ལས་དང་པོ་པོའི་ས་ན་ཤས་ཆེ་བ་དང་།
 སྦྱོར་ལས་བཞིན་ཆ་ཕྱ་བ་དང་། མ་དག་ས་བདུན་ན་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཕྱ་བར་
 ཡོད་ལ། མདོ་ལས་འདི་ཐམས་ཅད་བདུད་ལས་སུ་གསུངས་པ་ནི།
 ཁ་ཅིག་བདུད་ལས་དངོས་དང་། ཁ་ཅིག་བདུད་ལས་དང་འདྲ་བ་
 དང་། ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་སྦྱོད་ན་བདུད་ཀྱིས་སྦྱགས་ཆེད་པར་འབྱུར་པས་
 བདུད་ལས་སུ་བཞག་གོ། འབྲེལ་བ་ལ། སྦྱོར་པའི་འགལ་སྦྱོར་རང་
 ལ་གནས་པ་ཉི་ཤུ། རང་གཞན་གང་རུང་ལ་གནས་པ་མཐུན་སྦྱོར་མ་
 ཆར་བ་ཉེར་གསུམ། གཞན་ལ་བཞེན་པའི་འགལ་སྦྱོར་གསུམ་སོ། །
 དང་པོ་ལ་སྦྱོབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི། ཆོགས་ཆེན་པོས་སྦྱོབ་པ་
 དང་། སྦྱོབས་པ་ཉི་ཅང་ལྟར་པའོ། ། གནས་ངན་ལེན་གྱི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་
 ལེན་དང་། རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའི་ཁ་ཏྱོན་བྱས་པ་ལ་
 སྦྱགས་པ་པའོ། ། ཐེག་ཆེན་ལས་ཉམས་པའི་རྒྱ་བདུན་ནི། ཐེག་
 ཆེན་གྱི་སྡེ་སྦྱོད་ལས་སྦྱོར་སྦྱགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་འཛིན་པ་ཉིད་དང་།
 ཤེར་སྦྱོན་པོར་ནས་དམན་པའི་སྡེ་སྦྱོད་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ལ་མཛོན་པར་
 ཞེན་པ་ཉམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡུམ་གྱ་ལོ་མ་པའི་རྩ་མཐུངས་པ་
 ཉམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐེག་པའི་
 མཆོག་ཀྱང་ཏུ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཉི་ཅང་ཆེད་
 དུ་བྱ་བ་རྣམ་མཁྱེན་ལས་ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྩེ་ཆོན་དང་པོའོ།
 དམན་པའི་སྡེ་སྦྱོད་ལས་རྣམ་མཁྱེན་འཆོལ་བ་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱའི་འབྲེལ་

བ་ཉམས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཆོལ་བ་གོང་ན་མེད་པ་ཆོས་སྒྲུབ་ལས་ཉམས་
 པའི་ཐེག་ཆེན་ལས་གཡིང་བའི་རྒྱ་ནི་ཡུལ་ནམ་པ་མང་པོ་ལ་ནམ་པར་
 རྟོགས་པའི་སློབས་པ་འབྱུང་བ་དང་། ཡུལ་ཡི་གེར་འདྲི་བ་ལ་ཡུལ་དུ་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་
 ཞེན་པ་དང་། ཡི་གེ་ལ་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཡི་གེ་མེད་
 པ་ཅམ་ལ་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། ཡུལ་དང་གྲོང་ལ་སོགས་
 པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རྟེན་པ་དང་། བཀྲར་སྟེ་དང་། ཆོགས་
 སྒྲུབ་ཅན་པའི་རོ་ཐུང་བ་དང་། ལམ་མ་ཡིན་པ་བདུད་ཀྱིས་བསྟན་
 པས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆོལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཅུ་ཆེན་གཉིས་པའོ། །
 གཉིས་པ་སྒྲོན་སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་པ། རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པ།
 གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། བྱངས་བཞེན་དུ་ཉན་པ་
 པོ་སྒྲུ་མ་དང་འཆད་པ་པོ་བྱི་མ་དང་མངོན་པར་འབྲེལ་བས་ཆོགས་པའི་
 ཡོན་ཉན་ལས་ཉམས་པ་སྟེ་གང་ཡང་རྒྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི། བསྐྱེད་ན་
 ཡང་ཉེ་བར་འབྱུར་པར་བསྟན་པའོ། ། ཞེས་ཟེར་བ་བབ་ཅེས་སྟེ།
 སློབ་དཔོན་འདུན་པ་ཆེ་ཞིང་སློབ་མ་སྟོམས་ལས་ཆེ་བ་སོགས་སྒྲོན་ཡིན་
 བོ། ། སྒྲུང་བའི་སྒྲོན་མེད་ན་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དཔོན་སློབ་སློ་
 མཉམ་དགོས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སློབ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་བྱབ་
 དགོས་པར་ཐལ་ལོ། ། དེས་ན་གང་ཡང་རྒྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི། ཉན་
 པ་པོ་བྱི་མ་དང་མ་འབྲེལ་ཞིང་། འཆད་པ་པོ་སྒྲུ་མ་དང་མ་འབྲེལ་བར་
 ཅིག་ཅར་སྟོན་པ་སྟེ། འོག་མ་ལ་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་
 ཡང་ཉན་པ་པོ་འདུན་པ་དང་འཆད་པ་པོ་སྟོམས་ལས་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཆོགས་པའི་ཆོས་ལས་ཉམས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་བྱུང་པར་བྱ་སྟེ་
 གོ་སླའོ། ། གཉིས་པ་ནི། གཞན་དོན་དུ་ངན་སོང་གི་འགྲོ་བ་ལས་

ཉིད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་བཅུ་
 རྒྱལ་པ་ཕྱག་གསུམ་སྦྱར་བ་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་
 སྐབས་འདིར་ཤེས་པ་བཅུ་རྒྱལ་པ་ཕྱག་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ནི།
 རྒྱས་པ་ལ་ཤེས་པའི་སྒྲ་ཉི་བར་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
 འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་བཏགས་པའོ། །
 དགོས་པ་ནི་རྒྱས་པ་གཞན་ལས་བྱད་པར་བྱ་བ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
 དངོས་ལ་གཞོན་བྱེད་ནི། ཤེས་པ་འདི་དག་སྦྱར་བའི་མཆན་ཉིད་
 དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསྐྱས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོར། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་ཕྱིན་ལ་བཞེན་ནས་སེམས་བསྐྱས་པ་དང་
 གཡང་པ་མཐེན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་པར་
 བཤད་པས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ཡང་བཅུ་རྒྱལ་པ་ཕྱག་གསུམ་
 རྩ་མེ་བ་ནི་གདུལ་བ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་བསྟོས་པ་ཡིན་གྱི། ཡང་དག་
 པར་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཐེན་གསུམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་
 རྒྱས་པ་གསུམ་མོ། ། བྱད་མཆན་ནི། བསམ་མི་བྱབ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་བཅུ་རྒྱལ་ཡིན་ལ། བྱེད་མཆན་ནི།
 སྦྱར་བ་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་གཞན་འགོད་པའི་རྒྱས་
 པའོ། མཆོན་བྱ་ནི་མཐེན་གསུམ་སྦྱར་པས་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་
 རྒྱས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱས་པ་དེ་དག་གང་ལ་ལྟན་པའི་མཆན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་
 ཉིད་བཅུ་རྒྱལ་གོ། མཆོན་ཚུལ་ནི། ཤེས་མཆན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་
 བ་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྟན་མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་
 མཆོན་པར་བྱེད་ལ། བྱད་མཆན་གྱིས་རྒྱས་པ་དེ་གཞན་ལ་བཀག་ནས་
 ཐེག་ཆེན་སྦྱར་པ་ཁོ་ན་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་བྱེད་བྱ་མཆོན། ཞེས་གཞན་
 ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་ཞིང་། བྱེད་པས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་

འཕྲིན་ལས་ཕུན་ཚོགས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་དོ། ། མཚོན་
 པའི་དགོས་པ་ནི། བྱང་སེམས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་
 འོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པས་ཤེས་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་མཚོན་པ་ཉིད་གྱིས་
 ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་ལྟ་བུ་ཤེས་ནས་འཇུག་
 པར་འཇུར་ལ། བྱང་མཚན་གྱིས་རྣམས་པ་དེ་གཞན་ལ་ཡོད་པ་བཀག་
 པས་ཐེག་དཔལ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ལམ་གྱི་གོལ་ས་སྤོང་། བྱང་སེམས་
 སངས་རྒྱས་འོན་དུ་གཉེར་བའང་གཞན་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པ་ལ་
 བྱེད་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཚོན་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས། བྱང་སེམས་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་གཙོ་
 བོ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབས་པའི་རྣམས་པ་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་
 ཤེས་ནས་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲུས་པར་འཇུར་
 བ་ཡིན་ནི་ཞེས་བཞེད་དོ། དེ་ལྟར་ཤེས་བྱེད་པ་གསུམ་པོ་གང་
 ཡང་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་
 རྣམས་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འཇུར་བའི་ཕྱིར། གཞུང་གི་ཆོག་
 དོན་ལ་མ་བྱུགས་ཤིང་སྐབས་སུ་བབ་པའི་དོན་ལས་ཉམས་སོ། །
 ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བ་མཚན་གཞི། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི། རྣམས་ལྟ་
 དུ་མཚོན་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་
 པ་དང་ལྟ་བུ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་སྐྱོར་བའི་
 མཚན་ཉིད་དུ་འཇུར་ན། དུམ་པ་མཚན་གཞི། དངོས་པོར་མཚོན་
 པ་ལ། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་ཇུར་བའི་ཆེ། དོན་བྱེད་རྣམས་
 པ་དེ་དུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འཇུར་རོ། ། གཞན་ཡང་།
 སྐྱོར་བའི་རྣམས་པ་ལ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པའི་མིང་གིས་བཏགས་
 པ་ལ་ཤེས་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡིན་བརྟན་པར་དཀའོ། །

ཡང་མྱེ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐབས་འདིར་བཟུན་ཀྱི་ཤེས་
 པ་བཅུ་དྲུག་པ་སྟག་གསུམ་པོ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་རྟོགས་པ་
 མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། འདི་དག་
 གིས་མཆོན་པའི་ཚུལ་ནི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་རྒྱ་ཐེག་ཆེན་
 ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཆོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རི་ལྟར་ན་སྤྱོད་པ་ཉི་ཤུ་པོ་མཆོན་
 གཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱར་མཆོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 འབྲུང་བྱུང་དང་ལྟན་པ་མཆོན་ཉིད་དོ། །མཁྱེན་གསུམ་སྤྱོད་པ་མཆོན་
 གཞི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པའི་རྒྱར་མཆོན། དེ་བསྐྱེད་
 པའི་རྒྱས་ལྟན་མཆོན་ཉིད་དེ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྟན་གྱིས་འབྲས་
 བུ་རྒྱར་མཆོན་པ་བཞིན་ནོ། ། ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ།
 དེ་ལྟ་ན་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་པ་མཆོན་གཞི་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པའི་
 རྒྱས་ལྟན་མཆོན་བྱུང་སངས་ཀྱི་ ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་པ་མཆོན་བྱུང་མ་སྤང་
 བས་འདི་དག་ཐེག་ཆེན་སྤྱོད་པའི་མཆོན་ཉིད་མིན་པར་ཐལ་བའི་སྤྱོན་སོ་
 བ་གནས་པའི་མྱེར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པའི་རྒྱ་དང་།
 དེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་ལྟན་རྩ་པོ་གཅིག་ཡིན་གྱི། རྒྱ་འབྲས་མིན་པས་
 འབྲས་བུ་རྒྱ་མཆོན་དུ་སྟོན་པ་དང་། མཆོན་སྤྱོད་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ཁས་
 གྲངས་ནང་འགལ་བའི་མྱེར་དང་། ཤེས་པ་འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཁྱེན་པ་ཡིན་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པའི་མྱེར་རོ། ། འོ་ན་མདོ་
 ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་བསྐྱུས་པ་དང་གཡིངས་པ་.....
 མཁྱེན་ཞེས་སོགས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མདོ་ལས། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་སྟག་གསུམ་སྟོན་ཐེག་ལ་དངོས་
 སུ་བཟུན་ནས་དེའི་ཤུགས་ལ་རྒྱ་བྱུང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པའི་ཤེས་པ་བཅུ་
 དྲུག་པ་སྟག་གསུམ་སྟོན་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཟུན་པ་ཡིན་ཞིང་། བཟུན་

བཅས་སུ་མདོའི་སྤྲུལ་དོན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་
 ཡིན་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པར་གྱུར་བའི་ཤེས་པ་བརྟུ་བྱུག་པ་སྟག་
 གསུམ་བསྟན་གྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁྱེན་པ་མཆོད་ཉིད་ཏུ་
 བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་བསྟན་བཅས་སུ་ཡང་སྤྱབ་པས་དེ་བཞིན་
 ཉིད་རྟོགས་ཏེ་ཞེས་བཤད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། སྤྱབ་པ་ཞེས་པ་འབྱུང་
 ཡང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་མ་བྱུང་སྟེ། བྱང་སེམས་ལ་ཡང་
 སྤྱབ་པའི་སྤྲུལ་བསྟན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱབ་པའི་སྤྲུལ་ཅིག་གཅིག་
 པ་ཡིས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ། གཉིས་པ་རང་གི་ལྷགས་བཞག་པ་ལ།
 མཆོད་ཉིད། མཆོད་བྱ། མཆོད་གཞི། མཆོད་ཚུལ། མཆོད་
 པའི་དགོས་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ། ཁྱད་པར། རྱེད་པ་
 རྣམས་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་ཡང་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་
 ཤེས་མཆོད་གསུམ་སོ། ། དེ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་གང་། གཞི་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་
 ཟིན་པ་ནི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆོད་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་
 གང་ལམ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཆོད་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
 ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆོད་ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་སོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་རྣམ་
 དག་མཆོད་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རྟོགས་ནས་དེ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་
 རྣམས་སུ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ནི། རྣམ་མཁྱེན་
 ཀྱི་ཤེས་མཆོད་ཡིན་ནོ། ། ཁྱད་མཆོད་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཏེ། སྤྲུལ་གསུམ་དང་འདི་ཉིད་ལ་
 བརྟུ་བྱུག་བརྟུ་བྱུག་ཏུ་སྟེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་སྟོས་ནས་
 ཡིན་ནོ། ། རྱེད་མཆོད་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་བས་ད་ལྟ་རང་རྣམས་སུ་

མཐུན་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་འགོད་པའི་
 བྱེད་པ་སྟེ། བར་ཁུག་ཅིག་ཏུ་སྟེ་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཉི་བའི་བསམ་པ་ལ་སྟོན་
 པ་ཡིན་ནོ། །མཚོན་བྱ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དང་། ལམ་
 ཤེས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒྱུར་བ་གསུམ་ཡིན་ལ། མཚན་
 གཞི་ནི་རྩ་བ་ཉིད་བར་ཁུག་སྟེ། དེ་ཡང་མཚོན་པའི་ཚུལ་ནི། ཉོན་
 མོངས་རྟག་སྟགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རྩ་བ་ཉིད་དང་བོ་བཞི་བོ་དེ་མཚན་
 གཞི། ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་སྟགས་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་
 ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྟོན་ནས་གཞི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་
 པ་བར་ཁུག་གི་རྩ་བ་ལྟར་ཞིང་། གདུལ་བྱ་ཐུང་འདས་ལ་འགོད་པའི་
 བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པ། དེ་བཞིན་དུ་ཐུང་ན་ལས་
 འདའ་བར་དཀའ་བ་སྟགས་རྩ་བ་ཉིད་བར་བ་ལྟ་བོ་དེ་མཚན་གཞི།
 ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། རྣམ་ཐར་སྟོན་གསུམ་ཤེས་པ་
 སྟགས་ལམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བར་ཁུག་གི་རྩ་བ་ལྟར་
 ཞིང་། ཕན་བདེ་སྟོབ་པ་སྟགས་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་ལ་འགོད་པའི་བྱེད་
 པ་བདུན་དང་ལྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པ། རྩ་བ་ཉིད་ཐ་མ་བདུན་བོ་དེ་
 མཚན་གཞི། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པར་མཚོན། སངས་རྒྱུས་
 ཀྱི་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་སྟགས་འབྲས་བུའི་ཤེས་རྣམ་དག་གི་དེ་ཁོ་
 ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བར་ཁུག་གི་རྩ་བ་ལྟར་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་
 ཀྱི་རྟེན་མཛད་པའི་བྱེད་པ་དང་ལྟན་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པ། ཞེས་པ་སྟེ།
 དེ་ལྟར་ན་ཤེས་མཚན་རིམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒྱུར་བ་གསུམ་
 བོ་དེ་ཉིད་རིམ་པ་བཞིན་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་
 པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྒྱུར་ཐབས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་རྣམས་རི་ལྟ་

བ་བཞེན་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཤེས་
 པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ལེགས་
 པར་བཤད་པར་འཇུག་རོ། ། བྱད་མཚན་གྱིས་མཚོན་པའི་ཚུལ་ནི།
 ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱར་བ་མཚན་གཞི། ཉན་རང་གི་སྦྱར་བ་
 ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཚོན། བསམ་མེ་བྱུང་སོགས་ཚོས་གྱི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་པ། འོ་ན་
 རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་མཚན་གཞི་ཡིན་གྱི། མཚོན་བྱ་མིན་ན།
 རོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་ཞེས་གསུངས་ཅི་ཞེ་ན། རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་
 དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་ནས་སྦྱར་བ་གསུམ་དུ་མཚོན་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན། རོ་བོ་ཉིད་གང་མཚོན་བྱ་ཡང་། ཞེས་
 གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདི་དག་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་བ་
 དག་མཚོན་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་འདི་དག་ལ་མཚན་ཉིད་
 གྱི་སྦྱ་སྦྱར་བ་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱ་ལས་ལ་འཇུག་པར་བསྟུབ་པའི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།
 ། འོ་ན་ལམ་ཤེས་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱར་བ་ཉན་རང་གི་སྦྱར་བ་ལས་བྱད་
 པར་དུ་འཕགས་པར་བྱད་མཚན་གྱི་སྐབས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་།
 ཐེག་ཆེན་གྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ལ་
 མཁས་པ་དུ་མ་དག་གཞི་ཤེས་ཙམ་གྱི་ཕྱོག་པ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་།
 བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་ནི། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་
 ཁོངས་སུ་འདུ་བས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཞེད་
 པ་མི་འཐད་དེ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བའི་བྱེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ཙམ་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་
 ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་

པའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བས་སོ། ། དེས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་མཁུན་
 གསུམ་ཀྱི་སྦྱར་བ་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་གི་སྦྱར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས་པ་ཅན་དུ་འདྲ་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ།
 བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་ནི་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་
 རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆ་ནས་ཉན་རང་གི་སྦྱར་བ་ལས་
 ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ལ། སྦྱར་བ་གཞན་གཉིས་ནི་རང་གི་ངོ་
 བོ་འང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་
 རང་གི་སྦྱར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་ཁྱད་
 པར་འཕགས་ཚུལ་སྤྲ་མ་ནི། སྐབས་གསུམ་པར། བྱང་སེམས་ཀྱི་
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་དེ་མཉམ་ཉིད་བཞིན་སྟོན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
 རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱར་བ་ཡིན་པར་བསྟན་ཟིན་པས་
 འདིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་ཁྱད་མཆན་སྟོན་པའི་
 སྐབས་སུ་མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ལ་དངོས་སུ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ནི་མཆན་
 པའི་དོན་དུ་ཡིན་གྱི། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ཁོ་ན་ཁྱད་མཆན་
 དུ་སྟོན་བཞེད་པ་མིན་ལ། རྟེན་བྱེད་གང་དག་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་
 ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་ཁས་སྲུངས་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་
 མཆན་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུགས་རྒྱད་ཀྱིས་མཁུན་པ་དང་།
 དེས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱར་བ་མཆན་ཚུལ་འབྲས་དུ་རྒྱ་མཆན་དུ་སྤྲ་བ་ནི་ནང་
 འགལ་བའི་ཕྱང་བོ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། གང་དག་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆན་
 ཡང་ཉན་རང་ཁོ་ནའི་རྒྱད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་སྤྲ་བ་ནི་གཞུང་དུ་
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཆན་བཅུ་དྲུག་པོ་དག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་

བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་བཟུན་པ་དང་།
 འགལ་ཁེང་། ཁ་ཅིག་ཤེས་མཚན་གྱིས་སྦྱར་བ་སངས་རྒྱས་སྟེང་
 ཟུང་དུ་མི་ལྟན་རྣམ་གཅིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མཚོན་པ་དང་། ཟུང་མཚན་
 གྱིས་གཞན་ལྟན་རྣམ་གཅིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མཚོན་པ་མི་འབྱུང་པར་སྒྲས་ནས།
 སྒྲར་ཡང་ཤེས་མཚན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་བ་མི་ལྟན་རྣམ་གཅིད་ཀྱིས་
 མཚོན་པར་ཟུང་ལ། ཟུང་མཚན་གྱིས་གཞན་ལྟན་རྣམ་གཅིད་ཀྱིས་
 མཚོན་པར་ཟུང་པས་ཟུང་མཚན་ལ་གཞི་ཤེས་ཀྱིས་ཟུང་མཚན་མ་བཟུན་
 པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དངོས་སུ་འགལ་བ་ངོ་མེས་པར་ཟད་དོ།
 ། ལྷ་བ་མཚོན་པའི་དགོས་པ་ནི། སྦྱར་བའི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བར་མ་
 ཤེས་ན་སྒྲུལ་མི་རུས་པས་དེའི་ཕྱིར་སྦྱར་བ་བསྒྲུལ་པའི་སྟོན་དུ་རང་།
 བཞིན་བདེ་བླག་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་
 དོན་ལ། སྦྱིའི་མཚམས་སྦྱར། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་
 བོ། གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ཁྲུང་བ་དང་སྦྱོན་དོར་བས་སྦྱར་བ་
 རྣམས་བསྒྲུལ་པར་བྱ་བ་ནི་ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་མདོར་བཟུན།
 རྒྱས་པར་བཤད། དོན་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ། མ་བ་ནི། ཟུང་
 པ་གང་གིས་སྦྱར་བའི་རང་བཞིན་མཚན་པར་ཟུང་པ་དེ་སྦྱར་བའི་མཚན་
 ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་ཏེ། ཤེས་པ་དང་།
 ཟུང་པར་དང་། ཟུང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། ། རང་ལོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྦྱར་བར་མཚན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་
 མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྦྱ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྦྲ་མ་ནི། མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲིང་དོད། ལྷགས་ཞེས་པ་དེ་ཟུང་པ་ལ་འཇུག་པར་སྦྱབ་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ལས་ལ་འཇུག་པར་སྦྱབ་པའི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་འགྲེལ་བ་ལ། ཟུང་པར་སྦྱབ་པའི་

མཚན་ཉིད་དང་། ལས་སུ་སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་
 བོན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་བྱེད་པར་སྐྱབ་པ་འདིས་སྦྱར་བ་ནམས་མཚན་
 པར་བྱེད་པས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཤེས་པ་དང་
 རྒྱད་པར་དང་། བྱེད་པ་ནམས་སྦྱར་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་ལས་སུ་
 སྐྱབ་པས་དེ་ནམས་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་བར་མཚན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་རོ་བོ་
 ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ནི་ནམ་པ་བཞིར་ཤེས་པར་
 བྱའོ། ། ཚ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཤེས་རྒྱད་བྱེད་པ་
 གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། རྒྱད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྦྱར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་
 དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རྒྱད་
 ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། རོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཆོས་
 ཅན། རྒྱད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་སྦྱར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ལས་སུ་སྐྱབ་པའི་དབང་བྱས་ནས་རྒྱད་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་
 སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཤེས་པ། རྒྱད་པར། བྱེད་པ།
 རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། ། དང་པོ་ལ་གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས།
 རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཚན་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚན་སྦྱར་ནི།
 མཚན་ཉིད་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཞེས་སོགས་སོ། ཚ་བ་ནི། སྤྲ་མ་
 རྣམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། རྒྱང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་
 བསྟུས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་
 དང་། འཇིག་རྟེན་དེ་ཁོ་ནར་འཇིག་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་།
 སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་དང་། སེམས་ནང་དུ་བསྟུས་པ་དང་།
 སེམས་ཕྱིར་རྣམ་པར་གཡངས་པ་དང་། སེམས་ནམ་མཁའ་ལྟར་མི་
 ཟད་པའི་རྣམ་པ་དང་། སེམས་འདྲོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་
 པ་དང་། ཚ་བའི་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱས་བསྟུས་པ་སེམས་འདྲོད་

ཆགས་དང་བུལ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་
 བས་ཕྱ་ཆེན་པོ་དང་། སེམས་བདེན་མེད་ཡོན་ཏན་གྱི་རྟེན་དུ་མཉམ་
 བས་ཆེན་པོར་གྱུར་བ་དང་། འོན་དམ་པར་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྟེན་
 མེད་པས་སེམས་ཆད་མེད་པ་དང་། སེམས་དབང་པོ་ལ་བསྟན་དུ་མེད་
 པ་དང་། སེམས་སྦྱོན་ལུས་བསྟར་མེད་པ་དང་། སེམས་གཡོ་བ་དང་
 ལ་སོགས་པ་འདྲ་བ་དང་། བཀྲམ་པ་དང་། བརྒྱམ་པ་རྣམས་འབྲུལ་
 གཞི་ཡུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུལ་བར་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་སྟེ། འདིར་
 ལྟ་བ་བཞིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་བའི་བྱང་སྤྱང་འགའ་ཞིག་
 གིས་ལྟ་བ་བྱུག་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་བརྒྱ་བཞིར་བསྟུས་ནས་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས་པ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱད་གཞི་མེད་
 པའི་བྱད་ཆོས་ལས་བཅུམས་ཏེ། འདྲི་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་དགོངས་ཤིང་།
 བྱད་གཞི་བདག་བཀག་ན་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་དེའི་ཆེ་
 གང་དུ་ཡང་ཡུང་མ་བསྟན་པས་ན། ཡུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བརྒྱ་
 བཞི་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྤྱོད་གྱི་མཐའ་དང་། ཕྱི་
 མའི་མཐའ་དང་། བྱང་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་བཞི་དང་། ལུས་
 སྟོག་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་རྣམས་ཏེ། དང་པོ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན།
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དང་། སྟོལ་བའི་བདག་གི་གནས་སྐབས་ལ་རྟོག་པ་
 ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ལུས་སྟོག་གི་གནས་སྐབས་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ཡང་། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཉག་པ་དང་། མི་ཉག་པ་དང་།
 གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཡུང་སྟུམ་དུ་བདེན་པར་
 ལྟ་བ་ནི། སྤྱོད་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞིའོ། །བདག་དང་འཇིག་
 རྟེན་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་།
 གཉིས་ཀ་མིན་པ་བདེན་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི། ཕྱི་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་

པ་བཞིའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲོངས་པའ་ཆད་འབྱུང་བ་དང་།
 མི་འབྱུང་བ་དང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བ་
 རྣམས་ནི་མུང་འདས་ལ་རྟེན་པ་བཞིའོ། །ལུས་སྟོག་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་།
 ཐ་དད་ཏུ་བདེན་པར་ལྟ་བ་ནི་ལུས་སྟོག་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་
 བདག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། འཇིག་རྟེན་ནི་དེའི་གདགས་གཞི་
 སྤང་བོ་ལྟ་དང་། ལུས་ནི་དབང་བོ་དང་བཅས་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་
 ཡིན་ལ། སྟོག་ནི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དང་
 འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་རྒྱ་མེད་གང་ལས་ཀྱང་གསར་ཏུ་སྐྱེས་པ་མིན་
 གྱི། གདོད་མ་ནས་ཀྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་རྟག་པར་ལྟ་བའི་
 རོན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱ་མེད་ཏུ་གསར་ཏུ་སྐྱེས་པར་ལྟ་བ་ནི་མི་
 རྟག་པར་ལྟ་བའི་རོན་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་མ་
 རྣམ་ཡོད་པ་དང་། གནས་སྐབས་གསར་ཏུ་སྐྱེས་པར་ལྟ་བ་ནི་གཉིས་
 ཀ་ཡིན་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་གང་ཏུ་ཡང་བརྗོད་ཏུ་མེད་
 པར་ལྟ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་བདག་དང་
 འཇིག་རྟེན་དེ་དག་གི་འཕྲོལ་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱན་ཆད་པར་འདོད་པ་ནི།
 བཅའ་དང་ལྡན་པར་ལྟ་བ་དང་། ཆོ་འདོད་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་དེ་
 དག་མ་འབྱུར་བར་ཆེ་སྤྱི་མར་འབྱུག་པར་འདོད་པ་མཐའ་དང་མི་ལྡན་
 པར་ལྟ་བ་དང་། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་འབྱུག་ཅིང་གནས་སྐབས་མི་
 འབྱུག་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀར་ལྟ་བ་དང་། དེ་གཉིས་གང་ཏུ་ཡང་
 བརྗོད་ཏུ་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྟ་བའོ། །དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་སྤང་བོ་ལྟག་མེད་ཏུ་ལྷ་རན་ལས་འདས་པའི་ཆོ་གྲོལ་བའི་
 བདག་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང་། སྤར་བདག་ཡོད་པ་ལ་ལྷ་རན་ལས་
 འདས་པའི་ཆོ་རྒྱན་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། རང་བཞིན་ཡོད་ཅིང་གནས་

སྐབས་རྒྱུ་ཆད་པར་ལྟ་བ་དང་། དེ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་བཟོད་དུ་
 མེད་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་མྱང་འདས་ལ་བཞེན་པ་བཞིན། ། འདི་དག་
 ལས་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་རྟག་པ་དང་། མཐའ་དང་མི་ལྡན་པ་
 དང་། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་གྲོངས་ནས་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི།
 གྲངས་ཅན་སོགས་རྟག་པར་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་ཡུལ་
 ལ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པའི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་གཡོ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། ། མི་
 རྟག་པ་དང་མཐའ་དང་ལྡན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་གྲོངས་
 ནས་མི་འབྱུང་བར་ལྟ་བ་རྣམས་ནི་རྒྱང་འཕེན་སོགས་ཆད་པར་ལྟ་བ་
 རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་དགག་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་
 པའི་ཕྱིར་འདུ་བའི་ལྟ་བ་ཞེས་བྱའོ། ། འདིར་ཁ་ཅིག་ འབྲེལ་ཆེན་དུ་
 བཞི་ཚན་དང་པོ་ལ། དང་པོ་གྲངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་གཡོ་བ། གཉིས་
 པ་རྒྱང་འཕེན་གྱི་ལྟ་བ་འདུ་བ་ཞེས་གསུངས་ནས། ལྷག་མ་ལ་ཡང་དེ་
 བཞིན་དུ་སྐྱར་བར་བྱའོ། ། ཞེ་གསུངས་པས། བཞི་ཚན་གཉིས་པའི་
 སྐབས་སུ་མཐའ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་ཞེས་གྲོ་རིམས་བསྐྱར་དགོས་པར་སྒྲུ་ལ།
 ཁ་ཅིག་ གྲོ་རིམས་བསྐྱར་མི་དགོས་ཏེ། ཆོ་ཕྱི་མའི་སོག་མ་དེ་ཆོ་
 འདིའི་མཇུག་གས་མཐའ་ཡིན་པས་མཐའ་དང་ལྡན་དུ་ལྟ་བ་གྲངས་ཅན་
 ལ་རུང་རོ་ཞེས་བྲེན་རོ། ། མཐའ་ལྡན་གྲངས་ཅན་ལ་སྐྱིར་བ་མི་འཐད་
 དེ། དེ་ལྟ་མ་ཆ་བ་ལས། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་ན། །
 འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལྟར་འབྱུང་། ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་ལྡན་གྱི་
 རྟོན་གྱི་བའི་འོག་དུ་རྒྱུ་ཆད་པ་དང་མཐའ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྟོན་
 ཆོ་འདིའི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཀ་ཕྱི་མར་འཇུག་པ་ལ་བྱས་ནས་
 དེ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་རུང་བའི་སྐྱོན་བཟོད་པར་མཛད་
 པས་སོ། ། དེས་ན་འབྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་ནི་ཅི་རིགས་པར་སྐྱར་བར་བྱའོ་ཞེ་

པའི་དོན་ནི། །གསུམ་པ་རྣམས་ནི་གཅེར་བྱ་བའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཆ་
 གཅིག་དགག་པ་དང་ཆ་གཅིག་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཆ་མཉམ་དུ་ཡོད་པས་
 བཟུམ་པ་ཅེས་བྱའོ། །བཞི་བ་རྣམས་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཁས་
 ལེན་པ་གནས་མ་བྱ་བའི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་། དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་
 འགོག་པའི་རྣམ་པས་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་བརྒྱུམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་སྟོག་
 གཅིག་ཏུ་ལྟ་བུ་བྱེ་བྱག་པ་དང་། ཐ་དད་དུ་ལྟ་བུ་གངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བར་
 སའི་དངོས་གཞི་ལས་བཤད་ཅིང་། སྤང་མ་གཡོ་བ་དང་། ཕྱི་མ་འདྲ་
 བའི་ལྟ་བུ་འོ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་
 ཉིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་
 རྟོགས་པ་དེ་གཞན་ལ་བསྟན་ཅིང་མིང་གི་བརྟན་བཟགས་པ་ཤེས་པ་ཞེས་
 བྱ་བ་ལྟེ། མདོར་ན་རི་སྐད་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་
 པའི་བྱེ་བྱག་བརྒྱུག་པོ་འདི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 བསྐྱུས་པའི་ཤེས་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེན་པ་སོགས་རྩོམ་ཉིད་
 དང་པོ་བཞི་པོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་སུ་རི་ལྟ་
 བ་བཞིན་མཆོན་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་པས་ནའོ། །གཉིས་པ་ལ་
 མཆམས་སྦྱར་ནི། །དེའི་འག་ཏུ་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི་སྤང་ཉིད་
 སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། རང་གི་རྩོམ་སྤང་བ་ཉིད་དང་། རྒྱུ་
 མཆན་མ་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སྦྱོན་པ་མེད་པ་དང་། བདེན་
 པའི་སྦྱོབ་པ་མེད་པ་དང་། འགག་པ་མེད་པ་དང་། ཙ་བའི་སོགས་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱས་བསྐྱུས་པའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་དང་།
 རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པ་དང་། སྤང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་།
 རང་བཞིན་གྱིས་ལྷ་རྒྱ་ལས་འདས་པའི་རྩོམ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་
 དབྱེངས་ཀྱི་རྟོན་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་མི་འཕྱུར་བས་ནམ་མཁའི་

མཆན་ཉིད་དེ་བྱུག་དང་། ཆོས་ཉིད་སྤྱོད་ཀྱང་ནམ་པར་འབྱུག་པ་མེད་
 པ་དང་། ཆོས་ཉིད་གཞན་གྱིས་སྒྲིལ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་འདུ་མི་བྱེད་པ་
 དང་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བྱས་པས་ནམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་།
 ཀྱན་རྒྱུ་ཆེན་ཆོས་ཉིད་ལ་ནམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བར་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་
 དང་། དོན་དམ་པར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དེ་དག་གྱང་མཆན་ཉིད་མེད་
 པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཤི། མདོར་ན་རི་སྐད་བཤད་པ་འདི་ནམས་ཀྱི་
 ཤེས་པའི་ནམ་པའི་བྱེད་པར་བརྒྱ་བྱུག་ཆོས་ཅན། ཤེས་པའི་མཆན་
 ཉིད་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྷ་བ་བཞེན་ཏུ་
 དཀའ་བ་ལ་སྐྱེས་པའི་དོ་བོ་ཉིད་ལྷ་བོ་དེ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་
 དག་ཏུ་མཆོན་པས་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེའི་འོག་
 ཏུ་སྐྱེས་སོ། །ཙ་བ་ནི། དེ་ནི་སྐྱེས་སོ། །འབྲེལ་བ་ནི། དེ་
 བཞེན་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ནམ་མཁུན་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ཆོས་
 ལ་བདེ་བར་གནས་པ་དང་བྱས་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲ་མར་བྱ་བ་དང་།
 མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། མཆོད་པར་བྱ་བ་དང་། བདེན་པའི་བྱེད་
 པ་པོ་མེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལྷལ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། སྒྲོས་
 པའི་མཐའ་གང་ཏུ་ཡང་མ་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བའི་དོན་ཏུ་སྟོན་
 པར་མཛད་པ་དང་། སྒྱིར་འཇིག་རྟེན་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ནམ་པར་སྟོན་
 པ་ཤེས་པ་དང་ཞེས་པ་སྒྱིར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་སོ་སོར་སྦྱེ་ནས་
 འཆད་པ་ནི། གཏུལ་བྱ་འཁོར་ཏུ་མ་བསྐྱུས་པ་ནམས་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱུས་ནས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏུ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་
 བ་ཉིད་ཏུ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་དང་། བསྐྱུས་པ་ནམས་འཇིག་རྟེན་
 པའི་སྟོན་བྱེད་གྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་སྒྲིབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏུ་འཇིག་
 རྟེན་སྟོང་བ་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་ནམས་འཇིག་

རྟོན་ལས་འདས་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ནས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་
 འོན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་སྟོང་བ་ཉིད་ཏེ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང་། ཞེས་
 པའམ། ཡང་ན་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་
 ཉིད་ཀྱི་སྒྲིམ་ནས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་བ་ཉིད་ཏེ་བརྟུན་པར་མཛད་པ་དང་།
 ཆེད་ཏེ་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པ་བྱང་འཕགས་རྣམས་ལ་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིམ་
 བས་འཇིག་རྟེན་སྟོང་བ་ཉིད་ཏེ་ཤེས་པར་མཛད་པ་དང་། ཆེད་ཏེ་བྱ་
 བའི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྒྲིམ་ནས་
 འཇིག་རྟེན་སྟོང་བ་ཉིད་ཏེ་མཐོང་བར་མཛད་པ་དང་། ཞེས་བཤད་
 པར་བྱ་སྟེ། སྤྲུལ་མ་ནི་ཡུམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཞན་དོན་
 མཛད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཡུམ་ཉིད་ཀྱིས་འཕགས་བཞེད་པ་བཞེད་དོན་
 རྒྱབ་པའི་དབང་ཏེ་བྱས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏེ་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་
 རྟོག་པ་ཉིད་ཏེ་སྟོན་པ་དང་། སྒྲོས་པ་ཞི་བ་ཉིད་ཏེ་སྟོན་པ་དང་།
 འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་གྱིས་འགོག་པ་དང་། མཆོན་འཛིན་གྱི་འདྲ་
 ཤེས་འགོག་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཏེ། མདོར་ན་རི་རྒྱུད་བཤད་
 པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བརྟུ་བྱག་ཆོས་ཅན།
 ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་
 ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་སོགས་རྩ་བ་ཉིད་ཐ་མ་བདུན་པོ་རི་རྒྱུད་བཞིན་
 ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་དག་ཏུ་མཆོན་པར་བྱེད་
 པས་ནའོ། །གཉིས་པ་བྱུང་མཆོན་ལ། འཆམས་སྐྱུར་བ་དྲིང་དོན་
 དངོས་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སྒྲུ་
 བཅད་པ་དགུས་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་དག་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་དེ་
 དང་དེར་འཇོག་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲིམ་རྩ་བ་ཉིད་ཏེ་བརྟུན་ནས་ཤེས་པའི་རྣམ་
 པས་སོ་སོར་ཡོངས་སྒྲུ་བཅད་པའི་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉན་

རང་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པར་འཛིག་བྱེད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 བས་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་འོག་ཏུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་
 ཁྱད་པར་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་ཤེས་མཆོན་གསུམ་གྱིས་ནི་
 རིམ་བཞིན་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་སྦྱར་བ་ཅམ་དུ་མཆོན་པར་བྱེད་པས་སྦྱིའི་ངོ་
 བོ་ཉིད་དུ་མཆོན་ཞེས་བྱ་ལ། ཁྱད་མཆོན་གྱིས་ཉན་རང་གི་རྟོགས་པ་
 ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འཛིག་བྱེད་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་དུ་མཆོན་
 པ་ཞེས་བྱ་འོ། །གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད།
 དམན་ལམ་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་ཙ་བ་ནི།
 བསམ་མི་བྱབ་ཅེས་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། མདོ་ལས། རྒྱག་
 བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཆོས་དང་ཇེས་སུ་ཤེས་པའི་
 བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་བཅུ་རྒྱག་གིས་མཆོན་ནས་བསྟན་པ།
 བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་
 ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་བའི་སྦྱོབ་ལམ་གྱི་མདོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན།
 ཁྱད་པར་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལ་སོགས་
 པ་ནམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱར་བ་དག་ཉན་རང་གི་སྦྱར་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས་པར་མཆོན་པས་ནའོ། །གཉིས་པ་ལ་མཆོན་སྤྱང་ནི།
 ཡང་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི་བསམ་མི་བྱབ་དང་། ཞེས་སོགས་སོ། །
 འགྲེལ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། ལ་
 སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱར་བ་གཉིས་ནི་ཆོས་ཅན།
 ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་བཅུ་རྒྱག་གང་གིས་ཉན་ཐོས་ལ་
 སོགས་པའི་ལམ་རྣམས་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 ཁྱད་པར་བཅུ་རྒྱག་གང་ཞེན། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ལ་སོགས་པས་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྦྱོབས་གྱིས་

རྟོག་གི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཉིད་དང་། ཟླ་དང་མི་མཉམ་པ་ཉིད་
 དང་། ཚད་མས་གཞལ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་།
 གྲངས་ཀྱིས་བགྲངས་པ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་དང་བཞི་ནི་སྤྱག་
 བསྐལ་གྱི་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་ནས་བཏུན་པའི་བྱད་
 པར་དག་ཡིན་ནོ། ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
 སྤྱད་པ་དང་སྤྱེས་བྱ་རི་ལྟ་རི་སྟེད་ལ་མཁས་པས་རིགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་
 དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་མིན་པའི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་
 ཤེས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་རང་གི་ལུགས་ལ་སྟོས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་
 པ་ཉན་རང་ལས་ཤིག་ཏུ་སྦྱར་བའི་ཤེས་པ་དང་བཞི་ནི་ལ་སོགས་པ་ཀུན་
 འབྱུང་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་པའི་བྱད་པར་དག་ཡིན་ནོ།
 ། ཀུན་རྒྱུ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 དོན་དམ་པར་བྱི་བ་མེད་པ་དང་གང་བ་མེད་པའི་རོ་བོ་རྟོགས་པ་དང་།
 འཁོར་གསུམ་ནམ་པར་དག་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་
 པ་རྟག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་བསྐལ་བ་ཏུ་
 མར་བསྐྱབས་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་
 དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
 དམིགས་པ་རྣམས་ནི་འགོག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་པའི་རྣམ་པ་
 དག་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
 ལམ་གྱི་རྟེན་རིགས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་
 རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ཆོགས་དང་ལྡན་པ་དང་ཐེག་
 ཆེན་གྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་དང་།
 བྱང་ཆུབ་གཞན་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྩ་མུང་
 བ་མེད་པ་རྣམས་ནི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་མཆོན་པའི་བྱད་པར་

དག་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། གང་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་
 ཉན་རང་གི་ལམ་མ་བཤད་ན་དེ་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མི་ཤེས་
 སོ། །ཞེ་ན། ཉན་རང་དེ་དག་གི་ལམ་ནི་ཆོས་ཅན། འདིར་དངོས་
 སྤྱུ་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གོ་སྤྱོད་བས་མ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གོ་སྤྱོད་བར་ཐལ། ཇི་སྒྲུང་བཤད་པའི་བྱད་པར་དང་ཐལ་བའི་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པས་བཅིངས་པར་སྦྱོ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
 དུ་སྒྲུང་བཤད་པ་དེ་དག་གི་ཤུགས་ལ་ཤེས་ཅུས་པའི་ཕྱིར། གང་དག་
 སྐབས་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོའི་གཞི་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ཉིད་བདུན་སོགས་ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱི་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དག་
 གིས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་བ་ཉན་རང་གི་རྒྱད་ཀྱི་རྒྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་
 ལ། དེའི་ཕྱིར་བྱད་མཚན་གྱིས་ལམ་ཤེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྒྱུར་བ་གཞི་
 ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་བ་ལས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་མཚོན་པར་ཐལ་སོ། །
 འདོད་ན། བྱད་པར་འཕགས་ཡུལ་དངོས་སྤྱུ་མ་བསྟན་པ་ཉམས་སོ།
 །དེས་ན་ཐུན་སྦྱུལ་ཆེན་པོའོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱད་
 པར་གྱི་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ནི་ཕན་དང་། སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་སོ་
 སོར་བཤད་པ་དང་། བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།
 གཞི་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན།
 གསུམ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྒྱད་ལྔའི་འགྲོ་བ་ལས་བརྟོན་ནས་ཐུང་
 འདས་ལ་འགོད་པ་མ་འོངས་པའི་ཕན་པ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བའོལ་
 བས་ཐུང་འདས་ལ་འགོད་པ་ཆོ་འདིའི་བདེ་བ་དང་། ཡང་སྤྲིད་མི་
 ལེན་པར་བྱེད་པས་སྦྱག་བསྡུལ་མེད་པའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མིན་པའི་ཆོས་
 ཉིད་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་དོན་གྱིས་རིམ་བཞིན་ཕན་དང་། བདེ་དང་།
 རྒྱུབ་པའི་བྱེད་པ་རྣམས་སྤྲོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་

བ་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། བདུན་ཡོད་དེ།
 ལྷག་མེད་ཀྱི་ཐུང་འདས་ལ་འགོད་པས་གཏན་དུ་ཕན་པ་དང་འདྲེ་བ་
 མེད་པར་ཆོས་བསྟན་པས་སྤྱག་བཤམ་གྱི་རྒྱ་བརྒྱུག་པ་དང་། འཁོར་བ་
 དང་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྱིད་
 པའི་བསྐྱེད་དང་བཤམ་པའི་ཐུང་འདས་སྟོན་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་
 རྟོགས་པའི་རྟེན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པ་དང་།
 སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལྷན་གྱིས་སྦྱབ་པར་འདུག་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་
 གྱི་ལམ་གྱིས་རང་རང་གི་སྤང་བུ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་ཡང་དེའི་འབྲས་
 བུ་ཡང་དག་མཐའ་རྫོགས་སྤྱིན་མ་སྦྱངས་པར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
 བ་འདི་རྣམས་གདུལ་བུ་འདུལ་བའི་དུས་རིུ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་
 པར་ཉེ་བར་སྦྱབ་པའི་དོན་གྱིས་རིམ་བཞིན་སྦྱབས་དང་གནས་དང་།
 དཔུང་གཉེན་དང་། སྤྱིང་དང་། ཡོངས་འདྲེན་དང་། ལྷན་གྱིས་
 སྦྱབ་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་
 བྱེད་པ་རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྦྱོར་བའི་
 བྱེད་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ནི་ཆོས་
 ཅན། བྱེད་པ་གཅིག་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
 གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་དེ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པའི་དོན་གྱིས་རྟེན་གྱི་
 མཛད་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉེ་བར་སྦྱབ་པ་རྣམ་
 མཁྱེན་སྦྱོར་བའི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉུར་ན་བྱེད་
 པའི་རྣམ་པ་རིམ་པ་གསུམ་པོ་དག་ཆོས་ཅན། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་
 ཡིན་ཏེ། ཞོ་རིམས་རིུ་བ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་
 གྱི་སྦྱོར་བ་དག་མཚན་པར་བྱེད་པའི་མཛད་པའི་ཆ་ཡིན་པའི་ནའོ། །

བཞི་བ་རྩ་བའི་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ། མཚན་མས་སྦྱར་ནི། བྱེད་པའི་
 མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི་སྤྲུལ་ཆུང་མས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་
 བསྟན་ནས། ཀླང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱ་
 སྦྱར་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་ནོ། ། འགྲེལ་བ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་དག་
 ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྦྱ་སྦྱར་པའི་རྒྱ་མཚན་ནོ། ། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་ནི། གཞི་ཤེས་སྦྱར་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་
 ཀྱི་ཉན་མངས་པས་དབེན་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ།
 འདྲོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉན་མངས་པ་དང་། དེའི་རྟགས་ལུས་ཀྱི་
 གནས་ངན་ལེན་དང་། དེའི་མཚན་མ་ཚུལ་བཞིན་མིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
 པ་ལ་སོགས་པ་དང་། འདྲོད་ཆགས་དང་འདྲོད་ཆགས་མེད་པ་ལ་
 སོགས་པ་མི་མཐུན་པའི་སྦྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག་གི་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱང་
 བ་ཉིད་ཀྱིས་དབེན་པ་རྣམས་སྤྱོད་པས་སོ། ། གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་
 སྦྱར་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་ནི། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་ལ་
 ཆོས་ཅན། ལྷ་ཡོད་དེ། རྟོན་དམ་པར་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ལྷ་ངན་
 ལས་འདའ་བར་གོ་བྱེད་པས་བྱ་དཀའ་བ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་མ་
 ལྷང་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་གཅིག་དུ་རྣམ་མཐེན་དུ་ངེས་པ་དང་།
 དུན་རིང་པོ་ནས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་གསུམ་
 དང་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱེམ་པ་པོའི་ཆོས་མི་དམིགས་པ་དང་།
 བདེན་པའི་རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་དག་བཀག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 དེ་ལྟ་བུ་དག་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཐེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན། བདུན་ཡོད་དེ།
 ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་དང་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་དུ་བསྐྱས་པའི་
 དངོས་པོའི་བྱེད་པར་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེམ་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་

སྐྱབ་པར་རང་དབང་བར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལས་བརྒྱུག་སྟེ་བཟུན་
 པས་མི་མཐུན་པའི་རྩིས་ཉིད་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་སོགས་པ་
 མེད་པར་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་མི་དམིགས་
 པས་གཞི་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གྱིས་འགྲོ་བ་མེད་པའི་རྩིས་
 དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་རྩིས་མེད་པས་སྐྱེ་བ་
 མེད་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་
 གཉིས་ཀ་མིན་པ་དང་། གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་དམིགས་
 པར་རྟོགས་པའི་རྩིས་ཤིས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
 པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་རྩིས་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། རྩིས་ཉིད་གྱི་
 མཆོད་ཉིད་ཏུ་བཞེད་དོ། །ཞེས་ཙུང་ལ་མཆོད་ཉིད་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་
 བའི་རྒྱ་མཆོད་ཡོད་དེ། རྟོད་གོ་རིམས་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ཏུ་ཐམས་ཅད་
 མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྐྱར་བ་དག་མཆོད་ཉིད་དང་ལྡན་པ་གཞན་ཏུ་
 མཆོད་པའི་གཞིར་གྱུར་བའི་ལས་སྤྱུ་བ་ཡིན་པས་རྒྱ་མཆོད་དེ་ལྟར་ན་
 རྟོད་ལ་མཆོད་ཉིད་གྱི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་
 བ་ནི། ཤེས་མཆོད་ཞེ་བཟུང་། རྟོད་མཆོད་བཅུ་དྲུག་ བྱེད་མཆོད་
 བཅུ་གཅིག་ རྩིས་མཆོད་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ།
 །

༤. ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།

བདུན་པ་སྒྲུབ་བྱང་གི་སྐྱར་བའི་ཉེ་རྒྱ་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་བཤད་པ་
 ལ། སྤྱི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ། ཉེན།
 མཆོད་ཉིད། སྐྱ་དོན། དབྱེ་བཤོ། དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་སེམས་
 བསྐྱེད་སྐྱེ་བའི་ཉེན་ཀྱང་ལ་འདིའང་བུང་ཞིང་། དེའང་ཐེག་ཆེན་

གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། སྒྲིང་གསུམ་གྱི་མི་དང་འདྲོད་གཟུགས་གྱི་ལྟ་དང་།
 རན་སོང་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་འགའ་ལའང་སྒྱུར་རུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཐར་ཆའང་དེ་དག་ལ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་རྟེན་ནི། འགའ་ཞིག་
 བ་དེ། འདྲོད་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཏེ། འདི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་
 རབ་གཙོ་ཐོར་གྱུར་བ་ཡིན་ཞིང་། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོམ་
 བྱུང་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་
 ལམ་ཆེན་པོ་བའི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་
 པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ནི་འདྲོད་སེམས་དང་
 བསམ་གཏན་ས་ཁྲུག་གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །
 ཆོགས་ལམ་ན་ཐོས་བསམ་གཙོ་ཡི་སྒྲོམ་བྱུང་མེད་ཅེས་པའང་། ཆོས་
 ཉིད་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ཡོད་
 གྱུར་། སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུབ་སྒྲུས་པ་མེད་ཅེས་པའི་
 རྟོན་ཡིན་གྱི་སྒྱུར་ཆོགས་ལམ་ན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གཏན་མེད་དུ་
 འཆད་པ་མིན་ལ། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་
 པས་བྱུང་ན། ཉན་རང་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མེད་པར་ཐལ་བར་
 འགྱུར་རོ། །སྒྲ་དོན་ནི་ཉི་ཤི་སྒྲུང་བ་ལས། ཐར་བ་ནི་བྲལ་བའི་བྱུང་
 པར་ཞིག་སྟེ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར། ཐར་བ་ནི་འཁོར་བའི་སྒྱེ་བ་མ་
 ལུས་པ་ཟད་པའི་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆ་ནི་སྒྱུར་ལམ་དུ་མི་ཁོམ་པ་
 བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ཟད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དང་མཐུན་པའམ་དེའི་
 རྒྱ་ཡིན་པས་ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་མཆན་
 ཉིད་ནི། རང་འབྲས་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱར་གྱུར་བའི་ཆོགས་
 ལམ་གྱི་དགོ་བ། བཞི་བ་དཔྱེན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་
 མོ། །དེ་དག་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱང་གོ་རིམས་བཞིན། རང་འབྲས་ཉན་

ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་ཡུལ་
 གྱི་སྒྲོན་ནས་ལྷན་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པའི་དད་སོགས་ལྷ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ཡུལ་ལྷ་ལ་མཁས་པ་
 དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྲོན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཐེག་པ་
 གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་འཐོབ་པས་བྱལ་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་
 ལྟར་སྒྱུར་ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་དུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་
 རྣམས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 རིགས་ཅན་ཐེག་ཆེན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་ཡོད་ལ།
 གསུམ་པ་ལ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྣ་
 འབྱེད་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་མོ། །དེ་ལ་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་
 བོར་རྒྱར་པའི་དད་པ་ལ་སོགས་པ་གང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་
 བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ཆེན་པོ་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་པོ་རྣམས་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ནི་སྤྲོན་
 མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྣམས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་
 ཆོད་པར་རྟོགས་སྤྲིང་ཆོགས་རྒྱུར་དུས་རྟོགས་ནུས་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
 རིགས་ཅན་རྣམས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཐར་ཆ་
 ཆེན་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་བྱང་སེམས་དབང་པོ་རྒྱལ་
 བོའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པས་ནི་རྣམས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་
 པར་རྟོགས་པར་དཀའ་བའམ་ཆོགས་ཆེན་པོས་རྟོགས་ཤིང་འཐོབ་པར་
 བྱེད་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་གྱིས་འབྲས་བྱ་ལ་འཐོབ་
 དཀའ་སྤྲིང་ཁྱད་པར་འབྱུང་བ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་གདོན་
 མི་བྱ་བར་ཁས་སྤངས་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་

རྟོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དབང་པོ་འབྲིང་པོའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐར་ཆ་ནི་
 རྩ་མ་བས་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་། ཕྱི་མ་བས་རྟོགས་སྤྲོ་བར་དོན་གྱིས་
 བེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྟོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་
 པ་དང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བྱང་རྟོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་
 བར་ཐོབ་པར་དཀའ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་གྱིས་ན་རང་རྒྱལ་
 ཏུ་རིགས་ངེས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་རྟོགས་བྱང་དུ་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་ཐར་ཆ་རྟོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་
 མ་ཚོད་པར་འཐོབ་པའི་རྒྱ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཅིང་། འོ་ན་གང་ཟག་
 དེ་དག་གིས་རྟོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པར་མི་འཐོབ་
 བ་གང་འཐོབ་ཅི་ན། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཐར་ཆ་འབྲིང་པོ་རང་རྒྱལ་
 ཏུ་རིགས་ངེས་པ། རྟོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དང་
 སོགས་ནམས་གྱིས་ནི་རྟོགས་བྱང་གི་གོང་དུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
 རྟོགས་དཀའ་བར་བྱེད་ལ། སྐབས་འདིར་བསྟན་ཐར་ཆ་རྒྱང་དུ་ཉན་
 ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་རྟོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དང་
 སོགས་ནམས་གྱིས་ནི་རྟོགས་བྱང་གི་རྩ་རྣམས་ཏུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
 རྟོགས་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དོན་གྱིས་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །
 དག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཐར་ཆའི་དོ་པོར་ལྟར་བའི་དང་སོགས་ལྡོ་ཆས་
 ཅན། བྱིད་ཀྱིས་རྟོགས་བྱང་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པར་
 འཐོབ་པའི་རྒྱ་བྱེད་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། བྱིད་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པ་
 རྟོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས་རྟོགས་བྱང་གི་རྩ་རྣམས་
 ཏུ་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། བྱིད་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པ་
 རྟོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པས། དེའི་རྩ་རྣམས་ཏུ་
 ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདིར་གཞན་

དག་སྐབས་འདིའི་ཐར་ཆ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དང་། རྒྱལ་འབྲིང་རྫོགས་སུ་བྱས་ནས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་དང་ཐོག་ཆེན་གྱི་ཐར་ཆ་གསུམ་ལ་འཆད་པ་ནི་རྣམ་པར་འབྲམས་ཏེ། མདོ་དང་འགལ། བཏྟན་བཅས་དང་འགལ། འབྲེལ་བའི་ཆོག་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་དང་རི་ལྟར་འགལ་ན། སྐབས་འདིའི་ཐར་ཆ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་པོའི་མདོར། བྱང་ཆེན་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་བཟུང་། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྟན་པས་སྦྱོན་པ་གཏོང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་བྱང་སེམས་ཡིན་པར་བསྟོན་མི་རུས་པར་བྱལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉི་ལྷན་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་མཆན་མར་མི་བྱེད་པར་ཡང་དག་པར་མཇུག་པས་ནི་རྒྱུད་འབྲིང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། ། ཞེས་པས་ནི་འབྲིང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། ཉན་རང་གི་ཐར་ཆ་ཡིན་ན། མཆན་མ་ཐོད་པའི་རྣམ་པས་སྦྱོན་སོགས་བསྐྱབ་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པས་སྐྱོབ་པ་སོགས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། བཏྟན་བཅས་དང་རི་ལྟར་འགལ་ན། ཆ་བར་སྐབས་འདིར་བཏྟན་གྱི་དད་སོགས་ལྷ་པོ་ཡལ་རྣམ་པ་ལྷ་ལ་མཁས་པར་བཤད་ཅིང་། ཉན་རང་གི་ཐར་ཆ་ཡིན་ན་བསམ་པ་སུན་ཆོགས་ལ་མཁས་པ་སོགས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་བའི་ཆོག་གི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཏེ། ཆེན་པོ་དང་རྫོན་པོ་ལ་བྱུང་ཐོད་ན། ཆེན་པོ་རྫོན་པོས་ཞེས་བསྐྱབ་ནས་སྟོས་པ་དཔོན་པ་ཐོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་ཁ་ཅིག་ཆེན་པོ་དང་རྫོན་པོ་ཐོག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་དང་། འབྲིང་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྫོགས་བྱང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཐར་

ཆ་དང་། རྒྱུ་འཕམ་རྒྱུ་ལོ་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་
 རྒྱུ་འཕམ་བསྐྱེད་པའི་ཐར་ཆ་ལ་འཆད་པའང་མི་འཐད་དེ། མདོ་
 ལས། རབ་འཁྱོལ་རྒྱུ་ཆེན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་རབ་
 རྒྱུ་འཕམ་པ་ན། རྒྱུ་ཆེན་གང་གི་སེམས་མི་ཞུམ། མི་འགོང་ཡིད་ལ་
 འཁྱོད་པ་མེད་ཅིང་། མི་དང་། ཀུན་ཏུ་མི་སྐྱལ། ཀུན་ཏུ་སྐྱལ་
 པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་ན་རྒྱུ་ཆེན་སྒྲ་མེད་རྣམས་རྒྱུ་འཕམ་བར་
 འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་མི་ཞུམ་མི་དང་། རྒྱུ་ལོ་ནི་ཐར་
 ཆའི་རྟགས་དང་། མི་འགོང་ཞིང་མི་སྐྱལ་པ། འཁྱོང་གི་རྟགས་དང་།
 མི་འཁྱོད་ཅིང་ཀུན་ཏུ་སྐྱལ་པས་ཟིན་པར་མི་འགྱུར་བ་རྣམས་ཐོས་རྟགས་
 ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལ། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྒྱུ་འཕམ་བསྐྱེད་
 པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ན་སྤྱོད་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་སེམས་མི་ཞུམ་པ་དང་མི་
 དང་པས་པ་སོགས་སྤྱུ་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། ། དེ་བས་ན་ཁོ་ཐོས་བཤད་
 པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག

པ. ཐེག་ཆེན་གྱི་རིས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ལ། དངོས་
 དང་། རྣམས་སྤྱོད་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆམས་སྦྱར་ནི། ཐར་བའི་
 ཐོགས་སོ། ། ཆ་བ་ནི། རྩོད་པ་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ལ་སོ་སོར་
 བཤད་པ་དང་། རྟོག་བསྐྱུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་
 རྩོད་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཛོན་པར་རྣམས་པར་རྟོགས་པ་འདི་ལ་
 སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་རྩོད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །
 རྣམ་པ་གང་གིས་ཤེ་ན། ཆགས་སྤང་མེད་པའི་མཉམ་པའི་རྣམ་པ་
 དང་། ཆོ་འདིའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་བྱམས་པ་གཉིས་ནི་རྒྱུ་འཕམ་པ་དང་།

ཕྱི་མའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་པན་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོད་བ་མེད་པ་དང་།
 རྣམ་པར་འཛོལ་མེད་པའི་སེམས་ནི་འབྲིང་སྟེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་གསུམ་
 དང་། སྐྱེས་པ་དང་བྱད་མེད་ཀན་པ་རྣམས་ལ་པ་དང་མའི་སེམས་
 དང་། བཅུ་པ་རྣམས་ལ་སྐྱབ་དང་སྒྲིང་མའི་སེམས་དང་། གཞོན་
 པ་རྣམས་ལ་བྱ་དང་བྱ་མའི་སེམས་དང་། པན་འདྲིལ་པའི་བཤེས་
 དང་། ཡིད་བརྟན་པའི་གྲོགས་དང་། རུས་གཅིག་པའི་གཉེན་དང་།
 མི་གཅིག་པའི་སྒྲག་གི་གཉེན་མཆོམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆུང་འབྲིང་
 ལས་གཞན་རྣམ་པ་ལྟོ། ། ལྟོ་ཆོན་གཉིས་སུ་བྱས་པ་ནི། ལྟོ་ཆོན་
 དང་པོ་ལ་རེ་རེ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་གཉིས་གཉིས་བསྐྱང་བར་ཤེས་པའི་
 ཆེད་དོ། ། གཉིས་པ་སྟེ་མོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ན་སྟེ་མོར་
 རྒྱར་པ་ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་ཤེ་ན། མདོར་ན་མི་དགེ་བ་ལ་
 གངས་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པའི་སྟོན་ལྟོག་པ་དང་གཞན་བདག་ཉིད་ཅན་
 དེའི་སྟོན་ལྟོག་གཞན་རྣམས་སྟོག་པ་ལས་སྟོག་པ་དང་། གཞན་བདག་
 ཉིད་མ་བསྐྱལ་བར་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་བྱུགས་པ་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྟོག་པ་
 དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཆུང་དུ་རི་རྣམ་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གངས་
 བཞིན་ལེན་པའི་སྟོན་ལྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྟོན་ལྟོག་
 དགེ་བ་ལ་གནས་པ་དག་ལ་སྦྱར་བ་དང་། གཞན་བདག་ཉིད་དེ་
 བཞིན་ཉིད་དུ་བྱུགས་པ་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྟོག་པ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་
 ནི་འབྲིང་གི་རྣམ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ནང་གསེས་ཀྱི་ཆོས་
 ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བས་ནི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ།
 ། གསུམ་པ་བཟོད་པ་ནི། ཆེ་མོར་རྒྱར་པ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་
 དག་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་བཟོད་པ་
 ཡིན་ནོ། ། རྣམ་པ་གང་གིས་ཤེ་ན། ཆེ་མོར་རྒྱར་པ་ལ་རང་དང་

གཞན་གྱི་རྟོན་གྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་དག་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་
 རང་གི་རྟོན་ཅན་ཞེས་པ། རང་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་
 དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས་གཞན་གྱི་རྟོན་ཅན་ཞེས་པ་གཞན་སྤྱད་བསྐྱེད་
 ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང་། བསྐྱེད་པ་
 བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། དེས་ན་ཆེ་
 མོར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པ་དག་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་སེམས་
 ཅན་དམིགས་པར་བསྟན་ཅིང་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པའི་.....
 དམིགས་པ་ཞེས་པ་དེ། ཤེས་པ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པ་ལ། དེ་
 ལྟར་མ་གོ་བར་བོད་དག་སློབ་དཔོན་ལ་བདེན་པ་དམིགས་པར་བཤད་པ་
 རོར་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་འཆད། གང་ལ་སྦྱར་བའི་ཡུལ་ངོས་མ་གཟུང་
 ཞེས་ཟེར་བ་ནི་རང་གི་སློབ་སྦྱོར་གྱིས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱར་བ་.....
 འདེབས་པར་བྱེད་པའོ། ། བཞི་བཙུགས་མཆོག་ནི། སྤྱི་བཞིན་དུ་
 རང་དང་གཞན་གྱི་རྟོན་ཅན་ཁོ་ནས་སྤྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་གྲོལ་བར་
 བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ནི་
 ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ནོ། ། གཞུང་དེམ་པ་བཞི་ལ། དག་དོན་ནི་དེམ་
 པ་བཞིན། རྟོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན།
 རྟོད་འདིར་བསྟན་རྟོད་ཡིན་ཏེ། རྟོད་ཀྱིས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་མཉམ་པའི་
 སེམས་སོགས་བརྩས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་
 ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆེ་མོ་ལ་གནས་པའི་
 བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་ཆེ་མོ་ཡིན་ཏེ།
 རྟོད་ཀྱིས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་དག་སྤྱད་ལ་སྤང་དོན་བྱེད་པ་ལ་རང་གནས་ནས་
 གཞན་དེ་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་
 བྱས་པ་སོགས་སོ། ། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་

རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་བཟོད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱིས་རྗེས་
 སྐྱོབ་ཏུ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དེ་ལ་
 རྒྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་སོགས་སོ། ། ཆོས་མཆོག་
 ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་
 ཆོས་མཆོག་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱིས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་རང་སེམས་ཅན་སྒྲིབ་སྒོལ་
 བྱེད་པ་ལ་གནས་ནས། གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
 ལ་དམིགས་པས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ།
 ཚྡོད་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐབས་དང་པོ་རྒྱག་པ་ལ་
 ཆེ་བར། སྦྱར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་གསུམ་ག་བསྟན་པ་མི་འབད་དེ།
 སྒྲོམ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལན་ལ།
 དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ནི། ཁ་
 ཅིག་ན་རེ། སྦྱོབ་མེད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་རྟོག་པ་མི་འབད་
 བའི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོབ་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཡོད་ལ། སྦྱར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་
 སྐབས་སུ་དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱར་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་མིང་གིས་
 བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱ་
 མཆོན་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་བར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ། ། བཏགས་པའི་དགོས་པ་
 དག་སར་འབད་ཚེ་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་
 ཅར་སྦྱེའམ་སྒྲོམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
 དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་སྒྲོམ་པར་འགྱུར་བའོ། ། ཞེས་ཟེར་ལ། ཁ་ཅིག་
 རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱང་པར་ལམ་གྱིས་བསྟུས་པ་ཞེས་པ་དངོས་ལ་
 གཞོད་བྱེད་བསྟན་ཏོ། ། ཞེས་ཟེར་རོ། ། བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་
 ཐམས་ཅད་འདི་ཅམ་ཞིག་ལ་མཐུན་ལ། འོ་ན་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གང་

དང་གང་ལ། སྐབས་གང་དང་གང་གི་སྦྱར་མཐོང་སྒྲིམ་པའི་མིང་གིས་
 བཏགས་ཤིང་། འདི་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ས་
 བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དགུ་བ་དང་བརྒྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ལ་
 རིམ་བཞིན་རྣམ་ཀུན་གྱི་སྦྱར་མཐོང་སྒྲིམ་པའི་མིང་གིས་བཏགས་ལ།
 དེ་བཞིན་ཏུ་ཡེ་ཤེས་དེ་གསུམ་ལ་ཅེ་སྦྱར་དང་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་
 ཡང་ལམ་གསུམ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་སྟེ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ནི་མི་
 འཐད་དེ། སྦྱར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྲིམ་སྦྱོན་ཆགས་པར་
 ཐལ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་མཆོད་ཉིད་པ་ལྟ་གསུམ་བརྟན་
 པའི་ཕྱིར། མ་ཁྲབ་ན་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བརྟན་པའི་སྦྱར་མཐོང་སྒྲིམ་
 གསུམ་མཆོད་ཉིད་པ་ཡིན་ན་སྒྲིམ་སྦྱོན་འབྱུང་བ་བྱད། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་
 རེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ཏུ་འཁྱེད་པོ་གསུམ་ལ་རྣམ་ཀུན་
 གྱི་སྐབས་སུ་དང་། ས་དགུ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ཏུ་འཁྱེད་པོ་གསུམ་
 ལ་ཅེ་སྦྱར་གྱི་སྐབས་སུ་དང་། ས་བརྒྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ཏུ་འཁྱེད་
 པོ་གསུམ་ལ་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱར་མཐོང་སྒྲིམ་པའི་མིང་གིས་
 བཏགས་པ་ཡིན་ན་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ལྟ་ན་ས་བརྒྱད་པ་མན་ཆད་དང་།
 ས་བརྒྱ་བ་ན་ཅེ་སྦྱར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྦྱར་ལམ་ཅེ་སྦྱར་དང་མཐོང་
 ལམ་ཅེ་སྦྱར་དང་། སྒྲིམ་ལམ་ཅེ་སྦྱར་གང་ཡིན་ཀྱང་། ས་དགུ་བའི་
 ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ས་དེ་དག་ན་མཆོད་གསུམ་
 བརྟན་སྒྲིམ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་སྒྲིམ་པའི་སྦྱར་བ་མཐོང་པར་ཐལ་ཞིང་།
 འབྲེལ་ཆེན་ལས། མཐོང་ལམ་པ་དང་སྒྲིམ་ལམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་
 གཞུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་དག་ཀྱང་ས་བརྒྱ་བ་
 དང་འབྲེལ་བའི་བྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་
 མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱར་དང་། སྒྲིམ་ལམ་ཅེ་སྦྱར་གྱི་རོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་

རྟོག་པ་དེ་དག་གི་བག་ལ་ཉལ་སྤྲོ་ཞིང་སྤྲོ་བ་སྤྲོང་བའི་དངོས་གཉེན་ས་
 བཅུ་བའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྲད་འགྲེལ་
 ལས། ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ལ་ནི་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་བརྟན་ཏོ། ། ཞེས་ཅེ་སྤྲོད་བྱུང་པར་ཅན་ས་དགུ་བ་དང་བཅུ་
 བ་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ཡང་སྤྲོད་
 ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོད་བ་ཐོབ་པའི་གོང་དུ་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་རྟོགས་
 འཕྲོད་པར་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་དོན་བསྟུང་དང་། སྤྲོད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་
 མཆམས་སྤྲོད་ལས་ཤེས་ལ། སྤྲོད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོད་བ་ས་བརྒྱད་པ་
 ཐོབ་མ་ཐག་དུ་འཕྲོད་པས་བྱབ་ཅིང་། བྱིད་རང་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
 ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཀྱན་གྱི་སྤྲོད་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་ཐམས་
 ཅད་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ན་ལ་སྤྲོད་པའི་འདོད་པ་སྤྲོད་གཉིས་ཀ་ལ་
 ཆེས་གཞོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཡང་ཁ་ཅིག་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆུང་ཏུ། ས་དགུ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ཏུ་ས་བཅུ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ཏུ་
 གསུམ་ལ་རྣམ་ཀྱན་གྱི་སྐབས་སུ་དང་། ས་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་
 འབྲིང་གསུམ་ལ་ཅེ་སྤྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་། ས་གསུམ་པོ་དེའི་ཡེ་ཤེས་
 ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་མཐར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྲོད་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་མིང་
 གིས་བརྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆུང་ཏུ། དེ་ནས་ས་དགུ་བ་དང་བཅུ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆུང་ཏུ། དེ་
 ནས་ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྲིང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐལ། གདགས་
 གཞིའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་དང་སྤྲོད་མཐོང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་རྣམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་
 བར་ཆོས་མཐུན་པ་གང་ཞིག་གདགས་གཞི་དེ་ལྟར་འཐད་པའི་ཕྱིར།
 རྟོགས་བྱུང་གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་སོ། ། ཁ་ཅིག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཆུང་
 འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ནི་དག་སའི་བྱང་སེམས་དབང་པོ་ལྟ་བུ་ལྟལ་གསུམ་

གྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་འདོད་པའང་མི་འབད་དེ། གང་ཟག་གསུམ་པོ་
 དེའི་ཡེ་ཤེས་ནམས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 གཞན་ཡང་སྐྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱུར་མཐོང་སྒྲུབ་གསུམ་
 བཏགས་པ་བར་འདོད་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། བཏགས་པའི་དགོས་པ་
 ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འབད་པ་མེན་ཏེ། འདི་ལྟར་དག་སའི་ཟག་
 མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྱེང་ཆེ་གསུམ་ཅིག་ཆར་སྐྱེ་བར་དོགས་པའི་སྐྱེ་
 བའི་རོང་། དེ་གསུམ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བར་སྐྱབ་པ་ན། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་
 གྱིས་ཚད་གཞི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྱེང་ཆེ་གསུམ་ཆད་མས་མཐུན་སྒྲུབ་ཏུ་སྐྱབ་
 བམ་མ་སྐྱབ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་སྐྱེ་བ་དེའི་རོང་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
 དག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། ། མ་སྐྱབ་ན་ཆོས་ཅན་ཆད་མས་སྐྱབ་པ་ན་བསྐྱབ་
 ཏུ་སྐྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྱེང་ཆེན་པོ་
 དང་། ས་དགུ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྱེང་ཆེན་པོ་དང་། ས་བཅུ་བའི་
 ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྱེང་ཆེན་པོ་ནམས་སུ་ངེས་ནས། ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་
 ཅར་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་མཆོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་
 ངེས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་མི་ཆོད་ན་སྐྱུར་མཐོང་སྒྲུབ་གསུམ་དང་ཆོས་
 མཐུན་པར་ངེས་པས་ཀྱང་དོགས་པ་དེ་མི་ཆོད་པར་བལ་ལོ། ། དེས་
 ལ་གཞོད་ཐེད་ཀྱང་མི་འབད་དེ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐྱུར་མཐོང་
 སྒྲུབ་གསུམ་ཡང་སྒྲུབ་པར་བལ། དེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་་་་
 བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད། གལ་ཏེ་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐྱུར་མཐོང་
 སྒྲུབ་གསུམ་མཆོད་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་ནས་བཞུན་
 པས་སྒྲུབ་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་
 བཞུན་པའང་མཆོད་ཉིད་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲུབ་སྟོན་མེད་པར་བལ།
 སྟོན་ཚུལ་གང་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའང་དེས་

ལ་གནོད་ཕྱིད་ཏུ་སྒྲུབ་བ་ནི་བབ་ཅལ་ཏེ། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མིན་
 ཚུད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུད་པའི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་གནོད་
 ཕྱིད་ཏུ་འཕྱར་ན། སྒྱུར་ལམ་ཡིན་པའང་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ལ་
 གནོད་ཕྱིད་ཏུ་འཕྱར་བར་མཚུངས་པས་སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྒྱུར་
 མཐོང་སྒྲུལ་གསུམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་དང་། དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པ་གཉིས་ཀའང་དངོས་ལ་གནོད་ཕྱིད་ཡོད་སྟེ་ཏུ་འཕྱར་རོ། །བག་ལ་
 ཉལ་ཀྱན་འཛམས་པ་དང་། ། ཞེས་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་སྐབས་
 སུ་མདོ་ལས། རང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་གནས་ནས་
 གཞན་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་གྱིས་གནོད་དོ། ། ཞེ་ན།
 མི་འཐད་དེ། བག་བ་ཉལ་མ་ལུས་པ་བཅོམ་པ་ས་བརྒྱད་པ་ནའང་
 མེད་ཅིང་། འཛམས་པའི་བྱ་བ་རྗེས་མཐུན་པ་ཅམ་སྒྱུར་ལམ་ནས་ཀྱང་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འང་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་
 ས་བརྒྱད་པ་ནའང་མེད་ཅིང་། བརྒྱད་ནས་བསྐྱེད་པ་སྒྱུར་ལམ་ནའང་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་ཡང་སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་
 བཏགས་པ་བར་འཕགས་པ་མི་བཞེད་ཀྱང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་
 འདིའི་རྒྱས་སྒྲོང་གི་དགོངས་པ་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་
 བ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ལ་འདྲིས་པར་མ་བྱས་པའི་བབ་ཅལ་ཆེན་
 པོ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་ཆེན་ནའང་། རྒྱས་སྒྲོང་གི་གཞུང་ཆེག་འདི་རི་ལྟ་
 བ་བཞིན་ཏུ་ཡོད་པས་འབྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ལམ་
 གསུམ་བཏགས་པ་བར་འཕྱར་ནའང་དེ་ནི་མིན་ཏེ། སྒྱུར་བ་དང་པོ་
 གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་བར་བཞེད་ན། སྒྱུར་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་
 རྟོག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཏགས་གྱིས་ཕྱིར་མི་རྟོག་ཏུ་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི་བྱང་ལམ་ས་
 ཡིན་ན། ས་བརྒྱད་པར་འབྲེལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་བཞེད་

རིགས་པར་འཕྱར་བར་ཐལ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་ལ་ལ་རིགས་མ་ངེས་པ་
 ཡིན་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་
 ཐབས་ཀྱི་བྱུང་པར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བས་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས་
 པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སོགས་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་པ་རིགས་མ་ངེས་པ་དབང་
 ཆོན་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་དུ་རྟགས་འདི་དག་གིས་སྦྱབ་གྱི་དབང་རྒྱལ་སྦྱབ་མི་
 རུས་པར་གསུངས་ལ། ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་
 ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
 སོགས་གྱི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་རྣམ་པོ་འབྲིང་རྒྱལ་གསུམ་
 ཐམས་ཅད་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་
 ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་གི་རྟགས་སུ་བཤད་པ་འདི་དག་ས་བརྒྱད་པ་ཁོ་ནའི་
 རྟགས་མིན་པར་བཞེད་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། ། དེའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་
 དང་པོ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ་ཡང་བཏགས་པ་བར་མི་བཞེད་པར་གྲུབ་ལ།
 དེ་ལྟར་མིན་པར་བཞེད་ན། རྣམ་སྦྱང་གི་གཞུང་གིས་བཏགས་པ་པར་
 སྦྱས་པ་དང་། རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་
 ཟུང་པར་བཤད་པར་བྱའོ། ། ཞེས་སོགས་གྱིས་མཆན་ཉིད་པར་སྦྱས་པ་
 རང་ཆོག་དངོས་སུ་འགལ་བར་ཡང་འཕྱར་རོ། ། གཞན་ཡང་སྒྲིམ་ལམ་
 པ་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བ་སྟང་
 གྱིས་བསྟན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་སྒྲིམ་ལམ་དངོས་ཡིན་པ་ལ་
 གཞོད་བྱེད་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྒྲིམ་ལམ་མིན་
 པར་ཐལ་ལོ། ། གལ་ཏེ་སྒྲིམ་ལམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། ས་
 དབྱའི་དབྱེ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་ལམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་དོ་
 ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བ་སྟང་
 གྱིས་བསྟན་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྐབས་གཉིས་པར་བཤད་

པའི་ཟག་བཅས་སྒྲིམ་ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྒྲིམ་ལམ་དངོས་བཏགས་གྱི་
 ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་རིགས་པར་བཤམ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ས་དགྲའི་
 དབྱེ་གཞིར་རྒྱར་པའི་སྒྲིམ་ལམ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
 པ་ཁས། འདྲི་ན། ཁྱེད་རང་གིས་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་ཕྱེ་བ་དང་
 དངོས་སུ་འགལ་ལོ། ། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྱུར་བ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་
 ལམ་གསུམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པས། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་སྒྲིམ་
 སྒྲུང་གི་གཞུང་གི་དགོངས་པའང་ལམ་གསུམ་མཆོན་ཉིད་པར་སྒྲུ་ལ།
 དེའི་ཚུལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ས་བརྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་
 རྟོགས་པའི་དོན་དུ། རྣམ་ཀུན་གྱི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་དང་། ས་
 དགྲུ་བ་དང་། ས་བརྒྱ་བའི་དབྱེ་ལ་སྟོད་ཀྱི་ཆ་གཉིས་རྟོགས་པའི་དོན་
 དུ་ཅེ་མའི་སྐབས་སུ་དང་། ས་བརྒྱ་བའི་དབྱེ་ལ་སྒྲུབ་ལ་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་
 བ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མཐར་ཁྱིམ་པའི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་མཆོན་ཉིད་
 པ་དག་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། དང་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དག་སར་
 འབད་ཚོལ་ཉེ་བར་ཞི་བས་དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཅིག་
 ཅར་སྐྱེའམ་སྒྲུམ་པའི་དོགས་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ལམ་གསུམ་པོ་མཆོན་
 ཉིད་པ་དག་བརྟན་པས། དག་སའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་
 གསུམ་དག་མཆོན་ནས་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆོན་ལུས་པའི་རྒྱ་མཆོན།
 དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ཤིང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་པས་སོ་ཞེས་
 ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་དང་པོ་
 གསུམ་དུ་སྒྱུར་མཐོང་སྒྲིམ་གསུམ་ལན་གསུམ་བརྟན་པས་ཀྱང་དག་སའི་
 ཡེ་ཤེས་ཟག་མེད་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དེ་དག་མཆོན་ལུས་པར་བཤམ།
 དེ་དག་དང་དམིགས་རྣམ་མཚུངས་ཤིང་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཆོས་མཐུན་
 པའི་ཕྱིར། རྟོགས་ཁྱབ་ཁས། འདྲི་ན། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་

སྦྱོར་མཐོང་སྒྲོམ་གསུམ་བཟུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྦྱོར་
 བའི་དྲགས་པ་ཁྲིགས་ཟིན་པའི་སྦྱོར་ན་དྲགས་པ་དེ་བཅད་པའི་སྦྱོར་དུ་
 སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་བཟུན་པ་དོན་མེད་པར་བཤམ་སོ།
 །གཞན་ཡང་ལམ་གསུམ་དང་རིམ་གྱིས་སྦྱོར་བར་ཆོས་མཐུན་པས་ཡེ་ཤེས་
 དེ་དག་ཅིག་ཅར་སྦྱོར་བའི་དྲགས་པ་གཙོད་པའང་མི་འབྲང་པར་བཤད་
 ཟིན་ཅིང་། ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཞེས་
 པའང་ས་བཅུ་བའི་དཀྱིལ་སྟོད་དཀྱིལ་སྟོད་དུ་སྦྱེ་བའི་ཆ་སྟགས་ལ་བྱེད་
 པའང་། རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་སྦྱོར་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་ངོ།
 །གཉིས་པ་དང་གི་ལྷགས་ལ། སྐབས་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་
 བཟུན་པ་རྣམས་མི་རྒྱུས་པར་བཟུན་པ་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་ཉིད་ལ་སྟགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི་
 ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་
 རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་
 དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ཅི་རིགས་པར། ལན་གསུམ་དུ་
 བཟུན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུས་པའི་སྦྱོན་མེད་དེ། ཉན་རང་ལས་བྱེད་པར་
 འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་།
 ལམ་གསུམ་དང་། གཞི་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྣམ་
 པར་བསྒྲོམས་པའི་དབྱེ་བས་དཀོས་པ་དང་སྟོན་ཚུལ་བ་དད་པའི་སྦྱོར་།
 སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་དུ་ལམ་གསུམ་བཟུན་པ་མི་རྒྱུས་པར་བཟུན་པ་ནི།
 རྣམ་པ་ཀླན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སྟགས་པ་སྦྱོར་བ་དང་
 པོ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ལ་ནི་ལན་གསུམ་བཟུན་ཀྱང་རྒྱུས་པའི་སྦྱོན་མེད་དེ།
 འདི་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་གྱི་ངོ་མོར་གྱུར་པའི་སྦྱོར་བ་གསུམ་གྲོམས་
 པར་བྱས་ནས། སྒྲོམ་པ་གོང་ནས་གོང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་གྱི་

ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་
 འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་
 རྒྱང་ཏུ་མཐོང་ལམ་དང་། འབྲིང་མ་དག་ས་བདུན་དང་། ཆེན་པོ་
 དག་སའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྦྱོར་བ་ནམས་སྦྱེ་བའི་སྟོན་སྦྱོར་བ་
 གསུམ་པོ་རེ་རེའང་ལམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་རིམ་གྱིས་སྦྱེ་བ་ཡིན་
 པས་ནམ་རྒྱུས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སྦྱོར་ལམ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་སུ་
 རྒྱན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་རྒྱུས་པར་སྦྱེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་ཅེ་སྦྱོར་ཐམས་
 ཅད་མཐོང་ལམ་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་རྒྱན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་རྒྱུས་པར་
 སྦྱེས། དེའི་རྗེས་སུ་མ་དག་བདུན་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་མཐར་གྱིས་སྦྱོར་བ་
 ཐམས་ཅད་རྒྱན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་རྒྱུས་པར་སྦྱེས་པའི་ལམ་གསུམ་པོ་
 རེ་རེའི་སྐབས་སུ་འདྲ་། སྦྱོར་བ་གསུམ་ག་ཆང་བར་སྦྱེ་བ་མིན་ནམ་
 རྣམ་པའི་དོགས་པ་སྦྱེ་བ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོར་བ་
 གསུམ་པོ་རྟོན་པ་ན་རེ་རེའི་སྐབས་སུ་འདྲ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ལ་
 མོགས་པ་ལམ་གསུམ་གའི་བ་སྟད་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་སྟོན་སྦྱོར་གསུངས་པ་
 ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འོ་ན་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་
 བ་སྟད་དངོས་སུ་རི་རྒྱར་སྟོས་ཞེ་ན། མིང་གི་བ་སྟད་དངོས་སུ་མ་སྟོས་
 ཀྱང་། ལམ་དེ་དང་དེ་རྟོན་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་སྒྲིའི་བ་སྟད་
 དངོས་སུ་སྟོས་པ་ཡིན་པས་སྦྱོན་མེད་དོ། ། དག་དོན་ནི། རྗེ་བཙུན་
 ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་དང་པོ་གསུམ་གའི་སྐབས་སུ་ལམ་གསུམ་ག་རྟོན་
 པའི་སྒྲིའི་བ་སྟད་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་སྟོན་སྦྱོར་གསུངས་པ་ལ་དཔོན་པ་
 ཡོད་དེ། ལམ་གསུམ་པོ་རེ་རེའི་གནས་སྐབས་ནའང་སྦྱོར་བ་གསུམ་ག་
 ཡོད་པ་མིན་པར་ལམ་རེ་རེ་ཁོ་ནའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་རྒྱན་
 གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་རྒྱུས་པར་སྦྱེས་པར་སྦྱོར་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བ་

དགག་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་
དཔྱེས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ལ་སྒྲོ་སྒྲོས་ལྡན་པ་དག་དགའ་བར་བྱས་ཤིག

༤. ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་རྟོགས་བཤད་བ།

གསུམ་པ་སྐྱེས་པ་བྱུང་པར་དུ་རྒྱུར་པའི་རྟོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་
པ་ལ་སྐྱེའི་དོན་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱིར་མི་
ཕྲོག་པའི་དོན་ནི་གང་། དེར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བུ། རྟོགས་
དེ་དག་གིས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པར་སྐྱབ་ཚུལ་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན།
དེ་ལ་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། བསམ་པ་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་དང་།
སྐྱུར་བ་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་
ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་རྒྱུར་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། སྐྱུར་བས་ཐེག་
དམན་གྱི་ལམ་ལ་སྒྲོབ་མི་སྲིད་པའོ། །ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་
གཉིས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་དང་། རྟོགས་པའི་
སྟོབས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་རིགས་ངེས་
པས་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཅམ་ནས་རྟོགས་ཀྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའོ། །དེ་ལ་རིགས་ངེས་པ་ནི། སྐྱུར་བའི་
སྒྲོན་དུ་སྦྱང་རྩེ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྟོགས་ལས་ཤེས་ལ།
རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་ནི་འདྲིར་བཤད་པའི་རྟོགས་
ནམས་ཀྱིས་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འདྲིར་བཤད་པའི་རྟོགས་
ནམས་ནི་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པའི་རྟོགས་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ཕྲོག་པ་སྐོབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་

ན་སྐྱོར་ལམ་དུ་ངན་འགྲོ་རྒྱུ་ཆད་པའི་བརྟགས་མན་འགྲོག་པ་ཐོབ་
 གང་། སྐྱར་ཡང་མཐོང་ལམ་དུ་ངན་འགྲོའི་ས་བོན་བཙམ་པའི་སྐྱོན་ས་
 བརྟགས་འགྲོག་ཐོབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བས་ན་རིགས་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱོར་
 མི་ལྡོག་པ་ཡིན་གང་རི་སྤྱད་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱོར་མི་ལྡོག་པ་མ་
 ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་འདྲིར་བཤད་པའི་སྐྱོར་མི་ལྡོག་གི་རྟགས་འདྲི་དག་འཐོབ་
 པ་མིན་ནོ། །དེའི་སྐྱོར་འདྲིར་བཤད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱོར་མི་ལྡོག་པ་
 དཔག་པར་བྱ་བའི་གང་ཟག་ནི་རིགས་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་
 བྱང་མེས་ས་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱོར་མི་ལྡོག་པ་ཐོབ་པ་དག་གོ། དེ་
 ཡང་རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱོར་མི་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་ནི་གསུམ་སྟེ།
 སྐྱོར་ལམ་པ་དང་། མ་དག་ས་པ་དང་། དག་ས་ལ་གནས་པའོ། །
 དེ་དག་ལས། མངས་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་སྐྱོར་ལམ་པ་དབང་ཚོན་སྐྱོར་
 མི་ལྡོག་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། དབང་འབྲིང་དང་དབང་རྒྱལ་སྐྱབ་མི་
 རུས་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་དབང་པོ་ཚོ་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་
 སྐྱོར་ཅི་མི་ལྡོག་པར་འབྲེལ་ཆེན་ལས་གོང་དུ་བྱངས་པ་ལྟར་དངོས་སུ་
 གསུངས་པའི་འབྲེལ་སྐྱོར་མཐོང་ལམ་སོགས་མ་དག་ས་ལ་གནས་པ་
 དབང་འབྲིང་དང་དབང་ཚོན་སྐྱབ་རུས་ཤིང་དབང་རྒྱལ་སྐྱབ་མི་རུས་
 པར་འབྲེལ་ས་ཤེས་སོ། །དེ་དག་སྐྱོར་མི་ལྡོག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ནི་
 མདོ་ལས་ཉི་ཤུ་དང་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་གསུལ་བྱ་ཉི་ལྔའི་
 བསམ་པ་ལ་སྟོས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་བར་ན་འབྲས་སུ་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་
 པ་ལ་རུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྐྱར་པའི་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་དང་།
 དེས་ཀྱང་ནས་བསྐྱང་བའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་བྱད་པར་ཅན་
 དག་ཡིན་ནོ། །གཞན་དག་ན་རེ། ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་ས་རོལ་
 བོས་མ་སྐྱབ་པས་ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཁོ་ན་རྟོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

། དེ་ལྟ་ན་ཐབས་ཤེས་པ་རོལ་པོས་ལྷུས་རག་གི་རྟགས་ལས་ཀྱང་རྟོགས་མི་
 ལུས་སམ་ལུས། དང་པོ་ལྟར་ན་ལྷུང་རག་གི་རྟགས་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་
 པར་ཡང་སྐྱབ་མི་ལུས་པར་ཐལ་སོ། ། ལུས་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་
 རྟོགས་ཆོས་ཡིན་ན་ཕྱི་ཆོལ་གྱིས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཐུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ།
 ཐབས་ཤེས་ཕྱི་ཆོལ་གྱིས་ལྷུས་རག་གི་རྟགས་ལས་རྟོགས་ལུས་ཀྱང་མངོན་
 སུམ་གྱིས་མ་ཐུབ་པས་དེ་ཉིད་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་རུང་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། འོ་ན་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་རི་
 ལྟར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་
 པ་རི་ལྟར་བྱང་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ནི། རྣམ་འཁྱོམ་བ་བྱང་འཕགས་
 རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སྐོབ་ཀྱི་བ་སྟེད་ནི། སེམས་ཅན་གཏུལ་བའི་དགོས་པའི་
 དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་ཏུ་མཉམ་བཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མིན་ན། དེ་དག་གི་ལྷུས་རག་གི་བ་སྟེད་དེ་དག་རི་
 ལྟར་གཞན་བྱང་འཕགས་ལ་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་ཡིད་
 ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དག་ཡིན་ཏེ་མིན་པར་ཐལ་སོ་ཞེས་པའོ།
 ། རྟགས་གྱིས་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣམ་
 ཡིན་པ་ལ། ཕྱི་ཆོལ་གྱིས་སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་རྣམ་ཡིན་པར་མ་ངེས་
 ཤིང་། བྱང་སེམས་ཅན་ཡིན་པར་ངེས་པའམ། སྦྱོར་ལམ་པ་དབང་
 རྣམ་ཡིན་པར་ངེས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པས་
 ཁྱབ་པར་མ་ངེས་པར་འདི་སྐྱ་མེད་རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་ཕྱོག་གམ་མི་
 ཕྱོག་སྟམ་ཏུ་ཐེ་ཆོམ་བ་བའི་དོར་སྐྱ་ཆོལ་བྱང་སེམས་དེ་ཉིད་དམ།
 གང་ཟག་གཞན་གྱིས། བྱང་སེམས་དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མེད་རྟོགས་
 བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་སྟེ། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་སྦྱི་བའི་གོ་སྐབས་མེད་
 པའི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། འདྲིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འདྲིན་

ལ་གཞོན་ཕྱེད་སྟོབས་ལྡན་དུ་སྦྱར་པའི་སྒྲིམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་
 ཅན་དང་ལྡན་པའི་བྱང་མེས་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོད་པར་བྱེད་
 ལ། དེའི་སྟོགས་ཆོས་རྒྱུ་ཐོབ་ལུས་རག་གི་རྟགས་ལས་བསྐྱབ་དགོས་
 སོ། བྱུང་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་རྫོགས་
 བྱང་བསྐྱེད་པ་ལ་འགལ་སྟེན་གྱིས་གཤམ་བྱེད་མི་རུས་ཤིང་། གཤམ་མ་
 བྱས་ན་རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་གྱིས་
 རྒྱབ་ལ། གཤམ་བྱེད་མི་རུས་པའི་རྒྱ་མཚན། རྫོགས་བྱང་བསྐྱེད་
 པའི་གཤམ་ནི་མེས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་མི་སྦྱོར་བ་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་
 གཉིས་སྟུ་བྱེད་ལ། དང་པོ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་མི་སྲིད་ཅིང་
 གཉིས་པས་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
 རབ་གོམས་བྱ་ལ་གསལ་སྤང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་རུས་པ་
 ཉམས་པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་གང་དག་སྤྱིར་མི་རྟོག་
 གི་རྟགས་ཀྱི་བྱུང་འབྱེད་ལ་ལྷང་ཁོ་ནས་རྒྱབ་དགོས་པར་འདོད་པ་དེ་དག་
 གིས་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་བདག་འཇིག་སྤྱིར་བ་
 དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མེས་ཅན་བྱུང་པར་ཅན་གྱིས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་
 སྟོ་འགོག་པ་ཅམ་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རུས་པ་མ་བྱ་ཅན་
 ལས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ཅམ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱབ་
 མི་རུས་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པས། གང་ཟག་དེ་དག་གིས་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པ་ཅམ་དུའང་རྟགས་ཀྱིས་རྒྱབ་མི་རུས་སོ།
 ། དེ་ཡང་རྫོགས་བྱང་ལས་སྤྱིར་མི་རྟོག་པར་འབྱུང་བ་ལ། སྤྱིར་རྟོག་མི་
 སྲིད་པར་རྒྱབ་དགོས་ཀྱི་འཆར་རྒྱ་རྒྱུང་ཅམ་དུ་རྒྱབ་པས་ཅི་ཡང་མི་
 བན་ཏེ། སངས་རྒྱས་སྲིད་ན་སྤྱིར་རྟོག་མི་སྲིད་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། དེས་ན་རྫོགས་བྱང་ལས་སྤྱིར་མི་རྟོག་དུ་འབྱུང་བ་ལ། དམན་

པའི་བསམ་སྒྲུབ་གང་གིས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པར་འཆང་བྱ་ངེས་སུ་སྐྱབ་
 དགོས་སོ། । འོ་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་རྩལ་བ་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པར་
 དེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། । ཞེས་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་ན། གདོན་མི་བ་
 བར་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་ཏུ་རྩལ་བ་ཁོ་ན་དཔག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི།
 འཆང་བྱ་མིན་པ་ཅམ་ཏུ་སྐྱབ་ཅེས་པ་མིན་ནོ། । དེ་ལ་རི་རྒྱན་བཤད་པ་
 ཅི་གཞན་འོར་སྐྱབ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སྤང་ཆོགས་ལམ་ཏུ་
 རྒྱབ་འགྲེལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་དེས་པ་མ་བརྟེན་པར་ཡོད་པ་ལ་མྱིས་སྒྲུགས་
 ཆོས་རང་ལ་སྒྲུབ་བས་སྐྱབ་པ་ན། ཁོ་འོ་རྫོགས་བྱང་ལས་མྱིར་མི་ལྟོག་
 པར་འཕྱར་རོ་སྤྲུལ་ཏུ་དེས་ཤེས་སྐྱེས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོ་བྱར་བའི་རྟགས་
 ཡང་དག་ཏུ་འཕྱར་བའང་མིན་དོ། । གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ།
 མྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་ནི། རི་རྒྱན་བཤད་པའི་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་
 དང་མཐུན་པ་ཐོབ་པ་ལ་མྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་
 འདུན་འབྱུང་བས་མྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་འདུན་
 གྱི་མཆོན་ཉིད་འཆད་དོ། । འཕྱར་འདི་ལྟར་གདོན་ནོ། । གཉིས་པ་
 ས་སའི་དོན་བཤད་པ་ལ། བྱང་སེམས་གསུམ་མྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དམ་
 བཅའ་དགོད། དེ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་བཤད། དོན་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
 བོ་ལ། རྩ་བ་ནི། དེས་འབྱེད་སོགས་སོ། । འགྲེལ་བ་ནི་སྤྲིད་ཞེའི་
 དག་ལས་རྒྱལ་བའི་དཔའ་བོ་གང་དག་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
 མཐུན་པ་བཞི་དང་། མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་འཆད་པར་འཕྱར་
 བ་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲོབ་པ་
 མྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་འཆད་པའི་རྟགས་དེ་
 དང་དེ་རྟགས་པའི་ཆུལ་གྱིས་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་མྱིར།
 གཉིས་པ་ལ་སྤྱིར་ལམ་དང་། མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲོམ་ལམ་གནས་

པའི་ཕྱིར་མི་སྡོག་པའི་རྟགས་སོ། । དང་པོ་ལ། བཞོན་བརྟན།
 རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། । དང་པོ་ལ། བཅའ་ས་སྤྱར་ནི། གསུམ་པོ་
 དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་སྡོག་པའི་བཅའ་ཉིད་མ་འདྲེས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་རེ་
 རྟགས་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོ། །འགྲེལ་
 བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་སྡོག་པ་དང་། བེ་ཆོམ་མེད་པ་ལ་
 སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ངེས་པར་འབྱེད་
 པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་གནས་པ་དབང་རྣམས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་མི་སྡོག་
 པའི་བཅའ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྤྱབ་ཀྱི་
 རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཅའ་ས་སྤྱར་ནི།
 ཡང་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལས། ཞེས་སོ།
 འགྲེལ་བ་ནི། རྟོན་དང་། ཚེ་མོ་དང་། བཟོན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
 བཅོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་རྣམས་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་
 བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་སྡོག་པ་ཡིན་པར་རྟགས་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་གིས་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །ཉི་ཤུ་པོ་གང་ཞེ་ན། བཞི་ལས། དང་པོ་རྟོན་ཀྱི་
 རྟགས་ནི། བདེན་པའི་རོ་པོ་ཉིད་མེད་པས་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་
 ཆོས་ལས་བདེན་ཞེན་སྡོག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་ཤེས་ནས་དད་པ་
 ཐོབ་པས་མེ་ཆོམ་ཟད་པ་དང་། སྒྲོན་ལམ་ཐུབ་པ་ལས་འབྲས་ལ་སྤྱར་
 བ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཅན་དང་། དམུལ་བ་དང་། ཡི་
 དུགས་དང་། རུད་འཁྱོར་སྤྱེ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་ཐོས་
 པ་དང་། འཁོར་རྣམ་བཞི་མེད་པའི་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་དང་།
 ཡིད་དང་ལྷའི་དབང་པོ་མ་ཆང་བ་རིམ་བཞིན་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱུགས་པའི་
 དངོས་པོ་དང་། ལྷ་ཆོ་རིང་པོ་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྤྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་མི་
 ཁོམ་པ་བརྟན་ཟད་པ་དང་། སྤྱིང་རྗེས་བདག་དང་གཞན་དགེ་བའི་

ཆོས་ལ་སྐྱོར་བ་དང་། བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་
 ཅན་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་།
 དེར་མ་ཟད་ཆོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པས་སྐྱོང་ཉིད་ཟབ་
 མའི་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མི་བྱེད་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཉིད་
 ཏུ་ཞུགས་པས་བྱམས་པའི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་།
 བསྐྱེད་པ་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པས་སྐྱིབ་པ་ལྷ་པོ་རྒྱལ་བ་
 སྤྱིམས་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་གཞོད་སེམས་།
 ཞིགནས་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་གཉིད་དང་རྒྱགས་པ། རྟག་མཐོང་ལ་
 བར་དུ་གཙོད་པའི་ཁྱོད་པ་དང་། རན་པ་བྱས་པ་ལ་ཡིད་ལ་བཅག་
 པའི་འཁྱོད་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཐེ་ཆོམ་དག་
 དང་མི་འགྲོགས་པ་དང་། ཞེས་ཏེ། དེ་ལ་གཉིད་རྒྱགས་གཉིས་དང་།
 ཁྱོད་འཁྱོད་གཉིས་སྐྱིབ་པ་རེ་རེར་བྱས་པ་ནི། རྒྱ་དང་བྱེད་ལས་དང་
 གཉེན་པོ་གཅིག་པའི་སྐྱོར་རོ། ། གཉེན་པོ་སྐྱོང་ཉིད་རྣམ་པར་སྟོམ་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་དང་། ལྟ་བའི་བག་ལ་ཉལ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་
 པ་དང་། སྤང་དོར་གྱི་གནས་ལ་སེམས་བྱིན་ཅི་ལྟག་ཏུ་མ་གཡོངས་
 པར་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་
 ལྟན་པ་དང་། བྱིན་པ་གི་གཙང་ཆ་ཀྱང་ཏུ་སྐྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གོས་ལ་
 སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པ་གཙང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བརྩ་གཅིག་གོ
 ། རག་དོན་ནི། སྐྱོར་ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྒྱུ་
 ཆོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་བྱིར་མི་ལྟོག་ཤི། གཞུགས་ལ་སོགས་
 ལས་ལྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པའི་རྟགས་བརྩ་གཅིག་དང་ལྟན་
 པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོགས་ཆོས་གྲུབ་ཤི། དེ་དག་ལས་
 མི་འཁྲུལ་བའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་རག་གི་ཐ་སྟད་བརྩ་གཅིག་མཐོང་བས་སོ།

། གཉིས་པ་ཅེ་མོའི་རྟགས་ནི། དགེ་བའི་ཙ་བ་འཇིག་རྟེན་ཐ་མལ་བ་
 ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་
 བརྒྱད་ཁྱི་མི་འབྱུང་བ་དང་། དགེ་བའི་ཙ་བ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ནམ་
 པར་དག་པས་རང་དོན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལྷན་ལ་དང་། ཉིད་
 པ་དང་བཀྱར་སྟོང་ལ་སོགས་པ་ལ་མི་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྷན་དང་ཁོད་པ་ཉིད་
 ལ་སོགས་པ་ལྷན་ས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་། རྩོན་
 པ་ལ་སོགས་པ་རྩོན་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་རང་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
 ལྷན་པ་བསྐྱབས་པས་དེ་དག་དང་འགལ་བ་སེར་སྤང་དང་འཆལ་བའི་རྩལ་
 ཁྱིམས་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་ཡང་
 དག་པར་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
 རོལ་དུ་རྩོན་པའི་ནམ་འཁྱོར་དང་ལྷན་པར་འགྲོ་བ་དང་། རྟོང་རྩེས་
 འགྲོ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་དཔྱལ་བར་
 ཡང་འགྲོ་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནམ་པ་རྩལ་གྱི། ། དག་དོན་ནི། ཅེ་མོ་
 ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་
 རྩེར་མི་ལྷོག་ཞེ། དགེ་ཙ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་
 སོགས་རི་སྐད་བཤད་པའི་རྟགས་རྩལ་དང་ལྷན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་
 པའི་རྩེར། གསལ་པ་བཟོད་པའི་རྟགས་ནི། རང་གི་རྟོགས་པ་ལ་
 ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་སོགས་གཞན་གྱིས་ལམ་གཞན་དུ་
 བཀྱིར་མི་བདུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་པ་ལ་མཁས་
 པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩོན་ཀྱིས་དང་འགལ་བ་ལམ་ལྷན་བཅས་པ་ཉི་བར་རྟོན་
 པའི་བདུད་ལ་བདུད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་སོ། །
 དག་དོན་ནི། བཟོད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྣམས་ཆོས་
 ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་རྩེར་མི་ལྷོག་ཞེ། གཞན་གྱིས་བཀྱིར་མི་

གཏུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ཚོས་མཚོག་གི་རྟོགས་ནི། ཚོས་མཚོག་ལ་གནས་
 པའི་བྱང་སེམས་དབང་རྒྱུ་ཚོས་ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
 རྟེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་
 རྒྱས་དགེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྟོགས་རྣམ་པ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་བྱང་སེམས་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱི་
 པའོ། ། དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེས་པར་འབྱེད་པའི་སོགས་
 སོ། ། ཙ་བ་ནི། མཐོང་བའི་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། རྒྱལ་
 བསྐལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པའི་སྐད་ནས་ཚོས་དང་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་
 བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་རྒྱག་གི་མིང་ཅན་རྒྱས་
 བཤད་ནས་འཆད་པའི་རྟོགས་བཅུ་རྒྱག་གི་ཚོས་ཅན། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དབང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཤེས་བྱེད་
 གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གྱི་རྟོགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། སྐད་ཅིག་མ་སོགས་སོ། ། ཙ་བ་ནི།
 གཞུགས་སོགས་ཞེས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ལ་རྟོགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་།
 རྟོགས་ཀྱི་རྩ་བོ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་བཞི་ལས།
 དང་པོ་རྒྱལ་བསྐལ་བདེན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྣམ་པ་ནི་དོན་དམ་པར་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་སུ་
 བདེན་པར་རྟོག་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པས་བྱིན་
 གྱིས་བསྐྱབས་པས་སྤྲོ་བ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཡོ་བར་བརྟན་
 པ་ཉིད་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱབས་པས་ཉན་
 ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་སེམས་རྣམ་པར་ལོག་པ་དང་།
 སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐུས་བསམ་

གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་
 བའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རྩལ་བཤེལ་གྱི་བདེན་
 པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིན།
 མཐོང་སྒྲུབ་གི་མི་དགེ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲས་དང་སེམས་ཡང་
 ཞིང་ལས་སུ་རྩལ་བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་གྲུལ་བའི་ཐབས་ལ་
 མཁས་པའི་མཐུས། མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་ཉེ་བར་
 སྦྱང་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བས་རྟག་རྒྱ་ཚངས་པར་
 སྦྱང་པ་ཉིད་དང་། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་མི་བརྟེན་པ་ལ་དབང་བའི་
 རྩལ་བྱ་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་རྒྱ་འཛོལ་བའི་ཡོ་བྱད་ཡང་དག་པར་
 རྣམ་པར་དག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་བཞིན། ཀུན་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ།
 ། གསུམ་པ་འཁོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཆོས་བཟོད་གྱི་
 མིང་གིས་བཞུན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། སྒྲླེང་བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
 རྟགས་པ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲུང་བ་དང་། སྐྱེ་མཆོད་དང་།
 ཁམས་རྣམས་ལ་སྦྱར་བ་དང་། རྗེས་སུ་སྦྱར་བ་དག་རྒྱ་མི་བྱའོ་ཞེ་མདོ་
 ལས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་དང་པོར་ཞེན་པས་སྦྱར་བ་དང་། རྩལ་དུ་
 ཞེན་པས་རྗེས་སུ་སྦྱར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། ། གཉིས་པ་
 འཁོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་མིང་གིས་བཞུན་པའི་རྣམ་པ་ནི། མཐོང་
 ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་བསལ་བའི་རྣམ་སྟོལ་ལམ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 མཐོང་ལམ་གྱི་རྟགས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྲུམ་བཞིན་
 དུ་སྦྱར་བ་དང་། རྗེས་སུ་སྦྱར་བའི་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །
 གསུམ་པ་འཁོག་པ་ལ་རྗེས་བཟོད་གྱི་མིང་གིས་བཞུན་པའི་རྣམ་པ་ནི།
 རྣམ་པར་དག་པའི་སྦྱོར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་གྱི་ཆོགས་
 སྦྱོར་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྲུམ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་དང་། རྗེས་སུ་སྦྱར་བའི་

གཏམ་ལ་གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པའོ། །དེ་ཡང་གཏམ་ཞེས་པའི་དོན་
 བློ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། དངོས་པོའི་རྣམ་རྟོག་སྤྱད་ཀྱང་ཤེས་པའི་
 ཏུས་སུ་བཅོམ་པས་འདིར་འགོག་པ་ཤེས་པ་གཏམ་ཅམ་གྱིས་གཉེན་པོར་
 བསྟན་པའི་ཁྱིམ་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤང་གཉེན་གྱི་དོན་ལ་
 མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་སྤང་བཅོམ་ཟིན་པས་འདིར་སྤང་
 གཉེན་གྱི་ཐ་སྟངས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཐོང་སྤང་གི་སྒྲིམ་པ་ཅམ་
 འགོག་པར་སྟོན་པའོ། ། བཞི་བ་འགོག་པ་ལ་ཇེས་ཤེས་གྱི་མིང་གིས་
 བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ནི། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་མཐའ་དག་
 སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་གྱིས་མཐོང་སྤང་གི་རྣམ་སྟོན་གྱི་ཆར་ལྟར་བའི་
 དབང་པོ་དང་། ཉེན་ཤོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་
 ལམ་གྱིས་རྣམ་སྟོན་དེ་དག་གི་རྒྱ་མཐོང་སྤང་འཇིག་ལྟ་སྤྱོད་པའི་གཡུལ་
 འབྱེད་པ་རྣམས་གྱི་མིང་ལ་སྤྲོ་མ་བཞིན་ཏུ་དང་པོར་ཞེན་པའི་སྒྱུར་བ་
 དང་། རྒྱན་ཏུ་ཞེན་པའི་ཇེས་སུ་སྒྱུར་བའི་གནས་པ་ཇེས་སུ་བཀག་པ་
 ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རི་སྐད་བཤད་པ་བཞི་ནི་འགོག་པའི་རྣམ་པ་
 ཡིན་ནོ། ། འདིའི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། མདོ་ལས། གཡུལ་དང་།
 ཤོང་དང་། ཤོང་ཁྱེར་དང་། ཤོང་བཟུང་དང་། དམག་གི་གཏམ་
 གྱི་སྒྱུར་བ་དང་། ཇེས་སུ་སྒྱུར་བ་ལ་བཙོན་པར་མི་གནས། ཞེས་
 གསུངས་པའི་དོན་ནི། མཐོང་ལམ་གྱིས་འཇིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་སྤྱོད་
 བཞིན་པ་ནི་གཡུལ་འབྱེད་པའི་སྤྲོས་བསྟན་ལ། འཇིག་ལྟ་མཐོང་སྤང་
 གི་འབྲས་ཏུ་རྣམ་སྟོན་གྱི་ཆར་ལྟར་བའི་སྤང་པོ་ཟག་བཅས་གྱི་དབང་པོ་
 བཙུ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་ཉེན་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་ལྟར་པ་
 དང་། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ཏུ་ག་པོ་རྣམས་ནི་ཤོང་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་
 བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣམས་ཤོང་གི་སྤྲོས་བསྟན་པའི་

ཆུ་མཚན་ནི། སྤང་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་ཡིན་པ་ལྟར་དབང་པོ་འདི་དག་གྲང་
 རང་འབྲས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེན་ཡིན་པས་སོ། །དབང་པོའི་ཉེན་འབྱུང་བ་
 དང་འབྱུང་གྲུང་རྣམས་སྤང་བྱིས་སྤྱོད་པའི་ཆུ་མཚན་ནི། སྤང་
 བྱིང་སྤང་གི་ཉེན་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་དག་གྲང་དབང་པོའི་ཉེན་ཡིན་པའི་
 བྱིང་རྟོ། ། ལུལ་རྒྱལ་པོ་སྤང་རྟལ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་ཆུ་མཚན་ནི།
 ཚོང་འདུས་དང་བཅས་པའི་སྤང་ནི་སྤང་རྟལ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་སྤྱོད་
 ཀྱི་འཇུག་ཕྱོག་གི་གཞི་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་དག་གྲང་རྣམ་ཤེས་འཇུག་ཕྱོག་
 བྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིང་རྟོ། ། དེ་ཡང་འཇིག་ལྟ་མཚོང་སྤང་གཞི་
 དང་། འཇིག་ལྟ་དེས་མཚོང་སྤང་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་འདི་དག་སྤྱོད་པའི་
 རྒྱས་པ་སོགས་རྒྱལ་ཀྱང་ཤེས་པའི་དུས་སྤྱོད་བཅོམ་བྱིན་ཅིང་། དེ་དག་
 དང་མཚོང་ལམ་ལ་ཡང་སྤང་གཞི་དུ་ཞེན་པའི་མཚོང་སྤང་ཡང་སྤང་
 བཅོམ་བྱིན་ལ། འདིར་ནི་སྤང་གཞི་དེ་དག་གཤམ་འབྱེད་པའི་མིང་
 ཅམ་ལ་ཞེན་པའི་མཚོང་སྤང་འགགས་པར་སྤྱོད་པ་ཉིད་སྤྱོད་ཀྱི་དོན་
 ཡིན་ནོ། །དེའི་བྱིང་སྤྱོད་འདིར་མིག་དབང་ནས་ལྟས་དབང་གི་བར་
 ལ། སོ་མོའི་དབང་པོ་གཉིས། སྤྱོད་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས།
 ཚོང་བ་བདེ་ལྷན་ ཡིད་བདེ་ཡིད་མི་བདེ། བཏང་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་
 པོ་ལྟེ། བཏུ་བཞི་པོ་དག་འགགས་པའི་འགོག་པ་དུ་ཐོབ་དཔྱད་པ་
 དང་། དབང་པོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་རྒྱ་ཆེར་འཆད་པ་དག་
 བྱིས་སྤྱོད་སྤྱོད་བབ་པའི་དོན་མིན་པས། འདིར་དེ་དག་འཆད་པའི་སྤྱོད་
 པ་མ་བྱས་སོ། ། བཞི་བ་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི། སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་
 བྱེད་པར་འཁོར་གསུམ་རྣམ་དག་རྟོགས་པས་མེར་སྤྱོད་དང་འཆལ་བའི་
 རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྱོད་བ་དང་། རྩིས་སྤྱོད་པའི་གནས་པ་
 སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྤྱོད་གསུམ་

གྱི་རྩ་བ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་བྱང་ཆུབ་སོགས་་་་
 རྟོགས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པ་དང་། རང་ཉིད་མྱིར་མི་
 རྟོག་པར་མངོན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ཐོབ་པས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་
 གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ཐོབ་པའི་ས་གསུམ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་
 དེས་པ་ཉིད་གྱིས་གནས་པ་དང་། གཅིག་ཏུ་གཞན་དོན་ལ་གཞིལ་བ་
 ཉིད་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་
 ཏུ་སྟོག་གཏོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི་ལམ་གྱི་རྣམ་པའི་མིང་ཅན་དག་ཡིན་
 བོ། ། རག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་དབང་འབྲིང་ཆོས་
 ཅན། རྟོགས་བྱང་ལས་མྱིར་མི་རྟོག་སྟེ། ཤེས་བཟོད་སྐད་ཅིག་མའི་
 མིང་གིས་མདོ་ལས་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་རྟགས་ཁྱད་པར་
 ཅན་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཅུ་དྲུག་ཐོབ་པའི་མྱིར། སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ལ་
 ས་སར་འགོད་ན། ཆོས་ཅན་དང་རྒྱབ་ཆོས་འདྲ། རྟུག་བསྐལ་ལ་
 ཆོས་བཟོད་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་པར་རྟོག་
 པ་ལས་རྟོག་པའི་རྟགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པའི་མྱིར། ཞེས་སོགས་སུ་
 དགོད་པར་བྱའོ། ། གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་རྩ་བ་ལ་དོགས་པ་བཅད་པ་ནི།
 གལ་ཏེ་འདྲིར་བཤད་པའི་རྟགས། ཆོས་ཀྱི་དོན་ཏུ་སྟོག་གཏོང་བ་
 སོགས་པལ་ཆེ་བ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་བ་སྐད་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཙ་
 བར། དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ནི། །ཞེས་མཉམ་བཞག་གི་སྐད་
 ཅིག་མར་གསུངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྟོན་མེད་དེ། རྗེས་ཐོབ་ལུས་ངག་གི་
 བ་སྐད་ལ་མཉམ་བཞག་སྐད་ཅིག་མའི་མིང་གི་ཉི་ཤར་བཏགས་ནས་
 བཤད་པའོ། ། རོ་ན་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། བཏགས་པའི་
 དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་མཆན་ནི་དེ་ལྟར་བཟོད་པ་དང་ཤེས་པའི་
 སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྐུས་པའི་འདི་རྣམས་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཡང་

དག་པར་ཐོབ་པ་ན་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་གཟུང་བ་དང་འཇིག་པར་
 མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་རྗེས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་སྦྱེ་ཞིང་།
 དེས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་ནས་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ལ་
 སོགས་པའི་འདྲ་ཤེས་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟས་རག་གི་རིག་བྱེད་བཅུ་
 རྒྱུ་བསྐྱེད་པའི་མྱིར། རྒྱ་མིང་འབྲས་བུ་ལ་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ། །
 དེའི་མྱིར་མཉམ་བཞག་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་རྒྱུ་གི་འབྲས་བུར་ལྷུར་བའི་
 རྗེས་ཐོབ་ལྟས་རག་གི་ཐ་སྐྱད་བཅུ་རྒྱུ་པོ་རྣམས་སྐབས་འདིར་བསྐྱུན་
 པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་མྱིར་མི་ལྡན་
 པའི་མཆན་ཉིད། དག་ཡིན་ནོ། །རག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 སྐབས་འདིར་གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟས་རག་གི་
 ཐ་སྐྱད་བཅུ་རྒྱུ་ལ་མཉམ་བཞག་སྐད་ཅིག་མའི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་
 རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། མཉམ་བཞག་དེས་བསྐྱེད་པའི་རྗེས་ཐོབ་ལེ་ཤེས་
 ཀྱིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱང་བའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་བརྟགས་པ་
 ཡིན་པའི་མྱིར། དགོས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་དེ་
 ལྷུར་བརྟགས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྣལ་
 འཕྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟས་རག་གི་ཐ་སྐྱད་ནི་སེམས་ཅན་གཏུལ་བའི་དགོས་
 པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་ཏུ་མཉམ་བཞག་གི་རྟོག་པ་དང་
 མཐུན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་མྱིར་ཉི་བར་བརྟགས་ནས་བཤད་
 པའི་མྱིར། བརྫོགས་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་སྟོན་པ་ནི། འཕགས་པའི་ལྟས་
 རག་གི་ཐ་སྐྱད་དེ་དག་མཉམ་བཞག་གི་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་དེ་ལྟ་
 མེན་ན་དེ་དག་རྣལ་འཕྱོར་བ་འཕགས་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་སྔ་སྔར་
 རང་གི་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཡོད་པར་རི་ལྷུར་གང་ཟག་པ་རོལ་
 པོ་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་དག་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་

པར་ཐལ་ལོ། ། འདིར་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་བསྟན་མི་དགོས་ཏེ།
 རྟོགས་པ་སྤྱོད་པ་ཐོ་རང་གིས་དངོས་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་པས་ཚོད་པ་སྤྱོད་
 པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཞན་དག་གིས་གཞུང་འདི་ལོག་པ་ཉིད་ཏུ་
 བཤད་དོ། ། གསུམ་པ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་།
 སྒྲོམ་ལམ་ལ་གནས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་དངོས་བཤད་པའོ། །
 དང་པོ་ལ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས། ཁྱད་གཞི། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་
 མཆན་ཉིད། མཆན་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་དབྱེ་བ། དེ་དག་ལ་ཚོད་པ་སྤང་
 བའོ། ། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། དུས་མའི་དོན་ལྟར་ན། དེའི་
 འོག་ཏུ་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། ཀླང་བ་དང་པོས་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རང་
 བཞིན་ཟབ་པར་བསྟན། གཉིས་པས་ཟབ་མའི་མཆན་གཞི་ངོས་་་་
 བཟུང་། ཀླང་བ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མཆན་གཞི་དེ་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཆན་
 བསྟན་ཏེ། ། འབྲེལ་བ་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཆོས་ཅན།
 རང་བཞིན་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་ཉིད་ཏུ་ལྟ་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་གང་ཞེ་ན། སེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 ལྟང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཟབ་མོ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་
 ལྟང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ཅིང་གཟུགས་སོགས་དོན་
 དམ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་ལྟང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྱོད་་་་
 འདོགས་པ་དང་། ལྟང་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ལས་གཞན་པ་
 ཡང་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྒྱུར་བའི་
 མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ཟབ་མོ་ཡུལ་ཏུ་ལྟ།
 ཅས་སྒྱུར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་བརྗོད་ཏུ་མེད་པ་ལ།
 ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚོད་ལན་རྣམས་འབྲེལ་མེད་ཏུ་འགྱུར་བས་སོ། ། དེ་ནི་
 ཡུལ་ཅན་སྒྲོམ་ལམ་ལ་ཡུལ་ཟབ་མའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བརྗོད་ཚུལ་

ལ་སྔོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་ན་སྔོན་པ་དེའི་ལན་ཏུ་ཡུལ་ཅན་
 ལ་ཡུལ་གྱི་མིང་གིས་བརྟགས་པ་ཡིན་པའི་ལན་འདེབས་པར་རིགས་གྱི།
 རོན་དམ་ཏུ་ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པའི་ལན་འབྲེལ་
 བ་མེད་དོ། ། འོ་ན་བྱེད་རང་ལའང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་ཏུ་ལྟན་པས་
 ཉན་རང་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པ་མི་འཐད་དེ། ཉན་རང་གི་སྒྲོམ་
 ལམ་ལའང་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་ཏུ་ལྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེ་ན། འདི་
 བྱི་སྒྲོམ་ལམ་ཟབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཉན་རང་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་
 པར་སྐྱབ་པ་མིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་ཉན་རང་གི་
 སྒྲོམ་ལམ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་པར་སྐྱབ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་
 ཅིང་། དགོས་པའང་མེད་དེ་ལྟར་ནས་རིམ་པར་བསྐྱབ་ཐིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། དེ་བས་ན་སྒྲོམ་ལམ་ལ་རོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ལ་
 སྟགས་པ་བྱུང་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ།
 སྒྲོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ཞེས་སྟགས་གྱིས་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་
 སྟོང་བ་ཉིད་ཏུ་བསྟན། མོ་ལོ་ཀ་འོག་མ་གཉིས་པོས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
 མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་
 ལ། མཚན་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་སྟགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། ཀླང་བ་
 དང་པོ་གཉིས་གྱིས་བསྒྲོམ་བྱ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་གྱིས་སྒྲོམ་ཚུལ་དང་
 རོ་པོ་བསྟན་ནོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དག་གོ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྒྱུར་བ་དང་དངོས་
 དང་རྗེས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་དེས་
 པར་འབྲེད་པའི་ཡན་ལག་དང་། ལ་སྟགས་པ་མཐོང་ལམ་དང་།
 རང་གི་སྒྲ་ལོགས་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་གསུམ་གང་རུང་གི་གནས་སྐབས་ལ་དེས་

ཕར་མཐོང་བའི་དོན་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་འཇལ་བ་དང་ངེས་
 ཕར་རྟོགས་པ་གང་རུང་གིས་ཁྱད་ཕར་དུ་བྱས་པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 སྒྲུལ་ལམ་དེ་ཉིད་དེའི་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་
 རྩ་མ་རྩ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ལ་མཆམས་སྦྱར་ནི།
 དེ་ནམ་པ་དུ་ཞིག་ཅེ་ན། མ་བ་ནི། སྒྲུལ་ལམ་དེ་ནི་ས་བཅུར་རྒྱུ་
 ཆགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་པ་དགྲུར་དབྱེར་རུང་བར་བཞེད་
 ཏོ། ། གང་གི་སྒྲོ་ནས་ན། ཐེག་ཆན་སྒྲོམ་ལམ་རྒྱུང་དང་འབྲིང་དང་
 ཆེན་པོ་ནམས་རྒྱུང་དུ་འཁྱུང་དུ་སྒྲུགས་སུ་སྤང་བུའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡི་
 ནམ་པས་ནམ་པ་དགྲུར་དབྱེ་ཏོ། །འབྲེལ་བ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་
 ལྟར་ན་སྒྲོམ་ལམ་དོན་དམ་པར་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་
 ཀྱུན་རྒྱུ་དུ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དགྲུ་ཡིན་ནོ། ། ཀྱུན་རྒྱུ་དུ་ནམ་པའི་སྒྲོ་
 ནས་ནམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོའི་དབྱེ་བ་ལས་གྲངས་བཞེན་དུ་འདོད་
 པའི་ཁམས་ལ་སྒྲུགས་པ་ས་དགྲུ་དག་དུ་སྒྲོམ་ལམ་དགྲུ་རྒྱུ་ཆགས་སུ་
 འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ས་དགྲུ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་
 དགྲུ་ནམ་རྟོག་དགྲུའི་གཉེན་པོར་གྲངས་བཞེན་དུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ཡིན་གྱི་
 ས་དགྲུ་དང་སྒྲོམ་ལམ་དགྲུ་གྲངས་བཞེན་དུ་སྦྱོར་བ་མིན་ཏེ། དང་པོའི་
 ཉེར་བསྒྲུགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་ག་ཡིད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ། ནམ་རྟོག་གི་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན། སྒྲོམ་སྤང་ནམ་
 ཕར་རྟོག་པ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་རྒྱུང་དུ་ནམས་རེ་རེ་ཞིང་ཆེན་པོ་
 དང་། འབྲིང་དང་རྒྱུང་དུའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་
 གི་གཉེན་པོ་རྒྱུང་དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནམས་ཀྱང་རེ་རེ་ཞིང་རྒྱུང་
 དུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། སྤང་
 གཉེན་གྱི་རིམ་པ་དེ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ལུ་པ་ཤིན་དུ་ཆེན་པོ་ནི་སྤང་

པ་རྒྱུད་རྒྱུ་སེལ་ལ་རྒྱུད་རྒྱ་མེན་པོས་སེལ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེས་
 འབད་དོ། །སྤང་བྱ་ཉོན་མྱིའགྲི་སྒྲོ་ནས་མི་འབྱེད་པ་ཅི་ཞེ་ན། བྱང་
 རྒྱུ་པ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤང་བྱའི་ཉོན་པོར་ས་
 པ་ཅི་རྣམས་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །རག་དོན་ནི། ས་
 དགུ་གང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་མ་ལམ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་རྒྱའི་རྒྱུད་རྒྱ་
 སོགས་དགུར་དབྱེར་རྒྱུ་སྤང་བྱ་རྣམས་རྟོག་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་
 སོགས་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་གྲངས་ངེས་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ།
 རང་བཞིན་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། བྱེད་ལས་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །
 དང་པོ་ལ་ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
 གཞུམ་པོ་དེ་དང་དེ་ལས་སྒྲོ་མ་ལམ་གྱི་རྣམས་པ་རེ་རེའི་དབང་དུ་མཇེད་དེ་
 འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་ཆོད་
 མེད་པ་སྐྱེ་བར་གཞུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་མ་ལམ་རེ་རེས་བསོད་ནམས་
 གྲངས་མེད་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་རྣམས་རྟོག་གྲངས་མེད་སྤོང་
 དཔོན་པས། སྒྲོ་མ་ལམ་རེ་རེས་སྤོང་བའི་རྟོག་པའི་བྱེད་བཀ་རྣམས་པ་མང་
 བ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བས་རྣམས་པ་དགུ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན་
 ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ལྷོ་ག་བྱེད་གཞན་དག་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་
 གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གཞུངས་ཤིང་འབྲས་བུའི་མང་ཁྱུང་རྒྱུའི་
 མང་ཁྱུང་ལ་རག་ལས་པས་སོ། །ཞེས་འགོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འབད་དེ།
 རྒྱ་སྒྲོ་མ་ལམ་རེ་རེས་གྲངས་འབྲས་བུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་
 བསྐྱེད་པར་ངེས་ནས་རྒྱ་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བསྐྱེད་མི་སྤྱོད་དམ་
 རྣམས་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །ལན་ལ།
 ཚ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། གྲངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་དེ་
 རྣམས་དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་པ་མ་ཡིན་པས་མི་འབད་དོ་ཞེ་ན།

དོན་དམ་པར་མི་འཐད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐུགས་བརྩེ་བས། རྒྱ་
 མཐུན་གྱི་གསུང་དེ་དག་ཐུབ་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འཆད་ལ།
 སློབ་དཔོན་ལྷན་ན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། རྩོད་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་
 པར་འབྲས་ཏུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པ་ཉགས་མ་ཐུབ་
 ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ནི། མདོ་ལས། སྒྲིམ་ལམ་གྱི་འབྲས་ཏུ་བསོད་
 ནམས་གྲངས་མེད་པ་དང་གཞལ་ཏུ་མེད་པ་དང་ཆད་མེད་པ་སྐྱེ་བར་
 བརྟན་པ་ཆོག་ཏུ་བརྒྱན་པའི་རྩ་བའི་ཉིད་ཀྱིས་ནི། དོན་དམ་པར་ན་རྒྱ་
 སྒྲིམ་ལམ་དོན་གཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྐྱར་བའི་རྣམ་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་།
 འབྲས་ཏུ་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་ཕྱོག་པ་ལ་སྟོས་ནས། བསོད་ནམས་གྲངས་
 མེད་སོགས་ཉི་བར་བསྐྱེད་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་བྱ་བར་
 བཟོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། སྒྲིམ་པའི་ལམ་ནི་རི་རྒྱན་བཤད་པའི་སྟངས་
 ཉིད་གནས་ཐུགས་སྤྲུལ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རག་
 དོན་ནི། སྒྲིམ་ལམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བྱོད་ཀྱིས་འབྲས་ཏུ་
 བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་
 ཀྱི་གནས་ཐུགས་སྟངས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱུང་བ་མ་དེས་
 པར་བརྟན་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ་
 ཉིད་སྒྲིམ་ལམ་ལས་འབྲས་ཏུ་བསོད་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་སྐྱེ་བར་རི་
 རྒྱན་བཤད་ཅིང་བརྟན་པ་དེ་དག་ནི་ཕྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་སྒྲིམ་ལམ་
 ལས་འབྲས་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་ཏུ་ལ་
 བྱོད་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་ཏུ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཏུ་ཐུར་པའི་རྒྱ་མཐུན་པར་
 ཐུར་པའི་གསུང་ཡིན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞེད་པས་དེ་ཅམ་གྱིས་
 སྒྲིམ་ལམ་སྤང་བའི་རྩ་བའི་ནས་དགུ་ལས་མང་བ་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བར་མི་

འཕྱར་རོ། །ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་
 རེ་རེས་འབྲས་བྱ་བསྟན་ནམས་གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་
 པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས། སྒྲོམ་ལམ་དེ་རྟོག་པའི་ངོས་ནས་དགུར་གྲངས་མ་
 རེས་མི་དགོས་པར་བཤམ། རྣམ་རྟོག་ཆེན་པོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་
 སྒྲོམ་ལམ་རྒྱུ་རྩ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་གྲང་འབྲས་བྱ་བསྟན་ནམས་
 གྲངས་མེད་སོགས་བསྐྱེད་པར་གདུལ་བྱའི་ཆེད་དུ་བྱལ་བས་གསུངས་པ་
 ཅམ་ཡིན་པའི་སྐྱེད། གཞུང་འདི་དག་ལ་རྒྱུ་བྱེད་གཞན་དག་གིས་མ་
 རྟོགས་པའི་ང་རྩི་ཡང་བསྐྱགས་མོད་ཀྱི་མངས་སྤྱོད་གསལ་པས་འདིར་
 དགག་བཞག་མ་སྒྲོམ་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ཚྫོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །
 དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྐྱར་ནི། རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་སོགས་སོ།
 །ཅ་བ་ནི་དངོས་པོ་སོགས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི་གང་ལ་ཚྫོད་ན། སྒྲོམ་
 པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་ལྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲོམ་གྱི་རང་བཞིན་རྟོང་བ་
 ཉིད་དུ་སྒྲུས་པ་ལ་ཚྫོད་དོ། །རི་རྩར་ཚྫོད་ན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་རང་
 གི་ངོ་ཐོར་འདྲིན་པའི་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་བདེན་པའི་ངོ་ཐོ་ཉིད་མེད་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་གཉིས་ཀ་དང་
 གཉིས་ཀ་མིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་གོམས་པ་སྤུལ་དུ་ཕྱིན་པར་
 བྱར་མེད་པའི་སྐྱེད། མི་མཐུན་པའི་སྒྲོགས་དང་གཉེན་པོ་དག་གོ་
 རིམས་བཞིན་དུ་འབྲལ་བ་དང་སྐྱེ་བར་མི་བྱུང་ངོ་། །དེ་བས་ན་སྒྲོམ་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱ་མི་མཐུན་པའི་སྒྲོགས་ཀྱི་ངོ་ཐོ་ནི་ཅི་ཞིག་
 ཐོར། གཉེན་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བ་ནི་ཅི་ཞིག་འཛོལ་ལྟེ། ཐོར་ཐོབ་
 ཅུང་ཟད་གྲང་མི་བྱེད་པ་ཉིད་པས་ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་རྣམ་རྟོག་གི་
 གཉེན་པོར་ཉེ་བར་དགོད་པར་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། ཅ་འགྲེལ་ལ།
 ངག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་རྣམ་རྟོག་

ཉམས་པ་དང་། གཉེན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་བཤམ། ཐེག་
 ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།
 །གཉིས་པ་ལན་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཉམས་འཕེལ་
 མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་མིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཙ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སོགས་སོ།
 །འགྲེལ་བ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་ངེས་པ་དང་། འོན་དམ་ཏུ་འདོད་
 པའི་ལན་ནོ། །དང་པོ་ལ་དཔེ་དགོད་པ་ནི། རི་ལྟར་རྒྱུན་གྱིས་བྱང་
 པར་ཏུ་བྱར་མེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཀུན་
 རྫོབ་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སྟོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ལ་
 སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདག་པོ་ཙམ་གྱིས་གདུལ་
 བྱའི་སྒྱེ་པོ་ནམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེ་ཆུང་གི་རྗེས་
 སྒྲུ་མཐུན་པར། འོན་ཀྱང་པར་ཙན་གཟུགས་སྒྲུ་གཉིས་སྒྲུ་སྒྲུབ་པའི་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་
 པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་ཏུ། ཞེས་པ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་
 མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། རི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཏུ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་
 བའོ། །དོན་ལ་སྒྱུར་བ་ནི་བསྒྲོམས་པས་སྒྲོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་དང་བཤམ་བའི་
 སྒྲོ་ནས་མངོན་ཏུ་བྱས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་འདི་དོན་དམ་པར་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲུབ་བྱ་ཉམས་པ་དང་གཉེན་
 པ་འཕེལ་བ་སོགས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །
 ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དེའི་མཆོན་ཉིད་བཞེད་ཀྱང་། འདི་ནི་འདོད་
 པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད། ཅས་པའི་འགྲེལ་བའོ། །དཔེ་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་
 ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྒྲོམ་ལམ་ཆོས་ཙན། བྱིད་ཀྱི་རང་བཞིན་
 སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། ཉམས་འཕེལ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེད་དེ།
 བྱིད་དོན་དམ་པར་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱིད་བསྒྲོམས་

པས་སྤང་བྱ་ཉམས་ཤིང་གཉིན་པོ་འཕེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན། བྱང་ཆུབ་དོན་དམ་པར་སྤྲོད་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་ཀྱན་རྒྱུ་བྱ་
 ཆོས་སྤྱི་བདག་གྱེན་ལས་གཟུགས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱིས་གདུལ་བུའི་དོན་བྱེད་
 པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ན་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་
 བ་དགག་པའི་ཆུལ་དུ་བཞེད་པས་དེའི་ཆེ་བདེན་པར་སྦྱར་བ་མེད་པ་
 ཉིད་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉིས་པ་མེད་དོ། །རག་དོན་
 བྱི། ཐལ་འཁྱར་དེ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། འདི་
 མདོ་ལས། རབ་འབྱུར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། བརྗོད་
 ཏེ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་ཡོངས་སུ་འཕེལ་བའམ་འགྲིབ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་
 པས་བསྟན་ལ། ཚ་བའི། དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞེད། །ཅེས་
 པས་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་འགྲེལ་བས་རྒྱས་པ་སྤང་སྟེ་
 བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། ཚྲིད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་
 པོ་ལ་མཚན་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཚ་བ་ནི། ཁྱང་བ་
 གཉིས་སོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ཇི་ལྟར་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་སྤང་བའི་
 སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་དེ་བྱེད་མི་
 རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་རྩ་རྩེ་ཁོ་ན་དང་། སྤྱི་
 ལྟན་ཅིག་ཆོགས་པ་དང་། སྤྱི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་གང་གི་སྒོ་ནས་
 ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པར་མི་རིགས་པ་དེ་བས་ནའོ། །ཉགས་
 གསུམ་རིམ་བཞིན་སྐྱབ་པ་ནི། སྤྱི་རྩེ་ཁོ་ནས་བྱང་ཆུབ་པར་ནི་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྩེ་ལ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐེན་པ་
 ཉིད་ཀྱི་ཆོས་བརྩུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་མི་སྤང་

བའི་མྱིར་རོ། ། འདྲོད་པའི་དོན་སྦྱབ་པར་བྱེད་པར་སྤང་བའི་སེམས་
 ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ་གཙོ་བོ་སེམས་རིགས་
 མཐུན་དུ་མ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་མི་སྤྲིད་པའི་མྱིར་རོ། ། དེར་ཐལ།
 སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། ། ཞེས་འབྱུང་
 བས་སོ། ། སྤྲ་ན་མེད་པའི་ཞེས་པ་ནས། སྤྲ་མྱིར་ལྟར་བའི་རིམ་གྱིས་
 འབྱུང་བ་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་ཏེ། མྱི་མ་དེ་བྱུང་མ་ཐག་དུ་སྤྲ་མ་
 མྱི་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འཇིགས་པས་ན་སྤྲ་མྱི་མན་ཚུན་
 འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མྱིར་རོ། ། འདིར་གཞན་དག་གཉིས་པས་ཅིག་
 ཅར་འབྱུང་བའི་མང་པོ་འདུས་པས་བསྐྱེད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ལ།
 གསུམ་པས་ནི། རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་། སྤྲ་མ་རྣམས་མྱི་མ་མ་སྐྱེས་
 ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་སྤྲ་མྱིར་སྐྱེས་བ་མང་པོ་ལྟན་ཅིག་ཆོགས་པས་
 བསྐྱེད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་སྤྲ་བ་མི་འབད་དེ། བྱང་ཆུབ་
 བསྐྱེད་ཆུལ་གསུམ་པོ་འདིར་མཐའ་ཆོད་ན། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་
 འབད་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་མི་སྤྲིད་པར་འབྱུར་རོ། ། མཐའ་མ་ཆོད་ན།
 མཐའ་མ་ཆོད་པའི་དོགས་པ་བསུ་ནས། སྤྲོབ་དཔོན་དོགས་པ་བསུ་བ་
 ལ་མི་མཁས་པའི་སྦྱོན་དུ་འབྱུར་ཞིང་། དོགས་གཙོད་བྱས་ཀྱང་དོགས་
 པའི་མཐའ་མ་ཆོད་པས་དགོས་ཀྱས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། ། འདི་ལ་ཁ་
 ཅིག་ན་རེ། སྦྱབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་དམ། མ་ཆོད་
 ཆོད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་པར་མི་འབད་ལ། མ་ཆོད་ན་སྤྲོབ་
 དཔོན་དོགས་པ་བསུ་བ་ལ་མི་མཁས་པར་ཐལ་ལོ། ། ཞེས་བསྐྱོག་ན།
 འཁོར་གསུམ་གང་ངོས་སུ་ཁས་ལེན་པས་དེ་ནི་སྤྲ་འབྱེན་ཡང་དག་མིན་
 ཞེས་ཟེར་རོ། ། འདི་ནི་བཞད་གང་གི་གནས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱང་
 ཆུབ་བསྐྱེད་ཆུལ་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་གང་ཡང་

མི་འཐད་ན། བྱང་ཚུབ་མི་བསྐྱེད་དགོས་ལ། བྱང་ཚུབ་མི་བསྐྱེད་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་གསུམ་པོ་དེར་མཐའ་ཆོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་
 འཐད་ན་བྱང་ཚུབ་སྐྱེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཁས་པ་རང་གི་སྒྲུབ་སོ་
 ཙག་འདི་དང་མཚུངས་བར་ཡིད་བརྟན་མེད་པ་གསལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག
 འདི་ལའང་ཁ་ཅིག་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱ་རེ་རེ་བ་དང་ཆོགས་པ་
 གཉིས་སྟུང་ངོས་སྟུང་ངོས་ལ། མ་ཆོགས་པར་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་
 ཅིང་། ཆོགས་པ་ལ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཆོགས་པ་དང་།
 རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་མང་པོ་ཆོགས་པ་གཉིས་སྟུང་སོ། ། ཞེས་པའི་
 ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་ནས་པས་སྟན་འཕྱིན་དེས་སྟབ་མི་འཕྱིན་ནོ།
 ། ཞེས་སྒྲ་བཞི་བབ་ཙལ་ཏེ། རྒྱ་རེ་རེ་བ་དང་། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་
 ཆོགས་པ་དང་། རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལྟན་ཅིག་ཆོགས་པས་འབྲས་བྱ་
 བསྐྱེད་པ་གསུམ་དུ་མཐའ་ཆོད་ཅིང་། གསུམ་པོ་དེ་གང་ཡང་མི་འཐད་
 པས་འབྲས་བྱ་བསྐྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་བརྒྲིག་ཏུ་མེད་པར་སོ་ན་
 གནས་པས་སོ། ། དེས་ན་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྤར་བཤད་པའི་སྟོགས་
 མངོན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོགས་ཕྱི་མ་ལ་རབ་ཏུ་གསུམ་
 པའི་དཔེའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གདབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉལ་མ་སྟབ་པའི་ལན་དང་།
 དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་མ་ངེས་པའི་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་
 ལན་ལ། མཚམས་སྒྲར་ནི། བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ་པོ་གང་གི་སྐྱོན་ས་
 གྲང་བྱང་ཚུབ་མི་བསྐྱེད་པར་བཅད་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས་
 ལན་འདི་ལྟར། ཙ་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན། མར་མེད་དཔེ་ཡི་
 ཚུལ་གྱིས་ནི། ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་དེ། ཟབ་
 མོའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་རྗེས་སྟུ་འབྲངས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་

ཡིན་པས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བོ། ། ཞེས་འཆད་དོ། ། སྒྲོབ་དཔོན་
 ལྟར་ན། བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་ཟབ་མོ་བརྒྱད་དོན་རེ་རེར་བྱས་
 བས་མར་མེད་དཔེས་དེ་གཉིས་ཀ་མཆོན་པར་བཞེད་དོ། ། འབྲེལ་བ་ལ།
 དཔེ་སྐབ་པ། དཔེ་དོན་སྐྱར་བ། དོན་གཞན་ཡང་མཆོན་ཚུལ་སོ།
 ། དང་པོ་ལ་ལྟོས་མེད་ཏུ་མི་སྟེག་པ། ལྟོས་ནས་སྟེག་པ། དེ་གཉིས་
 ཀའི་དོན་བསྐྱབ་པའོ། ། དང་པོ་ལ། སྐད་ཅིག་དང་པོས་ལྟོས་མེད་ཏུ་
 མི་སྟེག་པ་ནི། ཇི་ལྟར་མེ་ལྷེ་དང་སྒྲིབ་པོ་སྐད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་
 ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ལྷེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་མེད་པར་རྒྱུའི་མཆོན་ཉིད་
 སྟེག་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་མཆོན་ཉིད་བསྟེག་པར་བྱ་བ་ཆོག་
 པ་མེད་དེ། རང་གི་རྒྱས་ཚྱུད་སྒྲིབ་པོ་དང་ཕན་ཚུན་གྱི་སྐྱོན་ནས་ཏུས་
 མཉམ་ཏུ་སྐད་ཅེས་ཏུ་སྐྱེད་པས་སྒྲིབ་པོ་སྟེག་པ་ལ་ཏུས་པ་བྱེད་པར་ཅན་
 ཏུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཏུ་མེ་ལྷེ་དང་སྒྲིབ་པོ་བྱེད་པར་ཅན་སྐྱེ་
 བ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་མ་
 ལྟོས་པར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཆོན་ཉིད་སྟེག་པར་བྱེད་པ་དང་བསྟེག་
 པར་བྱ་བ་མེད་དོ། ། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་མེད་པར་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
 འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀལ་ཉི་རྒྱ་མེད་ན་རྟོག་ཏུ་ཡོད་པ་འཇག་ཏུན་
 བས་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། ། གཉིས་པ་ནི་གང་གི་
 ཕྱིར་སྐྱེ་ལྟོས་མེད་ཏུ་མི་སྟེག་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། མར་མེད་སྐད་ཅིག་སྐྱེ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་སྒྲིབ་པོ་སྟེག་པར་
 བྱེད་པ་དང་བསྟེག་པར་བྱ་བ་ཆོག་པ་ཡོད་དེ། མར་མེ་དང་སྐྱོང་བུ་
 གཉིས་ཀ་སྐད་པའི་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མེ་
 ལྷེ་དང་པོ་དེ་བྱས་པ་སྐྱོང་བུ་སྟེག་པ་ལ་སྐྱ་མ་ལས་མཐུ་སྤུལ་ཏུ་བྱིན་པ་
 དང་སྐྱན་པའི་བྱེད་པར་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་

ན། དེའི་ཆེ་ཕྱི་མ་སྐྱེས་པ་ན་ཕ་མ་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་མེད་པར་ཞིག་
 གྲུང་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྒྱ་མེ་སྤེ་བ་མ་སྐྱེ་བ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱིར་པོ་རྣམས་
 པར་འཇིག་པའམ་ཆོག་པ་དུས་མཉམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེ་
 རྒྱ་མེད་པར་ཞིག་གྲུང་། ཞེས་པ་ཚོད་པའི་རྒྱབ་བྱེད་ཕྱི་མ་བྱུང་བ་མ་
 དེས་པར་སྟོན་པའི་ཆོག་གོ། ། རྩ་མ་ལ་སྟོས་ནས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡོད་དེ། གང་གི་ཆེ་རྒྱུན་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་ཀྱི་
 ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་མ་བཟགས་གཅིག་ཤུར་
 ཉམས་དགའ་བ་ཉིད་དུ་སྤྲ་སྤྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་བ་ཟུབ་པའི་
 རྟོབས་གྱིས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་བས་ན་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་བྱ་
 བའི་བར་རྟོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་སྤྲ་
 ཕྱི་པན་ཚུན་སྟོས་ནས་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་རིགས་ཏེ། མར་མེའི་སྐད་
 ཅིག་མ་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་དུན་པ་ཉིར་བཞག་སྟགས་བྱང་ཚུབ་རྒྱབ་པར་
 བྱེད་པ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཆད་ཡོད་པ་ཞིག་སྤྱང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤྲ་
 མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲ་མ་དེ་ལ་སྤྱང་བའི་དོན་གྱིས་དབེན་པ་སྤྲ་མ་བས་སྟག་
 པར་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་དོན་སྤྱང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་
 བའི་རིམ་པས་བྱང་ཚུབ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་མར་མེའི་དབེས་ཤེས་
 ཏེ། མར་མེའི་དབེའི་རྒྱལ་གྱིས་སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་མ་སྤྲ་མ་སྤྱིར་སྤྱང་
 བ་གཉིས་ཡུལ་བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ལ་ཉེ་བར་སྤྱིར་བར་ཤེས་པ་
 རྒྱར་ལེན་པས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། རི་ལྗང་སྟོས་པའི་དབེ་ཁོ་ནས་
 བྱང་ཚུབ་བསྐྱེད་རྒྱལ་འགལ་འགལ་འདྲ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་
 བྱེད་པ་ལྗང་དབེ་དེས། ཟབ་མོའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱུད་གྲུང་འགལ་
 འགལ་འདྲ་ཡང་མི་འགལ་བར་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱོའོ། ། ཡིན་པས་ཞེས་
 པ་འབྱུར་མ་དག་ཅིང་། འབྲེལ་ཆེན་དང་འབྱུར་རྟིང་ལས། བྱོའོ་

ཞེས་རྟོགས་ཆོག་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་འོག་མའི་མཆམས་
 སྐྱར་དུ་བྱེད་པ་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ལྟེ། ཟབ་མའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་པ་བརྒྱད།
 ། ཅས་པ་འང་འོག་མའི་མཆམས་སྐྱར་དུ་བལ་བས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་
 མཆམས་སྐྱར་ནི། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་
 སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ལ་ཟབ་མའི་དབྱེ་བ་དང་། ཟབ་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ནོ། །དང་པོ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་སྐད་ཅིག་མ་སྒྲུ་མ་དང་བྱི་མ་
 དག་རེ་རེ་ཁོ་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན། དེ་གཉིས་གང་གི་
 ཡང་རོ་མོ་ཉིད་མེད་པས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ། ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་བསྒྲོམས་པས་
 རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཕན་ཚུན་ཉམས་ནས་
 བསྐྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། འགག་པ་ཟབ་པ་
 ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་བཅས་ཅན་འབྱུང་བ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་རོ་
 མོ་ཉིད་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འགག་པ་མེད་ལ། ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
 འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་གྱིས་དེ་
 བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱིས་
 གནས་སྐབས་བཅས་ཅན་དུ་དེ་བཞིན་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ཐབས་
 གྱིས་རྟོགས་སྒྲིན་མ་སྐྱུངས་པར་དེ་མངོན་དུ་མེ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
 ཅན། བྱང་སེམས་གྱི་ཤེས་བྱ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་ནམས་དེ་
 བཞིན་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱིན་པ་ལ་སོགས་
 པ་ནམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན།
 བྱང་སེམས་གྱི་ཤེས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 གྱི་རོ་མོ་ཉིད་གྱིས་བདེན་པར་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་གནས་ལྷགས་
 མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་གྱི་སྦྱོད་

ཡན་ཏེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་
 ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་མར་སྦྱོད་པ་མེད་པ་ཉིད་སྦྱོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་གཉིས་སུ་མེད་པ་རྟགས་པ་
 ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་རྣམས་མཆོད་མ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་མེད་
 པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ།
 བྱང་སེམས་ཀྱང་རྫོགས་ཏུ་ཆོག་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་དོན་
 དམ་ཏུ་དེའི་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཉིད་མི་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་བ་སོགས་བརྒྱད་པོ་དེ་རྒྱ་
 མཆོད་དེ་དག་གི་སྒྲིབ་པ་ཟབ་པ་ཉིད་ཡིན་པ་འབྲད་དེ། རྒྱ་མཆོད་དེ་
 དག་གི་སྒྲིབ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་སྒྲིབ་
 བ་པ་མཆོད་པ་ལ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དོན་མི་འགལ་བར་སྐབ་པས་སོ།
 ། ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་མོང་ཏུ་རག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྒྲིབ་ལམ་པ་
 ཆོས་ཅན། རྫོགས་བྱང་ལས་ཕྱིར་མི་ཐོག་ཏེ། ཟབ་མོ་བརྒྱད་མངོན་ཏུ་
 རྒྱར་པའི་སྒྲིབ་པ་རྟགས་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་རྒྱུ་
 རྒྱུ་གཞན་དག་ཟབ་མོ་བརྒྱད་རྟགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱ་བ་དང་། ཤོར་
 ཏུ་ཕྱིར་མི་ཐོག་གི་རྟགས་ལྟས་རག་གི་རིག་བྱེད་ཁོ་བར་སྦྱས་པ་དངོས་སུ་
 འགལ་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། རྒྱུ་བ་སོགས་སོ། །

༡. ཆོས་སྐྱའི་ཉེ་རྒྱ་ཕྱིན་ཞི་མཉམ་ཉིད་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་སྒྲིབ་རིམ་ལ། ཆོས་སྐྱའི་
 ཉེ་རྒྱ་ཕྱིན་ཞི་མཉམ་ཉིད། གཟུགས་སྐྱའི་ཉེ་རྒྱ་ཞིང་དག་སྦྱོར།
 འཕྲིན་ལས་ཉེ་རྒྱ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའོ། །དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི།

ཕྱིར་མི་ཕྱོག་གི་རྟགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཆོས་སྐུའི་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་
 མཚན་འཁོར་བ་དང་ལྷ་རྒྱ་ལས་འདས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་བ་
 འཚད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབད་ཚེལ་གྱིས་སྒྲིབ་པའི་ཆོགས་ཀྱི་
 ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་པས་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
 ཏུ་དེའི་ཉི་རྒྱ་ལ་འབད་པས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་བ་ནི།
 དངོས་དང་། སྐྱུ་ཀ་སྤང་བ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། དག་སའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་ཅན། སྤྱིད་དང་ཞི་བ་ལ་སྤང་དོར་ཏུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་ཞེ།
 འཁོར་འདས་ཀྱི་ཀྱི་ཆོས་ནམས་མི་ལམ་འདྲ་བར་བདེན་མེད་ཏུ་མཉམ་
 པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ལས། སྤྱི་རིའི་བྱས་རབ་འཕྱོར་
 ལ་སྤྱོད་པ། རབ་འཕྱོར་མི་ལམ་ཏུ་སྤྱོད་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་
 མེད་པ་དང་། སྦྱོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྦྱོམས་པར་བྱུགས་
 བ། ཅི་ཤེར་ཕྱིན་ནམ་པར་འཕེལ་ལམ། རབ་འཕྱོར་གྱིས་སྤྱོད་པ།
 ཉིན་པར་བསྐྱེམས་པས་འཕེལ་ན་མི་ལམ་ཏུ་བསྐྱེམས་པས་ཀྱང་འཕེལ་ལོ།
 །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་
 པས་སོ། །ཞེས་པའི་དོན་བསྟུས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་དེ་ལ་
 ལས་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་སོགས་ཡི་སྐྱུ་ཀའི་ལན་ནི་མདོ་ལས། ཇི་
 སྐད་བཤད་པར་བཟད་དོ། །མདོ་ལས་བཤད་པ་རི་ལྟར་ཞེ་ན། འདི་
 ལ་ལས་མེད་པར་ཐལ། མི་ལམ་དམིགས་བཅས་སུ་ཐལ་བ། ལྷང་
 དང་འགལ་བར་ཐལ་བ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའ་སྐྱུ་ཀ་སྤང་བའོ། །དང་
 པོ་ལ་སྐྱུ་ཀ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱས་རབ་
 འཕྱོར་ལ་སྤྱོད་པ། རབ་འཕྱོར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་
 ཆེན་པོས་མི་ལམ་ཏུ་ལས་གང་ཞིག་བྱས་པའི་ལས་དེ་གསོག་པའམ་འབྲི་
 བར་འཕྱུར་བ་ཡོད་དམ། ཞེས་པས་ཉི་འདི་ནི་ཐུར་མི་ལམ་དང་ཉིན་

སར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། ། ཞེས་སོགས་རབ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲུས་
 པ་ལ་ཚུད་པའོ། ། རོན་ནི་སང་པ་ན་དགེ་སྤྱི་གི་ལས་གསོག་པ་མེད་
 པར་ཐལ། བདེན་པའི་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྒྱུར། ཟླ་ལམ་བཞེན་
 ཞེས་པའོ། ། གཉིས་པ་ལན་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
 གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟླ་ལམ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ན། དེ་ལས་
 གསོག་པའམ་བྱི་བ་མེད་དོ། ། ཞེས་པས་དོན་དམ་དུ་འདོད་པའི་ལན་
 དང་། འོན་ཏེ་སང་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་ན་ནི་དེ་ལས་གསོག་པའམ་བྱི་
 བར་ཡང་འབྱུར་རོ། ། ཞེས་པས་ཀུན་རྫོབ་དུ་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅིང་རྟགས་
 མ་ངེས་པས་སྟོན་པོ། ། འདིའི་མཐུག་དུ་ཉི་ཤིར། རབ་འབྱོར་གྱིས་
 སྒྲུས་པ། ཉིན་པར་སོག་གཅོད་པ་དང་། ཟླ་ལམ་ན་སྟོག་གཅོད་པ་
 དེ་ལ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། ། དེ་བདག་གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ་
 ཞེས་པ་དེ་རྣམ་པར་རྟོག་ན། སྤྱི་རིའི་བྱ་ཁྱོད་དེ་ལ་རི་རྒྱད་ཐེར་ཅེས་
 འབྱུང་ལ། འདི་ལྷ་ཀ་ལྱེད་གཞན་དག་སྐྱེ་ཀ་གཉིས་པར་བྱས་ནས་
 སྐྱེ་ཀ་གཉིས་པ་སྒྲུབ་པོ་རབ་འབྱོར་དང་། སྐྱེ་ཀ་གསུམ་པ་སྒྲུབ་པོ་
 སྤྱི་རིའི་བྱར་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་ཀ་འདི་དག་སྐྱ་མ་སྐྱ་མའི་
 ལན་ལ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མའི་བའི་སྒྱུར་ན། རབ་འབྱོར་རང་ཉིད་ཀྱི་དམ་
 བཅའ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀག་པ་དང་། སྤྱི་རིའི་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུས་
 པའི་ལན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ཀ་འཕངས་པར་ཐལ་བས་སོ། ། དེས་
 བ་འདིའི་དོན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྱི་རིའི་བྱ་ལ་ཁོ་བོ་ནི། ཟླ་ལམ་
 དུ་བསད་པ་སོགས་ཟླ་བ་ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ལས་གསོག་པས་
 དཔེ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་ལ། ཁྱོད་ཟླ་ལམ་དུ་བསད་པ་སོགས་ཟླ་བ་ལ་རྗེས་
 ཀྱིས་གསོས་བཏབ་ན་ལས་གསོག་མི་གསོག་རི་ལྟར་སྒྲུ། ཞེས་དེས་པའོ།
 ། དེས་ན་འདི་ནི་སྐྱེ་ཀ་དང་པོའི་ལན་གྱི་འཕྲོ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་ཀ་གཉིས་

པ་འདི་ལས་འཕྲོས་པ་འོ། ། སྐྱེ་ཀ་གཉིས་པ་ལ་ཚེད་པ་ནི། སྤྱི་རིེ་
 བྱས་སྐྱས་པ། རབ་འབྱོར་དམིགས་པ་མེད་པར་ལས་མི་སྐྱེ་ཏེ། ལས་
 བྱ་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་སྐྱེ་འོ། ། དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་མི་
 སྐྱེ་ཏེ། སེམས་བྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཁོ་ནར་སྐྱེ་འོ། ། ཞེས་པ་
 ཏེ། རོན་ནི། མི་ལམ་ཚས་ཅན། གསང་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་ཀྱི་
 དམིགས་ལྷལ་བདེན་པ་ཡོད་པར་བྱལ། ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་སང་པའི་གནས་སྐབས་བཞིན། ཞེས་ཁོ་བོ་ནི་སང་དུས་སྤྱི་
 ལས་གསོག་པ་ཡོད་ཅིང་མི་ལམ་ན་མེད་པར་འདོད་དེ། ། དེ་ལྟ་མིན་ན་
 སྐྱོན་དེ་ཡོད་དེ། ། ཞེས་པ་འོ། ། ལན་ནི། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱས་པ།
 སྤྱི་རིེ་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དམིགས་པ་མེད་པར་
 ལས་མི་སྐྱེ་འོ། ། དམིགས་པ་མེད་པར་སེམས་པ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སོགས་
 ཏེ། རོན་ནི་ལས་གསོག་པ་ལ་དམིགས་ལྷལ་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཅམ་དགོས་
 པར་ཁོ་བོ་ཡང་འདོད་ལ། དེའི་ཕྱིར་མི་ལམ་དུ་བསང་པ་སོགས་མི་བ་
 ལ་རྗེས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་པའི་ཆེ་ན་ཡང་དམིགས་ལྷལ་རྟོག་པས་.....
 བཏགས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཅམ་ཡོད་ལ། རོན་དམ་པར་སང་པའི་གནས་
 སྐབས་ན་ཡང་དམིགས་ལྷལ་མེད་པར་དཔེ་མ་གྲུབ་ཅིང་། ལྷུབ་པ་མ་
 དེས་པ་ཞེས་པ་འོ། ། གསུམ་པ་ལ། སྐྱེ་ཀ་ནི་སྤྱི་རིེ་བྱས་སྐྱས་པ།
 རབ་འབྱོར་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དཔེན་པ་འོ། ། ཞེས་
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་ན། རི་ལྟར་དམིགས་པ་དང་བཅས་
 པར་ལས་སྐྱེ་ཏེ། དམིགས་པ་མེད་པར་མིན་ཞེས་སོགས་ཏེ། རོན་ནི་
 རྒྱུ་ཕྱེད་གཞན་དག་འདིར་སྤྱི་རིེ་བྱ་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་
 དཔེན་པར་ཁས་སྐྱེས་པར་འཆད་པ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། སྐྱེ་ཀ་
 དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་སྐབས་སྤྱི་རིེ་བྱ་རང་གིས་ལས་བདེན་གྲུབ་

ཏུ་ཡང་ཡང་ཁས་སྐྱངས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་
 བ་འདི་ཡིན་ཏེ་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐུར་བཅམ་ལྟ་བུ་འདས་ཀྱིས་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ན། ཞེས་བཅམ་ལྟ་
 འདས་ཀྱིས་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་བྱུང་བས་དཔེན་
 པར་གསུངས་པར་ཁས་སྐྱངས་ལ། འདིར་ལས་དང་སེམས་པ་ཐམས་
 ཅད་དམིགས་བཅས་སུ་ཁས་སྐྱངས་པས་དེ་གཉིས་ཁས་སྐྱངས་འགལ་ལོ་
 ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ། ། གཉིས་པ་ལན་ནི། སྤྱི་རིའི་བྱ་མཆན་མར་
 བྱས་ནས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་ལས་སྟེ་སྟེ་དམིགས་པ་མེད་པར་
 མིན་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ནི། དམིགས་བཅས་སུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ནི།
 བདེན་པའི་དམིགས་བཅས་མིན་གྱི། མཆན་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པས་.....
 བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་དམིགས་བཅས་སུ་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་མི་
 འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའོ། ། བཞི་བ་ལ། སྐྱབ་ཀ་ནི་སྤྱི་རིའི་བྱས་སྐྱུས་པ།
 རབ་འབྱོར་བྱང་ཆེན་མི་ལམ་དུ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་
 བསྐྱེམས་ཏེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཏེ། དོན་ནི། འོ་
 བ་མི་ལམ་དུ་དགེ་རྩ་བ་སྟོན་པས་བསྟོན་བ་ཡང་དག་ཏུ་བལ། མི་ལམ་ན་
 ཡང་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་དང་སེམས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཀྱང་རྫོགས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ་ཁས་སྐྱངས་པ་དང་
 འགལ་ལོ་ཞེས་པའོ། ། ལན་ནི། རབ་འབྱོར་ཀྱིས་བྱམས་པ་ལ་ཁ་
 འཕངས་ཤིང་བྱམས་པས་བྱམས་པའི་མིང་ལན་ལོན་ནམ། ཞེས་.....
 སོགས་ཀྱིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པས་བསྟོན་ན་བསྟོན་བ་ཡང་དག་ཏུ་
 འཁྱུར་བར་བྱགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང་། དངོས་སུ་བྱམས་པས་ཀྱང་ལན་
 མ་བསྟན་པ་ནི་དབྱུ་མ་པ་ལ་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བརྟེན་པའི་དོགས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཁོ་བོས་ཀྱང་བཅད་མི་རྩིས་ཀྱི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་

འོངས་པའི་སངས་རྒྱུ་བརྒྱད་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བསྟན་པ་
 ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཀ་དང་ལན་འདི་དག་གཞན་དག་གིས་ཡང་དག་པར་
 མ་བཤད་དོ། ། གསུམ་པ་འགྲེལ་བ་ལ་དངོས་དང་། གཞན་ཀ་སྤང་
 བའོ། ། དང་པོ་ནི། དག་སའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་དང་ལྷ་རྒྱུ་ལས་
 འདས་པ་དག་ལ་སྤང་དོར་བ་དེད་པ་ཉིད་ཏུ་བདེན་པར་མི་རྟོག་པའི་
 དག་སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་ནའོ། ། དེར་ཐལ། བྱིད་ཀྱིས་རྗེས་
 ཐོབ་ཏུ་ཡང་འཁོར་བ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་མི་མཐུན་པ་དང་གཉིན་པོ་
 རྣམས་སྤང་བརྟན་ཅམ་གྱི་ངོ་ཐོས་མི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཞན་ཀ་དང་། ལན་ནོ། ། དང་པོ་ནི།
 གཉིད་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བ་བཅུ་
 དང་རྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འབྱུར་བ་མིན་ནམ་སྟེ་ཡིན་པར་ཐལ།
 མི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིད་ལོག་པའི་གནས་
 སྐབས་བཞིན་ཏུ་འོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞན་ཀ་རྣམས་སོ། །
 དེ་ལ་འགྲེལ་བའི་རྣམས་ཞེས་པ་རྩ་བའི་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་སོགས་
 ཁོངས་ནས་གཞན་ཀ་ལྟག་མ་གསུམ་སྟུང་ལ། དེ་ཡང་གཞན་ཀ་བཞི་པོ་
 ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མ་བྱུང་ན་དགེ་ལྡན་དང་བསྟོན་པ་སོགས་མི་རྒྱུང་
 བར་སྟོན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་མདོའི་ལན་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་དངོས་
 གྲུ་མ་བཀྲལ་ཡང་། དོན་དམ་ཏུ་ལས་མེད་ཀྱང་ཀྱན་རྒྱུ་ལས་
 འབྲས་འཛོག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ལན་བཏབ་པ་གཅིག་ཏུ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
 བདེན་གཉིས་འགལ་བར་བཤད་པའི་གཞན་ཀ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་ཐེབས་
 པར་དགོངས་ནས། ལན་གཞན་རྣམས་རེ་རེ་ནས་དངོས་སྟུང་མ་བཤད་
 པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ནི་ལན་ལ། རྟགས་མ་ངེས་པར་བསྟན།

དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བརྟན་པ། དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ། ། དང་པོ་ལ།
 དོན་སྒྲིབ་པ་ལ་གྲགས་པའི་དཔེ་གྲུབ། དེ་དབུ་མ་བ་ལའང་མཚུངས་པར་
 བརྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་དགག་བཞག་གཉིས་ལས། གཞན་ལྷགས་
 དགག་པ་ནི། རྒྱུ་ཕྱེད་ཐམས་ཅད་ཁ་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ།
 དོན་སྒྲིབ་པ་ཞེ་གཉིས། དོན་དམ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་གསད་བྱ་གསོད་ཕྱེད་
 སོགས་མེད་པས། ཉན་ཐོས་ཞེ་གཉིས། རང་ལྷགས་ལའང་མི་དགེ་
 བ་བཅུ་དང་ཕྱིན་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་། ཀུན་
 རྒྱུ་ལ་རྟུ་རགས་རྒྱན་ལ་གསད་བྱ་གསོད་ཕྱེད་སོགས་སྒྲིབ་བཅུགས་ནས།
 ཐ་སྐད་ཅམ་དུ་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། ཕྱིན་སོགས་སྒྲིབ་འཛིག་པ་ལྟར་
 ཞེས་འཆད་དོ། ། དེ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་བས།
 ལས་འབྲས་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ།
 དངོས་སྒྲིབ་པས་ཉིན་པར་ཡང་ལས་གསོག་པ་མེད་པར་ཐལ། ལས་
 བདེན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་འདི། དེ་མ་
 ཁད་བརྒྱུག་ན་འཁོར་གསུམ་ག་དོན་སྒྲིབ་པས་དངོས་སྒྲིབ་པས་ལན་པར་ཐལ་
 བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེས་ན་ལས་འབྲས་བདེན་མེད་དུ་རང་ཡང་ཁས་ལེན་
 བཞིན་དུ། དབུ་མ་བས་དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་
 དོན་སྒྲིབ་དེ་གཉིས་གང་ན་བཞུགས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོན་ཅིག གཞན་ཡང་།
 འཛིག་ཉེན་ལྟ་ཆོགས་ལས་ལས་སྒྱེས། ། ཞེས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཡིན་
 པར་ཁས་སྒྲུངས་པས། དོན་སྒྲིབ་ལས་རྣམས་གྲུ་ཁས་ལེན་པར་སྒྲིས་ལ།
 དེ་མ་ཐག་དུ་དོན་སྒྲིབ་གཉིས་ལས་རགས་རྒྱན་ལ་རྟག་པས་བཅུགས་པ་
 ཅམ་དུ་འདོད་པར་སྒྲིབ་པས་དངོས་སྒྲིབ་འགལ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་སྒྲིས་པ་
 ཡིན་ནོ། ། གཞན་ཡང་། དངོས་སྒྲིབ་པ་རགས་རྒྱན་ལ་གང་འཛིག་སྒྲིབ་
 བཅུགས་སྒྲིབ་པར་འདོད་པ་འདི་ནི། དངོས་སྒྲིབ་པའི་ལྷགས་འཛིག་པ་

ན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་དང་། རྩལ་སྤྲོད་ཆ་མེད་
གང་རྩལ་ཡིན་དགོས་ཞེས་པའི་ཐོལ་གྱིས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་འཇིག་པར་བྱེད་ཅིང་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་བྱུང་པའི་མཐའ་མི་
བཟད་པའི་གདོན་སྦྱང་ལ་འོངས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཞན་ཏུ་རྒྱས་པར་
བཀག་ཟིན་ཅིང་། དཔྱུས་མ་འཆད་པའི་གཤམ་སྤྱུ་འཕྱར་བས་འདྲིར་
མ་བྱིས་སོ། ། རང་ལྷགས་ནི་ཇི་ལྟར་བྱེད་ལྟར་གྱི་དོན་སྤྱོད་པའི་རང་སྤྱོད་
གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་འདྲི་ལྟར་འདོད་དེ། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སྟོགས་
གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་པོའི་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་
སྤང་བ་ལྟར་བྱུང་པའི་སྟོན་པ་དོན་དམ་པར་སྤྱུས་ཀྱང་སྤྱུ་ཡང་བསད་པ་
ཡང་མེད། མ་བསད་པ་ཡང་མིན། སྤྱུས་ཀྱང་སྤྱི་ལོར་སྤངས་པ་
ཡང་མེད་མ་སྤངས་པ་ཡང་མིན། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བྱུང་ན། རྟོག་པ་
དེ་དག་སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བར་འཕྱར་བས། གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་
སྟོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་རྩལ་འབྲེས་པར་གནས་དགོས་པ་ལ་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིས་རྒྱ་མེད་པར་འཇིག་པ་ཡིན་ལ་
གཞན་ཡང་རྟོག་པ་དེ་དག་སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་ན་གསད་བྱ་དེ་ཡང་
གསོད་པ་པོས་མཆོན་བཞུན་པ་སྟོགས་ཁོ་ནའི་རྒྱུ་གྱིས་མི་བ་དང་།
རྒྱུ་པོས་སྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་ལོར་དང་བུལ་བ་སྟོགས་སྤྱུ་འཕྱར་
དགོས་མེད། དེ་ལྟར་ན་དེ་དག་ལས་ལ་མི་སྟོས་པ་དགོས་པ་ལ་བྱུང་
པའི་མཐའ་ལས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཆོགས་ལས་ལས་སྦྱེས། །ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འདོད་པའི་སྟོགས་
ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སྟོགས་ཀྱི་གཉིས་སོ་སོར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་
པའི་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་མ་བྱུང་། གསད་བྱའི་སྟོགས་གི་
རྒྱུ་འབྱུག་པ་དང་འགལ་བའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་གསོད་པ་ལ་སྟོགས་

པར་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པས་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་
 གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ལྟར་དུ་སྟོག་གཙོད་པ་ལ་
 སོགས་པ་མི་དགེ་བར་རྣམ་པར་འཛོག་པ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
 རྒྱལ་བཞིན་མིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ལ་མི་དགེ་བ་
 ལ་སོགས་པར་འཛོག་པ་དང་འདྲ་བར་རོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་
 དངོས་སྒྲུབ་བ་ཞུད་རང་གི་ལྷགས་ལ་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སོགས་གཉིས་
 ཚེས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་
 མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྟོག་པ་དེས་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བའི་རྣམ་བཞག་བྱས་
 པ་ལྟར་འཛོག་པ་རྒྱང་བ་དེ་བཞིན་དུ། དེད་དུ་མ་བའི་ལྷགས་ལ་
 ཡང་དངོས་པོ་ཆེ་ལམ་དང་འདྲ་བར་བདེན་མེད་ཡིན་ཡང་བྱིས་པ་བྱིན་
 ཅི་ལོག་གི་འཆིང་བ་མཐའ་དག་མ་ཉམས་པ་རྣམས་ལ་དགེ་མི་དགེ་དེ་
 དང་མཐུན་པའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པ་སྤང་བ་ལ་མངོན་པར་
 ཞེན་པས་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར་སྟོ་ཀྱན་རྒྱུ་
 པ་དེས་རྣམ་བཞག་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། ཀྱན་རྒྱུ་ཅམ་དུ་
 དགེ་མི་དགེའི་ལས་སུ་འཛོག་པ་འགལ་བ་མེད་དོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ལན་དེ་དང་དེ་དངོས་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་གསུང་
 རབ་ལས་སྟོགས་གཞན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཁོང་དུ་
 རྒྱད་པར་བྱའོ། ། ཁ་ཅིག་སྟོགས་གཞན་འཕགས་པ་གྲོལ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་
 མདོ་འགྲེལ་བྱེད་པའི་སྟོབ་དཔོན་གཞན་གྱི་བསྟན་བཅས་ལས་ཁོང་དུ་
 རྒྱད་པར་བྱའོ། ། ཞེས་འཆད་པ་ནི། ཚ་འགྲེལ་ཅམ་ཡང་སྒྱུར་བ་མ་
 ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ཉིད། ལན་ནི་ཇི་སྟན་བཤད་པར་ཟད། ཅས་
 པའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པས་སོ། ། གཞན་དུ་ན། ཚ་བ་དེའི་འགྲེལ་བ་
 ཆད་པའམ། ཡང་ན་ལན་ནི་འཕགས་གྲོལ་གྱི་བསྟན་བཅས་ལས་ཇི་

སྐད་བཤད་པར་ཟད་ཅེས་བྱམས་མགོན་གྱིས་འཕགས་སྐལ་སྐགས་གྱི་
 བརྟན་བཅོས་ལ་ཁ་འཕངས་པར་ཐལ་ལོ། ། དག་དོན་ནི། མེས་བྱ་
 ཆོས་ཅན། དོན་དམ་དུ་ལས་མེད་ན་དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་གཞག་མི་དུང་
 བའི་སྦྱོན་མེད་དེ། དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ཕྱན་སྦྱེས་གྱི་
 རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་དགེ་མི་དགེའི་
 རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དངོས་སྦྱེ་བའི་ལྷགས་
 ལ་རྟོག་པ་ལ་རི་ལྷར་སྤང་བ་ལྷར་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྟོག་པས་ཐ་སྟད་བྱས་
 པ་དང་མཐུན་པར་གསད་བྱ་གསོད་བྱེད་སྐགས་གཉིས་ཆོས་སོ་སོར་ཕྱེ་
 བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་
 ལ་བརྟན་བཅོས་གྱི་ལྷང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་བརྟན་པ་དང་།
 མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་གྲུབ་པར་བརྟན་པའོ། ། དང་པོ་ནི། གཞན་
 ཡང་མི་ལམ་གྱིས་འབྲས་བུ་མི་བསྐྱེད་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཉི་
 སྟེན་བའི་ལས། མི་ལམ་སེམས་ནི་གཉིད་གྱིས་ཉམས། དེས་ན་འབྲས་བུ་
 འདྲ་མ་ཡིན། ། ཞེས་བྱ་བས་མི་ལམ་གྱི་ལས་གྱིས་སད་དུས་ལས་འབྲས་
 བུ་དམན་པ་ཅམ་ཞེག་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདིར་
 ཉི་སྟེན་བའི་ལྷང་རི་ལྷར་འབྲེལ་ཞེ་ན། སྦྱོབ་དཔོན་ཐ་སྟད་དུ་རྣམ་
 འབྱེད་སྦྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས་པས་སྦྱོན་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་ལས་མི་ལམ་
 བ་ཡང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་སྦྱད་པ་ནི་སད་པའི་གནས་སྐབས་ན་གྱེ་མ་
 བྱས་སོ་ལེགས་པར་བྱས་སོ་ཞེས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ནས་རྗེས་གྱི་གནས་
 སྐབས་གྱི་སེམས་གྱིས་མདོན་པར་ཞེན་པའི་གསོས་གྱིས་ཡོངས་སུ་གསོས་
 ཉི་དགེ་མི་དགེ་འཕེལ་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར་དཔེ་མ་གྲུབ་པོ། །
 གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་སྐྱོན་ཀ་མེད་ཅིང་། ལྷང་རིགས་གྱིས་གྲུབ་པས་འཁོར་

བ་དང་མུ་རན་ལས་འདས་པ་ནི་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །

༡༠. གཞུགས་སྤྱི་ཉེ་རྒྱ་ཞིང་དག་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གཉིས་ཀ་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི།
 སེམས་ཅན་སོགས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། ས་དགུ་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་
 ཕྱིན་དུག་གི་སྦྱོར་བ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པའི་
 སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་དང་སྦྱོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཅུད་
 བཞེས་པ་དང་། སྒྲིམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྦྱོད་རྟོག་པ་དང་།
 ཆོར་མ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་དག་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་གཉེན་པོར་
 རང་འཆང་རྒྱ་བའི་ཞིང་གི་བཅུད་ལ། ལྟའི་ཉེ་བར་སྦྱད་པ་དང་།
 སྦྱོད་ལ་གསེར་གྱིས་སྦྱོགས་ལ་སོགས་པ་དག་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིམ་རྣམ་པར་
 དག་པར་བྱེད་པའི་ཉེ་རྒྱར་སྦྱར་བའི་དག་སའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༡༡. འབྲིན་ལས་ཀྱི་ཉེ་རྒྱ་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། རང་གི་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི།
 འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཡུལ་དང་ཞེས་པས་སྦྱོར་བའི་ཡུལ་དང་། སྦྱོར་
 བ་ཅན་འདི་ནི་ཞེས་པས་རོ་པོ་བསྟན་ལ། ལྷག་མས་དབྱེ་བ་བསྟན་
 ཞེས་འཆད་ཅིང་། སྒྲ་མ་གཉིས་ལ་འང་མདོ་སོ་སོར་སྦྱོར་རོ། །སྒྲ་བ་
 དཔོན་དེ་གཉིས་ལ་མདོ་སོ་སོར་མི་སྦྱོར་བར་དགུ་རྣམས་ལས་ནི་འདས་
 པའི་ཡུལ་ལ་སྦྱོར་བ་ཅན་ཞེས་སོགས་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། ། འབྲེལ་
 བ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རྣམ་པ་བཅུ་མདོན་སྒྲུལ་དུ་བྱ་
 བ་ལ་དུས་དང་དུས་མིན་པ་ཤེས་པའི་དག་སའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཐབས་ལ་

མཁས་པ་འི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། ། བརྒྱ་གར་ཞེ་ན། ས་བརྒྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་
 ཆོས་ཅན། ལྷ་ལ་སྟགས་པའི་བདུད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་
 འདས་ལ་བར་ཆད་བྱེད་པའི་ཆོས་ལས་ཡང་དག་པར་བཟུལ་བའི་དག་
 སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བདུད་བཞིའི་རྩ་བོ་གར་ཞེ་ན།
 ལྷ་བའི་བདུད་ནི་ཉེར་ཡིན་གྱི་ལྷ་བོ་ལྟེན། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་
 ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོ། ། འཆི་བདག་གི་བདུད་ནི་རང་
 དབང་མེད་པར་སྟོག་དགག་པའོ། ། ལྷའི་བྱའི་བདུད་ནི། བདུད་
 གཞན་གསུམ་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་བ་ལ་བར་དུ་གཙང་པ་
 གཞན་འབྱུལ་དབང་བྱེད་གྱི་ལྷའི་རིས་སོ། ། ཅིའི་ཕྱིར་བདུད་ཅེས་བྱ་
 ཞེ་ན། འཆི་བ་མེད་པའི་ལྷ་འདས་ལ་གཤམ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
 བཞིར་བྱེ་བ་ནི། བསྐྱུ་བ་ལས། གར་འཆི་བ་དང་། གར་གིས་འཆི་བ་
 དང་། འཆི་བའི་རྩ་བོ་གར་ཡིན་པ་དང་། འཆི་བ་ལས་འདའ་བ་ལ་
 གཤམ་བྱེད་པ་ནམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དོ། ། འདི་དག་ལས་
 ས་གར་དུ་འདའ་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་མཐོང་ལམ་ནས་ལྷའི་བྱའི་བདུད་
 ལས་འདའ་ཞེ། ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པས་སོ། ། དག་བཙོམ་ལྷག་
 བཅས་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞིང་། གཉིས་ཀའི་ཆ་ལས་
 རྣམ་ཐོལ་ཆེ་བྱིན་གྱིས་སྟོབས་རུས་པའི་འཆི་བདག་གི་བདུད་ལས་ཀྱང་
 འདའ་ལ། ལྷག་མེད་དུ་ལྷ་བའི་བདུད་ལས་འདའོ། ། ཐེག་ཆེན་
 པ་སྦྱོར་ལམ་དུ་ལྷའི་བྱའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞེ། ཕྱིར་མི་སྟོག་ཐོབ་པས་
 སོ། ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་དང་ལྷ་བའི་བདུད་ལས་འདའ་ཞེ།
 ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་ཤིང་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཐོབ་པས་
 སོ། ། ས་དེར་ཆེ་ལ་དབང་ཐོབ་པས་འཆི་བདག་ལས་ཀྱང་འདའོ། །
 ཆོས་ཅན། མི་གནས་པར་གནས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད་ནམ་པར་སྒྲིམ་པའི་དག་
 སའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་ཐོན་
 གྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་ལམ་གྱི་
 ཕྱིར་ན་གྲུབ་པས་སོ། ། ཆོས་ཅན། ཉན་རང་དང་བྱུན་མང་མེན་པའི་
 ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་ཐམས་ཅད་
 མེན་ཏུ་གོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཆོས་ཅན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་
 འཇིན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་དཀའ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རོ་ལྷང་གི་དྲི་
 མས་རྣམ་པར་དག་པས་སོ། ། ཆོས་ཅན། བདག་གི་ངོ་བོ་མི་དམིགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒྲོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་ལ་གནས་པས་སོ། །
 ཆོས་ཅན། སྒྲོས་པའི་མཆན་མ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་བའི་
 སྒྲོ་མཆན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པས་སོ། ། ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་ལ་
 སྒྲོན་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒྲོ་སྒྲོན་པ་མེད་པ་ལ་
 གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལྡན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཏུ་
 གཞན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ།
 གཞན་གྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ལས་བཅུམས་ཏེ། དྲི་བ་ཐོན་ཏུ་
 བཏར་བ་ཅན་ལ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་
 ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ཆོས་བརྟུན་པའི་རྣམ་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན།
 ཆད་མེད་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། དེག་པའི་གནས་ལྡེ་ལ་
 སོགས་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དག་སའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 སོ། ། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
 བརྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་
 རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤྱད་བ་ལས་སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་
 བའི་བཤད་པའོ། །༩། །

སྐབས་ལྔ་པ། ཅེ་སྦྱར་མཆོན་བྱེད་གྱི་ ཆོས་བརྒྱད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབང་ཐོབ་པ་ཅེ་མོའི་སྦྱར་བ་ལ། འབྲེལ་དགོད་པས་
མཆོམས་སྦྱར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བཅུ་བའོ།
།དང་པོ་ནི་རྣམ་ཆོགས་སྦྱར་བའི་མཁུག་ཏུ། ཉགས་ལ་སོགས་པ་བསྟན་
པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྒྲིན་ས་ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་
ཐོབ་པ་ལ་དེ་རབ་གྱི་མཐར་ཐུན་པའི་ཅེ་མོའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་བས་དེ་
ཉམས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཐུང་། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཅེ་སྦྱར་གོ་སྤྲེལ་བར་
བྱ་བའི་ཐུང་རོ། །

༡. རྟོན་ཅེ་སྦྱར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་སྦྱར་ལམ་ཅེ་མོ་དང་། མཐོང་ལམ་ཅེ་མོ་དང་།
སྒྲིན་ལམ་ཅེ་མོ་དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་མོའོ། ། དང་པོ་ལ།
སོ་སོའི་རང་བཞིན་དང་དོན་བཅུ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་ཉགས་དང་།
རྣམ་འཕེལ་དང་། བརྟན་པ་དང་། སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་པའི་ཅེ་
སྦྱར་རོ། ། དང་པོ་ལ་ཆ་བ་ནི། རྟོན་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
དབང་རྟོན་ཆོས་ཅན། ཅེ་མོར་ཐུན་པའི་སྦྱར་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མི་
ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱན། ། མི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ཉགས་རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་ཐུང་།
འབྲེལ་བ་ནི། ཅེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་

ཁྱད་པར་གྱི་རྟོགས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྒྲུབ་བཤད་པ་ནི། རྟོགས་བྱང་
 ལས་མྱུར་མི་ལྡོག་པ་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་ཡིན་ལ། འདི་ཅེ་སྐྱུར་སྐོབ་པ་འདི་
 རྟོགས་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་གྱི་ཞེས་སྟོས་སོ། །རྟོགས་གང་ཞེ་ན། རྣམ་
 པ་བཅུ་གཉིས་ནི་འོ། །བཅུ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། རྩ་བའི་སྐྱོན་ནས་
 འབྲས་བུའི་རྟོགས་བཅུད་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟོགས་བཞི་འཕ། རྩས་
 གྱི་སྐྱོན་ནས་མི་ལམ་གྱི་རྟོགས་བྱུག་དང་། སད་པའི་རྟོགས་བྱུག་གོ། །
 དང་པོ་ནི། ཆོས་ཅན། ཅེ་སྐྱུར་སྐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། རིན་ཏུ་གོམས་
 པའི་མྱུར་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་དང་
 འདྲ་བ་ལ་སོགས་པར་ལྟ་བའི་བྱང་སེམས་ཡིན་པའི་མྱུར། འོག་མ་
 རྣམས་ལ་འང་འདི་བཞིན་སྐྱུར་རོ། །མི་ལམ་ན་ཡང་ཉན་སྐོས་ལ་སོགས་
 པའི་ས་ལ་དགའ་བའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་ལམ་ན་ཡང་དེ་
 བཞིན་གསེགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཟབ་མའི་ཆོས་སྟོན་པ་མཐོང་བ་དང་།
 མི་ལམ་ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་རྣམ་པར་འབྲུལ་བ་དམིགས་
 པ་དང་། མི་ལམ་ན་སྐྱུག་བསྐྱེད་མཐོང་བ་ན་སད་པའི་ཆོ་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་མི་ལམ་དང་འདྲ་བར་སྟོན་པའི་སེམས་སྐྱེ་བ་དང་། མི་ལམ་རྩ་
 དམུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་བ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བས་རང་གི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྩ་རན་སོང་སྤྱོད་བ་རྗེས་སྐྱེད་པ་དང་། གཉིས་
 པ་ནི། བདག་རྟོགས་བྱང་རྩ་ལྟར་བསྟན་ན་མེ་འདི་ཞི་བར་སྐྱུར་ཅིག་
 ཅེས་བརྗོད་པས་ཤོང་ཁྱེད་ལ་སོགས་པ་ཆོག་པ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
 བདེན་པའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་གྲུབ་པ་དང་། བདག་དེ་ལྟར་ལྟར་
 བསྟན་ན་མི་མ་ཡིན་པས་བཟུང་བ་འདི་བཏང་བར་སྐྱུར་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་
 པས་གནོད་སྐྱོན་ལ་སོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་བདེན་
 པའི་ཆོག་གྲུབ་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལས་མངོན་པར་ཤེས་

པས་ཕ་རོལ་བདུད་དང་སྤྱི་གསལ་གྱིས་གཞོན་པའི་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉིན་བསྟེན་པ་དང་། གཞན་དོན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་
པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་དང་། བདེན་མེད་དུ་སྒྱུད་པས་སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བར་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །

༡. ཅེ་མོའི་ཅེ་སྒྱུར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི།
མདོ་ལས་རབ་འབྱོར་གལ་ཉེ་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་སྒྲེ་བོ་རི་སྟེང་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འཇམ་བུ་སྒྲིང་གི་སྒྲེ་བོ་རི་སྟེང་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་
མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སོགས་རྣམ་མང་དུ་ནི་དང་པོར་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་
དག་ལས་བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་
གིས་མཆོན་ནས་བསྟན་པའི་སྒྱུར་ལམ་ཅེ་མོའི་བདག་ཉིད་ནི་རྣམ་འཕེལ་
ཀྱི་ཅེ་སྒྱུར་རོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཡིན་ནོ། །
གལ་ན་ཅེ་མོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་བཅུ་དྲུག་གི་རོ་བོ་ཉིད་
ནིའོ། ། ཅའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མེ་ཏོག་ལ་
སོགས་པས་སངས་རྒྱུ་མཆོད་པའི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་མང་བོ་
བསྟན་པ་དང་པོ་དཔེར་མཛད་ནས་དེ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་བསོད་
ནམས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། བཅུ་དྲུག་གང་ཞེ་ན།
འཇམ་བུ་སྒྲིང་ལ་སོགས་པ་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་
ཅན་རི་སྟེང་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་བས་ཅེ་སྒྱུར་བསྟོམས་
པ་བསོད་ནམས་སྟག་པ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་བྱུང་པར་དུ་ཅེ་མོའི་ཤེར་
ཕྱིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟག་པ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་མི་སྒྲེ་བའི་ཆོས་ལ་མས་

པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་བྱང་ཆུབ་པར་
 བྱ་བ་དང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་བདེན་པར་མི་དམིགས་པ་དང་།
 དེ་ལས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཛམ་གྱི་སྒྲིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དག་
 བ་བཅུ་ལ་སོགས་པ་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་
 ལས་ཅེ་སྦྱར་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་། ལྷའི་རིགས་
 ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་འོང་ཞིང་བྱང་ཆུབ་ལ་བསྐྱལ་བ་དང་། བདུད་ལས་
 ཐམས་ཅད་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། རྟོན་པ་དང་འདྲ་བར་ཐེག་པ་
 གཅིག་ལ་ཞུགས་པའི་སྤྱི་ལོ་ལ་མཚུངས་པར་གནས་པ་ཅེས་བྱ་བ་བྱི་གཙོ་
 བོར་གྱུར་བའི་བསོད་ནམས་རྣམས་པ་བརྒྱད་དང་། ཡང་རྣམས་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་ཀྱང་དེར་མི་སྤྱི་བ་ལ་སོགས་པའི་
 ཐབས་ལ་མཁས་པས་བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཅེ་མ་ཐོབ་
 བས་གཞོན་མི་ཐ་བར་སངས་རྒྱས་སྤྱེའི་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་ཅན་
 ཉིད་དང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་སེམས་
 བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་བྱས་པ་གཞན་ལས་ལྷག་པ་དང་། བ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་
 པའི་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་སེམས་མི་སྤྱི་བ་དང་། བདེན་པའི་
 གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་པར་རྟོག་པའི་སེམས་རབ་ཏུ་མི་སྤྱི་བ་
 དང་། ཐེར་བྱིན་དུ་ཡ་རྩལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཀྱན་བསྐྱུས་པ་ཤེས་པ་དང་།
 ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པ་དང་། ལྷ་
 བ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་
 བར་གྱུར་བ་ཅེས་བྱ་བ་བྱི་ལས་གཞན་ནང་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་བསོད་
 ནམས་རྣམས་པ་བརྒྱད་དོ། ། རག་དོན་ནི། ཅེ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ།
 ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་ཅེ་མོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་འཕེལ་གྱི་ཅེ་སྦྱར་ཡིན་ཏེ།
 མདོ་ལས། བསོད་ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་བཅུ་དྲུག་གིས་

མཆོན་ནས་བརྟན་པའི་སྦྱར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༩. བརྗོད་པའི་ཅེ་སྦྱར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི།
 ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་བཟོད་པ་ཆོས་ཅན། བརྟན་པའི་ཅེ་སྦྱར་ཡིན་ཏེ།
 རང་དོན་ཀྱན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཆོས་ནམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་
 རྟོགས་པ་སྤྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གཞན་དོན་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་སེམས་
 ཅན་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ནས་མདོ་ལས་མདོན་
 པར་བརྗོད་པའི་སྦྱར་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བ་ནི། གཞན་
 དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱད་པར་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བསོད་ནམས་
 འཕེལ་བའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྦྱོབས་ཀྱིས། རྣམ་
 པར་མི་རྟོག་པ་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཡང་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་མདོན་
 ཏུ་བྱེད་པའི་རོ་བོས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་མཆོན་
 ཉིད་རང་དོན་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་
 སོགས་པ་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཆོས་
 སེམས་བརྒྱུད་པ་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྦྱོས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་
 སྤྲོ་བ་མེད་པ་ནི་ངེས་པར་བརྟན་པའི་ཅེ་མ་ཡིན་ནོ། ། རག་དོན་ནི་ཅ་བ་
 ལྟར་རོ། །

༡༠. ཆོས་མཆོག་གི་ཅེ་སྦྱར་བཤད་པ།

བཞི་བ་ལ། མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི།
 རྒྱགས་ལ་ཡོངས་སུ་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ། ། གང་ན་སེམས་ཀྱན་ཏུ་གནས་
 པའི་ཅེ་མོད་ཉིད་འདི་འདྲིན་ནོ། ། གང་གིས་ན། མི་སྦྱོག་བྱང་ཆུབ་

མཆོག་ལ་རབ་རྒྱ་ཞུགས་པ་ཡི། ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་བསམ་པ་ཐག་
 པས་ཡི་རང་བ། ། རྟོང་གསུམ་རི་རབ་སྒྲུང་ལ་གཞུང་བས་ཆད་བསྐྱར་
 རུང་། རྩེས་སྤྱི་ཡི་རང་དགེ་བ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་མིན། ཞེས་པའི་མདོ་ཆོག་
 གིས་སོ། ། རི་ལྟར་ན་སྤྱིང་བཞི་བ་དང་། རྟོང་སྤྱི་སྤྱད་དག་དང་།
 རྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་དང་། རྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་དག་གི་ས་ཆུ་
 སོགས་བཅས་བའི་སྒྲུང་གྲངས་དཔེར་མཛད་ནས་དཔེ་དེས་དངོས་སྤྱི་
 བྱང་སེམས་བཞིའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡི་རང་བའི་དགེ་བའི་བསོད་ནམས་
 མང་བར་བསྟན་ནས་ཤུགས་ལ་ཅེ་མོ་དེའི་བསོད་ནམས་མང་པོ་མཆོན་
 བས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། ། འདིར་ནི་ཤུགས་བསྟན་མཛོན་རྟོགས་
 གྱི་རིམ་པ་ཉིད་སྐབས་སྤྱི་བབ་པ་ཡིན་པས་དངོས་བསྟན་གྱི་དཔེ་དང་།
 ཤུགས་བསྟན་གྱི་དོན་གཉིས་སྤྱིར་ནས་དངོས་སྤྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །
 བྱང་སེམས་བཞི་ནི་འཕགས་པས་རྣམ་རྟོག་བཞིའི་གཉིན་པོ་མཐོང་སྟོམ་
 ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་པས། ས་དང་པོ་
 དང་། ས་བདུན་པའི་བར་རྩལ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་དང་། ས་བཅུ་
 པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་བཞེད་པར་གསལ་ལ། རྩེས་སྤྱི་
 རང་བའི་ཡུལ་ནི། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་དགེ་བའོ། ། རྩེས་སྤྱི་
 རང་བ་པོ་ནི། ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་སོ། ། དེས་ན་
 དཔེ་དེས། མདོར་དངོས་སྤྱི་ཆོས་མཆོག་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
 གྱིས་བྱང་སེམས་གཞན་བཞི་པོ་དེའི་དགེ་བ་ལ་ཡི་རང་བའི་བསོད་ནམས་
 མཆོན་ནས་ཤུགས་ལ་བྱང་སེམས་ཆོས་མཆོག་པའི་རྒྱུད་གྱི་ཅེ་སྤྱིར་གྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་གྱི་བསོད་ནམས་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། ། མཆོན་ཅུས་པའི་རྒྱ་
 མཆན། དངོས་བསྟན་ཡི་རང་གི་དགེ་བ་དང་། ཤུགས་བསྟན་ཅེ་
 མོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་གཉིས་ཤོགས་དང་ཤོགས་ཅན་ཡིན་པས་སོ། །

འགྲེལ་བ་ནི། མདོ་ལས། སྤྱིང་བཞི་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་
 འཛིག་ཉིན་གྱི་ཁམས་ནམས་ཀྱིས་རྩོ་ཆུ་སོགས་བཅལ་བའི་སྤང་གྲངས་སོ་
 སྤང་དཔེར་མཛད་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དཔེ་དེ་དག་ལས་པ་རོལ་རྒྱ་
 ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསོད་
 བློས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་བསོད་ནམས་མང་པོར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 ཆོས་མཆོག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཤུགས་ལ་བརྟུང་བ་ནི་སེམས་
 ཀྱན་རྒྱ་གནས་པའི་ཅེ་སྦྱར་ཡིན་ནོ། ། དཔེ་དེ་ལས་དོན་དེ་ཆད་མང་
 བའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། ཆད་སྤྱིད་པ་ནི་སྤང་ཆད་ཀྱིས་གཞལ་བར་རྒྱས་སོ་
 ཞེས་བྱ་བའི་ཆུལ་གྱིས་སྤྱིང་གསུམ་གྱི་ཆད་གཟུང་བར་རྒྱས་ལ། ཆོགས་
 གཉིས་དེ་དག་ཆད་ཅན་ལས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་ཆད་ལས་འདས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཅེ་འགྲེལ་ལ། ངག་དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་ཆོས་མཆོག་
 གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱན་རྒྱ་གནས་པའི་ཅེ་སྦྱར་ཡིན་ཉི།
 མདོ་ལས། སྤྱིང་གསུམ་སྤང་ལ་བཅལ་བའི་ཆད་ལས་བསོད་ནམས་
 མང་བར་བསྟན་པས་མཆོན་ནས་གསུངས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྦྱར་ལམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི། ཉུགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་དེ་
 དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྩོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ངེས་པར་
 འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་
 བྱའོ། །

༥. མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱར་བཤད་བ།

གཉིས་པ་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱར་ལ། མཆོམས་སྦྱར་བ་དང་། སོ་
 སའི་དོན་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་
 མཐུན་པའི་འོག་རྒྱ་མཐོང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་ལ་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་པ་ཡིན་

ཉེ། དེ་ལས་དེ་སྐྱེ་བས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་མི་མཐུན་སྟོགས་དང་།
 གཉེན་པོའོ། ། དང་པོ་ལ་མདོར་བཅུན། རྒྱས་པར་བཤད་པ།
 རོན་བསྐྱབས་པོ། ། དང་པོ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་
 མདོར་བཅུན་པོ། ། དང་པོ་ལ་མཆམས་སྐྱར་ནི། དེ་ལ་སོགས་སོ།
 ཚ་བ་ནི། རྒྱང་བ་དང་པོས་ཡུལ་གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པས་རོ་བོ།
 ས་སར་དེ་དགའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པས་དབྱེ་བ། ལྷག་མས་རྟོག་པར་
 འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་བཅུན་ཅིང་། དེ་ཡང་། མདོ་ལས་གཉིས་ཀྱི་
 འདུ་ཤེས་སྤྱི་མི་འཇུར་བ་དང་། ཞེ་སོགས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་དངོས་སྤྱི་
 བཅུན་ནས་རྟོག་པ་ཤུགས་ལ་འཕངས་ཤིང་འདིར་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་
 དངོས་སྤྱི་བཅུན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ལ། རོ་བོ། དབྱེ་བ། རྒྱ་མཆན་
 རོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པ་མཆན་མར་མི་དམིགས་པ་དང་། ལྷག་
 པ་མཆན་མར་དམིགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དག་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་བྱང་
 རྒྱབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལེན་པ་དང་འདོར་
 བའི་སྒོ་ནས་གཟུང་བའོ་ཞེས་བདེན་པར་སྤང་བའི་གཟུང་བར་རྣམ་པར་
 རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱར་གྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྤྱི་སྤྱི་བ་
 ཡིན་ཉེ། དེ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཐོང་སྤང་
 ཉན་ཐོངས་པ་དང་འདུ་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་དེ་དག་ལ་ས་སར་རྣམ་
 པ་དགུ་དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུའི་དབྱེ་བས་སོ། །གསལ་པ་ནི།
 རྟོག་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་མིན་པར་སྤང་བའི་
 རང་གི་རོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ཉེ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་
 མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས། རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤང་བའི་
 ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྐྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཚ་བ་ནི།
 རོ་བོ། དབྱེ་བ། རྟོག་པར་འཛིག་པའི་རྒྱ་མཆན་ནོ། ། དང་པོ་ནི།

འཛིན་རྟོག་ཆོས་ཅན། སེམས་ཅན་དོན་དམ་པའི་རྩིས་དང་བཏགས་
 ཡོད་ཏུ་བདེན་པར་སྤང་བའི་སྒྲོན་ས་ལྷན་པར་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་
 ཡོད་པ་དག་ཏུ་འདོད་རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་འཛིན་རྒྱུ་ལྟར་བདེན་
 པར་སྤང་བ་དང་། འཕགས་པའི་གཟིགས་རྒྱུ་ལྟར་བདེན་པར་སྤང་
 བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་
 དགུའི་བདག་ཉིད་ཏུ་དབྱེར་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུ་ཡོད་པས་སོ། །
 གསུམ་པ་ནི། རྟོག་པ་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡང་དག་པ་ཡི་རོ་བོས་སྤང་
 བའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཡུལ་ཡང་དག་པ་གང་གི་འཛིན་པར་
 འདོད་དེ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གི་
 ཡུལ་དེ་དེ་དག་གིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་བཞིན་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱིར།
 འགེལ་བ་ལས། གསུམ་ལས། རོ་བོ་ནི་འཛིན་པར་ལྷན་པར་རྟོག་པ་
 ཆོས་ཅན། གཉིས་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བ་དག་གི་འཛིན་སྤངས་དང་
 མཐུན་པར་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་སྐྱེས་བྱ་རྩིས་སུ་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྤང་
 བ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་གིས་གཟིགས་
 རྒྱུ་དང་མཐུན་པར་གོ་རིམས་བཞིན་ཏུ་སྐྱེས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་
 བདེན་པར་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དག་ཡོད་པས་སོ། །
 དེ་འདྲའི་འཛིན་རྟོག་ཀྱང་བཏགས་གཉིས་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་རྩེ་
 སྤྱིར་གྱི་མི་མཐུན་སྒྲིགས་སུ་སྤྱར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གཤམ་བྱེད་པ་
 ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སོ་སོར་ལྷན་པ་དགུ་
 དགུ་ཡོད་དེ། ཡུལ་དགུ་དགུ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི།
 རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཡུལ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སྤང་
 བའི་རང་གི་རོ་བོ་དག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པ་ཡང་དག་པའི་རོ་
 བོས་དབེན་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པས། རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྤང་བའི་

བྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲུང་ཡུལ་ཡང་དག་པ་གང་གི་ཡང་འཛིན་པ་མིན་
 པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་བྱིར། དེར་ཐལ། གང་གི་ཆོ་དེ་དག་གི་
 ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་བའི་བཟུང་བའི་དོན་དག་དེ་དག་ལ་རི་ལྟར་
 སྒྲུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུང་བའི་རོ་ཐོ་ཡོད་པ་མིན་པ་ཞེས་བྱ་
 བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོའོ། ། གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།
 གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་
 དང་། རྟོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ། །དང་པོ་ལ། བཅའ་སྒྲུང་ནི།
 གཟུང་བའི་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ལ། རྟོག་པའི་ཡུལ། རོ་ཐོ། དབྱེ་
 བའོ། །དང་པོ་ལ། བྱང་སེམས་གྱི་ལམ་དང་། ལམ་གྱི་འབྲས་བུའོ།
 །དང་པོ་ལ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན། ལམ་གྱི་རྒྱ། ལམ་གྱི་རྒྱུ།
 དམིགས་པ། བྱེད་པ་སྟེ་ལྟ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་བ་དང་པོ་
 བཞིས་བསྟན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་རང་དོན་གཉིས། གཞན་དོན་
 གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ནོ། །དེ་ནས་ཐུང་དང་གཉིས་
 ཀྱིས་རོ་ཐོ་དང་། ཐུང་ཀྱིས་དབྱེ་བ་བསྟན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ལ། དབྱེ་
 བ་དང་། གཉེན་པོའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པར་ཕྱིན་བྱག་
 དཔེན་པས་དཔེན་པ་བྱང་ཚུབ་མ་རྟོགས་པའི་རོ་ཐོ་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་།
 ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་སུ་བཤོད་བྱེད་ཡིན་པས་ཡུལ་དེ་ལ་སྦྱོན་མེད་པ་
 གཉིས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་བདེན་
 པར་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་
 འཇུག་པའི་སྦྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། བྱོད་བྱང་སེམས་གྱི་ལམ་སྐྱང་
 བྱར་བདེན་པར་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲུང་བ་འགོད་ཚུལ་
 འདིས་འགྲེའོ། །ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་སྒྲུང་ལམ་གྱིས་ཆོས་

ནམས་སྐྱུ་མ་ཉི་ཤུ་རྟེན་གསུང་པའི་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་ཡང་དག་
 པར་འགྲུབ་པ་དང་། དམིགས་པ་སྤྲུང་བརྟན་ཅམ་ཏུ་ཟད་པས་ཐེག་
 ཆེན་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འབྲུལ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་
 སྐྱོན་མཐོང་བ་སྐྱོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་དོར་བར་བྱ་བ་ཉིད་
 གྱིས་གཉེན་པོ་དང་། མི་མཐུན་སྦྱོགས་ལེན་པ་དང་འདོར་བ་དང་།
 དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བ་ཉིད་གྱིས་རང་གིས་མཐུན་གསུམ་གྱི་རྟེན་གསུང་
 པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་དམན་ཞིང་འབྲས་བུ་གྲུ་ལོ་མ་པ་ཡིན་པ་
 ཉིད་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ས་ཐག་བསྐྱར་བར་བྱེད་པ་དང་།
 གདུལ་བུའི་བསམ་པ་རི་ལྟ་བ་དང་མཐུན་པར་སྐྱུལ་བས་སེམས་ཅན་གྱི་
 རྟོན་གྱི་ལས་དང་། ཡང་དག་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྐྱེ་
 བོ་ཐམས་ཅད་མུ་རན་ལས་འདས་པ་ལ་དཔོན་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ལ་
 སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་
 བདེན་པར་སྤྲུང་བའི་རྟེན་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟེན་པ་
 དང་པོ་འཇུག་པའི་སྦྱོགས་གྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་
 འབྲས་བུ་ལ་སྤང་བར་བྱ་བ་དེན་པར་སྤྲུང་བའི་རྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཐུང་།
 གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་རྟེན་པ་
 གྲུན་བཏགས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་མདོན་གྱི་རྣམས་ནི་མཐོང་བའི་
 ལམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཆོས་མཆོག་གི་གནས་སྐབས་གྱི་སྤང་བར་བྱ་བར་བཞེད་
 པ་ཡིན་ནོ། ། གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྐྱར་ནི། གཟུང་བའི་རྣམ་པར་
 རྟེན་པ་གཉིས་པ་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། སྦྱོགས་པའི་སྦྱོགས་གྱི་རྟེན་
 ཅན་གྱི་རྣམ་རྟེན་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་དགུའི་བདག་ཉིད་འདི་དག་གི་སྦྱོགས་
 ཡུལ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལས་འབྱུང་ངོ་། ། ཡུལ་དགུ་པོ་
 གང་ཞེ་ན། རྟེན་པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་དང་། ལམ་དང་།

དབང་པོ་དང་། ཐབས་དམན་པ་སྟེ། ལམ་གྱི་རོ་བོ་དམན་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟ་ནི། ཀླུ་བ་དང་པོ་རྒྱག་གིས་བསྟན་ནོ། །
 སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། གཞན་དོན་དང་། ཟུང་འདས་
 དམན་པ་སྟེ། ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་དམན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཞི་ནི་
 རྒྱག་མས་བསྟན་ནོ། ། འགྲེལ་བ་ལ། རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་དང་།
 གཉེན་པོ། །དང་པོ་ནི། འཁོར་བ་དང་མུ་རན་ལས་འདས་པ་གང་
 ཡང་རྒྱང་བ་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་
 དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་
 བྱོལ་ཞེས་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་བའི་རྣམ་
 པར་རྟོག་པ་གཉེས་པ་ལྟོག་པའི་སྒྲིགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་
 གི་ལམ་ལྟོག་བྱར་བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་སྒྱུར། སྒྱུར་བ་
 འདིས་འགྲོལ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་
 བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་
 སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་བྱང་སྒྲུབ་
 པའི་ལམ་མ་ཆང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
 གདམས་ངག་ལ་ཁྱོས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཁྱེན་གྱིས་འགྲོ་
 བ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནས་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་།
 ཉན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་འབའ་ཞིག་གི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་ཆེ་བའི་
 ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། བཅོན་མར་དམིགས་པས་བཅིངས་པ་དང་
 བཅས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་
 ཉིད་དང་། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཀྱང་མ་རིག་པའི་བག་ལ་ཉལ་མ་
 སྤངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་དོན་དུ་མཉམ་བཞག་ལ་གནས་པ་དང་།
 གཞན་དོན་ལ་འགྲོ་བ་ཡང་དག་པར་མི་ཤེས་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་

ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྤྲད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་འོག་མ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་མཐུག་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པས་ཉན་རང་གི་བྱང་འདས་ཉེས་པ་དང་བཅས་
 པ་ཉིད་ཀྱིས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་སླང་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་འཐུག་པའི་ཡུལ་དེ་དག་རྟོག་བྱར་
 བདེན་པར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཀྱན་བཏགས་རྣམ་པ་དགུ་པོ་དེ་ཡང་ཐེག་
 ཆེན་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཐུག་པ་བར་
 ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤང་བར་བྱ་བ་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།
 ། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་རྩལ་
 འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། བཅའ་སྤྱོད་ནི། སྔ་སའི་སྤྱོད་པའི་
 སོགས་སོ། ། ཚ་བ་ལ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས། ཡུལ་ལ་
 གཙོ་བོ་ཤེར་ཕྱིན་དང་། སལ་བ་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལཱོ། ། དང་པོའི་
 བྱེད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་གསུམ། རྟོགས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་
 གསུམ། སྦྱོང་བ་དང་རྒྱས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་རེ་རེ་རྣམས་ནི།
 ཀླང་བ་དང་པོ་རྩལ་གིས་སོ། ། གཞན་ལཱོའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ནི། ཇི་
 ལྟར་འདོད་བཞེན་འགྲོ་ཉམས་ལ། ཞེས་པའོ། ཡུལ་ཅན་ནི། ཀླང་
 བ་ཐ་མའོ། འགྲེལ་བ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། གཉེན་པའོ། ། དང་པོ་ནི།
 ཤེར་ཕྱིན་གྱིས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྦྱེ་མ་བཞེན་ཏུ་ཡོན་ཏན་འཛིན་པ་དང་སྦྱོན་
 གཏོང་བ་ལ་དོན་དམ་པའི་ངོ་ཐོར་སྤང་བས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་
 པ་ཆོས་ཅན། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་སྤྱོད་བྱ་རྩལ་སྤྱོད་
 ཡོད་པའི་ཉེན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྔ་སྤྱོད་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་སྤང་བའི་རྟོག་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱར་བ་འདིས་འགྲེལ། ། ཡང་དག་པར་བདེན་པ་
 ཉིད་ཏུ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་མེད་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་།

བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་ཅན་དང་ཉི་པར་
 འབྲེལ་བ་དང་། ཚུལ་ཉིད་སྒྲུང་བ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་ནས་བདེན་པར་མི་
 གནས་པར་གནས་བ་དང་། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་མ་ཞེན་པས་
 ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་མེད་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། བདེན་པའི་
 རྣམས་སུ་ཡོད་པ་མེད་པས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་བདུན་བཏགས་པ་དང་། དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མ་ཆགས་པས། མངོན་པར་མ་ཞེན་པ་སྒྲོན་ཏུ་
 འགྲོ་བའི་ཆགས་པ་དང་། འཁོར་འདས་མཉམ་པ་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་
 གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས། སྒྲུང་དོར་བ་དད་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོ་དང་།
 ཤེར་ཕྱིན་དང་བྲལ་བའི་ཕར་ཕྱིན་ལྟ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
 པ་ཡང་དག་པར་མ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངེ་སྒྲུང་འདོད་པ་བཞེན་ཏུ་འགྲོ་བ་
 ཐོགས་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་དགུ་
 བོ་དེ་ཡང་། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་བཏགས་
 འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་ལ། མཚམས་སྒྱུར་ནི། འཛིན་པར་
 སོགས་སོ། ། རྩ་བ་ལ། ཡུལ་དང་། རོ་བོ་གཉིས་སོ། ། དང་པོ་ལ།
 ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་
 ཏུ་བྱས་པ། ལམ་གྱི་མི་མཐུན་སྒྲོགས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་སྟེ། དེམ་
 པ་ལྟར་རྒྱང་བ་གཉིས་དང་། བཞི་དང་གཅིག་གིས་སོ། ། རོ་བོ་ནི་
 ཐམས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། གཉེན་པོ་ལོ། ། དང་
 པོ་ནི། ཉན་རང་གི་ལམ་གྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 དེས་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆེད་ཏུ་བྱ་བ་ངེ་སྒྲུང་བ་བཞེན་ཏུ་
 དེས་པར་མི་འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་པའི་དངོས་པོར་བདེན་པར་སྒྲུང་བའི་
 སྒྲོན་ས་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཚུལ་ཅན། འཛིན་པའི་རྣམ་
 པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སྒྲིས་བྱ་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ།

འཕགས་པའི་གཟིགས་ཚུལ་ལྟར་བདེན་པར་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་
 སྒྱུར། སྒྱུར་བ་འདིའི་འགྲེལ། ། ཐེག་དམན་རང་གི་མངོན་པར་
 འདོད་པའི་ལམ་མེད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གཞན་ལ་ལམ་མ་ཡིན་པར་
 དེས་པར་འཛིན་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལམ་གྱི་རྒྱ་དང་། འབྲས་བུ་
 ཀུན་རྫོབ་གྱི་ངོ་བོས་སྒྲིབ་དང་། འགག་པ་དང་། དག་པ་དང་མ་
 དག་པར་རིམ་བཞིན་མཆན་འཛིན་གྱི་བར་ཆད་མེད་པ་དང་དེ་ལས་
 བརྒྱུག་པའི་ཅིག་ཤོས་སུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་
 རེས་ཐོབ་རྒྱུར་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ལྷན་པ་དང་མི་ལྷན་པ་དང་།
 རྣམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་བྱ་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་
 ལ་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ནས་འཇིག་
 པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱུང་པར་བྱ་འཕགས་པའི་འདོད་བྱའི་
 ཆོས་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་
 བདེན་པ་ལ་བཞེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། སེར་སྒྲས་
 མཆོན་པ་ཕྱིན་བྱུག་གི་མི་མཐུན་ཚུགས་ཤིན་རྒྱ་ཤོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་
 ཉིད་ཀྱིས་བདུད་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རྒྱལ་བའི་དངོས་པོ་དཔྱེགས་པ་ལ་
 བཏགས་པའི་དངོས་པོར་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་པ་དགུ་པོ་
 དེ་ཡང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། །གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི།
 དེ་ལྟར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་དགུས་དངོས་སུ་གཞུང་འཛིན་
 གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཉིད་ལ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མི་
 མཐུན་ཚུགས་རྣམ་པ་དགུ་དགུར་སྒྲེབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འགྲེལ་གྱིས་དེ་
 དག་སྤངས་པ་ཉིད་རྒྱ་གཉེན་པོ་སྒྱུར་བ་དང་འཇུག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ཡང་
 སྤང་བྱ་དེ་བཞིན་རྒྱ་ནང་སེས་གྱི་དབྱེ་བས་རེ་རེ་ལ་དགུ་དགུར་ཐ་དད་དོ་
 ཞེས་བྱ་བར་ཁོང་རྒྱ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་གཉེན་པོ་ལ་གསུམ།

མཐོང་ལམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་སྐྱེ།
 འབྲས་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཉིང་ལེན་མཐོང་ལམ་ཅེ་སྦྱར་རོ། ། དང་
 བོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། གཞན་
 འབྲས་བྱ་རྟགས་པའི་ཆོས་ལ་འགོད་པ་དང་། རྒྱ་ལུང་གི་ཆོས་ལ་
 འགོད་པ་དང་། རང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ལ་སྦྱར་བ་གསུམ། རིམ་
 བཞིན་རྒྱང་བ་གཅིག་དང་གཅིག་དང་གཉིས་ཀྱིས་སོ། ། འབྲེལ་བ་ནི་
 འཆད་པར་འཇུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་གདུལ་བྱ་གཞན་
 དག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་རབ་རྒྱ་འགོད་པ་ནི་ལྷན་
 ཅིག་བྱེད་སྐྱེན་གཅིག་ཡིན་ནོ། ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་སོ་ནར་དེ་དག་
 ལ་ཡང་དག་པའི་ཆོག་དང་དོན་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
 རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་གཏོད་པ་ནི་སྐྱེན་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།
 ། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
 རྒྱ་ཕྱིན་པ་རང་གིས་བསྟོམ་པ་ལ་སོགས་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་
 མཚན་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། ། ངག་དོན་ནི། གཞན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 རྒྱ་ལུང་རྟགས་ལ་འགོད་པ་དང་རང་ཉིད་བྱང་ཆེན་ཀྱི་རྒྱ་ཆོགས་གཉིས་
 ལ་སྟོབ་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་ཆེན་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། མཐོང་ལམ་གྱིས་བྱང་
 ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་སྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
 དབྱུ་མ་བའི་བྱང་ཆེན་ངོས་བབྱང་། དངོས་སྦྱ་བའི་བྱང་ཆེན་དགག་
 ཐར་བ་ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཁས་སྤང་རིགས་པར་བསྟན་པོ། །
 དང་པོ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། གང་གི་དོན་ཏུ་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི།
 རིམ་ཟད་པ་དང་། མི་སྦྱོར་བ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ན་ཞེས་
 མདོ་ལས་བརྗོད་དེ་དེ་ཡི་དོན་ཡང་དངོས་སྦྱ་བ་དག་ཀྱན་འབྱུང་བདེན་
 པ་བ་གཉིན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟད་པ་དང་། ལྷག་བསྐུལ་བ་དེན་པ་བ་

གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱར་མེད་མི་སྐྱེ་བར་བྱས་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ལ་འདྲི་བ་དེ་ཉིད་འོག་ནས་འགོག་ལ། འདིར་རང་ལྷགས་
 ལ་དྲི་མ་བདེན་པ་བ་སྐྱར་ཡོད་ཟད་པར་བྱར་མེད་ཅིང་སྐྱར་མེད་སྐྱེ་བར་
 བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བར་ཤེས་པའི་ཡེ་
 ཤེས་མཐར་ཐུག་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་
 ཡུལ་རི་ལྟ་བཞིན་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆོས་ཅན། བྱང་
 རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། དྲི་མ་ནམས་གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་
 དང་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པར་
 རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་
 རྟོགས་ཆོས་སྐུ་བ་པ་ལ་ལྷང་རིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཉོན་མོངས་
 པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྐྱིབ་པའི་དྲི་མ་དངོས་སྐྱུ་བས་བདེན་པ་སྐྱར་ཡོད་སྐྱེས་
 པ་དང་། སྐྱར་མེད་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ནམས་ནི་ཆོས་ཅན།
 དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་པོ་
 ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་བཞིན་དུའོ། རྟོགས་བྱལ་སྟེ།
 དབྱས་མཐའ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་མ་གཏོགས་པར། ། འདི་
 ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། ། ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། ། གཉེས་པ་ནི།
 ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཅིག་དང་
 དུ་མའི་ངོ་པོ་ཉིད་དང་བལ་བ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་མཐའ་བཞི་
 འགོག་པའི་ཆད་མ་ལ་སོགས་པས་བདེན་པར་འཐད་པའི་དངོས་པོ་མེད་
 པས་སོ། ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་པད་མ་བཞིན་དུའོ། ། གཉེས་
 པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་བསྟན་པ་དང་། ཁས་སྐྱོངས་ནང་
 འགལ་བསྟན་པའོ། ། དང་པོ་ལ། མཆོམས་སྐྱར་ནི། གང་གི་

མུར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་མུར་དངོས་སྤྱོད་བ་གང་དག་ཀྱང་འབྱུང་གི་དངོས་
 པོ་བདེན་པ་བ་མུར་ཡོད་འཇིག་པའི་བསམ་པས་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྤྱོད་
 པའི་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་བསྐལ་གྱི་དངོས་པོ་བདེན་པ་བ་མུར་མེད་མི་
 རྒྱུ་པའི་བསམ་པས་མི་རྒྱུ་བ་ལ་མི་རྒྱུའི་སྒྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ནི་ཟད་པ་དང་མི་
 རྒྱུ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་དེ་འདྲའི་ཟད་པ་དང་
 མི་རྒྱུ་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་དེ་དག་ལ་དྲི་མ་བདེན་པ་བ་གཉིད་
 པའི་སྟོབས་གྱིས་ཟད་པ་དང་མི་རྒྱུ་པའི་མེད་པ་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་ཅུང་བ་
 མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ། ཅ་བ་
 བོ། འཁོག་པ་སོགས་སོ། འབྲེལ་བ་ནི། དངོས་པོ་ལ་ལོག་པར་
 མངོན་པར་ཞེན་པ་ཁྱོད་གྱིས་འདོད་པ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྟོབས་
 གྱིས་ནམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རོ་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མུར་ཡོད་
 རྒྱུས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་། མི་རྒྱུ་བའི་ཚོས་ཅན་མ་རྒྱུས་པའི་སྤངས་
 པ་ནི་ཅི་ཞིག་རྒྱུས་ཏེ་ཟད་ཐོབ་བདེན་པ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཁོ་ན་
 ཡིན་པར་བཤམ། དྲི་མ་རྒྱུས་པ་དང་མ་རྒྱུས་པ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
 དོན་དམ་པར་ཟད་པ་དང་རྒྱུ་པའི་ཐོགས་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འཁོག་
 པ་དང་བཤམ་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་མུར། དེའི་མུར་
 དཔུ་མ་བ་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་མུར་བཤད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁོ་ན་ཁས་་་
 སྤངས་པར་བྱའོ་སྤྱོད་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟ་ཡིན་ཏེ་ཚོས་ཡང་དག་པར་
 ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན། བདེན་པར་གྲུབ་པ་སུས་ཀྱང་མེད་པར་བྱ་མི་
 ལུས་པས་བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་རྒྱུབ་པ་

རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་སྤངས་པ་དོ་མཚར་ཆེ་བའི་
 གནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར། བར་སྐབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པས་
 གསུངས་པས་སོ། ཙ་བ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྐྱབ་
 གཉེན་པོས་སྤངས་པ་འགལ་པར་ཐལ། ཤེས་སྐྱབ་བདེན་པར་གྲུབ་
 བའི་ཕྱིར། ཅེས་པའོ། ། འབྲེལ་བ་ལ། ཤེས་སྐྱབ་གཉེན་པོས་
 སྤང་ཆུལ་གྱི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང་། ཆུལ་དེ་དངོས་སྤྲེལ་བ་ལ་མི་འཐད་
 པར་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། ཆོན་དོན་
 བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། རྣམ་འཁྱོར་གྱིས་ས་འདི་དག་སྤང་བ་
 གང་གི་གཉེན་པོར་ཆུལ་རི་ལྟར། གང་ཟག་གང་གིས་དགོས་པ་གང་གི་
 ཕྱིར་བསྟོམ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་མངོན་རྟོགས་ཡིད་
 ལ་བྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་། སྤྱིང་པོའི་དོན་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་
 ལས། དང་པོ་ནི། གཞུང་གི་ཆོགས་སྐབས་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱིས་འཆད་ལ། འདིར་ཕྱི་མ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་
 སྤྱིང་པོའི་དོན་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་དག་གི་བཅོམ་དོན་ཏུ་མི་གཉེར་བས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་པོན་ཆེད་
 ཏུ་གཉེར་ནས་སྤྱིང་བའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཕགས་ལམ་མི་སྟོམ་གྱིང་
 ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་མ་མནན་ན་སེམས་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་གྲི་ཞིང་
 ལས་སུ་མི་ཁྱད་བར་གྱུར་པས་རང་གི་དོན་ཅམ་ཡང་མི་འགྲུབ་ན།
 གཞན་གྱི་དོན་ལྟ་ཅི་སྟོམ་གྱིང་ཅི་དགོས་པར་མཐོང་ཞེ། ཆོགས་ལམ་ཏུ་
 དང་པོར་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ལས་
 གྱིང་བརྒྱར་འགྱུར་གྱིས་བཅོམ་པར་གསུངས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཆོགས་
 ལམ་ཏུ་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་མགོ་མནན་པ་ཅམ་གྱིས་ཆེད་ཏུ་བདག་
 མེད་ལ་དམིགས་པ་རྣམ་འཁྱོར་གྱིས་བསྟོམས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་

ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་བསྐྱེད་པ་ལ་རྒྱུད་སྣོད་ཏུ་བྱུང་བ་ཙམ་ཏུ་བྱེད་
 པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཉིད་རི་ལྷར་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་ནི། དང་
 བོར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བཞེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་རྟག་གཅིག་རང་
 དབང་ཙན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲི་འདོགས་བཅད་ནས།
 དེའི་རྗེས་སུ་ངས་ཤེས་དེའི་རྒྱུན་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་
 མོམས་པར་བྱེད་ཅིང་། འཛིག་པར་བྱེད་པའོ། ། དེ་ཡང་གང་ལ་
 འཛིག་པའི་ཡུལ་ནི། དགག་གཞི་ཡུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ལྷོང་ཏུ་དགག་བྱ་
 གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དེ་ཡོད། །
 གང་གིས་འཛིག་པ་ནི་དེ་ཉིད་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཤབ་པའི་ངས་ཤེས་
 བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གིས་སོ། ། གང་འཛིག་ན། ཞི་
 གནས་མཆོན་ཉིད་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའམ་རྗེས་མཐུན་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་
 བོར་སྒྲུས་པའི་སེམས་སོ། ། ཚུལ་རི་ལྷར་འཛིག་ན། དམིགས་པ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་ལ་ཡང་དཔྱོད་པར་མི་བྱེད་ན་གཞན་ལ་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་
 དགོས། དེའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཡོ་བར་
 བྱིང་རྟོན་དང་བུལ་བར་འཛིག་གོ། ། དེས་ན་བདག་མེད་ལ་སེམས་མི་
 གཡོ་བར་འཛིག་པ་མེད་ན། བདག་འཛིན་མགོ་གནོན་ཡང་མི་རུས་ལ།
 མི་གཡོ་བར་འཛིག་པ་ལ་གང་འཛིག་པའི་སེམས་དེ་ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་
 པ་ཙམ་ཞིག་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ངོ་བོར་སྒྲུས་པ་ཞིག་མེད་ན་ད་ལྟའི་སེམས་
 རང་དགའ་བ་བཞེན་ཏུ་དམིགས་པ་ལས་གཞན་ཏུ་མི་གཡོ་བར་རྒྱུན་ལྷན་
 ཏུ་འཛིག་མི་རུས་སོ། ། དེའི་ཕྱིར་ལྷག་མཐོང་སྐྱེས་པའི་སྣོན་ཏུ་ཞི་
 གནས་བསྐྱེད་པ་འགྲོ་དགོས་པའི་དོན་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེ་འོག་
 ཏུ་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་པའི་ཆེད་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་འབྱུག་གོ།
 དེ་ཡང་བོད་གང་དག་རྣལ་འབྱོར་དང་པོ་ཉན་ཐོས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

གཉིས་པ་སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་པ་དང་རང་རྒྱལ་གྱི། གསུམ་པ་རྣམ་
བརྒྱན་པའི། བཞི་བ་དབུ་མ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་འཆད་
པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་སྤྱིབ་པ་སྤྱོད་པ་
འཐད་པའི་ཚུལ་རང་གིས་རྣམ་པར་བཞག་ནས། ཡང་དངོས་སྒྲུབ་པ་ལ་
དེ་མི་རུང་པར་སྒྲུབ་དངོས་སུ་འགལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་།
རྣལ་འབྱོར་བཞི་ལྟོན་པའི་གཞུང་གི་མཐའི་ཆོག་རྣམས་དང་། ཡང་
གཤེགས་ཀྱིས། སེམས་ཅམ་ལ་ནི་བཞུས་ནས་ཀྱང་། ། སྒྲུབ་བ་མེད་
ལ་བཞུ་བར་བྱ། ། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ཐོག་
མཐའི་ཆོག་གི་རྣམ་པ་ལས། འདི་དག་གང་ཟག་གཅིག་གིས་རིམ་ཅན་
དུ་བསྐྱོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅམ་
པ་ཐོག་ཆེན་གྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་བ་མའི་བཀའ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱབ་པའི་
མཐའ་རྣམ་པར་འཛོག་པ་དང་། རང་རྒྱལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྡེ་ཁོ་ན་
ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱེད་པའི་ཀྱབ་པའི་མཐའ་བྱང་
པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཅམ་རྣམ་བརྒྱན་པ་བདེན་
པར་མ་ཀྱབ་པའི་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཡང་
ཕྱིས་ཀྱི་ལྷིག་བྱེད་དག་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་གཉིས་པ་ནི། རྫོད་ཅེ་རི་རོ་
པོ་ལྟེ། དེར་གཞུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྒྲུབ་ལྷག་པའི་
ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་གྱིས་གསུམ་པ་ནི། བཟོད་མཆོག་ལྟེ། དེར་
འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྒྲུབ་ལྷག་པའི་ཕྱིར། ཅེས་
འཆད་པའང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྫོད་ཅེར་ལྟོན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཀྱི་རྟགས་ལས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལྟར་གཞུང་བ་མེད་ན་དེར་
འཛིན་མེད་པའི་རྟགས་ལས་གཞུང་རྣམ་བདེན་པར་མེད་པར་རྟོགས་
པར་ཡང་བྱང་པར་མེད་ལ། བཟོད་མཆོག་ཏུ། དེགས་པ་དེ་ལས་

གཟུང་ནམ་བདེན་མེད་དུ་ངེས་པ་ལྟར་རྟོག་འབྲེལ་གྱི་རྟོགས་ལས་གཉིས་
 སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཀྱང་
 བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོགས་ལམ་དུ་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་ཟིན་མ་བརྟེན་
 པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདྲིའི་རྟོགས་པ་ནི། སྒྲུ་མ་བྱུང་གིས་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྒྲུ་མ་བྱུང་གིས་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་
 གསལ་སྤང་ཐོབ་པ་ཅམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པས་ཀྱང་ཆོག དང་བོ་ལྟར་
 བ། རྣལ་འབྱོར་བར་པ་གཉིས་སྒྱུར་ལམ་ཡིན་པ་འགལ་ལོ། །
 གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སུ་མེད་
 པའི་ཡེ་ཤེས་བདེན་མེད་ལ་གསལ་སྤང་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་ཏེ། རྣལ་
 འབྱོར་གསུམ་པས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་བདེན་མེད་དུ་
 མ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཉིད་ནི་བཟོད་མཆོག་རྣམས་
 ལ་བརྟེན་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། འདྲོད་ན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་
 ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་
 དང་པོའི་དངོས་ཀྱིས་ཉེར་ལེན་དུ་ལྟར་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་
 ལོ། ། གཞན་ཡང་འདྲི་ལྟར་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་བདེན་
 མེད་ལ་གསལ་སྤང་མ་ཐོབ་པར་དུ་འཛིན་པ་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་
 སབ་ནས་སྒྲུ་མ་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་གཟུང་བ་བདེན་
 མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་སྒྲུས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་
 འཛིན་པ་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་འབད་པས་
 བསྐྱེད་དགོས་པར་མཚུངས་ཤིང་། རྟོད་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུ་མ་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། དེ་བས་

རྟགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བདེན་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་སྤྱོད་པའི་མི་རྟག་ཡི་ཤེས་
 མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་དག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ།
 རྟགས་ལམ་ཏུ་བདེན་མེད་རྟགས་ལས་རྟགས་པར་བྱེད་པ་ན་ཡང་སྐྱེ་
 འདོགས་རགས་པའི་རིམ་པས་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ལྟན་
 ཅིག་དམིགས་ངེས་གྱི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་དོན་ལ་བདེན་འཛིན་བཀག་སྟེ།
 བྱེད་བདེན་མེད་ཏུ་རྟགས་པའི་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནལ་འཕྱར་
 གྱི་ས་གཉིས་པའི་གཞུང་གིས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་མིག་
 ཤེས་ལ་སྟོན་པོ་སྒྲུང་པ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་རྣམ་ཏུ་བདེན་པ་ཁྲིགས་པ་ན་ཡུལ་མི་
 བདེན་པའི་རྟགས་གྱིས་ཡུལ་ཅན་མིག་ཤེས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
 འགོག་པ་ནི་ནལ་འཕྱར་གྱི་ས་གསུམ་པའི་སྟོན་ནོ། ། དེ་ཡང་ནལ་
 འཕྱར་གྱི་ས་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་པའི་ནམ་པའི་མཚན་ཉིད་ནམ་
 པར་རིག་པ་ཅམ་དེ་ཡང་གསལ་ཏེ། ཞེས་དང་། ནལ་འཕྱར་གྱི་ས་
 གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་པའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ལ་མངོན་པར་
 ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས། ཞེས་གསུངས་པས་འཛིན་པའི་ནམ་པ་
 ཞེས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཟུང་ནམ་དང་འཛིན་ནམ་
 གཉིས་སུ་སྐྱེ་པའི་འཛིན་ནམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ནལ་འཕྱར་གྱི་ས་
 གཉིས་པར་དེར་བདེན་མེད་ཏུ་རྟགས་པར་བཤད་པས། གཉིས་སྒྲུང་
 དང་བུལ་པའི་རང་རིག་བདེན་མེད་ཏུ་རྟགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ།
 གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་འདི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་
 བོ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ཏུ་ངེས་པར་བྱས། ཞེས་པས་གཉིས་སྒྲུང་དང་བུལ་པའི་
 རང་རིག་བདེན་པར་གཟུང་བར་བཤད་པས་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་འགལ་
 བར་འགྱུར་རོ། ། དེས་ན་འཛིན་པའི་ནམ་པ་ཅན་ཅེས་པ་ནི།
 གང་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྟོན་པོ་དང་། དེའི་སྐྱོད་གཅེས་པ་སྟོན་པོ་ཞེས་

པ་དང་སྒྲུལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ལྟར་སྒྲོན་པོ་འཛིན་པའི་ན་མ་
 པ་ཅན་གྱི་སེམས་མིག་ཤེས་ལ། ཞེས་བཤད་པར་བྱ་ཞིང་དེས་ན་ན་མ་
 འཕྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པར་དོན་སྒྲུབ་གི་ཤེས་པ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱང་
 གཉིས་སྒྲུབ་དང་བུལ་བའི་རང་རིག་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པར་བཟུབ་
 པ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ན་མ་འཕྱོར་གྱིས་ས་གསུམ་པར་གཟུང་བ་མེད་ན་
 དེ་འཛིན་མེད་པའི་རིགས་པས་མིག་ཤེས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ན་མ་
 འཕྱོར་གྱི་ས་གཉིས་པར་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་
 སེགས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གཟུང་བ་མེད་ན་
 ཞེས་པའི་སྒྲོགས་ཆས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུབ་པས་ཡུལ་དང་།
 ཕྱི་མས་ཡུལ་ཅན་ལ་བདེན་འཛིན་འགོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་པའི་ཕྱིར་
 རོ། ། གལ་ཏེ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་སེགས་
 བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་ན་ནི། སེམས་ཅམ་པས་ཀྱང་སྒྲོ་སེགས་ལ་
 བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་བཏགས་ཆོད་པར་ཐལ་པར་འགྱུར་རོ་
 གླམ་དུ་དོགས་ན། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་
 ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་བདེན་པར་ཁིགས་པ་ན། དེ་
 ཉིད་རྟགས་སུ་བྱས་ནས། འདིར་སྒྲོན་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་ན། རང་
 སྒྲུབ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བདེན་དགོས་ཏེ།
 གཞན་དུ་ན་རང་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ནས། རང་སྒྲུབ་ཡུལ་དུ་
 བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གཞན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་པ་བསྐྱུ་པའི་
 ཆོས་ཅན་དུ་སོང་གི་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འགལ་སོ། ། དེ་ལྟར་ན་
 ཡང་སྒྲོན་པོ་ནི་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་གཉིས་སུ་ཆད་པར་སྒྲུབ་ཡང་
 གཉིས་སུ་བདེན་པ་ལྟ་གཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཁིགས་པའི་
 ཕྱིར། བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པ་ནི། མིག་ཤེས་དེ་

ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཇམ། ཡང་
 དག་འགྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མིག་ཤེས་ནི་རང་ཡུལ་དེ་རང་
 ལ་སྒྲུང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་
 དོན་དམ་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་ཡིན་པས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་
 དེས་པར་བྱེད་པ་ནི། གཟུང་བ་མེད་ན་མཛིན་པ་མེད་དོ་སྟེ་ལྷན་དུ་དེས་
 པར་བྱས་ནས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་དོགས་པ་དེ་དག་
 གི་སྒྲུབ་ཀའི་སྐབས་མེད་དོ། ། དེའི་འོག་ཏུ་གཉིས་སྒྲུང་དང་ཐལ་
 བའི་རང་རིག་ཅམ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་རྟོན་འབེལ་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེས་
 པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཞེས་པ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ།
 ཞེས་པའི་བར་རོ། ། དེས་ན་འདི་དག་གིས་ནི་ཆོགས་ལམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་
 བདག་འཛིན་གྱི་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གནོན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
 ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང་སྤྱ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བ་གསུམ་པོ་དེ་
 རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞུན་པ་ཡིན་
 ནོ། ། ཡང་དག་པར་ན། ཞེས་པ་ནས་སྟེ་ལྷན་དུ་དགོངས་པས་ཞེས་
 པའི་བར་གྱིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟ་སྟེས་མངོན་གྱུར་མགོ་
 གནོན་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱར་ལམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་ཚུལ་བཞུན་པ་
 ཡིན་ནོ། ། སྟོན་པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་
 བདག་འཛིན་གྱི་ས་ཐོན་གྱི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དག་
 སྦྱར་ལམ་དེའི་རྗེས་སུ་རིམ་པས་སྟེས་ནས་མཐར་ཆུལ་འབྱོར་བས་ཤེས་
 བུའི་སྐབ་པ་སྤྱོད་བར་བཞུན་པ་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་དེ་ཡང་ཞེས་པ་ཡན་
 ཆད་ལ་ཆོགས་ལམ་དུ་རྟགས་ཀྱིས་དེས་པར་བྱེད་ཚུལ། སྦྱར་ལམ་དུ་
 བསྟོན་ཚུལ། འཕགས་ལམ་མངོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་གསུམ་སྟོན་པའི་ཆ་
 གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་

བར་པ་གཉིས་ལ་རྟགས་ཀྱིས་ཚོགས་ལམ་དུ་བདེན་མེད་ངེས་པར་བྱེད་
 ཚུལ་གྱི་ཆ་རེ་རེ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་རེ་རེར་བཟངས་པ་ཅི་ཞིན། བར་བ་
 གཉིས་ནི། རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱ་བ་སྤང་རགས་ཐ་དད་པའི་བྱེད་པར་
 ཆེན་པོ་ཡིད་པའི་བྱིར། དེ་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་།
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཉིས་སུ་བྱས་ལ་དེ་ཡང་ཞེས་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་བཟུན་
 པའི་ཚོགས་ལམ་དུ་ངེས་བྱ། སྦྱོར་ལམ་དུ་སྒྲོམ་བྱ། འཕགས་ལམ་དུ་
 བཅོན་སྤུམ་དུ་རྟོགས་བྱ་གསུམ་ག་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤང་རགས་ཀྱི་
 བྱེད་པར་དེ་ལྟ་བུ་མེད་པར་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་རྟོགས་པའི་
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གཅིག་དུ་བྱས་སོ། ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལྟག་མ་དག་
 གི་རྟགས་ཡང་དག་གིས་ངེས་པའི་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབས་པའི་ཚུལ་
 ཡང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་དང་པོ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་འདི་དག་ཆེས་ཤིན་དུ་དཀའ་ཞིང་དོན་ཆེ་བའི་གནས་
 ཡིན་ཀྱང་། གཞན་དག་ལ་ཡིད་བརྟན་ཅི་ཡང་མི་སྤང་བས་འདིར་ཅུང་
 ཟད་ཅམ་ཞིག་སྦྱགས་མཆོན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བངས་པས་.....
 འཇིགས་ཏེ་མ་བྱིས་སོ། ། གཉིས་པ་ཆོག་གི་དོན་ལ། རྣལ་འབྱོར་
 ཀྱི་ས་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་བསམ་བླུང་གི་རིགས་པ་ནི། དེ་ལ་ཞེས་
 པ་དག་ཉི་པར་འགོད་པའི་ཆོག་ཤད་དོ། ། སྤང་སྤགས་ཆོས་ཅན།
 གང་ཟག་རང་རྩ་བུ་བའི་རྟག་རྣམས་སུ་སྦྱར་པའི་བདག་གིས་སྤྱང་སྤྱེ།
 སྦྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་
 པའོ། ། སྒྲོམ་བྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་ནི། བདག་དེས་དབེན་པའི་སྤང་
 པོ་ལ་སྤགས་པ་ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་སྦྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་
 ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོ་
 སྤུམ་དུ་སྒྲོམ་པའོ། ། སྒྲོམ་པའི་འབྲས་བྱ་ནི། ཚོགས་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་

བསྐྱེམས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀྱན་བཏགས་
 མངོན་ཆུང་མགོ་མནན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བོར་ནས་ཆགས་སྒྲུབ་ལ་
 སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པས་སེམས་རྒྱད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཅེ་
 གཅིག་པར་ཆུར་བའོ། ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན།
 ཆོགས་ལམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐོས་བསམ་གྱིས་ངེས་པར་བྱས་
 བས་སྐྱེམ་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱན་
 བཏགས་མངོན་ཆུང་མགོ་མནན་པའི་སྐྱོན་ས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སེམས་རྒྱད་
 རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གནིས་པ་ནི། སྐྱོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་པའི་སྐྱོད་དབང་
 ཤེས་དག་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་པོ་འདི་ནི་སེམས་
 ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་
 ཡོད་ལ་བྱེད་ཅིང་ངེས་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་ངེས་པའི་བྱེད་ལས་ནི།
 དེའི་ཆེ་སྐྱོན་པོ་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་སྐྱོ་འཛིན་དབང་
 ཤེས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་ཡང་། སྐྱོན་
 པོ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཀྱན་བཏགས་མངོན་ཆུང་
 མགོ་གནོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུབ་པའོ། །དེ་ཅས་པ་ནི། དེ་ནས་རྣལ་
 འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ལ་འབྲུག་ཅས་པའི་གོ་རིམས་སྐྱོན་པའི་ཆོག་གོ།
 ངག་དོན་ནི། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལས་སྐྱོན་པོ་སྐྱོ་སྒྲུབ་
 དབང་ཤེས་དང་རྣམས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་སྐྱོ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
 གྱིས་སྐྱོན་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱན་བཏགས་མངོན་
 ཆུང་མགོ་གནོན་ལུས་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་པོ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་
 པར་ངེས་པའི་སྐྱོ་ཆེད་མ་གཞན་ལ་སྐྱོས་མེད་དུ་འདྲེན་ལུས་པའི་ཕྱིར།
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་གསུམ་པ་ནི། སྐྱོན་པོ་དེ་བདེན་པར་བྱུང་ན། རང་

སྒྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ཕྱིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་རི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ཤིང་།
 དེ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་རྒྱངས་ཆད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བདེན་པར་
 གྲུབ་དགོས་པ་ལ་རི་སྒྲུབ་བཤད་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་དེ་ཞེས་པའི་ཕྱིར།
 རྒྱུ་པོ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། གཟུང་བ་སྒྲུབ་པོ་བདེན་པར་མེད་
 བ་དེ་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དགོས་ཏེ། ཕན་
 ཚུན་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྩ་སྒྲུབ་དུ་ངེས་པར་སེམས་པས་སྒྲུབ་པོ་སྟགས་འཛིན་
 པའི་རྣམས་པར་སྒྲུབ་པའི་མཆོན་ཉིད་གཉིས་སྒྲུབ་གི་རྣམས་པར་རིག་པ་ཅན་
 དེ་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒྲུབ་འདོགས་ཀྱན་བཏགས་མངོན་གྱུར་
 མགོ་མནན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསལ་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེའི་ཆེ་གཉིས་སུ་
 སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཤེས་རང་རིག་པ་འབའ་ཞིག་འདི་བདེན་པ་ཡང་
 དག་པར་ཡོད་པའི་རྩ་པོ་ཡིན་ཞོ་སྒྲུབ་དུ་སྒྲུབ་འདོགས་པ་ཀྱན་བཏགས་
 ཀྱང་མགོ་མནན་པའི་སྒྲུབ་ནས་ངེས་པར་བྱས་ནས་སོ། ། དག་དོན་ནི།
 བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྒྲུབ་གི་ཤེས་པ་བདེན་
 འཛིན་ཀྱན་བཏགས་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་བྱས་ཏེ། རྒྱ་སྟགས་.....
 བདེན་མེད་དུ་ངེས་ཤིང་དེ་དག་བདེན་པར་མེད་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཤེས་
 པ་ཡང་བདེན་པར་མེད་དགོས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འཁྱོམ་གྱིས་
 བཞི་བ་ལ། བསམ་བྱུང་གི་རིགས་པ། སྒྲུབ་བྱུང་གི་ཉམས་ལེན།
 བསྐྱེམས་པས་ཤེས་སྤྱིབ་སྤྱོད་ཚུལ་སོ། ། དང་པོ་ནི། རྒྱ་སྟགས་དང་
 གཉིས་སྒྲུབ་གི་ཤེས་པར་མ་ཟད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རང་རིག་དེ་ཡང་།
 བདེན་པའི་རྩ་པོ་ཉིད་མེད་པ་ལྟེ་རྟོག་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་པ་བཞིན་དུ་འུ་ཞེས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། ། གཉིས་པ་ནི།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་དང་
 དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སྟགས་པར་བཏགས་པའི་རྩ་པོ་ཉིད་དང་བལ་བ་

ཡིན་ནོ་སྒྲུབ་དུ་བསྐྱོམས་པས་ཉམས་སྲུ་མེན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་
 ཉམས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསྐྱོམས་པའི་སྒྲུབས་སྐྱབ་པ་ན་སློ་གསལ་
 བ་ཁ་ཅིག་གིས་ནོར་བུ་ཚུ་ཤེལ་དང་དདུལ་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་སྒྲོ་
 འདྲིགས་པའི་སྒྱུར་སྒྲོ་འདྲིགས་པར་རི་ཉམ་བུར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་བདེན་
 སྒྲུབ་གི་འབྲུལ་བའི་མཆན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྒྲུ་མ་ཉམ་བུའི་བདག་
 ཉིད་དུ་སྐྱུར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་བའི་སློ་རྣམ་པར་
 མི་རྟོག་པ་རང་གི་ཚུང་བ་ཉམས་གཞན་ལ་བརྟེན་ཀྱང་བརྟེན་པ་ཅམ་གྱིས་
 གཞན་ལ་དེ་ཉམ་བུའི་སྒྱུར་བ་སྒྱུ་མི་རུས་པའི་སྒྱུར་རྣམ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་
 གིས་རིག་པར་བྱ་བ་རི་ཞིག་ཉམས་ཡང་དག་པར་སྒྱེས་པ་ན་དེ་ཉིད་ཤོང་
 བས་ཤོང་དུ་བྱུང་པར་དུ་སྐྱུར་བའི་སྒྲུབས་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ས་
 བོན་རིམ་གྱིས་སྤངས་ཏེ། མཐར་རྣམ་འབྱོར་བས་ཤེས་བྱའི་སྒྱིབ་པ་
 ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་སྒྲོང་ངོ་། ། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་
 ཅན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་མཐར་ཤེས་བྱའི་སྒྱིབ་པ་མ་ལུས་པར་
 སྤངས་པ་འཛོལ་རུས་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རིགས་
 པས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཉམས་སྲུ་སྤངས་པས་.....
 འཕགས་ལམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རིམ་ཅན་དུ་སྒྱེས་ཏེ་བདེན་
 འཛིན་གྱིས་ས་བོན་མ་ལུས་པར་སྒྲོང་རུས་པའི་བྱུར། གཉིས་པ་ཚུལ་དེ་
 དངོས་སྒྲོ་བ་ལ་མི་འཐད་པར་བསྐྱན་པ་ནི། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དོན་
 དམ་དུ་མེད་པ་དེ་ཉམ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤང་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཅམ་གྱི་ངོ་
 བོ་དང་གཞུགས་སོགས་ཤེས་བྱའི་མཆན་ཉིད་རྣམས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་
 པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་སྐྱུར་ན། དེའི་ཆོ་རྒྱུ་མ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཅན།
 གཉིན་པོ་སྒྲོམ་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་གཞོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་
 པར་ཐལ། སེམས་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་གཉིན་པོ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་།

ཁྱོད་སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་པོ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་ལ་ཁྱུགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་
 ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རྣམས་མེད་པ་ཅམ་ཀྱི་ངོ་པོ་འཛིན་པས་དེ་ཉིད་ནམ་
 མཁའ་ལ་མེད་པར་གཞིག་པོས་བྱེད་མི་རུས་པ་བཞིན་དུ་འོ། །དེའི་ཕྱིར་
 དངོས་སྤྱོད་པ་གཞན་དག་གིས་འདྲི་བ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་མངོན་
 པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ནམ་ཡང་མི་སྟོག་པས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
 ཤེས་བྱའི་སྐྱབ་པ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་།
 ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་
 ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་བྱམས་པ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བཞིས་སོ་
 ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ངག་དོན་ནི། དྲི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 སེམས་རྒྱུད་ལ་སྤང་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་རྒྱུད་ལ་བདེན་
 པར་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཉུགས་ཁས། འདྲི་དན། ཐུབ་པས་ཤེས་སྐྱབ་
 སྤངས་པ་འགལ་བར་ཐལ། འདྲི་དང་པེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐར་བ་
 ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཁས་ལེན་རིགས་པར་བལྟན་པ་ལ།
 མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་སྟོགས་
 བསལ་ནས་སོགས་སོ། །ཅ་བ་ལ། ལྷ་བས་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ།
 བསྐྱམས་པས་གནས་ལུགས་མཐོང་ཚུལ། མཐོང་བས་སྟོལ་བ་ཐོབ་
 ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་འདི་ལ་ཀྱན་རྒྱུ་དངོས་པོ་སྦྱར་བ་
 འདེབས་པའི་སྒྲོ་ནས་བསལ་བར་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་དོན་དམ་ཀྱི་
 དངོས་པོ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
 པས་ཀྱན་རྒྱུ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ལ། དོན་དམ་དུ་རང་
 བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་པོར་ཡང་དག་པར་བལྟོ། །གཉིས་པ་
 ནི། སྒྲོ་བསྐྱར་དང་བྲལ་བའི་ལྷ་བས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་

གོམས་པར་བྱས་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་
 རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྐྱེས་ནས་རིམ་གྱིས་སྐྱེན་ཅི་
 རོག་ལས་རྣམ་པར་སྐྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །འབྲེལ་བ་ལ་ཙ་ཙ་བ་ལྟར་
 གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གང་གི་སྤྱིར་དངོས་པོར་ཞེན་པ་ལས་སྐྱེས་
 བར་མི་འབད་པ་དེའི་སྤྱིར་ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྤྱིར་བ་འདེབས་པའི་རོ་
 བོས་བསལ་བ་མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉིན་ཅིར་འབྲེལ་བར་
 འགྱུར་བ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་རོ་བོ་འདི་ཉིད་ལ་ཀྱན་
 རྫོབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང་། ཆོས་གང་ལ་ཡང་སྤྱིར་
 འདོགས་པའི་རོ་བོས་བཞག་པར་མ་བྱས་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་
 ཉིད་ལ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་བརྟག་པར་
 བྱས་ཏེ། །གཉིས་པ་ནི། རི་ལྟར་ལྟ་བུས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་
 བཞིན་དུ་གོམས་པར་བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་
 འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་དེ་སྐྱེས་པ་ན་རིམ་གྱིས་སྐྱེན་ཅི་
 རོག་བརྒྱུག་པས་རྣམ་པར་སྐྱེས་པར་འགྱུར་རོ། །རག་དོན་ནི། ཤེས་
 བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་གཉིས་སྤྱོད་སྤྱིར་དང་བྲལ་བར་ལྟ་བུས་གཏན་ལ་
 ཕབ་པའི་དོན་གོམས་པར་བྱས་ན་སྐྱེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ནས་སྐྱེན་ཅི་རོག་བརྒྱུག་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་
 བདེན་པར་མེད་ཀྱང་སྤང་གཉེན་འབད་དེ། རྒྱ་མའི་སྤང་བོས་རྒྱ་མའི་
 སྤང་བོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་བཞིན་དུ་འོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས།
 མཐོང་ལམ་དངོས་དང་། དེའི་སྤངས་པ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པའི་སྐྱོམ་
 ལམ་སོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། མཚམས་སྤྱིར་ནི། དེ་ལྟར་
 སོགས་སོ། ཙ་པ་ནི་སྐྱེན་པ་སོགས་སོ། །འབྲེལ་བ་ལ་རོ་བོ་དང་བྱེད་
 ལས་གཉིས། དང་པོ་ནི་སྤྱིར་ཅིག་མ་གཅིག་པ་སྤྱིག་བསལ་ལ་ཆོས་ཤེས་

པའི་བཟོད་པས་བསྐྱས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་
 བའི་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྒྱག་པ་དེ་དག་སོ་སོར་ཕྱིན་
 པ་ལ་སོགས་པའི་རོ་བོ་རེ་རེར་སྤང་མ་གྱི་སྤྱབ་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན་ཏུ་ཕན་
 ཚུན་བསྐྱས་པ་གང་ཡིན་པའི་སྒྲི་ནས་རོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ཕྱིན་པའི་
 རྣམ་པ་སྤུམ་ཅུ་ཙ་རྒྱག་ཅན་སྤྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེ་མོ་མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཞེས་དཔེ་གསུམ་གྱིས་
 བཀར་བའི་དོན་ནི། ཆེ་སྦྱར་གྱི་སྐབས་སུ་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེར་རྒྱག་རྒྱག་
 བསྐྱས་པའི་སྒྲི་ནས་མཐོང་ལམ་བསྐྱབ་ནས། སྐབས་གཞན་ཏུ་ནི་མཐོང་
 ལམ་དེ་ཉིད་སྒྲོན་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །རག་
 དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་སྤྱག་བསྐྱེད་ལ་ཆོས་བཟོད་ཆོས་ཅན། ཐེག་ཆེན་
 མཐོང་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་རེ་རེར་ཡང་ཕར་ཕྱིན་རྒྱག་ཐུན་ཏུ་
 ཉམས་སུ་ཡེན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་ཆེ་སྦྱར་དེ་རྟོགས་པར་སྤྱེས་པ་ན་མཐོང་སྤང་
 གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་གིས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་སྤངས་
 པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་འཐོབ་སྟེ། འབྲས་
 ཏུ་མཐོང་སྤང་གི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་ཙ་
 བརྒྱད་སྤངས་པས་སོ། །རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་ཏུ་དབྱེར་ཅུང་སྟེ།
 གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་བོ་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ་ཉིད་ཀྱིས་
 སོ། །རྒྱག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་འདྲོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སོ་རྒྱག་ གཟུགས་ཀྱི་
 ཁམས་ཀྱི་སོ་རྒྱག་ གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སོ་རྒྱག་རྣམས་སུ་དབྱེ་
 བས་སོ། །

རྟོན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་མཚམས་སྦྲར་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོག་པའི་རྒྱ་དེ་ལ་
 དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་སོགས་སོ། ། ཚ་བ་ལ། མཉམ་གཞག་སེང་གེ་
 རྣམ་བརྒྱུངས་དང་། རྗེས་སྐྱོབ་རྟོན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས། རིམ་
 བཞིན་རྒྱུ་དང་བ་གཉིས་གཉིས་གྱིས་སྟོན་ལ། དང་པོ་ནི་མཐོང་ལས། དེ་
 རྣམ་ཐར་བརྒྱུད་དང་སྟོན་པ་འཇུག་དགུ་པོ་དེ་དག་རྣམ་པར་སྤྱོད་ཞིང་སེང་
 གེ་རྣམ་པར་བརྒྱུངས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོན་པ་པར་འཇུག་གོ་ཞེས་
 སོགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལས། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་
 མི་མཐུན་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིས་སོགས་གྱིས་བརྟན་ནོ། །
 འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་སྤང་སྤང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་
 ཐོབ་པའི་རྣམ་འབྱུང་བ་དེ་རྣམ་ཐར་བརྒྱུད་དང་སྟོན་པ་འཇུག་དགུ་པོ་
 པར་བཞིན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བརྒྱུངས་པ་ལ་སྟོན་པ་པར་
 ཞུགས་ནས་དེ་ལས་ལངས་ཏེ་རྗེས་སྐྱོབ་ལ་འཇུག་གོ། ཅིའི་ཕྱིར་ཉིང་དེ་
 འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བརྒྱུངས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། སེང་གེ་བརྒྱུངས་པ་
 རི་དུགས་གཞན་གྱིས་བག་ཚེ་བ་མེད་པ་སྤང་མཐོང་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་
 པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བའི་འཛིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་
 བྱི། མཉམ་གཞག་དེ་ལས་ལངས་པའི་དུས་ཕྱིས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་ཡང་དག་
 པར་རྟོག་གོ། །གང་ལ་ན། རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་འོ། །
 རི་སྤང་ན། མ་རིག་པའི་རྟོན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
 སོགས་ཀྱང་ནས་ཉོང་མོངས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། རྟོན་པ་
 འགགས་པས་རྒྱ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་བཤུང་གི་ལུགས་
 དང་མི་མཐུན་པར་རོ། ། དེ་ལ་སྤང་མས་མ་རིག་པ་འགགས་པས་འདུ་

བྱེད་འགག་ཅེས་སོགས་རྣམ་བྱང་ལྷགས་འཕྲུང་དང་། གཉིས་པས་ཁྱ་
 ཤི་གང་ལས་བྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལྷགས་མི་མཐུན་
 མཆོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྲུགས་ལ་འཕེན་པར་བྱེད་དོ། ། དགོས་པ་ཅིའི་
 ཕྱིར་དུ་རྟོག་ཅེ་ན། འཁོར་བའི་འཇུག་པ་རྒྱ་འབྲས་སྤྲུག་ཀྱན་གྱི་བདེན་
 པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་ལྷགས་མཐུན་དང་
 ལྷགས་བརྒྱུག་སྒྲིམ་པར་བྱེད་ལ། འཁོར་བའི་ལྷག་པ་རྒྱ་འབྲས་འགོག་
 ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྣམ་བྱང་ལྷགས་མཐུན་
 དང་ལྷགས་བརྒྱུག་ཏུ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་དོ། ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ཀྱན་ནས་
 ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་ལྷགས་མཐུན་དུ་བརྒྱུ་མས་པས་ནི་ཀྱན་འཕྲུང་
 གི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་འཕྲུར་རྟེ། ལས་ཉོན་གྱི་གཙོ་བོ་
 མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་འཁོར་བའི་ཅ་བར་རྟོགས་པར་འཕྲུར་
 བའི་ཕྱིར། དེ་ལྷགས་བརྒྱུག་ཏུ་བརྒྱུ་མས་པས་ནི། སྤྲུག་བཟུལ་གྱི་
 བདེན་པའི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་འཕྲུར་རྟེ། རྒྱེ་བ་དང་ཁྱ་གི་
 དག་ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་བུ་སྒྲིམ་པ་མཐར་སྤྲུག་པའི་དོ་དོར་རྟོགས་པར་
 འཕྲུར་བའི་བའི་ཕྱིར་རོ། ། རྣམ་བྱང་གི་རྟོན་འབྲེལ་ལྷགས་མཐུན་དུ་
 བརྒྱུ་མས་པས་ལམ་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་འཕྲུར་རྟེ། མ་རིག་
 པའི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱིད་པའི་ཅ་བ་
 གཙོད་ལུས་པར་རྟོགས་པར་འཕྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེ་ལྷགས་བརྒྱུག་ཏུ་
 བརྒྱུ་མས་པས་འགོག་བདེན་གྱི་རང་བཞིན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་འཕྲུར་རྟེ།
 ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་སྤྲུག་པ་ནི།
 རྒྱེ་བ་དང་ཁྱ་གི་འགགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་འཕྲུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ། ངག་དོན་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བྱང་མེམས་
 ཆོས་ཅན། མཉམ་བཞག་ཏུ་སང་གི་རྣམ་པར་བརྒྱུངས་ལ་སྒྲིམས་པར་

ཞུགས་ནས་རྗེས་སྐྱོད་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
 མཐོང་ལམ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ལ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱུན་ལ་དབང་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འདིར་ནང་གི་ཀུན་ནས་ཉེན་མོངས་ཀྱི་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་
 བར་འབྱུང་བ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་པ་ལ། ཡན་ལག་
 བརྒྱ་གཉིས་པོ་སོ་སོའི་དོ་སྤོ། ཆེ་དུ་ཞིག་ལ་རྫོགས་པ། ས་མཚུངས་
 དབྱེད་པའོ། ། དང་པོ་ལ། མ་རིག་པ་ནི། གང་གི་དབང་གིས་
 བདེན་པ་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ལ་སྒྲིངས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་
 ཉེན་མོངས་ཅན། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟུགས་སོ། ། འདི་
 མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་སྤང་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་
 རྒྱབ་པ་ནི་མི་འབྲད་དེ། མཐོང་སྤང་གི་མ་རིག་པས་ལས་འབྲས་ལ་
 རྒྱུར་བ་འདེབས་པའི་ལྷ་བ་རན་པ་བསྐྱེད་དེ་རན་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་པ་
 མི་སྲིད་པར་བལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དོན་གསང་མཁན་པོ་སོགས་མཐོང་
 སྤང་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཡང་མི་འབྲད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྐོབ་
 པ་ན་དགྲ་བཅོམ་ཡང་སྐོབ་པས་རྒྱབ་པར་བལ། དེའི་ཆེ་འཁོར་བའི་རྩ་
 བ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་རྒྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཡན་ལག་བརྒྱ་
 གཉིས་ཀྱི་དང་ཐོར་རྒྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་
 རྒྱབ་པ་བྱུང། དེ་བས་ན། འདི་ལ་མཐོང་སྤང་དང་སྒྲོམ་སྤང་གི་ཆ་
 གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པ་འབྲད་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྣལ་འབྱོར་སྟོན་པའི་ས་ལས་
 རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པས་ཡན་ལག་དུ་སྤངས་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟུགས་
 གཅིག་ལྟེ་གང་ཡང་རིལ་གྱིས་སྤངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་སོ། །
 འདུ་བྱེད་ནི། མ་རིག་པ་དེའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ཡང་སྲིད་
 འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སོ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི། འདུ་བྱེད་དེས་ལས་
 ཀྱི་བག་ཆགས་གང་ལ་བགོས་པའི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །

མིང་དང་གཟུགས་ནི་རྣམ་ཤེས་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཆམས་སྤྱར་བའི་
 སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་རུར་རུར་བོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་སྤྱུང་བའི་
 སྤང་བོ་ལྟེ། ། རྒྱུ་མཆིད་དུག་ནི། མིང་གཟུགས་འཕེལ་བ་ལས་མིག་
 ལ་སོགས་པའི་དབང་བོ་དུག་དོད་པའོ། ། རིག་པ་ནི། ཡུལ་དབང་
 རྣམ་ཤེས་གསུམ་སྤྱད་པ་ལས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་
 ཡོངས་སྤྱག་ཅོད་པའོ། ། ཆོར་བ་ནི། རིག་པས་ཡོངས་སྤྱབ་ཅད་པ་
 དང་མཐུན་པར། སེམས་གདུང་བར་མ་ཉམས་སྤྱུལ་བའོ། ། སྤྲིད་པ་
 ནི། ཡང་སྤྲིད་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་སོ། ། ལེན་པ་ནི།
 སྤྲིད་པ་བྱེ་བྲག་པ་འཆི་ཁའི་གནས་སྐབས་སྤྱུང་བ་མྱེ་མའི་སྤང་བོ་ལ་
 ལྟག་པར་ཆགས་པའོ། ། སྤྲིད་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལེན་པས་ཀུན་གཞིའི་
 རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲིང་གི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་གསོས་བཏབ་སྟེ། རྒྱུ་
 བ་མྱེ་མ་མངོན་པར་གྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྤྱར་པའོ།
 ། རྒྱུ་བ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་མའི་མངལ་དུ་
 རྟགས་ནས་སྤང་བོ་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པའོ། ། ཆ་ཤི་ནི། བ་ཆོད་དང་
 སོག་སྤྱར་པའོ། ། ཆ་ཤི་གཉིས་ཡན་ལག་གཅིག་དུ་བྱས་པ་ནི། བ་
 ཆས་པར་འཆི་བ་ཡོད་པའི་སྤྱར་རོ། ། འོ་ན་མ་རིག་པ་ལ་རྒྱུན་གཞན་
 མེད་ན་རྒྱ་མེད་དུ་འཕྱར་ལ། ཡོད་ན། བ་རིག་པ་ཡན་ལག་དང་པོ་
 ཡིན་པ་ཉམས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་མེད་དེ། ཡན་ལག་སྤུ་མ་སྤུ་མ་མྱེ་མ་མྱེ་
 མའི་རྒྱུན་དུ་བཞག་པ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། བ་རིག་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ནི་མ་
 རིག་པ་སྤུ་མ་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་པའི་སྤྱར་རོ། ། གཉིས་པ་ནི།
 ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་དུས་ཇི་སྤྲིད་གཅིག་ལ་ཆར་གཅིག་
 རྫོགས་པར་འཕྱར་ཞེ་ན། ཆོ་གསུམ་ལ་རྫོགས་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་

འདི་ལྟར་མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ནམས་ནི།
 སྔོན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་
 པའི་སྤྱང་དང་། ལས་བསགས་པའི་ཆོ་དེ་ལ་ཆོ་རབས་གཞན་གྲུབ་པ་
 མི་སྲིད་པའི་སྤྱར་རོ། ། མིང་གཟུགས་ནས་ཆོར་བའི་བར་ནི་ཆོ་བར་
 བ་ལ་རྟོགས་ཏེ་དེ་དག་ནི་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ནམ་མཁུན་གྱི་
 རང་བཞིན་ཡིན་པའི་སྤྱར་རོ། ། སྲིད་པ་དང་ལེན་པ་དང་སྲིད་པ་
 གསུམ་ཡང་ཆོ་བར་བ་ལ་རྟོགས་ཏེ། ཆོ་རབས་སྤྱི་མཐོང་ལས་ཀྱིས་
 འཕངས་པའི་ནམ་མཁུན་གྱི་སྐྱེན་ཅན་ཡིན་ཞིང་། ཆོ་རབས་སྤྱི་མཐོང་སྐྱེ་
 བ་འགྲུབ་བྱེད་ཡིན་པའི་སྤྱར་རོ། ། སྐྱེ་བ་དང་ཁ་ཤི་ནི་ཆོ་སྤྱི་མ་ལ་རྟོགས་
 ཏེ། ཆོ་འདྲིའི་བ་མ་སྲིད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་སྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་
 པའི་སྤྱར་དང་། སྐྱེ་བའི་སྐྱེན་ལས་ཀྱང་ཁ་ཤི་འགྲུབ་པའི་སྤྱར་རོ། །
 དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་ཕོ་གཉིས་ནི་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་དེ།
 དེ་ལྟར་གྱི་མིང་གཟུགས་འདི་དག་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་སྤྱི་ལྟུང་གི་མ་རིག་པ་
 དང་འདྲ་བྱེད་ཀྱིས་འཕངས་པ་སྲིད་པའི་སྤྱར་རོ། ། སྐྱེས་ནས་སྤྱིང་
 འབྱུང་གྱི་ལས་ཀྱི་ནམ་མཁུན་ཡིན་ན། དེའི་ཆོ་ཆོ་དང་ཕོ་གཉིས་ཀྱང་
 བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བ་སྲིད་ལ། ཆོ་བ་མ་གཉིས་ནི་བར་མ་ཆད་ཁོ་
 བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་བས་ན་ཆོ་འདྲིའི་སྐྱེ་བ་དང་ཁ་ཤི་ནམས་ནི།
 ཆོ་འདྲིའི་མིང་གཟུགས་སྟགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་པ་མིན་གྱི།
 སྐྱེ་བ་སྤྱི་མཐོང་གཟུགས་སྟགས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་དག་ཆོ་འདྲིའི་སྲིད་ལེན་སྲིད་པའི་སྐྱེན་ལས་སྤྱིང་བ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོ་
 སྔོན་མའི་སྲིད་ལེན་སྲིད་པའི་སྐྱེན་ལས་སྤྱིང་བའི་སྤྱར་རོ། ། དེ་བས་ན་
 རྒྱུས་པ་ནམས་ལ་ཆོ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཕོ་བམས་
 ཅད་ཆང་བ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཕོ་བམས་ཅད་

རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་ནི།
 ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པོ་འདི་དག་བཅས་ཅད་ས་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་དེ།
 གང་གི་ཆེ་འདོད་པ་ནས་ཤི་འཕྲིམ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཆེའོ། །
 འགའ་ཞིག་མི་མཚུངས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཁམས་དང་ས་གཞན་ནས་ཤི་
 འཕྲིམ་ནས་གཞན་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེའི་ཆེའོ། ། དེ་ལ་འདུ་བྱེད་དང་། མིང་
 གཞུགས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྒྱལ་ནས་སྐྱེད་པའི་བར་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་
 བོ་གང་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ས་བ་ཁོ་ནར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ས་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ས་གཞན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྤྲིན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ས་གཞན་ཆོར་བ་ལ་ས་གཞན་གྱི་སྐྱེད་པ་མི་འཕྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།
 ། མ་རིག་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གང་ཏུ་ལས་གསོག་པའི་རྟེན་དེའི་
 རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མ་རིག་
 པ་ཡང་ཤས་ཆེར་རྟོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ཏུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིས་ས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ལེན་
 པ་དང་སྐྱིད་པ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་ཆ་ཤི་གང་ཏུ་གཏོགས་པ་དེའི་ས་པ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་དག་བོ་གང་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཡུང་པོ་ལ་ཆགས་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་སྐྱེ་བ་
 དང་ཆ་ཤི་མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཉེ་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༤. སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱུར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་སྐྱོམ་ལམ་ཅེ་སྐྱུར་ལ། གཉེན་པོ་སྐྱོམ་ལམ། སྤང་བུ་
 རྣམ་རྟོག་ གཉེན་པོས་སྤང་བུ་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། ། དང་པོ་ལ་
 མཆོམས་སྐྱུར་ནི། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བཟོད་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་
 རྟོན་སྐྱོམ་པའི་ལམ་འཆད་དོ། ། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི། མི་མཐུན་པའི་
 རྟོགས་སྤྱོད་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་བཞེན་པ་ནི་རྟེན་གྲུབ་པ་

མེན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་ནའོ། ། དགོས་པ་ནི་གོ་སྤྲོ་བས་སོ། ། ཙ་བ་
 ལ་མཐའ་དབྱེད་པ་དང་། ཆོག་གི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ་མདོ་ལས་
 བསྟན་ཚུལ། བསྟན་བཅས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ། ཐོད་ཀྱིས་གྱི་རང་
 བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། ། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རབ་
 འཕྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་
 བཞུངས་པ་གང་ཞེ་ན། རབ་འཕྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆེན་འདོད་པས་
 དབེན། སྤྱི་པ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབེན་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་
 དཔྱེད་པ་དང་བཅས། དབེན་པ་ལས་སྦྱོར་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་
 ཅན་དུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་པ་ནས་
 འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་བ་འགོག་པ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་པའི་
 བར་གྱིས་མཐའ་གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་ལྷགས་མཐུན་དང་
 ལྷགས་མི་མཐུན་དུ་སོང་ཞིང་འོངས་པ། སྦྱར་བ་སེང་གེ་རྣམ་བཞུངས་
 སྤྱི་པ་གཉིས་དང་། ཡང་མདོ་ལས། རབ་འཕྱོར་བྱང་ཆེན་གྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་ཐོད་ཀྱིས་དེ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། འདུ་ཤེས་དང་ཆོར་
 བ་འགོག་པ་ཉེ་བར་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོམས་
 འཇུག་དགུ་ལ་ལྷགས་མཐུན་དུ་ཡར་སོང་བ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤེལ་
 བའི་དངོས་གཞི་ཐོད་ཀྱིས་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྤྱི་པ་གཉིས་དང་། ཡང་
 མདོ་ལས། འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །
 དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལའོ། ། ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་དཔྱེད་བར་ལ་
 སྟོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཡར་སོང་སྟོམས་འཇུག་
 བཟུང་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་བ་དང་། ཡང་མདོ་ལས། བཏྱམ་པར་མ་
 བཞག་པའི་སེམས་མདོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་མར་འོང་སྟོམས་
 འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྤེལ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྤྱི་པ་ལྟ་མདོ་ལས་

བཟུན་ཏོ། །དེ་ལ་སེང་གེ་རྣམ་བཞུངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཟུན་པའི་མཐར་
 གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 དང་། འདྲིའི་སྐབས་སུ་བཟུན་པའི་སྐྱགས་དང་པོ་གཉིས་སེང་གེ་རྣམ་
 བཞུངས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་པར་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། སྤྲ་མ་ནི་
 རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོག་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ཐོད་ཀླུ་ལ་འཇུག་
 པའི་སྒྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུ་གོས་པ་ལ་ཆེས་མི་འདྲ་བའི་བྱད་པར་ཡོད་
 རོ། །འོ་ན་སྐྱགས་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་མཐར་གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་
 དགུ་ལ་ལྷགས་མཐུན་དུ་ཡར་སོང་བ་ཙམ་དུ་བྱད་པར་མེད་པ་ལ།
 སྒྱུར་བ་དང་དངོས་གཞིའི་བྱད་པར་འབྱུང་བ་ཅི་ཞེ་ན། རང་གི་མཇུག་
 ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱད་དམ་དགུ་ལ་སྤེལ་ཆོས་མི་འདྲ་
 བ་གཞན་སྤེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་རུས་པ་ཐོབ་པ་དང་
 མ་ཐོབ་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཆལ་འབྱོངས་པ་དང་མ་འབྱོངས་པའི་བྱད་
 པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆ་བའི་རྒྱུ་བ་དང་
 པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྱུར་བ་སྐྱགས་གཉིས་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱགས་
 ཐ་མ་དངོས་སུ་བསྐྱུས་ཤིང་། བར་བ་གཉིས་དང་མཐའ་བསྐྱུས་པའི་
 ལྷགས་ཀྱིས་གོ་སྤྲ་བར་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྐྱུས་པར། ལས་
 ཞེས་པའི་སྐྱས་ཁོང་ནས་འདྲེན་བ་ཡིན་ལ། འབྲེལ་བར་སྐྱགས་བཞི་བ་
 ཡང་དངོས་སུ་བཟུན་ཅིང་། སྐྱགས་གསུམ་པ་སྐྱགས་དང་པོ་དང་
 སྟོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་བྱད་པར་མེད་པས་གོ་སྤྲ་བར་དགོངས་ཏེ་དངོས་
 སུ་མ་བསྐྱུས་སོ། །འདྲི་དག་ལ་ཐུན་པ་སོགས་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་མི་འདྲ་
 བ་མང་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱི། འདྲིར་སེང་གེ་བཟང་པོའི་གཞུང་ལྷགས་
 འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱགས་
 གཅིག་ཏུ་སྐྱིག་པ་ལ་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ། །གསུམ་པ་ལ། གང་ལ་སྤེལ་

བའི་གཞི། གང་སྟེལ་བའི་དངོས་པོ། རི་ལྟར་སྟེལ་བའི་ཚུལ།
 དགོས་པ། ས་མཚམས་སོ། །དང་པོ་ནི། བཟར་གྱིས་གནས་པའི་
 སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ཉི། འཕགས་པ་ནམས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱ་
 བའི་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་ནི་དེ་ཙམ་དུ་བྱད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་
 པ་ནི། འགོག་པ་དང་འདྲོད་སེམས་གཉིས་ཏེ། དེ་དག་གོ་རིམས་
 བཞིན་དུ་སེམས་གནས་བ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཞི་བ་དང་མ་ཞི་བའི་
 བཟར་བྱག་པ་ཡིན་པས། འདི་དག་དང་སྟེལ་ཏེ་སྟོམས་པ་ན་ཏིང་ཏེ་
 འཇིན་གྱི་ཚལ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བས་སོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་བཞི་
 དང་གཞུགས་མེད་བཞི་ལ་འགོག་པ་སྟེལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ག་ལ་ནི་
 མིན་ཏེ། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་རིགས་མི་འབྲུབ་མེད་པས། མོད་
 གལ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདྲོད་སེམས་ནི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ག་
 དང་སྟེལ་ལ། །གསུམ་པ་ནི། དངོས་གཞི་སྤྱད་པ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་
 རྫོགས་པའི་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་གོ། །དེ་
 ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་འོ། །ཞེས་པ་ནས་སྟོད་པའི་ཆེ་མོ་ལ་
 སྟོམས་པར་འཇུག་གོ། །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་
 འཇུག་གོ་ཞེས་པའི་བར་ནི། ཡར་སོང་འགོག་པ་སྟེལ་བའི་འཇུག་ཚུལ་
 ཡིན་ལ་དེས་ན་ཡར་སོང་འདི་ལ་གནས་བརྒྱུག་ལས་མེད་དོ། །འོ་ན་
 སྟོད་ཆེའི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་སྟོད་ཆེ་ལ་སྟོམས་པར་
 ཞུགས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་འདྲོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མིན་ནམ།
 རི་ལྟར་ན་གནས་བརྒྱུག་ལས་མེད་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྟོད་ཆེའི་
 བརྒྱུག་གི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་སྟོད་ཆེར་བྱད་རྒྱུ་བྱས་པའི་དགོས་
 པ་ནི། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྟེལ་དགོས་ལ། བྱད་རྒྱུ་མ་བྱས་ན་
 དེ་མི་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་བྱད་རྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་བྱད་རྒྱུ་

བྱས་པའི་སྲིད་ཅེའི་སེམས་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་ལ་སྒྲུབས་པར་
 བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡར་སྔོང་གི་གནས་སུ་བགྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །
 ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྒྲུབ་དགོས་ན་
 བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྒྲུབ་དགོས་པ་སོགས་སུ་
 རིགས་པ་མཚུངས་པའི་སྲིད་རྟོ། །ཁོང་དུ་བཤད་པས་ཀྱང་གཞོན་པའི་
 སྲིད་དང་། ཡར་སྔོང་གི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་དང་འགོག་པ་སྒྲུབ་བ་མདོ་
 དང་བསྟན་བཅོས་རྩ་འབྲེལ་གང་དུ་འང་མི་འབྱུང་བའི་སྲིད་རྟོ། །ཡང་
 །ཁ་ཅིག་བྱད་ཆུང་བྱས་པའི་དགོས་པ་ནི། སྲིད་ཅེའི་རྗེས་སུ་འགོག་པ་
 དེ་འགོག་པ་གཞན་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཞི་བ་ཡིན་པས་དེ་དང་བར་མ་ཆད་དུ་
 འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་མི་བྱས་པའི་སྲིད་སྲིད་ཅེར་བྱད་ཆུང་བྱས་
 བས་དེའི་རྗེས་སུ་མཆམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་
 ནོ། །དེའི་སྲིད་འདོད་སེམས་ནི་ཡར་སྔོང་མར་འོང་གཉིས་ཀྱི་མཆམས་
 འཛིན་ཡིན་ཞིང་། དེའི་སྒྲུ་རྟོལ་གྱི་སྲིད་ཅེ་ནི་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་
 ཡིན་པས་འདི་གཉིས་ཡར་སྔོང་མར་འོང་གང་གི་ཡང་གནས་སུ་འགྱང་
 བར་བྱ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །བྱད་ཆུང་གི་དགོས་པ་དེ་ཡང་མི་
 འཐད་དེ། དུམ་བྱས་པ་དང་། འབྲིང་དང་། ཉི་ཁྲི་ལས་བྱད་ཆུང་
 མེད་པར་སྲིད་ཅེའི་རྗེས་སུ་འགོག་པའི་མཚུག་ཐོགས་དེ་ཉིད་དུ་འདོད་
 སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་སྲིད་རྟོ། །ཁ་ཅིག་
 དང་པོར་སྦྱང་བའམ། དབང་པོ་རྩལ་པོ་ལ་བྱད་ཆུང་བྱེད་དགོས་ལ།
 ལེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། དབང་པོ་རྩོན་པོ་ལ་བྱད་ཆུང་བྱེད་མི་
 དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ཡང་། སྦྱང་བ་དང་དབང་རྩལ་ལ་བྱད་ཆུང་བྱེད་
 དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡང་མེད་པའི་སྲིད་རྩོན་གྱི་རིབ་མ་ཅམ་དུ་
 ཟད་དོ། །དེས་ན་རང་གི་ལྷགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་སེམས་འགའ་

ཞིག་སྲིད་ཅེ་འི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཚལ་
 སྒྱར་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲར་ཡང་སྲིད་ཅེ་ར་ལོག་སྟེ། དེ་ནས་འདྲོད་སེམས་
 མངོན་དུ་བྱེད་པ་དེ་ཉུང་བྱུ་སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་བ་འབའ་
 ཞིག་ཏུ་དེ་ཉུང་བྱུ་བའི་སྟོམས་པར་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་
 སལ་ཆེ་བ་ནི་དེ་ཉུང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུམ་རྒྱས་
 འབྲིང་བསྐྱས་པ་གང་དུ་ཡང་སྲིད་ཅེ་འི་རྗེས་ཀྱི་འགོག་པ་ལས་ལངས་ནས།
 འདྲོད་སེམས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་མ་གཏོགས། སྲིད་ཅེ་ར་
 ཏུད་ཆུང་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཏུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། བསྟན་བཙས་
 ཙ་འགྲེལ་དུ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས། སྲིད་ཅེ་ར་
 ཏུད་ཆུང་བྱས་པ་དེ་གང་གི་གནས་སུ་བཟང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་ཚད་
 པའི་གཞི་མེད་དོ། ། འོ་ན་འགྲེལ་བར་དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་མ་ཐག་
 པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་དམིགས་ཏེ། ཞེས་པས་ཏུང་ཆུང་བྱེད་
 པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་གྱི་དེ་འི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ།
 ཡར་སྔར་གི་མཇུག་གི་འགོག་པ་དེ་ལས་ལངས་ནས་སྒྲར་ཡང་སྟོམས་
 འཇུག་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་
 འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དམིགས་ཏེ།
 འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དེ་ཉིད་མཆོམས་སྟེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདྲོད་
 པ་ན་སྟོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་མཆོམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ཅེས་པའི་
 དོན་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་འདྲོད་སེམས་དེ་ནི་ཡར་སྔར་དང་མར་འོང་
 གཞེས་ཀྱི་མཆོམས་འཛིན་ཡིན་པས། གང་གི་འང་གནས་སུ་བཟང་
 བར་བྱ་བ་མིན་ནོ། ། དེ་ནས་མར་འོང་གི་ཐོག་མ་འགོག་པ་ལའོ། ། དེ་
 ནས་འདྲོད་སེམས་ལའོ། ། ཞེས་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། །
 དེ་ནས་འདྲོད་སེམས་ལའོ། ། ཞེས་པའི་བར་དུ་སྟེ། དེ་ནས་མར་འོང་

འདི་ལ་གནས་བཅོ་བརྒྱད་འོང་ངོ་། ། འོ་ན་འདྲོད་སེམས་ཞེས་པ་འདི་
 རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཅེན། གསེར་སྒྲིང་བས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་
 བཞག་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་འོ། ། ཞེས་དང་། འདྲོད་པ་
 བྱི་མི་དགེ་པ་འོ། ། ཞེས་སོགས་དང་། ཆོས་ཤེས་གྱིས་འདྲོད་པ་ན་
 རྒྱུད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རགས་པ་དང་། ཐ་བ་དང་། རན་པ་
 དང་། ཅིག་པ་སྤྱག་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་སྒྲུ་མ་ཙམ་དུ་ལྟ་བའོ།
 སེམས་ཙན་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པ་རི་ལྟ་བུ་གནས་པ་རྣམས་སྒྲུ་མ་ཙམ་དུ་
 ལྟ་བའོ། ། ཞེས་བཤད་ཅིང་། ཐོད་ཁ་ཅིག་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྒྲུ་བ་དང་།
 ཁ་ཅིག་འདྲོད་པའི་སེམས་རང་དགའ་བ་ལ་སྒྲུ་བ་ནི་ཆེས་ལོང་བ་ལྟེ།
 དེ་དག་གང་ཡིན་ཡང་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་འགལ་བས། ཐོད་ཀྱལ་གྱི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་ལ་སྒྲུ་མས་པར་འཇུག་པའི་གནས་སྤྱི་རང་ཉིད་གྱིས་བགྲང་བ་
 དང་ཁས་སྐྱངས་ནང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐོད་ཀྱལ་སྒྲུ་མས་འཇུག་
 སྒྲུ་མ་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཤེས་གྱིས་དེ་
 ལྟར་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡི་ཤེས་ཀྱང་འདྲོད་སེམས་སྤྱི་ཐལ་ཉི། འདྲོད་པའི་
 རྣམ་ཤེས་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་གྱི་སོ་སྒྲེ་
 དཔུལ་བ་སྤྱག་བཟུལ་བ་དམིགས་ཤིང་། དུན་པའང་འདྲོད་སེམས་སྤྱི་
 ཐལ་བའི་ཕྱིར་འོ། ། དེས་ན་རང་ལྷགས་ནི་འདྲོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་
 ཞེ་གནས་གྱི་ཆར་གྱུར་པ་འོ། ། འོ་ན་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སེམས་
 སྤྱི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མཉམ་བཞག་མིན་པ་བཅས་གསུངས་པ་ནི།
 མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེས་སོ་བ་ཡིན་གྱི་མཉམ་བཞག་མིན་ཞེས་
 པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲུ་མས་འཇུག་དགུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བ་
 དང་། དེ་ལས་བསྐྱོག་པ་ལ་མཉམ་བཞག་མིན་པའི་ས་བར་བྱས་པ་
 གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་འོ། །

མོད་ཀལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་འདི་དག་སྟོམ་ལམ་དངོས་སམ་དངོས་མིན་ཞེ་
 བ། དངོས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཞིག་ནས་དང་ལྷག་མཐོང་བྱང་དུ་
 འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་ནི། སྤྱགས་གཉིས་གཉེན་ཤིང་གཅིག་གིས་སྤྱེལ་
 བ་ལྟ་བུ་ནི་མིན་གྱི། དུལ་ཅན་ཞིག་ནས་གྱི་སེམས་སུ་སྤྱེས་བས་ཡུལ་
 ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲེལ་དུ་འཇུག་བ་ཡིན་ནོ། །
 འདིར་ཡང་སྟོམ་ལམ་པའི་སེམས་འདོད་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་དང་། བསམ་
 གཏན་བཞི་བ་དང་གཟུགས་མེད་བཞི་གང་རུང་གི་ངོ་མོར་སྤྱེས་པ་ནམས་
 གྱིས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་ལ། དམིགས་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་།
 དེ་འདྲའི་སྟོབས་གྱིས་ཐོབ་པའི་འགོག་སྟོམས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།
 །བཞི་བ་དགོས་པ་ནི། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཆལ་
 རྒྱང་བ་དང་། དག་སར་ཡོན་ཏན་མདོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་གོ།
 །ལ་བ་ས་མཆམས་ནི། ས་གཉིས་པ་ནས་འཇུག་ཞེ། མཐོང་ལམ་ཅེ་
 རྒྱུར་གྱི་རྣམ་ཐོལ་ལམ་ལ་དབང་དུ་བྱེད་པ་སེང་གེ་རྣམ་བསྐྱེད་ས་ཡིན་
 ཞིང་། སེང་གི་རྣམ་བསྐྱེད་ས་མཉམ་རྗེས་གྱི། རྗེས་ཐོབ་ནས་ཐོད་
 ཀལ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པའི་ཁྱེར་རོ། ཐོད་ཀལ་གྱི་སྟོམས་འཇུག་གི་
 རྒྱལ་ཐེ་ལྟ་བ་ཁོ་མོ་འབའ་ཞིག་གིས་གསལ་བར་བྱས་སོ། །གཉིས་པ་
 ཆེག་གི་དོན་ལ། རྒྱུར་བ་སྤྱགས་གཉིས་ནི། འགོག་དང་བཅས་པའི་
 སྟོམས་འཇུག་དགུར་ལྷགས་མཐུན་དང་ལྷགས་བརྒྱུག་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་
 ཡར་སེང་ཞིང་མར་འོང་ནས་དངོས་གཞི་ལ་འཇུག་གོ། །དངོས་གཞི་
 སྤྱགས་གསུམ་ནི། སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་བར་དུ་གང་ཡང་མ་སྤྱེལ་བའི་
 ཡར་སེང་གཅིག་དང་། དེ་ནས་ཡར་སེང་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་
 འགོག་པ་སྤྱེལ་བ་གཅིག་རྗེས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འདོད་པར་གཏོགས་
 པའི་རྣམ་པར་ཤེས་བ་ཅེ་གཅིག་པ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བ་མིན་པ་

གཅིག་གིས་མཆོམས་གཟུང་ཉེ་མར་འོང་ལ་ཐོད་ཀྱིས་ཉེ་སྒྲིམས་པར་
 འཇུག་གོ། ། རི་ལྟར་ཞེ་ན། མཆོམས་འཛིན་གྱི་འདོད་སེམས་དེའི་
 འོག་ཏུ་འཁོག་པ་ལའོ། ། དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། ། དེ་ནས་
 འཁོག་པ་གཅིག་ཕུ་ཀྱིས་ནས་སྤྱད་ཅེ་ལ་དེ་ནས་འདོད་སེམས་ལ། དེ་
 ནས་འཁོག་པ་དང་སྤྱད་ཅེ་གཉིས་ཀྱིས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། དེ་ནས་འདོད་
 སེམས་ལ་དེ་བཞིན་དུ་གསུམ་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ལ། བཞི་ཀྱིས་རྣམ་མཁའ་
 ལ། རྩ་ཀྱིས་བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ། རྩལ་ཀྱིས་གསུམ་པ་ལ།
 བརྟན་ཀྱིས་གཉིས་པ་ལ། བརྟན་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ། དེ་
 ནས་འདོད་སེམས་ལའོ། ། ཅིའི་མྱུར་འདི་དག་ལ་ཐོད་ཀྱིས་ཉེ་སྒྲིམས་
 འཇུག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འཁོག་པའི་བར་དུ་
 སྤེལ་གཞི་དང་སྤེལ་ཆོས་རིགས་མི་འདྲ་བར་སྤེལ་ནས་འགྲོ་བའི་མྱུར་དེ་
 སྤྱད་ཅེས་བྱའོ། ། འགྲེལ་བ་ལ་སྦྱོར་བ། དངོས་གཞི། མིང་དོན་གྱི་
 རྣམ་པ་མཇུག་བསྟུ་བའོ། ། དང་པོ་ནི། སོང་ཞིང་འོངས་ནས་ཞེས་
 དང་པོ་། ། སྤྱི་ཞིག་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲོམ་ལམ་པ་རྣམས་
 བྱེད། ། གང་ལ་ན་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་
 དང་། འཁོག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིམས་པར་འཇུག་པ་དགྲུ་ལའོ། །
 རི་ལྟར་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བཟུང་ཉེ་འཁོག་པའི་བར་དུ་སོང་
 བས། དེའི་འོག་ཏུ་འཁོག་པ་ནས་བཟུང་ཉེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
 བར་དུ་འོངས་ཏེ་ཆུ་ལ་དེ་ལྟར་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་
 མཐུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་སོ། ། གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ལ་ཆུང་དུ་ནི་
 གོ་སྤྱོད། ། འབྲིང་ནི། ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྒྲིམས་པར་
 ཞུགས་ཏེ། དེ་ལས་ལངས་ནས་འཁོག་པ་ལའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འདྲ་
 ཤེས་མེད་འདྲ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྒྲིམ་ཆེད་ཀྱི་བར་ལས་རེ་རེའི་མཇུག་ཏུ་

འགོག་པ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་མར་འོང་ཚུལ་སོ། ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།
 ཡར་སོང་གི་མཐའི་འགོག་པ་དེ་ལས་ལངས་ནས་དེ་དང་སྟོམས་འཇུག་
 གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པའི་དེ་མ་ཐག་པ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་
 པ་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དམིགས་ཏེ། ཡར་སོང་གི་
 མཐའ་དང་། མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་འགོག་སྟོམས་དེ་གཉིས་མཚམས་
 ཟུང་པར་བྱ་བའི་ཟུང་། འདོད་པ་ན་སྦྱང་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚེ་
 གཅིག་པ་མཚམས་ཀྱི་ངོ་བོར་བཞག་ནས་བྱང་སེམས་ཐབས་མཁས་པའི་
 སྟོབས་གྱིས་ཡར་སོང་གི་མཐའ་འགོག་པ་ལས་ལངས་ཏེ། མཚམས་
 འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་བ་དེ་ལྟ་བུ་དེ་
 མངོན་དུ་བྱས་ནས་འདོད་སེམས་དེའི་འོག་ཏུ་མར་འོང་གི་ཐོག་མའི་
 འགོག་པ་ལའོ། ། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་ཐོར་
 བས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལའོ། ། དེ་ནས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ལའོ།
 ། ཚ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ངག་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་པ་ཚོས་
 ཅན། ཁྱོད་མཐར་གནས་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་གཞན་མ་སྟེལ་བར་
 ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་བརྒྱུ་ཏུ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་སྦྱར་བ་
 ཟུགས་གཉིས་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡར་སོང་གཅིག་དང་། དེའི་རྗེས་
 སུ་ཡར་སོང་སྟོམས་འཇུག་བརྒྱད་ལ་འགོག་པ་སྟེལ་བ་གཅིག་དང་། དེ་
 འོག་ཏུ་མར་འོང་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ལ་འདོད་སེམས་སྟེལ་བ་གཅིག་
 རྣམས་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཉིང་དེ་
 འཛིན་ལ་ཚལ་སྤྱང་ཞིང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་
 འཇུག་པའི་ཟུང་། གསུམ་པ་ནི། ས་གཉིས་པའི་ཐོད་ཀྱི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་ཚོས་ཅན། མི་འདྲ་བར་འགྲོ་བ་ཐོད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་
 ཏེ། ཇི་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ཐོར་ནས་བསམ་

གཏན་དང་པོ་ནས་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུ་
 སྐྱེལ་གཞི་དང་སྐྱེལ་ཆོས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྐྱེལ་བའི་སྟོམས་འགོ་བའི་
 ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པས་ནའོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། སྟོམས་ལམ་ཅེ་སྟོར་
 ཡིན་ཏེ། སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ལ་དབང་བ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་
 མོད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྗེས་ལ་
 མཛོན་རྟོགས་ཡིན་པས་ནའོ། །གཉིས་པ་སྤང་བྱ་ནས་རྟོག་ལ་སྤྱིའི་
 མཆོམས་སྟུར་བ་དང་། སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྟུ་བའོ།
 །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གཟུང་རྟོག་དང་
 འཛིན་རྟོག་གོ། །དང་པོ་ལ། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། རྟོག་པ་
 གཟུང་རྟོག་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྟུར་ནི། དེ་ཐེག་སོགས་སོ།
 །ཙུ་བ་ནི། ཀླར་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
 གསུམ། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་རྟུག་སྟེ་དགུ་
 དང་། དེ་ནས་གཅིག་གིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་རོ་བོ་དང་། ཀླར་བ་
 ཐ་མས་གཉེན་པོ་བརྟན་བ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ནི། མདོར་བསྟུས་པ་
 ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་འཛིན་པས་རྟོན་པས་ཆོས་མདོར་
 བསྟུས་པ་གསུངས་པ་དང་། རྟུག་པ་ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་
 འཛིན་པས་ཆོས་རྟུག་པ་གསུངས་པ་དང་། རྟོན་པས་རི་ལྟར་བཤད་པ་
 བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཏང་ཏེ་
 ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་བ་དང་། རྟུང་བ་འགོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་
 གྱི་དུས་སུ་སྟོར་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་
 ཐུང་ཐུབ་སྟེ་བའི་རྒྱ་དང་མི་ལྟན་པས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་
 བདེན་པར་མེད་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དངོས་པོར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 མཐོང་ལམ་གྱི་དུས་སུ་སྟོམས་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཕྱིན་

ཅི་སོག་ཞི་བ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུ་རན་ལས་འདས་པར་
 སྦྱར་བའི་ལམ་དང་། སྦྱར་བ་ཉིད་གསར་དུ་མངོན་པར་བརྒྱབ་པ་ཉིད་
 གྱིས་མཐོང་བའི་ལམ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་མཐོང་ཟིན་སྒྲིམ་པར་བྱེད་
 པ་ཉིད་གྱིས་སྒྲིམ་པའི་ལམ་ལྟེ་མདོར་ན་དངོས་དང་ཕྱོག་པ་ཅི་རིགས་
 པའི་སྒྲིམ་ནས་སྐབས་འདིར་བཞུན་པའི་ཡུལ་དགུ་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་
 པར་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྦྱེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲིམ་སྒྲུང་ག་ཟུང་བའི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འཁྱུག་བྱར་
 བདེན་པར་སྒྲུང་བའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྦྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉེན་པོ་གང་
 གིས་སྤོང་ཞེ་ན། སྒྲིམ་སྒྲུང་འཁྱུག་པ་ག་ཟུང་རྟོག་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན།
 སྒྲིམ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྦྱར་
 བའི་གནས་སྐབས་འདིར་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་ཉིད་གྱིས་སོ། ། གཉིས་པ་ལ་
 མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཚ་བ་ནི། སྐར་བ་དང་པོ་
 གཉིས་གྱིས་གཉེན་པོ་དང་། ལྷག་མས་ཕྱོག་བྱ་ཉན་རང་གི་ལམ་གྱི་
 དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་དགུ་བཞུན་ཏོ། །འགྲེལ་བ་ནི། ཉན་རང་གི་
 ཆོགས་ལམ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་བུལ་
 བས་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་མི་སྦྱེ་བ་དང་། གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་
 དམིགས་པའི་བསོད་ནམས་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པ་མེད་པས་བྱང་ཚུབ་
 གྱི་སྦྱིང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་། སྦྱར་ལམ་དུ་ཉན་ཐོས་གྱི་སོགས་
 དང་། རང་སངས་རྒྱས་གྱི་སོགས་དང་། མཐོང་ལམ་དུ་ཐབས་བྱུང་
 པར་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་རབ་གྱི་སོགས་དང་། སྒྲིམ་ལམ་དུ་
 མཚན་མར་དམིགས་པ་སོགས་དང་། མི་སྦྱོབ་ལམ་དུ་མི་རྟོག་སོགས་གྱི་
 དམིགས་པ་སྒྲིམ་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཉིད་གྱིས་སྒྲིམ་པ་མེད་པ་དང་།
 ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ཡང་མེད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་མ་

དམིགས་པ་ཡང་མེད་པས། གནས་ལུགས་སྒྲུབ་པ་ཡང་མེད་གཏན་
 རས་སྒྲུབ་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་མངོན་པར་
 ཞེན་པས་དོན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རྣམས་ལ་.....
 དམིགས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་རྣམ་པ་དགའོ། །
 དེ་དག་གི་གཉེན་པོ་གང་ཞེ་ན། གནས་སྐབས་དེ་ནི་སྒྲུབ་བར་བྱ་བ་
 ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འབྲུག་པ་བར་
 ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་གཉེན་པོ་ཅན་ཡིན་ནོ། །
 ངག་དོན་ནི། ཉན་རང་གི་ལམ་འབྲས་ལྡན་བྱར་བདེན་པར་སྒྲུབ་བའི་
 རྟོག་པ་ལྟན་སྒྲིས་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྡན་པ་གཟུང་རྟོག་ཡིན་ཏེ།
 སྒྲུབ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱ་གང་ཞིག་ཐེག་དམན་
 ལ་ལྡན་བྱར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཛིན་རྟོག་ལ།
 རས་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་
 མཆོམས་སྒྱུར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། །ཙ་བ་ནི། རྒྱུ་བ་དང་པོ་
 རྒྱུ་གིས་ཡུལ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པའི་རོ་བོ་སྟན་
 ནོ། །ཡུལ་ལ་ཡང་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས་དང་
 བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གཉིས། ཐབས་གཉིས། སོ་སྒྲུབ་ལྟ་སྒྲུབ་
 གཉིས་རྣམས་རིམ་བཞིན་ནོ། །འགྲེལ་བ་ནི། སྒྲུབ་པོ་ལས་མ་
 གཏོགས་པའི་རས་སྒྲུབ་ཡོད་པར་ཡང་མ་སྒྲིས་པས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་
 པ་དང་། སྒྲུབ་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲུབ་བ་ཙམ་དུ་བྱད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་སྒྲུབ་.....
 བཏགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་བྱབ་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཐ་སྟད་
 དུ་སྟོང་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་
 ཞེན་པ་མ་སྒྲུབ་པས་ཉན་རང་གི་ཤེས་རབ་ཆོས་ལ་ཆགས་པ་དང་།

བདེན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཚས་
 རི་ལྟ་བུར་རབ་རྟུ་ནམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། ཉན་རང་ཆེན་པོ་གསུམ་
 ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པས་རང་དོན་དུ་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ་
 བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། བྱང་སེམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མཆོན་མར་
 མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་།
 བྱིས་པ་ནམས་འཕགས་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་རབ་རྟུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས་ཡོན་ཏན་མ་དག་པ་དང་། བདེན་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
 མཆོན་མར་དམིགས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་སྦྱོད་པ་ནམ་པར་འབྱུགས་པ་ཉི་
 མདོར་ན་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་ཡུལ་དགུ་ལ་ཐུ་མ་མཐོང་སྤང་དུ་བཤད་པ་
 བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ལྟན་ཕྱེས་ནམ་པ་དགུ་ཚོས་ཅན།
 སྒྲིམ་སྤང་འཛིན་པར་ནམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིམ་པའི་ལམ་
 ཀྱི་སྦྱར་བ་ཉེར་བཞེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་གཉིན་པོ་ཅན་
 གང་ཞིག་རང་ཡུལ་གྱི་འཛིན་པ་བདེན་པར་སྤང་བའི་སྒྲིམ་ཕྱེས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཏགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ། མདོར་བསྟན།
 རྒྱས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ།
 ། ཅ་པའི་ཆོག་དོན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི་སྒྲིམ་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་པའི་
 རྟོགས་འཛིན་པའི་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་པ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་
 དང་སེམས་ཅན་དེར་ནམ་པར་བཞག་པའི་རྒྱ་ཕུང་པོ་དག་བདེན་པར་
 སྤང་བ་ཅམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ནམ་པ་དགུ་ཚོས་ཅན། སྒྲིམ་ལམ་དེ་དང་
 སྤང་གཉིད་དུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་
 སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི། རི་
 ལྟར་ཞེས་སོགས་སོ། ། ཅ་བ་ནི། རྒྱང་བ་དང་པོ་ནམས་གྱིས་ཡུལ་
 དང་། ཐ་མས་ཡུལ་ཅན་བསྟན་ཏོ། ། འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་

མ་ལུས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་
 ཐམས་ཅད་སོགས་དང་། གཞི་ཡུང་པོ་སོགས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་
 པར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སོགས་དང་། གཉེན་པོ་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་
 རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སྤང་བུ་ཐམས་ཅད་སོགས་དང་།
 གཟིགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་རྩོམ་པོ་དབྱེར་མེད་
 ཏུ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་སོགས་དང་། བདུད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་
 རྩོམ་པོ་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་ཐེག་དམན་དང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ལམ་མཉམ་
 པ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྫོངས་པ་དང་། དོན་ལ་སོགས་དང་། འདོད་
 ཆགས་ལ་སོགས་པའི་རྩོམ་པོ་ཉིད་སོགས་དང་། གཟུང་བ་དང་
 འཛིན་པའི་བདེན་པས་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་
 གཉིས་སུ་མེད་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྫོངས་པ་སྟེ། བདོར་ན་ཡུལ་དགུ་པོ་དེ་
 དག་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུལ་པ་བཞིན་ཏུ་བཏགས་པ་ཅམ་ཏུ་བདེན་པར་སྤང་
 བའི་རྟོག་པ་ལྟན་སྟེས་རྣམ་པ་དགུ་ཆོས་ཅན། སྟོམ་སྤང་འཛིན་པའི་
 རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་སེམས་
 དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་གནས་སྐབས་གྱི་
 ཡུལ་ཅན་ནམ་གཉེན་པོ་ཅན་གང་ཞིག་རང་ཡུལ་ཏུ་ཐུར་པའི་འཛིན་པ་
 བདེན་སྤང་གི་སྟོན་ལྟན་སྟེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དོན་བསྟུ་བ་ནི།
 སྟོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། གཉེན་པོ་སྟོམ་ལམ་
 ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྟོམ་སྤང་རྟོག་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད་པས་སོ།
 །གསུམ་པ་ཕན་ཡོན་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 སྟོམ་པའི་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་
 ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་བཞེད་ཏེ། སྤྲུལ་མཐོང་སྤང་སྤྱང་ཆུལ་
 བཞིན་ཏུ་སྟོམ་སྤང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སྤངས་པ་དང་ཏུས་

མཉམ་པ་ཁོ་ནར་དེ་དག་གིས་བསྐྱུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་
སྤངས་པས་སོ། ། ཙུ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། ཡུང་
ཆུབ་སེམས་དབང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པ་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱི་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་འཕྲོལ་བ་དེ་
དག་གིས་མཛེས་པར་ཡུར་པ་ལ་ཆོས་ཅན། སྤྱིང་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་
ཡུར་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་བའི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པར་མཁས་པའི་
ཡོན་ཏན་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབད་ཚོལ་མེད་པར་མངོན་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པས་
ཉིན་པར་བྱེད་དེ། སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པས་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་རིགས་བཞི་པོ་འཆོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡམས་ཀྱི་ནད་དུ་ཡུར་
པ་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་ཤེས་བྱེད་པ་མེད་པས་སོ། །
དཔེར་ན་ནད་ཟད་ཅིང་ལུས་རྒྱས་ཉི་དགའ་བས་དཔྱུགས་འབྱེན་པ་ཐོབ་
པ་བཞིན་དུ་འོ། ། ཡོན་ཏན་རི་ལྗར་མངོན་དུ་འོང་ཞེན། ། རྒྱ་མཆོ་
ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་པོ་བཞི་པོ་དག་བཞིན་དུ་འོ། །

༡. བར་ཆད་མེད་པའི་རྩི་རྒྱུར་བཤད་པ།

བཞི་བ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྩི་མོ་ལ། ། རོ་བོ། དམིགས་རྣམ།
དམིགས་པ་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བའོ། ། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་ནི།
སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་སོགས་སོ། ། ཙུ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་
ནི། འདིར་བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །གང་ཞེན།
རང་གི་དངོས་འབྲས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཉིད་འཕྲོལ་བ་ལ་ལམ་གཞན་
ཀྱིས་བར་ཆད་པ་མེད་པའི་ཉིང་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འོ། ། འདི་

མདོ་ནས་ཇི་ལྟར་བརྟན་ཅེ་ན། འགའ་ཞིག་ནས་དཔེར་མཛད་ནས།
 དེ་བས་བར་ཆད་མེད་ཅེ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་བསྟན་ནམས་མང་པོ་
 ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་ནས་བརྟན་ནོ། ། དག་དོན་ནི། རྒྱལ་མཐའི་ཡེ་
 ཤེས་ཆོས་ཅན། བར་ཆད་མེད་པའི་ཙྰ་སྦྱར་ཡིན་ཏེ། རྣམ་མཁྱེན་
 དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་ནམས་གཞན་ལས་བྱུང་པར་དུ་
 འཕགས་པར་མདོ་ལས་བརྟན་པའི་ཙྰ་སྦྱར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 ལ་མཆོམས་སྦྱར་ནི། དེའི་དམིགས་པ་བཅས་སོགས་སོ། ། ཙྰ་བའི་
 ཆོག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན།
 བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་དུ་བ་སྟངས་བྱ་
 གྱེ། དེས་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོ་
 འདོགས་གཙང་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱེན་གསུམ་གྱི་དམིགས་
 རྣམ་མ་བརྟུན་པའི་དྲན་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་བར་ཆད་མེད་ཅེའི་
 བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 རང་བཞིན་གྱི་སྦྱོས་པ་མ་ལྟས་པ་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེའི་
 རྣམ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ།
 མདོར་བརྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདི་
 ལ་ནི་ཅེས་སོགས་ཙྰ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་པས་འཆད་པ་ནི། གནས་
 འདི་ལ་ནི། ཅེས་སོགས་ཏེ། དག་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
 བར་ཆད་མེད་ཅེའི་དམིགས་པ་ལ་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལ་
 མཁས་པས་བདེན་གཉིས་འགལ་བར་ཚོད་པའི་ལྟན་ཀ་བསལ་བར་བྱས་
 ཏེ། མ་བསལ་ན། དམིགས་པའི་རང་བཞིན་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར།
 བར་ཆད་མེ་ཅེ་ཆོས་ཅན། ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལ་མི་
 མཁས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་པ་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར།

༡. བསལ་བྱ་ལོག་སྐྱབ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྐྱར་ནི། རྒྱུ་ལྡན་ཅན་སོགས་སོ། ། ཅ་
 བ་ནི། རྒྱུ་ལྡན་པ་དང་པོ་དཀྱུས་ཡུལ་དང་དེ་ནས་ཕྱེད་ཀྱི་རྟོན་གང་ཟག་
 དང་། དེ་ནས་ཕྱེད་ཀྱི་རོ་བོ་དང་། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་གངས་
 བསྟན་ནོ། ། འབྲེལ་བ་ལ། བསལ་བྱ་སྟན་ཀ་དང་། དེ་བསལ་ནས་
 ཉིང་འཛིན་བསྐྱེད་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ནི། ལོག་པར་རྟོག་པ་བཅུ་
 རྒྱུ་གསོ། ། གང་ཟག་གང་གིས་ཞེ་ན། རྒྱུ་ལྡན་ཕྱེད་མཐས་དཔའ་
 ཐབས་ལ་མཁས་པ་མི་ཤེས་པ་དངོས་པོར་རབ་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
 ལོག་པར་རྟོག་པའོ། ། རོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྟན་ཚུན་འགལ་བ་ལྟར་
 སྤང་བའི་དོན་གཞི་གཅིག་ལ་བསྐྱབས་པས་མི་འཐད་པར་སེམས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས་རྣམ་པ་ཅན་མཐའ་གཞན་ཏུ་དོགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་
 རོ་བོ་ཡིན་ནོ། ། ཡུལ་གང་ལ་ལོག་པར་རྟོག་ཅེ་ན། རི་སྐད་བཤད་
 པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོན་ཅན་ཞེས་སོགས་སོ། ། བཅུ་རྒྱུ་པོ་གང་
 ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་
 དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དག་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །
 ཞེས་དོན་དམ་གྱི་ཁས་སྤངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་
 བཞག་སུན་འབྱེན་པ་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་སྟན་ཀ་ནི་དམིགས་པ་འཐད་
 པ་ལ་ལོག་པར་རྟོགས་པའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་དབུ་མ་བའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་
 ཁས་སྤངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་བཞག་སུན་འབྱེན་པ་
 ལ་ཀྱན་རྫོབ་སྟོ་ཅན་གྱི་སྟན་ཀ་ཞེས་བཤད་པའོ། ། རོ་བོ་དེ་དག་ལ་ལན་རི་ལྟར་
 གདབ་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་རྟགས་

མ་སྤྱུལ། གུན་རྫོབ་སྒྲོ་ཅན་ལ་དོན་དམ་ཏུ་རྟགས་མ་སྤྱུལ་ཅེས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་རྟགས་མ་སྤྱུལ་གྱི་ལན་འདེབས་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
དོན་དམ་སྒྲོ་ཅན་གྱི་སྤྱན་ཀ་ལ་གུན་རྫོབ་ཏུ་རྟགས་མ་སྤྱུལ། དོན་དམ་
ཏུ་འདོད། དོན་དམ་ཏུ་དེའི་ཕྱིར་ན། གུན་རྫོབ་ཏུ་དེར་ཐལ་བྱལ་པ་
མ་ངེས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལན་འདེབས་པར་འདོད་པ་ནི་ཆེས་མི་འཐད་
དེ། ཁོས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་ཆོ། དོན་དམ་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་འཕམ། གུན་
རྫོབ་ཏུ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་
ངེས་པར་ཐལ་ཆོས་སྤྱེ་འགྲོ་དགོས་སམ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་སོང་
པར་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་ཅམ་ཐལ་ཆོས་སྤྱེ་སོང་།
དེ་བཞིན་ཏུ་རྟགས་ལ་ཡང་སྒྱུར་རོ། ། དེ་ལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ལན་འདེབས་
ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དང་འགལ་ལོ། ། དང་པོ་ལྟར་ན། སྤྱི་མི་རྟག་
པར་སྤྱུལ་པའི་ཆོ། སྤྱི་མི་རྟག་པའམ་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་གང་ཡང་
རུང་བ་ཞིག་ངེས་པར་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྤྱེ་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །
ཅི་ལྟེ་མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སྤྱེ་ཁ་ཆོན་མ་ཆོད་ཅིང་། རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་ཏུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས་མི་
མཚུངས་སོ་ཞེས་བདེན་གཉིས་སྤྱེ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པ་ཅམ་གྱིས་དམིགས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། གུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ་མི་འཐད་
པ་དང་། དོན་དམ་ཏུ་དམིགས་པ་མི་འཐད་པ་གང་རུང་ཐལ་ཆོས་སྤྱེ་
ངེས་པར་འགྱུར་དགོས་ན། སྤྱི་མི་རྟག་པར་སྤྱུལ་པའི་ཆོ། དོན་དམ་
ཏུ་མི་རྟག་པ་དང་གུན་རྫོབ་ཏུ་མི་རྟག་པ་གང་རུང་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་སྤྱེ་
ངེས་པར་འགྱུར་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། ། དེས་ན་རང་བྱུགས་ནི་དོན་དམ་
སྒྲོ་ཅན་གྱི་སྤྱན་ཀ་ལ། བདེན་དངོས་མེད་ཀྱང་གུན་རྫོབ་ཏུ་དམིགས་པ་

འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་བ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲིན་ནས་
 བྱལ་བ་མ་ངེས་པའི་ལན་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྒྲིན་ཅན་གྱི་ཐུན་ཀ་ལ།
 ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང་། བདེན་དངོས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་
 དམ་ཏུ་མི་འཐད་པས། བྱལ་བ་མ་ངེས་སོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲིན་ནས་
 བྱལ་བ་མ་ངེས་པའི་ལན་གདབ་པར་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་ཏུ་སྒྱུར་ཏེ།
 དམིགས་པའི་རྩ་བ་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་ཏུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དམིགས་པའི་རྩ་བ་ཉིད་
 ངེས་པར་གཟུང་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 མེད་པར་ཐལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མི་དམིགས་པས་སོ། །
 ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དང་། བདེན་
 གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་གྱི་རྩ་བ་
 ཉིད་གྱིས་སོ་ཞེས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་དང་།
 སྒྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་སོ་
 ཞེས་སྒྱུར་བ་ལ་དང་། སངས་རྒྱུས་མེད་པར་ཐལ། རྟོགས་པར་བྱ་བ་
 མེད་པས་སོ། ། ཞེས་སངས་རྒྱུས་དཀོན་མཆོག་ལ་དང་། ཆོས་མེད་
 པར་ཐལ། མིང་ཏུ་བཏགས་པ་ཅམ་ཏུ་ཟད་པས་སོ། ། ཞེས་ཆོས་
 དཀོན་མཆོག་ལ་དང་། དགེ་འདུན་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་
 སོགས་པར་དམིགས་པ་བཀག་པས་སོ་ཞེས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་
 དང་། ཐབས་མཁས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྒྱུན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་
 དམིགས་པས་སོ་ཞེས་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ལ་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 མངོན་རྟོགས་མེད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་
 ཀའི་རྩ་བ་རྟོགས་པ་བཀག་པས་སོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་
 པར་རྟོགས་པ་ལ་དང་། རྟོག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མིན་པར་ཐལ། མི་

རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྒྲིམ་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཅམ་ཡིན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་སོ་ཞེས་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་ཁྱེན་ཅི་ལོག་པ་ལ་དང་། ལམ་
 སྒྲིམ་པ་མི་འབྲད་པར་བལ། ལམ་རྣམ་པར་བསྒྲིམ་པ་འབྲས་བྱ་མངོན་
 སྟམ་དུ་མི་བྱེད་པས་སོ་ཞེས་ལམ་ལ་དང་། སྤང་བྱ་མེད་པར་བལ།
 དྲོང་བྱ་མེད་པས་སོ། ། གཉེན་པོ་མི་འབྲད་པར་བལ། སྤང་བྱ་མེད་
 པས་སོ་ཞེས་མི་མཐུན་པའི་རྟོགས་དང་གཉེན་པོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
 གཉིས་དག་དང་། བཅོམ་ཉིད་མི་འབྲད་པར་བལ། ཉེན་ཆོས་ཅན་
 མེད་པས་སོ་ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བཅོམ་ཉིད་ལ་དང་། དུམ་སྒྲིམ་པ་མི་འབྲད་
 པར་བལ། བསྒྲིམ་བྱ་རང་དང་སྤྱི་འཇུག་ཉིད་མི་འབྲད་པས་སོ་ཞེས་
 སྒྲིམ་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། ། གཉིས་པ་ནི། བར་ཆད་མེད་པའི་
 ཉིང་རེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། ། སྤྱི་ཞིག་གིས་ཤེ་ན། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་དགེ་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ། ། གཟུགས་གང་གིས་ཤེ་ན།
 འགལ་བྱེན་ལོག་རྟོག་དེ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་སྤྱོད་དུ་བསལ་བ་སྤོང་དུ་འགྲོ་བའི་
 སྒྲིམ་པ་མཐུན་བྱེན་དམིགས་རྣམ་ལ་ངེས་པ་རྣམ་པ་བཟམས་ཅད་དུ་ཡང་
 དག་པར་བསྐྱེད་ནས་སོ། ། ལོག་རྟོག་ངེ་ལྟར་སེལ་ཞེ་ན། བདེན་པ་
 གཉིས་ཀ་ལ་བཞེན་པའི་གཟུགས་ལ་མཁས་པས་སེལ་དགོས་ཏེ། ཆོད་
 པའི་ཆུལ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་རེ་ལ་བཞེན་པའི་ཁས་སྤངས་རྟགས་སྤྱི་
 བཞེད་ནས་ཅིག་ཤོས་སྤྱོད་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན་ཀྱན་རྫོབ་སྒྲི་
 ཅན་གྱི་སྤྱན་ཀ་ལ་གོ་རིམས་བཞེན་དུ་དོན་དམ་དང་། དོན་དམ་སྒྲི་
 ཅན་གྱི་སྤྱན་ཀ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲི་ནས་བྱུང་བ་མ་ངེས་པའི་ལན་གདབ་
 དགོས་པས་སོ། ། དག་དོན་ནི། བར་ཆད་མེད་ཅེ་བསྐྱེད་པར་འདོད་
 པའི་བྱང་སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ཅེ་བསྐྱེད་པའི་འགལ་
 བྱེན་ལོག་རྟོག་སེལ་ཞིང་མཐུན་བྱེན་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་བདེན་གཉིས་

ནམ་འབྱེད་གྱི་ཐབས་ལ་མཁས་དགོས་ཏེ། བྱིས་བདེན་གཉིས་
 འགལ་བར་བཅད་པའི་དོན་དམ་སྟོ་ཅན་གྱི་སྐྱན་ཀ་ལ་ཀྱན་རྫོབ་དང་།
 ཀྱན་རྫོབ་སྟོ་ཅན་གྱི་སྐྱན་ཀ་ལ་དོན་དམ་གྱི་སྟོ་ནས་ལན་གདབ་དགོས་
 པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྟུ་བ་ནི། མེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
 པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་
 དོན་གསལ་པའི་ནམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ལྷན་བ་ལས་སྐབས་
 ལུ་བའི་ནམ་བར་བཤད་པའོ། །༩། །

སྐབས་བྱུག་པ། བཟར་གྱིས་སྦྱོར་བ་མཆོན་ཕྱིད་ཀྱི་ ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་སྒྲོམ་པ་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་
 བ་ལ་གསུམ། འགྲེལ་བཤད་པས་མཆོམས་སྦྱར། འགྲེལ་བ་ཅན་གྱི་
 རབ་ཕྱིད་བཤད། སྐབས་བརྒྱ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཅེ་སྦྱར་གྱི་འག་
 ཏུ་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཆད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ།
 ཅེ་མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་གྱིས་མཆེན་གསུམ་གྱི་
 མཆོན་ཉིད་སོགས་སོ་སོ་བ་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་།
 མཆེན་གསུམ་རྣམ་པར་བརྒྱས་པ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པའི་སྐབས་ཉིད་དུ་
 རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་སྒྲགས་ནས་བརྟན་
 པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒྲོམ་པར་ཕྱིད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དེ་ཉམས་
 བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ལ་ལ། ཅ་བ་ནི། སྦྱོར་བ་སྤྱད་ཆོགས་
 སྦྱོན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དག་དང་། བསམ་པ་སྤྱད་ཆོགས་སངས་
 རྒྱས་ལ་སོགས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་བྱུག་དང་། དེ་དག་རྣམ་པར་དག་ཕྱིད་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱར་
 རྟོགས་ཟིན་གོམས་པར་ཕྱིད་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ཆོས་ཅན། བཟར་གྱིས་
 བའི་བྱ་བར་བཞེད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱིས་སྦྱར་ཐོབ་ཟིན་
 རྣམས་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བ་ལ་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བ་སྤྱད་ཆོགས་ནི།
 སྦྱོན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་
 པས་རབ་དུ་ཕྱེ་བ་བྱུག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་ས་

བརྒྱུ་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྣལ་
 འབྱོར་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་
 བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་སྒྲར་སྐོབ་ཟིན་པའི་ཐབས་ཤེས་
 རྣམས་བྱང་པར་དུ་སྦྱར་བའི་སྒྲོ་ནས་བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲོ་མ་
 པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བརྒྱ་རྟོགས་པ་ལ་
 ཡར་ཕྱིན་བརྒྱ་རྟོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། སྦྱོར་མེད་དེ། ཡ་
 རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟག་མ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་
 འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། གཉིས་པ་བསམ་པ་སྤྱད་ཆོགས་ལ། རྟེན་
 དགོན་མཆོག་དྲན་པ་ནི། དྲན་པ་ཉེས་བར་བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་
 དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་
 ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སྟེ་ལམ་གསུམ་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀྱན་
 རྩེད་དུ་རྒྱ་ལམ་གསུམ་པོ་དེའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འབྲས་བྱ་སངས་
 རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དེས་པར་
 འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་རྩོད་པར་
 བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རག་དོན་ནི། དྲན་པ་ཉེས་བཞག་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་པའི་སྦྱོར་ལམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་
 ཅན། ཆོས་རྟགས་སྒྲར་དང་འདྲ། འོག་མ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་རག་
 དོན་འདི་བཞིན་དུ་སྤལ་ཏེ་དགོད་པར་བྱའོ། ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་
 དང་ལྷུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་སྒྲར་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་
 པར་དྲན་པ་མེད་ཅིང་ཀྱན་རྩེད་དུ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་
 དང་། སྒྲ་མ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་རྟོག་
 པའི་དགེ་འདུན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལམ་གྱི་གཞི་རྒྱལ་
 གླིམས་དང་། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གཏོང་བ་དང་། ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་

པའི་དབང་པོ་སྤྱར་སྤྱིས་པའི་འཕགས་པ་དོན་དམ་པར་བྱན་པ་མེད་ཅིང་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆན་ཉིད་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྗེས་སུ་བྱན་པ་ལོ། ། གསུམ་པ་དེ་
དག་ནམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་སྦྱར་བ་ནི། གཟུགས་ལ་སྐྱེས་པའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་སྤྱར་ཁོང་
ཏུ་ཆུད་པས་ཕྱིས་རྟོགས་ཐིག་གོམས་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་
ཅན། སྐབས་འདིར་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ།
རྟགས་ནི་སྤྱར་སྤྱིར་རོ། ། གསུམ་པ་ནི། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་གྱི་འབྲེལ་བ་
དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྤང་བ་ལས་སྐབས་
བྱུག་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལོ། །༩། །

སྐབས་བཟུན་པ། སྤྱད་ཅིག་མའི་སྦྱར་བ་བཤད་པ།

བཞི་བ་བརྟན་པ་ཐོབ་ནས་སྒྲོམ་པ་སྤྱད་ཅིག་མའི་སྦྱར་བ་ལ།
འབྲེལ་བའོད་པས་མཆན་སྦྱར། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད།
སྐབས་བཟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཐར་གྱིས་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱད་ཅིག་མ་
གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱར་བ་འཆད་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཡོད་དེ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་སྒྲོམ་
པ་ནི། སྤྱར་ཐོབ་པ་དེ་དག་ཉིད་སྤྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བསྒྲོམས་པས་
དེ་སྤྱར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་སྦྱར་རོ། ། དེ་སྤྱར་སྒྲོམ་ཁུས་ཏེ། བརྟན་
པ་ཐོབ་པའི་དོན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྦྱར་རོ། ། གཉིས་པ་
ལ་སྦྱིའི་དོན་དང་། ཆོག་གི་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱད་
ཅིག་མའི་སྦྱར་བ་བཞི་པོ་འདི་དག་དབྱེ་གཞི་གང་ལ་ཚུལ་རི་སྤྱར་དབྱེ་ཞི་

ན། དབྱེ་གཞི་ནི་ས་བཅུ་རྒྱན་མཐའ་ཡེ་ཤེས་སོ། ། དབྱེ་ན་རྣམ་པར་
 སྒྲིན་པ་མིན་པ་དང་། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་དང་། མཆན་ཉིད་མེད་པ་
 དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་བཞིནོ། ། ཇི་ལྟར་འབྱེད་
 པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱན་མཐའ་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་
 བྱེད་ཚུལ་དང་། ཡུལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་ཕྱོག་པས་བཞེར་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ།
 དེ་ཡང་འདི་ལྟར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་
 བེ་འབད་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་
 མིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱོག་པ་ནས་རྣམ་པར་
 སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་ཞེས་བྱའོ། ། དག་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་རྣམས་བེ་འབད་མེད་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཞེས་
 བྱ་ལ། དེ་དག་གི་རིགས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱོག་པ་ནས་རྣམ་པར་
 སྒྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་ཀྱན་བྱང་གི་ཆོས་
 བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཕྱོག་པ་ནས་མཆན་ཉིད་མེད་
 པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་
 པར་རྟོགས་པའི་ཕྱོག་པ་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་ཞེས་བྱའོ།
 ། མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ནི་རྒྱན་མཐའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐར་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་གནས་
 སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་
 པའི་དུས་དེའི་ཆོ་སྒྲོབ་ལམ་དུ་ཐོབ་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་
 ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་ཅིང་། དེའི་སྐད་ཅིག་
 གཉིས་པ་དེ་རྣམ་མཐུན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་མངོ་
 ལས་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་
 པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ཅེས་གསུངས་སོ། །
 དེ་ལྟར་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་པའི་རྒྱ་མཆན་སྟགས་ནི་ཆོག་དོན་གྱིས་རྟོགས་

པར་འཁྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྦྱར་བ་དེ་ཡང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་
 གྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་རྣམ་པར་སྦྱོན་པ་མ་ཡིན་པའི་
 སྐད་ཅིག་སྦྱར་ལ། དངོས་དང་། དེ་མཚན་བྱེད་གྱི་དཔེ་གཉིས།
 དང་པོ་ལ་མཚན་སྦྱར་ནི། དང་པོ་སོགས་སོ། །ཙུ་བའི་ཆོག་དོན་
 འགྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། ཐུབ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྒྱུན་མཐའ་
 པའི་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་
 རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སྦྱར་བ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་
 སྦྱོན་པ་མིན་པའི་ཟག་མེད་གྱི་ཆོས་རིགས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དུས་
 ལྷ་ཀྱན་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་སྦྱོབ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཁི་ལྷར་མངོན་དུ་བྱེད་ན། མང་པོ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
 ཤེས་པས་གཅིག་ཡུལ་དུ་བསྐྱས་པ་ཡོད་པ་འབའ་ཞིག་དུ་མ་བཟད་གྱི་འོན་
 གྱུར་ཟག་མེད་གྱི་ཆོས་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་དུ་མ་ཡུལ་དུ་
 བྱེད་པ་ཡོད་དེ། སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་དམིགས་པར་བྱ་
 བའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་རྒྱུན་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་
 དངོས་པོ་རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པའི་སྦྱོན་ཅི་ལོག་
 དང་བུལ་བའི་ངོ་བོས་སྦྱོན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱེད་བཟང་པོ་
 བརྒྱུད་ཅུང་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཡུལ་དུ་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་གཞུང་འདིའི་དོན་ནི་འདི་ལྷར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་
 ཅན་གྱིས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་ཀྱན་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་ཏེ། ཡུལ་
 གཅིག་གིས་ཀྱན་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར་ཅེས་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱོ་ཆོས་དང་
 དོན་ཆོས་ཁྱད་པར་མེད་པར་འབྲུལ་བའི་ནོར་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཟག་
 མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་ན་ཀྱན་མངོན་དུ་བྱེད། ཀྱས་པའི་
 རྒྱ་མཚན་གཞུང་འོག་མ་ཙུ་འགྲེལ་གྱིས་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་

དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་
 པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཀུན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་སྤང་གིས་ཀྱང་འགྲུབ་ཆེ།
 འཕགས་པ་ལྟའི་གཞུང་ལུགས་ལས་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་
 གཅིག་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་དབྱིངས་དེ་དངོས་པོ་གཅིག་གི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ལ།
 དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་
 བོ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པས་གང་གི་དངོས་པོ་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་སུ་སྤྱར་
 བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དེ་ཡིས་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་། ། ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །
 དེས་ན་སྤང་འདིས་ཆོས་ཉིད་དངོས་པོ་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་པ་
 ལྟར་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་
 བྱེད་གཞན་དག་གིས་འཆད་པ་ལྟར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་
 དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཅེས་པར་བཤད་ན། རུམ་པའི་སྤྱིར་དུ་
 བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆ་དེ་ཀ་བའི་སྤྱིར་དུ་བདེན་པར་སྒྲུབ་པ་
 བཀག་པའི་ཆ་ཡིན་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་བས་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་
 དང་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་
 གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུས་ཞེས་འཆད་པ་
 ཡང་མི་འཐད་དེ། དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞི་
 མ་སྒྲུབ་པས་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདུས་པ་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ།
 །གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྒྱུར་ནི། ཡང་ངེ་ལྟར་སོགས་སོ། ཅེ་བའི་ཆོག་
 དོན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། བྱང་སེམས་རྒྱན་མཐའ་བ་ཆོས་ཅན།
 ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་
 དམིགས་ན་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་

རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོན་གྱི་རྩོན་ལམ་གྱི་འཕེན་པ་དང་།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་རྩོ་
 གཅིག་པར་གྲོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཐུས་དེ་ལྟར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར།
 དཔེར་ན་རྒྱུས་བྱ་ཞེས་སོགས་སོ། ། གཉིས་པ་ནམ་པར་རྩོན་པའི་སྐད་
 ཅིག་རྒྱུར་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཆ་བའི་ཆོག་
 འོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
 རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྩོགས་པར་བྱང་
 རྒྱུ་པའི་རྒྱུར་བ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་ནམ་
 པར་རྩོན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པར་གྱུར་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་
 ནམས་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྩོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྒྲིབ་
 ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བམ་གྱི་ཆོ་རྟོགས་ཤེ་ན།
 གང་གི་ཆོ་བྱང་རྒྱབ་ལེམས་དཔལ་གཉེན་པོ་བསྐྱེམས་པས་མི་མཐུན་པའི་
 རྩོགས་ཐམས་ཅད་དང་བཤམ་བ་ན་ནམ་པར་བྱང་བའི་རྩོགས་ནམ་པར་
 རྩོན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནམས་རྩི་མ་
 ཐམས་ཅད་དང་བཤམ་བས་སྟོན་ཀའི་ཁྲི་བའི་འོད་བཞིན་དུ་དཀར་བའི་ངོ་
 གོ་ཉིད་རྒྱུས་པ་དེའི་ཆེའོ། ། གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་
 རྒྱུར་ལ། མཚམས་སྦྱར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཆ་བའི་ཆོག་འོན་
 འཆད་པ་ནི། རྒྱན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
 པའི་མངོན་པར་རྩོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་པའི་རྒྱུར་བ་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ།
 ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཅེས་པ་ནས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་
 རྩོབ་ལམ་གྱི་ནལ་འཕྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ནའོ། ། དེ་ལྟར་ཤེས་རྒྱས་
 པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རྩོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནས་རྒྱབ་པས་
 དུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་

གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་ལ། མཚམས་སྒྱུར་ནི། དེ་ལྟར་
 སོགས་སོ། །ཆ་བའི་ཆོག་དོན་འཆད་པ་ནི། རྒྱུན་མཐའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་
 ཅན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་
 སྒྱུར་བ་བཞི་བ་ཡིན་ཏེ། ཚས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་
 པའི་ཆུལ་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནས་རྟོགས་པའི་སྒྲོབ་ལམ་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ནའོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ལུས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 ཡོད་དེ། །ཡུན་རིང་མོ་ཞེས་པ་ནས་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུང་འཛིན་
 གཉིས་སུ་བདེན་པ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚས་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོགས་
 ལུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྐབས་བསྐྱུས་པ་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
 ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་
 འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ལྷན་བ་
 ལས་སྐབས་བདུན་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །༩། །

སྐབས་བརྒྱད་པ། འབྲས་བུ་ཚོས་སྤྱོད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ ཚོས་བཞི་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཐོབ་བྱེད་འབྲས་བུ་ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་པ། འབྲེལ་བཞེད་པས་
མཆོམས་སྤྱད། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རབ་བྱེད་བཤད། སྐབས་བརྒྱད་པ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་སྤྱོད་ཀྱི་འོག་ཏུ་ཚོས་སྤྱོད་
གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནམ་པར་བསྐྱམས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པ་ལ།
ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་
གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་བུ་ཚོས་སྤྱོད་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་དང་། ཡན་ལག་གི་དོན་ནོ། ། དང་པོ་ལ་སྤྱོད་
དང་། ཡེ་ཤེས་དང་། འབྲིན་ལས་ཀྱི་ནམ་པར་བཞག་པ་གསུམ་མོ།
། དང་པོ་ལ་དབྱེ་བ་དང་། ཟུང་བ་མོ་མཐོང་དོན་དང་། དངོས་བཅུགས་
དབྱེད་པ་དང་གསུམ་མོ། ། དང་པོ་ནི། གཞན་དག་ན་རེ།
འཕགས་པ་ཉམས་ན། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱོད་དང་། མངས་སྤྱོད་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་
དང་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་གསུམ་ཁོ་ནར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་དཔོན་ཉམས་
ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་གཅིག་པོ་ནམས་ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་པས་
པར་ནམ་པར་བཞག་ནས་སྤྱོད་བཞི་ཁོ་ནར་བཞེད་ཀྱི། སྤྱོད་གསུམ་དུ་མི་
བཞེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་
གསུམ་དུ་མི་བཞེད་ན། འབྲེལ་ཆེན་དུ་ནམ་པ་ཀྱུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་སྤྱོད་

བྱི་གསུམ་པོ་ངེས་པར་སྐོབ་པར་ཤོག ། ཅིས་གསུངས་པ་དང་དངོས་སུ་
 འགལ་ལོ། ། འཕགས་པ་ཡང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱད་དང་། གཞུགས་སྤྱད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱད་
 ལོགས་པར་བཞེད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། རྫོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་ལ་མོགས་པའི་རྟོགས་པའི་ཆ་བམས་ཅད་སྤྱད་མ་ཡིན་
 པར་བཤལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཟག་
 མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱད་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཞིང་། ཡོན་ཏན་
 ཡང་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས་སྤྱད་ལོགས་པར་མི་འཐད་པ་
 ཡིན་ནོ་ཟེར་རོ། ། དེ་ལྟར་གཞུགས་སྤྱད་གཉིས་ཀྱང་སྤྱད་ལོགས་པར་མི་
 འཐད་པར་འཇུག་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱད་དང་། གཞུགས་སྤྱད་རང་བཞིན་
 དང་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་ཁོངས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་
 གསུམ་ཁས་སོ། ། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཆོས་སྤྱད་ཡིན་ན་སྤྱད་
 མ་ཡིན་པས་བྱལ་བར་བཤལ་ཏེ། ཆོས་སྤྱད་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱད་ཡིན་པས་
 བྱལ་བར་བཞེད་ཅིང་སྤྱད་དོན་ནི་ལྷན་ཀྱི་དོན་ནམ་བསགས་པའི་དོན་
 ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་སྤྱད་ལ་སྤྱད་ཞེས་པའི་སྤྱད་ཕྱིར་བ་དེ་བཟགས་པ་བའི་
 དབང་དུ་བྱས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྱི་སྤང་བར། དེ་ལ་སྤྱད་
 ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། སྤོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་ཉེ་བར་
 བཟགས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ། དེ་
 བས་ན་འཕགས་པ་དང་སྐོབ་དཔོན་གཉིས་ཀ་ཡང་། མདོར་བཟུ་ན་
 རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱད་དང་། གཞན་དོན་གཞུགས་ཀྱི་སྤྱད་གཉིས་སུ་བཟུ་
 བ་དང་། གཞུགས་སྤྱད་ལ་ལོངས་སྤྱལ་གཉིས་སུ་སྤྱད་པས་སྤྱད་གཉིས་དང་།
 ཆོས་སྤྱད་ལ་སྤྱངས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱད་དང་རྟོགས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 གཉིས་སུ་སྤྱད་པས་སྤྱད་བཞིན་དཔེར་རྒྱུར་བར་བཞེད་པ་ལ་ནི་བྱུང་པར་

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིརི་གཞུང་གི་འཆད་ཚུལ་
 ལ་མི་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འཕགས་པ་ལྟར་ན། ཅུང་ཆུབ་
 རྟོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི། ཐུབ་
 པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་ཡིན་པས། གཞུང་
 དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་སྐྱར་བཞག་པའི་སྐྱེ་དང་།
 རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་གཉིས་ལས་གང་ཅུང་ཞིག་བཏུན་ན། བཏུན་མཉམ་དུ་
 འདྲི་དཔོན་ལ། དེའི་ཕྱིར། ཅུང་ཆུབ་རྟོགས་མཐུན་ཆད་མེད་
 དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྐྱེ་ལ་སོགས་པར་
 བཞག་པའི་ཆོས་སྐྱར་འཆད་པ་ཡིན་ན། ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི།
 ། སོགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་འཆད་པར་འཕྱར་བས། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མ་བཏུན་
 པར་འཕྱར་རོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཞུང་ལྟ་བུ་གཉིས་གས་ཀྱང་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་
 ཁོ་ན་ཏུན་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བཞེད་ལ་སྒྲོབ་དཔོན་ནི་གཞུང་དེ་གཉིས་
 མདོར་བཏུན་རྒྱས་བཤད་མེད་ཀྱི། དང་པོས་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་།
 གཉིས་པས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་སྐྱར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་
 ཡིན་པས་འདིར་སྐྱེ་བཞིར་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་
 བཞེད་པ་ཅུ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གི་བཟུལ་ལན་ནི་ཆོག་དོན་གྱི་
 རྟོགས་པར་བྱས་སོ། ། གཉིས་པ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེའི་
 མཆན་ཉིད། རྟོབས་སོགས་བྲལ་འབྲས་སུ་མ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་ལྟན་
 པའི་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། ལངས་སྦྱོང་རྟོགས་སྐྱེའི་
 མཆན་ཉིད། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱུང་ལྟར་
 པའི་ངེས་པ་ལྟ་ལྟན་གྱི་གཟུགས་སྐྱེ་མཐར་བྱག་ སྐྱལ་སྐྱེའི་མཆན་ཉིད།
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་བདག་འབྲས་གང་ཞིག་སོ་སྐྱེ་ལས་དག་ལ་ཡང་
 དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཟུགས་སྐྱེའོ། ། ཅུང་ཆུབ་རྟོགས་མཐུན་ཆད་མེད་

དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཆོས་སྤྱི་མཆོག་ཉིད། ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་རྒྱར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
 མཐར་ཐུག་གོ། ། འདི་དག་གི་སྒྲོས་པ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་
 ཞིང་འདིར་མངས་པས་འཛིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ། ། གསུམ་པ་དངོས་
 བཏགས་དབྱད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་སངས་རྒྱས་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བབ་ཅལ་ཏེ།
 མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ཟེར་རམ། མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་མ་གྲུབ་ཏེ། ལྟོབས་སོགས་བུལ་
 འབྲས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་མངའ་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འདིའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཞུགས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།
 གཞན་ཡང་མི་གནས་པའི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་
 མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་འགོག་བདེན་དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུགས་སྤྱི་གཉིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཏེ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱད་
 རྒྱར། རི་ལྟར་བེལ་རྒྱར་ས་གཞི་གཙང་མ་ལ། ། ལྟ་དབང་ལུས་ཀྱི་
 གཞུགས་བརྟན་སྤང་བ་ལྟར། ། དེ་བཞིན་འགྲོ་སེམས་ས་གཞི་གཙང་མ་
 ལ། ། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྱི་ཡི་གཞུགས་བརྟན་འཆར། ། ཞེས་
 གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་
 ལ་རན་སེམས་ཀྱི་ཁྲག་ཕྱང་བའི་མཆོམས་མེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཡིན་ན།
 དངོས་སུ་ཆོས་འཁོར་མི་བསྐྱོར་བས་ཁྲབ་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱང་

སེམས་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་སངས་རྒྱས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ལོ། ། རྒྱུད་
 བྱའི་ལུང་དེ་ནི། རི་ལྷར་བེད་ཀྱི་ས་གནི་གཙང་མ་ལ་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་
 གཟུགས་བརྟན་འཆར་གྱི། ས་པལ་བ་ལ་མི་འཆར་བ་ལྟར། གདུལ་
 བྱའི་སེམས་ལས་དག་ཅིང་གཙང་བ་ལ་གཟུགས་སྤྲི་གཟུགས་བརྟན་
 བམ་ནམ་པ་འཆར་གྱི་མ་དག་པ་ལ་མི་འཆར་ཞེས་པ་དང་། རྟོག་པ་
 མེད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་དོན་བྱེད་པའི་དཔེ་ཅམ་ཡིན་གྱི་བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་
 གཟུགས་བརྟན་བརྒྱ་ཕྱིན་མིན་པ་ལྟར། གཟུགས་སྤྲི་སངས་རྒྱས་མིན་
 ཞེས་སྟོན་པ་མིན་པས་སྤྲིང་བོ་མེད་པའི་ཆོག་གིས་རྒྱུད་མ་རྩུངས་པར་མ་
 བྱེད་ཅིག གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནམ་བཞག་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་སོ་སོར་སྤྱོད་ནམ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདི་ལྷར་
 རི་ལྷ་བ་མཁྱེན་པ་དང་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། དང་པོ་ནི།
 རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ། དོན་དམ་པའི་
 བདེན་པ་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། རི་སྟེང་
 པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཆོས་ཅན་
 ལྷ་ཆོགས་པ་འདི་འཇལ་བས་རབ་དུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་རི་ལྷ་བ་
 མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རི་སྟེང་པ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མ་ཡིན་ལ། རི་
 སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རི་ལྷ་བ་དངོས་སུ་འཇལ་བ་མ་ཡིན་གྱོ།
 ། འདི་རི་ལྷར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེ་ལྷ་མིན་པར་འཇལ་ན།
 ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱུད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ།
 རྒྱུད་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་དངོས་སུ་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་བྱབ་
 པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱུད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་ལྷ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བྱུང་དོ། ། གལ་ཏེ་དེ་ལྷ་ན་དོན་དམ་
 དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན། དེས་དངོས་སུ་

རྟེན་དོན་ཡིན་དགོས་པར་སོང་བས། ལྷ་གྲ་དང་བདེན་མེད་གྱི་ཚྭ་གས་
 དོན་དེ་ལྷ་གྲ་བདེན་མེད་དུ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་
 སུ་རྟེན་དོན་དུ་ཐལ། དེའི་དངོས་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 འདོད་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་
 ལྷ་རྟེན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་དངོས་སུ་རྟེན་
 དོན་དུ་ཐལ། དེའི་དངོས་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
 དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། འདི་ལྷ་རྟེན་
 དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་
 ལ་དེའི་དངོས་གྱི་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་མ་ཁྲལ་ཅིང་། དོན་དམ་དཔྱད་
 བྱེད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྲུང་ཚད་མས་དངོས་སུ་གཞལ་ན་དེས་དངོས་
 སུ་རྟེན་དོན་ཡིན་པའི་ཁྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། དེར་ཐལ། དོན་དམ་
 དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ལ། རང་གི་དངོས་གྱི་
 གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་གཉིས་སྤང་རུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་བས་མ་ཁྲལ་ཅིང་།
 དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སྲུང་ཡིན་ན་རང་གི་དངོས་གྱི་
 གཞལ་བྱར་གང་སོང་ཐམས་ཅད་གཉིས་སྤང་རུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇལ་
 བས་ཁྲལ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་སྤང་ཡོད་ན་ཡུལ་དེ་ལ་
 དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་ཚད་མར་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་
 བདེན་པ་ནི་གཉིས་སྤང་གི་སྒྲིམ་པ་མ་ལྷས་པ་ཡང་ཞིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
 ། དེས་ན་དེ་འདྲའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་དེ་ཡང་ལྷ་གྲའི་ཉྱེང་དུ་བདེན་
 པ་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ལ་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་།
 དེ་ལ་གཉིས་སྤང་མེད་ལ། ལྷ་གྲ་དང་བདེན་མེད་གྱི་ཚྭ་གས་དོན་ལ་
 གཉིས་སྤང་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །
 འདི་དག་གི་དགག་སྒྲུབ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་འཆད་པར་འདོད་དོ། །

གཞན་ཡང་དོན་དམ་དཔྱད་ཕྱིན་གྱི་ཚད་མ་དང་། གུན་རྩོམ་དཔྱད་
 ཕྱིན་གྱི་ཚད་མ་མི་འགལ་ན། དེ་དག་གི་དངོས་སྤྱི་ཉིད་དོན་གཉིས་
 གྱུར་མི་འགལ་བར་ཐལ་ཞིང་། འགལ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཐམས་
 ཅད་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་མཆིན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་འགལ་
 སོ། །འོ་ན་རྣམ་མཆིན་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀ་ཆ་ཤེས་
 སྤྱི་ལྟ་བ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། དེས་རི་ལྟ་བ་ཡང་
 འཇལ་ལ་རི་སྟེང་བ་ཡང་འཇལ་མོད་གྱི། རི་ལྟ་བ་མཆིན་པའི་ཡེ་ཤེས་
 དང་རི་སྟེང་བ་མཆིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་
 འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་འཛིན་ཡང་སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཡིན་མི་
 དགོས་པ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལ་རི་ལྟ་བ་མཆིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དག་པ་
 གཉིས་ལྟ་བ་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྟོགས་པས་རབ་རྩ་བའི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་
 ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། རི་སྟེང་བ་མཆིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཡུལ་འཇལ་
 ཚུལ་གྱི་ཚྭ་པའི་སྟོན་པས་ཡེ་ཤེས་བཞིར་བྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་འདི་
 ལྟར་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་ལ་རིས་སྤྱི་མ་ཆད་པར་དམིགས་
 པའི་ཚྭ་པ་ནས་མེ་མོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་
 ཉིད་རྩ་དམིགས་པའི་ཚྭ་པ་ནས་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་།
 ཆོས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་
 ཚྭ་པ་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟོན་པས་སྤྱི་ལ་འདོད་
 དགུར་དབང་བསྐྱར་བའི་བྱས་པ་དང་ལྟ་བ་པའི་ཚྭ་པ་ནས་བྱ་བ་ལྟ་བ་
 པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་བཞག་པའི་བྱིར། སྟོབ་དཔོན་མ་ཉི་ཅི་ཉམས་བཤད་པ་
 ལྟར་རོ། ། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གིས་ཡུལ་རྣམས་པ་དང་བཅས་པའམ།
 འོ་ན་ཉི་རྣམས་པ་མེད་པར་འཇལ་ཞེ་ན། འདི་ལ་སྟོན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་
 དག་གི་འཆད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་མོད་ཀྱི་གཞུང་འདིར་

འཐད་པའི་ཚྭགས་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་རང་གི་
 རོ་པོ་ཚྭ་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང་། ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉིས་
 དབྱེར་མི་རུང་ན། སངས་རྒྱུས་ལ་རང་རིག་མེད་པར་འཇུར་ལ།
 ཡོད་ན་གཟུང་ནམ་དང་འཛིན་ནམ་གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་
 གྱི་ནམ་པ་འཆར་བར་གྱུ་བ་པོ། ། དེའི་ཕྱིར་ནམ་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་
 ཏུ་འཐད་དོ། ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱོད་གཉིས་པོ་དེ་
 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན། ཁ་
 དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱིས་བྱུང་པར་ཏུ་བྱས་པ་ཡང་ཡིན་པ་སྲིད་པར་ཐལ་
 བའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་སོ་སྤྱེས་ཀྱང་ནམ་མཁུན་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་བ་
 སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འོན་ཀྱང་གཟུགས་སྤྱོད་གཉིས་པོ་དེ་སངས་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་གྱི་རྣམས་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
 རྣམས་གཞན་ཡིན་ན་ནམ་མཁུན་དང་ཏུས་མཉམ་ཞིང་རྣམས་གཞན་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་མེད་ཏུ་འཇུར་ལ། དེས་ན་སངས་རྒྱུས་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མིན་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 བདག་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྟོག་པ་དང་དེ་ཚྭ་རང་རིག་བཞིན་
 བོ། ། གསུམ་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་བྱ་བ་ལས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་
 ལ་ཡོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཆུན་
 ལས་བྱུང་བའི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་འཕ་འཇུག་ལེགས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་གྱི་དག་ལེགས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
 ཡོད་པའི་དེ་དག་སྐབས་པའི་རུས་པའོ། ། དེ་ལ་ལྷ་མ་དངོས་དང་། ལྷ་
 མ་བཏགས་པའོ། །

༡. རོ་ཕོ་ཉིད་སྐྱེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ ཡན་ ལག་གི་ རོ་ན་ ལ། རྟེན་སྐྱེ་དབྱེ་བ་དང་།
 བརྟེན་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་རོ་ཕོ་ཉིད་
 སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པ་ལས། དང་པོ་རོ་ཕོ་
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་འཆད་དོ། །དེ་ལ་ཙ་བ་ནི་འཕགས་པ་ལྟར་ན་སྐབ་པའི་རོ་ཕོ་
 ཉིད་སྐྱེ་ནི་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་
 དག་ཐོབ་པར་ལྟར་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་རྣམ་གནས་ལུགས་
 སུ་ལྟར་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ལོ། ། ཞེས་འཆད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཟག་
 པ་མེད་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ། ། སྒྲིབ་དཔོན་ལྟར་
 བ། སྐབ་པའི་རོ་ཕོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི་སྒྲིབ་ལམ་ཏུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་
 འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་བསྐྱེམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཐོབ་པར་ལྟར་ཅིང་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་སྒྲིབ་ཀྱི་དྲི་མས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་
 དག་གི་རང་བཞིན་གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སྐྱེ་བ་
 མེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ལོ་ཞེས་འཆད་དོ། ། འགྲེལ་བ་ལ་དངོས་
 དང་། ཆོས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་ལོགས་སུ་བཞག་པའི་དགོས་པའོ། །
 དང་པོ་ནི། སྐབ་པ་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྟར་འདས་ཀྱི་རོ་ཕོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་
 ནི་ཆོས་ཅན། ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དྲན་པ་ཉི་བར་བཞག་པ་ལ་
 སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
 དབྱིངས་ཀྱི་རོ་ཕོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གང་དག་ཡིན་
 པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་རོ་ཕོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རོ་ཕོ་ཉིད་ནི་ཆོས་
 ཅན། རོ་ཕོ་ཉིད་སྐྱེ་འདི་ཡིན་ཏེ། དྲི་མ་རྣམས་སྒྲིབ་པ་ཡིན་པ་
 ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། རང་བཞིན་གྱིས་

དྲི་མས་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཏུ་གྱུར་བའི་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་ལམ་གྱིས་མངོན་ཏུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འཛོལ་གྱི་རྒྱ་རྒྱེན་གྱིས་གསར་
 ཏུ་བསྐྱེད་ཅིང་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་མ་ཉུ་བྱས་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པས་ཆོས་ཉིད་ལ་དྲི་མ་བསལ་
 པའི་སྒྲིབས་གྱིས་འཛོལ་བ་ཡིན་ཞིང་། རང་ཉིད་བཅས་མ་མ་ཡིན་པའི་
 གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དུན་པ་ཉི་ཤར་
 བཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་སོགས་སྐྱས་པ་ལ།
 སྐྱེ་ཉུག་མ་གསུམ་པོ་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལས་སྐྱེ་ལོགས་པར་འཛོག་པ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྐྱེ་ཉུག་མ་གསུམ་
 པོ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་ཀྱང་།
 ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་
 ཆོས་ཉིད་གྱི་རོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་རྒྱུ་ཏུ་སྤང་བ་གང་ཟག་
 སོ་སའི་རི་ལྟར་མོས་པས་ཐ་དད་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བརྟན་པའི་
 ཆེད་ཏུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤང་རྒྱུ་ཐ་དད་པ་རི་ལྟར་སྐྱེ་ན། སྐྱེ་ཉུག་
 མ་གསུམ་པོ་རིམ་པ་བཞིན་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་
 དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་གྱི་སྒྲིབ་ཡུལ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་
 པ་ཡིན་ནོ། ། དོན་དམ་པར་ཐ་མི་དད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལུགས་ལས།
 རྟོང་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཤེས་པ་ལས། །གཞན་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ།
 །གང་ཕྱིར་དབེན་པའི་དབེན་འགྱུར་ལས། །ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཏུ་
 འདོད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

༡. ཡེ་ཤེས་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་པ། དངོས་གྱི་དོན། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་
 པར། དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། གཞུང་
 འདིས་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་པར་བཤད། མ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་
 དགག་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཚུད་སྤང་བའོ། ། དང་པོ་ལ་
 མཚམས་སྒྱུར་ནི། དེ་ལྟར་སོགས་སོ། ། ཚ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་སོགས་
 སོ། ། འབྲེལ་བ་ལ། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་བཤད་པ་དང་བསྒྲུབ་སྒྲུབ་
 བཞག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡོན་ཏན་འདི་དག་པལ་ཆེར་སྤང་
 བཤད་ཟིན་པས་ཡང་མི་འཆད་ཅིང་། སྤང་མ་བཤད་པ་རྣམས་འདིར་
 བཤད་པར་བྱའོ། ། དེ་ཡང་ལྷེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་གི་ལྷ་བ་ཟད་པར་ལ་
 བརྒྱད་ལས། མཚན་ཉིད་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་
 པའི་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་པ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཉིང་རེ་
 འཇིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྟར་དང་བཅས་པའོ། ། གཉིས་པ་སྒྲུབ་
 དོན་ནི། རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱུང་བར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་ཟད་པར་ཞེས་བྱའོ།
 ། གསུམ་པ་རྟེན་ལ་ལྟས་རྟེན་ནི། མཛོད་ལས། གཟུགས་མེད་ཅེས་བྱ་
 ཁམས་གསུམ་གྱི། རྟེན་ཅན་ལྷག་མ་མི་ལས་སྒྲུབ། ། ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་ཡིན་ལ། སེམས་རྟེན་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་ལ། མཛོད་
 ལས། དང་པོ་བརྒྱད་བསམ་གཏན་བཞི་བ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ནམ་
 མཐའ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་དོ། ། བཞི་བ་དམིགས་པ་ལ།
 སའི་དམིགས་རྟེན་མ་བཤད་ཅིང་། གཞན་རྣམས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟར།
 རྟོན་རྒྱ་གཙང་མས་བཀང་བ་དང་། མེ་སྤར་བ་དང་། རྒྱང་ལྟས་ལ་

སོག་པ་དང་། ཚོན་ཚོན་པོས་དཀྱིལ་འཁོར་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་
 ཏུ་མེར་བོ་དང་། དམར་བོ་དང་། དཀར་པོས་བྱས་པ་དང་། མཚོ་
 གང་སོར་བཞི་ཙམ་གྱི་བྱ་ག་ནས་ནམ་མཁའི་མཚོངས་གཏོད་པ་དང་།
 བྱམ་པའི་ནང་ཏུ་མར་མེ་བཞག་པའི་འོད་བྱ་གའི་ངོས་ནས་ཕྱི་ལ་
 སོག་པ་ནམས་སོ། །ཐུ་བ་སྦྱང་བའི་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
 གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་རྟེན་དེ་དག་ལྷལ་ཏུ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་ཞེས་
 སོགས་སོ་སོའི་མིང་ཙམ་ལས་དམིགས་ནས་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་གོམས་པར་
 བྱེད་པས་སོ། །དེ་ཡང་སྦྱངས་པ་མ་བྱས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།
 སྤང་སྦྱངས་པ་བྱས་པ་ལ་ནི་དམིགས་རྟེན་མཚོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཏིང་ཏེ་
 འཛིན་མངོན་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ལེགས་མཚོང་བཞིན་
 བོ། །དྲུག་པ་མཚན་མ་ལ། འཛིན་པའི་མཚན་མ་ནི། སྤང་བ་བརྒྱད་
 ལ་དམིགས་རྟེན་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་རིམ་
 བཞིན། བསྐྱེད་ཅིང་མི་འཕེལ་བ་དང་། ཐོགས་བཅས་སྤྱང་བ་སྤེ་
 མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སོ། །སྤང་བའི་མཚན་མ་ནི། བསམ་མཁའ་ལ་
 གནས་པའི་ཞོར་བུའི་རྒྱང་གཡབ་ལྟར་མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་སྤང་
 བ་དང་། བསམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་ཁྱེ་བ་དམར་བོ་ལྟ་བུ་དང་།
 འདུག་པ་ལྟར་མི་གཡོ་བ་དང་། ཚོན་པོ་སོགས་བཞིའི་དམིགས་རྟེན་
 བསམ་མཁའ་འཕགས་ནས་ཞོར་བུའི་རྒྱང་གཡབ་ལྟར་སྤང་བ་དང་།
 བསམ་མཁའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་སྤང་བས་གནས་ཤིང་བསྐྱེད་ན་འཕེལ་བ་
 དང་། སྤང་བའི་ཚོགས་སྤྲུག་པོ་རབ་ཏུ་བྱང་བ་དང་འདྲ་བར་བམས་
 ཅད་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ཏེ། གྲུབ་པའི་རྟགས་སོ། །བདུན་པ་བྱེད་
 ལས་ནི། རིམ་པ་ལྟར་རྒྱ་སར་སྦྱལ་ནས་གོམས་པ་འདོར་བ་སོགས་
 དང་། ས་རྒྱར་སྦྱལ་བ་སོགས་དང་། སྤང་བོ་སྦྱར་བ་སོགས་དང་།

རྒྱུད་ལྟར་མཚོགས་པར་འགྲོ་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་པོ་སོགས་ཀྱི་ས་
 གཞིར་བཟུར་བ་སོགས་དང་ཕྱིག་པ་སོགས་ལ་སོགས་མེད་དུ་འགྲོ་བ་
 དང་། རྒྱུགས་པ་དང་། གཉིད་རྒྱུད་རིང་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་འོ།
 ། བརྒྱད་པ་དབྱེ་བ་ནི། ཟད་པར་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 ལ་རྣམ་པ་བརྟུལ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་དབྱེ་ན་བདག་གྱེན་བསམ་གཏན་ལ་
 བརྟེན་ནས་དམིགས་ཡུལ་ས་དང་རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱུད་དང་སྤོང་པོ་དང་
 སེར་པོ་དང་དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་དང་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་དམིགས་ནས་རི་རྒྱར་འདོད་པ་བཞིན་
 ཁྱུང་པར་སྤྱོད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་
 ལྟན་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྤུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་མཆེད་
 གཞན་ལ་ཟད་པར་མ་བཞག་ཅེ་ན། དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྤྱོད་
 མི་རྒྱས་ལ། རྒྱ་ལ་རྒྱན་མེད་ཅིང་། དྲི་རྩོ་གཞུགས་ཁམས་ན་མེད་
 པས་ཁྱབ་པར་སྤྱོད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་འབྱུང་བ་མེད་པར་
 བརྟེན་པ་འབྱུང་འབྱུར་ཁྱབ་པར་སྤྱོད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱལ་པ་
 ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ། བྱང་གཞུགས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་དག་
 གིས་སོ་སོར་རྒྱུད་དུ་འཛིན་ནས་པ་དག་དུ་པ་རྩོལ་གྱི་གཞུགས་རྣམས་ལ་བརྟ་
 བ་དང་། ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དག་དུ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གཞུགས་རྣམས་ལ་བརྟ་
 བ་གཉིས་དང་། བྱང་གཞུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་
 རྒྱར་བརྟ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྤོང་ནས་དམིགས་པ་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་
 ཤེས། ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ནི། རྣམ་ཐར་
 དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཆེ་རྒྱུད་ནི་སྤོང་བཅུད་
 དང་། བཟང་ངན་ནི་རྩ་མི་དང་། མཛོས་མི་མཛོས་ནི་ཡོད་དུ་འོང་
 མི་འོང་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་ནི་ཞིག་ནས་ཀྱིས་དང་། མཐོང་བ་ནི་རྩ་ག

མཐོང་གིས་སོ། །ཡང་ན་གཞུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དག་ཁོ་ནས་
 མཛིན་གཞུགས་སྟོན་པོ་ཁ་དོག་སྟོན་པོ་སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན། འོད་སྟོན་
 པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་བརྟུ་ཞིང་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས།
 ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་
 ལྡན་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་
 དང་། དཀར་པོ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་བའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞི་ཉེ།
 རྒྱག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྒྱ་ལས་འབྱུང་བའོ། །དེ་ཡང་མདོ་ལས། བྱང་
 གཞུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱི་རྒྱུ་གཞུགས་སྟོན་པོ། ཁ་དོག་
 སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ། འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་
 བརྟུ་ཉེ། དཔེར་ན་ཟར་མའི་མེ་རྟོག་གམ་ཡུལ་བར་ན་སེའི་རས་སུན་
 སུམ་ཚོགས་པ་སྟོན་པོ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ།
 འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་བྱང་གཞུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པས་སྤྱི་
 རྒྱུ་གཞུགས་སྟོན་པོ། ཁ་དོག་སྟོན་པོ། སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ།
 འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བའི་གཞུགས་དེ་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས།
 ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་མཐོང་ཉེ། དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པ་འདི་ནི་ཟིལ་གྱིས་
 གཞོན་པའི་སྤྱི་མཆེད་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེར་པོ་ལ་
 རྟོང་ཀའི་མེ་རྟོག་དང་། དམར་པོ་ལ་བན་རྩ་རྩི་བ་ཀའི་མེ་རྟོག་དང་།
 དཀར་པོ་ལ་སྐར་མ་པ་བསངས་དང་སྒྱུར་ནས་གཞན་གསུམ་ག་ལ་ཡང་
 གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ནི་སྟོན་པོ་ནི་མདོར་བསྟན་པའོ། །ཁ་དོག་སྟོན་
 པོ་ནི་དེ་ནི་སྟོན་སྤྱི་ལས་སོ། །སྟོན་པོ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ནི་སྒྱུར་བ་ལས་བྱུང་
 བའོ། །འོད་སྟོན་པོ་འབྱུང་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོན་པའི་མདངས་ཡོད་
 པའོ། །མེ་རྟོག་ནི་སྟོན་སྤྱི་གྱི་དཔེའོ། །རས་ནི་སྒྱུར་བྱུང་གི་དཔེའོ།

། ཡུལ་བ་ར་ན་སེའི་རས་དཔེར་མཛད་པ་ནི་ཁ་དོག་ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། ། དེ་ལྟར་ན་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་བརྟུན་དོ། །
 རག་དོན་ནི། ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་
 བརྟུན་ཡོད་དེ། དབྱིབས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞི་དང་། ཁ་དོག་
 ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཉིན་
 མོངས་པ་མེད་པ་ནི། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་པ་རྣམས་ཀྱི་
 སོགས་སོ། ། བརྟུན་པ་སྟོན་གནས་མཁུན་པ་ནི། ཡང་དག་པར་
 སོགས་སོ། ། བརྟུན་གཅིག་པ་ནི། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན།
 ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། ཉིན་ལུས་འདོར་ལེན་དང་། དམིགས་པ་
 རྒྱལ་བ་རྒྱུར་དང་བྱུང་། ས་ཉིང་རེ་འཛིན་གངས་མེད་པ་དང་། ཡེ་
 ཤེས་གཞུགས་ཀྱི་སྟོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བརྟུ་
 གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཅན། དབང་བརྟུ་ཐོབ་ཏེ། ཆེ་ལ་དབང་བ་
 སོགས་པར་ཡེ་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆེ་ལ་དབང་བ་ནི།
 ཆེ་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་རྒྱས་པའོ། །སེམས་ལ་དབང་
 བ་ནི། རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་འབྲུག་
 རྒྱས་པའོ། ། ཡོ་བྱེད་ལ་དབང་བ་ནི་ནོར་གྱི་ཆར་འབེབས་རྒྱས་པའོ།
 ། ལས་ལ་དབང་བ་ནི། ས་གོང་མར་སྟོང་འཁྱུར་གྱི་ལས་སའོག་མར་
 སྟོན་པར་བརྒྱར་རྒྱས་པའོ། ། རྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་ནི། བསམ་གཏན་
 ལས་མ་ཉམས་བཞིན་དུ་འདོད་པར་རྐྱེ་བ་ལེན་རྒྱས་པའོ། ། མོས་པ་ལ་
 དབང་བ་ནི། ས་ལ་སོགས་པ་རི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་བརྒྱར་རྒྱས་པའོ།
 །སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་སྟོན་ལམ་གངས་མེད་
 པ་འགྲུབ་པའོ། །རྩ་འཁྲུལ་ལ་དབང་བ་ནི། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་རྩ་
 འཁྲུལ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟོན་རྒྱས་པའོ། ། ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་ནི།

སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའོ། ། ཆོས་ལ་
 དབང་བ་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་
 བཞིན་དུ་སྟོན་ནུས་པའོ། ། ལྷག་མ་ནི་གོ་སྟའོ། ། གཉིས་པ་བསྟོན་པ་
 ཉེ་སྐྱར་བཞག་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚུགས་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་
 སྟོན་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཟག་བཅས་གནས་ཡོངས་སུ་བྱུང་
 པས་ཟག་མེད་དུ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ལས་ཐ་དད་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མང་གི་བཟང་པོ་ལ་
 སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པའོ། ། གང་དག་དེ་ཉིད་མཐུན་པ་རྣམས་
 སྐྱར་མཇོད་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་བཞེད་པ་ཅམ་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་ཤེས་
 བྱེད་ཀྱི་ལྷང་རིགས་གང་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར་ཡིད་བརྟན་མེད་དོ། །
 གཉིས་པ་མ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྟེན་པ་
 དང་། སྟོན་འབྱེན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་ལྟར།
 གཞུང་སྐྱེ་སྤྱི་མདོར་བསྟན་ཐུས་བཤད་དུ་འདོད་པ་གཞན་དག་ནི།
 ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་ནི། ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག ། ཐོབ་
 བྱུང་རྣམས་ཀྱང་རྣམས་དག་པ། ། དེ་དག་རང་བཞིན་མཆོན་ཉིད་ཅན། །
 ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་བ་གཉིས་པ་དེ་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པ་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
 ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་
 ཁོ་ན་སྟོན་པར་ཁས་སྒྲུངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ནི་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་
 རྣམ་ཆོས་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཆོན་ཉིད་
 ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞེས་
 རྟོལ་སོ། ། འོ་ན་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་ཅི་ཞེ་བརྟེན་ཅེན། དེ་
 ཉིད་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་ལས་ཐེབ་སྐྱུར་གྱི་དབང་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱི་ཕྱེན་སྤྱིས་ཉེ་མི་མངོན་པར་བྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེའི་ཐ་སྟོན་གྱིས་བསྟན་

ཉོ། །ཞེ་ཆམ་པར་བཤད་ནས་འོ་ན་ཆོ་གྱི་སྐྱེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཟག་མེད་
 གྱི་ཆོས་གང་དག་གི་རང་བཞིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན།
 ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཀྱང་གང་དག་ཅིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་རྒྱས་
 པར་འཆད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། ། ཞེས་
 བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས། ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཉིད་དང་། །
 ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱི་ཆོག་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། ། ཞེས་
 ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞུང་སྤྱི་བྱེད་གཉིས་མདོར་བསྟན་རྒྱས་
 བཤད་ཏུ་མི་འདོད་པ་གཞན་དག་ན་རེ། རྒྱ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མ་
 ཡིན་པའི་སྐྱེ་བཞི་བ་རྒྱན་གྱི་ཅ་ཆོག་གིས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འདོད་
 པ་དེ་དག་གི་ཉམས་ན་སྤྱོད་འདི་ཡོད་དེ། རྒྱལ་འཕྱོར་བའི་ཀྱན་རྒྱེད་པ་ཏུ་
 དོན་བྱུང་པར་ཅན་གཟུགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་བསྐྱེད་པའི་སྐོ་ནས་ཆོས་
 རྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་གནས་ཡོངས་སུ་རྒྱུར་བས་
 གཉིས་སུ་མེད་པའི་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཟག་མེད་གྱི་ཡེ་
 ཤེས་སྡེ་ཆན་ཉིད་གཅིག་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རི་ཉམས་སྐྱེ་གསུམ་ཏུ་
 བསྐྱེད། རོ་པོ་ཉིད་སྐྱེ་དང་། ཡོངས་སྐྱེ་དང་། རྒྱལ་སྐྱེ་གསུམ་གང་
 ཏུང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐྱེ་སྐྱེ་བས་འདིར་མ་
 བསྟན་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་སྐྱེ་བས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་གདོན་
 མི་ཟད་པར་ཁས་སྲུངས་དཔོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་ཟེར་རོ། །གསུམ་པོ་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལ་ཆོད་པ་སྤངས་པ་ལ།
 ཆོད་པ་དཔོན་པ་དང་། ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རོ་
 པོ་ཉིད་ཡོངས་རྒྱུགས་བཅས་དང་། ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་ལེན་པ་བྱས་
 པ་ལས་རོ་པོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་མཐུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་
 བའི་སྐྱེ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཏུ། རོ་པོ་ཉིད་སྐྱེ་

སྟོན་པའི་མཚུག་ཐོགས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་སྟོན་པའི་
 ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་འབྲུང་བར་མི་རིགས་སོ། ། དེ་བས་ན་སྐབས་
 འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐྱེ་བྱེ་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཉིས་
 པ་ལན་ནི། གཞན་དག་ན་རེ། བྱང་ཆུབ་སྒྲོགས་མཐུན་ཆད་མེད་
 དང་། ། ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྐྱེ་འཆད་པའི་
 ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ཡིན་ཀྱང་། འདིའི་ལུས་རྒྱུ་བཞག་མ་ཆང་བའི་
 སྐྱེ་མེད་པར་བཤད། ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། ། ཞེས་པའི་
 ཆོས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་འདིའི་ལུས་རྒྱུ་བཞག་ཡིན་པའི་མྱིར། དེ་
 ལྟར་ན་ཡང་ཆོག་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་སྒྲོས་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ཡོད་དེ། དེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པ་སྐྱུར་བའི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་
 གསུངས་པ་ཡིན་པའི་མྱིར། དེ་ལྟར་སྐྱུར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་
 ལྟར་སྐྱུར་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བདག་བྱེན་གཙོ་
 བོར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་མྱིར།
 འོ་ན་ཆོས་སྐྱེ་དང་མཛད་པ་གཉིས་ཀ་ལྟན་ཅིག་སྐྱུར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་
 པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲོས་པས་ཆོག་མོད་ཅེ་ན། ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་སྐྱུར་
 བདེ་བའི་དོར་མཐའ་ཉིད་དུ་སྒྲོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་མྱིར་གསུངས་པ་
 ཀྱི་སྒྲོགས་གཞན་ནས་སྐྱེ་བཞིར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་སྐྱེ་ལ་
 འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གཉིས་སུ་སྐྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
 པས་ཚུལ་འདི་དང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། ། གཉིས་པ་
 ལ་ཉོན་མངས་པ་མེད་པའི་བྱད་པར་དང་། སྟོན་གནས་མཐུན་པའི་
 བྱད་པར་རོ། ། དང་པོ་ལ་མཆོམས་སྐྱུར་ནི། ཉན་ཐོས་སོགས་སོ། །
 ཙ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གསེགས་པ་
 རྒྱུས་ཀྱི་ཉོན་མངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་ཆོས་ཅན། ཉན་

མོས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་ཏེ།
 ཉོན་མོས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་བདག་
 མཐོང་བ་ལས་འགའ་ཞིག་གི་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱེ་བར་གྱུར་ན་མི་རུང་ངོ་
 ཞེས་བསམས་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བྱུགས་ནས། བདག་ལ་དམིགས་
 བྱས་མིའི་ཉོན་མོངས་པ་སྦྱེ་བ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ཅམ་ཡིན་ལ།
 བྱིད་བྱོད་ལ་སོགས་པར་གདུལ་བུའི་སྦྱེ་བོ་མཐའ་དག་ཉོན་མོངས་པའི་
 རྒྱལ་རྒྱུངས་འབྱེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
 མཚམས་སྦྱར་ནི། ཉོན་མོས་སོགས་སོ། ། ཅ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་
 བས་འཆད་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲོན་གནས་མཁྱེན་པ་ནི་
 ཆོས་ཅན། རྒྱལ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མཚན་མེད་པ་ཉིད་རྩ་རང་གི་
 རང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་
 བུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ལ་མཛོན་པར་མ་ཞེན་པས་སོ། ། ཤེས་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ལ་མཁྱེན་པ་སོགས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་
 ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་ཏེ་སྤངས་པས་སོ། ། རྒྱལ་ཉག་
 ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། འདྲི་
 བ་ཀྱུན་གྱི་ལན་འདབས་པར་མཛད་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། ཡང་དག་
 པའི་སོ་སོར་རིག་པ་བརྟེས་པས་སོ། ། ཁངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲོན་གནས་མཁྱེན་
 པ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོས་ཀྱི་སྒྲོན་གནས་ཤེས་པ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་
 ཏེ། བྱིད་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པ་ལྟ་དང་ལྟན་ཞིང་།
 ཉོན་མོས་ལ་སོགས་པ་ཡི་ནི་ངེ་སྒྲིད་བཤད་པ་ལས་བརྒྱུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་
 ལྟ་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ། བསྟན་བཅོས་སྤྱི་
 ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་དང་། བཤོ་དང་བསྟན་བཅོས་ལ་འགལ་བ་སྤང་
 བའོ། ། དང་པོ་ལ་ཚོད་པས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། དེའི་ལན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཚད་ན་སྤར། སྤྱི་ལ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་།
 ཞེས་པའི་སྐབས་སྤྱི་ཚོས་སྤྱི་བོ་མཐའ་དག་ལ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་
 བཞིན་དུ་ཁས་ཁྲུངས་པ་དང་། རྟག་གནས་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་
 སྤྱི་ཚོས་སྤྱི་འཁོར་པ་རི་སྤྱིད་པར་རྒྱན་རྟག་པར་ཁས་ཁྲུངས་པ་ལ་ཚད་དོ།
 ། རི་ལྷུང་ན་སངས་རྒྱས་དེ་རྟག་དུ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་
 གྱི་སྤྱི་ལ་བརྒྱགས་ན་ཡང་རྟག་དུ་རི་ལྷུང་དོན་མཛད་དེ། རེས་འགའ་
 སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་དོན་མི་འཛད་པར་སྤྲུང་བ་རི་ལྷུང་ཡིན་ཞེས་
 བྱ་བའི་ལན་གདབ་པའི་སྤྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་སྤྱི་བཅད་པ། གཉིས་
 པ་ལན་ལ། སྤྱི་ལ་ལྷན་དངོས་སྤྱི་སྤྲུང་བའི་ལན་དང་། སྤྱི་ལ་མེད་ལ་
 མི་སྤྲུང་བའི་དཔེས་བཞུན་པའོ། ། དང་པོ་ལ་ཚ་བའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་
 བས་འཆད་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཚོས་ཅན། སྤྱི་ལ་ལྷན་གྱི་
 གདུལ་བྱ་གང་གི་འར་དོན་མི་མཛད་པ་མི་སྤྱིད་དེ། ། དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲུག་པས་སྤོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བའི་ཚ་བའི་ས་
 བོན་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ལ་དཔེ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཡོངས་སྤྱི་བརྟུས་པར་
 ལྷུང་ནས་སེམས་ཅན་གང་ལ་གང་གི་དུས་སྤྱི་ཚོས་སྤོན་པ་ལ་སོགས་པ་
 མཛད་ནས་ཡུན་དུ་འབྲུག་པར་འབྲུར་བ་དེའི་ཆེ་དེའི་དོན་བྱ་བའི་སྤྱིར་
 དུ་སྤོན་གྱི་སྤོན་ལམ་གྱུ་བ་པས་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་དང་དེར་སྤྲུང་བ་དང་
 འཆམ་པར་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་ཁྲུབ་པས་སོ། ། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལ་
 མེད་གྱི་དོན་དངོས་སྤྱི་མི་མཛད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དུས་ཐམས་
 ཅད་དུ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་དུ་ལྷུང་ཉི་ཤར་གནས་ཀྱང་། རང་གི་ལས་གྱི་
 ཉེས་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་དངོས་སྤྱི་སྤྲུང་བའི་རྒྱ་མ་ཆར་བས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཚོས་སྤོན་པའི་འབྲས་བྱ་དངོས་སྤྱི་སྤོན་པར་རེ་ཞིག་
 མཛད་པར་མི་སྤྲུང་བའི་སྤྱིར་རོ་སྤྲུལ་དུ་བྱམས་པས་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ།

།གཉིས་པ་ལ་མཆམས་སྒྱུར་ནི། དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་སོགས་སོ། །ཙ་པའི་
 ཆོག་དོན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། དཔེར་ན་སོགས་ཉེ་གོ་སྒྲུའོ། །
 གཉིས་པ་ལ་ཚྫོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཚྫོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་
 བྱལ་པ་ཅེས་ཆོས་སྒྱུ་ལ་སྒྱུར་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། ཆོས་སྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱལ་
 པ་ཡིན་པར་སྐར་ཙ་པའི་སྐབས་གང་དུའང་དངོས་སྒྱུ་མ་སྒྲོས་པས།
 ཚྫོད་པ་འདི་བརྟན་བཙས་རང་གི་ཚྫོད་སྒྲོང་ལ་སྒྱུར་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་
 འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཉེ། ཆོས་སྒྱུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 བདག་ཉིད་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱེད་བ་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིན་ལ་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། རི་ལྟར་ཆོས་སྒྱུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ལ་བྱལ་པ་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དེ་དང་འགལ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་
 སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟར་མདོ་ལས། ཆོས་
 ཀྱི་སྒྱུ་རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། དེ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལན་ལ།
 ཙ་པའི་གཉིས་ཀའི་རག་དོན་ནི། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་སྒྱུ་མེད་
 པར་ཐལ། མདོ་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མཛད་པས་བྱལ་པ་དང་།
 རྒྱུ་མི་འཆད་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོག་དོན་གོ་སྒྲུའོ།
 །དོན་འདིའི་ཕྱིར་ཉི་ཤི་སྒྲུང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན་དགོངས་པ་
 འདིས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་དང་རྟག་པ་ཡིན་པར་བཤད་
 པའི་ཕྱིར་བརྟན་བཙས་དང་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
 ནོ། །

༣. ཡོངས་སྒྱུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཡོངས་སྒྱུ་དྲུག་སྒྲུ་ལ་རང་བཞིན་དང་། ཡོན་
 ཏན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། མཆམས་སྒྱུར་ནི། དེ་

ལྟར་སོགས་སོ། །ཙ་པའི་ཚིག་དོན་འགྲེལ་བས་བཤད་པ་ནི། བསོད་
 བཅས་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་ནམ་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་མཆན་སྒྲུལ་ཅུ་ཙ་
 གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་སྒྲུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
 གཟུགས་སྒྲུ་འདི་ནི་ཚོས་ཅན། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྟ་བུ་འདས་ཀྱི་
 རྩེ་ལ་སྒྲིབ་ཚུགས་པའི་སྒྲུ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་
 བཅུ་ལ་བཞུགས་པ་ནམས་དང་། ཐབས་གཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 ཚོས་ཀྱི་ལོངས་སྒྲིབ་ཀྱི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཁ་ན་མ་སོ་བ་མེད་པ་
 ཉེ་བར་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་དངོས་དང་། དེའི་རྒྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
 མཆན་སྒྲུར་ནི། མཆན་ཅས་དང་། ཙ་པའི་དོན་འགྲེལ་བས་རྒྱ་
 དང་བཅས་ཏེ་ལྟ་བུ་ཅིག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་ལ། ཙ་འགྲེལ་ཀྱི་ཚིག་དོན་
 གོ་སློའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཆན་ཞེས་བྱ་ཞེན། འདི་དག་གང་ལ་ཡོད་པ་
 དེ་སྒྲིམ་བྱ་ཆེན་པོར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས་ལས། མདོར་བསྟན་ལ། མཆན་སྒྲུར་ནི། རྒྱ་བྱུང་པས་
 ཞེས་སོགས་དང་། ཙ་པའི་དོན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། མཆན་
 གང་གི་ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་དེ་ནམས་བསྐྱལ་
 བ་གངས་མེད་གཅིག་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚིགས་ཀྱི་ལྟ་
 ཅིག་བྱེད་ཆེན་གྱིས་ལུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ལས་འདི་དག་འབྱུང་
 པའི་དོན་ནོ། །རྒྱས་བཤད་ལ་མཆན་སྒྲུར་ནི། རྒྱ་དེ་སོགས་དང་།
 ཚིག་དོན་ནི། རྒྱ་ནི་སྒྲུ་མ་སྒྲེལ་བ་སོགས་ཏེ། ལྟར་བཤད་ཟིན་ཏེ་
 ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་དཔེ་བྱད་བཤད་ལ། མཆན་སྒྲུར་ནི། དེ་
 ལྟར་སོགས་སོ། །ཙ་པའི་ཚིག་དོན་པལ་ཆེ་བ་གོ་སློའིང་། ཡན་ལག་
 དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་འབྲེལ་པ་ནི་སྒྲོལ་བྱ་སོགས་འཆན་པའོ།

། དཀྱ་ལྷུ་པ་ནི། ཉེ་བའི་འོག་སྟོགས་དབྱིབས་ལྷུ་པ་འོ། ། དཀྱ་
སྐབས་མིན་པ་ནི་རྟོག་པ་སྐབས་མེད་པ་འོ། ། དཀྱ་མ་རྟོངས་པ་ནི་ཉ་
ཅང་མི་རིང་པ་འོ། ། སྤལ་སྤང་ངེ་བ་ནི་མཐོ་དམའ་དང་། རྩེང་རྩེང་
ཐོར་ཐུར་པ་མིན་པ་འོ། ། ཉེ་བ་ཟབ་པ་ནི་གཏིང་རིང་པ་འོ། ། དཔལ་
བེའུ་སྟགས་ཀྱི་བརྒྱན་པ་ནི། སྤྱག་ཞབས་ལ་དེ་འདྲའི་རི་མོ་ཡོད་པ་འོ།
། འདི་དག་ལ་ཅིའི་མིར་དབྱེ་བྱད་ཅེས་བྱ་ཞེན། འདི་དག་གང་ལ་ཡོད་
པའི་ནང་གི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དཔེ་
ཡོན་པའི་མིར་རོ། ། ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་ཞེན། སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་
མདོག་ལྟ་བུས་ནང་གི་ཡོན་ཏན་འདྲ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བ་མཆོན་པ་ལྟ་བུའོ། ། ཞེས་སྟགས་སྟུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡. སྤལ་སྤྱུ་བཤད་པ།

བཞི་བ་སྤལ་བའི་སྤུ་ལ་མཆོམས་སྤྱར་ནི། དེ་ལྟར་སྟགས་སོ། །
ཅ་བའི་ཆོག་དོན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་ནི། སྤྱུ་སྤྱབ་པ་ལ་སྟགས་པའི་
གཞུགས་གང་གིས་འཁོར་བ་རི་བྱེད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཅད་ཏུ་
མཛད་པ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་འདོད་པའི་དོན་མཉམ་པ་ཉིད་ཏུ་མཛད་པའི་སྤུ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན།
སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱི་སྤུ་བའི་སྤུ་ཡོན་ཏེ། རིགས་ཅན་
གསུམ་ག་ལ་དངོས་སྤྱ་སྤང་བའི་གཞུགས་སྤུ་ཡོན་པའི་མིར། སྤུ་སྤུ་
ཆོས་ཅན། ལྷན་མི་འཆད་པ་ཡོན་ཏེ། འཁོར་བ་རི་བྱེད་ཏུ་མཛད་པ་
བརྒྱ་གཉིས་རྟོན་པ་རྒྱན་ཆགས་པའི་མིར།

བརྟེན་པ་འཕྲིན་ལས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ལ་གསུམ་ལས། མཆོམས་སྐྱར་ལ་བཤད་
 ཟིན་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་དང་། འཆད་འགྱུར་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་རོ། །
 དང་པོ་ནི། མོར་ཏུ་རི་སྐྱད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རོ་མོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱུའི་བདག་
 ཉིད་རང་བཞིན་ནས་དག་གི་ཆ་དེ་བསྐལ་པ་ཡངས་མེད་པ་གསུམ་ཏུ་
 བསྒྲེལས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་སངས་རྒྱས་ནང་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་སྦྱོད་
 ཡུལ་ཉིད་ཏུ་བག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཆ་ན་ཉེར་གཅིག་ལ་སྟོས་ནས་ཆོས་སྐྱར་
 རབ་ཏུ་བརྟགས་ཤིང་དེས་པར་གཟུང་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་ས་བཅུའི་
 བྱང་མེམས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མཆོན་དཔེ་ལ་སྟོས་
 བས་ཤིངས་སྐྱར་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་། ལ་སོགས་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
 ཡང་དངོས་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་ཉིད་ཏུ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་བ་རི་སྐྱད་པར་
 མཇེད་པ་བཅུ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་སྟོས་ནས་སྐྱུལ་སྐྱར་རབ་ཏུ་བརྟགས་ཤིང་
 དེས་པར་གཟུང་བའི་སྐྱ་གསུམ་བརྟན་ནས་ཞེས་པའོ། ། གཉིས་པ་ནི།
 དེའི་འོག་ཏུ་འཕྲིན་ལས་གསུངས་སོ། ། དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་ཏུ་ན།
 གཏུལ་བུའི་སྐྱེ་ཁོའི་རྣམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་གཙོ་
 བོར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུའི་ཡིན་ནོ། ། ཆོས་སྐྱེ་དེའི་བདག་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
 བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཏུ་འོ། ། དེའི་བདག་སྐྱེན་ལས་བྱུང་
 བར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཤིངས་སྦྱོད་རྫོགས་
 སྐྱེ་ལ་སོགས་པར་རྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་ནས་དོན་བྱ་བ་མཇེད་པའོ། །
 ཚ་བ་ནི། དེ་བཞིན་ཅེས་སོགས་སོ། །དེའི་དོན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་
 ལ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དུས། དེས་གོ་རིམས་
 གཞན་མཆོན་ཚུལ་ལོ། ། དང་པོ་ལ་ལམ་གྱི་རྟེན་མངོན་མཐོ་ལ་འགོད་

བ་དང་། དེས་ལེགས་གྱི་རྒྱ་ལམ་ལ་འགོད་བ་དང་། དེས་ལེགས་གྱི་
 རོ་བོ་ལམ་གྱི་འབྲས་བྱ་ལ་འགོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་
 ཤེས་ཚུལ་ཅན། གདུལ་བྱ་དེས་ལེགས་ལ་འགོད་པའི་དང་པོར་མངོན་
 མཐོང་ལ་འགོད་པར་མཛད་དེ། འགྲོ་བ་བཟང་བོ་ལྟ་མི་དང་བཟང་བོ་
 མིན་པ་རན་འགྲོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པར་གནས་པའི་མཚན་ཉིད།
 རན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་རབ་དུ་ཞི་བའི་འཕྲིན་ལས་མཛད་པས་སོ། །
 གཉིས་པ་ལ་ཚོགས་ལམ་འགོད་བ་དང་། སྦྱར་ལམ་དང་། མཐོང་
 ལམ་དང་། སྒྲུབ་ལམ་ལ་འགོད་པའོ། ། དང་པོ་ལ་སྦྱར་བ་དང་།
 ལྟ་བ་དང་སྦྱོད་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པའོ། ། དང་པོ་ནི། སྦྱར་བ་
 རྣམ་དག་ལ་འགོད་དེ། སྦྱོབ་བ་དང་། ལ་སོགས་པ་སྦྱོབ་པར་སྦྱ་བ་
 དང་། རྟོན་སྦྱོད་བ་དང་། རྟོན་མཐུན་པ་སྦྱེ་བསྦྱེ་བའི་དངོས་པོ་
 བཞི་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་ལྟ་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པར་
 བྱེད་དེ། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལས་མི་མཐུན་
 པའི་སྦྱོགས་དང་གཉིན་པོ་དོར་བ་དང་། ལྷང་བར་བྱ་བའི་སྒྲིན་ས་
 རྟོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོད་བ་དང་།
 རང་དོན་གྱི་སྦྱོད་བ་དང་། གཉིས་དོན་གྱི་སྦྱོད་བ་ལ་འགོད་པའོ། །
 དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་གྱི་སྦྱོད་བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་པར་བྱེད་དེ།
 སྦྱ་མ་མཁན་སྦྱ་མའི་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་སྤང་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་
 ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་
 ཏེ་གཞན་གྱི་དོན་སྦྱབ་པའི་ཐབས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་རི་
 ལྟ་བའི་བདག་ཉིད་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་རང་དོན་གྱི་སྦྱོད་
 བ་རྣམ་དག་ལ་འགོད་དེ། དེའི་རྗེས་ལ་རང་གི་དོན་འཁོར་གསུམ་རྣམ་
 པར་དག་པས་རབ་དུ་སྦྱེ་བའི་ཡ་རོལ་དུ་སྦྱོབ་པ་བྱུག་ལ་གོམས་པར་བྱེད་

པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་
གཉིས་དོན་གྱི་སྦྱོང་པ་ནམ་དག་ལ་འགོད་དེ། རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་
གྱི་མཆོད་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་
འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནས་སྦྱར་ལམ་ལ་
འགོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱང་བ་ཉིད་དོན་སྦྱིའི་
ཚུལ་གྱིས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་མཐོང་ལམ་ལ་འགོད་དེ། ཕྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལྷག་པར་ཐུར་པ་ལ་བཞེན་ནས་ས་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ནང་
ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པའི་མཆོད་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་
དང་པོར་མཛོན་དུ་ཐུར་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་སྒོམ་ལ་འགོད་
པ་རྒྱག་ལས། དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྷ་བའི་བར་ལ་རིམ་
གྱིས་འགོད་དེ། དེ་ནས་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཐུར་ཐུར་བས་ས་
གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིར་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་བཞིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདར་བཏགས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ནམ་
པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ལྷ་མ་
དེ་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་ས་རྒྱག་པ་ལ་འགོད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་བཞེན་ནས་ཤེས་ས་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་མཛོན་པར་མ་
ཞེན་པའི་མཆོད་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བདུན་པ་ལ་འགོད་
དེ། ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་
ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། དེ་ནས་
ས་བརྒྱད་པ་ལ་འགོད་དེ། སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ས་བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད་ལ་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པའི་སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་
 སྦྱར་བ་ལ་འགོད་དོ། །ཐུ་བ་ནི། དེའི་རྗེས་ལ་ས་དགུ་བ་ལ་འགོད་དེ།
 སྦྱོན་ལམ་གྱི་པ་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་ཕྱུར་ཏུ་འཐོབ་
 པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། རྟུག་པ་ས་བརྒྱུ་པ་ལ་འགོད་པ་ལ། ས་བརྒྱུ་
 ཐོབ་མ་ཐག་པ་དང་། རྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་
 མ་ལ་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་འོག་ཏུ་ས་བརྒྱུ་ལ་འགོད་དེ།
 ཡེ་ཤེས་གྱི་པ་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པའི་སྦྱོབས་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྲ་
 ཆོགས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡང་ས་
 དེ་ཉིད་ལ་རྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་དེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཆེ་ཕྱི་
 མ་ལ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འགོད་
 པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོགས་བརྒྱའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་
 རྟོན་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཏུ་ཉི་
 བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ།
 རྒྱས་པ་དང་། སྤངས་རྟོགས། དག་པའི་རྒྱའི་ཆོགས་སོ། །དང་པོ་
 ནི། ས་བརྒྱུ་ཐོབ་མ་ཐག་དང་། རྒྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་འགོད་
 ཟེན་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་ཡང་ས་བརྒྱུ་བ་དེ་ཉིད་ལ་བྱུང་པར་གྱི་ལམ་གྱི་
 རང་གི་ངོ་བོ་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་གི་ཡོན་ཏན་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་
 ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ལས་
 དང་འབྲས་བྱུར་འབྲེལ་བ་ཆུད་མི་བླ་བ་དང་། རི་སྟེད་པའི་རྟོགས་པ་
 དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་།
 སྤངས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མངོན་གྱུར་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དང་། ཕྱིན་
 ཅི་ལོག་གི་གཞི་ས་པོན་གཏན་མེད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་།

དག་པའི་རྒྱ་ཆོགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། སྒོ་བྱར་གྱི་འོ་མ་
 ཐམས་ཅད་དང་འབྲལ་བའི་རྒྱ་ཆོགས་དང་རི་ལྷ་བའི་རྟོགས་པ་སྒྲུབ་བ་
 ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དོན་དམ་པར་
 ཐམས་ཅད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་བཀོད་ནས་སོ། ། གསུམ་པ་
 བློ། དེ་བཞིན་སྟགས་སོ། ། གཉིས་པ་བློ། དེ་ལྟར་སྟགས་སོ། །
 གསུམ་པ་བློ། སྒྲུབ་རི་མཐོང་བཤད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རང་ལ་བརྟེན་པའི་
 རྒྱུའི་གཙུག་པོ་དོན་བདུན་ཅུའི་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པ་ན།
 གྲོགས་ཅན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉེར་གཉིས་སུ་སྦྱེ་ནས། ལས་དང་
 པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་
 པའི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཆོག་གི་
 དོན་གྲོགས་སུ་སྒྱུར་པའི་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམས་
 གྲུང་བྱགས་ལ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱེན་
 ཀྱི་གཙུག་པོ་དོན་བདུན་ཅུའི་ཐ་མ་འཕྲིན་ལས་སྟོན་པ་ན་གདུལ་བྱ་མངོན་
 མཐོང་ལ་འགོད་པ་ནས་མི་གནས་པའི་ཐུང་འདས་ལ་འགོད་པའི་བར་
 བསྟན་པའི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཆོག་
 དོན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རི་ལྷར་སྦྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་
 རིམས་གྲུང་བྱགས་ལ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་སྟེ་འོན་ཀྱང་དངོས་སུ་བཀོད་
 བ་ཆོགས་མངས་སུ་དོགས་ནས་སེང་བཟང་བདག་གིས་ནི་མ་བྲིས་སོ། །
 དག་དོན་བློ། སེང་བཟང་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲོགས་ལམ་
 རྣམས་རི་ལྷར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་གོ་རིམས་དང་། འཕྲིན་ལས་ལ་
 བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྦྱེ་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམས་དངོས་སུ་
 མ་བྲིས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་

དང་། ལྷན་ལྷན་པ་ལས་དངས་སུ་བཞོན་པའི་
 རྒྱལ་སྤྱི་མོ་ལུས་ཤིང་། དེ་དག་དངོས་སུ་བཞོན་ན་ཆོག་མངས་སུ་
 རྟོགས་ནས་མ་བཞོན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ཁྱེད་གཞན་དག་དོན་བདུན་
 ཅུའི་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ། གོ་རིམས་སམ་ས་མཆམས་བསྟན་པའི་
 རྒྱལ་སྤྱི་མོ་ལུས་མ་དོན་དེ་བརྒྱད་ཀྱི་གོ་རིམས་སམ་ས་མཆམས་ཀྱང་ཁོང་
 དུ་ཆུད་པར་བྱ། ཞེས་འཆད་མོད། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ཚུལ་ལྟར་གྱི་
 རིབ་མ་མ་ཁྱེད་པར་གསལ་བོར་སྒྲུབ་ཤིག་དང་། ཁོ་བོས་ནི་སྤྱུ་ལ་ཡང་
 སྒྲུབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་ངོ་། ། གསུམ་པ་སྐབས་བསྟུ་བ་ནི།
 ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་དོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
 རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་
 དཀའ་བའི་ལྷན་བཞུགས་སྐབས་བརྒྱད་པའི་འབྲེལ་བའོ། །༩། །

མཆུག་བསྟུ་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བར་མ་ལ་དད་པ་ལ་རྒྱག་ཏུ་བསྟུ་བ་ལ། མཆམས་
 རྒྱར་ནི་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་སོ། ། ཚ་བའི་ཆོག་དོན་འབྲེལ་བས་འཆད་པ་
 བྱི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་
 པ་ཉིད་གསུམ་ནི་ཆོས་ཅན། གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 དང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱི་ཆོ་སེམས་བསྐྱེད་སོགས་ཆོས་སུམ་ཅུས་མངོན་
 པར་མཆོན་པའི་གནས་ཡིན་པས་སོ། ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
 རྟོགས་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཉིད་གསུམ་
 གྱི་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་གསུམ་ཐོས་བསམ་གྱི་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་
 རྗེས་དེ་ནས་རྟོགས་པ་ལ་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དུ་འདིས་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པ་ལ་སྒྱུར་བས་སོ། ། ཅེ་
 མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
 གསུམ་སྒོམ་པའི་རྟོགས་པ་རབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་
 གསུམ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམས་པ་དེ་ནས་ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ལྷལ་དུ་བྱུང་
 པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་
 ཅན། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་གོ་རིམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
 ཡིན་ཏེ། དབང་ཐོབ་པ་དེ་ནས་སྤར་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་བརྟན་པ་
 ཐོབ་པའི་སྒོ་ནས་ངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སོ་སོ་བ་དང་མཐའ་དག་ཏུ་
 རྣམ་འབྱོར་བསྒོམས་པའི་དོན་སྤར་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སྒོ་
 ནས་གཞུང་སྤར་བར་བྱེད་པས་སོ། །ཡང་དག་པར་སྤང་ཅིག་མ་གཅིག་
 པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་
 མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒྱུར་བ་མཐའ་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་ཏེ། གོ་
 རིམས་ཀྱིས་གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་རྗེས་དེ་ནས་སྤར་སྒྱུར་བ་བྱེད་པར་
 དུ་འགྲོར་མེད་པས་སོ། ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཅན།
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྱུར་བ་
 མཐར་ཐུག་པ་དེ་ནས་སྒྱུར་བ་དེའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་སོ།
 ། དེ་ལྟར་ན་སོགས་སོ། ། ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་ནི་སྤུ་མ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་
 བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ། གསུམ་པ་བསྐྱུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་མངོན་
 པར་རྟོགས་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་བ་ལ། བཅའ་སྐྱུར་ནི་བར་མ་ལ་སོགས་
 སོ། ། ཅེ་བའི་ཡུལ་ནི་སོགས་སོ། ། འགྲེལ་བ་ནི། དང་པོར་རྣམ་པ་
 ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་
 གྱི་རྩ་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན། འཇུག་པའི་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཐོས་
 བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ངེ་

ལྷ་ར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་
 རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ།
 བཟུམ་གསུམ་རྣམ་པས་སྒོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་སོ། །སྦྱོར་བ་དེ་
 ཉེ་ཏུ་དང་ལུགས་པའི་རྒྱ་དེའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་འོག་ཏུ་
 ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་འཕྲིན་ལས་དང་བཅས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ།
 སྦྱོར་བ་ནི་བསྒོམས་པས་སྒྲོལ་བུ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་སྦྱིར། དེ་ལྷ་ར་
 རྒྱལ་བའི་ཡུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱེད་པ་བརྒྱད་དང་། རྒྱག་ཏུ་
 ཟེ་བ་ལས་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་ཟེ། རྒྱས་བཤད་ནི་བརྒྱད་ཏུ་ཟེ་བའི་
 སྒྲུབ་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏུ་བཤད་པར་བཤོ། །དེ་ཡང་རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱེད་
 པའི་བྱད་པར་གཉིས་ལས། ཆོག་རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱེད་པ་ནི་ཡུལ་གསུམ་
 ཟེ། གཏུལ་བྱ་དབང་པོ་རྒྱལ་འབྱེད་རྣ་གསུམ་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་པའོ།
 །དོན་རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱེད་པ་ནི། མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་དང་།
 རྒྱག་དང་གསུམ་ཏུ་ཟེ་བ་ཟེ། ཡུལ་གསུམ་པོ་དེ་དེས་ཀྱང་འདི་གསུམ་
 ག་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སྦྱིར། གཏུལ་བྱ་དེ་དེ་ལ་ཡང་སྦྱ་བ་དང་།
 བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྦྱད་ཏུ་གསུམ་ག་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 བོ། །ཞེས་བདག་གི་བྲམ་མ་བཞེད་དོ། །གསུམ་པ་བཤད་པ་མཐར་
 ཟུག་པའི་བྱ་བ་ལ། ཡུལ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་དང་།
 འབྲེལ་བ་རི་ལྷ་ར་བྱས་པ་དང་། བྱས་པའི་དགེ་བ་བརྗོད་པ་དང་།
 ཁེངས་བསྐྱེད་ཞིང་དགའ་བ་རྗེས་སུ་བསྐྱེད་པས་པའོ། །དང་པོ་ནི་རི་སྦྱད་
 བཤད་པའི་དོན་བརྒྱད་དང་། རྒྱག་དང་གསུམ་ལ་བདུན་ཅུར་ཟེ་བ་
 ཐམས་ཅད་རྒྱས་འབྱེད་བསྐྱེད་པ་ཀྱང་གྱི་བསྐྱེད་དོན་ཏུ་ཁྱོད་གྱིས་བཤད་
 བ། ཅི་ཡུལ་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་གཅིག་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྷ་ར་
 སྦྱ་ཟེ། དེ་ཡང་ལ་ལ་བརྒྱད་སྟོང་བ་ལས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་

བརྒྱད་ཀྱི་དོན་ཚང་བ་ཅམ་དང་། གཞན་པར་མ་ཉི་ཁྱིལ་ས་མངོན་
 པར་རྟོགས་པ་རྣམས་དོན་བརྒྱན་ཅུར་སྟེ་བ་རེ་རེ་ནས་རྟོགས་པར་སྟོན་
 པའི་ཆོག་ཀྱང་ཚང་བ་ཅམ་དང་། གཞན་རྒྱས་པ་ལས་དོན་རེ་རེ་ལ་
 ཡང་མིང་གི་རྣམ་ཐུངས་དྲུ་མས་བཤད་དེ། དེའི་སྤྱིར། མཁས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཀྱན་ལའང་དོན་བརྒྱས་དེ་ཅམ་དུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། ། དེ་ཉི་མེན་ན་ཡུམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱིར་བྱ་གཅིག་
 འཆང་བྱ་བའི་ཆ་ལྟར་དུ་སྤྱར་བའི་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་
 ཚང་པར་ལེགས་པར་བརྒྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ། ། རོན་
 རྒྱས་པའི་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་རམ་ཞེན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཡུམ་གསུམ་པོ་
 དེ་ལ་ཆོག་བརྒྱས་པ་དང་། རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བས་ཁྱད་
 པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་སོ། ། གཉིས་པ་ནི། ཆོག་ལེའུར་བྱས་
 པའི་འབྲེལ་བ་དོན་གསལ་བ་འདི་ནི་བྱས་སོ། ། སྤྱས་ན། སེང་གི་
 བཟང་པོས་སོ། ། གང་གི་སྟོན་ན་ན། འཕགས་པ་རྣམ་པར་ཤོལ་ནེ་
 ཡི་མཐུ་ཡིས་ཡུམ་ཀྱི་དོན་མཚོང་བའི་སྟོན་ན་ནོ། ། དཔོས་པ་མངོན་
 རྟོགས་བརྒྱད་གོ་བར་སྤྱིར་རོ། ། ཚུལ་རི་ཉུར་ན། མདོའི་ཆོག་དང་
 ཉི་བཀལ་ལན་ཀྱི་རག་སོགས་དང་རེ་རེ་ནས་སྟོར་བ་མ་བྱས་པར་མཁན་
 པོ་ཡང་དག་རྣམ་ལྟར་མཛད་བྲམ་བཟང་ལ་ལྷག་འཆལ་ཞིང་གནང་བ་
 ཐོབ་ནས་སོ། ། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཕྱེབས་ཅམ་སོགས་ཏེ་གོ་སྤྱོད། །
 བཞི་བ་ལ། ཁེངས་བརྒྱུང་ཞིང་བཟོད་པར་གསོལ་བ་ནི་བརྟན་བཅས་
 ཀྱི་དོན་ཀྱན་མངོན་དུ་སྤྱར་བའི་སྟོན་པ་དག་གི་སྟོན་ཡུལ་གང་ན་ཞིག་
 ཡིན་ཏེ་མ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཤེས་རབ་མི་གསལ་བ་དང་།
 བརྟན་བཅས་ཀྱི་དོན་རང་གི་སྟོལ་ས་སྤྱིར་རོལ་གྱུར་པས་སོ། ། དེས་ན་
 འདི་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོའི་སྟོན་ཡུལ་ཀྱི་བརྟན་

བཅས་དོན་ནི་མ་ལུས་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྒྲིང་ཡུལ་གང་ན་ཡིན།
 བདག་གི་སྒྲིང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་འོན་ཀྱང་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྒྱུ།
 བདག་གིས་འབད་པ་བགྱིས་པ་ལ་འོངས་པ་ཡོད་ན་སྒྲེ་པོ་མཁས་པ་
 རྣམས་བཟོད་པར་མཛོད་ཅིག དགའ་བ་རྗེས་སུ་བསྐྱགས་པ་ནི་ཁྱེ་མ་
 བྱི་རོ་མཚར་བའི་ཆོག་གོ། །དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་ལུགས་སྣ་ཆོགས་
 གྱི་ལོག་ཤེས་དང་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཐུང་མ་གྱི་ཐང་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འབྱུང་པར་
 བྱས་ནས་རབ་རྒྱ་རྒྱབ་པར་གྱུར་བའི་སྒྲོ་སྒྲོས་གྱི་རལ་གསའི་བརྟེ་གནས་
 ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པའི་ལུགས་འདི། ཐེག་ཆེན་དགེ་བའི་
 བཤེས་གཉེན་མཁྱེའ་བར་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་
 མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་བྱ་བ་ཞྭ། དེ་ལྟར་ན་བསྟན་བཅས་མཐའ་
 དག་བཤད་ཟེན་རྟོ། ། ༥། ། དཔལ་ལྷན་མཁའ་ལ་རང་གི་འོད་
 ཟེར་གྱིས། །ལེགས་པར་བྱུགས་པའི་མདངས་བཟང་ཉི་མའི་འོད། །
 བམ་བྱས་བྱུན་མཚམས་མངོས་པའི་སྒྲ་གོས་ཅན། །སྒྲ་བའི་རྟོག་དེར་
 སྒྲར་ཡང་ཐུག་འཆལ་ལོ། །མགོན་པོ་འཁོར་བའི་ཟམ་ཞེགས་ལ། །
 རིངས་པར་ཆས་པ་དེ་ཡི་ཞལ། །འཇུ་མ་དཀར་ཟླ་འོད་ལྷ་རྒྱ་ཡི། །
 ཡལ་འདབ་རོས་ལ་རབ་བརྟན་ནས། རབ་དཀར་ལེགས་བཤད་ཐེ་
 རྟོག་གི། རྟོག་པ་ཤེས་བྱའི་མེ་ལོང་ལ། །མཐུན་པ་བཞིན་དུ་འགྲེམས་
 མཛད་ཅིང་། །འགྲོ་ལ་གསུང་གི་བདུད་ཅི་ཡི། །བགོ་སྐལ་མཛད་པ་
 གང་ལགས་པ། རྟེན་དག་ཀྱན་ལས་སྟོང་ཉིད་གྱི། །གཏན་འདི་ཁོ་ན་
 ཞིང་པོར་བསྟན། ཞིང་པོ་ལས་ཀྱང་ཞིང་པོར་ནི། །གཅེས་པར་སྤྱས་
 པའི་རིམ་པ་འདི། །རིན་ཆེན་མར་གད་ཚུ་པོ་ཅན། །གསེར་གྱི་
 པ་སྒྲོའི་ཁོང་གནས་པ། རྟི་བཟང་རྫོགས་པའི་སྟིང་པོ་ཅན། །ལེགས་
 བཤད་རྒྱལ་ཆོགས་ཐིག་ལེ་ལ། །མ་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་མ་དེས། །ཐུང་

ཅིའི་རྒྱལ་མཆོན་མཛད་པར་འགྱུར། ། དེ་ཉིད་རིང་ལུགས་གངས་ཀྱི་
 ལུལ། ། བཤོད་པ་ཀུན་གྱི་སྒྲི་པོ་ལ། ། བཟང་པོ་རི་དྲགས་དབང་
 པོ་ཡི། ། སྤར་མོ་ངལ་བསོ་བཞིས་པ་ལགས། ། བྱང་སྒྲིགས་རྒྱད་
 འདིར་དེ་ཡི་གཞུང་། ། སྤྲ་བ་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱལ་སྟེད་ཀྱིས། ། མུས་པ་
 ཡི་གེ་འཐར་བའི་ཆོག། འགུན་པ་བཞིན་དུ་རྒྱས་གར་བྱས། ། དེ་
 ལྟ་མེད་ཀྱི་སྒོན་སྒྱུད་པ། ། བྱེད་པོ་ལས་ཀྱང་བཤོ་སྤྲལ་ནི། ། མི་མཉམ་
 རྣམ་དཔྱད་ཕྱིན་པའི་དཔལ། ། བཟང་པོའི་དཔལ་འཕྱོར་མཆོངས་པ་
 སོབ། ། འདི་ན་མི་པམ་ཞལ་གྱི་བཅུད། ། ག་ཏུར་ཐིགས་རྒྱན་མ་
 ཉམས་པ། ། བསེལ་བུའི་མཐུ་ལས་གདུང་བལ་ཞིང་། ། སྟིང་ལ་མཛའ་
 གཙུགས་སྒྱུན་པར་བྱེད། ། དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་སྒྲོ་ལྷན་རི་དྲགས་མིག་
 ། སྤྲལ་བཟང་གཞུང་ལུགས་ནགས་མཐར་ཆེ་བ་ལ། ། སྒོན་མེད་དྲི་བཟང་
 རྟོགས་པའི་མེ་རྟོག་མེར། ། གཏམ་འདི་རྣ་ལོང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་
 བྱས། ། རྒྱལ་འདིར་འབད་ལས་རབ་དཀར་དགེ་བའི་དཔལ། ། གང་
 ཞིག་ཐོབ་དེས་དགའ་ལྷན་གཞལ་མེད་ཁང་། ། རྒྱལ་ཆབ་ཞལ་གྱི་དགའ་
 ལྷན་གྱིས་མཐོ་བར། ། ཤེར་ཕྱིན་དམ་པའི་དཔལ་ལ་སྦྱོད་པར་ཤོག །
 ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མང་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
 རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བའི་རྣམ་བཤད་རྟོགས་པར་
 དཀའ་བའི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་གསུམ་ན་འགུན་
 པའི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང་བལ་བ་རྒྱལ་བའི་རིང་ལུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 གཙུག་གི་ཚོར་བུ་དོན་གྱི་སྒྲུང་དུ་མཆོན་ནས་སྒྲོས་ཏེ་རྟེན་བཅུན་དམ་པ་ཀྱི་
 མ་ར་མ་ཉིའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་མིག་གཅིག་ལ།
 རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་དམ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་པ་འཛོན་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་སྒོ་སྒོས་ཆེན་པོ་དང་མི་གཉིས་པ། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྒོ་

བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་ལྷན་ལ་སོགས་པ་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་
 རྒྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་རྒྱལ་སྤྱི་བོས་ལེན་པ།
 རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་འབྱེད་པ་ལ་མི་.....
 འཇིགས་པའི་སློབས་པ་དག་བ་ཅན། མང་དུ་སྐོས་པའི་དག་སློང་དག་
 ལེགས་དཔལ་བཟང་བོ་ཞེས་བྱ་བས། གཙང་ཉང་སྟོད་རིག་པའི་.....
 འབྱུང་གནས་ཀྱི་སའི་ཆ་དག་སློང་དང་བུམ་ཟེ་ཆོས་དང་དོན་ཡོངས་སྤྱི་
 ཆོལ་བ་ལ་ཞུགས་པ་དག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ་བའི་གནས་དོ་རྗེའི་གདན་
 དུ་སྐྱུར་བའོ། །ཨོ་སྤྱི། རྒྱལ་བསྟན་པ་ད་ཆལ་ཡན་བདེའི་རྒྱུ་བསྐྱེད་
 ཅན། །བཤད་སྐྱབ་འདབ་རྒྱས་རྣམ་ཤོལ་སྒྲུང་མའི་བཙུད། །འགྲོ་
 གྲུན་སྟོད་ཕྱིར་སྐྱེ་འབྱུང་བུམས་པ་གྲིང་། །ཆོས་རྗེ་ཆེན་མོ་ཆོས་སྐྱུར་
 ཆར་འདི་སྟེལ། །སྐུ་མ་ཆེན། །

071150

Accession No. ....

Chantarakshita Library

Tibetan Institute, Sarnat